شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
（维文）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۈتاش نومۇرى: CN 65 — 0002 /Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋاكالەت نومۇرى: 1 — 57)

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى (يەكشەنبە) (بۇ سان تۆت بەت)

ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ خاسىيەتلىك ئوتى يەنە يالقۇنجىدى، دۇنيادىكى تەنتەربىيە ئەزىمەتلىرى جەم بولدى

100 يىللىق تارىخقا ئىگە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئاتلانتادا داغدۇغىلىق باشلاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 19 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بىر ئەسىردىن بۇيان ئولىمپىكنىڭ تىنچلىق، ئىتتىپاقلىق ۋە باراۋەرلىك مەقسىتىگە سىمۋول بولۇپ كېلىۋاتقان ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ خاسىيەتلىك ئوتى بۈگۈن كەچتە ئامېرىكىنىڭ ئاتلانتادىكى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئاساسىي مەيدانىدا يالقۇنجىدى، 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ھازىرقى زامان ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى دۇنياغا كەلگەنلىكىگە 100 يىل بولغان پەيتتە داغدۇغىلىق باشلاندى.

شۇ يەرنىڭ ۋاقتى بىلەن كەچ سائەت 8 دىن 30 مىنۇت (بېيجىڭ ۋاقتى مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى سائەت 8 دىن 30 مىنۇت) ئۆتكەندە ئولىمپىك تەنتەربىيە مەيدانىدىكى چوڭ ئېلېكترونلۇق ئېكراندا 5، 4، 3، 2، 1 دېگەن ۋاقىتنى ئېپادىلەيدىغان سانلار كۆرۈندى، ئۇنىڭدىن كېيىن ئېكراندا «ATLANTA» دېگەن خەت ۋە خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى سامارانچىنىڭ بۇنىڭدىن ئالتە يىل ئىلگىرى 1996 - يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئاتلانتادا ئۆتكۈزۈلىدىغانلىقىنى جاكارلاۋاتقان كۆرۈنۈشى كۆرۈندى. بۇ چاغدا مەيداندىكىلەر داقا - دۇمباقلارنى ياڭراتتى، مەيداننىڭ سىرتىدا ساليۇتلار ئېتىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى رەسمىي باشلاندى.

ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇنى كۆرسىتىلگەندىن كېيىن، كىشىنىڭ قەلبىنى ھاياجانلاندۇرىدىغان مەيدانغا كىرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. بۇنىڭدىن 100 يىل ئىلگىرى تۇنجى نۆۋەتلىك ھازىرقى زامان ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزگەن دۆلەت گرېتسىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى كۆپچىلىكنىڭ ئارزۇسى بويىچە ئالدى بىلەن مەيدانغا كىردى. ئولىمپىكنىڭ ئەنئەنىسى ۋە تارىخى بۇ چاغدا دۇنيانىڭ ھۆرمىتىگە ئېرىشتى. گرېتسىيىنىڭ دۆلەت بايرىقى پۈتۈن مەيداندىكى 80 مىڭدىن ئارتۇق تاماشىبىننىڭ قىزغىن قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى، ساھىبخانا دۆلەت ئامېرىكا ۋەكىللەر ئۆمىكى ئەڭ ئاخىردا مەيدانغا كىردى. ئىككى ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ بىرىنىڭ مەيدانغا ئالدى بىلەن كىرىشى، بىرىنىڭ ئاخىرىغا كىرىشى ھازىرقى زامان ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 100 يىللىق تارىخىنى سىمۋول خاراكتېرلىك ھالدا بىرلەشتۈردى.

بۇنىڭدىن 100 يىل ئىلگىرى تۇنجى نۆۋەتلىك ھازىرقى زامان ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى دۇنياغا كەلگەندە ئۇنىڭغا ئاران 14 دۆلەتنىڭ 300 گە يېقىن تەنھەرىكەتچىسى قاتناشقانىدى. 100 يىلدىن كېيىنكى بۈگۈنكى كۈندە ئولىمپىك چوڭ ئائىلىسى بارسېلونا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدىن كېيىن كەڭ كۆلەمدە جەم بولۇشنىڭ گۈزەل ئارزۇسىنى يەنە بىر قېتىم ئىشقا ئاشۇردى، 100 مىنۇت داۋام قىلغان مەيدانغا كىرىش مۇراسىمىدا گۋىنېيە، كومورو تاقىم ئاراللىرى، دومىنىكا قاتارلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە تۇنجى قېتىم قاتناشقان توققۇز دۆلەت ۋە رايوننىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى مەيدانغا كىردى.

رېكورت ياراتقان 197 دۆلەت ۋە رايوننىڭ 10 مىڭدىن ئارتۇق تەنھەرىكەتچىسى بەش ھالقىلىق بايراق ئاستىغا يىغىلىپ، ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى تارىخىدا شانلىق سەھىپە ئاچتى، ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 100 يىلدىن بۇيان داۋاملىشىپ كەلگەن ھاياتىي كۈچىنى تولۇق گەۋدىلەندۈردى.

جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى 42 - قېتىمدا مەيدانغا كىردى، ئەرلەر ۋاسكېتبول كوماندىسىنىڭ چولپانى لىيۇ يۈيدۇڭ بەش يۇلتۇزلۇق قىزىل بايراقنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ئەڭ ئالدىدا ماڭدى. جۇڭگونىڭ 250 دىن ئارتۇق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئەزىمەتلىرى ئۇنىڭ ئارقىسىدىن ئەگىشىپ ماڭدى، ئۇلار تاماشىبىنلارغا قول ئىشارىتى قىلىپ ھۆرمەت بىلدۈردى.

1984 - يىلى لوس - ئانژېلىستا ئۆتكۈزۈلگەن ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئالتۇن مېدالى

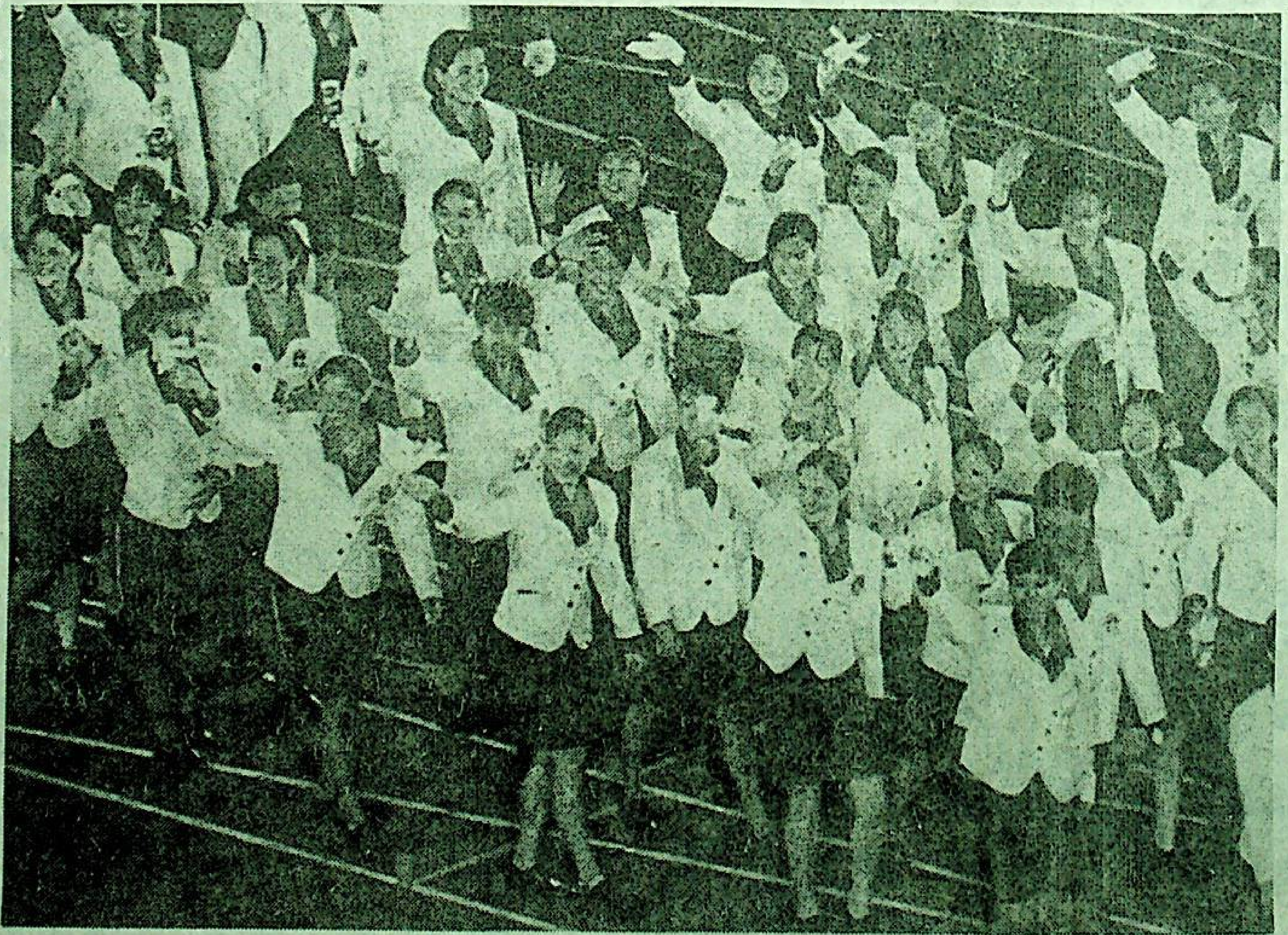

سۈرەتتە: 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغان جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى مەيدانغا كىرمەكتە، جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ 309 تەنھەرىكەتچىسى جەمئىي 26 تۈردىكى 22 مۇسابىقىگە قاتنىشىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

جۇشىڭتاۋ ئاپتونوم رايونلۇق بىرلىك سەپ بۆلۈملىرى باشلىقلىرى يىغىنىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىنى چوڭقۇر تونۇپ، پارتكومنىڭ بىرلىك سەپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش كېرەك

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئالىم ئابدۇراخمان خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق بىرلىك سەپ بۆلۈملىرى باشلىقلىرى يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ مەقسىتى مەركەزنىڭ 7 - نومۇرلۇق ھۆججىتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، مەملىكەتلىك بىرلىك سەپ بۆلۈملىرى باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، ئاپتونوم رايونىمىز بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەش ۋە ئالماشتۇرۇش، بۇنىڭدىن كېيىنكى خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جۇشىڭتاۋ سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ چاقىرىلىشى مەركەزنىڭ 7 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى تېخىمۇ چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇشتا، بىرلىك سەپ خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

جۇشىڭتاۋ مۇنداق دېدى: بىرلىك سەپ خىزمىتى سىياسەتچانلىقى ئىنتايىن كۈچلۈك خىزمەت بولۇپ، پارتىيىنىڭ مۇھىم سىياسىي خىزمىتى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار بىرلىك سەپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى چوقۇم كۈچەيتىشى، بىرلىك سەپ خىزمىتىنى پارتكوم خىزمىتىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىپ، مۇھىم چېتىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىنى زور كۈچ بىلەن ئۆستۈرۈپ، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت ۋە جەمئىيەتتىكى ھەرقايسى تارماقلارنى بىرلىك سەپ خىزمىتىگە كۆڭۈل بۆلۈشكە ۋە ئۇنى قوللاشقا، بىرلىك سەپ خىزمىتىگە قاتنىشىشقا قوزغاش لازىم.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئەمەلىيەت ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مىللەتلەر، دىن خىزمىتىنى ئاپتونوم رايونىمىز بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلغانلىقىنىڭ تامامەن توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بەردى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم خىزمەت يىغىنى مەركەزنىڭ 7 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا قارار چىقاردى. بىز ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، ئىدىيىنى 7 - نومۇرلۇق ھۆججەتنىڭ روھى بويىچە بىرلىككە كەلتۈرۈشىمىز، بولۇپمۇ «شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئاساسىي خەۋپ مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر» دېگەن ئىلمىي ھۆكۈمنى تولۇق تونۇۋېلىشىمىز كېرەك. باش شۇجى جياڭ زېمىن ئوتتۇرىغا قويغان مىللەتلەر خىزمىتى توغرىسىدىكى ئۈچ جۈملە سۆز ۋە دىن خىزمىتى توغرىسىدىكى ئۈچ جۈملە سۆزنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشىمىز ۋە ئۇنىڭ روھىي ماھىيىتىنى ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشىمىز كېرەك. ۋەزىپىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى قوللىشى ۋە كاپالەتكە ئىگە قىلىشى كېرەك.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ئاپتونوم رايونلۇق بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋۇجياخې دوكلات بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى گوۋۇيۈەن ئىشخانىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقاتتى

خىزمىتى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار بىرلىك سەپ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى چوقۇم كۈچەيتىشى، بىرلىك سەپ خىزمىتىنى پارتكوم خىزمىتىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىپ، مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈشى لازىم. يېڭى دەۋردىكى بىرلىك سەپ خىزمىتى سىياسىي، ئىقتىساد، مەدەنىيەت ۋە ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ھەممە تەرەپلىرىگە چېتىلىدۇ، خىزمەت ۋەزىپىسى پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ھەرقايسى تارماقلىرىغا توغرىسىدىكى ئۈچ جۈملە سۆز ۋە دىن خىزمىتى توغرىسىدىكى ئۈچ جۈملە سۆزنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشىمىز ۋە ئۇنىڭ روھىي ماھىيىتىنى ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشىمىز كېرەك.

ئۇ ئاخىرىدا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش جەريانىدا بىرلىك سەپ خىزمىتى پارتىيىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىشى، ئۆزىنىڭ مۇھىم رولىنى جارى قىلدۇرۇشى، پارتىيىنىڭ باش

جەنۇبىي شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە مەلۇم پونكىتى دەم ئېلىش كۈنلىرىدىن پايدىلىنىپ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ دەرسلىكىنى تولۇقلاپ ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى. ئىككى يىلدىن بۇيان، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن 60 جەڭچى دۆلەت مائارىپ تارماقلىرى بىر تۇتاش تارقاتقان تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرۈش دىپلومىغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى دىپلومغا ئېرىشكەن بىر تۈركۈم جەڭچى پونكىت رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشمەكتە.

دىلى سۈيشىن، خۇجىبىن فوتوسى

1984 - يىلى لوس - ئانژېلىستا ئۆتكۈزۈلگەن ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئالتۇن مېدالى بويىچە «O» بوزۇپ تاشلانغاندىن بۇيان جۇڭگو تەنھەرىكەتچىلىرى ئۈچ نۆۋەتلىك پارلاق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە جاسارەت بىلەن ئېلىشىپ 736 ئالتۇن مېدال ئېلىپ، «تېخىمۇ تېز، تېخىمۇ يۇقىرى، تېخىمۇ كۈچلۈك» بولۇشتىن ئىبارەت ئولىمپىك روھىنى نامايان قىلىش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى. بۇ نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى گوۋۇيۈەن ئىشخانىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقاتتى

قانۇنسىز نەشر قىلىش ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي چەكلەش كېرەك

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ياڭ لياڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقنىڭ گۈللىنىشى ۋە ساغلام راۋاجلىنىشىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈپ، ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى يېقىندا گوۋۇيۈەن ئىشخانىسىنىڭ «قانۇنسىز نەشر قىلىش ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي چەكلەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»نى تارقاتتى ھەم ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدا بەلگىلىمە چىقاردى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىدا مۇنداق دېيىلىدۇ: ھەرقانداق ئىدارە ۋە شەخسنىڭ ئاخبارات - نەشرىيات مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ تەستىقىنى ئالماي تۇرۇپ، جەمئىيەتتە كىتاب، گېزىت - ژۇرنال قاتارلىق نەشر بۇيۇملىرىنى نەشر قىلىشى ۋە ئاشكارا تارقىتىشىغا بولمايدۇ؛ نەشر قىلىدىغان كىتاب شۇ ئىدارىنىڭ كەسپى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ياكى ئىچكى قىسىمدا ئىشلىتىلىدىغان غەيرىي سودا خاراكتېرلىك كىتاب - ژۇرنال بولسا، ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ ئېنىقلىشى ۋە تەستىقلىشىغا سۇنۇش كېرەك، ئىچكى ماتېرىياللارنى بېسىشقا رۇخسەت قىلىش گۇۋاھنامىسى بېرىلگەندىن كېيىن بېسىشقا بولىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق كىتاب - ژۇرنال ۋە گېزىت بېسىشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسى ئالمىغان باسما زاۋۇتلىرىنىڭ كىتاب - ژۇرنال، گېزىت ۋە ئىچكى ماتېرىياللارنى بېسىش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىشىغا بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. ئۇنداق قىلمايدىكەن، قانۇنسىز نەشر قىلىش ھەرىكىتى بىلەن شۇغۇللاندى، دەپ قارىلىدۇ.

ئۇقتۇرۇشتا يەنە مۇنداق دېيىلىدۇ: ئۈن - سىن بۇيۇملىرىنى نەشر قىلىش، كۆپەيتىشتە دۆلەت ئاخبارات - نەشرىيات مەھكىمىسىنىڭ باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىنى قەتئىي ئىجرا قىلىش كېرەك، ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتمىگەن ئۈن - سىن بۇيۇملىرىنى نەشر قىلغان، كۆپەيتىپ تارقاتقان ئورۇنلار بىردەك ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدۇ، ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى ئۈن - سىن بۇيۇملىرىنى ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئاز سانلىق مىللەت تەھرىر - تەرجىمانلىرى، نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ نەشر قىلىشىغا بولمايدۇ، سىنىي مەزمۇندىكى ئۈن - سىن بۇيۇملىرىنى نەشر قىلىشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ، غەيرىي نەشرىيات ئورۇنلىرى ئۆز ئىدارىسىنىڭ كەسپىگە يېتەكچىلىك قىلىدىغان تەشۋىق - تەربىيە مەزمۇندىكى غەيرىي سودا خاراكتېرلىك ئۈن - سىن بۇيۇملىرىنى نەشر قىلماقچى بولسا، مەسئۇل ئورۇنلارنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىشى، ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا سۇنۇشى، ئىچكى ماتېرىياللارنى بېسىشقا رۇخسەت قىلىش گۇۋاھنامىسى ئالغاندىن كېيىن بېسىپ ۋە كۆپەيتىپ تارقىتىشى كېرەك.

ئۇقتۇرۇشتا مۇنداق دېيىلىدۇ: قانۇنسىز نەشر قىلىش ھەرىكەتلىرىنى قەتئىي چەكلەش، قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىنى ۋە قانۇنسىز تىجارەتنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ۋە مەدەنىيەت نازارىتى (ئىدارىسى) دۆلىتىمىزنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە جازالىسا بولىدۇ.

قەشقەر ۋىلايىتىدە تاشيول قاتناش تەرتىپىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايىتى يولۇچىلار ترانسپورت بازىرىدىكى قالايمىقانچىلىقنى تۈزەشكە ئەھمىيەت بېرىپ، قاتناش تەرتىپىنى ياخشىلىدى.

ترانسپورت بازىرى قويۇۋېتىلگەندىن بۇيان، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ترانسپورت بازارلىرىدا لىنىيە - بېكەت، يولۇچى تالىشىش جىددىيلىشىپ، قاتناش تەرتىپى قالايمىقانلىشىپ كەتكەنىدى. بۇ يىل ۋىلايەتلىك تاشيول ترانسپورت بازارلىرىنى باشقۇرۇش باش پونكىتى ناھىيىلەرگە ئەۋەتكەن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى يوللاردا قانۇنسىز قۇرۇلغان چازىلارنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، قالايمىقان ھەق ئېلىش، كىرا ھەققىنى قالايمىقان ئۆستۈرۈش ئەھۋاللىرىنى تۈزەتتى، رەسمىيىتى تولۇق بولمىغان شوپۇرلار، بېلەت باھاسىنى قالايمىقان ئۆستۈرگەنلەرنى، كۆرسەتكۈچ تاختىسى ئېنىق بولمىغان ئاپتوموبىللارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. ئايدا بىر قېتىم ئىشلەپچىقىرىش - بەلگىلەش يىغىنى ئېچىپ، قىزىق لىنىيە بىلەن سوغۇق لىنىيىنى ئالماشتۇرۇپ، شەخسىي ئاپتوموبىل شوپۇرلىرىنىڭ تاپاۋىتىنىڭ تەڭپۇڭلىشىشىغا كاپالەتلىك قىلدى، 20 كىشىلىك نازارەت قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، تاشيول ترانسپورت بازىرىنى تەكشۈرۈشنى دائىملاشتۇردى.

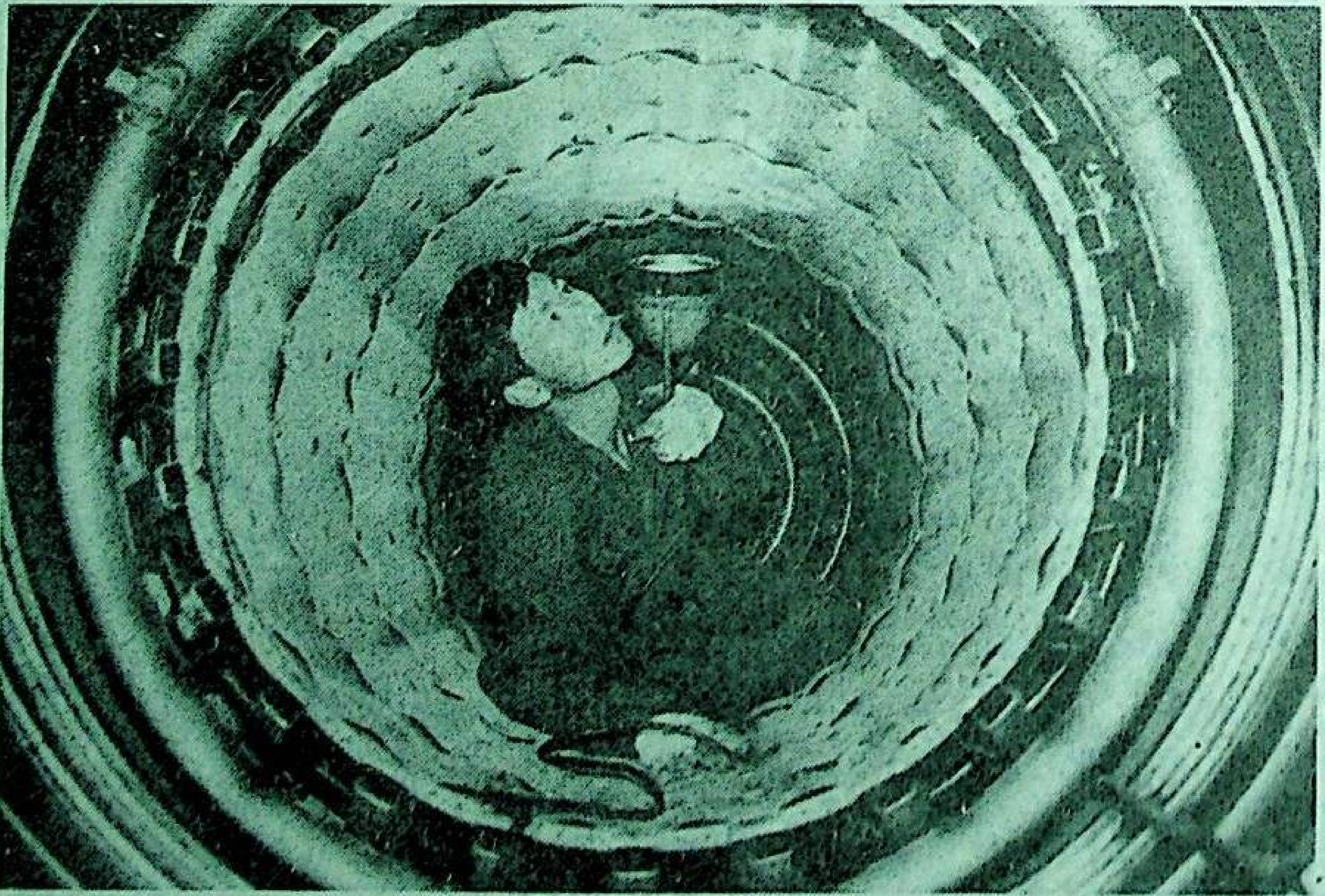

شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئاۋىئاتسىيە قىسمى مەلۇم تۈەنى ئايروپىلان 3 - جۇڭدۈينىڭ مېخانىكى ۋاڭ دايۇ پىشقان كەسپىي تېخنىك بولۇپ، كاشىلىغا توغرا ھۆكۈم قىلالايدۇ، ئۇ ئاۋىئاتسىيە خىزمىتىگە قاتناشقان ئۈچ يىلدىن بۇيان، ئۇچۇش بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان بىر قەدەر زور كاشىلىنى يەتتە قېتىم، زور كاشىلىنى ئۈچ قېتىم بايقاپ، ئۈچ قېتىم 3 - دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسىتىپ، قىسمىنىڭ بىخەتەر ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، تۆھپە ياراتتى.

سۈرەتتە: ۋاڭ دايۇ ئايروپىلان ماتورىنى تەپسىلىي تەكشۈرمەكتە.

گولۇ گۈيتىلى فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى ئۆزىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى تۈزەتتى

ئۆز خەۋەرىمىز. ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى مەدەنىيەت بازارلىرىدىكى قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى تارماقلاردا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، ئىشنى ئۆزىدىكى مەسىلىلەرنى تۈزىتىشتىن باشلىدى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى ئۈرۈمچى رايونىدىكى مەدەنىيەت بازارلىرىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان، مەدەنىيەت بازارلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ۋە جەمئىيەتتىكى يامان كەيپىياتلارنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن بۇ ئورۇندا يېيىش، ئېلىش، قىسىش، تەمە قىلىش، نەپ بەرمىسە قەستەن توسالغۇ پەيدا قىلىش، پوزىتسىيىسى قوپال بولۇشتا ئوخشاش مەسىلىلەر ساقلانغانىدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى بۇ مەسىلىلەرنى نەزەردە تۇتۇپ، تۆرلۈك قائىدە - تۈزۈملەرنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش بىلەن بىللە ئۆگىنىش تۈزۈمى، مەمۇرىي قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى خادىملارنىڭ ھەرىكەت قائىدىسى، قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى خادىملاردىن پاك بولۇشتا دائىر قائىدىلەرگە خىلاپلىق قىلغانلارنى جازالاش چارىسى قاتارلىق ئون نەچچە قائىدە - نىزام تۈزۈپ چىقتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ساھەدىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزەش - ئوبراز تىكلەش خىزمىتىنى ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، قاتلامۇ قاتلام تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش، قاتلامۇ قاتلام مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاشنى يولغا قويۇپ، ئىدىيە، ئىستىل جەھەتتە قاتتىق سىناقتىن ئۆتكەن، كەسىپتە پىششىق، قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىدىغان خادىملارنى تەكشۈرۈش قوشۇنىغا يۆتكەپ، قانۇننى ئىجرا قىلىش، تەكشۈرۈش قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. بىرىم يىللىق تىرىشىش ئارقىلىق ئۈنۈم كۆرۈلدى. مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تىجارەتچىلەر: مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرغۇچى خادىملار ۋە تەكشۈرگۈچى خادىملارنىڭ پوزىتسىيىسى ياخشىلاندى، ئۇلاردا ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىدىغان ئىشلار ئازايدى، قانۇن بويىچە ئىش بېجىرىش ئۈنۈمى ئۆستى، دەپ ئىنكاس قىلدى.

قاراساقال چارۋىچىلىق كەنتى ئاممىنى بېيىش يولىغا يېتەكلىمەكتە

چارۋىچىلىق نازارىتى مەمكارلاشتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرسۇن ئىمىن**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **غەيرەت ئابدۇكېرىم** خەۋەر قىلىدۇ: جىڭ ناھىيە داخىيەنزى بازىرىنىڭ قاراساقال چارۋىچىلىق كەنت پارتىيە ياچېيكىسى چارۋىچىلىقنى يېتەكچى قىلىش، چارۋىچىلىق بىلەن دېھقانچىلىقنى بىرلەشتۈرۈش ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان ئۈنۈپېرسال ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بېيىش قەدىمىنى تېزلەتتى.

قاراساقال چارۋىچىلىق كەنتىدە 130 ئائىلە، 730 نوپۇس، 15 مىڭ 300 تۇياق چارۋامال، 1921 مو تېرىلغۇ يەر بار. كەنت پارتىيە ياچېيكىسى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش داۋامىدا دادىل ئىزدىنىپ، «چارۋىچىلىقنى يېتەكچى قىلىش، ئولتۇراقلىشىش قۇرۇلۇشىنى بوسۇش ئېغىزى قىلىش، بازارغا يۈزلىنىپ كۆپ خىل ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش» ئىقتىسادىي تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى تۈزۈپ چىقتى، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۆز كەنتىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرگەن ھالدا ھالقىلىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىش بويىچە چوڭ مۇھاكىمىنى قانات يايدۇردى، پارتىيە ئەزالىرى بىلەن ھەر يىلى مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، ئۇلارنى ئامما بىلەن ئالاقە ئورنىتىشقا تەشكىللىدى. بۇنىڭ بىلەن ھەر بىر پارتىيە ئەزاسى نامرات ئائىلىلەرنى ئاساس قىلغان ھالدا ئۈچ ئائىلە بىلەن ئالاقە ئورنىتىپ ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلىشىغا ياردەم بەردى. كەنت پارتىيە ياچېيكىسى يەنە دېھقانچىلىق ئەترىتىدىكى نامراتلارنىڭ سۇ ۋە يەر ھەققىنى كەچۈرۈم قىلدى ۋە ئۇلارغا يار - يۆلەك بولۇش چارۋا مېلى تارقىتىپ بەردى. ئىشلەپچىقىرىش ماتېرىياللىرى سېتىۋېلىش ئۈچۈن پۇل قەرز بېرىپ تۇردى. 1992 - يىلدىن ئىلگىرى كەنتكە قاراشلىق چارۋىچىلىق ئەترىتىدىكى 52 ئائىلىلىك چارۋىچى ئوت - چۆپ، سۇ مەنبەسى قوغلىشىپ چارۋامال بېقىپ، كۆچمەن تۇرمۇش كەچۈرۈپ كەلگەنىدى. كەنت پارتىيە ياچېيكىسى بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، ئاساسىي مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىپ، چارۋىچىلارنى ئولتۇراقلىشىپ چارۋامال بېقىشقا يېتەكلەشنى چىڭ تۇتتى. ئوتلاق بازىلىرىنى ئېچىپ، چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، چارۋىچىلارنى روناق تاپقۇزۇش ئۈچۈن، 1993 - يىلدىن ئۆتكەن يىلنىڭ ئاخىرىغىچە دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر بىرلىشىپ مەبلەغ جۇغلاش ئۇسۇلى بىلەن 40 ئائىلىلىك چارۋىچىنى مۇقىم، يېرىم مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇپ، ئولتۇراقلىشىش نىسبىتىنى % 77كە يەتكۈزدى، يېڭىدىن 1800 مو بوزيەر ئېچىپ، ئولتۇراقلاشقان ھەربىر چارۋىچى ئائىلىسىگە 120 مودىن 150 موغىچە يەر ئاجرىتىپ بەردى. 1993 - يىلى تېخنىك تەكلىپ قىلىپ چارۋىچىلارنى ھاۋا كىلىماتىغا باب كېلىدىغان ئالما كۆچىتى تىكىپ، 100 مو باغ بىنا قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنى يېڭى تەرەققىيات مەنبەسىنى ئېچىشقا يېتەكلىدى. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان دېھقان، چارۋىچىلارنى يېتەكلەپ ۋە 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 12 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياسىدى. 62 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ ئۈچ كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى تارتتى، سەككىز كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا زەيكەش چاپتى، 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇدۇق قازدى. 1000 مو يەردە يۈركۈپ سۇغىرىلىدىغان ئوتلاق بىنا قىلدى، 3100 مو ئوتلاقنى سۇغىرىپ ياخشىلىدى.

كەنتنىڭ دېھقانچىلىق ئەترىتىدىكى دېھقانلار ئۇزۇندىن بۇيان ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك زىرائىتى تېرىپ كەلگەنلىكتىن، ئىقتىسادىي كىرىمى تۆۋەن، تۇرمۇشى ناچار ئىدى. كەنت پارتىيە ياچېيكىسى 200 مو ئوتلاق يېرىنى ئاجرىتىپ، ئاشلىق، يەم - بوغۇز پىششىقلاپ ئىشلەش بىر گەۋدە قىلىنغان ئۈنۈپېرسال بازا ۋە چارۋا مال بورداش بازىسى بىنا قىلىپ، دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنى قارار قىلدى ھەم دېھقانلارنى باقمىچىلىق ۋە بورداقچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ روناق تېپىشقا يېتەكلىدى. دېھقان، چارۋىچىلارنى ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش، چارۋامال بېقىشقا يېتەكلەپ ھەر يىلى «قىشلىق پەن- تېخنىكا ئۆگىنىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، پەن- تېخنىكا ئۆگىنىش كۇرسلىرىنى ئېچىپ، ئۇلارنى ئەسقاتىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى، ئۇلارنى يېزا ئىگىلىك ژۇرنىلى ئارقىلىق ئوقۇتۇش ۋە رادىئو- تېلېۋىزىيە مەكتەپلىرىدە ئوقۇشقا رىغبەتلەندۈردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ كەنتتىكى ياش، ئوتتۇرا ياش دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك بىر نەچچىدىن ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىغا ئىگە بولۇپ، بىر تۈركۈم تايانچ تېخنىكلار بارلىققا كەلدى. ئۆتكەن يىلى كەنتنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 1 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1084 يۈەنگە يېتىپ، 1994 - يىلدىكىدىن % 62.3، 1991 - يىلدىكىدىن % 121.7 ئاشتى. 21 ئائىلە نامراتلىقتىن ئۈزۈل- كېسىل قۇتۇلدى.

بۇ يىل كەنت قىياپىتىدە تېخىمۇ زور ئۆزگىرىشلەر بولدى. ئون ئائىلىگە تېلېفون ئورۇنلاشتۇرۇش پىلانى ئەمەلىيلەشتى، بەش كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى يولغا شېغىل ياتقۇزۇلدى، بەش كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى يول ياقىسىغا كۆچەت تىكىپ كۆكەرتىلدى. شىپاخانا، ماگىزىن قاتارلىق قۇرۇلۇشلار ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى.

كەنت پارتىيە ياچېيكىسى ئاممىنى بېيىشقا يېتەكلەشتىكى نەتىجىلىرى بىلەن ناھىيە ۋە ئوبلاست بويىچە «ئىلغار پارتىيە ياچېيكىسى»، «ئاممىنى ھالقىلىق سەۋىيىگە يېتەكلەشتىكى ئۈلگىلىك ياچېيكا» بولۇپ باھالىنىپ، كۆپ قېتىم تەقدىرلەندى. ياچېيكا شۇجىسى ۋەلىقان ئۆتكەن يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئەمگەك نەمۇنىچىسى» بولۇپ باھالاندى.

كۇچا ناھىيىسىدە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىدا ياخشى نەتىجە قولغا كەلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەبەيدۇللا مەھمۇت** خەۋەر قىلىدۇ: كۇچا ناھىيىسىدە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىدا ياخشى زور نەتىجە قولغا كەلدى.

كۇچا ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى، ناھىيىدە ئون كىشىدىن تەركىب تاپقان رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، گۇرۇپپا باشلىقلىقنى ھاكىم ئۈستىگە ئالدى. يېزا - مەيدانلاردا كىچىك گۇرۇپپىلار قۇرۇلدى. ئۇلار يۇقىرىنىڭ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدىكى سىياسەتلىرىنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ ۋە ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تونۇشىنى ئۆستۈرۈپ، مەبلەغ سېلىش ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. 1995- يىلى ناھىيە بويىچە بۇ قۇرۇلۇشقا 1 مىليون 975 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئالتە قۇدۇق قېزىلىپ، تۆت ئورۇنغا سۇ پومپىسى قۇرۇلدى. 86.5 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تۇرۇبىسى ياتقۇزۇلۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە 16 مىڭ ئادەم ۋە 35 مىڭ تۇياق چارۋامالنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل قىلىندى. 1995- يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە ناھىيە دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر 5 مىليون 700 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ، يەنە بىر قىسىم يېزا - مەيدانلارغا سۇ تۇرۇبىسى ياتقۇزدى، 11 ئورۇنغا سۇ پومپىسى ياسىدى، 22 قۇدۇق قېزىپ 62 مىڭ 500 ئادەم ۋە 130 مىڭ تۇياق چارۋا مالنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ھەل قىلدى. چەت، يىراق جايدىكى دېھقان، چارۋىچىلار ئۆز جايىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، 2 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئادەتتىكى تۆۋەن بېسىملىق باسما قۇدۇقتىن 12 مىڭنى قازدى. بۇنىڭ بىلەن 70 مىڭدىن ئارتۇق دېھقان، چارۋىچىنىڭ ئىچىدىغان سۈيى دەسلەپكى قەدەمدە ياخشىلىنىپ، ئۇلارنىڭ كۆل، ئېرىق - ئۆستەڭ سۈيى ئىچىش ھالىتىگە خاتىمە بېرىلدى. سۇنىڭ ياخشىلىنىشىغا ئەگىشىپ، ھەر خىل يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ئاساسەن تۈگىتىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سالامەتلىكىگە كاپالەتلىك قىلىندى. ناھىيىلىك سەھىيە ئىدارىسى ھازىر ئاۋۋال مەبلەغ سېلىش، ئاندىن قۇرۇلۇش قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارغا تېخىمۇ قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن، تۇرۇبا سۈيىنى ئائىلىلەرگىچە كىرگۈزۈشكە جىددىي تەييارلىق كۆرمەكتە.

كورلا شەھىرى ئېتىز - ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى ئۇزۇلدۇرمەي چىڭ تۇتماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **غوپۇر قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كورلا شەھىرى ئېتىز - ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى مۇھىم ئىش سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇپ، سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈپ، پاختا، نەشپۈت، كۆكتات بازىسى بىنا قىلىش ئۈچۈن بىر قەدەر پۇختا ئاساس ياراتتى. شەھەر بويىچە ياسالغان سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ 900 كىلومېتىرغا، ماشىنىلاشقان قۇدۇق 450كە، سۇغىرىش قىلىنغان ئېتىز- ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى پائال قانات يايدۇردى. ئۇلار 1995 - يىلى ئېتىز- ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىغا 20 مىليون 24 مىڭ يۈەن مەبلەغ، 582 مىليون 440 مىڭ ئىش كۈنى، 15 مىڭ 776 ئۇلاغ ھارۋا سەرپ قىلىپ، 105 كىلومېتىردىن كۆپرەك سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياسىدى، 50 مىڭ 400 مو يەرنى تۈزلىدى، يېڭىدىن 115 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، يەر ئاستى سۈيى بىلەن يەر ئۈستى سۈيىنى بىر تۇتاش

ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ھەرقايسى يېزا - بازارلىرىدىكى دېھقانلار چارۋامالللارنى قىش ۋە ئەتىيازدىن

ئاستانە يېزىلىق توك باشقۇرۇش پونكىتى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن ئاكتىپ مۇلازىمەتلىك قىلماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ساتتار رېقىپ** خەۋەر قىلىدۇ: تۇرپان شەھىرىگە قاراشلىق ئاستانە يېزىلىق توك باشقۇرۇش پونكىتى توك باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ۋە ئىلمىيلاشتۇرۇش، توك يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش، توكتىن تولۇق ... مودىن ئاشتى.

توك باشقۇرۇش پونكىتى دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش جەھەتتىمۇ نۇرغۇن ئەمەلىي ئىش قىلدى، بۇرۇن باشقۇرۇش قالايمىقان، تۆۋەن بېسىملىق توك يوللىرى

باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ۋە ئىلمىيلاشتۇرۇش، توك يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش، توكتىن تولۇق ۋە بىخەتەر پايدىلىنىش، توك باھاسىنى ئۆلچەملەشتۈرۈپ دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش قاتارلىق جەھەتلەردە نۇرغۇن ئەمەلىي خىزمەتنى ئىشلەپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتىغا تېگىشلىك تۆھپە قوشماقتا.

ئاستانە يېزىسىنىڭ ھاۋا كىلىماتى قۇرغاق ۋە ئىسسىق، ئېقىن سۈيى ئاز بولۇپ، بۇ يەردىكىلەر ئاساسلىقى يەر ئاستى سۈيىگە تايىنىپ تېرىقچىلىق قىلىدۇ. يېزا بويىچە 346 ماشىنىلاشقان قۇدۇق بولۇپ، تېرىلغۇ يەرنىڭ 90 پىرسەنتى قۇدۇق سۈيى بىلەن سۇغىرىلغاچقا، دېھقانلارنىڭ توكقا بولغان ئېھتىياجى ئىنتايىن كۈچلۈك. شۇڭا توكنى ياخشى باشقۇرۇش، توكتىن تولۇق ۋە بىخەتەر پايدىلىنىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن يېزىدا 1992 - يىل توك باشقۇرۇش پونكىتى قۇرۇلغانىدى. شۇنىڭدىن كېيىن، پونكىتتىكى خادىملار جايلاردا چىداپ ئىشلىشى نەتىجىسىدە، توك باشقۇرۇش، ئىشلىتىشتىكى قالايمىقانچىلىق تەدرىجىي تۈگىتىلدى. يېزا ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپىي ئورۇنلارنىڭ قوللىشى ئارقىسىدا 280 نەچچە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا يۇقىرى بېسىملىق سىم تارتىلدى، مەھەللە، كەنتلەرنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ توك بىلەن تەمىنلەش ئىگە قىلىندى، ئۇلار باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ توكنىڭ قېچىش، خىراش نىسبىتىنى ئون پىرسەنت ئەتراپىغا چۈشۈردى. بۇ پونكىت يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان تەمىنلىگەن توك 34 مىليون 223 مىڭ كىلوۋات. سائەتكە يەتتى. يېڭىدىن قۇدۇق قېزىلىپ ئۆزلەشتۈرۈلگەن يەر 20 مىڭ

ئەمەلىي ئىش قىلدى، بۇرۇن باشقۇرۇش قالايمىقان، ئۆلچەمسىز بېسىملىق توك يوللىرى ئۆلچەمسىز، ماتور ۋە توك پولى يىقىۋېلىش كۆپ بولۇشتەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن توك ھەققى يۇقىرى بولۇپ، دېھقانلارنىڭ نارازىلىقىنى قوزغىغانىدى. پونكىت بۇ مەسىلىنى تۈپتىن ھەل قىلىش ئۈچۈن، بىر قانچە يىل ئىچىدە ئاساسلىق توك سىم يوللىرىنى ئۆزگەرتىشكە 356 مىڭ يۈەن، مەھەللە - كەنتلەردىكى تۆۋەن بېسىملىق سىم يوللىرىنى رەتلەش، ئۆزگەرتىشكە 147 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، 21 مەھەللىدىكى 1600 ئائىلىنىڭ توك سائىتىنى 400 ساندۇققا گورۇپپىلاشتۇرۇپ، توك بىلەن تەمىنلەش، باشقۇرۇش، خاتىرىلەش ۋە ھەق ئېلىشتىن ئىبارەت «تۆت بىۋاستە» بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. نەتىجىدە، توك باھاسى ئەسلىدىكى بىر يۈەندىن كۆپرەكتىن 0.58 يۈەنگە تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ بىلەن يېزا بويىچە دېھقانلارنىڭ توك ھەققى بويىچە سېلىقى بىراقلا 172 مىڭ يۈەن ئازايدى. بۇ ئىشتىن دېھقانلار ئىنتايىن رازى بولدى.

بۇ پونكىت بىر نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق يېزا بويىچە توكنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتىنى 100% كە، توكتىن بىخەتەر پايدىلىنىش نىسبىتىنى 95% تىن كۆپرەككە يەتكۈزدى. كوللېكتىپ ۋە شەخسلەرنى 1 مىليون 790 مىڭ يۈەن قىممەتتىكى ترانسپورماتور، سۇ پومپىسى ۋە باشقا توك سايمانلىرى بىلەن ھەقلىق تەمىنلىدى. ئەسلىدە ھېچقانداق مۈلكى بولمىغان بۇ پونكىت 395 مىڭ يۈەن قىممەتتىكى مۇقىم مۈلكى بار بولغان، ۋىلايەت بويىچە يېزا توك سىستېمىسىدىكى ئىلغار ئورۇنغا ئايلاندى.

ئىلى ۋىلايىتىنىڭ ھەرقايسى يېزا - بازارلىرىدىكى دېھقانلار چارۋىماللارنى قىش ۋە ئەتىيازدىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن ھازىردىن باشلاپ ئوت - چۆپ توپلاشقا باشلىدى.

سۈرەتتە: دېھقانلار قۇرۇتۇلغان بېدىلىرىنى يۆتكىمەكتە.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

خوتەن ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئامانەت پۇل توپلاش بىلەن قەرز پۇل تارقىتىشقا تەڭ ئەھمىيەت بەردى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم مەتنىياز** خەۋەر قىلىدۇ: خوتەن ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئۇللۇق ئورنىدا بولغان تونۇشىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ئەلا مۇلازىمەتلىق قىلىشنى 1 - ئورۇنغا قويۇپ، ئامانەت پۇل توپلاش بىلەن قەرز پۇل تارقىتىشقا تەڭ ئەھمىيەت بەردى.

1996 - يىلى كىرگەندىن بۇيان، بۇ بانكا ئۆز قارىمىقىدىكى بارلىق ھەر مىللەت كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سىياسىي، كەسپىي جەھەتتىن تەربىيىلەشنى چىڭ تۇتۇپ، ئۇلارنىڭ سىياسىي ئېڭى ۋە كەسپ ساپاسىنى ئۆستۈردى، مۇئامىلدارلارغا ئەلا مۇلازىمەتلىق قىلىشقا، دېھقانلار ئالدىرىغانغا ئالدىراپ ئۇلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشقا يېتەكلىدى، ھەرقايسى تارماق بانكا ۋە ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچىگە ۋەزىپە، كۆرسەتكۈچ چۈشۈردى. شۇنىڭ بىلەن ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىدىكى خادىملار يېزىلارغا بېرىپ دېھقان، چارۋىچىلارغا دۆلەتنىڭ پۇل مۇئامىلىسى سىياسىتى توغرىسىدىكى پرىنسىپلارنى تەشۋىق قىلىپ، ئۇلارنى پۇلىنى بانكىدا ئامانەت قويۇشقا دەۋەت قىلدى، بۇ جەرياندا بانكا خادىملىرى مۇئامىلدارلارغا قىزغىن، مەدەنىيەتلىك مۇلازىمەتلىق قىلدى. نەتىجىدە، بۇ يىلنىڭ بېشىدىن ھازىرغىچە ۋىلايەت بويىچە ئامانەت - قەرز كوپېراتىپلىرىنىڭ توپلىغان ئامانەت پۇلى 539 مىڭ 494 يۈەنگە يەتتى، بۇنى بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا 80 مىڭ يۈەن كۆپ.

بۇ بانكا بۇ يىل دېھقانلارنىڭ ئۇرۇقلۇق، خىمىيىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى سېتىۋېلىشىغا قەرز پۇل بېرىشنى مۇھىم نۇقتا قىلدى. مۇشۇ تۈرلەر ئۈچۈن قاراقاش ناھىيىسىگە 3 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ بېرىلدى. بۇ يىل 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ۋىلايەت بويىچە يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن تارقىتىلغان قەرز پۇل 340 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن 60 مىليون ئاشتى. بانكا يەنە «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» غا ئېھتىياجلىق قورال - سايمان ئېلىش، كۈزدە دۆلەتكە ئاشلىق، ياغلىق دان سېتىپ بەرگەن دېھقانلارغا ئاق ھۆججەت بېرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، مەبلەغ تەييارلاشقا كىرىشىپ، يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسىغا ۋەكالەتەن 52 مىليون يۈەن مەبلەغنى ئالدىن تەق قىلىپ قويدى.

خوتەن ۋىلايەتلىك تاشقى سودا گىلەم كارخانىسىنىڭ لايىھىلەش سېخىدىكى تېخنىكلار خېرىدارلارنىڭ تەلىپىنى چىقىش قىلىپ، مىللىي ئۇسلۇب بىلەن زامانىۋى ئۇسلۇب بىرلەشتۈرۈلگەن گىلەملەرنى لايىھىلەپ بازارغا سېلىپ، كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈردى.

سۈرەتتە: تېخنىكلار گىلەم نۇسخىلىرىنى لايىھىلىمەكتە.

ئابلىمىت مامۇت فوتوسى

ئېرىق - ئۆستەڭ 900 كىلومېتىرغا، ماشىنىلاشقان قۇدۇق 450 كە، سۇغىرىش كۆلىمى 1980 - يىللاردىكى 280 مىڭ مودىن 400 مىڭ موغا يېتىپ، ھەر بىر مو يەرگە ئىشلىتىلگەن سۇ 900 كوب مېتىردىن 820 كوب مېتىرغا چۈشتى.

شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنى يۇقىرى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك بولۇش يولىغا سېلىشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن، مەۋقەنى سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ۋە سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلاشقا قاراتتى، سېلىنمىنى يىلمۇ يىل كۆپەيتىپ، سۇنى تېجەش، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتىش مۇھىم نۇقتا 115 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، يەر ئاستى سۈيى بىلەن يەر ئۈستى سۈيىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى يولغا قويدى، 44 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ سىڭمەس ئېرىق-ئۆستەڭنى مۇستەھكەملىدى، 33 مىڭ 700 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئېتىزغا ئۆزگەرتتى، كەنت ۋە شەخسلەر 24 مىڭ 900 مو بوزيەر ئېچىپ تېرىلغۇ يەرنى كېڭەيتتى. بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان يەنە 70 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياساپ، 55 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، بۇ يىللىق ۋەزىپىنى ئايرىم-ئايرىم ھالدا % 56 ۋە % 100 ئورۇندىدى. 20 مىڭ مو يەرنى تۈزلىدى، ئالتە ئورۇننىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ھەل قىلدى ۋە بىر سۇ تارتىش پونكىتى ياسىدى.

ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ تىجارەت ئورنى يەككە سودا - سانائەتچىلەرگە ئاكتىپ مەدەت بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇختار نۇر ھاشىم** خەۋەر قىلىدۇ: ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ تىجارەت ئورنى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئىسلاھات قەدىمىنى يەنىمۇ تېزلىتىپ، بازار ئىگىلىكىنىڭ تەلىپىگە ئۇيغۇنلىشىپ، كۆپلەپ مەبلەغ تەشكىللەش بىلەن بىللە، يەككە سودا - سانائەتچىلەر ھېسابىدا 11 مىليون 280 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، يەككە سودا-سانائەتچىلەرنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولدى.

ئىسلاھات ۋە ئېچىۋېتىشنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا ئەگىشىپ، غۇلجا شەھىرىدە يەككە سودا-سانائەتچىلەر كۈنسېرى كۆپىيىپ كېلىۋاتقان بولسىمۇ، يەنە بىر قىسىم يەككە سودا - سانائەتچىلەرنىڭ مەبلىغى كەمچىل بولغاچقا، ئۇلارنىڭ تىجارەت ۋە سودا ئىشلىرى تەسىرگە ئۇچراپ كەلگەندى. بۇ خىل ئەھۋالغا ئاساسەن، بۇ بانكا تىجارەت ئورنى بۇ يىلنىڭ بېشىدىلا تۈرلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، تىجارەت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، سۈپەتلىك مۇلازىمەتنى يولغا قويۇپ، كۆپلەپ ئامانەت پۇل جەلپ قىلىش بىلەن بىللە، جەمئىي 104 يەككە سودا - سانائەتچىگە 11 مىليون 280 مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، يەككە سودا - سانائەت ئىشلىرىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا زور كۈچ بىلەن مەدەت بەردى.

1 - ئايدىن 5 - ئايغىچە تىجارەت سوممىسى 100 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن % 16.22 ئاشۇرۇۋەتكەن ئۈرۈمچى «قىزىلتاغ» سودا سارىيى تىجارەت زالىنى ئومۇميۈزلۈك ئىسلاھ قىلىپ، خېرىدارلار ئۆزلىرى تاللاپ مال سېتىۋېلىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، تىجارەتنى يەنىمۇ جانلاندۇردى.

سۈرەتتە: سودا سارىيى جاھازلىرىنىڭ يېڭىچە ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئۆركەش جاپپار فوتوسى**

قىزىلسۇ ئوبلاستىدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشى جىددىي قانات يايدۇرۇلماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلاجان مۇسا خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل قىزىلسۇ ئوبلاستىدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشى جىددىي قانات يايدۇرۇلماقتا.

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى يېزا - قىشلاقلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىشىنى ئوبلاستنىڭ كۈندىلىك مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئوبلاست ۋە ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر)لەردە ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرىنى قۇردى. ئوبلاست تەۋەسىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ بىردىن رەھبىرىنى مەخسۇس بۇ خىزمەتنى تۇتۇشقا ئاجراتتى. ئالاقىدار ئورۇنلاردىكى مۇتەخەسسىسلەر ۋە تېخنىكلارنى سەپەرۋەر قىلىپ، يېزا - قىشلاقلاردا ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى، ئورنى، تۈرى ۋە مەبلەغ قاتارلىقلارنى ئىنچىكە ھېسابلاپ لايىھەلەپ چىقىشقا ئورۇنلاشتۇردى. بىر قىسىم ئورۇنلار ئالدىن تەييارلىق ئىشلىرىنى پۈتتۈرۈپ، قۇرۇلۇشقا جىددىي كىرىشتى. ئوبلاستلىق ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئۆتكۈزگەن 3 - قېتىملىق يىغىنىدىن مەلۇم بولۇشىچە، 1996 - يىلى بۇ ئوبلاستنىڭ ھەرقايسى يېزا - قىشلاقلىرىدا ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشىنىڭ تۈرلىرى، كۆلىمى، ئورۇنلىرى ۋە مەبلەغ ئىنچىكە ھېسابلىنىپ، لايىھەلىنىپ، پىلان تۇرغۇزۇلۇپ بوپتۇ، ئاتۇش شەھىرى ۋە ئاقتۇ ناھىيىسىدە بىر قىسىم مەبلەغ ئەمەللىيلىشىپ قۇرۇلۇشقا جىددىي تۇتۇش قىلىنىپتۇ. بۇ يىل بۇ ئوبلاستنىڭ يېزا - قىشلاقلىرىدا ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاپ، كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشىغا 9 مىليون 310 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان بولۇپ، بۇنىڭ 7 مىليون 400 مىڭ يۈەنىنى دۆلەت، 790 مىڭ يۈەنىنى ناھىيە (شەھەر)لەر، 1 مىليون 120 مىڭ يۈەنىنى ئامما چىقىرىدىكەن. بۇ قۇرۇلۇشلار ئاتۇش شەھىرىگە قاراشلىق كاتتايلاق يېزىسىنىڭ ئۈچ كەنتىدە، قارىجۇل يېزىسىنىڭ 1 -، 2 - ۋە ئېگىز كەنتىدە، ئازاق يېزىسىنىڭ بۆگەن، ئىشتاچى كەنتىدە، سۇنتاغ يېزىسىنىڭ ئازغان، تۆكۈل كەنتىدە، ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بارىن يېزا قىزىل ئۆستەڭ كەنتىدە، ئاقتۇ بازارلىق ھۆكۈمەتنىڭ 3 -، 5 - كەنتىدە، بولۇڭكۆل يېزىسىنىڭ گەز كەنتى قاتارلىق جايلاردا ئېلىپ بېرىلىدىكەن. بۇ ئورۇنلاردا 205.6 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا سۇ تورۇبىسى ياتقۇزۇلغاندىن باشقا، 14 ئورۇندا سۇ كۆلچىكى، تۆت ئورۇندا سۇ بېسىمىنى تەڭشەش كۆلچىكى، سەككىز ئورۇندا سۇ مۇنارى، 13 ئورۇندا قۇدۇق، 37 ئورۇندا ناسوسلۇق قۇدۇق، بىر ئورۇندا سۇ يىغىش قۇدۇقى قاتارلىقلار ياسىلىدىكەن. بۇنىڭ بىلەن بۇ ئوبلاستنىڭ نامرات، چەت، ياقا ئورۇنلىرىدىكى 50 مىڭ 300 ئادەم ۋە 275 مىڭ 400 تۇياق چارۋا مالنىڭ ئىچىدىغان سۈيى ھەل قىلىنىپ، بېيىش، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش ئۈچۈن ئاساس يارىتىلىدىكەن.

قانداق قىلغاندا يېزا - قىشلاقلاردىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرگىلى بولىدۇ؟

كېرىيە ناھىيىسىنىڭ تەجرىبىسى: ئۆز كۈچىگە تايىنىپ مەبلەغ توپلاش، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش نۇقتىلىرىنى يېزا - بازار، كەنتلەرگىچە كېڭەيتىش، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ سىياسىي ۋە تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈش

ئۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن

كېرىيە ناھىيىسىدە 5272 پارتىيە ئەزاسى، 318 پارتىيە ياچېيكىسى بار. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچى پارتىيە ئەزاسى 4238 بولۇپ، ئومۇمىي پارتىيە ئەزالىرىنىڭ 90% تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. كېرىيە ناھىيىلىك پارتكوم 1989 - يىلىدىن باشلاپ پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەشنى يەتتە يىل ئۈزۈلدۈرمەي داۋاملاشتۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئاۋانگارتلىق، ئەمۇنىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى. ھازىرغا قەدەر ناھىيە بويىچە 15 يېزا - بازار، 55 مەمۇرىي كەنتتە پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش تورى شەكىللىنىپ، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش نۇقتىلىرىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 33% كە يېتىپ، كۆرسەتكۈچتىن 23% ئاشتى. ئۆتكەن يىلى ناھىيە بويىچە پارتىيە ئەزالىرى 9834 ئادەم (قېتىم) ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەندى، ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكىلىرىدا 120 مەيدان ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش فىلىمى قويۇلدى. بۇ ناھىيە ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش خىزمىتىدىكى نەتىجىلىرىگە ئاساسەن ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت تەرىپىدىن كۆپ قېتىم ئىلغار ئورۇن بولۇپ تەقدىرلەندى.

بۇ ناھىيە پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەشتە تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىدى:

- سېلىنمىنى كۆپەيتىپ، ھەر تەرەپتىن مەبلەغ توپلىدى ۋە ئۇنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىۋېلىشقا ئىشلەتتى. 1989 - يىلىدىن 1995 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئۇنى پۈتۈن ناھىيىنىڭ ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتتى. ھازىر ناھىيە بويىچە 16 ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش پونكىتى، 171 ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش نۇقتىسى قۇرۇلدى. ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىدە مەخسۇس ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش ئىشخانىسى تەسىس قىلىندى ۋە ئۇلارغا ئىككى سىنئالغۇ ئاپپاراتى، ئىككى تېلېۋىزور، ئۈچ سىن كۆچۈرۈش، قويۇش ئاپپاراتى، بىر رادىئولۇق ئۈنئالغۇ سەپلەپ

ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەشتە پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىگە ئائىت بىلىملەر بىلەن تەربىيەلەش بىلەن بىرگە پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەنمۇ تەربىيەلەپ، يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىغا زىچ ماسلاشتى. ناھىيىلىك ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش ئىشخانىسى «كېۋەزنى يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش بويىچە پەرۋىش قىلىش تېخنىكىسى»، «مېۋىلىك دەرەخ پەرۋىشى»، «بۇغدايدىن مول ھوسۇل ئېلىش، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش تېخنىكىسى»، «ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىشنىڭ يولى» قاتارلىق فىلىملەردىن 45 نى كۆپەيتىپ، ھەرقايسى يېزا - بازارلارغا تارقىتىپ بەردى. ناھىيىلىك پارتكومنىڭ تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش ئىشخانىسى ئاساسىي قاتلاملارغا كېۋەز، بۇغداي، چارۋامال، ئۆي قۇشلىرى كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئەمەلىي قوللىنىدىغان يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى قاتارلىق مەزمۇندىكى پەن - تېخنىكا فىلىملىرىنى دەل ۋاقتىدا يەتكۈزۈپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن دېھقان، چارۋىچى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ئاكتىپلىقى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

- ناھىيە ۋە يېزا - بازارلىق پارتىيە مەكتەپلىرىدە تەربىيەلەش بىلەن ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيەلەش زىچ بىرلەشتۈرۈلدى. ناھىيىدە ھازىر 14 يېزا - بازاردا پارتىيە مەكتىپى قۇرۇلدى. ناھىيىلىك پارتكوم پارتىيە مەكتىپى قۇرۇلۇشىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ئىككى دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرىنى پارتىيىلىك كادىرلارنى تەربىيەلەيدىغان مۇھىم بازا قىلىپ قۇرۇپ چىقتى. ئاتچان يېزىسى ناھىيە مەركىزىدىن 100 كىلومېتر يىراقلىقتىكى كۇئېنلۇن تېغى ئېتىكىگە جايلاشقان. بۇ يېزىنىڭ پولۇ، لوش، كۆنەس كەنتلىرىدىكى پارتىيە

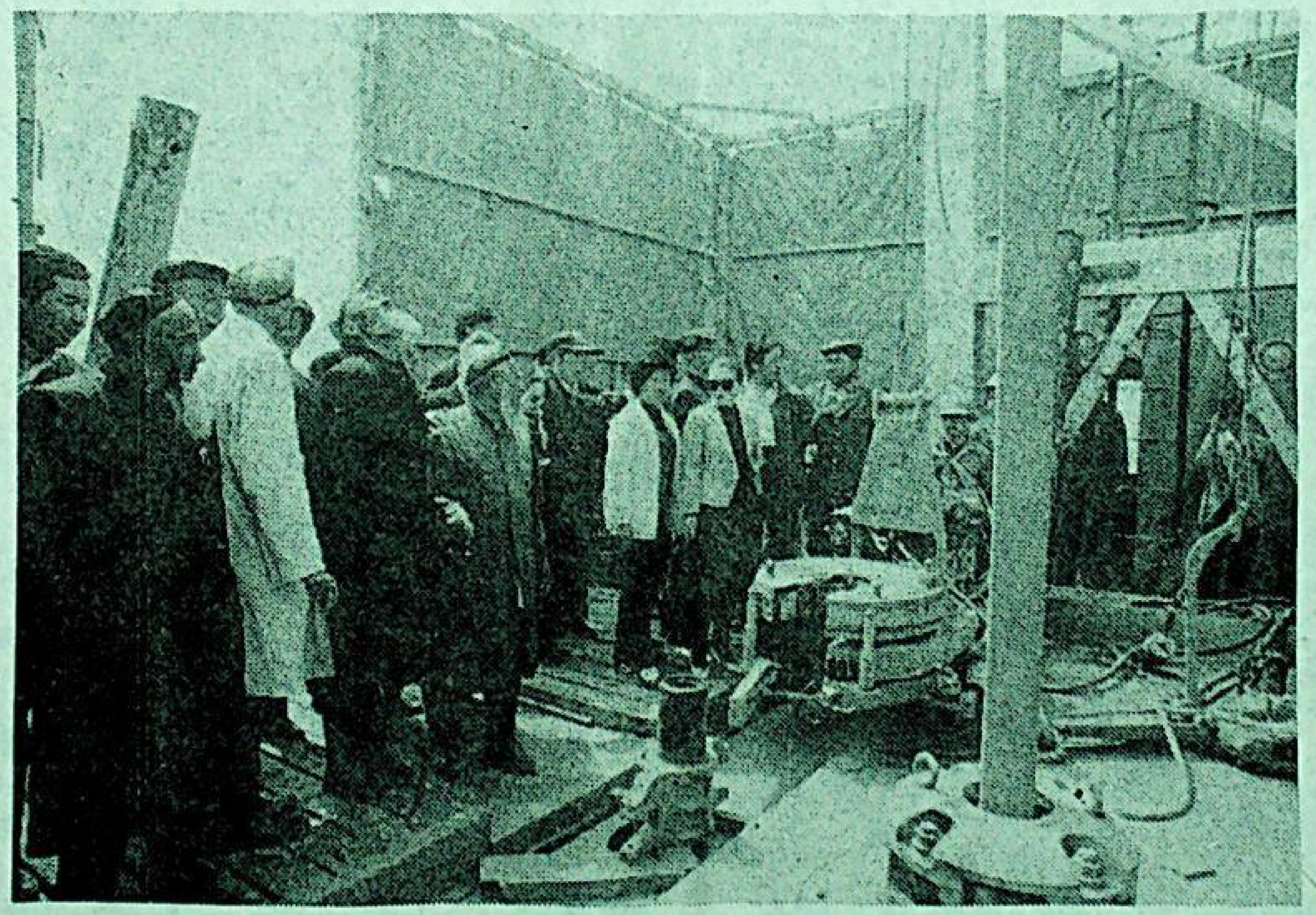

ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم ياشانغانلار ئىدارىسى، دىنىي ئىشلار ئىدارىسى بىر تۈركۈم ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلارنى تارىم نېفىتلىكىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، دىنىي زاتلارنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىن خەۋەردار قىلدى.

سۈرەتتە: دىنىي زاتلار ماي ئايرىش سېخىنى ئېكسكۇرسىيە قىلماقتا.

ئابدۇراخمان قاسىم فوتوسى

كۇچا ناھىيىسىدە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش خىزمىتى ياخشى ئىشلەنمەكتە

كۇچا ناھىيىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئۇيۇشمىلىق تەدبىر قوللىنىپ، مەخسۇس كۈچ جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە بەردى. بىر قاتار قائىدە - تۈزۈملەرنى تۈزۈپ چىقىپ، ئۇنى يېزا،

جاپپار ئۆمەر

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 1996 - يىللىق كىتاب- ژۇرنال، كالىندار نۇسخىلىرىنى كۆرگەزمە قىلىش ۋە مال

ئالغاندىن بۇيان، خېرىدارلار ئۈچۈن ئەلا مۇلازىمەتلىك قىلىپ، كىرىمنى كۆپەيتتى. ئۇ يېقىندا بۇ يېزىدىكى 63 نامرات ئائىلىگە 1250 كىلوگرام ئاق ئۇن تارقىتىپ بەردى.

كىتاب- ژۇرنال، كالىندار نۇسخى-
لىرىنى كۆرگەزمە قىلىش ۋە مال زاكاز قىلىش پائالىيىتى يېقىندا ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى. بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە 18 مىڭ پارچە كىتاب- ژۇرنال ۋە 49 مىڭ پارچە ھەر خىل كالىندار زاكاز قىلىنىپ، پۈتۈشۈش ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

زىبىبۇللا ئابلىز

△ قاراقاش ناھىيە قوچى يېزا زىۋا كەنت 4 - مەھەللىدە ئولتۇرۇشلۇق دېھقان ئالىمجان ئابدۇللا يېزىلىق ئاشلىق پونكىتىدىكى ئۇن زاۋۇتىنى ھۆددىگە

تارقىتىپ بەردى.

جاپپار ئۆمەر

△ قاراقاش بازىرىدىكى 3100دىن ئارتۇق ئايال بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان باقمىچىلىق، گىلەمچىلىك، تىككۈچىلىك، بورا توقۇش قاتارلىق كەسىپلەر بىلەن شۇغۇللىنىپ 291 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

ئاتىكەم ئابدۇراخمان

ئازادگۈل توختىمۇھەممەت

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ گۇما بازىرىدىكى پىلە باققۇچى ئائىلىلەر 2000 قۇتا پىلىنى سۇغۇرتىغا قاتناشتۇردى.

غوجىمۇھەممەت ئابدۇكېرىم

كۇچا ناھىيىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئۇيۇشمىلۇق تەدبىر قوللىنىپ، مەخسۇس كۈچ تەشكىللەپ، زەھەرلىك چېكىملىك ياساش، سېتىش، چېكىش قىلمىشلىرىغا قاتتىق زەربە بېرىپ، زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش خىزمىتىدە ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

1993 - يىلى 6 - ئايدا ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسىدە زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىش ئەترىتى قۇرۇلغاندىن بۇيان، بۇ ئەترەتتىكى كادىر- ساقچىلار ھەر خىل قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، قەيەردە زەھەرلىك چېكىملىككە دائىر مەسىلە، يىپ ئۇچى بايقالسا شۇ يەرگە بېرىپ ئەتراپلىق تەكشۈرۈش، ئەستايىدىل رازۋېتكا قىلىش ئارقىلىق زەھەرلىك چېكىملىك ياسىغان، ساتقان، چەككەن

جىنايەتچىلەرگە قاتتىق زەربە بەردى. بىر قاتار قائىدە - تۈزۈملەرنى تۈزۈپ چىقىپ، ئۇنى يېزا، كەنت، مەھەللىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈردى. زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش تەشۋىقات خىزمىتىنى كۈچەيتىپ ئاممىغا زەھەرلىك چېكىملىكنىڭ زىيىنىنى تەشۋىق قىلدى. نەتىجىدە بۇ يىل 1 - ئايدىن 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە زەھەرلىك چېكىملىك ئەنزىسىدىن ئونى پاش قىلىندى. زەھەرلىك چېكىملىك ئۆسۈملۈكى تېرىغان، زەھەرلىك چېكىملىك ياسىغان، ساتقان ۋە سىرتتىن يۆتكەپ ئەكەلگەن، چەككەنلەردىن 33 ى تۇتۇلدى. 51.5 گرام خىروئىن، ئالتە كىلوگرام نەشە، 47 كىلوگرام پىرىم تەييارلانغان نەشە، 440 تۈپ كەندىر قولغا چۈشۈرۈلدى.

ئابلىمىت ئەبەيدۇللا

تېلېۋىزور، ئۈچ سىن كۆچۈرۈش، قوبۇل قىلىش ئاپپاراتى، بىر رادىئولۇق ئۇنئالغۇ سەپلەپ بېرىلدى. 1993 - يىلى ناھىيە بويىچە يەنە 15 يېزا - بازارغا ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش ئۇسكۇنە سايمانلىرى سەپلەپ بېرىلدى. 1995 - يىلى ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى يەنە 56 تېلېۋىزور ۋە سىن قويۇش ئاپپاراتى سېتىۋېلىپ 55 كەنتكە تارقىتىپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش ئىشخانىسى مەركەز قىلىنغان ھالدا ناھىيە بويىچە 15 يېزا- بازار، 55 كەنتتە پارتىيە ئەزالىرىنى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش تورى شەكىللەندى.

- ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش خادىملىرى زور كۈچ بىلەن تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈلدى. بۇ ئىككى يىلدىن بۇيان ناھىيە بويىچە ئۈچ قارار كۇرس ئېچىلىپ، 69 ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش خادىمى سىستېمىلىق تەربىيىلەندى.

- ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش يوللىرى كېڭەيتىلىپ، پارتىيە ئەزالىرىنى پارتىيىگە ئائىت بىلىملەر ۋە ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلەش زىچ بىرلەشتۈرۈپ ئېلىپ بېرىلدى.

كوئىنلۇن تېغى ئېتىكىگە جايلاشقان. بۇ يېزىنىڭ پولۇ، لوش، كۆنەس كەنتلىرىدىكى پارتىيە ئەزالىرى 1995 - يىلدىن ئىلگىرى تېلېۋىزور كۆرۈپ باقمىغانىدى. ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش ئىشخانىسىدىكى خادىملار 1995- يىلىنىڭ بېشىدا ئاتچان يېزىسىدىكى كەنتلەرنىڭ ئارقاق بولۇش ئەھۋالىغا ئاساسەن يېزا رەھبەرلىرى بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ۋە ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش ئىشخانىسىدىن تېخنىك ئەۋەتىپ، ئۈچ كەنتتىن 96 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ توپلاپ، كەنتلەرگە تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى كۈچەيتىش ئىستانسىسى ۋە رادىئو دولقۇنىنى كۈچەيتىش ئىستانسىسى قۇرۇپ بەردى. ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش ئىشخانىسى 1995 - يىلى بۇ ئۈچ كەنتكە بېرىپ پارتىيە ئەزالىرى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارغا پارتىيە بىلىملىرى ۋە پەن - تېخنىكا بىلىملىرى ئاساس قىلىنغان فىلىملەرنى بەش قېتىم قويۇپ بەردى. بۇ ناھىيىنىڭ شۇۋۇل يېزىسىدا 1992 - يىلى پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس يازغان ئاكتىپتىن ئاران ئىككىسى بار ئىدى. پارتىيە ئەزالىرىغا ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش ئارقىلىق تەربىيىلەش يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، 1993 - يىلى بۇ يېزىدا پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس يازغان ئاكتىپ 27گە، 1995 - يىلى 67گە يەتتى.

«ئادەم ئوقۇماي، پۇل ئوقۇش»ھادىسىسى...

شەرىپخان ئابدال

ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى مۇنبىرى

ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ بەرپا قىلىنىشىغا ئەگىشىپ، دۆلىتىمىزنىڭ ئالىي مائارىپى ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن ئوقۇش مائارىپىدىن سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىگە ماس كېلىدىغان ھەق ئېلىپ ئوقۇتۇش مائارىپىغا يۈزلەندى. بۇ ئىنتايىن زۆرۈر بولغان ئىسلاھات تەدبىرلىرىنىڭ بىرى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ھەر دەرىجىلىك ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملار جۇملىدىن دۆلەت باشقۇرغان مەكتەپ ۋە ئىجتىمائىي كۈچلەر ئاچقان مەكتەپلەر ھەر خىل ئاتاقتىكى ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇش سىنىپلىرىنى ئاچتى. ئەسلىدە ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇش ئوقۇغۇچىلارنى ئۆگىنىش پۇرستىنى ئىنتايىن قەدىرلەش روھىغا ئىگە قىلىشى كېرەك ئىدى. چۈنكى بۇنداق ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوقۇشى ئۈچۈن كېتىدىغان خىراجەت ناھايىتى يۇقىرى بولۇپ، ئىككى، ئۈچ يىللىق چىقىملا 5000 — 6000 يۈەنگە بارىدۇ. بۇ چىقىملارنى پۈتۈنلەي ئاتا - ئانىلار ئۈستىگە ئالىدۇ، ئۇلار پەرزەنتلىرىنى ئوقۇتۇش ئۈچۈن ناھايىتى تېجەشلىك بىلەن تۇرمۇش كەچۈرۈشكە مەجبۇر بولىدۇ. شۇڭا قائىدە بويىچە ئېيتقاندا، ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلار ناھايىتى تەستە قولغا كەلگەن ئوقۇش پۇرستىنى قەدىرلەپ، مىنۇت - سېكۇنتنى قولدىن بەرمەي تىرىشىپ ئوقۇپ، ئۆزلىرىنىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىپ، ئەلا ئوقۇش نەتىجىسى بىلەن ئاتا - ئانىلىرىنىڭ ۋە جەمئىيەتنىڭ ئۈمىدىنى يەردە قويماسلىقى كېرەك ئىدى. بىراق مەن يېقىنقى يىللاردىن بۇيان نۇرغۇن مەكتەپلەردىن ئىگىلەپ كۆرسەم، ئەھۋال ئەكسىچە ئىكەن. ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆپىنچىسى ئۆگىنىشكە قىزىقمايدىكەن. شۇڭا ئۆگىنىش نەتىجىسى تۆۋەن بولۇپ، ئەپلەپ - سەپلەپ كۈن ئۆتكۈزىدىكەن. ئىجتىمائىي كۈچلەر ئاچقان بىر ئالىي تېخنىكومنىڭ مەلۇم بىر ناھىيىدىكى سىنىپىغا دەرس ئۆتۈۋاتقان بىر ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى ناھايىتى ئۈمىدسىزلەنگەن ھالدا مۇنداق دېدى: «مېنىڭ سىنىپىمدا 50 نەچچە ئوقۇغۇچى بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە دائىم نورمال دەرس ئاڭلايدىغانلار بەش، ئالتە نەپەر، بۇ ئەھۋالنى كۆرسەم كۆڭلۈم سوۋۇپ، دەرس سۆزلىگىممۇ كەلمەيدۇ.» مەلۇم بىر ئالىي مەكتەپتىكى ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇش سىنىپىنىڭ سىنىپ مۇدىرى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئۆگىنىش ئەھۋالى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: «ھازىرقى رېئاللىقتىن قارىغاندا، ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇيدىغان مۇتلەق كۆپ ئوقۇغۇچىلاردا ئۆگىنىش ئاكتىپلىقى ناھايىتى كەمچىل، ئۇلارنىڭ كىتاب ئوقۇغۇسى كەلمەيدۇ. كۆپرەك بىلىم ئىگىلىمەي ئاتا - ئانىسىنىڭ مىڭبىر مۇشەققەتتە تاپقان پۇلىنى ئىسراپ قىلىۋاتقانلىقىنى ئازدەپ، ئۆمرىنىڭ ئەڭ گۈزەل ۋاقتىنى بىھۇدە ئۆتكۈزۈۋاتقانلىقىنى قىلچە ئويلىمايدۇ، ئۇلار «بىز ئاز پۇل خەجلىمىدۇق، شۇڭا قانداقلا بولمىسۇن جەزمەن گۇۋاھنامە ياكى دىپلومغا ئېرىشىمىز ھەقلىق، گۇۋاھنامە ياكى دىپلوم ئۈچۈن بۇنچىلىك پۇلنى خەجلىسەك ئەرزىيدۇ. بۇنى ئىسراپ قىلغانلىق دېگىلى بولمايدۇ» دېيىشىدۇ. دېمەك، ھازىر ئۆز خىراجىتى بىلەن ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلار ئۈچۈن ئېيتقاندا ئوقۇغۇچى ئوقۇماي، پۇل ئوقۇيدىغان ئەھۋال مەۋجۇت بولۇۋاتىدۇ.

ئوقۇغۇچى ئوقۇماي، پۇل ئوقۇش روھىي ھالىتى كىشىلەرنىڭ ھەقىقىي بىلىم ۋە ھۈنەر - كەسىپ ئىگىلەشنى مەقسەت قىلماي، بەلكى گۇۋاھنامە ياكى دىپلوم ئارقىلىق كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەتكە ئېرىشىشنى ياكى ئۆسۈشنى مەقسەت قىلغانلىقتىن كېلىپ چىققان. ئۇلۇغ ئالىم ئېدىسون مۇنداق دېگەنىدى: «دۇنيادا ھەر قانداق قىممىتى بار نەرسىگە جاپالىق ئەمگەك سىڭدۈرمەي تۇرۇپ ئېرىشىش مۇمكىن ئەمەس». دىپلوم بولسىلا ھەممىگە ئېرىشىمەن دېگەن كۆز قاراش مۇتلەق خاتا، بۇ نەزەر دائىرىسى تار كىشىلەرنىڭ ئەخمىقانە قارىشى.

ئەمەلىيەتتە پۇل پەقەت كىشىلەرنىڭ مەكتەپتە ئوقۇشىغا پۇرسەت ۋە شەرت - شارائىت يارىتىپ بېرىدىغان ۋاستە، پۇلنىڭ ئۆزى ئادەمگە ۋەكىللىك قىلالمايدۇ. قەدىمكى زاماندىكى بىر يەھۇدىي ئاقىل مۇنداق دېگەن: «بىلىمى بار ئادەم ھەممىگە ئېرىشەلەيدۇ. بىلىمى يوق ئادەم نېمىگە ئېرىشەلەيدۇ!؟». بۇ ھېكمەتلىك سۆز بىزنى قان - تەر بەدىلىگە ئېرىشكەن بۇ پۇرسەتنى جەزمەن چەكسىز قەدىرلىشىمىزگە، پەن - مەدەنىيەت بىلىملىرىنى تىرىشىپ ئىگىلەپ، زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىمىزنى بالدۇرراق ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تېگىشلىك تۆھپە قوشۇشىمىزغا ئىلھام بېرىدۇ.

يېقىندا ئۈرۈمچى شەھەرلىك 21- باشلانغۇچ مەكتەپ پىئونېرلار چوڭ ئەترىتى 30 كىلوگرامدىن ئارتۇق تۇخۇم سېتىۋېلىپ ئۈرۈمچى شەھىرى «خوتەنگەي» يولى پەيچۇسوسىدىكى كادىر- ساقچىلاردىن ھال سورىدى.

سۈرەتتە: ساقچى تاغىلار سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلماقتا.

ئايتۇرسۇن مۆمىن فوتوسى

4 ـ قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنى يېپىلدى

سۇڭ جيەن پۈتۈن جەمئىيەتتىكى كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك ئالدىنى ئېلىشنى ئوتتۇرىغا قويدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17 ـ ئىيۇل تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن ئاچقان 4 ـ قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنى بۈگۈن يېپىلدى. دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، گوۋۇيۈەن مۇھىت ئاسراش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى سۇڭ جيەن يىغىننىڭ يېپىلىش مۇراسىمىدا مۇنداق دېدى: 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مۇھىت ئاسراش نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن، 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە بىز سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى قەتئىي يولغا قويۇپ، قانۇندىن ئىبارەت قۇدرەتلىك قورالغا تايىنىپ، پۈتۈن جەمئىيەتتىكى كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك ئالدىنى ئېلىشىمىز كېرەك.

بۇ قېتىمقى يىغىندا 3 ـ قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش خىزمىتىدىن بۇيان ئېلىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتى ئېرىشكەن مۇھىم نەتىجىلەر يەكۈنلەندى، بۇنىڭدىن كېيىنكى مۇھىت ئاسراش خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، «مۇھىتنى بۇلغايدىغان ماددىلارنى قويۇپ بېرىش ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەش پىلانى»، «ئەسىر ھالقىيدىغان كۆكەرتىش قورۇلۇشى پىلانى»قاتارلىق مۇھىم تەدبىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى. ۋەكىللەر باش شۆجى جياڭ زېمىن، لى پېڭ زۇڭلىنىڭ 4 ـ قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگەندى، ئۆزلەشتۈردى، تەجرىبىلەرنى ئالماشتۇردى، مۇھىت ئاسراشقا دائىر فاكچىن، سىياسەت، تەدبىرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئىرادىسىنى چىڭىتتى.

سۇڭ جيەن مۇنداق دېدى: مۇھىت ئاسراش ـ سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنىڭ ئاچقۇچى. مۇھىت ئاسراش ۋە بايلىقتىن سىجىل پايدىلىنىش ـ جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشى ۋە تەرەققىي قىلىشىدىكى ئاساسىي شەرت. سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتا قاراشنى ئۆزگەرتىپ، يېڭى فاڭجېننى ئىجرا قىلىپ، كەسىپ سىياسىتىنى تەڭشەپ، ئىستېمال ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىش كېرەك. مۇھىت ئاسراشنى ئىقتىسادىي تەرەققىياتتىن ئايرىۋېتىش ھەتتا بىر ـ بىرىگە قارىمۇ قارشى قىلىپ قويۇش تامامەن خاتا، سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش ئېلىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمىي نىشانىنى ئورۇنداشقا ئائىت، ئەۋلادلارنىڭ ئىستىقبالىغا مۇناسىۋەتلىك، شۇڭا ئۇ ئىنتايىن زور ئەھمىيەتكە ئىگە بىر چوڭ سىياسىي مەسىلە.

سۇڭ جيەن مۇنداق دېدى: سۇنىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى مەملىكەت خاراكتېرلىك نۇقتىلىق ۋەزىپە، نۆۋەتتىكى جىددىي ئىش. ھازىر مەملىكەت بويىچە تاتلىق سۇدىكى بۇلغىغۇچى ماددىلارنىڭ مىقدارى ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتتى، بەزى رايونلاردا يەر ئاستى سۈيىمۇ بۇلغىنىپ كەتتى، بەزى جايلارنىڭ سۈيىنى ئىچكىلى بولمايدىغان بولۇپ قالدى، بۇ ھال خەلقنىڭ ياشىشى ۋە خىزمەت قىلىشىغا بىۋاسىتە خەۋپ يەتكۈزدى، ئەگەر مۇنداق ئەھۋال ئۆزگەرتىلمىسە، خەلق ئۈچۈن، كېيىنكى ئەۋلادلار ئۈچۈن بالايىئاپەت كەلتۈرىدۇ. شۇڭا بىز سۇنىڭ بۇلغىنىش مەسىلىسىنى تۈپتىن ھەل قىلىشىمىز كېرەك.

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيۈەنجاڭى ۋاڭ بىڭچيەن سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: ھازىر مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇنلارنى ئىجرا قىلىش مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى ئاجىز ھالقا بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ، شۇڭا بۇنىڭغا يۇقىرى دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشىمىز كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى مۇھىت ئاسراش ئېڭى ۋە قانۇن ـ تۈزۈم قارىشىنى كۈچەيتىشى، قانۇن بويىچە ئىش بېجىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك. مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇنلارنى ئىجرا قىلىشنى كۈچەيتىش، بولۇپمۇ مەمۇرىي قانۇنلارنى ئىجرا قىلىش خىزمىتىنى كۈچەيتىش كېرەك.

يىغىندا مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى چيەن جېڭيىڭمۇ سۆز قىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا جاڭ جياگاڭ شەھىرىگە «مۇھىت ئاسراشتا نەمۇنە شەھەر»دەپ نام بېرىلدى، تيەنجىن، خەيكۇ، سۇجۇ، داليەن، بېيجىڭ، شېنجېن، گۇاڭجۇ، خاڭجۇ، نەنجىڭ، شىجياجۇاڭ «1992 ـــ 1994 ـ يىللىق مەملىكەتلىك شەھەر مۇھىتىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەشتىكى ئون ياخشى شەھەر»بولۇپ باھالاندى.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە گوۋۇيۈەن ئىستىل تۈزىتىش ئىشخانىسى سۆھبەت يىغىنى ئاچتى

مۇلازىمەتلىقتا ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى كېڭەيتىپ، ئىجتىمائىي كەيپىياتنى ياخشىلاش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ئىجتىمائىي مۇلازىمەتلىقتا ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى كېڭەيتىش ـ خەلق ئاممىسى قارشى ئالىدىغان ۋە خۇشال بولىدىغان ئىش. بۇ تۈزۈمنى ياخشى يولغا قويۇپ، ئاممىنىڭ جانجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان، ئۇلارنىڭ ئۇزاقتىن بۇيان ھەل بولماي كەلگەن بەزى ئەمەلىي مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل ھەل قىلىپ، ئىجتىمائىي كەيپىياتنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاش لازىم.

بۇ سۆزنى مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شۈي گۇاڭچۈن يېقىندا مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، گوۋۇيۈەننىڭ ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى بىرلىكتە ئاچقان «يەنتەي شەھىرىنىڭ ئىجتىمائىي مۇلازىمەتلىقتا ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش ۋە كېڭەيتىش سۆھبەت يىغىنى»دا قىلدى.

شۈي گۇاڭچۈن يىغىندا مۇنداق دېدى: ھازىر بەزى جايلار، تارماقلار ۋە ساھەلەردە ناچار كەيپىياتلار ساقلانماقتا. يېيىش، ئېلىش، سىقىش، تەمە قىلىش، سوغۇق مۇئامىلە قىلىش، قاتتىق ئېگىش، سۆرەلمىلىك قىلىش، تەنۇرلۇك قىلىشقا ئوخشاش ئەھۋاللار پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ ئوبرازىغا تەسىر يەتكۈزۈپ، ئىجتىمائىي كەيپىياتنى بۇلغىماقتا. ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش ئاممىنىڭ رازى بولۇش ـ بولماسلىقىنى، خۇش بولۇش ـ بولماسلىقىنى ساھەلەردىكى مۇلازىملىق خىزمىتىنىڭ ئاساسىي ئۆلچىمى قىلىدۇ، بۇ، پارتىيە بىلەن خەلقنىڭ مۇناسىۋىتىنى قويۇقلاشتۇرۇپ، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئوبرازىنى قوغداشتا رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە. ئىجتىمائىي مۇلازىمەتلىقتا ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش ۋە كېڭەيتىش كەسىپ ئەخلاقى ۋە ساھەلەرنىڭ ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىشنىڭ يېڭى يولى؛ بۇ يەنە بۇ سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىجتىمائىي مۇلازىمەتلىقتا ۋەدە بېرىش تۈزۈمىنى كۆرۈنەرلىك ۋە ئۈنۈملۈك ھالدا پەيدىنپەي كېڭەيتىش لازىم.

گوۋۇيۈەن ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى شۈي چىڭ يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە سۆز قىلدى. ئۇ يىغىن قاتناشچىلىرىنىڭ بۇ خىزمەتنى تارماقلار ۋە ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش، ساھەلەرنىڭ ئىستىل قۇرۇلۇشى ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتىكى مۇھىم خىزمەت سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇشىنى ئۈمىد قىلدى.

جۇڭگونىڭ ئوتتۇرا، غەربىي قىسمىغا مەبلەغ سېلىش بويىچە كېڭەشش، مۇھاكىمە يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى

بۇخې: ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى كەڭ، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. جۇڭگونىڭ ئوتتۇرا، غەربىي قىسمىغا مەبلەغ سېلىش بويىچە كېڭەشش، مۇھاكىمە يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى.

يىغىننىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا بۇخې، ۋۇجيېپىڭ، سۇن فۇلىڭ، ۋەن گوچۈەن ۋە 19 ئۆلكە، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەر، ئاپتونوم رايوندىن كەلگەن 800دىن ئارتۇق ۋەكىل، چەت ئەللىك 500 سودا ـ سانائەتچى قاتناشتى.

بۇ قېتىمقى مۇھاكىمە يىغىنىنى جۇڭگو پەن ـ تېخنىكا جەمئىيىتى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، ئىچكى سودا مىنىستىرلىكى، جۇڭگو يېڭىنىڭ سانائەت باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى،

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، خەۋىرى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيۈەنجاڭى بۇخې جۇڭگونىڭ ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىغا مەبلەغ سېلىش بويىچە كېڭەشش، مۇھاكىمە يىغىنىدا مۇنداق دېدى: ھازىر ئېلىمىزنىڭ ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونى بىلەن شەرقىي قىسىم رايونىدا ئۈستۈنلۈكى ئارقىلىق بىر ـ بىرىنى تولۇقلاش، ماس تۇغرىسىدىكى ستراتېگىيىلىك فاڭجېننى يولغا قويۇشقا تۈرتكە بولۇپ، شەرق بىلەن غەربنىڭ تەرەققىيات جەھەتتىكى پەرقىنى كىچىكلىتىپ، ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايوننىڭ تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىشتىن ئىبارەت.

راۋاجلاندۇرۇش ئىقتىسادىي مەسىلە بولۇپلا قالماستىن، بەلكى سىياسىي مەسىلە ۋە ئىجتىمائىي مەسىلە، دەپ كۆرسەتكەنىدى. 8 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شەنشى، گەنسۇ، نىڭشىيا، چىڭخەي، شىنجاڭ شەرقىي جەنۇبىي دېڭىز بويىدىكى ئۆلكە، شەھەرلەر بىلەن 50 مىڭدىن ئارتۇق ھەر خىل ئىقتىساد ـ تېخنىكا ھەمكارلىق توختامى ئىمزالاپ، ئون نەچچە مىليارد يۈەن قىممىتىدە مەبلەغ ۋە ماددىي ئەشيا كىرگۈزۈپ، دەسلەپكى قەدەمدە توقۇمىچىلىق، قەنت ـ شېكەر، ماشىنا ـ ئېلېكتر، ئېنېرگىيە، كان، مېتاللچىلىق قاتارلىق كەسىپلەردە ھەمكارلىق تورىنى شەكىللەندۈردى. شەرقىي جەنۇبتىكى ئۆلكە، شەھەرلەرنىڭ ھەمكارلىشىشى بىلەن غەربىي قىسىمدا يېڭىدىن 100دىن ئارتۇق

سانائەت باش ئىشچىلار ئويۇشمىسى، مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، سۇڭ چىڭلىڭ فوندى جەمئىيىتى ۋە ئوتتۇرا، غەربىي قىسمىدىكى بىر قىسىم ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلۇق ۋە مەركىزىي شەھەرلەر بىرلىكتە ئۆتكۈزدى. بۇ قېتىمقى يىغىننى ئېچىشتىن مەقسەت پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 5 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، دۆلەتنىڭ ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى يەنىمۇ تېزلىتىش ئارقىلىق بىر- بىرىنى تولۇقلاش، ماس قەدەمدە راۋاجلىنىشتەك ئىقتىسادىي قۇرۇلما پەيدىنپەي بەرپا قىلىنىشقا باشلىدى، ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىنىڭ چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ۋەزىيىتى ياخشى بولۇۋاتىدۇ.

بۇخېي مۇنداق دېدى: ھۆكۈمىتىمىز ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىنىڭ تەرەققىياتىغا يۇكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىۋاتىدۇ. دۆلەت رەھبەرلىرى كۆپ قېتىم: شەرق بىلەن غەربنى ماسلاشتۇرۇپ بىلەن غەربىي قىسمىدا يېگىدىن 100دىن ئارتۇق چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا قۇرۇلۇپ، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدىكى تايانچ كارخانىلار بولۇپ قالدى.

بۇخېي مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: دۆلىتىمىز ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىغا سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ سالمىقىنى زورايتىش، مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ھازىر ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونىنىڭ چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىشنى ئىلگىرى سۈرۈش سىياسىتىنى تۈزۈۋاتىدۇ.

سۈرەتتە: چاڭشۇەن كەنتىدىكى دېھقان خۇياۋجۇن دۆلەتكە بىر قېتىمدىلا 1500 كىلوگرام ئاشلىق سېتىپ بەردى.

شەنسى ئۆلكىسىنىڭ يوڭجى شەھىرىدىكى دېھقانلار دۆلەتكە بەس- بەس بىلەن ئاشلىق سېتىپ بەردى.

سۈرەتتە: ئاشلىق سېتىپ بەرگىلى ماڭغان دېھقانلار.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى توغرىسىدا ئون تۈرلۈك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى يېقىندا پەن- تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار- يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدا ئون تۈرلۈك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار- يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇنلاشتۇردى.

پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش - دۆلەتنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى يېقىنقى ئون يىلدىن بۇيان پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى تەشەببۇس قىلىپ ۋە تەشكىللىك يولغا قويۇپ، ناھايىتى زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى ۋە بىر قاتار مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلەرنى ياراتتى.

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى پىكرى 65 مىليون نامرات ئاھالىنىڭ كىيىنىش، ئوزۇقلىنىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى ئاساس قىلىش، پەن- تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ نامرات رايونلار ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش مەقسىتىدە ئوتتۇرىغا قويۇلغان. ئۇنىڭ ئاساسىي مەزمۇنى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: نامرات رايونلارنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزىلارنىڭ پەن- تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ نامرات رايونلارنىڭ ئەنئەنىۋى تۈۋرۈك كەسىپلىرىنى گۈللەندۈرۈش ۋە يېڭىدىن گۈللەنگەن كەسىپلەرنى يېتىلدۈرۈش؛ نامرات رايونلارنىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش؛ ئىجتىمائىيلاشقان پەن- تېخنىكا مۇلازىملىق سىستېمىسىنى راۋاجلاندۇرۇش؛ نامرات رايونلار- دىكى خەلقنىڭ پەن- تېخنىكا، مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈش؛ پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بويىچە ئىستىھكامغا ھۇجۇم قىلىش جېڭىگە ئاتلىنىشقا رىغبەتلەندۈرۈش؛ رايونلار ئارا پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى ۋە سىستېمىلار بويىچە قوللاشنى ئويۇشتۇرۇش؛ پەن- تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش دەسمايىسىنى كۆپەيتىش؛ خەلقئارالىق پەن- تېخنىكا ئالماشتۇرۇش ۋە پەن- تېخنىكىدا ھەمكارلىشىشنى كەڭ قانات يايدۇرۇش.

دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇلى تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: ھازىر پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ئۇرغۇن قىيىنچىلىق ۋە بېسىمغا دۇچ كېلىۋاتىدۇ، بولۇپمۇ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى كۆپۈنچە تارماقلار ھەرىكىتى بىلەنلا چەكلىنىپ، ھۆكۈمەت ۋە جەمئىيەتنىڭ مۇقىم، كۈچلۈك كاپالەت سىستېمىسى تېخى شەكىللەنمىدى. دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتى ئىلگىرىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش ئاساسىدا، ستراتېگىيىلىك مۇھىم نۇقتىنى تەگشەپ، ھەرىكەت مېخانىزمىنى يېڭىلاپ، دەسمايە سالمىقىنى چوڭايتىپ، باشقۇرۇش ۋە مۇلازىملىق سىستېمىسىنى كۈچەيتىمەكچى بولۇۋاتىدۇ.

شىنجاڭ ھەر مىللەتتىن بولغان يۈز نەچچە مۇنەۋۋەر پىئونېرنى تەشكىللەپ، 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى «چۆچەك بۆركۈتلەر ھەرىكىتى - 96»نامىلىق شىنجاڭ ئۆسمۈرلىرىنىڭ بېيجىڭ، تيەنجىنلەرگە يۈرۈش قىلىشنىڭ ئاۋغۇستىيە يازلىق لاگېر پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى.

سۈرەتتە:ئۈرۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 2 - باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ بۇ لاگېرغا قاتنىشىدىغان ئوقۇغۇچىلىرى يولغا چىقىشقا ھازىرلانماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى ئەنۋەر فوتوسى

دۆلەت باش باج ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شياڭ خۇەيچېڭ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى:

باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى ئومۇمىيۈزلۈك چوڭقۇرلاشتۇرۇپ ۋە پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، باج ئېلىشنى باشقۇرۇشنى زامانىۋىلاشتۇرۇش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، چۇڭچىڭ خەۋىرى. دۆلەت باش باج ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شياڭ خۇەيچېڭ يېقىندا مەملىكەتلىك باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنىدا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى ئومۇمىيۈزلۈك چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە ئۇنى پائال ئىلگىرى سۈرۈشنى سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىش يۇكسەكلىكىگە كۆتۈرۈپ تونۇپ، ئېلىمىزنىڭ باج ئېلىشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىش كېرەك.

شياڭ خۇەيچېڭ يېڭى تۈزۈلمە كەلتۈرۈپ چىقارغان يېڭى مەسىلىلەرنى نەزەردە تۇتۇپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: توغرا ئىدىيىنى يېتەكچى قىلىپ، باج ئېلىشنى باشقۇرۇشنىڭ يېڭى ئەندىزىسىنى ئورنىتىش، ئىسلاھاتنىڭ نىشان ۋە ۋەزىپىلىرىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش كېرەك. باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە ئاساسىي پرىنسىپى مۇنداق: پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 5 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ۋە 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىنىڭ روھىنى قىبلىنەما، گوۋۇيۈەن تەستىقلىغان «سودا - سانائەت باج تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى يولغا قويۇش لايىھىسى»نى ئاساس، باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتى ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، چەت ئەللەرنىڭ باج ئېلىشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلىرى ۋە ئۇسۇللىرىنى ئۆرنەك قىلىپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ تەلىپىگە، ئېلىمىزنىڭ دۆلەت ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان ئىلمىي، مۇستەھكەم باج ئېلىشنى باشقۇرۇش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش، مۇلازىملىقنى ھەقىقىي ياخشىلاپ، قانۇن بويىچە باج تاپشۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، تېخنىكا ۋاستىسىنى ياخشىلاپ، باجنى نازارەت قىلىش، تىزگىنلەشنى كۈچەيتىپ، باجنىڭ ئېقىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، باجنىڭ تۈرلۈك فۇنكسىيىلىك رولىنىڭ تولۇق جارى قىلدۇرۇلۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش، باج ئىشلىرىنى قانۇن بويىچە تۈزەش، قېلىپلاشتۇرۇپ بىرلىككە كەلتۈرۈش، ئومۇمىيۈزلۈك ماسلاشتۇرۇش، جايلارنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈش، ئەسقاتىدىغانلىرى ۋە ئاسانلىرىنى ئاۋۋال يولغا قويۇش، نازارەت قىلىش، چەكلەش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، باج تاپشۇرۇشنى مەلۇم قىلىش ۋە ياخشى مۇلازىملىقنى ئاساس قىلىش، كومپيۇتېرغا تايىنىپ مەركەزلىك باج ئېلىشنى يولغا قويۇش، نۇقتىلىق تەكشۈرىدىغان يېڭى باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىش.

شياڭ خۇەيچېڭ باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ مۇنداق دېدى: باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتى بىر نەچچە باسقۇچ ۋە قاتلاملار بويىچە پەيدىنپەي ئېلىپ بېرىلىدۇ. ئۇنىڭ ئومۇمىي قەدەم باسقۇچى مۇنداق: ئاۋۋال شەھەرلەردە، كېيىن يېزىلاردا ئېلىپ بېرىلىدۇ، ئاۋۋال باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئەندىزىسى ئۆزگەرتىلىپ، باج ئېلىشنى باشقۇرۇش ئىشلىرىنى بېجىرىش مۇلازىملىق ئورنى قۇرۇلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، كومپيۇتېر كەڭ دائىرىدە قوللىنىلىپ، ئاخىرىدا كومپيۇتېر بىرلەشمە تورى شەكىللەندۈرۈلىدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

جۇڭگونىڭ 309 تەنھەرىكەتچىسى جەمئىي 26 تۈردىكى 22 مۇسابىقىگە قاتنىشىپ، ئۇندىن ئارتۇق ئالتۇن مېدال ئېلىش ئۈچۈن تىرىشىدۇ، 60 كىچىك تۈردە مېدال ئېلىشنى قولغا كەلتۈرۈپ، ئۇنى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 100 يىللىق كاتتا مەرىكىسىگە سوۋغات قىلىدۇ. كۆپ يىللاردىن بۇيان جۇڭگونىڭ تەنتەربىيە ئىشلىرىدا ماھارەت كۆرسىتىش، تەنتەربىيە سەۋىيىسى تېز ئۆسكەندىن سىرت ئاممىۋى تەنتەربىيە ھەرىكىتى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىپ، ئولىمپىكنىڭ «گەپ قاتنىشىشتا» دېگەن روھىنى ئەڭ ياخشى گەۋدىلەندۈرۈلدى.

باشلىنىش مۇراسىمىدا ئولىمپىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسى تەشكىلىي ھەيئىتىنىڭ رەئىسى پى ئېن، خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى سامارانچ سۆز قىلغاندىن كېيىن ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون بۇ نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ باشلانغانلىقىنى جاكارلىدى.

ئۇنىڭدىن كېيىن كېچە سائەت 12 دىن بەش مىنۇت ئۆتكەندە چوڭ ئېكراندا ئاتلانتادا تۇغۇلغان ئامېرىكا نېگىرلار خەلق ھوقۇقىنىڭ داھىيسى مارتىن لوتېرنىڭ 1963- يىلى ۋاشىنگتوندا نۇتۇق سۆزلەۋاتقان ئوبرازى كۆرۈندى، ئۇنىڭ «مېنىڭ بىر شېرىن خىيالىم بار» دېگەن تېمىدا نۇتۇق سۆزلەۋاتقان ئاۋازىمۇ ئولىمپىك تەنتەربىيە مەيدانىدا ياڭرىدى. ئالىيجاناب، باراۋەر، ھەققانىي ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 100 يىللىق مەرىكىسىنى كۈتۈۋالغان بۇ تارىخىي پەيتتە، بۇنىڭدىن 28 يىل ئىلگىرى باراۋەرلىك، ھەققانىيەت ئۈچۈن ھاياتىنى تەقدىم قىلغان بۇ ئۇلۇغ زاتنىڭ غايىنى چاقىرىش ساداسى ھېلىھەم كىشىلەر قەلبىنى زىلزىلىگە سالماقتا. كېچە سائەت 12 دىن 20 مىنۇت ئۆتكەندە ئامېرىكىنىڭ سابىق مەشھۇر بوكسچىسى ئەلى مەشئەلگە ئوت ياقتى، ئوت ئاستا- ئاستا مەشئەل سۇپىسىغا تۇتىشىپ، ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ خاسىيەتلىك ئوتى يالقۇنلىدى.

مۇسابىقىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىدا كۆرسىتىلگەن ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇنلىرى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 100 يىللىقنى تەبرىكلەش ۋە ئامېرىكا جەنۇبىي قىسىم مەدەنىيىتىنى نامايان قىلىشتىن ئىبارەت ئىككى ئاساسىي تېمىنى گەۋدىلەندۈردى.

بۇ نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى مۇشۇ ئاينىڭ 20- كۈنى باشلىنىپ 16 كۈن داۋام قىلىدۇ. ماھىرلار 26 چوڭ تۈردىكى مۇسابىقىدە 271 ئالتۇن مېدالنى تالىشىدۇ.

شىنجاڭ گېزىتى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش
نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)

新疆日报
（维文）

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل
ئىيۇل
22
دۈشەنبە

ئالاتاۋ ئېغىزىدا چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال كۆپەيدى

6 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال 1 مىليون توننىدىن ئېشىپ كەتتى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز **ئىسمائىل مۇھەممەت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم، مەۋلان سابىت** خەۋەر قىلىدۇ: فۇنكسىيىلىك تارماقلارنىڭ زىچ ماسلىشىپ رەسمىيەتلەرنى ئاددىيلاشتۇرۇشى نەتىجىسىدە، بۇ يىل ئالاتاۋ ئېغىزىدا چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال كۆپەيدى. 6 - ئاينىڭ 28 - كۈنىگىچە چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال 1 مىليون 40 مىڭ تونناغا، مالىيە كىرىمى 5 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكى سەۋىيە بىلەن تەڭلەشتى.

ئالاتاۋ چېگرا ئېغىزىنى باشقۇرۇش كومىتېتى بۇ يىل چېگرىدىن مال ئۆتكۈزۈش سالمىقىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇش ئۈچۈن تاموژنا، تاۋار تەكشۈرۈش، كارانتىن، تۆمۈر يول قاتارلىق تارماقلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى ماسلاشتۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى، ھەر ئايدا بىر قېتىم تارماقلار مەسئۇللىرىنىڭ باش قوشۇش يىغىنى ئېچىشنى تۈزۈملەشتۈرۈپ، تارماقلار ئارىسىدىكى زىددىيەت ۋە ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلىپ، چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلىدىغان

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

4 - قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنىدا قىلىنغان سۆز

(1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى)

جياڭ زېمىن

بايا بىر نەچچە ئۈلكە مەسئۇلىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىدىم، ئۇلار يامان ئەمەس سۆزلىدى. مۇھىت ئاسراش ناھايىتى مۇھىم، ئۇ ئېلىمىزنىڭ كەلگۈسى تەرەققىياتى ۋە ئومۇمىيلىقىغا مۇناسىۋەتلىك ستراتېگىيىلىك مەسىلە، مۇھىت ئاسراش سېپىدىكى يولداشلار ناھايىتى جاپا چېكىپ، خىزمەتتە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. مەن بۇ يولداشلاردىن سەممىي ھال سورايمەن ۋە ئۇلارغا رەھمەت ئېيتىمەن!

سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى داۋامىدا سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە يولغا قويۇشنى باشتىن ئاخىر چوڭ ئىش سۈپىتىدە تۇتۇش كېرەك. سىجىل تەرەققىيات ئىدىيىسى ئەڭ بۇرۇن مۇھىت ئاسراشتىن كەلگەن بولۇپ، ئۇ ھازىر دۇنيادىكى نۇرغۇن دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا يېتەكچىلىك قىلىشتىكى ئومۇمىي ستراتېگىيىسى بولۇپ قالدى. ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشتا نوپۇس، مۇھىت، بايلىق مەنبەسىنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشنى نەزەرگە ئېلىش كېرەك. ھازىرقى تەرەققىياتنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ قالماستىن كېيىنكى ئەۋلادلارنىمۇ ئويلاش، كەلگۈسىدىكى تەرەققىيات ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى شارائىت يارىتىش كېرەك، بايلىقنى ئىسراپ قىلىش، ئالدىدا بۇلغاپ، كېيىن تۈزەش يولىغا مېڭىشقا ھەرگىز بولمايدۇ، ئاتا - بوۋىلىرىمىزنىڭ تەييارلاپ قويغىنىنى يەپ، كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ يولىنى ئۈزۈپ قويۇشقا تېخىمۇ بولمايدۇ.

ئېلىمىزنىڭ ئاھالىسى كۆپ، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن توغرا كېلىدىغان بايلىق نىسپىي كەمچىل، پەن - تېخنىكا سەۋىيىسى يۇقىرى ئەمەس، ئىقتىساد، تېخنىكا ئاساسى بىر قەدەر ئاجىز، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش ۋەزىپىسى ئىنتايىن مۇشكۈل، شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات داۋامىدا مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، بايلىق سەرپىياتى ئاز بولۇشنى، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم يۇقىرى

ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش داۋامىدا بىز تۆۋەندىكى بىر نەچچە جەھەتتىكى خىزمەتنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك: 1. سۇ، يەر، ئېنېرگىيە، ماتېرىيال، ئاشلىق ۋە باشقا ھەر خىل بايلىقلارنى تېجەشنى چىڭ تۇتۇش، يېزا ئىگىلىكىدە يۇقىرى ھوسۇللۇق، سۈپەتلىك، ئۈنۈملۈك،تۆۋەن سەرپىيات يولىغا مېڭىش، سانائەتتە سۈپەتنى، تۆۋەن سەرپىياتنى، پايدىنى تەكىتلەش، 3 - كەسىپ بىلەن 1 -، 2 - كەسىپنى ماسلاشتۇرۇپ راۋاجلاندۇرۇش كېرەك؛ 2. نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى داۋاملىق تىزگىنلەپ، ئاھالىنىڭ ساپاسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك؛ 3: ئىستېمال قۇرۇلمىسىنى مۇۋاپىقلاشتۇرۇپ، ئىستېمال شەكلىنى، مۇھىتنى ۋە بايلىقنى قوغداشقا پايدىلىق بولىدىغان قىلىش كېرەك. ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىدىن چەتنەپ، بايلىقنى ئىسراپ قىلىۋېتىدىغان يۇقىرى ئىستېمال بىلەن شۇغۇللىنىشقا ھەرگىز بولمايدۇ؛ 4. مۇھىت ئاسراشنى كۈچەيتىش جەھەتتىكى تەشۋىقات، تەربىيىنى كۈچەيتىش، كادىرلار ۋە ئامىمىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاڭلىق قوغداش ئېڭىنى كۈچەيتىش كېرەك؛ 5. بەزى جايلاردىكى بايلىققا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى يامانلاشتۇرۇۋېتىش ئەھۋاللىرىنى قەتئىي چەكلەش كېرەك.

بەزى يولداشلا مۇھىت ئاسراش خىزمىتىگە سەل قاراۋاتىدۇ، ئالدى بىلەن ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش كېرەك، مۇھىت ئاسراشنى ۋاقتىنچە تۇتمىساقمۇ بولىدۇ، دەپ قاراۋاتىدۇ، بۇنداق تونۇش خاتا ۋە زىيانلىق، دۇنيا تەرەققىياتىدىكى ئاچچىق ساۋاق شۇكى، ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان نۇرغۇن دۆلەتلەر بايلىقنى ئېغىر دەرىجىدە ئىسراپ قىلىۋېتىش ۋە ئالدىدا بۇلغاپ، كېيىن تۈزەش» يولىدا ماڭدى. نەتىجىدە دۇنيانىڭ بايلىقى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى، بىزنىڭ مۇنداق يولدا مېڭىشىمىزغا ھەرگىز بولمايدۇ. بىز ئىقتىسادنى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى

مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى تىيانشاننىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدا ئومۇملاشماقتا

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۈرۈمچى خەۋىرى. كۆپ خىللاشقان ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى تىيانشاننىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدا كەڭ ئومۇملاشتى، بۇ يەردە 300 نەچچە مىڭ «ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلە»، 13 مىڭدىن كۆپرەك مەدەنىيەتلىك ئورۇن، 1000 دىن ئارتۇق لېي فېڭدىن ئۆگىنىش ئىلغار كوللېكتىپ ۋە بىر تۈركۈم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدا ئىلغار ئورۇن مەيدانغا كەلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش جەريانىدا بۇ ھەرىكەتنىڭ ئاممىۋىلىقى، كەڭ دائىرىلىكلىكى، قاتنىشىشچانلىقىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئەلا مۇلازىمەتلىقنى ئىشقا ئاشۇرۇش، ياخشى تەرتىپ ئورنىتىش، گۈزەل مۇھىت بەرپا قىلىش، لېي فېڭ روھىدىن ئۆگىنىشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلىپ، مەدەنىيەتلىك ئورۇن قۇرۇش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى، پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، ج خ، سودا، سەھىيە، قاتناش، سودا - سانائەت، باج قاتارلىق سەككىز چوڭ سىستېمىدا «مەدەنىيەتلىك يېڭى ئىستىل بەرپا قىلىش، ئۈن ياخشى ئۈلگە باھالاش»، ھەربىيلەر بىلەن خەلق، ساقچى بىلەن خەلق، يەرلىك بىلەن بىڭتۇەن ئارىسىدا

ھەربىي خەلق ئىتتىپاقلىقى بويىچە «قوش نەمۇنە» ناھىيىدىن 51 ى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە لېي فېڭدىن ئۆگىنىش بويىچە 1300 دىن كۆپرەك ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخس مەيدانغا كەلدى. بۇ پائالىيەتكە 1 مىليوندىن كۆپرەك دېھقان قاتناشتى، 300 مىڭدىن كۆپرەك دېھقان - چارۋىچىنىڭ ئىشىكىگە «ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلە» دېگەن شەرەپ تاختىسى ئېسىلدى.

ھەر مىللەت ياشلىرىدا ۋەتەننى سۆيۈش، ئائىلىنى سۆيۈش، زاۋۇتنى سۆيۈش پەزىلىتى ۋە چېگرا رايوندا ئېلىتىز تارتىش، چېگرا رايوننى گۈللەندۈرۈش ئىرادىسىنى يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن، شىنجاڭ 1993 - يىلىدىن باشلاپ بىر نەچچە 100 مىڭ ياش ئىشچى - خىزمەتچى ئارىسىدا «مەدەنىيەتلىك ياشلار گۇرۇپپىسى»، «خىزمەت ئورنىدىكى ياش ماھىر» بولۇش مۇسابىقە پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ھەر مىللەت ياش، ئۆسمۈر ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا «جۇڭخۇا ئېلىنى سۆيۈش، يۇرتنى سۆيۈش» كىتاب ئوقۇش، ئۆگىنىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، بۈگۈنگىچە قەدەر 1 مىليون 200 مىڭدىن كۆپرەك ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق قاتارلىق ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىسى كىتاب ئوقۇش پائالىيىتىگە قاتناشتى.

ئىگىلىشىمىزچە، شىنجاڭدىكى ھەرقايسى ئورۇنلار ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق تىللىرىدىكى ئوقۇشلۇقتىن 500 مىڭ پارچىدىن كۆپرەكنى تەرجىمە قىلىپ تۈزۈپ چىقان، 1 مىليوندىن كۆپرەك ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنى ئىجتىمائىي ئەخلاق، كەسىپ ئەخلاقى ۋە مەدەنىيەتلىك سۆز - ھەرىكەت ئۆلچىمى قاتارلىق مەزمۇندا سىستېمىلىق تەربىيىلىگەن، جايلاردا يەنە 10 مىڭ قېتىمدىن كۆپرەك «شىنجاڭلىقلارنىڭ يېڭى ئوبرازىنى تىكلەش» نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزگەن، 30 مىڭدىن كۆپرەك كىشى بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتنىشىپ نۇتۇق سۆزلىگەن، نۇتۇقنى بىۋاسىتە ئاڭلىغۇچىلار 850 مىڭدىن ئېشىپ كەتكەن.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قۇياش ئېنېرگىيىسى فوتو ئېلېكتر ئۈلگە كەنتلىرى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى

قۇياش ئېنېرگىيىسى چۆل - جەزىرىدىكى كەنتلەرنى يورۇتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **لى جيېلىڭ** خەۋەر قىلىدۇ: پىچان ناھىيىسى بازىرىدىن 40 كىلومېتىر يىراقلىقتىكى باغمەھەللىسى كەنتى ھازىر ئېلىمىزنىڭ غەربىي شىمالىي رايونىدىكى ئەڭ چوڭ، ھەر خىل زەمەتلەش تېخنىكىسى ئەڭ

7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە جۇڭگو فوتو ئېلېكتر تېخنىكىسى تەرەققىيات مەركىزى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلاردىكى مۇتەخەسسىسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈپ

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات داۋامىدا مەبلەغ ئاز كېتىدىغان، بايلىق سەرپىياتى ئاز بولۇشنى، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم يۇقىرى بولۇشنى، مۇھىت ئاسراش ياخشى بولۇشنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇشىمىز كېرەك، تەرەققىيات داۋامىدا مۇھىتنى ئاسراشقا ئەھمىيەت بەرمەسەك ئېكولوگىيىلىك مۇھىت بۇزۇلغاندىن كېيىن، ئۇنى تۈزەيمىز ۋە ئەسلىگە كەلتۈرىمىز دېسەك تېخىمۇ ئېغىر چىقىم تارتىشقا توغرا كېلىدۇ، ھەتتا ئورنىنى تولدۇرۇۋالغىلى بولمايدىغان زىيان يۈز بېرىدۇ.

ئېلىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ سىجىل تەرەققىيات

ئۇچراتتى، بىزنىڭ مۇنداق يولدا مېڭىشىمىزغا ھەرگىز بولمايدۇ. بىز ئىقتىسادنى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش ۋە ئىقتىسادنى، ئىجتىمائىي ئىشلارنى، مۇھىتنى ماسلاشتۇرۇش ئاساسىدا راۋاجلاندۇرۇشىمىز كېرەك. ئوبيېكتىپ ئەمەلىيەت شۇنى چۈشەندۈرۈپ بەردىكى، مەبلەغ سېلىش كۆلىمىنى قارىغۇلارچە كېڭەيتىش، كەلسە ـ كەلمەس يايما يېيىش ئاساسىدا ئىقتىساد ئاشۇرۇلسا، ئاشۇرۇلۇش سۈرئىتى قانچىكى چوڭ بولسا،

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

باشقى ئۆلكە باھالاشقا، ھەر بىلەر بىلەن خەلق، ساقچى بىلەن خەلق، يەرلىك بىلەن بىگتۈەن ئارىسىدا كۆپ خىل شەكىلدىكى بىرلىكتە مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. ھازىرغا قەدەر 13 شەھەر، 17 ناھىيە ئاپتونوم رايون بويىچە مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتىكى ئىلغار شەھەر، ئىلغار ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى،

ئېلىمىزنىڭ غەربىي شىمالىي رايونىدىكى ئەڭ چوڭ، ھەر خىل زەرەتلەش تېخنىكىسى ئەڭ تولۇق ئۇنىۋېرسال قۇياش ئېنېرگىيىسى فوتو ئېلېكتر ئۆلكە كەنتىگە ئايلاندى.

8 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق پەن ـ تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانىدىكى مەخسۇس تېما «باغمەھەللىسى فوتو ئېلېكتر ئۆلكە كەنتى»

كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلاردىكى مۇتەخەسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، مۇتەخەسسلەر بۇ نەتىجە دۆلىتىمىزدە ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە، دەپ ھېسابلاشتى.

بۇ تۇر پىچان ناھىيىسى باغمەھەللىسى كەنتى ۋە خاندو كەنتىدە يېرىم يىل

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

ئاتۇش شەھىرى جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشكە بىرلەشتۈرۈپ، «قوش نەمۇنە شەھەر» بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلەتمەكتە

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل** خەۋەر قىلىدۇ: ئاتۇش شەھىرى يېقىندىن بۇيان ئۆز جايىنىڭ ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش «قوش نەمۇنە شەھەر» بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلەتمەكتە.

بۇ يىل ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەھەر بولۇپ قۇرۇلغانلىقىغا ئون يىل بولدى. شەھەر قۇرۇلغانلىقىنىڭ ئون يىللىق مەرىكىسىنى كۈتۈۋېلىش ھەم شەھەرنى «قوش نەمۇنە» شەھەر قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن، شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى كادىرلار ۋە ئاممىنى جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشكە سەپەرۋەر قىلىپ، شەھەرنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. بۇ ئىشنى مەخسۇس ئورۇنلاشتۇردى. «قوش نەمۇنە» شەھەر بەرپا قىلىش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇنىڭ بىلەن شەھەردە جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئارمىيە، خەلق ئىتتىپاقلىقى ئاساس مەزمۇن قىلىنغان قوش تىللىق نۇتۇق سۆزلەش، ھۆسن خەت يېزىش، ئەدەبىيات ـ سەنئەت نومۇرلىرىنى كۆرسىتىش، قارا دوسكا چىقىرىش قاتارلىق پائالىيەتلەر داغدۇغىلىق قانات يېيىپ كەتتى. شەھەر ئىچىدىكى ئاساسلىق ئىككى كوچا ئىش بېجىرىش باشقارمىسىغا قاراشلىق ئورۇنلاردا ئارمىيە ـ خەلق، ساقچى ـ خەلق بىرلىكتە مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش نۇقتىلىرى قۇرۇلۇپ، مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش كوچىسى بەرپا قىلىندى. يېزىلاردا مەدەنىيەتلىك يېزا، مەدەنىيەتلىك كەنت، مەدەنىيەتلىك ئائىلە قۇرۇش، ئۈلگە بولىدىغان مەدەنىيەتلىك ئائىلە بەرپا قىلىش پائالىيەتلىرى قانات يايدۇرۇلدى. نۆۋەتتە بۇ خىزمەت چىڭ تۇتۇپ ئىشلەنمەكتە.

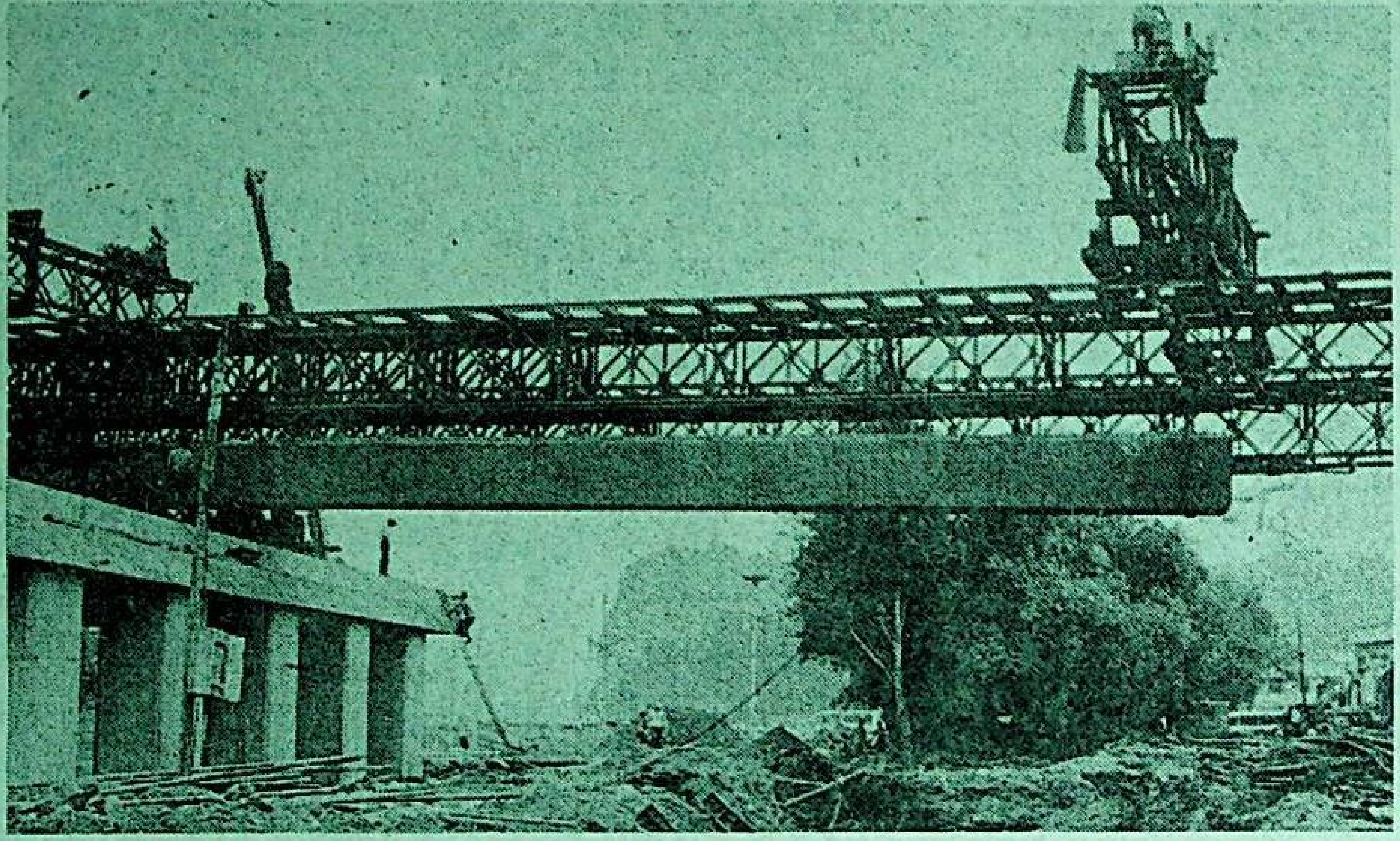

شىنجاڭ يول ـ كۆۋرۈك باش شىركىتىنىڭ كۆۋرۈك قۇرۇلۇش باشقارمىسى ياساشقا مەسئۇل بولغان ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يېڭى غەربىي چوڭ كۆۋرۈكى مۇشۇ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى سائەت توققۇزدىن 30 مىنۇت ئۆتكەندە (بېيجىڭ ۋاقتى) مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇتاشتۇرۇلدى. بۇ كۆۋرۈك 8 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنىدىن بۇرۇن پۈتىدۇ.

ۋاڭ شىنى فوتوسى

ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تۇنجى كۈنىدىكى مۇسابىقىسىدە سۇڭ فۇمىن، لى جىنيلار ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 20 ـ ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو ئاياللار رۇداۋچە چېلىشىش كوماندىسىنىڭ ماھىرى سۇڭ فۇمىن بۈگۈن ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تۇنجى كۈنىدىكى مۇسابىقىسىدە كۇبالىق داڭلىق ماھىر ئى. رودىرىكسىنى يېڭىپ، ئاياللارنىڭ 72 كىلوگرامدىن يۇقىرى دەرىجىسى بويىچە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى. بۇ جۇڭگو ئولىمپىك تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ ئېرىشكەن تۇنجى ئالتۇن مېدالى. سۇڭ فۇمىن مۇسابىقە ئاياغلاشقاندىن كېيىن مۇنداق دېدى: «مەن مۇسابىقىدە قىلچىمۇ جىددىيلەشمىدىم. بۇ ئالتۇن مېدالنى ئېلىشىم ئويلىغىنىمدەك بولدى.»

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 20 ـ ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو سۇ ئۈزۈش ماھىرى لى جىڭيى بۈگۈن كەچتە ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئاياللارنىڭ 100 مېترغا ئەركىن ئۈزۈش بويىچە ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسىدە 54 سېكۇنت 50 دەقىقە نەتىجە بىلەن ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى.

شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكىنىڭ ئىستىقبالى زور

ـ دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى خې گۇاڭۋېينى زىيارەت

ئۆز مۇخبىرىمىز **لى جېپىڭ**

مەن يېقىندا شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكىنىڭ ئىستىقبالى قانداق؟ بۇ كەسىپنى قانداق قىلغاندا تېز ئىلگىرىلەتكىلى بولىدۇ؟ دېگەن مەسىلە توغرىسىدا دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى خې گۇاڭۋېينى زىيارەت قىلدىم.

خې گۇاڭۋېي ئاپتونوم رايونىمىزدا يېقىندا ئون نەچچە كۈن تەكشۈرۈشتە بولدى، ئۇ ماڭا مۇنداق دېدى: «تەكشۈرۈش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ ساياھەت بايلىق مەنبەسىنىڭ ناھايىتى مول ئىكەنلىكىنى، بولۇپمۇ مىللىي ئۆرپ ـ ئادەتكە دائىر ساياھەت بايلىق مەنبەسىنىڭ مەملىكەت ئىچى ـ سىرتىدا ئۆزگىچە ئۈستۈنلۈككە ئىگە ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدىم. يېقىندا (يىپەك يولى خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنى)غا قاتناشقان ۋەكىللەر شىنجاڭدا سەيلى ـ ساياھەتتە بولۇش جەريانىدا بۇنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ھازىر (يىپەك يولى) ساياھەت لىنىيىسى دۆلەتنىڭ 9 ـ بەش يىللىق پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكى ئېلىمىز ساياھەتچىلىكىنىڭ ئارقا تىرەك بولۇشى ئارقىسىدا زور تەرەققىيات يوشۇرۇن كۈچكە ئىگە بولىدۇ».

خې گۇاڭۋېي مۇنداق دېدى: شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىك كەسپىدە يەنە نۇرغۇن ئاجىز ھالقا بار، ئالايلۇق، شىنجاڭنىڭ قاتناش شارائىتىنى ياخشىلاشقا، ساياھەت نۇقتىلىرى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ.

بۇنداق ئەھۋاللارنى قانداق ئۆزگەرتىش كېرەك؟ ئالدى بىلەن تونۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش كېرەك، شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكى مەلۇم بىر تارماقنىڭ ئىشى ئەمەس. ئۇ ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش، شىنجاڭنى تەشۋىق قىلىشنىڭ مۇھىم كۆزنىكى، بۇ قېتىمقى «يىپەك يولى» ساياھەت ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر شىنجاڭنىڭ مىللىي ئۆرپ ـ ئادەتلىرىنى كۆرگەندىن كېيىن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئىناق، دوست ئۆتۈۋېتىپتۇ، تۇرمۇشى خاتىرجەم، بەختىيار ئىكەن، دەپ ئىنكاس قىلدى ۋە ئۆز جايلىرىغا قايتقاندىن كېيىن شىنجاڭنى تەشۋىق قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى، ساياھەتچىلىك ئۇنىۋېرسال كەسىپ، ساياھەتچىلىك ناھايىتى زور دەرىجىدە سودىگەر چاقىرىش، چەت ئەل مەبلىغىنى كىرگۈزۈشكە كۈچلۈك تۈرتكە بولالايدۇ. ساياھەتچىلىك ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ سۈپەتلىك، ئۈنۈملۈك دېھقانچىلىق، قوشۇمچە كەسىپنى، ئىچىملىك مۇلازىملىقى كەسىپنى تېز تەرەققىي قىلدۇرغىلى بولىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، قاتناش شارائىتىنى تىرىشىپ ياخشىلاش، بولۇپمۇ ئاۋىئاتسىيە قاتنىشى شارائىتىنى ياخشىلاش كېرەك. ئۈرۈمچى ئايرودرومى كېڭەيتىپ قۇرۇلۇۋاتىدۇ، ئۇ سىرت بىلەن بولغان ئالاقىنى كۈچەيتىش، خەلقئارا چوڭ يول بىلەن تۇتىشىش. ئۈچۈن ياخشى شارائىت ھازىرلايدۇ، ۋىلايەت، ئوبلاستلارمۇ ئىمكانىيىتى بولسا ئايرودروم ياسىشى كېرەك، تاشيول قۇرۇلۇشى سۈرئىتىنىمۇ تېزلىتىشى كېرەك، ساياھەتچىلىككە كۆپ مەبلەغ سالغاندىلا، زور ئۈنۈمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

يەكەن ناھىيىسىنىڭ چارۋىچىلىقىدا بوسۇش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش بولدى

يەكەن ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان چارۋىچىلىققا بولغان رەھبەرلىكنى قاتلامۇ قاتلام كۈچەيتىپ، بوسۇش خاراكتېرلىك ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلدى، 1990 ـ يىلى ناھىيە بويىچە ئومۇمىي چارۋا مال 820 مىڭ تۇياق بولغان بولسا، ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرى قوتاندا ساقلانغان چارۋا مال 1 مىليون 200 مىڭ تۇياقتىن ئېشىپ كەتتى.

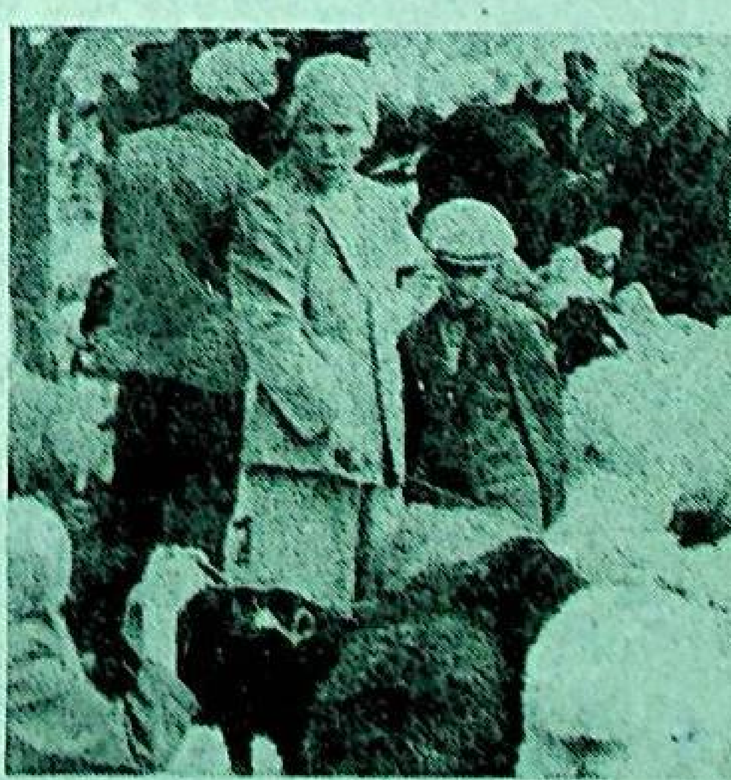

سۈرەتتە: مال سودىسىدىن كۆرۈنۈش.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇللا ئابدۇرېشىت** خەۋىرى ۋە فوتوسى

ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى بازارنى ئەينەك قىلىپ، رىقابەت ئالدىدا پۇت تىرەپ تۇرماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئەيساجان ئابدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى «بازارنى دېگىن، سۈپەتنى كېمە، داڭلىق ماركىنى يەلكەن قىلىش» ستراتېگىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاق ھاراق بازىرى رىقابىتى كۈنسايىن جىددىيلىشىۋاتقان پەيتتە تۈرلۈك ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇردى.

ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى دۆلەت ئىلكىدىكى چوڭ كارخانا، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇ زاۋۇت ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىچكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، مەھسۇلات سۈپىتىگە ئەھمىيەت بېرىش، پەن - تېخنىكىغا مەبلەغ سېلىشنى كۆپەيتىش ئارقىلىق ھەر يىلى ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇرۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا مول نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. بۇ زاۋۇت بۇلتۇر يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىش، ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈرۈش تەس بولۇۋاتقان قىيىنچىلىق ئالدىدا، ئالدى بىلەن گىدىيىۋېلىش، قانائەتلىنىشكە قارشى تۇرۇپ، ئۆزىنى پۈتۈن مەملىكەتتىكى ئوخشاش كەسىپتىكى ئىلغار كارخانىلار بىلەن سېلىشتۇرۇپ پەرقلەرنى تاپتى، يېتەرسىزلىكىنى كۆردى. توغرا لىنىيىلىك سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق، قارىغۇلارچە خۇشال بولۇپ كېتىش قارىشىنى يېڭىپ، جىددىي بازار رىقابىتى ئالدىدا، سۈپەتنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش، بازارغا ماسلىشىپ يېڭى مەھسۇلات يارىتىش، سېتىشتا پۇت تىرەپ تۇرۇش نىشانىنى بېكىتتى.

ئۇلار ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سۈپەت ئېڭىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، 40 مىڭ خەتلىكتىن ئارتۇق، مەشغۇلات خاراكتېرى ناھايىتى كۈچلۈك ماتېرىيال بېسىپ ئىشچىلارنىڭ قولىغا تارقىتىپ بەردى، 1000 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچى ئاڭلىق ھالدا سۈپەت ئۆتكىلىنى ياخشى تۇتتى. بۇلتۇر ئامباردا ساقلىنىپ قالغان، 2500 تونىنا يانچىلمىغان قوناق دۆۋىلەپ قويۇلغىنىغا ئۇزاق بولغاچقا، بۇ قوناقتا ھاراق ئىشلىسە سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايتتى، شۇڭا زاۋۇت رەھبەرلىكى بۇ قوناقنى ئايرىم بىر تەرەپ قىلدى. ھەر قايسى ھاراق ئىشلەپچىقىرىش شۆبە زاۋۇتلىرىدا يەنە «ئۈچتە ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش، ئوندا ياخشى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ھاراق ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمدە بەسلىشىش، داڭلىق ھاراق نىسبىتىدە بەسلىشىش، تەننەرخ سەرپىياتىنى تۆۋەنلىتىشتە بەسلىشىشتە ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، بارلىق يوشۇرۇن كۈچلەر تولۇق ئىشقا سېلىندى.

كىشىلەرنىڭ ئىستېمال قارىشىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، ئاق ھاراقنىڭ گرادۇسى يۇقىرى دەرىجىدىن ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىگە، سۈپەتسىزلىكتىن ئەلا سۈپەتلىككە قاراپ يۈزلەندى. ئەلا سۈپەتلىك ھاراقنىڭ كۆپ خىل بولۇشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئۇلار ئىلگىرىكى مەھسۇلات تۈرى ئاساسىدا تەتقىق قىلىپ، 43 گرادۇسلۇق «ئىلى ئالاھىدە ھارىقى» ۋە 46 گرادۇسلۇق «ئىلى داچۇ» ھارىقىنى ئىشلەپ چىقاردى. بۇ ھاراقلار بازاردا ئىستېمالچىلارنىڭ قىزغىن قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى.

تىجارەت جەھەتتە، ئۇلار پۈتۈن شىنجاڭدىكى ۋىلايەتتىن يۇقىرى شېكەر، ھاراق شىركەتلىرىنى زىيارەت قىلىپ، زاۋۇت ۋە ماگىزىنلار ئارا قويۇق مۇناسىۋەت ئورناتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ساختا ماركىلارنىڭ ئالدىنى ئالدى، يالغان يۇقىرى گرادۇسلۇق ھاراقلارنى قاتتىق چەكلەپ، ساختا مەھسۇلاتلارنى ئۈنۈملۈك تىزگىنلىدى.

بۇلتۇر دۆلەت سۈپەتكە نازارەت قىلىش تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشى ئارقىلىق مەزكۇر زاۋۇتنىڭ مەھسۇلاتلىرىنىڭ لاياقەتلىك نىسبىتى % 100 كە يەتتى، ئەلا مەھسۇلات نىسبىتى % 85 تىن يۇقىرى بولدى؛ «ئىلى» ماركىلىق بىر يۈرۈش ھاراق بىر يىل ئىچىدە خەلقئارا ۋە دۆلەت ئىچىدىكى باھالاشتا سەككىز تۈردە ئالاھىدە شەرەپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ يېقىندا جۇڭگو كارخانىلىرى ئوبرازىنى بېكىتىش يىغىنىدا بۇ زاۋۇت «A A A» دەرىجىلىك كارخانا دەپ قارالدى.

جايتېرەك يېزىلىق بانكا تىجارەت پونكىتى دېھقانلارنىڭ تېزراق ھاللىنىشىغا ئاكتىپ مەدەت بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇختار ئابدۇللا** خەۋەر قىلىدۇ: قاغىلىق ناھىيە جايتېرەك يېزىلىق بانكا تىجارەت پونكىتى يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش تۈپ نىشانىدا چىڭ تۇرۇپ، دېھقانلارنىڭ بالدۇرراق ھاللىنىشىغا ئاكتىپ ياردەم ...

قەرز پۇلنى ئۆز قەرەلىدە قايتۇرۇش تۈزۈمى، قەرز پۇلغا رەنە قويۇش تۈزۈمى قاتارلىق تۈزۈملەرنى ئورنىتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى تەكىتلەپ، قەرز پۇللارنىڭ يىغىلماي قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى. تونۇش - بىلىش، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا قالايمىقان ...

قاغىلىق ناھىيىسىدە كېۋەز پەرۋىشى

سۈرەتلىك خەۋەر

بۇ يىل قاغىلىق ناھىيىسىدە يامغۇر، بوران قاتارلىق تەبىئىي ئاپەتلەر كۆپ بولۇپ، كېۋەز مايسىلىرىغا ئېغىر تەسىر يەتكۈزدى. بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئامىنى تەدبىر قوللىنىپ كېۋەزنىڭ ئالدىنقى ۋە ئوتتۇرا مەزگىللىك پەرۋىشىنى چىڭ تۇتۇپ، بۇ يىلمۇ كېۋەزدىن ئومۇميۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىشقا سەپەرۋەر قىلدى. بۇنىڭ بىلەن كادىرلار ۋە پاختىكارلار بۇ يىل 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 250 مىڭ مو كېۋەزگە بىر قېتىمدىن ئىككى قېتىمغىچە بوي ئۆسۈشنى كونترول قىلىش دورىسى ۋە يوپۇرماق گۆھىرى چېچىپ، 45 مىڭ مو كېۋەزگە بىر قېتىم قوشۇمچە ئوغۇت، 80 مىڭ مو كېۋەزگە ئىككى قېتىم قوشۇمچە ئوغۇت بېرىپ، تەبىئىي ئاپەت ئېغىر بولغان يىلدىمۇ كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىشقا پۇختا ئاساس ياراتتى.

سۈرەتتە: ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى ئابلىمىت ئىسلام (سولدىكى كىشى) كېۋەزنىڭ نۆۋەتتىكى ئۆسۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز **جۈرئەت نىزامىدىن**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **غەيرەتجان ئوسمان** فوتوسى ۋە خەۋىرى.

* ** *

كەلپىن ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى پونكىتىنىڭ باشلىقى توختى موللاك خىزمەتكە قاتناشقان 30 نەچچە يىلدىن بۇيان ئىزچىل تۈردە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا كۆرۈنەرلىك ھەسسە قوشقانلىقتىن، يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ كۆپ قېتىم تەقدىرلىشىگە ۋە دېھقانلارنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولدى.

سۈرەتتە: ئۇ (ئوتتۇرىدىكى كىشى) دېھقانلارغا لېكسىيە سۆزلىمەكتە.

تۇرسۇن قۇربان فوتوسى

ئاقسۇ شەھىرى كېۋەز پەرۋىشىنى چىڭ تۇتماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۇرنىياز روزى** خەۋەر قىلىدۇ، ئاقسۇ شەھىرى بۇ يىلمۇ كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن كېۋەز پەرۋىشىنى تېخىمۇ چىڭ تۇتماقتا.

ئاقسۇ شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىللىق دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش پىلانى ۋە تەدبىرلىرىنى ئەستايىدىل، پۇختا، ئىنچىكە تۈزۈپ، ھەرقايسى يېزا، مەيدانلار بىلەن توختام ئىمزالاپ، نىشانىنى ئايدىڭلاشتۇردى. يېزا، مەيدانلارمۇ كەنت، مەھەللە، گۇرۇپپا ۋە ئائىلىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يەر ئاغدۇرۇش، تېرىش، پەرۋىش قىلىش، ئوغۇتلاشنى بىرلىككە كەلتۈردى. پەن- تېخنىكا خادىملىرى تېخنىكا جەھەتتىكى يېتەكچىلىكنى ئۈستىگە ئېلىپ، مەسئۇلىيەتنى ئايدىڭلاشتۇردى. ناھىيىدىن تارتىپ يېزىلارغىچە رەھبىرىي كادىرلار دائىرىلەر بويىچە ھۆددىگە ئېلىپ، يېتەكچىلىك قىلدى. نەتىجىدە، 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە بۇ يىل تېرىلغان 308 مىڭ 130 مو كېۋەزنىڭ 195 مىڭ 232 موسىنى قوشۇمچە ئوغۇتلاپ، 235 مىڭ 568 موسىنى سۇغۇردى. 266 مىڭ 600 مو كېۋەزگە بىر قېتىم، بوغۇم قىسقارتىش دورىسى، 173 مىڭ 613 موسىغا ئىككى قېتىم بوغۇم قىسقارتىش دورىسى چاچتى.

تۇرپان ۋىلايەتلىك ھاۋا رايى ...

بالدۇرراق ھاللىنىشىغا ئاكتىپ ياردەم بەردى.

بۇ بانكا تىجارەت پونكىتى پۇل مۇئامىلە خادىملىرىنى سىياسىي ۋە كەسپىي جەھەتتە ياخشى تەربىيىلەش پىلان - كۆرسەتكۈچلىرىنى ياخشى ئورۇنداشنىڭ ئاساسى دەپ قاراپ، ئۇلارنىڭ ئىدىيىۋى تونۇشىنى ۋە كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈردى. دېھقانلارغا دۆلەتنىڭ تۈرلۈك پۇل مۇئامىلە سىياسەت، پرىنسىپلىرىنى چۈشەندۈرۈپ، ئۇلارنىڭ كۆپلەپ پۇل ئامانەت قويۇشنى قولغا كەلتۈرۈپ، مەبلەغ مەنبەسىنى كۆپەيتتى. تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، مەبلەغنى دەل جايىغا ئىشلىتىشكە كاپالەتلىك قىلدى. قەرز پۇل بېرىشتە قەرز ئالغۇچىلارنىڭ مەقسەت- مۇددىئاسىنى ئېنىقلاپ تەكشۈردى. قەرز پۇل تارقىتىشتا يۇقىرىنىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمە، پرىنسىپلىرىغا قاتتىق ئەمەل قىلدى. ئېچىش خاراكتېرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئائىلىلەرگە ئېتىبار بەردى. قەرز پۇل تارقىتىشتا يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنى 1 - ئورۇنغا قويۇپ، كەنت، مەھەللىلەرگىچە بېرىپ، دېھقانلار ئېھتىياجلىق مەبلەغ ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، قانچىلىك قەرز پۇل بېرىش لازىملىقىنى ئالدىن ئېنىقلاپ چىقتى، شۇ ئاساستا ئۇلار مەبلەغنى ئالدىن پىلانلاپ، يېزا ئىگىلىكىگە دەل ۋاقتىدا مەدەت بېرىپ كەلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، قەرز پۇل مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، كېپىللىك تۈزۈمى،

بېلىش، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا قالايمىقان قەرز پۇل بېرىپ، ئامما ئارىسىدا يامان تەسىر پەيدا قىلىشنىڭ ئالدىنى ئالدى. قەرز پۇلنىڭ ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، قەرز پۇل بېرىشتىن بۇرۇن تەكشۈرۈش، قەرز پۇل بېرىش ۋاقتىدا تەكشۈرۈش، قەرز پۇلنى بەرگەندىن كېيىنكى ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى تەكشۈرۈشتىن ئىبارەت ئۈچ تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى كۈچەيتىپ، قەرز پۇللارنىڭ ھەقىقىي ئۈنۈمى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ بانكا تىجارەت پونكىتى يىلنىڭ بېشىدىن 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە بۇ يېزىنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە كېتەرلىك سۇلياۋ يوپۇق، ئۇرۇقلۇق چىگىت، قوناق، خىمىيىۋى ئوغۇت قاتارلىق يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيالىرىنى سېتىۋېلىشىغا 2 مىليون 300 مىڭ يۈەن، ئېچىش خاراكتېرىدىكى ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىپ بوز يەر ئېچىشقا 280 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا 115 مىڭ يۈەن، دېھقانلارنىڭ باقمىچىلىق ۋە بورداقچىلىق قىلىپ، ئائىلە ئىگىلىكىنى يۈكسەلدۈرۈشىگە 630 مىڭ يۈەن، دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى سېتىۋېلىشىغا 185 مىڭ يۈەن، دېھقانلارنىڭ سودا - سېتىق بىلەن شۇغۇللىنىشى ۋە ترانسپورت كەسپىنى راۋاجلاندۇرۇشىغا 1 مىليون 855 مىڭ يۈەن، باغۋەنچىلىك ۋە ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا 200 مىڭ يۈەن قەرز پۇل بېرىپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ يۈكسىلىشىگە ھەم دېھقانلارنىڭ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىگە مەدەت بەردى.

قىسقىچە خەۋەرلەر

☆ ئاقتۇ ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ساختا تاۋارلارنى چەكلەش كۆرىشىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، 100 مىڭ يۈەن قىممەتتىكى ساختا تاۋارلارنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ كۆيدۈردى.

كۈرەش ھاشىم

☆ قەشقەر تاشيول باش ئۆچاسى تىككى پارتكومى پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 75 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ ۋە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈپ، پېنسىيىگە چىققاندىمۇ يەنىلا تاشيول ئىشلىرىغا تۆھپە قوشۇۋاتقان پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنى، زېھىن سىناش مۇسابىقىسىدە نەتىجىگە ئېرىشكەنلەرنى مۇكاپاتلىدى.

ئوبۇلقاسىم

☆ لوپ ناھىيە ساپول يېزىلىق يەرلىك باج پونكىتى ئالدىنقى يېرىم يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن يېرىم ئاي بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ئوبۇلھەسەن ئەيسا

☆ پىچان ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى بۇ يىلنىڭ دەسلەپكى بەش ئېيىدىلا يېرىم يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

ئەركىن ئابلىز

☆ قۇمۇل شەھەرنىڭ شەھەر ئىچى ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى بۇ يىلنىڭ دەسلەپكى بەش ئېيىدا 4 مىليون 150 مىڭ يۈەن ئامانەت پۇل توپلاپ، يىللىق ۋەزىپىنى يەتتە ئاي بۇرۇن، 53 مىڭ 900 يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

قادىر .ئوسمان

تۇرپان ۋىلايەتلىك ھاۋا رايى ئىستانسىسى دېھقانلارغا ھاۋا رايىدىن ۋاقتىدا، توغرا مەلۇمات بېرىپ، يېزا ئىگىلىكىدىن ھەر يىلى مول ھوسۇل ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلدى.

سۈرەتتە: ئىستانسا خادىمى مەشغۇلات ئۈستىدە.

مۇھەممەت راخمان فوتوسى

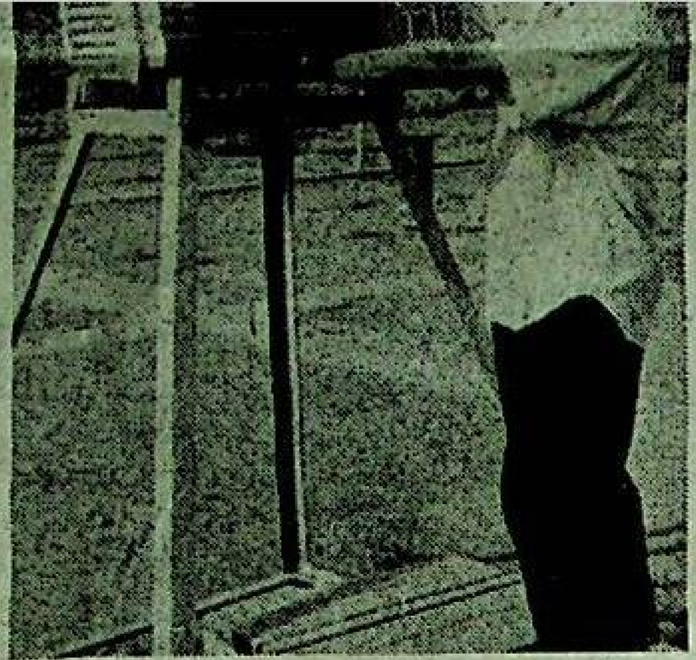

تىرىشقان ئۇزار

تۇرغۇن ئوبۇل (ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىر)

ئاشلىق - ياغ بازىرى قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، ئىلگىرى دۆلەتنىڭ ياردەم پۇلىدىن بەھرىمەن بولۇپ كەلگەن ئاشلىق - ياغ كارخانىلىرى كۈچلۈك خىرىسقا دۇچ كەلدى، بەزىلىرى بازار رىقابىتىدە ۋەيران بولدى. ئاقتۇ ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ ئۇن - ياغ زاۋۇتى رىقابەت داۋامىدا روناق تېپىپ، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى بويىچە كۈچلۈك كارخانىلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. بۇ كارخانىنىڭ روناق تېپىشى پاراسەتلىك بىر كارخانىچىنىڭ «ئىچ ئات»لىق رولىنى جارى قىلدۇرغانلىقىدا ئەلۋەتتە.

بۇ زاۋۇت كونا زاۋۇت بولۇپ، پىلانلىق ئىگىلىك شارائىتىدا «داش قازان تامىقى» بويىچە ئىش كۆرەتتى، دۆلەتنىڭ مۇقىم ياردەم پۇلىغا تايىناتتى. پىلانلىق ئىگىلىكنىڭ ئورنىنى بازار ئىگىلىكى ئىگىلىگەن 1992 - يىلدىن باشلاپ، زاۋۇتنىڭ ئەھۋالى ناچارلاشتى، دۆلەت ياردەم پۇلىنى توختاتتى، ئىشچىلار ئۈمىدسىزلىنىپ، كارخانا ۋەيران بولۇش گىردابىغا بېرىپ قالدى. 1993 - يىلنىڭ بېشىدا ئۇن زاۋۇتىدا ئىشلەۋاتقىنىغا ئانچە ئۇزاق بولمىغان ئابدۇقادىر ھۇسەن ئۇن - ياغ زاۋۇتىنى بىرلەشتۈرۈپ ھۆددىگە ئالدى ھەمدە زاۋۇتنىڭ باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنى مۇكەممەللەشتۈردى، يوقلىما، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، بىخەتەرلىك، سۈپەت باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنى چىڭىتىپ، ئۆزى باشلامچىلىق بىلەن ئەمەل قىلدى. ئىلگىرىكى باھانە - سەۋەب تېپىپ ئانچىكى ئىشلارغا رۇخسەت سورايدىغان، دوختۇرخانا بوسۇغىسىدىن كەلمەي، دەم ئېلىش قەغىزى تاشلاپ بېرىپ ئىشقا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئەھۋاللارنى ئۈزۈپ تاشلاش، ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ھەربىر ئىشچى - خىزمەتچىگە 30 يۈەن تۇراقسىز ئىش ھەققى، 60 يۈەن مۇكاپات پۇلى ئاجرىتىپ، خىزمەتكە تولۇق قاتناشقانلارغا 90 يۈەننى تولۇق بەردى، ئۈچ كۈندىن ئارتۇق رۇخسەت سورىغانلارغا ۋە رۇخسەتسىز بىر كۈن ئىش تاشلىغانلارغا 90 يۈەننى بەرمىدى. بۇنىڭ بىلەن ئىشچىلارنىڭ ئىشقا قاتنىشىش نىسبىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپلا قالماي، داۋالىنىش راسخوتىمۇ 1995 - يىلى 1993 - يىلدىكىدىن 21 مىڭ يۈەن تۆۋەنلىدى.

مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئىشچىلارنىڭ تېخنىكا ساپاسىغا مۇناسىۋەتلىك. ئابدۇقادىر ھەسەن مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن، مەلىكىلىك ئىشچىلار قوشۇنىنى يېتىشتۈرۈشكە مەبلەغ سالدى. يىلىغا ئۈچ - تۆت ئىشچىنى ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلارغا ئۆگىنىشكە ئەۋەتتى، لاياقەتلىك گۇۋاھنامىسى ئالغانلارنىڭ بارلىق چىقىمىنى ئاتچوت قىلدى، لاياقەتلىك بولمىغانلارنىڭكىنى ئاتچوت قىلمىدى. شۇڭا ئۆگىنىشكە بارغانلار بولسۇن، ياكى ئۆز ئورنىدا ئۇستىلاردىن ئۆگەنگەنلەر بولسۇن، تىرىشىپ تېخنىكا ئىگىلەپ، ئۆز ۋەزىپىسىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان، ئادەتتىكى كاشىلىلارنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان بولدى. سۈپەت باشقۇرۇشنى ياخشىلاشتا، ئابدۇقادىر ھەسەن 2 - قەدەمدە لابوراتورىيە ئۈسكۈنىلىرىنى تولۇقلاشقا 50 مىڭ يۈەن ئاجراتتى، كەسپىي تەربىيە كۆرگەن ئىككى كىشىنى لابورانتلىققا قوبۇل قىلدى، كۈندىلىك مەھسۇلاتتىن ئەۋرىشكە ئېلىپ، لابوراتورىيىدە خىمىيىلىك تەكشۈرۈشتىن ئۆتكۈزۈپ، ئاندىن لاياقەتلىك ئىسپات قەغىزى بىلەن ئىسكىلاتقا كىرگۈزۈشنى تۈزۈملەشتۈردى. نەتىجىدە، ئۇن، ياغنىڭ سۈپىتى ئىزچىل ياخشى بولۇپ، بازىرى ئىتتىك مەھسۇلاتقا ئايلاندى، ئۇلارنىڭ مەھسۇلاتى ئاقتۇ، ئاتۇش، ئۇلۇغچات، قەشقەر قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ بازارلىرىنى ئىگىلەپلا قالماي، 1994 - يىلى قىرغىزىستانغا ئېكسپورت قىلىندى.

تۈزۈم مۇكەممەللەشكەن، مەنپەئەت بىلەن مەسئۇلىيەت بىرلەشتۈرۈلگەن بولغاچقا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقى قوزغالدى، پايدا - زىيانغا كۆڭۈل بۆلىدىغان بولدى. ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى يىلمۇ يىل ئاشتى. 1995- يىلى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 5 مىليون 275 مىڭ يۈەنگە، پايدا 150 مىڭ يۈەنگە، دۆلەتكە تاپشۇرغان باج 79 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1993- يىلدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا 42.57 %، 51.5 %، 79.5 % ئاشتى. بۇ يىل 5 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە پايدا 92 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يىللىق پايدا پىلانىنىڭ 56.8 پىرسەنتى ئورۇندىلىپ بولدى.

ئابدۇقادىر ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى ئۆسكەندىن كېيىن، ئىشچىلارنىڭ مائاشى، مۇكاپاتى، پاراۋانلىق ئىشلىرىنى ياخشىلىدى. 1993 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا يىللىق مۇكاپاتى كىشى بېشىغا 1000 يۈەندىن تارقاتقان بولسا 1994 - يىلى 1200 يۈەنگە، 1995 - يىلى 1500 يۈەنگە يەتكۈزدى. پاراۋانلىق پۇلى ۋە تارقىتىلغان بۇيۇملارنىڭ قىممىتىمۇ 31 مىڭ يۈەن، 44 مىڭ يۈەن ۋە 59 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈلدى، بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا 50 مىڭ يۈەن پاراۋانلىق پۇلى تارقىتىلدى.

ئۇنىڭ ئەجرىنى ئامما كۆردى، باھالىدى، مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار ئۇنى قەدىرلىدى. ئابدۇقادىر ھۇسەن 1995 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق سىستېمىسىدىكى ئىلغار كارخانىچى بولۇپ باھالاندى، ئۇنىڭ ھۆددىگەرلىكىدىكى زاۋۇت ئوبلاست بويىچە ئىلغار كارخانا، ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى ئېچىش قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇن» باھالىنىپ تەقدىرلەندى.

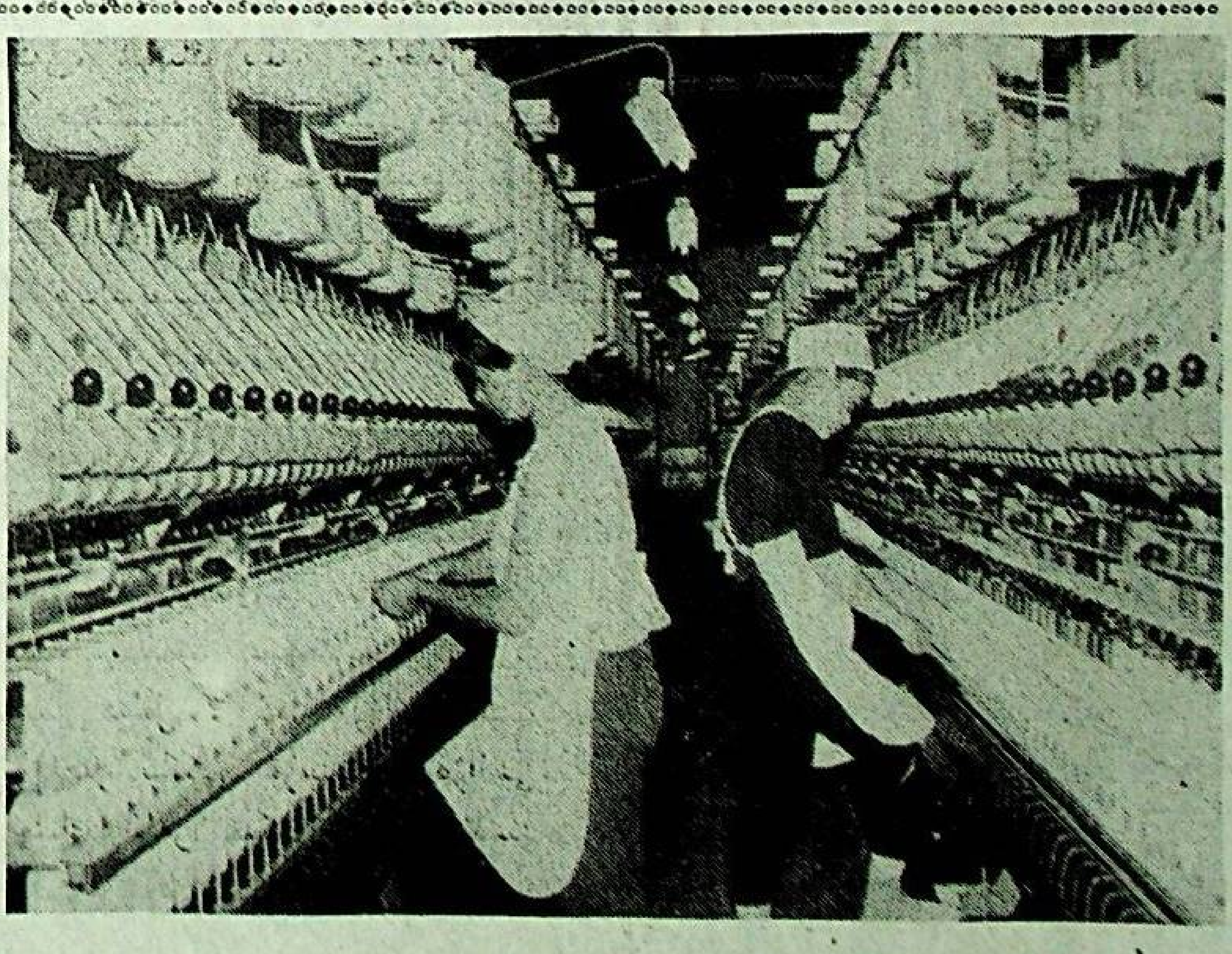

يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىغا قاراشلىق غەربىي رايون توقۇمىچىلىق زاۋۇتى چەت ئەلنىڭ ئىلغار تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈپ، ئۈسكۈنىلەرنى يۇرۇشلەشتۈرۈشكە، ئىشچىلارنىڭ خىزمەت مۇھىتىنى ياخشىلاشقا ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، مەھسۇلات سۈپىتى ئۆسۈپ، بازار رىقابىتىدە پۇت تىرەپ تۇرماقتا.

سۈرەتتە: ئىشچىلار مەشغۇلات ئۈستىدە.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھىرىدە «مائارىپ قانۇنى» ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇلماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز گۈلى قەمەت خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك مائارىپ كومىتېتى تەشۋىقات ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، «مائارىپ قانۇنى»نىڭ ئىزچىل ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

«مائارىپ قانۇنى» ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مائارىپ كومىتېتى ھەرقايسى مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچى، ئىشچى-خىزمەتچىلىرىنى كۆپ قېتىم «مائارىپ قانۇنى»نى ئۆگىنىشكە ۋە مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىللىدى. مەخسۇس خادىم ئاجرىتىپ، جەمئىيەتتە «مائارىپ قانۇنى»نى داغدۇغىلىق تەشۋىق قىلىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ مائارىپقا كۆڭۈل بۆلۈش ۋە ئۇنى قوللاش ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈردى. بۇ يىل 4 - ئايدا بۇ كومىتېت قانۇن، نىزام باشقارمىسى تەسىس قىلىپ، مائارىپ ئائىت قانۇنلارنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى ھەمدە ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ «ئوتتۇرا-باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن مەكتەپ باشقۇرۇش ۋاقىتلىق چارىسى»، «ئوتتۇرا مەكتەپلەردە نىشانلىق باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش توغرىسىدا قارار»، «ئوتتۇرا-باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خادىملىرىنى تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش ۋاقىتلىق چارىسى»، «ئوتتۇرا-باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ دۆلەتلىك تەنتەربىيە خىزمىتى نىزامىنى ئىزچىللاشتۇرۇش چارىسى» قاتارلىق قائىدە - نىزاملارنى تۈزۈپ چىقىپ، مائارىپ خىزمىتىنىڭ ماس قەدەم بىلەن راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. بۇ كومىتېت يەنە «مائارىپ قانۇنى»غا خىلاپ ھالدا ئوقۇغۇچىلاردىن قالايمىقان ھەق ئالغان بىر قىسىم مەكتەپلەرنى تەكشۈرۈپ چىقىپ، ئارتۇق يىغىۋېلىنغان پۇللارنى قايتۇرغۇزدى. ئىجتىمائىي كۈچلەر باشقۇرۇۋاتقان مەكتەپلەردىكى قالايمىقان گۇۋاھنامە تارقىتىش، قالايمىقان ھەق ئېلىش مەسىلىلىرىنىمۇ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، «مائارىپ قانۇنى»نىڭ ئىزچىل ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

شىنجاڭ ماھارەت تەنتەربىيىسى مەكتىپى ئالدىنقى يېرىم يىلدا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئىمىن ئۇمەر خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ ماھارەت تەنتەربىيىسى مەكتىپى بولتۇر قىش كىرگەندىن بۇيان شىنجاڭنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئىگە نۇقتىلىق تەنھەرىكەت تۈرلىرىنى ئاساس قىلىپ، مەشقىنى يەنىمۇ كۈچەيتكەنلىكتىن، بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئاپتونوم رايون ۋە مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك مۇسابىقىلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

بۇ مەكتەپتە يېرىم كۈن تەنتەربىيە دەرسى، يېرىم كۈن مەدەنىيەت دەرسى ئۆتۈلىدۇ. مەكتەپ رەھبەرلىكى بولتۇر قىش كىرگەندىن بۇيان، يېنىك ئاتلېتىكا، مۇز تېيىلىش، بوكس، چېلىش، پۇتبول قاتارلىق تەنھەرىكەت تۈرلىرىنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. بۇ يىل 2 - ئايدا ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ شۈيشىگۇ مۇز تېيىلىش مەيدانىدا ئۆتكۈزۈلگەن شىنجاڭ بويىچە تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىلىرى 13 ئالتۇن مېدال ئېلىپ، ئومۇمىي نومۇردا 1 - بولدى. بۇ قېتىمقى تېز مۇز تېيىلىش مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپنىڭ قىز ماھىرى سەي خۇاڭ 50 مېتىرلىق تېز تېيىلىش بويىچە ئاپتونوم رايوننىڭ ئۆسمۈرلەر رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. 6 - ئايدا جېجيەندا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ياشلار بوكس مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىسى ئەكرەم 60 كىلوگراملىقلار ئىچىدە 1 - بولدى، ئابدۇراخمان 71 كىلوگراملىقلار ئىچىدە 3 - بولدى، خەيرۇللا 63.5 كىلوگراملىقلار ئىچىدە 5 - بولدى. 5 - ئايدا شىجياجۇاڭدا دۇنيا ئاتلېتىكا كۈنىنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ياشلار ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىسى ليۇجې ئۈچ تاقلاپ ئۇزۇنغا سەكرەشتە 2 - بولدى، ئۇزۇنغا سەكرەشتە 7 - بولدى ۋە ئىككى تۈردە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چوڭلار رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. 5 - ئايدا باۋدىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 1996 - يىللىق مەملىكەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىسى قەيسەر 200 مېتىر ئارىلىققا ئاتلاپ يۈگۈرۈشتە 2 - بولدى، تۇرسۇنگۈل قاتارلىقلار 400 مېتىر ئارىلىققا كۈچ ئۇلاپ يۈگۈرۈشتە 4 - بولدى. شاڭ فاڭجۈن دىسكا ئېتىشتا 8 - بولدى. 4 - ئايدا نەنجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 1996 - يىللىق مەملىكەتلىك ياشلار يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىسى يۇ جۈن چويۈن توپ ئېتىشتا 7 - بولدى. بۇ يىل 4 - ئايدا كۈيتۇن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئالتە تەنھەرىكەت مەكتىپىنىڭ 6 - نۆۋەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا بويىچە يىغىپ مەشقلەندۈرۈش مۇسابىقىسىدە بۇ مەكتەپ تەنھەرىكەتچىلىرى توققۇز ئالتۇن مېدال ئالدى، ئوغۇل، قىزلار بويىچە كوللېكتىپ 1 - بولدى.

ئۇلار ئۆلگارلىقنى قانداق قولغا كەلتۈردى؟

روزىجان سايىت

يەر ۋە تەرەققىيات

مەكىت ناھىيە بازارلىق يەر باشقۇرۇش پونكىتى قۇرۇلغان ئالتە يىلدىن بۇيان، دۆلەتنىڭ يەرگە ئائىت تۈرلۈك فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، يەر باشقۇرۇش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتكەنلىكتىن، يەرنى قالايمىقان ئىشلىتىش ئەھۋاللىرى تۈگىتىلىپ، 1995 - يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك يەر باشقۇرۇش باشقارمىسى تەرىپىدىن «ساھەدىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىدىكى ئۆلگار پونكىت»بولۇپ باھالاندى، 1990 - يىلىدىن بۇيان ھەر يىلى ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن «يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدىكى ئۆلگار پونكىت»بولۇپ باھالىنىپ كەلمەكتە. بۇ پونكىت يۇقىرىقىدەك شان - شەرەپلەرگە ئېرىشتە ئاساسلىقى تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىدى:

1) بازارلىق ھۆكۈمەت ئورگىنىدا يەتتە كىشىلىك يەر باشقۇرۇش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، بىر نەپەر مۇئاۋىن بازار باشلىقىنى بۇ خىزمەتكە مەسئۇل قىلدى. ئۆز تەۋەلىكىدىكى يەتتە ئاھالىلەر كومىتېتىدا بەش كىشىلىك نازارەتچىلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، بازارلىق ھۆكۈمەت بىلەن ئاھالىلەر كومىتېتلىرى ئوتتۇرىسىدا ئىككى دەرىجىلىك نازارەتچىلىك تورىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرگەن.

2) تۈرلۈك تەشۋىقات شەكىللىرىدىن پايدىلىنىپ خەلق ئاممىسىنىڭ «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»غا بولغان تونۇشىنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرغان. ئالتە قارار ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ 360 ئادەم (قېتىم)نى يەر باشقۇرۇش بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىگەن. 380 مىڭ ئادەم (قېتىم)نى «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»دىن خەۋەردار قىلغان.

3) ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئورنىتىپ، يەرنى قانۇنلۇق باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرغان. 1992 - يىلى ئومۇمىيۈزلۈك يەر ئىشلىتىش كارتوچكىسى تۇرغۇزۇپ، 4100 ئائىلىگە يەردىن پايدىلىنىش گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بەرگەن. كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر ۋاقىتلىق ئىشلىتىۋاتقان 3500 كۋادرات مېتىر يەرنى ئىنقىلاپ ئارخىپلاشتۇرغان. قانۇنسىز ئىگىلىۋېلىنغان 480 كۋادرات مېتىر يەرنى قايتۇرۇۋالغان، 21 پارچە قانۇنسىز يەر ئىگىلەش مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ، 2100 كۋادرات مېتىر يەرنى ئەسلىگە كەلتۈرگەن. پەۋقۇلئاددە چوڭ 13 پارچە يەر ماجىراسىنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلغان. 700 ئائىلىنىڭ ئۆي ئېلىم - سېتىم ئىشلىرىغا بىۋاسىتە ئارىلىشىپ، دۆلەتنىڭ بولۇشقا تېگىشلىك 300 مىڭ يۈەنىڭ ئېقىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالغان، بۇنىڭ بىلەن يەر ئىشلەتكۈچى ئورۇن ۋە شەخسلەر ھۆكۈمەتنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزمەي تۇرۇپ، ئۆز مەيلىچە قانۇنسىز يەر ئىگىلەشتەك ئەھۋاللار كۆرۈنەرلىك ئازايغان.

4) خادىملارغا بولغان ئۆگىنىش ۋە كەسپىي خىزمەت چىڭ تۇتۇلۇپ، ھەر ھەپتىدە ئىككى قېتىم يېرىم كۈندىن كەسپىي ئۆگىنىش قىلىشنى داۋاملاشتۇرۇپ كەلگەن. ساھەدىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ يەر باشقۇرۇش قانۇنىنىڭ ئىجرا قىلىنىش سالمىقىنى ئاشۇرغان. بۇنىڭ بىلەن 6000 يۈەن قىممىتىدىكى پارا ۋە سوۋغات، 27 قېتىملىق مەقسەتلىك چاقىرىلغان مېھماندارچىلىق رەت قىلىنغان. ئاممىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنىڭ پىكىر - تەلەپلىرىنى ئاڭلاپ قانۇننىڭ توغرا ۋە ئادىل ئىجرا قىلىنىشىغا پۇختا ئاساس سالغان.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ قانۇن - تۈزۈم ئېڭىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، يېقىندا ئەدلىيە ئورۇنلىرىدىن ئادەم تەكلىپ قىلىپ، ئوقۇغۇچىلارغا قانۇن - تۈزۈم دەرسى ئۆتتى.

سۈرەتتە: ئوقۇغۇچىلار قانۇن - تۈزۈم دەرسى ئاڭلىماقتا.

مامۇت بارات فوتوسى

ساھەدىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىدە نازارەت قىلغۇچى ۋە باھالىغۇچىلارنى تەكلىپ قىلىش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېقىندا ساھەدىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش بويىچە نازارەت قىلغۇچى ۋە باھالىغۇچىلارنى تەكلىپ قىلىش يىغىنى ئېچىپ، ھۆكۈمەت تارماقلىرى، خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش، خەلق تەشكىلاتلىرى، كارخانىلار، دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، يەككە ئەمگەكچىلەر جەمئىيىتى قاتارلىق ئورۇنلاردىن ۋە دېم ئېلىشقا چىققان كادىرلاردىن 59 كىشىنى نازارەتچىلىككە، 48 كىشىنى باھالىغۇچىلىققا تەكلىپ قىلدى.

تەكلىپ قىلىنغان ئالاھىدە نازارەتچىلەر ۋە باھالىغۇچىلار ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ۋە مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسىنىڭ بىر تۇتاش رەھبەرلىكىدە، ھەرقايسى سىستېمىلاردىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىنىڭ قانات يايدۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، نۇقتىلىق ھالدا كەسپىي ئورۇنلار ۋە تارماقلارنىڭ كەسپىي ئىستىلىنى نازارەت قىلىدۇ ھەمدە كەسپىي ئىستىلىنىڭ ياخشىلىنىشىغا قارىتا باھالاش ئېلىپ بېرىپ، ساھەدىكى ناتوغرا ئۇستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

تەكلىپ قىلىش يىغىنىدا نازارەت قىلغۇچىلار ۋە كەسپىي ئۇستىللارنى باھالىغۇچىلارنىڭ خىزمەت ۋەزىپىسى، يېتىدىغان نىشانى بەلگىلەپ بېرىلدى ھەمدە ئۇلارغا مەخسۇس نازارەتچىلىك كىنىشكىسى ۋە باھالىغۇچىلىق كارتوچكىسى تارقىتىپ بېرىلدى.

قابدۇكېرىم قەيەي

گۇۋاھلىق ئورنىدا شەرەپ قۇچقان ئايال

— ئاپتونوم رايونلۇق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورنىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى گۈلجامال مۇھەممەت توغرىسىدا

پراكتىكانت مۇخبىرىمىز مەرھابا ئابلىز

ئۇ ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىپ يېزىلغان بىر پارچە ئىلتىماسنى كۆرۈۋېتىپ، ئىختىيارسىز ھالدا قوشۇمىسىنى تۈردى. ئۇنىڭ بىر جۈپ ئۆتكۈر كۆزى ئىسپاتقا ئۇرۇلغان تامغىغا تىكىلگەنىدى. بۇ بىر ئادەمنىڭ ئاۋستىرالىيىگە چىقىش ئۈچۈن ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىپ يازغان ئىلتىماسى بولۇپ، ئاق قەغەزگە ئىدارىسىنىڭ تامغىسىنى ئۇرغۇزۇۋېلىپ ئاندىن كېيىن ئۆزى ئىسپاتنى يېزىۋالغاندەك قىلاتتى. ئۇ ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزىتىپ، ئۆز گۇمانىنىڭ توغرىلىقىغا ئىشەندى. ئۇ كۆڭلىدە «بۇ ئادەمنىڭ بىرەر مەسىلىسى بارمۇ قانداق؟» دەپ ئويلاپ، دەرھال ھېلىقى ئادەمنىڭ ئىدارىسىگە تېلېفون بەردى. كېيىن بۇ ئىدارىگە بېرىپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق بۇ ئادەمنىڭ جىنايى جازاغا تارتىلىپ، تۈرمىدە يېتىپ چىققانلىقى ئېنىقلاندى. ئادەتتە ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىشتە «چەت ئەلگە چىققۇچى بولغان ئادەمنىڭ جىنايى جازاغا تارتىلغان — تارتىلمىغانلىقى سۈرۈشتۈرۈلىدۇ. ئەگەر جىنايى جازاغا تارتىلغان بولسا، شۇ ئادەمنىڭ چەت ئەلگە چىقىش گۇۋاھلىقى بېجىرىلمەيدۇ. شۇڭا گۈلجامال ھېلىقى ئادەمنىڭ چەت ئەلگە چىقىش گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بەرمىدى. لېكىن كىم بىلسۇن، ھېلىقى ئادەم 2- كۈنى ئۆينى ئىزدەپ كەلدى.

— جېنىم سىڭلىم، سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي، مېنىڭ مۇشۇ ئىشىمنى بېجىرىپ بەرگەن بولسىڭىز، چەت ئەلگە چىقالىغان بولسام، سىزنىڭ قانداق تەلىپىڭىز بولسا ئورۇنداپ بېرەتتىم، — دېدى ھېلىقى ئادەم ئۇنىڭغا يالۋۇرۇپ.

— بىز دۆلەتكە ۋەكالەتەن ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بېرىمىز، — دېدى گۈلجامال ئۇنىڭغا، — ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىشتە دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بار. ئەگەر جىنايى جازاغا تارتىلغان ئادەم بولسا، بىز ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بەرمەيمىز! ئۇنىڭ بوش كەلمەيدىغانلىقىنى سەزگەن ھېلىقى ئادەم سومكىسىدىن بىر باغلام پۇل ۋە ئالتۇن ئۈزۈكنى چىقىرىپ ئۇنىڭغا تەڭلىدى:

— ئەگەر سىزلا گۇۋاھلىقتىن ئۆتسىڭىز ھەممە ئىشىم ھەل بولغان بولاتتى. بۇنى ئاز بولسىمۇ يېنىڭىزغا سېلىپ قويۇڭ، بۇ ئىش ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدىلا قالسۇن، مەنمۇ ھېچكىمگە تىنمايمەن، ئىشىمنى ھەل قىلىپ بەرسىڭىز سىزنى كېيىن تېخىمۇ ئوبدان رازى قىلىمەن.

— بۇ نەرسىلىرىڭىزنى ئېلىپ كېتىڭ، بىز پرىنسىپ بويىچە ئىش قىلىمىز، بۇنداق قىلىشىڭىز بىكار ئاۋارىچىلىك، — دېدى گۈلجامال سوۋغاتلارنى ئېلىشنى قەتئىي رەت قىلىپ. ھېلىقى ئادەم بىر قانچە قېتىم كېلىپ يالۋۇرغان بولسىمۇ، ئۇ پىسەنت قىلمىدى.

بۇ ئايال ئاپتونوم رايونلۇق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورنىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى گۈلجامال مۇھەممەت ئىدى.

گۈلجامال 1983 - يىلى شىنجاڭ داشۆسىنىڭ جۇڭگو تىلى فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، بۇ ئورۇنغا تەقسىم قىلىنغانىدى. ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى كەسپى يېڭىدىن گۈللىنىۋاتقان كەسىپ بولغاچقا، بۇ ھەقتە ئۇيغۇرچە ئوقۇشلۇقمۇ يوق ئىدى. ئۇ قەتئىي ئىرادىگە كېلىپ، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقىغا دائىر بىلىملەرنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش ئۈچۈن خەنزۇچە كىتابلارنى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلدى. بۇ جەرياندا ئۇنىڭ ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى جەھەتتىكى كەسپىي بىلىمىمۇ چوڭقۇرلاشتى. گۈلجامال خىزمەتكە چىقىپ ئەمدىلا ئىككى يىل بولغاندا، بىر كۈنى ئىدارە باشلىقى ئۇنىڭغا:

— گۈلجامال، قەشقەردە ئاز سانلىق مىللەت ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىملىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئاچماقچى بولدۇق، سىزنى دەرس ئۆتۈشكە بەلگىلىدۇق، - دېدى.

گۈلجامال بۇ گەپنى ئاڭلاپ چۆچۈپ كەتتى. ئەمدىلا بىر كەسىپكە قەدەم قويغان ئادەمگە نىسبەتەن ئوقۇتقۇچى سۈپىتىدە دەرس ئۆتۈش ئاسانمۇ؟ قانداق قىلىش كېرەك؟ ئىدارىدە ئۇنىڭدىن باشقا مۇۋاپىق كىشى يوق ئىدى، دەرس چوقۇم ئۇيغۇر تىلىدا ئۆتۈلۈشى كېرەك ئىدى، گۈلجامال بۇ ۋەزىپىنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى ئويلاپ، چوقۇم بۇ ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىشىلازىملىقىنى ھېس قىلدى ۋە قەتئىي ئىرادىگە كېلىپ، قەشقەرگە يولۇپ كەتتى. كۇرس ئېچىلىپ، دادىسى دېمەتلىك ئادەملەرنىڭ ئۆگىنىش كۇرسىغا قاتناشقانلىقىنى كۆرگىنىدە، ئۇ ۋەزىپىسىنىڭ ئىنتايىن ئېغىرلىقىنى ھېس قىلدى ۋە دەرسنى ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن دەرھال دەرسلىك تۈزۈشكە كىرىشتى. ئۆزى تەرجىمە قىلغان ماتېرىياللارنى رەتلەپ، ئەمەلىي مىساللارنى قوشۇپ دەرسلىككە كىرگۈزدى، ئۇ دەرسلىكنى تۈزۈپ بولغاندا تاڭ ئېتىپ قالغانىدى. شۇنداقتىمۇ كېچىچە تۈزۈپ چىققان دەرسلىكى ئاساسىدا 1- سائەتلىك دەرسنى ئىنتايىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتتى. ئۇنىڭدىن ئىلھاملانغان گۈلجامال مۇشۇنىڭغا ئوخشاش بىر قانچىلىغان كېچىنى قۇربان قىلىش بەدىلىگە، قەشقەردىكى ئۆگىنىش كۇرسىنى غەلىبىلىك تاماملىدى. ئۇ ئىدارە رەھبەرلىرىنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشىپ، ئارقىدىنلا يەنە كۇچاغا ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىشقا ئەۋەتىلدى، كېيىن ئەدلىيە مەكتىپىدە ئېچىلغان بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسلىرىدا ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بىلىملىرىدىن دەرس ئۆتتى. گۈلجامال بۇ جەرياندا «ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى كەسپى توغرىسىدا ئومۇمىي بىلىم»، «چەت ئەلگە چىقىش ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى توغرىسىدا»قاتارلىق يەتتە خىل دەرسلىك تۈزۈپ، مىللىي يېزىقتىكى ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بىلىملىرى جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى. ئۇ، ئون پارچىدىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە يېزىپ ئېلان قىلدى. ئۈچ پارچە كىتابنى تەرجىمە قىلىشقا قاتناشتى. 50 پارچىگە يېقىن نەزەرىيىۋى ماقالىنى تەرجىمە قىلىپ ئېلان قىلدى. گۈلجامالنىڭ خىزمەتتىكى تىرىشچانلىقى، ئەستايىدىللىقى ۋە پاك - دىيانەتلىكلىكى ناھايىتى تېزلا ئىدارە رەھبەرلىرىنىڭ ئالقىشىغا سازاۋەر بولدى. 1989 - يىلى ئۇ شەرەپ بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىردى ھەمدە 3- دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئۇنۋانىنى ئالدى.

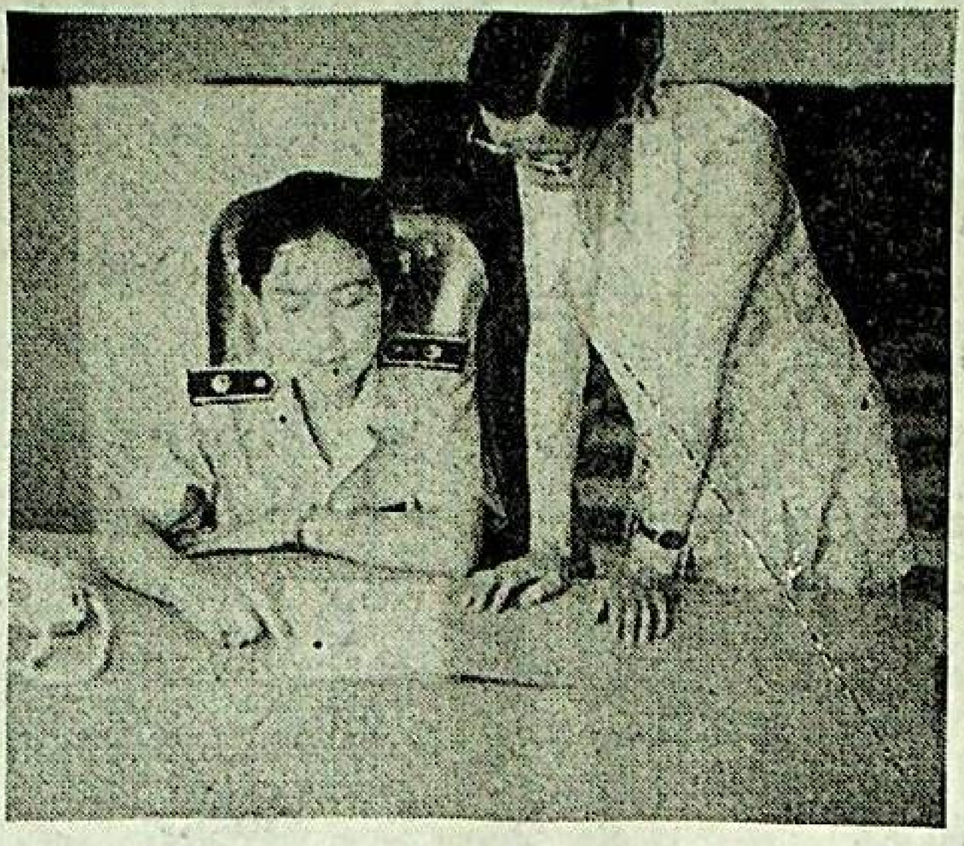

سۈرەتتە: گۈلجامال مۇھەممەت خىزمەت ئۈستىدە.

ئازاد يۈسۈپ فوتوسى

1993 - يىلى خۇڭيۈەن پاي چېكى سېتىۋېلىش قەغىزى تارقىتىلغان مەزگىلدە، ئۈرۈمچىدىكى ھەرقايسى بانكىلارنىڭ ئالدى ئادەم دېڭىزىغا ئايلانغانىدى. نەچچە مىڭلىغان ئادەم خۇڭيۈەن پاي چېكىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن كېچە - كېچىلەپ ئۆچىرەتتە تۇردى. مانا بۇ مەزگىلدە گۈلجامالمۇ دەم ئالماستىن، ئىدارىسىدىكى ئۈچ ئايال خىزمەتچى بىلەن بىرلىكتە نەچچە مىڭلىغان پاي چېكى سېتىۋېلىش قەغىزىنىڭ ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتىنى بېجىردى. كۆلىمى چوڭ بولغان «ئۈمىد قۇرۇلۇشى»خىزمىتىنىڭ ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتىمۇ ئۇلارنىڭ قولىدا ئەمەلىيلىشىپ، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورنىغا شان - شەرەپ كەلتۈرۈلدى.

بىر قېتىم مەلۇم بىر نازارەتكە قاراشلىق بىر شىركەت مەلۇم ئاپتوموبىل زاۋۇتى بىلەن 50 دانە ماشىنا ئېلىپ - سېتىش ھەققىدە توختام تۈزۈپ، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلدى. گۈلجامال ئىلتىماسنى تاپشۇرۇپ ئالغاندىن كېيىن تەپسىلىي كۆرۈپ چىقىپ، بىر ئاز گۇمانلىنىپ قالدى. كىچىككىنە بىر شىركەت بۇنچىۋالا جىق ماشىنىنى نېمە قىلىدىغاندۇ؟ گۈلجامال تەكشۈرۈپ بېقىش نىيىتىدە زاۋۇتقا بېرىپ، % 30پۇلنى ئالدىن بېرىش شەرتى بىلەن 50 ماشىنا ئېلىش ھەققىدە توختام تۈزۈلگەنلىكىنى ئېنىقلىدى. كېيىن يەنە شىركەتكە بېرىپ، ئەھۋالنى باش دىرېكتورغا ئېيتتى. باش دىرېكتور ئەھۋالنى ئۇقۇپ ئىنتايىن چۆچۈپ كەتتى. ئۇ:

— مېنىڭ بۇ توختامنامىدىن زادىلا خەۋىرىم يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنداق جىق ماشىنىنى سېتىۋالدىغانغا بىزنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىمىزمۇ يەتمەيدۇ، — دېدى. ئەسلىدە شۇ شىركەتكە قاراشلىق مەلۇم بۆلۈمنىڭ ئادىمى شىركەتنىڭ نامىدا .بۇ توختامنامىنى تۈزگەنىكەن، شۇنىڭ بىلەن گۈلجامال بۇ ئىشقا ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىپ بەرمىدى. ھېلىقى زاۋۇتنىڭ باشلىقى ئۆز زاۋۇتىنىڭ نۇرغۇنلىغان ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قېلىنغانلىقىدىن ئىنتايىن خۇشال بولۇپ:

— سىزگە كۆپتىن كۆپ رەھمەت، بىزنى كۆپ زىياندىن ساقلاپ قالدىڭىز، سىز ھەقىقەتەنمۇ خىزمەتنى ئەستايىدىل ئىشلەيدىكەنسىز، — دېدى. گۈلجامال جامائەت گۇۋاھلىقى بېجىرگەندە ھېسسىياتقا بېرىلمەي، قەغەزدىكى دەلىل - ئىسپاتلارغا باغلىنىپ قالماي، ھەر ئىككى تەرەپنىڭ ئەھۋالنى ئىنچىكىلىك بىلەن تەكشۈرۈپ، ئورۇنسىز زىياننىڭ ئالدىنى ئېلىپ، خەلقنىڭ ئومۇمنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. ئۇ يەنە ئۆزى ئۆگەنگەن رۇس تىلى ئاساسىدا، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە چىقىدىغان كىشىلەرنىڭ گۇۋاھلىقنامىسىنىڭ قوشۇمچە نۇسخىسىنى رۇس تىلىدا بېجىرىپ، كىشىلەرگە ئاسانلىق يارىتىپ بەردى. 1993- يىلى 5 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات- سودا كوپېراتىپى بىلەن قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ئىستېمالچىلار بىرلەشمە جەمئىيىتى بىرلىكتە ھەمكارلىشىپ، ئالمۇتىدا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات- سودا كوپېراتىپىنىڭ ئالمۇتىدا تۇرۇشلۇق سودا مۇلازىملىق ئورنى قۇرماقچى بولدى. گۈلجامال بۇ ئىشنىڭ ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقنامىسىنى ئۈستىگە ئالغاندىن كېيىن، «سودا مۇلازىملىق ئورنى قۇرۇش توغرىسىدىكى ئىلتىماس»قاتارلىق سەككىز خىل رەسمىيەتنى بېجىردى ۋە بۇ رەسمىيەتلەرنىڭ رۇسچە تەرجىمىسىنى ئۆزى قىلدى. دۆلەت ھالقىغان ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتى يېڭىدىن تەسىس قىلىنغان بولغاچقا، قىيىنلىق دەرىجىسى ئىنتايىن يۇقىرى، ۋاقىت خاراكتېرى كۈچلۈك، نازۇك خىزمەت ئىدى. گۈلجامال دەم ئېلىش كۈنلىرىدىمۇ دەم ئالماي، ئۈچ كۈن ئىچىدىلا بۇ ئىشنىڭ گۇۋاھلىق خىزمىتىنى بېجىرىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولدى.

گۈلجامال ھەر يىلى 600دىن 700گىچە ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتىنى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە ۋە رۇسچە تىل - يېزىقتا بېجىرىپ، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتىنىڭ تەرەققىياتىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈردى.

تىرىشچانلىق، جاپالىق ئەمگەك گۈلجامالغا زور شان - شەرەپ ئاتا قىلدى، ئۇ، ئەدلىيە نازارىتى بويىچە مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى، .1994 - يىلى 2 - دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھچىسى دېگەن ئۇنۋانغا ئېرىشتى ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورنىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا تەيىنلەندى. يېقىندا يەنە ئۇنىڭ ئىسىم- شەرىپى «جۇڭگو مۇتەخەسسىسلىرى ئىسىملىكى لۇغىتى»گە كىرگۈزۈلدى.

لى گۈيشيەن لياۋنىڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە ھەر خىل ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى قەتئىي تۈزىتىش كېرەك، دەپ تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شېنياڭ، 18 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى لى گۈيشيەن يېقىندا لياۋنىڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھەر خىل ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى قەتئىي تۈزىتىش-پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن بەلگىلىگەن ھازىرقى چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى، پارتىيە، ھۆكۈمەت بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ ئالاقىسىنى قويۇقلاشتۇرۇشتىكى مۇھىم تەدبىر، جايلاردىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ھەر خىل ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى تۈزىتىش خىزمىتىنى كونكرېتنىپكە كىرگۈزۈشى كېرەك. رەھبەرلىك ئەھمىيەت بەرسە تەدبىر كۈچلۈك بولسا، ئۇسۇل توغرا بولسىلا ھەر خىل ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى تۈزىتىش خىزمىتىدە باسقۇچلۇق نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ.

لى گۈيشيەن خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ ساھەلەردىكى ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى تۈزىتىش خىزمىتىدە قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى. لى گۈيشيەن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ يىللىق ساھەلەردىكى ناتوغرا ئۇسلۇبلارنى تۈزىتىش خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: 1. تاشيوللاردىكى «ئۈچ قالايمىقان» مەسىلىسىنى قەتئىي تۈزەش، دۆلەت يولى، ئۆلكە يوللىرىدا قالايمىقان چازا قۇرۇش، قالايمىقان ھەق ئېلىش، قالايمىقان جەرىمانە قويۇش ئەھۋاللىرىنى نۇقتىلىق ھەل قىلىش كېرەك؛ 2. خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى ئىنقىلاپ خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، قەتئىي تۈردە قانۇن بويىچە ئىش كۆرۈش، ھەر خىل خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ، ھەر خىل ناملاردىكى «كىچىك خەزىنە» لەرنى «خام چوت قانۇنى» ۋە «مالىيە باشقۇرۇش نىزامى» قاتارلىق ئالاقىدار نىزاملار بويىچە ئىنقىلاش، قانۇنغا ئېغىر دەرىجىدە خىلاپلىق قىلغانلار ۋە جىنايەت ئۆتكۈزگەنلەرنى قانۇن بويىچە قاتتىق بىر تەرەپ قىلىش كېرەك؛ 3. بەزى رايونلاردا ئوتتۇرىغا چىققان دېھقانلارنىڭ سېلىقى يەنە ئېغىرلىشىپ كېتىش ئەھۋالىغا جىددىي قاراپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى تۇتۇش كېرەك؛ 4. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى قالايمىقان ھەق ئېلىش مەسىلىسىنى داۋاملىق تۈزەش كېرەك؛ 5. تىببىي دورا سودىسىدىكى شىرىنكانە مەسىلىسىنى ئېنىقلاش، تەكشۈرۈش ۋە قۇرۇلۇش بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش كېرەك.

لى گۈيشيەن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: يۇقىرىدىكى مەسىلىلەرنى ياخشى ھەل قىلىشنىڭ ئەڭ مۇھىم يولى يەنىلا ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا، بۇنىڭدا ساھەلەردە ساقلىنىۋاتقان چوڭقۇر قاتلامدىكى مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش، ئىشنى تۈزۈلمىنى ئىسلاھ قىلىشتىن باشلاش، بازار ئىگىلىكى قانۇنىيىتى بويىچە ئىش قىلىش، تۈزۈم قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش، چەكلەش مېخانىزمى ۋە نازارەتچىلىك مېخانىزمىنى بەرپا قىلىش كېرەك، شۇنىڭ بىلەن بىللە، قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىش، قانۇن، ئىنتىزامنى چىڭىتىش كېرەك، ئاممىا بىلەن بىۋاستە ئالاقىدار بولغان كەسىپ، ساھە باشقۇرۇش تارماقلىرى مەسئۇلىيەت ھوقۇق چېكى، ئىش بېجىرىش تەرتىپىنى ئاشكارىلاپ، ئاممىنىڭ نازارىتى ۋە جامائەتچىلىكنىڭ نازارىتىنى بىۋاستە قوبۇل قىلىش كېرەك.

گوۋۇيۈەن ھۆججىتىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم

دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ ئاخباراتچىسى خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۈستىدە توختالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. گوۋۇيۈەن يېقىندا «خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقاردى. بۇ خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم تەدبىرى بولۇپ، ئۇ بۇنىڭدىن كېيىنكى خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە، ئۇ دۆلەتنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا مەدەت بېرىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى كۈچەيتىشتە قوللانغان مۇھىم تەدبىرى، دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ ئاخبارات باياناتچىسى مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن مۇخبىرنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى.

بۇ باياناتچى مۇنداق دېدى: خىمىيىۋى ئوغۇت مۇھىم يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىسى، خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنىڭ ياخشى - يامان بولۇشى يېزا ئىگىلىكىنى بولۇپمۇ ئاشلىق، پاختا، ياغلىق دان قاتارلىق مۇھىم يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇشقا بىۋاستە تەسىر كۆرسىتىپ قالماستىن، بەلكى دېھقانلارنىڭ جانىجان مەنپەئەتىگە مۇناسىۋەتلىك، گوۋۇيۈەن خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىگە ئەزەلدىن كۆڭۈل بۆلۈپ كەلدى. 1994 - يىلدىن بۇيان، گوۋۇيۈەن خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىشقا مەدەت بېرىش، خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا دائىر بىر قاتار سىياسەت، تەدبىرلەرنى تۈزۈپ چىقتى، جايلار-تارماقلار خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ مەلۇم نەتىجىلەرگە ئېرىشتى.

لېكىن نۆۋەتتە خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىشدا ۋە ئوبوروتىدا بەزى سەل قارىغىلى بولمايدىغان مەسىلىلەر مەۋجۇت، ئاساسلىقى سۈپەتلىك خىمىيىۋى ئوغۇت مەنبەسى بىر قەدەر قىس، ئوبوروت تەرتىپى قالايمىقان، ئارىلىقتىكى ھالقىلاردا نامۇۋاپىق ھەق ئېلىش كۆپ، باھا بىر قەدەر يۇقىرى، دۆلەتنىڭ ماكرولۇق تەڭشەش، تىزگىنلەش ۋاستىسى يېتەرلىك ئەمەس، بەزى سىياسەت - تەدبىرلەر تېخى تولۇق ئەمەلىيلەشمىگەن.

دۆلەت پىلان كومىتېتى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن باش قوشۇپ، خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش مەسىلىسىنى چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى ياخشىلاش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكلىپ بەردى.

دۆلەت پىلان كومىتېتىنىڭ باياناتچىسى ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ، مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشتە سىياسەتنىڭ ئىزچىللىقى ساقلاپ قېلىنىپ، ئۈنۈملۈك بەلگىلىمىلەر داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، مۇناسىپ سىياسەت - تەدبىرلەر تولۇقلىنىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ. ئۇنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى: 1. خىمىيىۋى ئوغۇت خىزمىتىدە ئۆلكە باشلىقى (ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى، بىۋاستە قاراشلىق شەھەرلەرنىڭ باشلىقى) مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنىڭ تەلىپى ۋە مەزمۇنى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلىدۇ، يەنى ئۆز رايونىنى خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن تەمىنلەشتە تەمىنلەش بىلەن تەلەپنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش، ئىشلەپچىقىرىش، سېتىۋېلىش ۋە سېتىشنى پائال ئۇيۇشتۇرۇش، مەنبەنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، زاپاس ساقلاش، بازارنى ياخشى باشقۇرۇش، باھانى تەڭشەش - تىزگىنلەش، تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىش قاتارلىق مەزمۇنلار ئايدىڭلاشتۇرۇلىدۇ. 2. خىمىيىۋى ئوغۇتنى ماكرو جەھەتتىن تەڭشەش- تىزگىنلەش سالمىقى كۈچەيتىلىدۇ. مەركەز مەلۇم مىقداردىكى خىمىيىۋى ئوغۇت مەنبەسىنى ئىگىلەپ ئۇنى بازارنى تەڭشەش - تىزگىنلەشتە ئىشلىتىدۇ، ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى بىر قىسىم خىمىيىۋى ئوغۇتنى ئۆزى ساتقاندىن باشقا قالغان قىسمى مەركەز ۋە يەرلىكنىڭ تەڭشەش-تىزگىنلەش پىلانىغا كىرگۈزۈلىدۇ. خىمىيىۋى ئوغۇتنى زاپاس ساقلاش تۈزۈمى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلىدۇ. 3.جايلار ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن، دېھقانلارنىڭ دۆلەتكە ئاشلىق، پاختا سېتىپ بېرىشى بىلەن مۇكاپاتلاشنى چېتىش سىياسىتىنى پائال يولغا قويسا بولىدۇ. 4. بازار باشقۇرۇش- نازارەت قىلىش كۈچەيتىلىدۇ. ئوبوروت تەرتىپى داۋاملىق ياخشىلىنىپ، قانۇنسىز تىجارەت قەتئىي ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدۇ، خىمىيىۋى ئوغۇت باھاسىنى باشقۇرۇش ياخشىلىنىدۇ خىمىيىۋى ئوغۇت ئوبوروتىدىكى ھەر خىل ھەق ئېلىش ئەھۋاللىرى ئەستايىدىل ئېنىقلاپ چىقىلىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، خىمىيىۋى ئوغۇت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئوبوروت يوللىرى توغرىسىدا ئېنىق كونكرېت بەلگىلىمە چىقىرىلدى.

4 - قېتىملىق مەملىكەتلىك مۇھىت ئاسراش يىغىنىدا قىلىنغان سۆز

(بېشى 1 - بەتتە)

بايلىق ئىسراپچىلىقى شۇنچە چوڭ بولىدۇ، مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ بۇزۇلۇشى شۇنچە ئېغىر بولىدۇ، تەرەققىياتنىڭ سىجىللىق ئىقتىدارىمۇ بارغانسېرى تۆۋەنلەپ كېتىدۇ. شۇڭا بۇ يولغا مېڭىشقا بولمايدۇ، مەن كۆپ قېتىم مۇنداق دېگەنىدىم: شەرت - شارائىتى بار جايلار تېزرەك تەرەققىي قىلسا بولىدۇ. لېكىن ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش داۋامىدا بايلىقنى ئىسراپ قىلماسلىققا ۋە مۇھىتنى قۇربان قىلماسلىققا قەتئىي دىققەت قىلىشى لازىم. ھەرقانداق جاي ئىقتىسادىي تەرەققىياتتا سۈپەت ۋە ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە، قۇرۇلمىنى ياخشىلاشقا ئەھمىيەت بېرىشى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتتا ياخشى خاراكتېرلىك ئايلىنىشنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇشى لازىم، مۇشۇنداق تەرەققىيات ساغلام ۋە سىجىل بولىدۇ.

نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنى تىزگىنلەش ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقى ئۇزاققىچە چىڭ تۇرۇشقا تېگىشلىك تۈپ دۆلەت سىياسىتى، پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 5 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش ئۇسۇلىنى تۈپتىن ئۆزگەرتىش، پەن - تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى

بېرەلمەيمىز. تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر بۇ جەھەتتە مەسئۇلىيەتنى كۆپرەك ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك، ئەلۋەتتە. بەزى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ ئاتالمىش «مۇھىت ئاسراش دىپلوماتىيىسى» بىلەن شۇغۇللىنىشىغا، مۇھىت ئاسراش مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ باشقا دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىغا قەتئىي قارشى تۇرىمىز. بىز ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش، چەت ئەل مەبلىغىنى كىرگۈزۈشتە مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى ياخشى تۇتىشىمىز، مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلىشىمىز كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، چەت ئەللەردىكى بەزى كىشىلەرنىڭ بۇلغىنىشى ئېغىر بولغان تۈرلەرنى، ھەتتا «ئەجنەبىي ئەخلەت» لەرنى دۆلىتىمىزگە ئېلىپ كىرىشكە دىققەت قىلىشىمىز كېرەك، كۆز ئالدىمىزدىكى قىسمەن مەنپەئەتنى كۆزلەپ، دۆلەتنىڭ ۋە مىللەتنىڭ ئومۇمىي مەنپەئەتىگە ۋە كېيىنكى ئەۋلادلارغا زىيان يەتكۈزۈشكە ھەرگىز بولمايدۇ.

مۇھىت مەسىلىسى خەلق ئاممىسىنىڭ نورمال تۇرمۇشىغا ۋە تەن سالامەتلىكىگە بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك، ئەگەر مۇھىت ئاسراش ئىشى ياخشى ئېلىپ بېرىلمىسا خەلق ئاممىسىنىڭ تۇرمۇش شارائىتى تەسىرگە

دۆلىتىمىزنىڭ كۆكتات - قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى بويىچە 9 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ نىشانى بەلگىلەندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نىڭبو، 18 - ئىيۇل خەۋىرى. يېقىندا ئاياغلاشقان مەملىكەتلىك

مىليون توننىغا يەتكۈزۈلۈپ، 1995- يىلىدىكىدىن 20 مىليون توننا

مەركىزىي توپ سېتىش بازىرى قۇرۇلۇپ، مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن،

ئۇسۇلىنى تۈپتىن ئۆزگەرتىش، پەن - تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى ۋە سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش لازىم. بۇلار بىزنىڭ تەرەققىيات داۋامىدا ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ياخشى ئاسرىشىمىزنىڭ ئىشەنچلىك كاپالىتى دەپ ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

تارىخىي تەجرىبىلەر بىزگە، شۇنى ئۇقتۇرىدۇكى، مۇھىتنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن بۇلغايدىغان ماددىلارنى قويۇپ بېرىشتە ئومۇمىي مىقدارنى تىزگىنلەش كېرەك. 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادىنى يىلىغا سەككىز پىرسەنت ئۆسۈپ-ئۆرلەش پىلانلاندى، 2000 - يىلىغا بارغاندا مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى ۋە ئېكولوگىيىنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىنىڭ ئېغىرلىشىپ كېتىش ئەھۋالىنى ئاساسىي جەھەتتىن تىزگىنلەشنى قولغا كەلتۈرۈش، بىر قىسىم شەھەرلەر ۋە رايونلارنىڭ مۇھىت سۈپىتىنى ياخشىلاشنى مۇھىت ئاسراش پىلانى قىلىپ، بەلگىلىدۇق، بىز ئۇنى ترىشىپ ئورۇندىشىمىز كېرەك. نۆۋەتتە ئالدى بىلەن شەھەر - يېزىلارنىڭ مۇھىتنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك، لېكىن ئەڭ ئاساسلىقى ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادنى يۈكسەلدۈرۈش ئۇسۇلىنىڭ ئۆزگىرىشىگە تايىنىپ سۈرئەت بىلەن ئۈنۈمنى ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈپ، مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدىكى بۇلغانغان ماددىلارنى قويۇپ بېرىش مىقدارىنى ۋە بايلىق ئېكولوگىيىسىنىڭ خوراش مىقدارىنى تۆۋەنلىتىش كېرەك. ئىقتىسادىي تەدبىر مۇھىتقا ئىنتايىن زور تەسىر كۆرسىتىدۇ، شۇڭا ئىشنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشقۇرۇشتىن باشلاپ مۇھىت ۋە تەرەققىيات توغرىسىدا ئۈنۈملۈك سىياسەت تەدبىر بەلگىلەش مېخانىزمىنى بەرپا قىلىش كېرەك. چوڭ - چوڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات سىياسەتلىرىنى تۈزۈش، مۇھىم بايلىقلارنى ئېچىشنى پىلانلاش ۋە مۇھىم تۈرلەرنى بەلگىلەشتە پايدا - زىيىنىغا تەرەققىيات بىلەن مۇھىت ئاسراشنى ئۆلچىگەن سۈرۈشنى نىسپىي بىرلىككە كەلتۈرۈش نۇقتىسىدىن قاراپ چىقىش ۋە مۇناسىپ تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇش كېرەك، مۇشۇنداق قىلغاندا ئاندىن مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى ۋە ئېكولوگىيىنىڭ بۇزۇلۇشىغا باشتىن مۇداپىئە كۆرگىلى بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەر، جەمئىيەتتىكى ھەرقايسى تەرەپلەر مۇھىت ئاسراشنى، مۇھىت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى، ھەممەيلەن بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ ھەقىقىي تۇتۇپ ئەمەلىي ئىشلەپ بۇلغىغۇچى ماددىلارنىڭ قويۇپ بېرىلىش ئومۇمىي مىقدارىنى تىزگىنلەش نىشانىغا ئۇتۇقلۇق يېتىشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

ئېلىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش خىزمىتىدە خېلى زور ئىلگىرىلەش بولدى، بۇنىڭدا ھەم قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەرنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشىمىز، ھەم ھازىر ئېلىمىزنىڭ مۇھىت ۋەزىيىتىنىڭ يەنىلا خېلى جىددىي ئىكەنلىكىنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەك. شەھەرلەردە مۇھىتنىڭ بۇلغىنىشى داۋاملىق ئېغىرلىشىۋاتىدۇ. شۇنداقلا دېھقانچىلىق رايونلىرىغا كېڭىيىۋاتىدۇ، ئېكولوگىيىنىڭ بۇزۇلۇش دائىرىسى كېڭىيىۋاتىدۇ. شۇنى كۆرۈشىمىز كېرەككى، مۇھىت ئاسراش ماھىيەتتە ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى قوغدىغانلىق، شۇڭا بۇ جەھەتتىكى خىزمەتلەرنى داۋاملىق كۈچەيتىش كېرەك. مۇھىت ئېكىنىڭ ۋە مۇھىت سۈپىتىنىڭ قانداق بولۇشى بىر دۆلەت ۋە مىللەتنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيىسىنى ئۆلچەيدىغان مۇھىم بەلگە، ھازىر مۇھىت مەسىلىسى خەلقئارا سىياسىي، ئىقتىساد، سودا، مەدەنىيەت قاتارلىق نۇرغۇن ساھەلەرگە چېتىلماقتا. بىز دۇنيانىڭ مۇھىتنى قوغداشقا ئىجابىي تۆھپە قوشۇشنى خالايمىز، لېكىن، ئېلىمىزنىڭ تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ماس كېلىدىغان مەجبۇرىيەتنى ئۈستىمىزگە ئېلىش توغرىسىدا ۋەدە

ياخشى ئېلىپ بېرىلمىسا خەلق ئاممىسىنىڭ تۇرمۇش شارائىتى تەسىرگە ئۇچرايدۇ. ھەتتا بەزى كېسەللىكلەر تارقىلىشى مۇمكىن. خەلق ئاممىسىنىڭ تەن سالامەتلىكى ۋە نورمال تۇرمۇشىغا ئېغىر دەرىجىدە زىيان يەتكۈزىدىغان مۇھىت بۇلغىنىشىنى چەك تۇتۇپ، تىزگىنلىشىمىز كېرەك. 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە مۇھىتنى تۈزەشكە دائىر بەزى تۈرلەرنى نۇقتىلىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، نۇقتىلىق رايون، ۋادىلار ۋە جايلاردىكى گەۋدىلىك مۇھىت مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ، بەزى شەھەر ۋە رايونلارنىڭ مۇھىت سۈپىتىنىڭ ياخشىلىنىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشىمىز كېرەك.

ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەر مۇھىت ئاسراش مەسىلىسىنى مۇھىم مۇھاكىمە ئىشلار كۈنتەرتىپىگە قويۇشى، ھەر يىلى مۇھىت ئاسراش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلىشى، كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا تەتقىق قىلىشى ۋە ھەل قىلىشى ھەم بۇنى تۈزۈمگە ئايلاندۇرۇشى كېرەك. مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىنىڭ قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىشى ئۈچۈن ياخشى شارائىت يارىتىپ بېرىشى، مۇكەممەل، ئۈنۈملۈك بولغان مۇھىتنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش مېخانىزمىنى بەرپا قىلىشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرىي كادىرلار مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇن، نىزاملارغا باشلامچىلىق بىلەن ئەمەل قىلىشى ۋە مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىنىڭ قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىشى ئۈچۈن يار - يۆلەك بولۇشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئومۇمىي مەنپەئىتىنى ۋە كەلگۈسى مەنپەئىتىنى قوغداشنى ئاساس قىلىپ، مۇھىت ئاسراش ئۆتكىلىنى قاتتىق ئىگىلىشى كېرەك. پەن-تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆللەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى بىلەن سىجىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى بىرلەشتۈرۈش كېرەك. مۇھىت ئاسراش جەھەتتىكى نۇرغۇن مەسىلىلەرنى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا، كىشىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە تايىنىپ ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرىي كادىرلارنىڭ نەتىجىسىنى ئۆلچەشكە مۇھىت ئاسراشتىكى مەزمۇنلارنىمۇ كىرگۈزۈش كېرەك. ئىقتىساد يۈكسەلدۈرۈلسە، مۇھىتمۇ ياخشى قوغدالسا خەلق تېخىمۇ رازى بولۇپ، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ خىزمىتىنى تېخىمۇ قوللايدۇ.

كارخانىلار مۇھىت ئاسراشتىكى مۇھىم كۈچ. بارلىق كارخانىلار قانۇنلارغا ئەمەل قىلىشى، مەدەنىيەتلىك ئىشلەپچىقىرىشى، ياخشى كارخانا ئوبرازىنى تىكلىشى كېرەك. كادىرلار ۋە ئامما مۇھىت ئېڭىنى ئۆستۈرۈپ، مۇھىت ئاسراشقا پائال قاتنىشىشى كېرەك. شۇنداقلا مۇھىت ئاسراش توغرىسىدىكى تەشۋىقات - تەربىيە ۋە ئىجتىمائىي جامائەت پىكرىنىڭ نازارەتچىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى كېرەك. ئىشىنىمىزكى، پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن جەمئىيەت مۇھىت ئاسراشقا كۆڭۈل بۆلىدىغان ۋە ئۇنى قوللايدىغان بولسىلا ئېلىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش ئىشلىرىدىن زور ئۈمىد كۈتكىلى بولىدۇ.

دېمەك، مۇھىت ئاسراش ئالىيجاناب ئىش. ساۋابلىق ئىش، ھازىر ئەجىر سىڭدۈرۈپ، كېيىنكى ئەۋلادلار پايدا كۆرىدىغان ئىش. بۇ خىزمەت بىلەن شۇغۇللىنىش ئىنتايىن شەرەپلىك. مۇھىت ئاسراش سېپىدىكى يولداشلارنىڭ غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قىلىپ، خىزمەتنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەپ، تېخىمۇ زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشىنى ئۈمىد قىلىمەن!

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18 - ئىيۇل تېلېگراممىسى)

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نىڭبو، 18 - ئىيۇل خەۋىرى. بۈگۈن ئاياغلاشقان مەملىكەتلىك كۆكتات قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى سۆھبەت يىغىنىدا دۆلىتىمىزنىڭ كۆكتات-قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشى بويىچە 9- بەش يىللىق پىلانىنىڭ نىشانى بەلگىلەندى.

بۇ نىشان بويىچە 2000 - يىلىغا بارغاندا، مەملىكەت بويىچە گۆش ئومۇمىي مىقدارى 52 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلۈپ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان گۆش مىقدارى 41 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلىدۇ؛ تۇخۇم 19 مىليون 300 مىڭ توننىغا يەتكۈزۈلۈپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تۇخۇم مىقدارى 15 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلىدۇ؛ سۈت 9 مىليون توننىدىن 11 مىليون توننىغىچە يەتكۈزۈلۈپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىقدارى سەككىز كىلوگرامغا يەتكۈزۈلىدۇ؛ سۇ مەھسۇلاتلىرى ئومۇمىي مىقدارى 32 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلۈپ، كىش بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىقدارى 24 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلىدۇ؛ كۆكتات تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 145 مىليون موغا، ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارى 260 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلۈپ، 1995-يىلىدىكىدىن 20 مىليون توننا ئاشۇرۇلۇپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىقدارى 200 كىلوگرامغا يەتكۈزۈلىدۇ، كۆكتات، چارۋىچىلىق، سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشىدا پەن تېخنىكىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى % 45 تىن ئاشۇرۇلىدۇ.

سودىلىشىش كۆلىمى چوڭ، مۇئەسسەسلىرى مۇكەممەل مەملىكەت خاراكتېرلىك 60 نەچچە مەركىزىي توپ سېتىش بازىرى قۇرۇلۇپ، مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن، تەرتىپلىك، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى توپ سېتىش بازار تورى ھاسىل قىلىنىدۇ، كۆكتات - قوشۇمچە يېمەكلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپ چىقىرىدىغان، ساتىدىغان سودا - سانائەت- يېزا ئىگىلىكى بىر گەۋدىلەشتۈرۈلگەن بىر تۈركۈم تىجارەت تەشكىلاتلىرىغا مەدەت بېرىلىدۇ ۋە راۋاجلاندۇرۇلىدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

ماللارنىڭ توسالغۇسىز بولۇشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى، مال ئۆتكۈزۈۋېلىش - ئۆتكۈزۈپ بېرىش ۋە تەكشۈرۈش نۇقتىلىرىدا كېچە - كۈندۈز نۆۋەتچى خادىم قويۇپ، چېگرىدىن مال ئۆتكۈزۈش خىزمىتىنىڭ تېز، قولايلىق، بىخەتەر ۋە راۋان بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇردى.. بولۇپمۇ تارماقلارنىڭ چېگرىدىن مال ئۆتكۈزۈشكە ئائىت بېجىرىسمۇ، بېجىرمىسمۇ بولىدىغان ئارتۇقچە رەسمىيەتلىرىنى ئىخچاملاپ ۋە ئاددىيلاشتۇرۇپ، ماللارنىڭ چېگرا ئېغىزىدا بېسىلىپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى. شۇڭا بۇ يىل ئالتە ئاي ئىچىدە بىرەر قېتىممۇ مال بېسىلىپ قېلىش ھاددىسى كۆرۈلمىدى.

بۇ باشقۇرۇش پونكىتى يەنە چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلىدىغان مال مىقدارىنى ترىشىپ كۆپەيتىشنى سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، تېخىمۇ كۆپ خېرىدارنى ئۆزىگە جەلىپ قىلدى، بولۇپمۇ بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ 20- كۈنى بۇ ئېغىزنىڭ تاشيول ترانسپورتى رەسمىي ئەسلىگە كەلگەندىن كېيىن، مال ئۆتكۈزۈش يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈلدى، بۇ يىل ئالتە ئاي ئىچىدە تاشيول ئارقىلىق چېگرىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال 12 مىڭ توننىدىن ئېشىپ كەتتى.

قۇياش ئېنېرگىيىسى چۆل - جەزىرىدىكى كەنتلەرنى يورۇتتى

(بېشى 1 - بەتتە)

مۇۋەپپەقىيەتلىك يولغا قويۇلدى. تېما گۇرۇپپىسى قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق توك تارقىتىدىغان ئائىلىدە ئىشلىتىلىدىغان سىستېما، قۇياش ئېنېرگىيىسى سۇنئىي ھەمراھ تېلېۋىزور نومۇرلىرىنى قوبۇل قىلىش پونكىتى، 2.5 كىلوۋاتلىق قۇياش ئېنېرگىيىسى سۇ ناسوسى سىستېمىسى قاتارلىق بەش چوڭ ۋەزىپىنى ئورۇنداپ، بۇ ئىككى كەنتتىكى ئاممىنىڭ توك ۋە سۇغا بولغان ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن ھەل قىلىپ، ئېلىمىزنىڭ فوتو ئېلېكتر ئىشلىرىدا ئۈلگە كۆرسىتىشنى ئومۇملاشتۇرۇشقا ئىجابىي تۆھپە قوشتى.

1995 - يىلى 10 - ئايدا دۆلەت پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ سانائەت مەھكىمىسى، جۇڭگو فوتو ئېلېكتر تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزىنىڭ تۈر تۇرغۇزۇشى بىلەن شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە تەتقىقات ئورنى بۇ تۈرنى يولغا قويۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغاندى. پەن- تېخنىكا خادىملىرى يېزىغا ئورۇنلاشقاندىن كېيىن ھەممە ئائىلىگە مونوكرىستال سىلىتسىيلىق قۇياش فوتو ئېلېكتر تاختىسى ئورناتتى، 1995 - يىل 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باغمەھەللىسى كەنتىدىكى دېھقانلار تارىختىن بۇيان تۇنجى قېتىم ئېلېكتر چىرىغى ئىشلەتتى. ئۇن نەچچە قېتىم ئۆزگەرتىش، مۇكەممەللەشتۈرۈش ئارقىلىق دېھقانلارنىڭ ئۆيلىرى توك بىلەن يورۇتىلىپلا قالماستىن، مەكتەپ مەدەنىيەت ئۆيلىرىگىمۇ كىچىك تىپتىكى سۇنئىي ھەمراھ ئانتېناسىدىن قوبۇل قىلىش سىستېمىسى، 20 ۋاتلىق تۇراقلىق توك بىلەن يورۇيدىغان چىراغ ئورنىتىلدى.

شۇنىڭ بىلەن بىللە، تېما گۇرۇپپىسى شاڭخەي «شىنلى» ماشىنا سايمانلىرى زاۋۇتىدىكى تېخنىكلار بىلەن بىرلىكتە خاندوكەنتىگە قۇياش ئېنېرگىيىسى سۇ ناسوسى سىستېمىسى ئورناتتى، كۈن نۇرى ياخشى چۈشسە بۇ سۇ ناسوسى كۈنىگە 11 سائەت خىزمەت قىلىپ، 75 توننا سۇ تارتالايدۇ، مۇشۇ مۇۋەپپەقىيەت بىلەن بۇ كەنتتىكى دېھقانلار پاكىز قۇدۇق سۈيى ئىچىدىغان بولدى.

«توك تۇرمۇشىمىزغا يورۇقلۇق ئېلىپ كەلدى». بۇ، غەمخورلۇققا ئېرىشكەن دېھقانلارنىڭ قەلب سۆزى، قۇياش ئېنېرگىيىسى توك مەنبەسى قىلىنغاندىن كېيىن دېھقانلار تېلېۋىزوردىن مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى زور ئىشلارنى كۆرەلەيدىغان، دېھقانچىلىق قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرى بازىرىدىكى ئۆزگىرىشلەرنى، ئۇچۇرلارنى ئىگىلىيەلەيدىغان بولدى.

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 18 °C – 29 °C بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

4 . ئەۋلاد يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىيال

ئابدۇۋايىت قاسىم

ئىسلام مۇشۇ ئەسىر كىرگەندىن بۇيان ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ نىلون، پولى ئېتىلېن ۋە ئورگانىك ئەينەكتىن ئىبارەت ئۈچ ئەۋلاد يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىيالىنى ئەتىقلىق قىلىپ ياساپ چىقاندى. يېقىندا ئامېرىكىلىق ئالىم روناڭد توماليا ئۆزىنىڭ يۇقىردا تىلغا ئېلىنغان يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىياللارغا ئوخشىمايدىغان بىر خىل يېڭى تىپتىكى يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىيالنى ئەتىقلىق قىلىشتا مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقنى ئېلان قىلدى. ئەتقىقاتچىلار بۇنى 4 - ئەۋلاد يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىيال دەپ قارىماقتا.

دوكتور توماليا مۇۋەپپەقىيەتلىك هالدا ۋۇجۇدقا كەلتۈرگەن بۇ يېڭى بىر ئەۋلاد يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىيال ئۈچ ئۆلچەملىك (نىلون قاتارلىق يۇقىرى مولېكۇللۇق ماتېرىياللارنىڭ تۈزۈلۈشى ئىككى ئۆلچەملىك بولىدۇ)، دەرەخسىمان تۈزۈلۈشكە ئىگە بولۇپ، كىشىلەر ئۇنى «دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيال» دەپ ئاتاشتى. دوكتور توماليا بۇ يېڭى ماتېرىيالنى «دېندىرىمېر» (Dendrimer) دەپ ئاتىدى. بۇ گرېكچىدىن كېلىپ چىققان سۆز بولۇپ، دەرەخ دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. دوكتور توماليانىڭ دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيالنى كەشىپ قىلىش ئويى ئۇ ئۆزىنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانىدا دەرەخ كېسىۋاتقاندا پەيدا بولغان. ئۇ مەيلى قانداق چاغدا بولسۇن كېسىپ تاشلىغاندا، هامان ئالدى بىلەن دەرەخ غولىدىن ئىككى يان شاخ

ئاخىردا دەرەخنىڭ ئۈچ ئۆلچەملىك (ستېرېئولوق)تۈزۈلۈشكە ئىگە شەكىلگە كىرىدىغانلىقىغا دىققەت قىلغان. شۇنىڭ بىلەن 70 - يىللارنىڭ بېشىدىن باشلاپ ئۇ مولېكۇلىنىمۇ مۇشۇ خىل شەكىلدە ئۆستۈرۈشنىڭ بىرەر ئامالىنى تېپىش ئۈستىدە ئىزدىنىشكە باشلىغان. 1979 - يىلى ئۇ ئۈچ خىل خىمىيىلىك بىرىكمىنى گۇرۇپپىلىغان (ئۆزئارا بىرىكتۈرگەن)دا ئادەتتىكىگە ئوخشىمايدىغان نەتىجىگە ئىگە بولغان: ئارىلاشمىدا ئۈچلۈق ئۈچى بار ئىككى تارماق زەنجىر شەكىللەنگەن. ئۇ بۇ خىل گۇرۇپپىلاش تەرتىپىنى تەكرار تەجرىبە قىلىپ، ئەڭ دەسلەپتە شەكىللەنگەن ئىككى تارماق زەنجىر ئۈچىدىن يەنە يېڭى تارماق زەنجىر شەكىللەنگەنلىكىنى، يەنى بەئەينى دەرەخ غولى شاخلىغاندەك، ئىككى زەنجىر تۆتكە، تۆت زەنجىر سەككىزگە... كۆپىيىۋاتقانلىقىنى بايقىغان. بۇ تەجرىبىنى داۋاملاشتۇرغاندا نۇرغۇن تارماق زەنجىرلەر شەكىللىنىپ هەم ئاساسىي زەنجىرنى چىرماپ، ئەڭ ئاخىردا ئىچى كاۋاك شارنى بارلىققا كەلتۈرگەن.

تەتقىقاتچىلار دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيالنىڭ غايەت زور ئىستىقبالى بار، چۈنكى بۇ ئىچى كاۋاك شار شەكىللىك سۈنئىي مولېكۇلىنىڭ شەكلى بەئەينى بۇدۇشقاقتا ئوخشاش بولۇپ، ئۇنىڭ سىرتقى يۈزى يېپىشقاقلىق خۇسۇسىيەتكە ئىگە. ئۇنىڭ بۇ خۇسۇسىيىتىدىن پايدىلىنىپ مەلۇم خىلدىكى ئىرسىي ماددىلارنى،مەسىلەن: يۈرەك كېسەللىكى، راك كېسەللىكىنى داۋالايدىغان گېنىنى

هايۋان تېنىدە دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماددىدىن پايدىلىنىپ ئىرسىي ماددىلارنى هۆجەيرىگە كىرگۈزۈش تەجرىبىسىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى % 90 كە يەتكەن. ئۇلارنىڭ مۆلچەرىچە، دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيالنى هۆجەيرە ئىچىدە پارچىلىنىپ كېتىدىغان قىلىپ ياساشقا بولىدىكەن. دېمەك، دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيالنىڭ گېن ئارقىلىق داۋالاش ۋە دورىنى بىۋاسىتە هالدا كېسەللىك ئۇچىقىغا يەتكۈزۈپ داۋالاشتىكى رولى ئىنتايىن چوڭ بولىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، تەتقىقاتچىلارنىڭ پەرىزىچە، دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيال مولېكۇلىسىنىڭ ئىچى كاۋاك شارى ئىچىگە ئىككىلىك ساناق سىستېمىسىدىكى سانلىق مەلۇماتلارنى ساقلىيالايدىغان مېتال ئاتومى گۇرۇپپىسىنى تولدۇرۇپ قويغاندا، بىر مولېكۇلىنىڭ ئۆزىلا بىردانە كومپيۇتېرنىڭ رولىنى ئوينايدىكەن. يەنە دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيال مولېكۇلىلىرىنى نۆۋەتتىكى كومپيۇتېر ئۆزىكىنىڭ ئۇچۇر بىرلىكىدىن كۆپ قىسقا بولغان ئارىلىققا قاتار تىزغىلى بولىدىغانلىقتىن، كومپيۇتېرنىڭ ئۇچۇر ساقلاش ئىقتىدارىنى زور دەرىجىدە ئاشۇرغىلى بولىدىكەن.

نۆۋەتتە دەرەخسىمان پولىمېرلىق ماتېرىيالنىڭ تەننەرخى بىر قەدەر قىممەت بولماقتا. چۈنكى ئۇنى بىرىكتۈرۈش تەس بولۇپ، ئۇنى شاخلىتىپ ئۆستۈرۈش ئۈچۈن هەر بىر قېتىمدا هەر بىر قەۋەتكە بىر نانومېتر قېلىنلىقتىكى قىستۇرما ماتېرىيال قىستۇرۇشقا توغرا كېلىدۇ. بۇنىڭ تېخنىكىلىق جەريانى بىر قەدەر مۇرەككەپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ خىل پولىمېرلىق ماتېرىيالنى توققۇز~ ئون تارماق زەنجىرهاسىل بولغىچە شاخلىتىپ ئۆستۈرۈشكە ئالتە ئاي ياكى ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ ۋاقىت كېتىدۇ. شۇڭا ئۇنى قىسقا مۇددەت ئىچىدە تۇركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىشتا تېخى قىيىنچىلىق مەۋجۇت. شۇنداق بولسىمۇ، دوكتور توماليا ئۆز كەشپىياتىنىڭ ئىستىقبالىغا ئۈمىدۋار پوزىتسىيىدە بولماقتا.

پاختا ئوت ئاپىتى ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدا پاختىدىن يىلمۇيىل مول هوسۇل ئېلىنىشى يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپلا قالماي، دېھقانلارنىڭ ئەمەلىي كىرىمىنى ئاشۇردى. شۇڭا پاختىدىن ئىبارەت بۇ يېنىشچانلىقى بولغان نەرسىنىڭ بىخەتەرلىك خىزمىتىنى كۈچەيتىش، دۆلەت ۋە خەلق ئۈچۈن ئىنتايىن مۇهىم.

پاختا نېمە ئۈچۈن ئاسان كۆيىدۇ؟

چۈنكى پاختا كاۋىكى كۆپ ئۆسۈملۈك تالاسى بولۇپ، ئادەتتىكى تالا تەركىبى % 94.5 كە يېتىدۇ. بۇ سېللۇلوزىلارنىڭ هەممىسى كاربون سۇ بىرىكمىلىرى بولۇپ، يېنىشچانلىقى ئىگە. پاختا تالاسى ئىنچىكە هەم ئۇنىڭدا نۇرغۇن كاۋاكچە بولغاچقا، هاۋا تەركىبىدىكى ئوكسىگېن بىلەن ئۇچرىشىش هەجمى چوڭ بولىدۇ، شۇڭا ئۇ بوش، يۇمشاق بولۇپ، كىچىككىنە ئوت ئۇچقۇنىغا ئۇچرىسا، ناهايىتى تېز ئوت ئالىدۇ هەم تېز تارقىلىدۇ. پاختا تەركىبىدە % 0.6 شام ۋە ياغ كىسلاتاسى هەم % 1.2 ئەتراپىدا مېۋە پېلىمىسمان شىرنىسى بولۇپ، مىكرو ئورگانىزم ئۇلارنى قوبۇل قىلىش ۋە كۆپىيىش جەريانىدا ئىسسىقلىق هاسىل قىلىدۇ. ئەمما پاختىنىڭ ئىسسىقلىق قايتۇرۇش ئىقتىدارى ناچار بولغاچقا، ئىسسىقلىق تارقىلىپ كېتەلمەي، تېمپېراتۇرىنىڭ تەدرىجىي ئۆرلىشى بىلەن ئىسسىقلىق توپلىنىپ تەبىئىي كۆيۈش يۈز بېرىدۇ.

پاختىلاردا يەنە يوشۇرۇن كۆيۈش يۈز بېرىدۇ. تايلانغان پاختا ئوت مەنبەسىگە ئۇچرىسا، ئوكسىگېن يېتىشمەي يوشۇرۇن كۆيۈش شەكىللىنىدۇ. بۇ چاغدا ئوت بېسىلغان پاختا تالالىرىنى بويلاپ، پاختا تېيىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئەگرى - بۈگرى هالدا كېڭىيىدۇ. ئوت ئۇچقۇنىنى ۋە ئىسنى كۆرگىلى بولمايدۇ. شۇڭا يوشۇرۇن كۆيۈش ۋاقتى ئۇزۇن بولىدۇ. پاختا تېيىغا ئوت كەتكەندە سىرتقى يۈزى كۆيۈشكە باشلايدۇ. كۆيۈۋاتقان پاختا بىر قەۋەت تايلانغاندا پاختا تالالىرىنىڭ كاۋاكچىلىرى ئازىيىپ، ئوت يالقۇنىنىڭ سىرتقا كېڭىيىشىنى توسۇۋالىدۇ. شۇڭا كىشىلەر پاختا تېيىدىن ئىس چىقىۋاتقانلىقىنى سېزىپ ئۆچۈرگەندە، ئوت ئۆچكەندەك قىلغىنى بىلەن داۋاملىق ئىچى تەرەپكە قاراپ كېڭىيىدۇ. ئەگەر تايىنى بوشىتىپ، سۇ كىرگۈزۈش تەدبىرلىرىنى قوللانمىغاندا، ئوت

تەشكىلاتلىرىنى قوزۇپ، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ۋە بىخەتەرلىك مەشغۇلات قائىدىلىرىنى مۇستەهكەملەش كېرەك.

2 . ئوت مەنبەسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. ئالدى بىلەن ئوت مەنبەسىنى ئېنىقلاپ، تاماكا چېكىش، پوجاڭزا ئېتىشنى قاتتىق چەكلەش، پار قازانلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، پاختا ئىسكىلاتى رايونىدا توكلۇق،گازلىق كەپشەرلەش مەشغۇلاتى قىلىشنى قاتتىق چەكلەش كېرەك.

3 . توك مەنبەسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. پاختا ئىسكىلاتىدا كابېلنى يەر ئاستىدىن تارتىش، تۇرمۇش رايونى بىلەن ئىشلەپچىقىرىش رايونىنىڭ توك يولىنى ئايرىپ قۇرۇش كېرەك. توك يولىنى ئاسراش، رېمونت قىلىشنى داۋاملىق ئىشلەش كېرەك. ئىشلەپچىقىرىش رايونىدىكى يورۇتقۇچى چىراغلارغا قوغداش قېپى ئورنىتىش، ئۇستى ئوچۇق مال مەيدانىدىكى يورۇتقۇچى چىراغلار بىلەن پاختا دۆۋىلىرىنىڭ ئارىلىقى ستولبىنىڭ 1.5 هەسسىچىلىك بولۇشى كېرەك. ئىسكىلات ئىچىدىكى توك مەنبەسگە تارماقۋە باش ۋېكلىيۇچاتېل قۇرۇش، ۋېكلىيۇچاتېل ساندۇقى ئۆي سىرتىدا بولۇشى كېرەك.

4 . ئوت ئۆچۈرۈش مۇئەسسەسلىرىنى ۋە سايمانلىرىنى سەپلەپ، تورلاشتۇرۇپ، ئۆلچەملەشتۈرۈش كېرەك.

5 . پاختىنى مەخسۇس ئامباردا ساقلاش، باشقا نەرسىلەر بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ ساقلىماسلىق كېرەك. تايلانغان ساپ پاختىنى ئىسكىلاتقا كىرگۈزۈشتىن بۇرۇن 24 سائەتتىن ئارتۇق ۋاقىت كۆزىتىش، ئەستايىدىل تەكشۈرۈش كېرەك. ئەگەر نەملىنىش، سېسىش، ئۆزگىرىش، مايلىشىش ئەهۋاللىرى كۆرۈلسە ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. پاختىنىڭ تېمپېراتۇرىسى 38 ℃ تىن ئاشسا، ياكى چېكىتلىك پاختىنىڭ سۇ تەركىبى % 12تىن ئاشسا

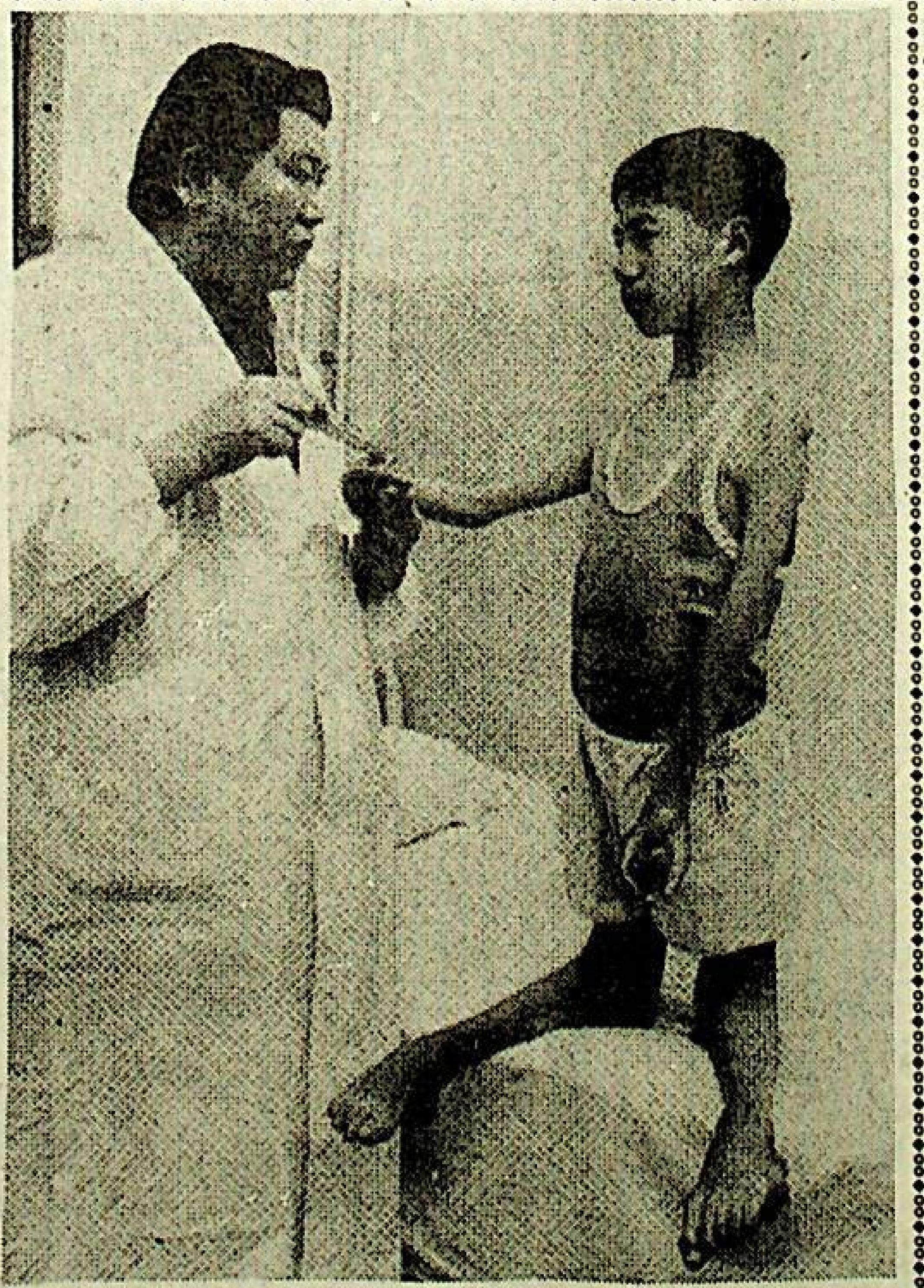

شاڭخەيدە غەلتە بەدەن تۈزۈلۈشنى تۈزەش ئوپېراتسىيىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەندى.

سۈرەتتە: كېسەل جاڭ شاۋمىڭنىڭ ئوپېراتسىيىدىن ئىلگىرىكى كۆرۈنۈشى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى فوتوسى

تومۇز كۈنلەردە ئىستېمال قىلىنىدىغان هەر خىل ئىچىملىكلەرنىڭ ئوزۇقلۇق تەركىبىنىڭ قانچىلىك ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز؟

كوكوكولانىڭ قەھۋە تەركىبى بىر قەدەر يۇقىرى بولۇپ،

كۆپ فىنول تۈرىدىكى 400 خىلدىن ئارتۇق ماددا بولۇپ، ئۇسسۇزلۇقنى بېسىش، سۈيدۈكنى راۋانلاشتۇرۇش ۋە ئىسسىق ئۆتۈپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈنۈمى بار. دائىم ئىچىپ بېرىلسە تاجىسىمان يۈرەك كېسەللىكىنىڭ

تاپىنى بوشىتىپ، سۇ كىرگۈزۈش تەدبىرلىرىنى قوللانمىغاندا، ئوت كۆيگەنسېرى چوڭىيىپ، ئاپەت پەيدا قىلىدۇ.

پاختىلاردا ئوت ئاپىتى يۈز بېرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن مۇنداق تەدبىرلەرنى قوللىنىش كېرەك:

1. ھەر دەرىجىلىك بىخەتەرلىك

38 ℃ تىن ئاشسا، ياكى چىگىتلىك پاختىنىڭ سۇ تەركىبى 12% تىن ئاشسا جىددىي تەدبىر قوللىنىش كېرەك. ئۈستى ئوچۇق پاختا دۆۋىلىرىنى گۇرۇپپىلارغا بۆلۈش، بىر گۇرۇپپىيا سەككىز دۆۋىدىن ئاشماسلىق، دۆۋە بىلەن دۆۋە ئوتتۇرىسىدىكى ئارىلىق تۆت مېتىردىن كىچىك بولماسلىقى كېرەك.

تۆۋەن ھوسۇللۇق ئالما دەرىخىنى ئۆزگەرتىش

بېغۋەنچىلىك ساۋاتى

دەرەخ قۇرۇلمىسىنىڭ ياخشى بولۇشى ئالما ھوسۇلىنىڭ يۇقىرى بولۇشى، سۈپىتىنىڭ ئەلا بولۇشىنىڭ ئالدىنقى شەرتى. ئۇ دەرەخ ئۆمرىنى ئۇزارتىشتا مۆلچەرلىگۈسىز رول ئوينايدۇ.

ئالما دەرىخىدە تۆۋەندىكى نۇقسانلار دائىم ئۇچراپ تۇرىدۇ: بىرىنچىدىن، دەرەخ بەك ئېگىز ئۆسۈپ كېتىپ، غولى ئاجىز، شېخى كۆپ بولۇپ كېتىدۇ. ئىككىنچىدىن، شاخ، يوپۇرماقلار قويۇق بولۇپ، شامال ئۆتۈشۈشكە تەسىر كۆرسىتىدۇ. شۇنداقلا ئوزۇقلۇق تالىشىدىغان بىكارچى شاخ، يوپۇرماقلار كۆپ بولىدۇ. ئۈچىنچىدىن، غول شاخلار ئاز ۋە ئۇزۇن ئۆسۈپ كەتكەن بولىدۇ. تۆتىنچىدىن، ھارام شاخلار كۆپ بولىدۇ. مانا بۇلار ھوسۇلغا ۋە ھوسۇلنىڭ سۈپىتىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ. بۇنى ئۆزگەرتىشنىڭ ئۇسۇلى تۆۋەندىكىچە:

(1) ئالما دەرىخىنىڭ بەك ئېگىز ئۆسۈپ كېتىشى، بەك شاخلاپ كېتىشىنى چەكلەپ، دەرەخ شاخلىرىنى بىر تەرەپكە يانتۇلاشتۇرۇپ، كۈن نۇرى چۈشىدىغان، شامال ئۆتىشىدىغان قىلىش كېرەك.

(2) قاۋۇل شاخلارنى قالدۇرۇپ، ئاجىز، بىكارچى شاخلارنى پۇتىۋېتىش كېرەك.

(3) شاخلارنى شالاڭلاشتۇرۇپ، غول شاخنى يوغىنىتىش كېرەك.

(4) نۆۋەتلىشىپ ئۆسىدىغان شاخلار ۋە ئۇچ ئاچماق شاخلارنى پىلانلىق پۇتاپ، يان شاخلارنى، قوشۇمچە شاخلارنى ياكى شاخ گۇرۇپپىلىرىنى تېرەك قويۇش، تارتىش، باستۇرۇش يوللىرى بىلەن تەڭشەش كېرەك.

(5) دەرەخنى ھەددىدىن زىيادە زەخىملەندۈرۈپ، ئاجىزلاشتۇرۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئالما دەرىخىنى ئۆزگەرتىش ئىشىنى پەيدىنپەي ئېلىپ بېرىش كېرەك. بۇنىڭدا پەسىل، كىلىمات، سورت، دەرەخ يېشى، دەرەخنىڭ ئۆسۈش ئەھۋالىغا قاراپ ئىش كۆرۈش كېرەك. يۇقىرىدىكى تەدبىرلەرنى جانلىق قوللانغاندىلا، ئالما دەرىخىنىڭ ھوسۇلىنى مۇقىملاشتۇرغىلى، ئۆستۈرگىلى، ئالما سۈپىتىنى ياخشىلىغىلى بولىدۇ.

ئەسئەت ئىسمائىل تەرجىمىسى

ئىچىملىكلەرنىڭ ئوزۇقلۇق قىممىتى قانداق؟

يېمەك-ئىچمەك ئىلمى

بىلەمسىز؟

كوكوكولانىڭ قەھۋە تەركىبى بىر قەدەر يۇقىرى بولۇپ، ئوخشاش ئېغىرلىقتىكى ساپ قەھۋەنىڭ 3/2 قىسمىغا باراۋەر كېلىدۇ، ئۇنى ئىستېمال قىلىشقا ئەرزىيدۇ.

كالا سۈتى ئىچىملىكلەر ئىچىدە ئوزۇقلۇق قىممىتى ئەڭ يۇقىرى ئىچىملىك بولۇپ، تەركىبىدە ئاقسىل، مىنېرال ماددا ۋە ۋىتامىنلار مول. ئۇنى دائىم ئىستېمال قىلىشقا بولىدۇ، ئەمما مىقدارى كۆپ بولۇپ كەتمەسلىكى كېرەك.

ساپ مېۋە شىرنىسىنىڭ ئىسسىقلىق مىقدارى ئانچە يۇقىرى ئەمەس، ئەمما ئوزۇقلۇق تەركىبى بىر قەدەر مول بولۇپ، ناھايىتى تەملىك كېلىدۇ، ئاپېلسىن شەربىتىنى مىسال قىلساق، ئۇنىڭ تەركىبىدە كالتسىي، كالىي ۋە قەنت ماددىلىرى بولۇپلا قالماستىن، بەلكى كۆپ خىل ۋىتامىنلارمۇ بار.

پىۋا بىر خىل تۆۋەن ئىسپىرتلىق ئىچىملىك بولۇپ، ئۇنىڭدا ۋىتامىن B ۋە ئامىياك كىسلاتاسى قاتارلىق ئوزۇقلۇق تەركىبلەر بولۇپلا قالماستىن، بەلگىلىك مىقداردىكى قەنت ۋە ئىسپىرت قاتارلىقلار بولغاچقا، ئىسسىقلىق مىقدارى يۇقىرى، كۆپ ئىستېمال قىلىنسا سەمرىتىۋېتىدۇ.

گاز سۈيى تەركىبىدە ۋىتامىن، ئازراقمۇ مىنېرال ماددا بولمايدۇ، ئۇنىڭ ئاساسلىق تەركىبى قەنت، پىگمېنت، خۇش بۇي ماددىلار ۋە كاربونات كىسلاتالىق سۇبىرىكىملىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئۇنىڭ ئىسسىقلىق مىقدارى يۇقىرى، لېكىن ھېچقانداق ئوزۇقلۇق قىممىتى يوق.

چاي تۆت پەسىلنىڭ ھەممىسىدە ئىستېمال قىلىنىدىغان ئىچىملىك بولۇپ، تەركىبىدە قەھۋە ئىشقارى ۋە ئىسسىق ئۆتۈپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈنۈمى بار. دائىم ئىچىپ بېرىلسە تاجىسمان يۈرەك كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ، ھاراق ۋە تاماكىنىڭ زەھىرىنى يوقىتىپ، ئادەمنى ئوزۇقلاندۇرىدۇ.

قەھۋەنىڭ ھېچقانداق ئىسسىقلىق مىقدارى يوق. لېكىن تەركىبىدە كالىي، كالتسىي، ماگنىي قاتارلىق مىنېرال ماددىلار بولسىمۇ، بۇلارنىڭ بىر قىسمىلا بەدەنگە قوبۇل قىلىنىدۇ. كوكوكولا ئىچىملىكىنىڭ ئوزۇقلۇق قىممىتى ئانچە يۇقىرى ئەمەس، ئىچىملىكنى تەڭشىگۈچ ئورنىدا ئىشلىتىشكە مۇۋاپىق كېلىدۇ. ئىستېمال قىلغاندا ئەڭ ياخشىسى كالا سۈتى قوشۇپ ئىستېمال قىلىنىشى كېرەك.

ئاكتىپ سۈتلۈك ئىچىملىك كالا سۈتىنىڭ بىر خىل ئېچىتىلغان مەھسۇلاتى بولۇپ، ئۇنىڭدا كالا سۈتىنىڭ بارلىق ئوزۇقلۇق تەركىبى ساقلاپ قېلىنغان. ئاقسىل ئەڭ زور دەرىجىدە پارچىلانغان، شۇڭا ئۇ ئوڭاي ھەزىم بولىدۇ، ئۇنىڭ تەركىبىدىكى كۆپ مىقداردىكى ئاكتىپ سۈت كىسلاتا باكتېرىيىسى قاتارلىقلار سالامەتلىككە پايدىلىق.

سۈت كىسلاتا ئىچىملىكلىرى ۋە مېۋە شەربىتى قاتارلىق ئىچىملىكلەر كالا سۈتىدىن تەڭشىلىپ ئىشلەنگەن ئىچىملىك بولۇپ، تەملىكلىكىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ئوزۇقلۇق قىممىتى ئوخشاش مىقداردىكى كالا سۈتىنىڭ ئاران 3/1 گە توغرا كېلىدۇ، شۇڭا بۇ خىلدىكى ئىچىملىكنىڭ ئوزۇقلۇق قىممىتى ئانچە يۇقىرى ئەمەس.

جۇرئەت مەتربھىم تەرجىمىسى

سىلەن: يۇرەك كېسەللىكى، راك كېسەللىكلىنى داۋالايدىغان گېننى ئادەم تېنىدىكى ھۈجەيرىلەرگە كىرگۈزۈپ، توغرا كەمتۈكلۈكنى داۋالاپ ئەسلىگە كەلتۈرگىلى بولۇشى مۇمكىن، دەپ قارىماقتا. تەتقىقاتچىلارنىڭ 30 نەچچە خىل

تاشلىنىدۇ، ھامان ئالدى بىلەن دەرەخ غولىدىن ئۆسكەن ياكى يان شاخ ئۆسۈپ چىقىدىغانلىقى، ئالدىن كېيىن ھەر بىر يان شاختىن يەنە ئۆسكەن يان شاخ ئۆسۈپ چىقىدىغانلىقى، بۇ خىل ئەھۋال كۆپ قېتىم تەكرارلىنىپ، ئەڭ

يەر تەۋرىگەندە بىلىشكە تېگىشلىك ئىشلار

بىلىۋېلىڭ

يەر تەۋرىگەندە ئەڭ مۇھىمى ئالاقزادە بولماي، ئۆزىنى تەمكىن تۇتۇپ، چاققانلىق بىلەن توغرا ھەرىكەت قىلىش كېرەك.

ئەگەر ئۆيدە بولسىڭىز، دېرىزە-ئىشىكلەردىن يىراق بولۇڭ، ئۈستەل، كارىۋات، ئىشكاپ ئاستىلىرىغا كىرىۋېلىڭ. ئەگەر ئېگىز بىنادا بولسىڭىز، ھەرگىزمۇ دېرىزىدىن سەكرىمەيدىغان ئىشنى قىلماڭ، ئارىلىقى تار بولغان ئاشخانا، ھاجەتخانىلارغا كىرىۋېلىڭ. يەر تەۋرەش توختىغان ھامان قالدۇق يەر تەۋرەش يېتىپ كېلىشتىن بۇرۇن بىنادىن ئايرىلىڭ. ئەگەر سىرتتا بولسىڭىز، ئېگىز بىنالاردىن، دەل-دەرەخلەردىن، ستولبىلاردىن يىراقراق تۇرۇڭ.

يەر تەۋرىگەن ۋاقىتتا مەيلى ئۆي ئىچىدە ياكى سىرتتا بولۇڭ، ئەڭ مۇھىمى باش قىسمىڭىزنى ياخشى ئاسراڭ.

ھازىر شەھەرلەردىكى ئائىلىلەردە تۇرمۇشلۇق سۇيۇقلاندۇرۇلغان گاز، ئىشلىتىلىدىغان بولدى، شۇڭا يەر تەۋرىگەندە ئوت ئاپىتىنىڭ يۈز بېرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن گاز توك مەنبەلىرىنى چىك ئېتىڭ.

دۆلەت ئىچىدە ۋە سىرتتا يۈز بەرگەن يەر تەۋرەشلەرگە قارىغاندا، يەر قاتتىق تەۋرەشتىن بۇرۇن يەردىن نۇر ۋە ئاۋاز چىقىدىكەن، ئاندىن يەر يېنىك تەۋرەشكە باشلايدىكەن. بۇنى يەر تەۋرەشتىن بۇرۇنقى يەر مەركىزىدىكى ئۇزۇن قاتلاملار ئالدىن سۇرۇلۇپ شىددەت ھاسىل بولغان كۈچنىڭ دولقۇنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىكەن.

قاتتىق يەر تەۋرەشتە ھايات قالغانلاردىن ئىگىلەشكە قارىغاندا، ئۇلارنىڭ ئىچىدە نۇرغۇنلىرى بۇ خىل پەۋقۇلئاددە ئەھۋالنى بايقاپ، يەر تەۋرەيدىغانلىقىنى جەزىملەشتۈرۈپ، تەدبىر قوللىنىپ ھايات قالغانىكەن. تاشلىنىدىكى قاتتىق يەر تەۋرەشتىمۇ ھايات قالغانلارنىڭ بەش پىرسەنتىنى يەر قاتتىق تەۋرەشتىن بۇرۇن يەردىن كېلىدىغان نۇر ۋە ئاۋازنى ھەممە يېنىك تەۋرەنىشنى بايقىغاچقا، تەدبىر قوللىنىپ خەتەردىن قۇتۇلۇپ قالغانىكەن. مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ئالدىن بېرىلگەن بىشارەت بىلەن يەر تەۋرىگىچە بولغان ۋاقىت 12 سېكۇنت بولىدىكەن. شۇڭا 12 سېكۇنت ئىچىدە ئۆزىنى قوغداش تەدبىرلىرىنى ياخشى ئىگىلەش ئىنتايىن مۇھىم.

زۇلپىيە ھېيىت (ت)

ياز كۈنلىرى كۈنگە ئۇزاق ۋاقىت قاقلانماسلىق لازىم

ساۋۇت ھېكىم

سالامەتلىك بۇلىقى

كۈن نۇرىدا ئۇلترا بىنەپشە نۇر ھەممە كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان ئىنفرا قىزىل نۇرمۇ بار. شۇڭا كۈن نۇرى ئادەمنىڭ سالامەتلىكىدە مۇھىم رول ئوينايدۇ. چۈنكى ئۇ باكتېرىيىلەرنى ئۆلتۈرۈپ، بۇلغانغان ھاۋانى ساپلاشتۇرىدۇ. ئۇلترا بىنەپشە نۇر باكتېرىيە ۋە ۋىرۇسلارنى ئۆلتۈرىدۇ. ھاۋانى ۋە سۇنى دېزىنفېكسىيىلەيدۇ. كالتسىي ۋە فوسفورنىڭ ئالمىشىشىنى تەڭشەپ، سۆڭەك ۋە چىشلارنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، باللاردىكى راخىت ۋە كۆمۈرچەك كېسەللىكلىرىنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ. كۈن نۇرىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىلسا، روھنى كۆتۈرىدۇ، كۈچ - قۇۋۋەتنى ئۇرغۇتۇپ، بەدەننى ساغلاملاشتۇرىدۇ. بىراق ياز پەسلىدە كۈن نۇرىغا ئۇزاق ۋاقىت قاقلانغاندا بەدەندە ھەر خىل يامان تەسىرلەرنى پەيدا قىلىدۇ.

چۈنكى ئادەمنىڭ نېرۋىسى ئۇزاق ۋاقىت كۈن نۇرىغا قاقلىنىپ تۇرسا، نۇر مەنبەلىك تېرە ياللۇغى، ئەگەر كۆزگە تەسىر قىلسا نۇر مەنبەلىك كۆز ياللۇغىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

بۇلاردىن باشقا، ئۇلترا بىنەپشە نۇر راك كېسەللىكنى پەيدا قىلىدۇ. ئۇلترا بىنەپشە نۇر بەك كۆپ چۈشسە، تېرىنىڭ ئېلاستىكىلىقىنى يوقىتىپ، تېرىنى يىرىكلەشتۈرۈۋېتىدۇ - دە، بالدۇر قورۇق چۈشۈپ كېتىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، ۋاقىت ئۇزارغانسېرى تېرە راكىنىمۇ كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئۇلترا بىنەپشە نۇر ئادەم بەدىنىدىكى نورمال ھۈجەيرىلەرنى راك ھۈجەيرىلىرىگە ئايلاندۇرۇپلا قالماستىن، ئادەمنىڭ ئىممۇنىتېت سىستېمىسىغا توسقۇنلۇق قىلغانلىقتىن، ئادەملەردە ئاسانلا تېرە راكىنى پەيدا قىلىدۇ.

كۈن نۇرى يەنە قىزىل داغلىق بۆرە چاقىسىنى قوزغايدۇ ياكى ئېغىرلاشتۇرۇۋېتىدۇ. بۇ خىل كېسەللىككە گىرىپتار بولغان نۇرغۇن كىشىلەر ئۇلترا بىنەپشە نۇرغا تولىمۇ سېزىمچان كېلىدۇ. ئادەم كۈن نۇرىغا داۋاملىق قاقلانغاندىن كېيىن بەزىدە تېرە ئەسۋىسى كۆپىيىپ، كېسەللىك ئەھۋالى بارغانسېرى ئېغىرلىشىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا تومۇز كۈنلىرى كۈن نۇرىغا ئۇزۇن قاقلىنىلسا، ئىسسىق ئۆتۈپ كېتىدۇ. شۇڭا كۈن نۇرىغا مۇۋاپىق قاقلانغان ياخشى.

جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدىكى ئەلچىخانىسى كاتتا كۆتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنى قارشى ئالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 17- ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدىكى ئەلچىخانىسى بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە كاتتا كۆتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، 26- نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشقا كەلگەن جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنى قىزغىن قارشى ئالدى.

جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى لى- داۋيۈ ئالدى بىلەن سۆز قىلدى. ئۇ جۇڭگونىڭ ئامېرىكىدىكى باش ئەلچىخانىسى ۋە بىر قىسىم تەشكىلات، كارخانىلارغا ۋەكالىتەن، جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنى قىزغىن قارشى ئالىدىغانلىقىنى ۋە ئۇلاردىن سەمىمىي ھال سورايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: مەن جۇڭگو تەنھەرىكەتچىلىرىنىڭ ياخشى تەنتەربىيە ئەلچىسى بولۇپ، جۇڭگو، ئامېرىكا خەلقلىرى ئوتتۇرىسىدىكى دوستلۇقنى كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىمەن، سىلەرنىڭ ئىنتىپاقلىشىپ كۆرەش قىلىپ، باتۇرلۇق بىلەن مېدالغا ئېرىشىپ، ۋەتەن ئۈچۈن شان- شەرەپ كەلتۈرۈشۈڭلارغا تىلەكداشلىق بىلدۈرىمەن.

ۋۇشياۋزۇ دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى، جۇڭگو ئولىمپىك كومىتېتى ۋە جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىگە ۋەكالىتەن، يىغىنغا قاتناشقان ھەر ساھە ئەرباپلىرىغا مىننەتدارلىق بىلدۈردى. ئۇ جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە جۇڭگو خەلقىنىڭ جاسارەت بىلەن ئالغا ئىلگىرىلەش روھىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ۋەتەن ئۈچۈن شان- شەرەپ كەلتۈرۈپ، خەلقنىڭ ئۈمىدىنى يەردە قويمايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

خاتىرە ئىزناكلىرىنى ئالماشتۇرۇش، سېتىۋېلىش ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقە مەيدانىنىڭ سىرتىدىكى ئەڭ قىزغىن پائالىيەتلەرنىڭ بىرى. بۇ قېتىملىق ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ خاتىرە ئىزنىكىنى ئالماشتۇرۇش ۋە سېتىش ئورۇنلىرىدا ئادەملەرنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمىدى. سۈرەتتە: توققۇز ياشلىق ئامېرىكىلىق ئۆسمۈر بۈگۈن كۆپ ئىزناكقا ئېرىشكەندەك قىلىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كۈچما زۇڭتۇڭ ئۇكرائىنانىڭ تاشقى سىياسىتى ئۈستىدە توختالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كىيېۋ، 15 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئۇكرائىنا زۇڭتۇڭى كۈچما بۈگۈن كىيېۋدا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: ئۇكرائىنا «ئەمەلىي بولۇش ۋە ئۆزىنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداش» پرىنسىپى بويىچە تاشقى سىياسىتىنى تەڭشەپ، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى، ئالدى بىلەن روسىيە بىلەن بولغان ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى ئۇكرائىنانىڭ دىپلوماتىيە سىياسىتىدىكى ئەڭ مۇھىم تەرەپ قىلىدۇ.

كۈچما مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئۇكرائىنا دىپلوماتىيە سىياسىتىنىڭ يەنە بىر مۇھىم تەرىپى ئوتتۇرا، شەرقىي ياۋروپا دۆلەتلىرى بىلەن بولغان ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش، بولۇپمۇ ئۇكرائىنانىڭ ئوتتۇرا ياۋروپا ئەركىن سودا كېلىشىمىگە كىرىشى ئۈچۈن پائال خىزمەت ئىشلەشتىن ئىبارەت.

غەربىي ياۋروپا بىلەن بولغان مۇناسىۋەت ئۈستىدە توختالغاندا، بۇ دۆلەت باشلىقى مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئۇكرائىنا ياۋروپا ئىتتىپاقى بىلەن ئەركىن سودا رايونى قۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىدۇ، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى بىلەن «ئالاھىدە شېرىك مۇناسىۋەت» ئورنىتىش ئۈستىدە ئىزدىنىدۇ ھەم غەربىي ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ «ھەمشىرە شېرىكلىك» ئورنىغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن تىرىشىدۇ.

كۈچما يەنە ئامېرىكا بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا، لاتىن ئامېرىكىسى قاتارلىق رايونلاردىكى «ئۈچىنچى دۇنيا دۆلەتلىرى» بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى كېڭەيتىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

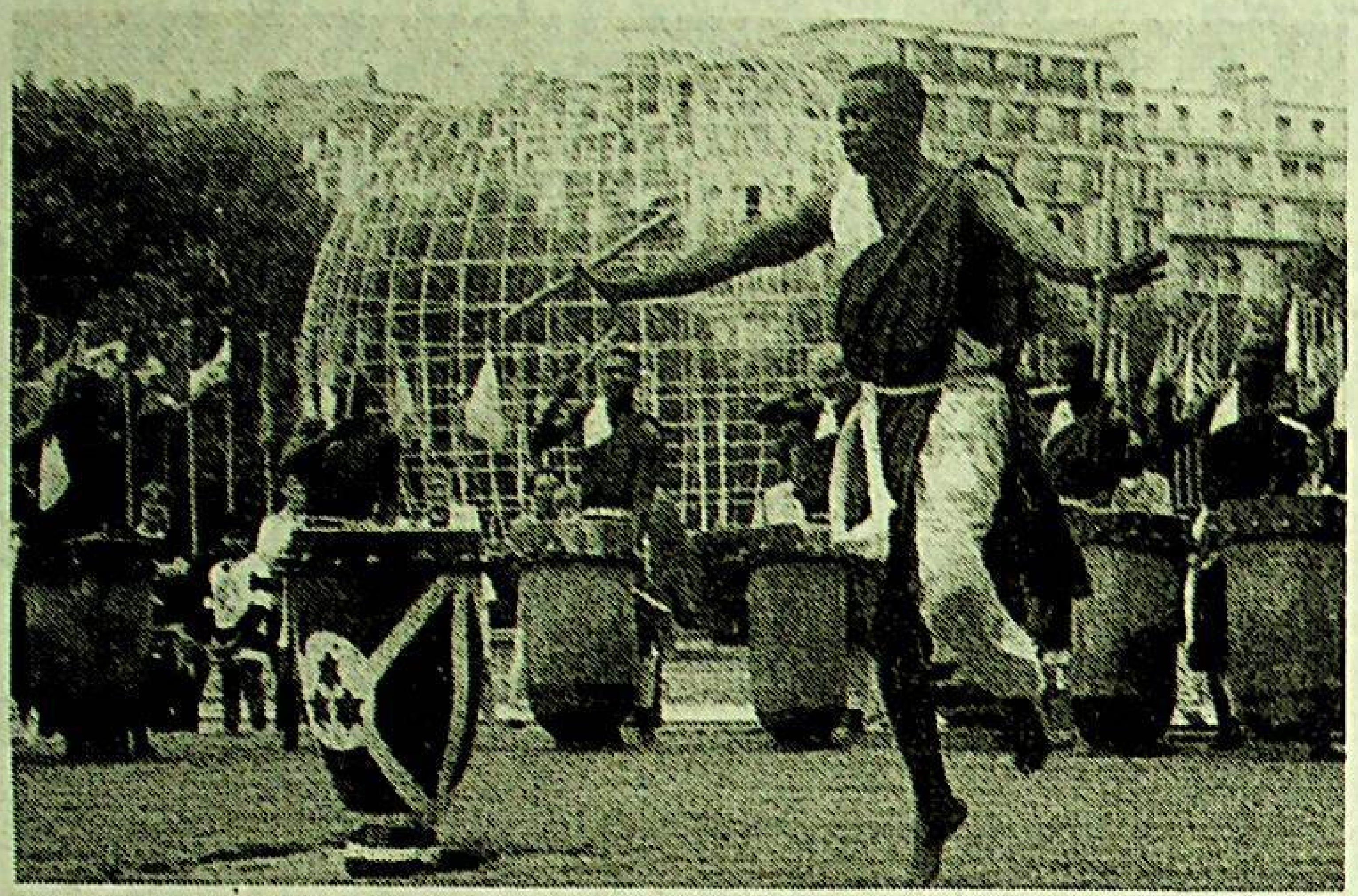

بۇرۇندى ئافرىقا ناغرا ئەترىتى بۇرۇندىدىكى 23 مىڭ پېتىم بالىنى ئوقۇش پۇرسىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، ب د ت مائارىپ، ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت تەشكىلاتىنىڭ ياردىمىدە فرانسىيىگە ئويۇن قويۇشقا كەلگەندى. ئۇلار بۇ يەردە ئىككى ئاي ئويۇن قويۇپ، ئىئانە توپلايدۇ.

سۈرەتتە: بۇ ئەترەت مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى ب د ت مائارىپ، ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت تەشكىلاتىنىڭ پارىژدىكى باش شتابىنىڭ ئالدىدا تۇنجى قېتىم ئويۇن كۆرسەتمەكتە. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

كلىنتون خېلمس-بېرتون قانۇنىنىڭ بىر قىسىم ماددىلىرىنى يولغا قويۇشنى كېچىكتۈرۈشنى قارار قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 16-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون مۇشۇ ئاينىڭ 16-كۈنى بۇنىڭدىن كېيىنكى ئالتە ئاي ئىچىدە خېلمس- بېرتون قانۇنىدىكى ئامېرىكا سوت مەھكىمىسىنىڭ چەت ئەل شىركەتلىرىنى ئەيىبلىشى توغرىسىدىكى بەلگىلىمىنى ۋاقىتىنچە يولغا قويماسلىقنى قارار قىلدى.

بۇنى ئاقساراي باياناتچىسى مىكورى شۇ كۈنى بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا جاكارلىدى.

كلىنتون بۇ يىل 3-ئايدا ئىمزا قويغان خېلمس- بېرتون قانۇنىنىڭ 3-بابىدا: 1959-يىلىدىكى كۇبا ئىنقىلابىدىن كېيىن كۇبا ھۆكۈمىتى مۇسادىرە قىلغان مال-مۈلۈكلەرنى سېتىۋالغان، ئىشلەتكەن ياكى ساتقان چەت ئەل شىركەتلىرى ئامېرىكا شىركەتلىرى، پۇقرالار ياكى ئامېرىكىدىكى كۇبا مۇھاجىرلىرىنىڭ ئەيىبلىشىگە ئۇچرىشى مۇمكىن دەپ بەلگىلەنگەنىدى. خەۋەرگە قارىغاندا «زېمىن سىرتى ھوقۇقى» خاراكتېرىگە ئىگە بۇ بەلگىلىمە كەم دېگەندە چەت ئەللەرنىڭ 100 چوڭ شىركىتىگە بېرىپ تاقىلىدىكەن. ياۋروپا ئىتتىپاقى، كانادا ۋە مېكسىكا قاتارلىق دۆلەتلەر ئامېرىكا ھۆكۈمىتىگە كۆپ قېتىم قاتتىق نارازىلىق بىلدۈرگەن ھەم ئامېرىكا بۇ بەلگىلىمىنى رەسمىي يولغا قويغان ھامان ئۆزلىرىنىڭ قاتتىق ئۆچ ئېلىش تەدبىرىنى قوللىنىدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

مىكورى مۇنداق دېدى: يۇقىرىدىكى بەلگىلىمىنى يولغا قويۇش كېچىكتۈرۈلىدىغان ئالتە ئاي ئىچىدە كلىنتون خېلمس-بېرتون قانۇنىدىكى توپ پرىنسىپنى ساقلاپ قېلىشقا داۋاملىق تىرىشىدۇ.

ئامېرىكىنىڭ مۇئاۋىن دۆلەت كاتىپى تارنوۋ قاتارلىق يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلار مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ خېلمس-بېرتون قانۇنىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرنى يولغا قويۇشنى ۋاقىتلىق

كۇبا ئامېرىكىنىڭ خېلمس - بېرتون قانۇنىنىڭ قىسمەن ماددىلىرىنى يولغا قويۇشنى ۋاقىتىنچە كېچىكتۈرۈشنى قارار قىلغانلىقى، بۇ قانۇننىڭ قانۇنغا خىلاپ خاراكتېرىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ، دەپ ھېسابلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ھاۋانا، 16-ئىيۇل تېلېگراممىسى. كۇبا دىپلوماتىيە مىنىستىرى روۋائىنا مۇشۇ ئاينىڭ 16-كۈنى مۇنداق دېدى: ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتوننىڭ خېلمس- بېرتون قانۇنىنىڭ قىسمەن ماددىلىرىنى يولغا قويۇشنى كېچىكتۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى خېلمس- بېرتون قانۇنىنىڭ «زېمىن سىرتى ھوقۇقى» خاراكتېرىنى يوقاتقىنى يوق.

روۋائىنا ئامېرىكىنىڭ قامال قىلىش سىياسىتى كۇبانىڭ ئىگىلىكىگە زور زىيان

سۈرىيە ئىسرائىلىيىنىڭ يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ قۇرغانلىقىنى تەنقىدلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دەمەشق، 16- ئىيۇل تېلېگراممىسى. سۈرىيە دەمەشق رادىئو ئىستانسىسى بۈگۈن ئوبزور ئېلان قىلىپ، ئىسرائىلىيىنىڭ ئۆزى ئىشغال قىلىۋالغان ئەرەب زېمىنىدا يېڭىدىن يەھۇدىيلار مەھەللىسى قۇرۇش ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇش سىياسىتىنى داۋاملاشتۇرغانلىقىنى تەنقىد قىلىپ، ئىسرائىلىيىنىڭ بۇ سىياستى «تىنچلىق مۇساپىسىگە جەڭ ئېلان قىلغانلىق» دەپ قارىدى.

بۇ ھۆكۈمەت رادىئو ئىستانسىسىنىڭ ئوبزورىدا مۇنداق دېيىلدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ ھۆكۈمىتىنىڭ يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ

ئامېرىكا يەر ئاستى بىئو- خىمىيە ۋە يادرو قوراللىرى زاۋۇتىنى پاچاقلاپ تاشلايدىغان پارتلىتىش سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىپ ياسىماقتا

شىنخۇا ئاگېنتلىقى ۋاشىنگتون، خەۋىرى. ئامېرىكىدا چىقىدىغان «مۇداپىئە خەۋەرلىرى» ھەپتىلىك ژۇرنىلىنىڭ ئەڭ يېڭى سانىدا بەش بۇرجەكلىك بىنادىكى يۇقىرى دەرىجىلىك

1997 - يىلنىڭ ئاخىرلىرى ياكى 1998- يىلنىڭ باشلىرىدا پۈتتۈشى مۇمكىن. پۈتكۈل قۇرۇلۇشقا بەش بۇرجەكلىك بىناغا قاراشلىق پەقۇلئاددە مۇداپىئەلىنىش قوراللىرى مەھكىمىسى ۋە ئامېرىكا

بەش بۇرجەكلىك بىنادىكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلارنىڭ سۆزىدىن نەقىل ئېلىنىپ مۇنداق خەۋەر قىلىندى: ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى 45 مىليون دوللار مەبلەغ سېلىپ، ئوتتۇرا شەرق ۋە پارس قولتۇقى رايونلىرىدىكى يەر ئاستىغا قۇرۇلغان كەڭ كۆلەملىك قىرغىن قىلغۇچى قورال زاۋۇتلىرىنى پاچاقلاپ تاشلايدىغان ئۆلغار پارتلاتقۇچ سىناش تەتقىق قىلىپ ياساۋاتىدۇ.

خەۋەردە مۇنداق دېيىلگەن: بۇ تەرەققىيات قۇرۇلۇشى ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ «يادرو قوراللارنى كېڭەيتىشكە قارشى تۇرۇش تەسەۋۋۇرى» ۋە تېخنىكىلارنى تاماملانغان قىلىش پىلانى» نىڭ بىر قىسمى كېرىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش بۇ يىلنىڭ باشلىرىدا باشلاندى، مۇداپىئەلىنىش قوراللىرى مەھكىمىسى ۋە ئامېرىكا ئارمىيىسىنىڭ ياۋروپادىكى قوماندانلىق شتابى مەسئۇل بولىدۇ.

تەرەققىيات باسقۇچىدا تۇرۇۋاتقان يېڭى پارتلاتقۇچ سىستېمىسىنىڭ ئىشەنچلىكلىكىنى سىناش ئۈچۈن، ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى يېڭى مېكسىكا شتاتىدىكى ئامېرىكا ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ باشقۇرۇلىدىغان بومبا سىناق قىلىش بازىسىدا ئىككى بىئو - خىمىيە ۋە يادرو قوراللىرى زاۋۇتىنى ياساۋاتىدۇ. بەش بۇرجەكلىك بىنا تەرەققىيات قۇرۇلۇشى مەلۇم باسقۇچقا بارغاندا، يېڭى پارتلاتقۇچ سىستېمىسى بىلەن ئىككى تەقلىد قىلىپ ياسالغان مۇئەسسەسىنى پاچاقلاپ تاشلاشنى سىنايدۇ.

يەھۇدىيلار مەھەللىسىنى كېڭەيتىپ قۇرۇشتىكى مەقسىتى بېسىۋېلىنغان زېمىنلارنىڭ چېگرا بەلگىسى ۋە ئەرەبلەر نوپۇسىنىڭ قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىش، يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ ئەرەبلەرنى قوغلاپ چىقىرىش ھەم ئۇلارنىڭ ئورنىغا يەھۇدىيلارنى دەسسىتىشتىن ئىبارەت.

ئوبزوردا ئامېرىكىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىگە كاپالەتلىك قىلىدىغان دۆلەتنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئېلىپ، تىنچلىق مۇساپىسىنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىنى توسۇشى مۇراجىئەت قىلىندى.

قانۇنىنىڭ قىسمەن ماددىلىرىنى يولغا قويۇشنى ۋاقىتچە كېچىكتۈرۈش توغرىسىدىكى قارارى «بۇ قانۇننىڭ قانۇنغا خىلاپ خاراكتېرىنى ۋە مۇداخىلە خاراكتېرىنى قىلچە ئۆزگەرتەلمەيدۇ».

رويتېرس مۇنداق كۆرسەتتى: كلىنتون زۇڭتۇڭنىڭ كۇباغا مەبلەغ سالغان چەت ئەل كارخانىلىرى ۋە چەت ئەللىكلەرنى جازالاشنى سىياسىتى كۇبانىڭ ئىگىلىكىگە زور زىيان كەلتۈرگەن ھەم داۋاملىق زىيان كەلتۈرۈۋاتقان بولسىمۇ، لېكىن كۇبا خەلقى بۇرۇنقىدەكلا سوتسىيالىزم يولىدا چىڭ تۇرىدۇ، ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش، مۇستەقىللىق ۋە ئىگىلىك ھوقۇقلۇق پرىنسىپىغا قەتئىي ئەمەل قىلىدۇ، دەپ كۆرسەتتى.

بەلگىلىمىلىرىنى يولغا قويۇشنى ۋاقىتلىق كېچىكتۈرۈشى بۇ بەلگىلىمىلەرنى بىكار قىلىدىغانلىقىدىن دېرەك بەرمەيدۇ، چەت ئەل شىركەتلىرى بۇ مەزگىلدە كۇبا بىلەن ئىقتىسادىي سودا مۇناسىۋىتىنى ساقلاپ قىلىشتا يەنىلا چىڭ تۇرىدىغان بولسا، ئامېرىكا ئالتە ئاي ۋاقىتلىق كېچىكتۈرۈش مەزگىلى ئاخىرلاشقاندىن كېيىن ئۇلارنى رەسمىي جازالايدۇ.

غەرب دۆلەتلىرى ئامېرىكىنىڭ خېلمس - بېرتون قانۇنىنى يولغا قويۇشنى ۋاقىتچە كېچىكتۈرگەنلىكىنى ئۆز پىكرىنى ساقلاپ قالغان ھالدا قارشى ئالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئاگېنتلىقىمىزنىڭ غەربىي ياۋروپا بىلەن شىمالىي ئامېرىكىدا تۇرۇشلۇق مۇخبىرلىرى خەۋەر قىلىدۇ: ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى بۇنىڭدىن كېيىنكى ئالتە ئاي ئىچىدە خېلمس - بېرتون قانۇنىدىكى ئامېرىكا سوت مەھكىمىسىنىڭ چەت ئەل شىركەتلىرىنى ئەيىبلەش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىنى ۋاقىتىنچە يولغا قويماسلىقنى قارار قىلدى. بۇنىڭغا كانادا ۋە ياۋروپا ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەر ئۆز پىكرىنى ساقلاپ قالغان ھالدا ئارقا - ئارقىدىن ئاكتىپ ئىنكاس بىلدۈردى.

كانادا دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئاكسۋوش بىلەن خەلقئارا سودا مىنىستىرى ئېگىلتون شۇ كۈنى ئۆزلىرىنىڭ كلىنتون زۇڭتۇڭنىڭ بۇ قارارىدىن خۇشال بولغانلىقىنى بىلدۈردى. لېكىن كانادا ھۆكۈمىتىنىڭ بۇ قانۇننىڭ يەنىلا كانادانىڭ مەنپەئەتىگە تەھدىت سېلىۋاتقانلىقىغا كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى. ئۇلار مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كلىنتوننىڭ قارارى كانادا شىركەتلىرىگە قارىتىلغان تەھدىتنى ۋاقىتىنچە ئازايتقان بولسىمۇ، لېكىن مەسىلە ھەل بولمىدى.

ياۋروپا ئىتتىپاقى كومىتېتىنىڭ رەئىسى سانتېر بىلەن مۇئاۋىن رەئىسى، قوشۇمچە ياۋروپا- ئامېرىكا مۇناسىۋىتى ھەم سودا مەسىلىسىگە مەسئۇل ئەزاسى برىتانسو شۇ كۈنى كەچتە بايانات ئېلان قىلىپ، كلىنتوننىڭ ئالاقىدار قارارىنى ئالقىشلىدى. بىراق، ئۇلارمۇ خېلمس - بېرتون قانۇنىنىڭ «زېمىن سىرتى ھوقۇقى» خاراكتېرى ئۆزگەرمىدى، ياۋروپادىكى بەزى شىركەتلەر مۇشۇ سەۋەبتىن زىيانغا ئۇچرىدى، دەپ ئاگاھلاندۇردى. ئۇلار ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ جىددىي ئويلىشىپ، ئەڭ مۇۋاپىق تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ياۋروپا شىركەتلىرىنىڭ مەنپەئەتىنى قوغدايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئەنگلىيە دىپلوماتىيە ۋەزىرى رىۋكىند مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ئېلان قىلغان باياناتىدا مۇنداق دېدى: ئەنگلىيە كلىنتوننىڭ ئالاقىدار قارارلىرىنى قارشى ئالىدۇ ھەم بۇنىڭدىن خۇشال بولىدۇ. بىراق، ئۇ باياناتىدا كلىنتون ھۆكۈمىتىنىڭ خېلمس - بېرتون قانۇنىدىن ئىبارەت خەلقئارا سودا مىزانىغا خىلاپ بولغان بۇ قانۇن لايىھىسىنى پۈتۈنلەي ئەمەلدىن قالدۇرمىغانلىقىدىن ئەپسۇسلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئىسپانىيە دىپلوماتىيە ۋەزىرى مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە مۇنداق دېدى: ئامېرىكا زۇڭتۇڭىنىڭ قارارى ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ يېقىندا جاكارلىغان قەتئىي مەيدانىغا قارىتا بىلدۈرگەن «ئاكتىپ ئىنكاس»، ئۇ ئالاقىدار دۆلەتلەرنى ئامېرىكا بىلەن «داۋاملىق سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ»، «ھەر ئىككى تەرەپنى زىيانغا ئۇچرىتىش ئېھتىمالى بولغان توقۇنۇش» تىن ساقلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ.

فرانسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى دېشارېت مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى سۆھبەت بايان قىلىپ مۇنداق دېدى: كلىنتوننىڭ قارارى، شەك - شۈبھىسىزكى، ئىتتىپاقداشلىرى ئۈمىد قىلغان يۆنىلىشكە قاراپ تاشلانغان بىر قەدەم. بىراق ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: فرانسىيە خېلمس - بېرتون قانۇنىدىكى باشقا ماددىلارغا، بولۇپمۇ خادىملارنىڭ ئەركىن يۈرۈشىنى چەكلەشكە دائىر ماددىغا يەنىلا ئۆز پىكرىنى ساقلاپ قالغان ھالدا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلىدۇ، فرانسىيە بۇ ماددىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىدىن ھوشيار بولىدۇ.

گېرمانىيە ئىقتىساد مىنىستىرلىكىنىڭ دۆلەت ئىشلىرى بويىچە كاتىپى شېمبرلوس كلىنتوننىڭ قارارىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، «بۇ كىشىنى خۇشال قىلىدىغان سىگنال» دېدى. بىراق، ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئامېرىكىنىڭ خېلمس - بېرتون قانۇنى خەلقئارا قانۇن مىزانىغا ۋە كۆپ تەرەپلىك سودا تۈزۈلمىسى پرىنسىپلىرىغا خىلاپ. بۇ يەردىكى ئاخبارات ساھەسىدىكىلەر ھەم كۆزەتكۈچىلەر ئومۇميۈزلۈك مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئامېرىكىنىڭ بۇ مۇرەسسەلىشىش قىياپىتى بۇ يەردىكى سىياسىي ساھەدىكىلەر بىلەن سودا - سانائەت ساھەسىدىكى ئەربابلارنىڭ كۆڭلىنى ئەمىن تاپقۇزدى، بىراق مەسىلە ھەل بولمىدى. خېلمس - بېرتون قانۇنى يەنىلا ياۋروپا ئۈچۈن تەھدىت. ياۋروپادىكى شىركەتلەر بىلەن كۇبانىڭ سودا پائالىيەتلىرى يەنىلا «قانۇنسىز» دەپ قارىلىۋاتىدۇ، بۇنى ياۋروپا قوبۇل قىلالمايدۇ.

ئافغانىستاندىكى بەش پارتىيە ھۆكۈمەتكە قارشى يېڭى ئىتتىپاق قۇردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پەشاۋۇر (پاكىستان)، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئافغانىستان مەملىكەتلىك ئىسلام فرونتىنىڭ رەھبىرى گەيرانى بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە ئافغانىستاندىكى بەش پارتىيە - گۇرۇھنىڭ ئۆتكەن ھەپتە ئۆزبېكىستاننىڭ پايتەختى تاشكەنتتە ھۆكۈمەتكە قارشى يېڭى ئىتتىپاق - ئافغانىستان ئىسلام مىللىي تىنچلىق فرونتىنى قۇرغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ ئىتتىپاققا قاتناشقان بەش پارتىيە- گۇرۇھ دوستام رەھبەرلىكىدىكى ئىسلام مىللىي ھەرىكىتى، گەيرانى رەھبەرلىكىدىكى ئافغانىستان مەملىكەتلىك ئىسلام فرونتى، مۇقسىنىي رەھبەرلىكىدىكى ئىسلام ھەرىكىتى پارتىيىسى، خېلىل رەھبەرلىكىدىكى ئىسلام ئىتتىپاقى پارتىيىسى ۋە قەندىھار ئۆلكىسىنىڭ باشلىقى قادىر ۋەكىللىكىدىكى شەرقىي ئافغانىستان كۈچىدىن ئىبارەت. بەش پارتىيە- ئىتتىپاقنىڭ باش شتابى قەندىھار ئۆلكىسىنىڭ مەركىزى، ئافغانىستاننىڭ شەرقىدىكى ئەڭ چوڭ شەھەر جالالئاباتتا. بەش پارتىيە ئىتتىپاقنىڭ رەئىسى پات ئارىدا سايلاپ چىقىلىدۇ.

گەيرانى تاشكەنتتىن پەشاۋۇرغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن مۇنداق دېدى: يېڭى ئىتتىپاق ئافغانىستاننى ئۇرۇشنىڭ ئازاب- ئوقۇبەتلىرىدىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىدۇ. بۇ ئىتتىپاق ھازىرقى زۇڭتۇڭ رابباننى ھوقۇق تاپشۇرۇشقا مەجبۇرلاشنىڭ ئومۇمىي ستراتېگىيىسىنى تۈزۈۋاتىدۇ. ئۇ يەنە مۇنداق دېدى: يېڭى ئىتتىپاق ئافغانىستاندىكى باشقا گۇرۇھلار بىلەن پائال ئۇچرىشىپ، تېخىمۇ كۆپ پارتىيە- گۇرۇھلارنىڭ قوللىشىنى قولغا كەلتۈرىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ بۇ ئىتتىپاققا كىرىشىنى قارشى ئالىدۇ.

7-ئاينىڭ 15-كۈنى بېلگىيىنىڭ C - 130 بەلگىلىك ترانسپورت ئايروپىلانى گوللاندىيىنىڭ ئېندخوفن ھاۋا ئارمىيە بازىسىدا چۈشۈپ كېتىپ، ئاز دېگەندە 32 كىشى ئۆلدى، ئايروپىلاندا ئىتالىيە مۇزىكا بايرىمىدىن قايتقان گوللاندىيە قۇرۇقلۇق ئارمىيىسىنىڭ ھەربىي ئوركېستىر ئەترىدىكىلەر بار ئىدى.

سۈرەتتە: ئايروپىلان چۈشۈپ كەتكەن جايدىن كۆرۈنۈش **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇڭ، پارچە باھاسى: 18 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z

(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)

新疆日报

（维文）

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل

ئىيۇل

23

سەيشەنبە

سانجى ئوبلاستىدىكى ئالتە ناھىيە، شەھەر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **شي شۈيجياڭ، ۋۇيىن، شېي جۇنرېن** خەۋەر قىلىدۇ: 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 21 - كۈنى سەھەرگىچە سانجى ئوبلاستىدىكى سەككىز ناھىيە، شەھەردە ئوموميۈزلۈك قاتتىق يامغۇر يېغىپ، قىيان كەلگەنلىكتىن بىر مۇنچىلىغان سۇ ئامبارلىرى، دەريا ئېقىنلىرىدا كۆپ يىللاردىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان خەتەرلىك ئەھۋال كۆرۈلدى.

سانجى ئوبلاستىدىكى ئالتە ناھىيە، شەھەر ئاپەتكە ئۇچرىدى، ئۇلار ئىچىدە قۇتۇبى ناھىيىسى بىلەن فۇكاڭ شەھىرى ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىدى. 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىكى تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، ئوبلاست بويىچە 60 مىڭ مودىن ئارتۇق كېۋەز، بۇغداي، كۆكتات قاتارلىق زىرائەتلەر ۋە بىر قانچە ئون مو يەردىكى ئوت-چۆپلۈكنى سۇ بېسىپ كەتكەن ياكى ۋەيران قىلىۋەتكەن. 1500 نەچچە مو بېلىق كۆلى زىيانغا ئۇچرىغان، بىر قىسىم چارۋا ۋە خىمىيىۋى ئوغۇت، ئۇن قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى سۇ ئېقىتىپ كەتكەن. 360 نەچچە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ناھىيە، يېزا تاشيوللىرى ۋە چارۋىچىلىق رايونلىرى يوللىرىنى سۇ بۇزۇۋەتكەن. دۆلەت تاشيولى «312»، «216» نىڭ بىر قانچە يېرىنى سۇ چېقىپ كېتىپ، قاتناش توختاپ قالغان. بىر سۇ ئامبىرىنىڭ توسمىسى يار ئېلىپ كەتكەن. بىر قانچە كەلكۈن توسمىسى ۋە سۇچىلىق تۇگۈن قۇرۇلۇشىنى، 40 نەچچە كۆۋرۈك، 50 نەچچە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى غول ئۆستەڭنى سۇ بۇزۇۋەتكەن. شەرقىي قىسىمدىكى تۆت ناھىيە، شەھەردە توك، پوچتا ئالاقىسى توختاپ قالغان، ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىغان فۇكاڭ قاتارلىق ناھىيە، شەھەرلەردىكى شەھەر، يېزا ئاھالىلىرىدىن 2600 نەچچە ئائىلىنىڭ ئۆيىنى سۇ بېسىۋالغان، ئۇلارنىڭ ئىچىدە 350 نەچچە ئائىلىلىكنىڭ ئۆيى ئۆرۈلۈپ كەتكەن. 3500 دىن ئارتۇق كىشى ئاپەتكە ئۇچرىغان، ئورغۇن ئاھالە ماكانسىز قالغان، دەسلەپكى تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 11 كىشى ئۆلگەن، 20 نەچچە كىشى يارىلانغان، بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ ئىز - دېرىكى يوق ئىكەن.

مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى سائەت 12 دە كەلكۈن تەھدىتى ئېغىر بولغان پەيتتە، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ئۈچ نەپەر سۇچىلىق مۇتەخەسسىسنى باشلاپ سانجى شەھىرىنىڭ سەنتۇنخې سۇ ئامبىرىغا كەلدى. سانجى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى خۇجيايەن ئەتكەن سائەت بەشتە بۇ يەرگە يېتىپ كەلدى. ۋاڭ لېچۈەن سانجى ئوبلاستى ۋە ئالاقىدار تارماقلاردىن سۇ ئەھۋالىدىكى ئۆزگىرىشنى يېقىندىن كۆزىتىپ، دىجورنىلىقنى كۈچەيتىپ، ئەھۋالنى ۋاقتىدا دوكلات قىلىپ، چوڭ كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش تەييارلىقىنى ياخشى ئىشلەپ، بارلىق كۈچ بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

پەۋقۇلئاددە چوڭ كەلكۈن تەگرىتېغىنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىغا زىيان سالدى

ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت قاتارلىق رەھبەرلەر 1 - سەپكە بېرىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قوماندانلىق قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **چېن يەن** خەۋەر قىلىدۇ: 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ خىزمەتچىلىرى ئالدىراش ئىشلىدى، تېلېفون ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇردى، ئەھۋال ناھايىتى جىددىي بولدى، بۇ يەردە قوماندانلىق قىلىۋاتقان ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ خېڭ ماگا مۇنداق دېدى: 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەلىكىدىكى تەگرىتېغىنىڭ ئىككى تەرىپىدە كەڭ دائىرىدە ئۇدا قاتتىق يامغۇر يېغىپ، بىر قانچە ئون دەريا ۋە بارلىق جىلغىلاردا بىر قانچە يۈز يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان پەۋقۇلئاددە كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەردى، جايلاردىكى ھەربىي ۋە خەلق كېچە-كۈندۈز جاسارەت بىلەن ئاپەتكە تاقابىل تۇرماقتا. ھاۋارايى تارماقلىرىنىڭ تەھلىل قىلىپ مۆلچەرلىشىچە، مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنىنىڭ ئالدى- كەينىدە ئاپتونوم رايونىمىزدا يەنە خېلى قاتتىق يامغۇر ياغىدىكەن. جاڭ خېڭ جايلار، تارماقلار بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى مۇۋاپىق، ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشنى، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

بۇ قېتىمقى يامغۇر خېلى قاتتىق ياغدى، ياغقان ۋاقتى ئۇزاق، دائىرىسى كەڭ بولدى. نەتىجىدە ئۈرۈمچى، تۇرپان، تارباغاتاي، سانجى، بايىنغولىن ۋە شىخەنزە قاتارلىق ئالتە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ 20 ناھىيە، شەھىرىدە ئېغىر ئاپەت يۈز بەردى، قۇتۇبى، توقسۇن ناھىيىلىرىنىڭ بازارلىرىغا، فۇكاڭنىڭ شەھەر ئىچىگە، نەنشەن كان رايونىغا سۇ كىرىپ كەتتى، بىر قانچە ئون يېزىنى سۇ بېسىۋالدى، بىر قانچە ئون مىڭ كىشى قاپسىلىپ قالدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇھىم قاتناش تۈگۈنى - لەنجۇ- شىنجاڭ تۆمۈريولى، جەنۇبىي شىنجاڭ، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريوللىرى، «216»، «217»، «218»، «32»، «314» دۆلەت تاشيوللىرى ۋە ئۆلكە تاشيوللىرى، ناھىيە، يېزا تاشيوللىرىنىڭ

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

خەلق ئەسكەرلىرى، زاپاس قىسىملار كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا پائال قاتناشماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ۋەن زۇگلىن، سۇڭ جىڭلى**، قىسىمدا تۇرۇشلۇق مۇخبىرىمىز **ۋاڭ شيەنبىن** خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى كۈنلەردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونلىرىدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قوراللىق تارماقلىرى خەلق ئەسكەرلىرىنى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا تېز تەشكىللىدى ۋە سەپەرۋەر قىلدى.

ئېغىر ئاپەت رايونى بولغان ئۈرۈمچىدە شۆبە ھەربىي رايوننىڭ قوماندانى ليۇبىڭيەن، سىياسىي كومىسسارى ۋاڭ ۋېيچېڭ ئورگان ۋە خەلق قوراللىق كۈچلىرى بۆلۈمىدىكى 100دىن ئارتۇق كوماندىر - جەڭچىنى باشلاپ، 1000دىن ئارتۇق خەلق ئەسكىرىنى تەشكىللەپ، تونىدىن ئارتۇق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشياسىنى يەتكۈزۈپ بەردى. 125 يارىدار - كېسەلنى قۇتقۇزدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، جايلاردىكى خەلق قوراللىق تارماقلىرى خەلق ئەسكەرلىرى ئامانلىق قوغداش شۆبە ئەترىتىنىڭ 200دىن ئارتۇق ئادىمىنى ئاجرىتىپ، كېچە - كۈندۈز چارلاپ دىجورنىلىق قىلىشقا قويۇپ، مۇھىم نىشانلارنى چارلاپ تەكشۈرۈپ، ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلارنىڭ مۇقىملىقىنى قوغدىدى.

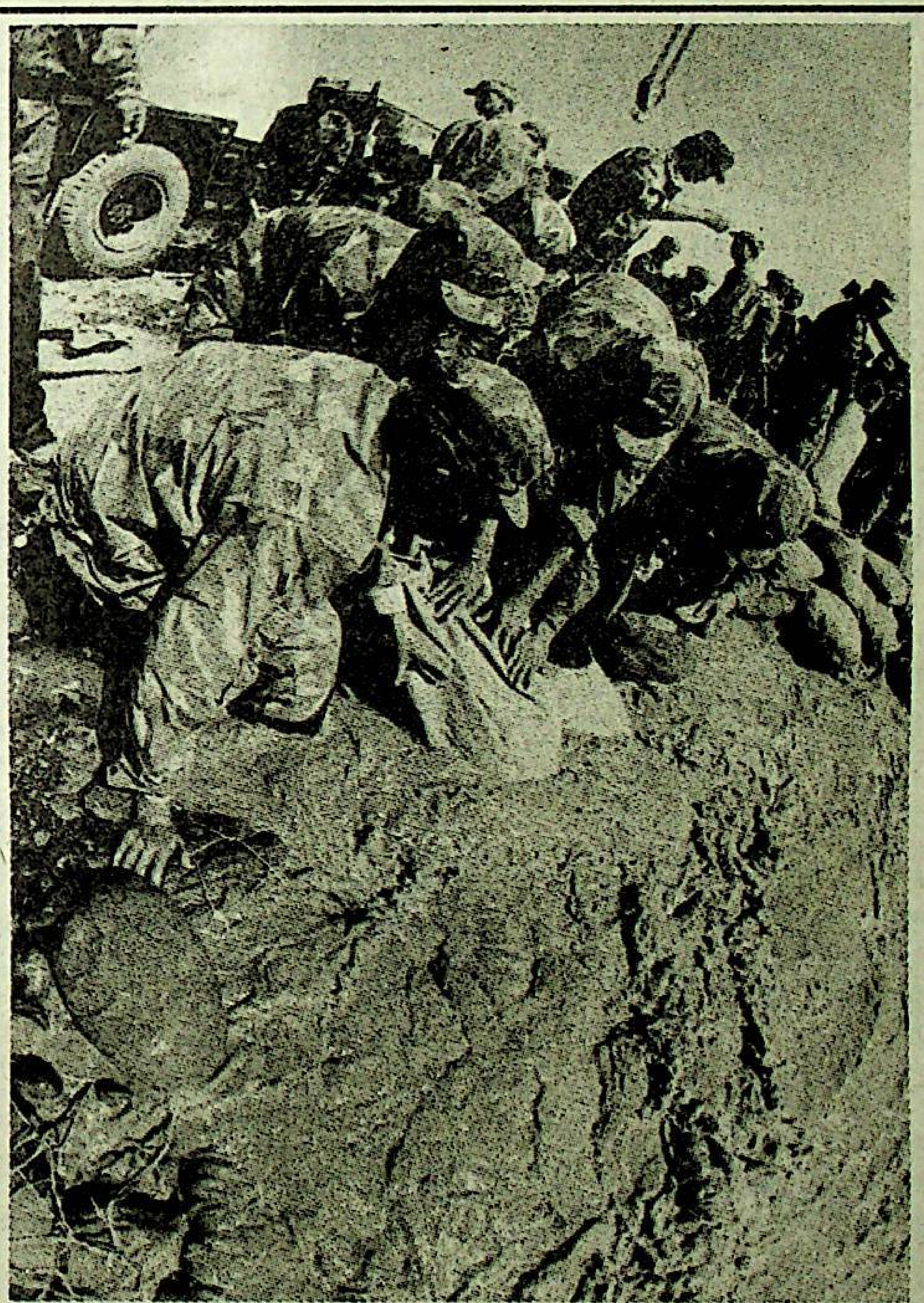

7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى ماناس دەرياسىدا يۈز بەرگەن كەلكۈن ئاپىتىگە تاقابىل تۇرماقتا.

گېزىتىمىزنىڭ قىسىمدا تۇرۇشلۇق مۇخبىرى **لوشۈنيۇ** فوتوسى

ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 - يىغىنى ئۈنگكۈزۈلۈشكە باشلىدى

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت كانادالىق مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **چېن جيەن** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت

كومىتېتىنىڭ 22 - يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مېھرىنساي ياقۇپ** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 22 - يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا «ئاپتونوم رايوننىڭ دەريا باشقۇرۇش نىزامى» (تۈزىتىلگەن لايىھە)، «ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش نىزامى» (تۈزىتىلگەن لايىھە)، «ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتايلىرى خىزمەت نىزامىنىڭ تۈزىتىلمىسى» (لايىھە)، «ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق باشقۇرغان پەن- تېخنىكا كارخانىلىرى نىزامى» (لايىھە)، «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەمۇرىي جازا قانۇنى»نى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى قارارى» (لايىھە)قاراپ چىقىلىدۇ؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ 2- بەش يىللىق قانۇنچىلىق تەشۋىق- تەربىيىسى پىلانىنى يولغا قويۇش ئەھۋالى ۋە 3 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇش پىكرى ھەققىدىكى دوكلاتى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «قاتتىق زەربە بېرىش»كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىلىدۇ ھەممە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى قارىلىدۇ.

چۈشتىن بۇرۇنقى ئومۇمىي يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ھامىدىن نىياز رىياسەتچىلىك قىلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابدۇقادىر تۆمۈر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ دەريا باشقۇرۇش نىزامى»نىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسى، «ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش نىزامى»نىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسىنى قاراپ چىققانلىق ھەققىدىكى دوكلاتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەر - كادىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى لۇەن جىنجۇڭنىڭ «ئاپتونوم رايونلۇق يېزىلىق، مىللىي يېزىلىق، بازارلىق خەلق قۇرۇلتايلىرى خىزمەت نىزامىنىڭ تۈزىتىلمىسى» (لايىھە)ھەققىدىكى ئىزاھاتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق پەن- تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى نەجمىدىن نىزامىدىننىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق باشقۇرغان پەن- تېخنىكا كارخانىلىرى نىزامى» (لايىھە)ھەققىدىكى ئىزاھاتى؛ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى كاتىپى مۇھەممەت ئىسمائىلنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇدىرلارنىڭ يىغىنىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەمۇرىي جازا قانۇنى»نى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى قارارى» (لايىھە)ھەققىدىكى ئىزاھاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى.

چۈشتىن كېيىن يىغىن گۇرۇپپىلار بويىچە «ئاپتونوم رايوننىڭ دەريا باشقۇرۇش نىزامى»نىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسىنى قاراپ چىقتى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرىدىن شيې فۇپىڭ، يۈسۈپ مۇھەممەدى، تۆربايىر، شۈي پىڭ، ماسۇنلياڭ، ئامىنە غاپپار، قادىس، سۈي گۇاڭخۇا ۋە باش كاتىپ مۇھەممەت ئىسمائىل قاتناشتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى غوپۇر ئابدۇللا، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم قادىر، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مۇھەممەت يۈسۈپ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ماھىنۇر قاسىم يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بەنگۇڭتىڭىنىڭ، تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش ئىشخانىسىنىڭ، ھەرقايسى كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە بىۋاستە قاراشلىق نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ، بىر قىسىم ئوبلاستلىق، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ، ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەتچى كومىتېتلىرىنىڭ مەسئۇللىرىمۇ يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى.

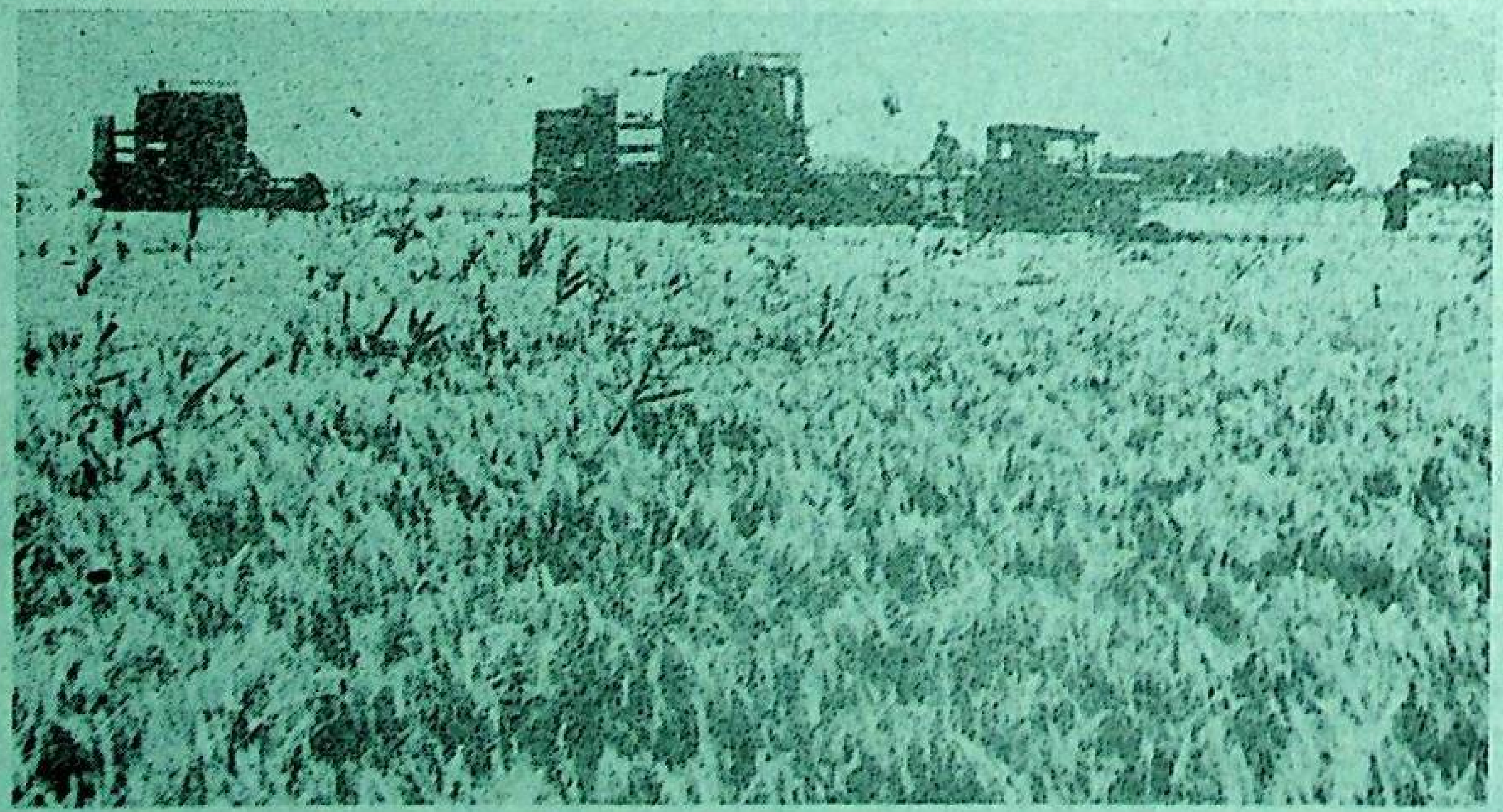

يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدا 400 مىڭ مودىن ئارتۇق يەردىكى بۇغدايپى 7- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ ئورۇلۇشقا باشلىدى. ئورما بولتۇرقىدىن ئالتە كۈن بۇرۇن باشلاندى.

چاڭ چياڭ فوتوسى

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت كانادالىق مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **چېن جيەن** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت 7- ئاينىڭ 19- كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى ئىشلار ئىشخانىسىنىڭ مېھمان كۈتۈش زالىدا ئاپتونوم رايونىمىزغا تەكشۈرۈش ۋە زىيارەتكە كەلگەن كانادا مىنكو كانچىلىق - مېتاللۇرگىيە شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى سەي پېيدې ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

كانادا مىنكو كانچىلىق - مېتاللۇرگىيە شىركىتى ھازىر ئېلىمىزنىڭ 16 ئۆلكىسىدە 70تىن كۆپرەك چارلاش - ئېچىش تۈرىنى باھالىدى ھەم دالادا نەق مەيداندا تۈرلەرنى تەكشۈردى. بۇ شىركەت بۇ قېتىم ئاپتونوم رايونلۇق گېئولوگىيە -قېزىلما بايلىقلار نازارىتى بىلەن «شىنجاڭنىڭ غەربىي تيانشان تاغلىرىدا خەتەرلىك گېئولوگىيىلىك چارلاش ئېلىپ بېرىش كېلىشىمى»ئىمزالىدى، بۇنى ئالاقىدار تارماقلار تەستىقلىغاندىن كېيىن، بۇ شىركەت ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ غەربىي تيانشان تاغلىق رايونىدا كەڭ كۆلەملىك خەتەرلىك گېئولوگىيىلىك چارلاش ئېلىپ بارىدۇ.

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت كۆرۈشۈشتە مۇنداق دېدى: شىنجاڭنىڭ بايلىقى مول، بىز تېخىمۇ كۆپ دوستلارنىڭ دۆلەتنىڭ قانۇنى، قائىدە - نىزامى، سىياسەتلىرى رۇخسەت قىلغان دائىرىدە شىنجاڭغا كېلىپ مەبلەغ سېلىپ، خەتەرلىك گېئولوگىيىلىك چارلاش ئېلىپ بېرىشىنى قارشى ئالىمىز، بىز «كىم كان تاپسا، شۇ مەنپەئەتلىنىش؛ كىم ئاچسا، شۇ پايدىسىنى كۆرۈش»سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىككى تەرەپنىڭ ئورتاق تەرەققىياتى ئۈستىدە ئىزدىنىمىز.

بۆلۈمىدىكى 100دىن ئارتۇق كوماندىر - جەڭچىنى باشلاپ، 1000دىن ئارتۇق خەلق ئەسكىرىنى تەشكىللەپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئاتلاندى. 7 - ئاينىڭ 19- كۈنى سانجى سەنتۇنخې سۇ ئامبىرىدا خەتەرلىك ئەھۋال يۈز بەرگەندى. سانجى شۆبە ھەربىي رايونى كېچىدە 85 نەپەر كوماندىر - جەڭچى، ئۈچ ترانسپورت ئاپتوموبىلى، بىر قوماندانلىق ئاپتوموبىلىنى ئامبار رايونىغا خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئەۋەتتى. سانجى شەھەرلىك خەلق قوراللىق كۈچلىرى بۆلۈمى قۇتقۇزۇش شۆبە ئەترىتىدىكى 80 نەچچە خەلق ئەسكىرىنى سەنتۇنخې دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى شەرقىي ئۆستەڭگە كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشقا ئەۋەتتى، قۇتۇبى ناھىيىلىك خەلق قوراللىق كۈچلىرى بۆلۈمى 300دىن ئارتۇق خەلق ئەسكىرىنى (بۇنىڭ ئىچىدىكى جىددىي قۇتقۇزۇش شۆبە ئەترىتىدە 100 كىشى بار) يۇەنخۇ يېزىسىدىكى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشقا ئەۋەتتى. مۇشۇ ئاينىڭ 20- كۈنىگىچە جايلاردىكى خەلق قوراللىق تارماقلىرى 2500 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئۆستەڭنى راۋانلاشتۇردى، ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى 1100دىن ئارتۇق ئاما ۋە يولۇچىنى يۆتكىدى، 260 مېتر دەريا قېشىنى، سۇ ئامبىرى دامبىسىنى مۇستەھكەملىدى، ئۇن

ياقا يېزىسىدىكى تۇرۇبا ئارقىلىق زىرائەت سۇغىرىش قۇرۇلۇشى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **غەيرەت ئۆمەر** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە كۇچا ناھىيىسىنىڭ ياقا يېزىسىدا تۇنجى قېتىم سىناق قىلىنغان زىرائەتلەرنى تۆۋەن بېسىملىق تۇرۇبا سۈيى ئارقىلىق سۇغىرىش قۇرۇلۇشى 21 - ئىيۇن ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتىدىكى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ تاپشۇرۇۋېلىندى. بۇ قۇرۇلۇش ئاقسۇ ۋىلايىتىدە سۇ تېجەش تىپىدىكى يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى باشلىنىش نۇقتىسى بولۇپ قالدى.

سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ياقا يېزىسىدىكى بۇ قۇرۇلۇش تۈرىگە جەمئىي 323 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇ ئۇزۇنلۇقى 5376 مېتر كېلىدىغان ئاساسىي تۇرۇبا يولى، توققۇز تارماق تۇرۇبا يولىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئىشلىتىلىش مۇددىتى 20 يىل بولۇپ، سۇغىرىش كۆلىمى 1000 مو كېلىدۇ، بۇ قۇرۇلۇش پۈتۈپ، سىناق قىلىش جەريانىدا بىر سوتكىدا سۇغىرىلغان يەر كۆلىمى 70 مودىن، پايدىلىنىش نىسبىتى 90% تىن كۆپرەككە يېتىپ، ئېرىقتا سۇغارغانغا قارىغاندا، سۇغىرىش كۆلىمى 20 نەچچە مو، سۇدىن پايدىلىنىش نىسبىتى بىر ھەسسىدىن كۆپرەك يۇقىرى بولۇپ، لايىھەدىكى ئۆلچەمگە يەتكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئىككى يىلدىن بۇيان ئاممىۋى تېلېفون تېز كۆپىيىپ 2500 دىن ئاشتى. ئالاقىدار تارماقلار ھەق ئېلىش ئۆلچىمىنى ئۆستۈرۈۋېلىش ھادىسىلىرىنى قەتئىي توسۇپ، ئاممىنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: «قۇرۇلۇش» يولىدىكى ئاممىۋى تېلېفونلار.

ئۆز مۇخبىرىمىز **غەيرەت مەمتىمىن** فوتوسى

سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش قانۇن ئىزىغا سېلىنىشى كېرەك

ئابدۇۋەلى مامۇت

سۇ ــ تەبىئەت، جەمئىيەت ۋە ئىنسانلارنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىنىڭ تۈپ مەنبەسى. شۇڭا كىشىلەر سۇنى ئاسراش، قەدىرلەش، تېجەپ ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك. بىراق ھازىر كىشىلەردە سۇنى ئاسراش، قەدىرلەش، تېجەپ ئىشلىتىش ئېڭى تېخى شەكىللەنمىدى. بەزى ئورۇنلار سۇ كېمىيىش ئاگاھلاندۇرۇشىغا قۇلاق سالماي، سۇ بايلىقىنى سۇ قانۇنىغا زىت ھالدا ئېچىپ پايدىلىنىۋاتىدۇ. دۆلىتىمىز سۇ بايلىقى مەنبەسى ناھايىتى ئاز دۆلەت. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ بايلىقى مەنبەسى تېخىمۇ ئاز. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر ئۈستى سۈيى 79 مىليارد 300 مىليون كۇب مېتىر بولۇپ، بۇنىڭغا 8 مىليارد 500 مىليون كۇب مېتىر يەر ئاستى سۈيىنى قوشقاندىمۇ مەملىكىتىمىزدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئىچىدە 12 - ئورۇندا تۇرىدۇ. ھۆل-يېغىن ئاز، سۇنىڭ پارغا ئايلىنىشى كۆپرەك، تېرىلغۇ يەر ئاساسەن سۇغىرىشقا تايىنىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە تۈزلەڭ رايونلاردىكى ئورمان، ئوتلاقلارمۇ سۇغىرىشقا ئېھتىياجلىق. ئومۇمىي يەر كۆلىمى بويىچە ھېسابلىغاندا، ھەر 10 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر زېمىندىكى سۇ بايلىق مىقدارى جەھەتتە ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەت بويىچە كەينىدە تۇرىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزدا سۇ بايلىقى ئاز بولغاچقا، يېزا ئىگىلىكىدە ھەر يىلى دېگۈدەك قۇرغاقچىلىق يۈز بېرىپ، يېزا ئىگىلىكىنى زور زىيانغا ئۇچرىتىپ تۇرىدۇ، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقمۇ سۇ يېتىشمەسلىك سەۋەبىدىن چەكلىمىگە ئۇچراۋاتىدۇ، ئۈرۈمچى قاتارلىق شەھەرلەردە سۇ بىلەن تەمىنلەش يېتەرسىز بولۇۋاتىدۇ، سانائەتنىڭ سۇغا بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرغىلى بولمايۋاتىدۇ، بەزى جايلاردا سۇنىڭ بۇلغىنىشى ئېغىر بولغاچقا، سۇدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىشقا تەسىر يېتىۋاتىدۇ، يۇقىرىدىكى ئەھۋاللار بىزدىن سۇ بايلىقىنى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇپ، بىر تۇتاش ئېچىشنى كۈچلۈك تەلەپ قىلماقتا.

يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، دۆلەتنىڭ «سۇ قانۇنى» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ ‹سۇ قانۇنى›نى يولغا قويۇش چارىسى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن يەنە بىر يۈرۈش مەمۇرىي نىزام ۋە قائىدىلەر تۈزۈپ چىقىلىپ يولغا قويۇلدى ۋە قويۇلۇۋاتىدۇ. بۇ قانۇن، نىزاملاردا سۇ قۇرۇلۇشى، سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش، سۇ بايلىقىنى ئېچىش - پايدىلىنىش، ئىشلىتىشكە دائىر مەزمۇنلار بىر قەدەر مۇكەممەل بەلگىلەندى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، سۇ بايلىقىنى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇش، ئېچىش، ئىشلىتىشتە قانۇن ۋاستىسىگە تايانغاندىن سىرت، يەنە مەمۇرىي تەشۋىق - تەربىيە ۋاستىسىگە تايىنىش لازىم. قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەرنى ئىجرا قىلىش، سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش، ئېچىش ئۈچۈن، ئالدى بىلەن، تونۇشنى، كۆز قاراشنى، ھەرىكەتنى قانۇن، نىزاملارغا بويسۇندۇرۇش لازىم. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت، ئالاقىدار تارماقلار ھەم ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بارلىق سۇ باشقۇرۇش ئورۇنلىرى «سۇ قانۇنى»، ‹سۇ قانۇنى›نى يولغا قويۇش چارىسى»دىكى بەلگىلىمىلەر، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار مەمۇرىي قائىدىلىرىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، سۇنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش بىلەن دەرىجىگە بۆلۈپ تارماقلار بويىچە باشقۇرۇشنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا تونۇشى ۋە توغرا بىر تەرەپ قىلىشى، سۇ ئىشلىرىنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى مەمۇرىي تارماقلارنىڭ شەھەر، يېزىلاردىكى سۇ بايلىقىنى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇشىغا بويسۇنۇشى لازىم. سۇ ئىشلىرىنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماق بىلەن مۇناسىۋەتلىك تارماقلار قانۇن، نىزاملاردا كىمگە قايسى ھوقۇق بېرىلگەن بولسا شۇ دائىرىدە ئىش كۆرۈشى، قايسى خىلدىكى مەجبۇرىيەت يۈكلەنگەن بولسا شۇ مەجبۇرىيەتنىلا ئادا قىلىشى لازىم، سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش، پىلانلاش ۋە بۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك ئىشلاردا قانۇن، نىزام، مەمۇرىي نىزاملارنى ئاساس قىلىش، ئادەت قارىشىنى قانۇن، نىزاملارغا بويسۇندۇرۇشى لازىم.

سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش قانۇن ئىزىغا چۈشۈشكە باشلىغاندىن بۇيان، سۇ بايلىقى، بولۇپمۇ يەر ئاستى سۇ بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىشقا قارىتا مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار باشقۇرۇش، ئېچىپ پايدىلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويۇشتى. بۇنداق تەلەپنىڭ ئوتتۇرىغا قويۇلۇشى سۇ بايلىقىنى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇشقا ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشقا تەسىر كۆرسەتتى. يەنى بىر قانچە مۇناسىۋەتلىك ئورۇن سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇشنى تالىشىدىغان ئەھۋال كېلىپ چىقتى. سۇ بايلىقىنى قانۇن، نىزاملار بويىچە باشقۇرۇش ئۈچۈن، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر مەمۇرىي ۋاستە ئارقىلىق تارماقلار ئوتتۇرىسىدىكى، رايونلار ئوتتۇرىسىدىكى سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش جەريانىدا كېلىپ چىققان زىددىيەت ۋە مەسىلىلەرنى كېلىشتۈرۈپ ھەل قىلىپ، مۇناسىۋەتنى راۋانلاشتۇرۇشى، بۇ ئارقىلىق سۇ بايلىقىنى قانۇن، نىزام بويىچە باشقۇرۇش مەقسىتىگە يېتىش لازىم.

غۇلجا ناھىيىسىدە تۆت ئىش ياخشى ئىشلەندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئىبراھىم** خەۋەر قىلىدۇ: غۇلجا ناھىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تۆت ئىشنى يەنى كەنتلەرنىڭ توك، تۇرۇبا سۈيى، تېلېفون سىمى ۋە قاتنىشىنى ھەل قىلىشنى چىڭ تۇتتى. ھازىرغا قەدەر 110 كەنتنىڭ توكى ھەل قىلىندى؛ 81 كەنت ئاھالىسى تۇرۇبا سۈيى ئىچىدىغان بولدى؛ 26 كەنتتە تېلېفون بار بولدى؛ 138 كەنتنىڭ قاتنىشى راۋانلاشتى.

1980 - يىلدىن باشلاپ بۇ ناھىيە يېزا، كەنتلەرنىڭ توك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش، قاتنىشىنى راۋانلاشتۇرۇشنى ھەر يىلى ئامما قىلىپ بېرىلىدىغان ئون چوڭ ئەمەلىي ئىش قاتارىغا كىرگۈزۈپ چىڭ تۇتتى. ناھىيە بويىچە توكنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 74% كە يەتتى. توك مەسىلىسى ھەل قىلىنغاندىن كېيىن ناھىيە بازىرى ئاھالىسى سىملىق تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىنىڭ پروگراممىلىرىنى تولۇق كۆرەلەيدىغان بولدى. 1995 - يىلىغا كەلگەندە ناھىيە بويىچە ھەر خىل ئۆلچەمدىكى يېزا، كەنت تاشيول ئومۇمىي لىنىيىسى 2520 كىلومېتىرغا يېتىپ، ھەممە يېزا، كەنتلەرگە ئاپتوموبىل قاتنىيالايدىغان بولدى.

1990 - يىلدىن باشلاپ بۇ ناھىيە يەنە ئادەم ۋە چارۋا ماللارنىڭ ئىچىدىغان سۈيىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىنى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر كۈنلۈك خىزمىتىنىڭ كۈنتەرتىپىگە قويىدى، ئۈچ تەرەپ مەبلەغ چىقىرىش، ئىشچى - خىزمەتچىلەر پۇل ئىئانە قىلىش يولى بىلەن مەبلەغ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ، ھازىرغا قەدەر 150 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم پاكىزە سۇ ئىچىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىندى. بۇ، يېزا ئومۇمىي نوپۇسىنىڭ 50 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى. يېقىنقى ئىككى يىلدا ناھىيە يەنە پوچتا - تېلېگراف ئەسلىھەلەر قۇرۇلۇشى تەرەققىيات نىشانىنى يېزىلارغا، ئاھالىلەرگە قارىتىپ، 1995 - يىللا بۇ قۇرۇلۇشقا 10 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سالدى، بۇنىڭ بىلەن ئون يېزا - مەيداننىڭ پوچتا-تېلېگراف قۇرۇلۇشى يەنىمۇ ياخشىلاندى. ھازىرغا قەدەر تېلېفون ئورناتقان ئائىلىلەر 1500 گە يەتتى.

مارالبېشى تاشيول ئۆچاستكىسى ئاچال 1-، 2- داۋەن ئىشچىلىرىنىڭ تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئۇلارنىڭ خىزمەت ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **داۋۇت مەممەت، ئابلىكىم مەھەممەت** خەۋەر قىلىدۇ: مارالبېشى تاشيول ئۆچاستكىسى ئاچال 1-، 2 - داۋەن ئىشچىلىرىنىڭ ياتاق، تاماق، مەدەنىيەت تۇرمۇش شارائىتلىرىنى ياخشىلاپ، ئۇلارنىڭ خىزمەت ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى.

بۇ ئۆچاستكىنىڭ ئاچال 1-، 2 - داۋەنلىرى «314» دۆلەت تاشيولىنىڭ 90 كىلومېتىر قىسمىنى ئاسراش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان بولۇپ، بۇ يەرنىڭ خىزمەت شارائىتى ئىنتايىن جاپالىق ئىدى. ئۆچاستكا رەھبەرلىكى مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ كارىۋات، قاتارلىق ياتاقتا لازىملىق نەرسىلەرنى تولۇقلاپ بەردى، ئۇلار يەنە ياتاقتا ياتىدىغان ئىشچىلارنىڭ يوتقان -كۆرپە، كىرلىكلىرىنى يۇيۇپ بېرىدىغان مەخسۇس ئادەم ئاجراتتى. ئۇلارنىڭ تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى كۆرۈش، تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللىنىش، گېزىت، كىتاب، ژۇرنال كۆرۈشىمۇ كاپالەتكە ئىگە قىلىندى. بۇنىڭ بىلەن ئىشچىلار تۇرمۇشتا خاتىرجەم بولۇپ، پۈتۈن زېھنىنى ئىشلەپچىقىرىشقا قاراتتى. ئۇلار يول ياماش ۋەزىپىسىنى سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىنغان ھالدا مۇددەتتىن ئىلگىرى

ئاقتۇ ناھىيىلىك سودا سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى كۆكتات، قوشۇمچە يېمەكلىكلەر بازىرىنى باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۈچۈن خادىملارنى باشقا ئورۇنلارنىڭ ئىلغار تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشكە تەشكىللىدى.

سۈرەتتە: خادىملار قەشقەر شەھىرىنىڭ كۆكتات، قوشۇمچە يېمەكلىكلەر بازىرىنىڭ باشقۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **كۆرەش ھاشىم**

قورغاس ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇختەر نۇرھاشىم** خەۋەر قىلىدۇ: قورغاس ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا مەدەت بېرىش بىلەن بىللە، تىجارەت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تۈرلۈك ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، سودا بانكىسىغا ئۆتۈش قەدىمىنى يەنىمۇ تېزلىتىپ، ياخشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

بۇ بانكا ئامانەت پۇل توپلاش خىزمىتىنى مۇھىم خىزمەت كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئۇنى بانكىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشنىڭ مەزمۇنى قىلىپ، تۈرلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، باشقۇرۇش خادىملىرىنى قىسقارتىپ، ئامانەت پۇل توپلاش قوشۇنىنى تولۇقلاش بىلەن بىللە، خېرىدارلارنىڭ ئىشىك ئالدىغا بېرىپ مۇلازىمىلىق قىلىپ، ئامانەت پۇلنى قەرز پۇلغا باغلاپ، ئامانەت پۇلنى كۆپلەپ جەلپ قىلدى ھەمدە يېڭىدىن توققۇز ئورۇندا ئامانەت پۇل توپلاش پونكىتى تەسىس قىلىپ، مەبلەغ مەنبەسىنى تېخىمۇ كېڭەيتتى. شۇنىڭدەك بۇ بانكا مەبلەغ باشقۇرۇش قائىدە - تۈزۈملىرىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، سودا بانكىسىنىڭ تەلىپى بويىچە پۈتۈن ناھىيىدىكى يېزا ئىگىلىك بانكىسىدىن قەرز پۇل ئالغان 157 كارخانىنىڭ 8 مىليون 200 مىڭ يۈەن قەرز پۇلنى قايتا تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىپ، رەسمىيەتلەرنى تولۇقلاپ، بۇ قەرز پۇللارنىڭ يىغىۋېلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. «ئىشچانلارنى مۇكاپاتلاش، ھورۇنلارنى جازالاش» پرىنسىپى بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققىنى ئۇلارنىڭ خىزمەت ئۈنۈمى بىلەن باغلاپ، تۈرلۈك خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى ھەر بىر تارماق، ھەر بىر ئىشچى - خىزمەتچىگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ خىزمەت ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە مالىيىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كىرىمنى ئاشۇرۇش، چىقىمنى تېجەش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، پۈتۈن بانكىنىڭ تىجارەت باشقۇرۇش

قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشنىڭ مەزمۇنى قىلىپ، تۆرلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، باشقۇرۇش

بويىچە پۈتۈن ناھىيىدىكى يېزا ئىگىلىك بانكىسىدىن قەرز پۇل ئالغان 157 كارخانىنىڭ 8

ئاشۇرۇش، چىقىمنى تېجەش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، پۈتۈن بانكىنىڭ تىجارەت باشقۇرۇش خىزمىتىدە يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى.

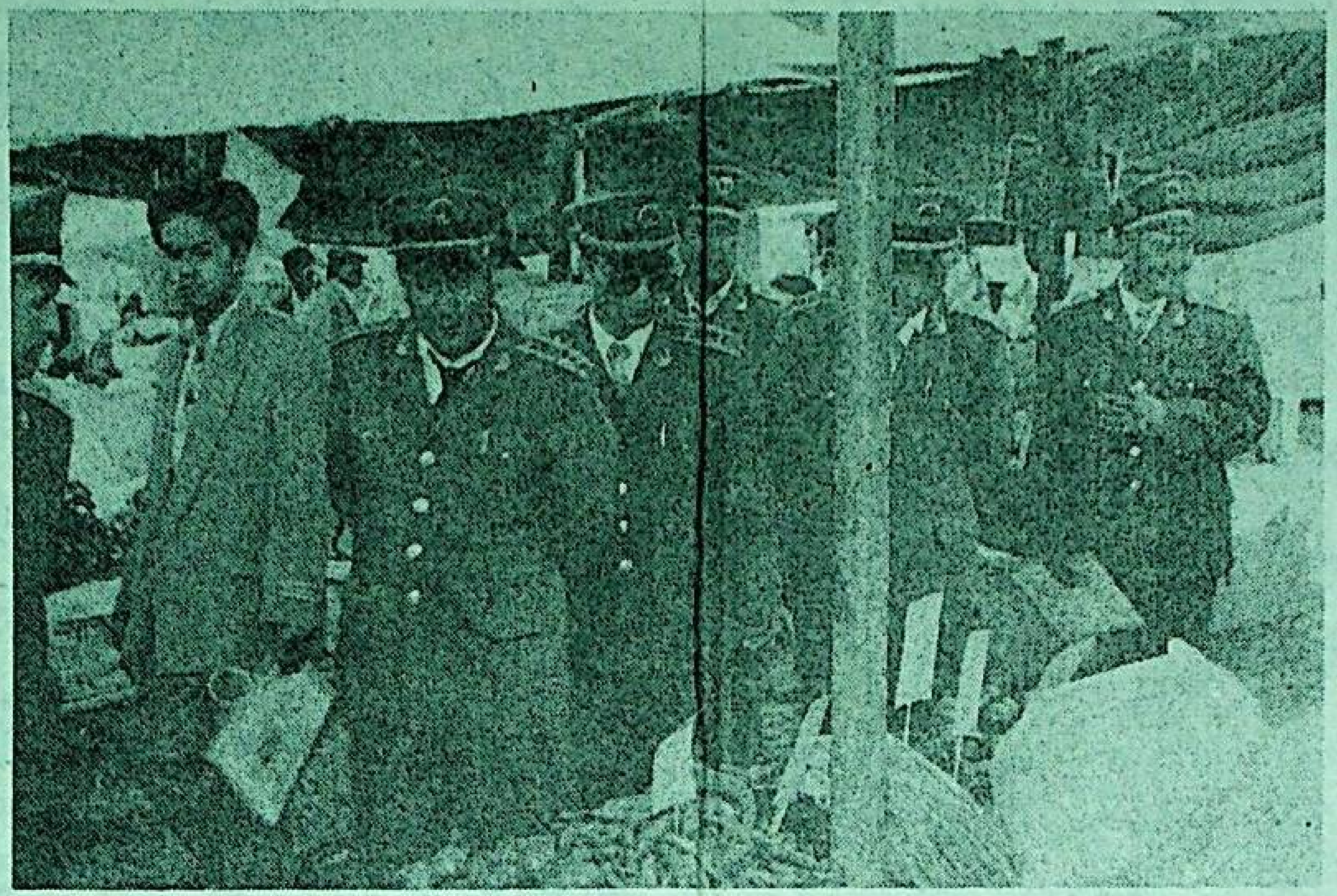

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **كۈرەش ھاشىم** فوتوسى

جاپالىق ئىدى. ئۇچاستىكا رەھبەرلىكى ياماش ۋەزىپىسىنى سۈپەتكە كاپالەتلىك مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ كارۋات، قىلغان ھالدا مۇددەتتىن ئىلگىرى يوتقان - كۆرپە، ياستۇق، چايدان ئورۇنداپ بولدى.

لايدان يولى ئاسفالتلاشتۇرۇلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۆمۈر دوستالى** خەۋەر قىلىدۇ: پوسكام ناھىيىسىنىڭ توغچى يېزىسىدىكى لايدان يولى ئاسفالتلاشتۇرۇلدى.

لايدان كەنتىدىن ئۆتىدىغان بۇ يول 70 - يىللاردا شىغىل يېيىتىلىپ ياسالغان يول بولۇپ، رېمونت قىلىنمىغاچقا، ئويمان - دۆڭ بولۇپ، يامغۇر ياغقاندا پاتقاق بولۇپ، قاتناش قىيىنلىقىنى كەلتۈرۈپ چىقارغانىدى. يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل يولنى ياخشىلاشقا 90 مىڭ يۈەن ئاجراتتى، دېھقانلار 72 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىدى، يېزا رەھبەرلىرىدىن ئىككىلەن بۇ خىزمەتكە مەسئۇل بولدى. نەتىجىدە، سانىڭ كەنتىدىن لايدان كەنتى يولىنىڭ ئاخىرقى قىسمىغىچە بولغان ئۈچ يېرىم كىلومېتىر يولغا 6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى تامامەن قارامايي ياتقۇزۇلۇپ، 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ رەسمىي قاتناش باشلاندى.

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئاتۇش شەھىرى كاتتايلاق يېزىلىق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش پونكىتى 7 - ئاينىچە 22 مىڭ يۈەن باشقۇرۇش ھەققى يىغىۋېلىپ، پىلاندىكىدىن 2200 يۈەن ئاشۇردى.

تۇرغۇن پەيزۇل، ئابلىز ئابلەت

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ كۆكتېرەك يېزىسىدىكى دېھقانلار 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنىگىچە دۆلەتكە 27 توننا پىلە غوزىسى سېتىپ بەردى. بۇ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن ئىككى پىرسەنت كۆپ.

ئابدۇللەھەت ئالىم

△ قاراقاش ناھىيىسىنىڭ قويچى يېزا كونىئېرىق كەنت 1 - مەھەللىسىدىكى مەتمىن ھاجىم يېقىندا ئۆز يېنىدىن 2800 يۈەن سەرپ قىلىپ، مەھەللىسىدىكىلەرگە چوڭ تېپتىكى باسما قۇدۇقتىن بىرنى قازدۇرۇپ بەردى.

جاپپار ئۆمەر

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ باشلەنگەر يېزىسىدىكى كادىرلار ۋە دېھقان، چارۋىچىلار نامرات ئائىلىلەرگە 7615 كىلوگرام ئاشلىق، 37 قۇر كىيىم - كېچەك، 6.5 توننا ئوتۇن، 7300 يۈەن نەق پۇل ياردەم قىلدى.

ئابدۇللەھەت ئالىم

△ بۇ يىل 6 - ئايدىن ئىلگىرى باغراش ناھىيىسىدىكى بەش دېھقان ئائىلىسى «شىنجاڭ - 2» تىپلىق كومباين سېتىۋالدى.

كېرەم نىياز

△ توقسۇ ناھىيىسىنىڭ تاشئېرىق يېزىسى خېنەن ئۆلكىسىنىڭ لويى ناھىيىسى بىلەن بىرلىشىپ، يىلىغا 10 مىليون دانە پىششىق خىش ئىشلەپ چىقىرالايدىغان خىش زاۋۇتى قۇردى.

نىياز ساتتار

△ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى تەتقىق قىلىش ئورنى بىلەن شىنجاڭ «قىزىل بايراق» ماشىنىسازلىق زاۋۇتى بىرلىشىپ ياسىغان «BMJ - 4 A²» تىپلىق كەڭ ئەنلىك سۇلياۋ يوپۇق يېيىش ماشىنىسى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى.

رۇقىيە مەخمۇت

△ قاراقاش ناھىيىسىنىڭ پۇرچاقچى يېزىسىدىكى دېھقانلار 6 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگە قەدەر دۆلەتكە 30 توننا 100 كىلوگرام پىلە غوزىسى سېتىپ بەردى.

ئەخمەتنىياز ياقۇپ

△ 5 - ئايدا شىنجاڭ 4 - ترانسپورت گۇرۇھى شىركىتىنىڭ ئورۇندىغان ترانسپورت ئوبوروت مىقدارى 16 مىليون 400 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، 1995 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىن 23.7 % ئاشتى.

مەتمىن ئابىت

خوتەن شەھىرى 31 مىڭ مو يەردىكى يازلىق بۇغداي - تېرىم ۋەزىپىسىنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن ئاساسىي كۈچىنى كۈزلۈك زىرائەت پەرۋىشىگە قارىتىپ، 29 مىڭ مو يەردىكى قوناقنى بىر قېتىم، 10 مىڭ مو يەردىكى كېۋەزنى ئىككى قېتىم ئوتاپ، دورا چېچىپ، سۇغىرىپ بولدى.

سۈرەتتە: گۈجەنباغ يېزىسىدىكى دېھقانلار كېۋەز مايسىلىرىنىڭ تۈۋىنى يۇمشاتماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

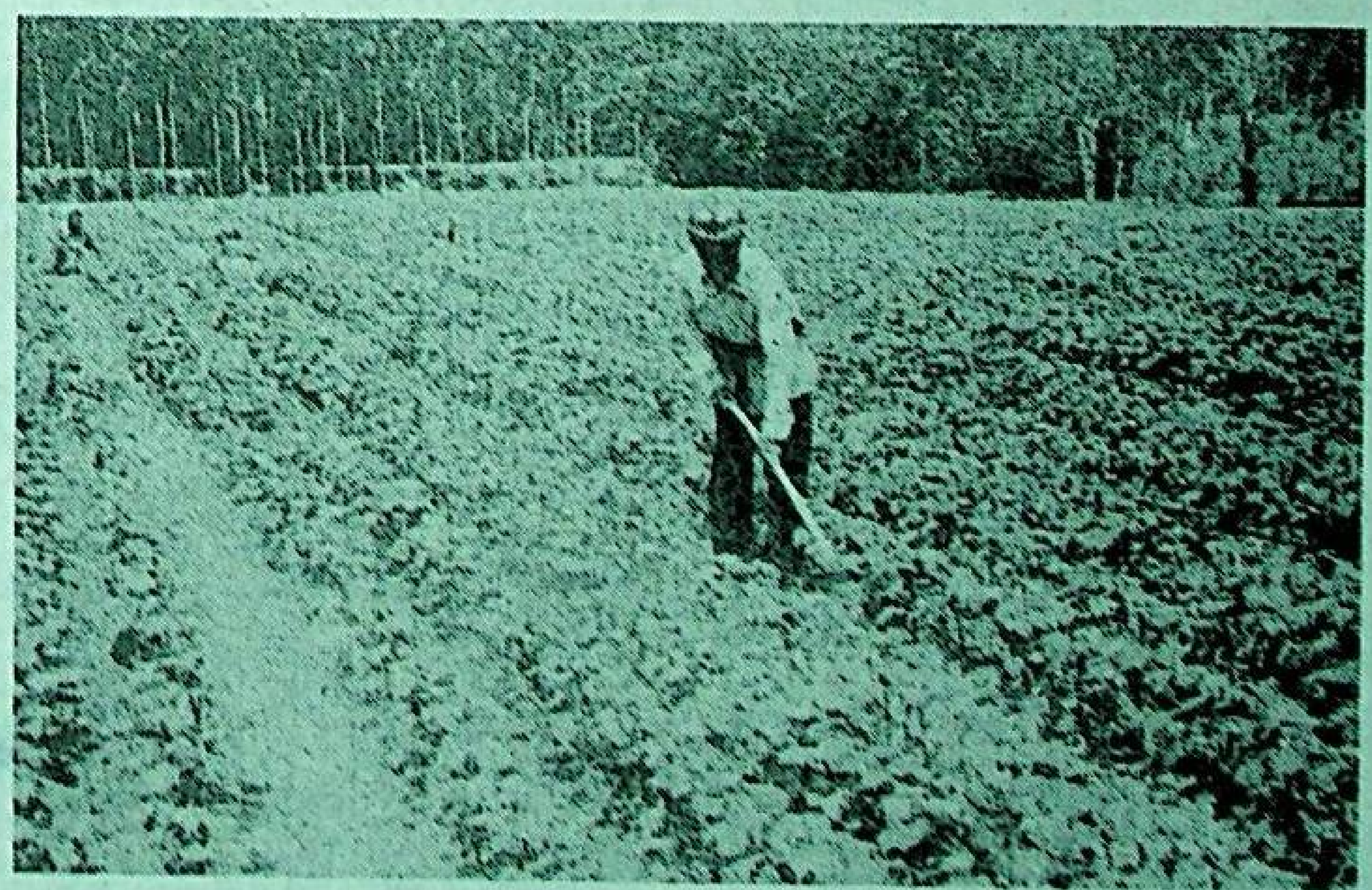

زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ زىيىنىدىن ساقلىنىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش توغرىسىدا

رېھەت ئىمىن

ساۋات

زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ تاشقى شەكلى ۋە ئىچكى تۈزۈلۈشى ئۇنىڭ ئۆسۈش موھىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. شۇڭا زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ ئۆسۈش ئالاھىدىلىكىنى تەتقىق قىلغاندا، مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلارنى ئۇلارنىڭ زىيىنىدىن ساقلىنىش، ئۇنۇملۈك يوقىتىش ئۈچۈن تېخىمۇ ئىشەنچلىك ئىلمىي ئاساس بىلەن تەمىنلىگىلى بولىدۇ. زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىشتا تۆۋەندىكى تەدبىرلەرنى قوللىنىش كېرەك.

1. زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنى كارانتىن قىلىش لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن ئورۇقچىلىق خىزمىتى بىلەن ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇپ ياخشى ئىشلەش كېرەك، ئاشلىق توشۇشتا بۇ خىزمەتكە ئورۇقلۇق باشقۇرغۇچى تېخنىكلار ۋە ئوتلاق خادىملىرى مەسئۇل بولۇپ، كۆپ ئۇچرايدىغان زەھەرلىك ئوت - چۆپ بىلەن ئورۇقنىڭ سىرتقى كۆرۈنۈش ئالاھىدىلىكىنى ياخشى ئىگىلىۋېلىش، ئاشلىق ۋە سورتلۇق ئوت - چۆپ ئورۇقلۇقىنى تەكشۈرۈشكە دىققەت قىلىش لازىم. مەسىلەن: غەيرىي زەھەرلىك ئوت - چۆپ كۆرۈلگەن ھامان كارانتىن قائىدىسى بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، تازىلىۋېتىلگەندىن كېيىن ئورۇقلۇقنى داۋاملىق ئىشلىتىش كېرەك.

2. زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنى سۈنئىي ئۇسۇل بىلەن يوقىتىش لازىم. زەھىرى كۈچلۈك، زىيىنى چوڭ ئوت - چۆپلەرنى يىلتىزى بىلەن كولاپ يوقىتىش كېرەك. مەسىلەن: تاران ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش زەھىرى كۈچلۈك، زىيىنى چوڭ ئوت - چۆپلەرنى يىلتىزى بىلەن قوشۇپ چېپىۋېتىش، كولانغان ئورەككە ئەلا سورتلۇق ئوت - چۆپ ئورۇقىنى تولۇقلاپ تېرىش، ئۇنى ئورۇق پىشىشتىن بۇرۇن يۇلۇۋېتىپ، ئۇلارنىڭ چاچىلىشىۋېلىشىدىن ساقلىنىش كېرەك. بەزى زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ كېسەلگە شىپالىق دورىلىق قىممىتىمۇ بار. شۇڭا ئۇلارنى يوقاتقاندا، ئۆسۈملۈك دورىلىرىنى يىغىۋېلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، قېزىۋېتىلگەن زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنى دورا ياسىغۇچى ئورۇنلارغا سېتىپ بېرىش كېرەك.

3. خىمىيىۋى ئۇسۇل بىلەن يوقىتىش، بۇنىڭ ئۇنۇمى يۇقىرى بولۇپ، بەزى زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنى ئۈزۈل - كېسىل يوقاتقىلى بولىدۇ. ئوت - چۆپنىڭ تۈرىگە قاراپ، خىمىيىۋى دورىنى چېچىش لازىم. كۆزلىگەن مەقسەتكە يېتىش ئۈچۈن، دورا پۈركۈش جەريانىدا تۆۋەندىكىلەرگە دىققەت قىلىش لازىم:

1) تەلۋە چۆپكە شاخلىنىشتىن بۇرۇن دورا چېچىش لازىم. چۈنكى بۇ ۋاقىتتا تەلۋە چۆپنىڭ غول، يوپۇرماقلىرى يۇمران، تۈپى شالاڭ ياكى پاكار بولغانلىقتىن، دورىغا بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. 2) ھاۋا تېمپېراتۇرىسى بىلەن ھاۋانىڭ نەملىك دەرىجىسى ناتىرىلىق تۇز ئېرىتمىسىنىڭ ئۆسۈملۈك تېنىگە كىرىشىگە ناھايىتى زور تەسىر قىلىدۇ. شۇڭلاشقا ھاۋا تېمپېراتۇرىسى تۆۋەنرەك ۋاقىتتا (ئەتىگەن ياكى كەچتە)، ھاۋا ئوچۇق ئەمما شامال يوق كۈنى پۈركۈلسە ئەڭ ئۈنۈملۈك بولىدۇ. 3) دورىنىڭ قويۇقلۇق دەرىجىسى مۇۋاپىق بولۇشى، تەكشى پۈركۈلۈشى، دورا ئېرىتمىسى يوپۇرماق يۈزىگە چاپلىشىشى ۋە يېتەرلىك مىقداردا دورىغا كېپىللىك قىلىنىشى لازىم. 4) زەھەرلەنگەن چارۋا ماللارنى ياخشى بېقىش لازىم. 5) ئوت - چۆپلەردىن پايدىلىنىش ۋاقتىنى تەكشۈرۈش كېرەك. چارۋا ماللارنى بېقىش مەزگىلىدە، ئالدى بىلەن چوڭ چارۋا ماللارنى، كېيىن ئۇششاق چارۋا ماللارنى يايلىتىش، زەھەرلىك ئوت - چۆپلەر دان تۇتۇشتىن ئىلگىرى يايلىتىش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ چارۋا ماللارنى جاراھەتلەندۈرۈپ قويۇشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ. يۇڭنى كۆپ مىقداردا ئېلىۋالىدىغان، مېۋىلىرىدە تىكىنى بار ئوت - چۆپلەر كۆپ مەيدانلاردا چارۋا مال بېقىش توغرا كەلگەندە، مۇۋاپىق تەكشەش، يەنى زىيانغا ئۇچرىشى بىر قەدەر يېنىك چارۋا ماللارنى، مەسىلەن: ئات، كالا ۋە ئۆچكە قاتارلىقلارنى ئالدى بىلەن يايلاتقۇزۇش كېرەك.

زەھەرلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ زىيىنى بولسىمۇ ئەمما مېدىتسىنادا ئىنسانلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتە كەڭ دائىرىدە، ئىشلىتىلمەكتە. شۇنداقلا ئۇ يېزا ئىگىلىكىدىمۇ خېلى زور پايدىلىق ئۈنۈم ياراتماقتا. مەسىلەن: ئېيىق تاپان ئائىلىسىدىكى بەزى ئوت - چۆپ، كۈنلۈكسىمان گۈللۈكلەر ئائىلىسىدىكى بەزى ئوت - چۆپلەرنى مىسالغا ئالساق، بۇلارنىڭ بەزىلىرى يېزا ئىگىلىكىدە ھاشارات يوقىتىش دورىسى سۈپىتىدە ئىشلىتىلمەكتە. سۆلىگەن، مارال قۇلاق قاتارلىقلارنىڭ زەھىرى كۈچلۈك بولسىمۇ، ئەمما بۇنىڭدىن تەننەرخى تۆۋەن، ئۈنۈمى يۇقىرى، بۇلغىنىشى يوق، يېزا ئىگىلىك دورىسى ياسىغىلى بولىدۇ.

يۇقىرىقىلارنىڭ ھەممىسى تەبىئىي ئۆسۈۋاتقان دورا ئۆسۈملۈكلىرى بولۇپ، ئۇنىڭدىن تولۇق پايدىلىنىش لازىم.

قەشقەر شەھىرى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئۈلگىلىك ئورۇن بەرپا قىلدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **توختىھاجى تۇرسۇن** خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر شەھىرى «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى» پائالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئۈلگىلىك ئورۇن بەرپا قىلىپ ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

قەشقەر شەھىرى بۇ يىلدىن باشلاپ ئۈچ يىل ئىچىدە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنىچى ئورۇنلارنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە بۇ يىل شەھەر رايونىدىكى ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەتلىك ئورۇن بولغان 29 ئورۇننى ئاساس قىلغان ھالدا، نەتىجىسى كۆڭۈلدىكىدەك بولغان بىر قىسىم ئورۇنلارنى يېڭى تۈزۈلگەن ئۆلچەم بويىچە قاتتىق تەكشۈرۈپ، شەھەر رايونىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتىدا ئۈلگە بولالايدىغان بىر تۈركۈم ئورۇنلارنى باھالاپ چىقىپ، ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلۇش ئالدىدا تۇرغان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنە ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتى ئۈچۈن تەجرىبە توپلىدى. شەھەرلىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش كومىتېتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى نەمۇنە ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇردى. 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر شەھەر بويىچە 60 تىن ئارتۇق ئورۇن تەشەببۇسكارلىق بىلەن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئۈلگىگە يەتكەن ئورۇن بولۇشقا ئىلتىماس سۇندى.

ۋىلايەتلىك پارتكوم ئورگىنى، يېزا ئىگىلىك 3 - شى ئورگىنى، قەشقەر مەركىزىي يولۇچىلار بېكىتى قاتارلىق ئورۇنلار ئۈلگىلىك ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتىگە كىرىشىپ كەتتى. قەشقەر شەھىرىدىكى ھەرقايسى كوچا ئىش بېجىرىش باشقارمىلىرى دەسلەپكى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش خىزمىتىنى باشلىۋەتتى.

نىيە ناھىيىسىدە دىنىي پائالىيەتلەرنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **قاھار مەتروزى** خەۋەر قىلىدۇ: نىيە ناھىيىسى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى قانۇن بويىچە قوغداش بىلەن بىرگە، بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ دىنىي تونىغا ئورۇنۇۋېلىپ، دىن ۋە دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىدىن پايدىلىنىپ قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىشىنى چەكلەپ، مۇقىم بولغان ئىجتىمائىي مۇھىت ياراتتى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى 47 كىشىدىن تەركىب تاپقان دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى باشقۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىدىن يەتتىنى، مەسچىت باشقۇرۇش ھەيئىتىدىن 62نى قۇرۇپ، بۇ خىزمەتنى كۈچلۈك تەشكىلىي كاپالەتكە ئىگە قىلدى. دىنىي زاتلارنى ھەر ئايدا بىر قېتىم مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بىرلىك سەپ، دىن، مىللىي ئىشلارغا دائىر تۈرلۈك فاڭجېن، سىياسەتلىرى، قائىدە-نىزاملىرىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى. نىيە ناھىيىسىدە قەدىمكى نىيە خارابىسى ۋە قەدىمكى «پادىشايىم» مازىرى بولغاچقا، مەملىكىتىمىزنىڭ ئىچى - سىرتىدىن ھەر يىلى 10 مىڭدىن ئارتۇق تاۋاپ قىلغۇچى ۋە ساياھەتچى بۇ ناھىيىگە كېلىپ دىنىي پائالىيەت بىلەن شۇغۇللىنىدۇ ۋە ساياھەت قىلىدۇ. شۇڭا تاۋاپ قىلغۇچىلار ۋە ساياھەتچىلەرنىڭ نورمال دىنىي ۋە ساياھەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشىنى قوغداش ئۈچۈن، «پادىشايىم»دا ساياھەت، تاۋاپ قىلىش ئىشلىرىنى باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇپ، باشقۇرۇشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، ساغلام دىنىي پائالىيەت تەرتىپىنى قوغدىدى. بۇ ناھىيە يەنە ھەر يىلى دىنىي زاتلار ۋە دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشنى يولغا قويدى.

نەتىجىدە ناھىيىلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى خوتەن ۋىلايىتى تەرىپىدىن 1995 - يىلى بىرلىك سەپ، مىللەتلەر ئىشلىرى خىزمىتىدىكى «ئىلغار كوللېكتىپ» بولۇپ باھالاندى. تۆت دىنىي زات «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئۈلگە»، ئىككى بىرلىك سەپ كادىرى «بىرلىك سەپ خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس»، 48 دىنىي زات «بەشتە ياخشى» دىنىي زات، 25 مەسچىت «بەشتە ياخشى» مەسچىت بولۇپ باھالىنىپ ۋىلايەت ۋە ناھىيە بويىچە تەقدىرلەندى. بۇنىڭ بىلەن ناھىيىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى.

ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، مۇقىملىق ۋە تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش

- خوتەن ناھىيىسىدىكى توساللا يېزىسىنىڭ ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتكەنلىكى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن**

خوتەن ناھىيىسىنىڭ توساللا يېزىسى - خوتەن ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان بولۇپ، ئۇيغۇر، خەنزۇ، خۇيزۇ قاتارلىق مىللەتلەر ئارىلىشىپ ئولتۇراقلاشقان. يېزا تەۋەسىگە خوتەن ئاۋىئاتسىيە پونكىتى، خەنزۇ باشلانغۇچ مەكتەپ، ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ مەلۇم قىسمى، قورallىق ساقچى قىسىم ھەمدە خوتەندىكى بىر قىسىم ئىدارە - ئورگانلارنىڭ دېھقانچىلىق، باقمىچىلىق مەيدانلىرى جايلاشقان. بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن يېزىلىق پارتكوم ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشنى پارتكومنىڭ كۈندىلىك ئىشلار قاتارىغا كىرگۈزۈپ، مۇقىملىق ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈردى.

ئۇلار ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشتە مۇھىم تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتتى:

- مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ھەربىي بىلەن خەلق، يەرلىك بىلەن قىسىم ئىتتىپاقلىقىنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، بۇ ئىشلارغا بولغان تەشكىلىي رەھبەرلىكنى كۈچەيتتى. پارتكوم ھەيئەتلىرى ھەر ئايدا ئىككى قېتىم مۇنتىزىم ئۆگىنىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. يېزا رەھبەرلىرى نۇقتىلار بويىچە مەسئۇل بولۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى. خىزمەت ئورۇنلاشتۇرغاندا، تەكشۈرگەندە، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى مۇھىم بىر مەزمۇن قىلدى. ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى باھالاشتا ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى مۇھىم نۇقتا قىلدى. ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى «بەشتە ياخشى» مەسچىت، «بەشتە ياخشى» دىنىي زاتلارنى باھالاشنىڭ ئاساسىي مەزمۇنلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈپ، ئۇلارنىڭ «ئىككى ئىتتىپاقلىققا» ئەھمىيەت بېرىش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى.

- «ئىككى ئىتتىپاقلىق» تەربىيىسىنى داۋاملىق چوڭقۇر ئېلىپ بېرىپ، ئاممىنىڭ بۇ جەھەتتىكى ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى. ھەر يىلى 5 - ئايدا ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئېيى پائالىيىتى ئېلىپ باردى. ھەر يىلى ئۈچ قارار كۇرس ئېچىپ كەنت دەرىجىلىك كادىرلار، پارتىيە، ئىتتىپاق ئەزالىرى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ماركسىزملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى بويىچە 4600 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلىدى. يېزىدىكى 117 دىنىي زاتنى ئومۇميۈزلۈك تەربىيىلەپ، ئۇلارنىڭ ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈردى.

- پارتىيە، ئىتتىپاق ئەزالىرىنىڭ دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنىغا بىرلەشتۈرۈپ، ئۇلارنى ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش ۋە كۈچەيتىشنىڭ باشلامچىلىرىدىن بولۇشقا يېتەكلىدى. مەكتەپلەردە ۋەتەنپەرۋەرلىك، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ئەخلاق تەربىيىسى ئېلىپ باردى. 1990 - يىلىدىن بۇيان يېزا بويىچە ئون قېتىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە دوكلات بېرىش

ھۆكۈمىتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ھەربىي بىلەن خەلق ئىتتىپاقلىقىنى چىڭ تۇتقانلىقتىن يەرلىك قىسىملارغا، قىسىملار يەرلىككە ياردەم بېرىپ، مىللەتلەر ئۆزئارا بىر - بىرىگە كۆيۈنۈشتەك ياخشى كەيپىيات بارلىققا كەلدى. يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپ ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ مەلۇم قىسىم ئاپتوموبىل لىيەنى بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورناتتى. مەكتەپ بىلەن قىسىم ھەر يىلى ئاز دېگەندە بىر نەچچە قېتىم تەنتەربىيە دوستلۇق مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىنى ئۇيۇشتۇردى، قىسىم مەكتەپلەرنىڭ ھەربىي تەلىم - تەربىيە مەشقىغە ئوقۇتقۇچى چىقىرىپ ياردەملەشتى. ھاۋا ئارمىيە قىسمى رەھبەرلىكى مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىلارنىڭ قىسىم دوختۇرخانىسىدا داۋالىنىشىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن مەخسۇس داۋالىنىش كىنىشكىسى تارقىتىپ بەردى. ھەر يىلى ئوقۇتقۇچىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ داۋالىدى. قاتچى كەنت پارتىيە ياچېيكىسى قىسىم رەھبەرلىرىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن قىسىم گازارمىسى ئالدىدىن ئالتە مو يەر ئاجرىتىپ قىسىمنىڭ دوختۇرخانا سېلىشىغا ياردەم بەردى. قاتچى، پۇتلاش، ماجا كەنتلىرى ھەر يىلى 400دىن كۆپرەك ئەمگەك كۈچى ئاجرىتىپ خەنزۇ ئەترەت ۋە قىسىم لىيەندۇيلىرىگە سۇ بارىدىغان ئېرىق - ئۆستەڭلەرنى رېمونت قىلىپ، يۇرۇشلەشتۈرۈپ بەردى. ئەتىيازدىكى سۇ جىددىي ۋاقىتلاردا دېھقانلار قىسىملارنىڭ كۆكتات ئېتىزلىرىغا ئالدى بىلەن سۇ بېرىپ قىسىمنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى، قىسىمنىڭ 240 مېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ھويلا تېمىنى ھەقسىز رېمونت قىلىپ بەردى. قىسىم رەھبەرلىكى كەنتتىكى دېھقانلارنىڭ توكقا بولغان ئېھتىياجىنى بىلگەندىن كېيىن، بىردانە ترانسپورماتور ۋە 2000 مېتر يۇقىرى بېسىملىق توك سىمىنى كەنتكە ھەقسىز ياردەم قىلدى. توساللا يېزىسى ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئېلىپ بارغاندا ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ مەلۇم قىسمى 250 ئاپتوموبىل (قېتىم) تاش، شېغىل يۆتكەپ بەردى. ئۆتكەن يىلى

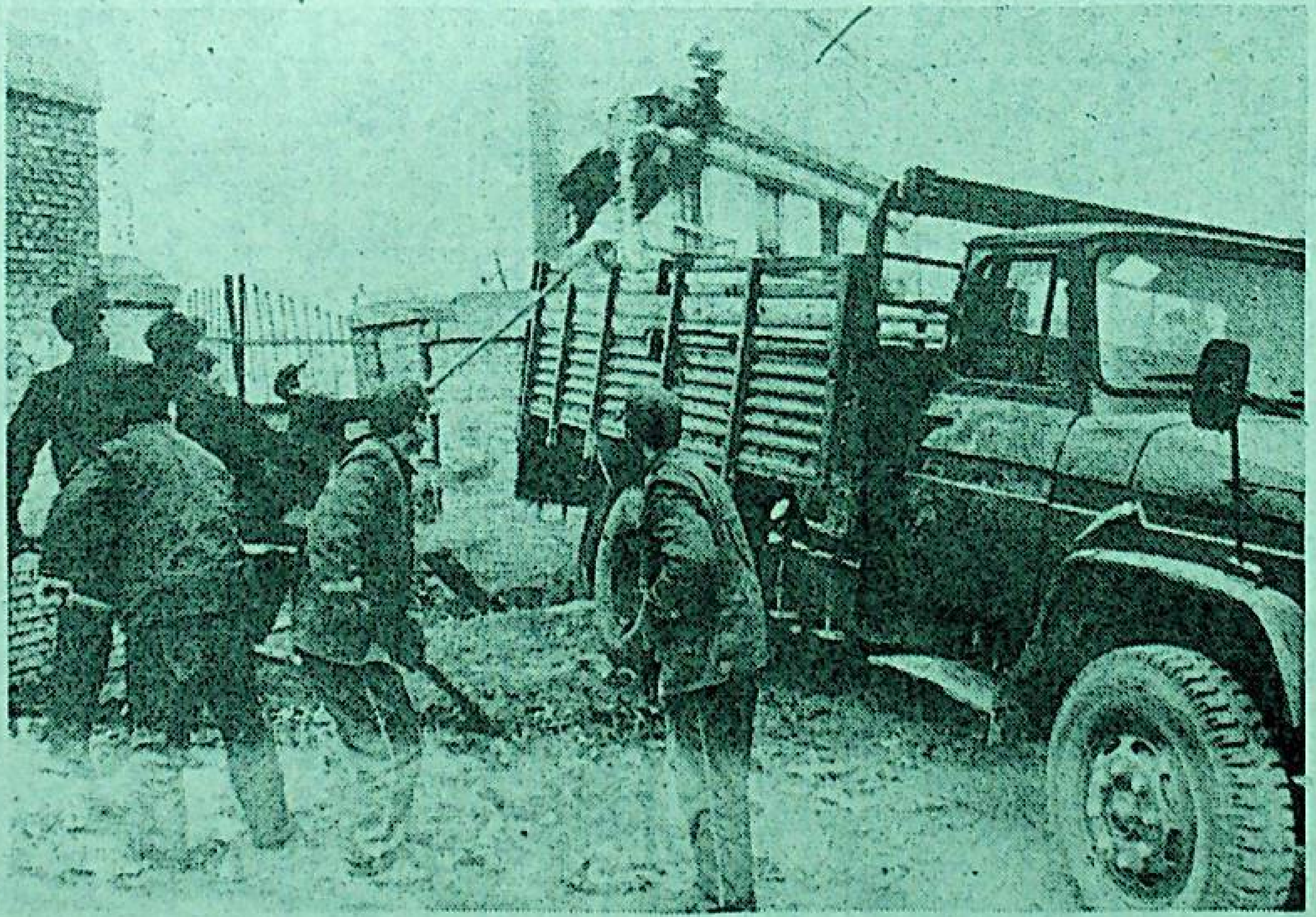

خوتەندە تۇرۇشلۇق ئازادلىق ئارمىيە، قوراللىق ساقچى قىسمىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ئاكتىپ ياردەم بېرىپ، ئارمىيە بىلەن يەرلىكنىڭ، ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى.

سۈرەتتە: قوراللىق ساقچى قىسمىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر يول ئۈستىدىكى ئەخلەتلەرنى تازىلىماقتا.

مۇختەر توختى فوتوسى

پائالىيەت بىلەن شۇغۇللىنىدۇ ۋە ساياھەت سۈرۈلدى.

مۇخبىر نوھى فوتوسى

بالىلار بىلەن ئۆتكەن 25 يىل

زۇلپىيە ھېيت (ئۆز مۇخبىرىمىز)

بۇلتۇر ئەتىياز كۈنلىرىنىڭ بىرى ئىدى، رەھىمە ياسىننىڭ پۇتى تۇيۇقسىز كۆيۈپ قېلىپ، ئاغرىق ئازابىدا دەسسىيەلمەي قالدى. دوختۇرلار ئۇنىڭغا بىر مەزگىل دوختۇرخانىدا يېتىپ داۋالىنىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى. لېكىن رەھىمە مۇئەللىمنىڭ خىيالى يەنىلا سىنىپتا، بالىلاردا بولغاچقا، مەكتىپىمىزنىڭ داۋالىنىش راسخوتى يېتىشمەيدۇ، پىشقەدەم ئوقۇتقۇچىلار ئىچىدە كېسەلى مېنىڭكىدىنمۇ ئېغىرلار بار، ئالدى بىلەن شۇلار داۋالىنىشى كېرەك، مەن پۇتۇمنى ئاڭغۇزۇۋالسام بولدى، ئاستا - ئاستا ياخشى بولۇپ كېتىدۇ، دەپ ئويلىدى-دە، ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ ياردىمىدە مەكتەپكە بېرىپ دەرس ئۆتتۈۋەردى. ئۇ پۇتى ساقايغىچە بولغان بىر يېرىم ئاي ئىچىدە بىرەر سائەتلىك دەرسكىمۇ تەسىر يەتكۈزمىدى.

رەھىمەنىڭ 1971 - يىلى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە تۇنجى قېتىم دەرس مۇنبىرىگە چىققاندىكى تەسىراتى ھازىرقىدەكلا ئېسىدە ئىدى. شۇ چاغدا ئۇ ئۆزىگە تىكىلگەن 40 نەچچە جۈپ كۆز ئالدىدا سەل تارتىنغان بولسىمۇ ئىنتايىن ھاياجانلانغانىدى. ئۇ: ساۋاقداشلار! سىلەر بۈگۈندىن باشلاپ ئوقۇغۇچى بولدۇڭلار، سىلەر ۋەتىنىمىزنىڭ ئۈمىدى، كەلگۈسىنىڭ قۇرغۇچىلىرى، ياخشى ئوقۇپ يارامىلىق ئادەم بولۇڭلار، پارتىيە، خەلق ماڭا ئىشىنىپ سىلەرنى تاپشۇرغانىكەن، مەنمۇ بارلىقىمنى سىلەرگە بېغىشلايمەن، دېگەنىدى.

رەھىمە ياسىن دېگىنىگە ئىزچىل ئەمەل قىلدى. ئۇ بالىلار بىلەن چوڭقۇر دوستلۇق ئورنىتىپ، ئۇلارنىڭ سەبىي قەلبىگە مەرىپەت ئۇرۇقلىرىنى چېچىپ، بالىلارنىڭ يارامىلىق ئادەم بولۇشى ئۈچۈن باش قاتۇرۇپ ئون نەچچە يىلنى ئۆتكۈزدى. كېيىن ئۇ خىزمەت ئېھتىياجى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك 52 - باشلانغۇچ (بۇ يىل 4 - ئايدا شەھەرلىك 6 - باشلانغۇچ مەكتەپ بولۇپ ئۆزگەردى) مەكتەپكە يۆتكىلىپ كەلدى، بۇ يەردىمۇ ئۇ خىزمەتتىكى تىرىشچانلىقى، ئوقۇتۇش مېتودىنىڭ ياخشىلىقى، بالىلارغا بولغان كۆيۈمچانلىقى بىلەن تېزلا تونۇلدى. ئۇ ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان كۆپ يىللاردىن بۇيان ئىزچىل تۆردە تۆۋەن يىللىق سىنىپلارنىڭ سىنىپ مۇدىرلىق خىزمىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئىشلىدى.

ئۇنىڭ سىنىپىدا ئا ×× ئىسىملىك بىر ئوغۇل ئوقۇغۇچى بولۇپ، ئۇ بىر قېتىم بىر نەچچە كۈنگىچە مەكتەپكە كەلمىدى، رەھىمە ياسىن بالىلاردىن سۈرۈشتە قىلىپ ئۇنىڭ ئۆيىگىمۇ بارمايۋاتقانلىقىنى بىلدى. ئۇ دەرستىن چۈشۈپلا ئۇ بالىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئاتا - ئانىسى بىلەن سىردىشىش ئارقىلىق، ئۇنىڭ جەمئىيەتتىكى بەزى ناچار بالىلار بىلەن ئارىلىشىپ، شۇلارنىڭ كەينىگە كىرىپ كەتكەنلىكىنى بىلدى. رەھىمە بالىنىڭ ئاتا - ئانىسى بىلەن ھەر كۈنى دەرستىن چۈشۈپلا ئۇنى ئىزدىدى، سۈرۈشتۈردى، ئۇ بالىنىڭ ئاتا - ئانىسىدىنمۇ بەكرەك بىئارام بولۇپ، كېچىلىرىمۇ ئۇخلىيالمىدى. ئۇ كۆپ سۈرۈشتۈرۈپ، ئاخىر، بۇ بالىنى تاپتى. رەھىمەنىڭ سەۋرچانلىق بىلەن خىزمەت ئىشلىشى نەتىجىسىدە ئۇ بالا ئۆزىنىڭ توغرا قىلمىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن رەھىمە بەزىدە ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، بەزىدە ئۇنى ئۆز ئۆيىگە ئەكېلىپ دەرس تەكرار قىلىپ بېرىپ، ئۇنىڭ كەم قالغان دەرسلىرىنى تولۇقلىۋېلىشىغا ياردەم بەردى. ئازراق ئالغا باسسىلا ئۇنى تەقدىرلىدى. بۇنىڭ بىلەن ھېلىقى بالا تېز ئىلگىرىلەپ سىنىپتا ئالدىنقى قاتاردىكى ئوقۇغۇچىلاردىن بولۇپ قالدى.

رەھىمەنىڭ دەرستە ئارقىدا قالغان، كېسەللىك ۋە باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن دەرسكە كېلەلمىگەن ئوقۇغۇچىلارغا تەكرار قىلىپ بېرىدىغان ۋاقتى ئادەتتە يىلدا 300 سائەتتىن ئېشىپ كېتىدۇ. ئۇ ئايرىم دەرس تەكرار قىلىپ بېرىش پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ ئوقۇغۇچىلار بىلەن سىرداشتى، ئۇلارغا ئىلھام بەردى، ئوقۇغۇچىلارمۇ رەھىمە مۇئەللىمنىڭ ئۆزىگە كۆيۈنىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ، ئۇنى ھۆرمەتلەيدىغان، ئۇنىڭغا كۆڭلىدىكىنى ئېيتىدىغان بولدى. رەھىمە ئوقۇغۇچىلار بىلەن سىردىشىش، دوستلىشىش جەريانىدا ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلىدى، قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارغا ياردەم قىلدى. ئۇ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ 250 يۈەن ئوقۇش پۇلىنى ئۆز يېنىدىن تۆلىدى. يېتىم- يېسىر ئوقۇغۇچىلارغا تاماق پۇلى ياردەم قىلدى، 150 پارچە كىتاب سېتىۋېلىپ، سىنىپتا قۇرۇلغان كىچىك قىرائەتخانىغا تەقدىم قىلدى. ئۇ يەنە 150 گالستۇك سېتىۋېلىپ ئۆزئارا دوستلۇق ئورناتقان شەھەرلىك 3- ۋە 6 - باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى خەنزۇ ساۋاقداشلارغا تەقدىم قىلدى. ئۇنىڭ بۇنداق ئىشلار ئۈچۈن ئۆز يېنىدىن چىقارغان پۇلى بىر نەچچە يۈز يۈەندىن ئاشىدۇ.

رەھىمە ياسىن گەۋدىلىك نەتىجىلىرى بىلەن مەكتەپ، ساياغ رايونى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەرىپىدىن كۆپ قېتىم ئىلغار تەربىيىچى، مۇنەۋۋەر سىنىپ مۇدىرى، ئۈلگىلىك ئوقۇتقۇچى، ئىلغار خىزمەتچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. بۇلتۇر ئۇ يەنە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى بولۇپ باھالىنىپ مۇكاپاتلاندى، ئۇنىڭ ئوقۇتۇش تەتقىقاتى توغرىسىدىكى سەككىز پارچە ماقالىسى مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

خوتەن شەھرىدە يەككە ئىگىلىكتىكى ئەلشىپا بەش ئەزا كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى قۇرۇلدى

سۈرەتلىك خەۋەر

داڭلىق كۆز دوختۇرى ئابدۇراخمان ئابدۇللا ئۆز يېنىدىن 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، خوتەن شەھىرىدە ئەلشىپا بەش ئەزا كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى قۇرۇپ ئاممىنىڭ داۋالىنىشىغا قولايلىق يارىتىپ بەردى. بۇ دوختۇرخانا ئۈچ قەۋەتلىك بولۇپ، ئومۇمىي كۆلىمى 1226 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ. دوختۇرخانىدا كېسەل كۆرۈش ئۆيى، 40 كارىۋاتلىق كېسەلخانا، زامانىۋى ئۈسكۈنىلەر ئورنىتىلغان ئوپېراتسىيە ئۆيى بار. دوختۇرخانا ئىشقا كىرىشكەن ئۈچ ئايدىن بۇيان خوتەن ۋىلايىتىدىكى يەتتە ناھىيە، بىر شەھەر، چەرچەن، قەشقەر، يەكەن ۋە پاكىستاندىن كەلگەن بىمارلار داۋالاندى. ئېنىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 250 كىشى ئوپېراتسىيە قىلىنىپ، ساقىيىش نىسبىتى % 90 تىن ئاشتى. 3000 دىن كۆپرەك كىشىنىڭ كېسىلىنى كۆرۈپ ئامبۇلاتورىيىدە داۋالىدى، ئاجىز، ھېيپلەرنىڭ كېسىلىنى ھەقسىز داۋالىدى.

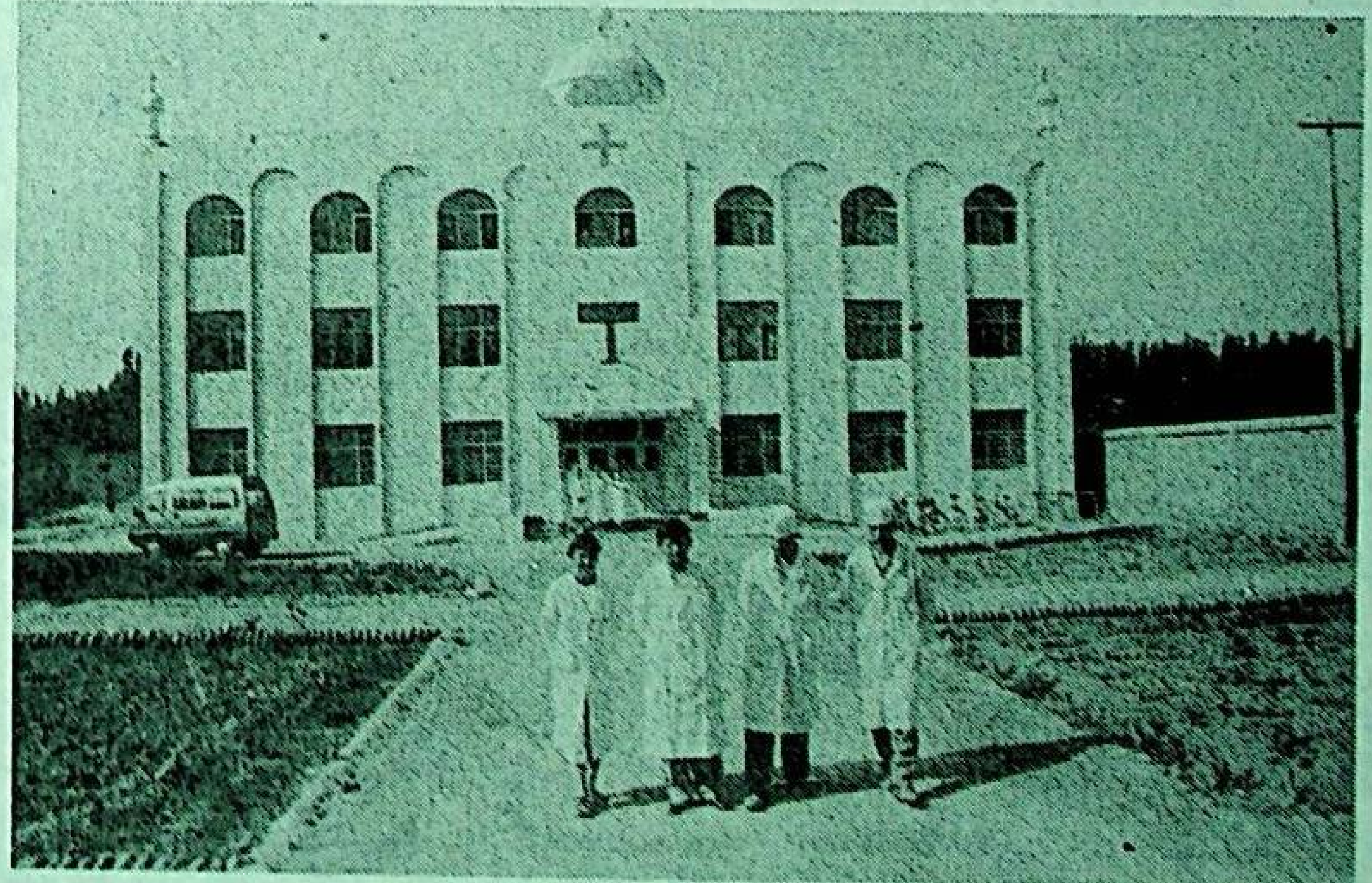

سۈرەتتە: ئابدۇراخمان نامىدىكى ئەلشىپا بەش ئەزا كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسىنىڭ سىرتقى كۆرۈنۈشى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** خەۋىرى ۋە فوتوسى

1990 - يىلىدىن بۇيان يېزا بويىچە ئون قېتىم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە دوكلات بېرىش يىغىنى، 18 قېتىم ھەربىي قىسىم بىلەن يەرلىكنىڭ سۆھبەت يىغىنى، 12 مەيدان بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش يىغىلىشى، ئۈچ قېتىم زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇپ، 22 مىڭ ئادەم (قېتىم)نى تەربىيىلىدى. 5316 سان قارا دوسكا گېزىتى، 268 پارچە مۇنتىزىم تەشۋىقات دوسكىسى چىقاردى. ئالتە پارچە تەشۋىقات تىزىسى تۈزۈپ يېزىلىق رادىئو ئۇزېلى ۋە كەنت رادىئو پونكىتلىرىدا ئاڭلاتتى.

- ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە بەش ئۆزئارا (مىللەتلەر ئۆزئارا مەدەنىيەت ئۆگىنىش، پەن- تېخنىكا ئۆگىنىش، تىل - يېزىق ئۆگىنىش، بىر - بىرىنىڭ ئۆرپ ئادەتلىرىگە ھۆرمەت قىلىش، بىر - بىرىگە ياردەم بېرىش) پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ياخشى كەيپىياتنى ئەۋج ئالدۇردى. خەنزۇلار بىلەن ئارىلىشىپ ئولتۇراقلاشقان دېھقانلار خەنزۇلار بىلەن بىۋاستە پىكىر ئالماشتۇرالايدىغان، خەنزۇ دېھقانلار ئۇيغۇر تىلىدا راۋان سۆزلىيەلەيدىغان ھالەت شەكىللەندى. يېزا ۋە قىسىم بىلەن قوشنا كەنتلەرنىڭ مەسئۇللىرى، قىسىملاردىكى رەھبىرىي كادىرلار ھەر يىلى ھېيت - بايراملاردا سۆھبەت يىغىنى، ھال سوراش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۆزئارا پىكىر ئالماشتۇرۇپ، چۈشىنىشنى ئىلگىرى سۈردى.

- توسالا يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق

مەلۇم قىسمى 250 ئاپتوموبىل (قېتىم) تاش، شېغىل يۆتكەپ بەردى. ئۆتكەن يىلى 5 - ئايدا تۇيۇقسىز كەلگەن كەلكۈن مەلىكاۋات غول ئۆستىڭىنى بۇزۇپ تاشلاپ يېزىدىكى 20 مىڭ مودىن كۆپرەك بۇغداي مايسىلىرى ئېغىر قۇرغاقچىلىق تەھدىتىگە ئۇچرىغانىدى. شۇ جايدا تۇرۇشلۇق قوراللىق ساقچى قىسىم چوڭ ئەترىتىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر ئاپەت يۈز بەرگەن رايونغا بېرىپ، 24 سائەت ئىچىدە ئۆستەڭنى رېمونت قىلىپ سۇغىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە ياردەملەشتى. ھاۋا ئارمىيە رەھبەرلىكى ئۆتكەن يىلى يېزىلىق ياشانغانلار ساناتورىيىسىنىڭ سۇ، توك ئىشلىرىدا قىيىنچىلىققا ئۇچرىغانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، 8500 يۈەن قىممىتىدىكى بىر دانە ترانسپورماتورنى ياردەم قىلدى. بۇنىڭ بىلەن ساناتورىيىنىڭ قىيىنچىلىقى ھەل بولۇپلا قالماي ئەتراپتىكى 80 دىن كۆپرەك دېھقان ئائىلىسىنىڭمۇ توك، سۇ قىيىنچىلىقى ھەل بولدى. قىسىم ئەتراپىغا جايلاشقان كەنتلەردىكى دېھقانلار سىرتقى جايلارغا سۇ قۇرۇلۇشىغا بارغاندا قىسىم ئاپتوموبىل چىقىرىپ ئۇلارنى ئىش ئورنىغا ئاپىرىپ، ئەكىلىپ قويۇشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ كەلدى. ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ ماشىنا لىيەنىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر قاتچى كەنتىدىكى 75 ياشلىق قارىغۇچىسى يوق ئىمىنىياز ئاكىنى يوقلاش، تۇرمۇشىغا ياردەم بېرىشنى 19 يىل ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، ئۇنىڭغا مىللەتلەر چوڭ ئائىلىسىنىڭ ئىللىقلىقىنى يەتكۈزدى.

غۇلجا شەھەرلىك 6 - باشلانغۇچ مەكتەپ پۇتبول كوماندىسى قەرەللىك مەشىق قىلىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرغاچقا، غۇلجا شەھىرى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن پۇتبول مۇسابىقىلىرىدە 14 قېتىم 1 - لىككە، ئىككى قېتىم 2 - لىككە ئېرىشىپ مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: كوماندا ئەزالىرى مەشىق ئۈستىدە. **كامال جامال** فوتوسى

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىرلىكتە دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 19 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. پارتىيىنىڭ جان - دىل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىش تۈپ يېتەكچى فاڭجېنىنى يەنىمۇ ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن، مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بۈگۈن بېيجىڭدا جان - دىل بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تايىنىپ، كارخانىنى ياخشى باشقۇرغان پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر كادىرلىرىنىڭ ئىش - پائالىيەتلىرىنى دوكلات قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى يىقىندا پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىنىڭ جان - دىل بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تايىنىپ، كارخانىنى ياخشى باشقۇرغان ئون مۇنەۋۋەر كادىرنى باھالاپ چىققانىدى، ئۇلار: جىياڭشى گۈيشى ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى جېڭ گۋاڭلى، خېبېي خەندەن پولات - تۆمۈر گۇرۇھى چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى لىۇ خەنجاڭ، خاڭجۇ «خۇافېڭ» قەغەزچىلىك چەكلىك شىركىتى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى يەن چاڭپىن، شاڭخەي 1 - پولات - تۆمۈر گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ خۇڭپۇ، ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم رايونى ئېردوس قوي تېۋىتى گۇرۇھىنىڭ زۇڭسەيى ۋاڭ لىنشياڭ، خونەن جۇجۇ مېتاللچىلىق زاۋۇتىنىڭ باشلىقى زېڭ ۋېيلۇن، جۇڭگو بىناكارلىق 3 - قۇرۇلۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى خۇڭ كېجۇ، شاڭخەي «سەنچياڭ» گۇرۇھى چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى سۇ شۇنەن، گۇيياڭ پاراۋوز - ۋاگون زاۋۇتىنىڭ باشلىقى خۇجىنگېن، گۇاڭدۇڭ دۇگۇەن تەيپىڭ پورتى تۇروبا سۇيى شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى تەن شەنخۇي.

دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزۈلۈشتىن ئىلگىرى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۇنىڭ شۇجىسى، مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى ۋېي جيەنشىڭ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيۈەنجاڭى نى جىفۇ «خەلق» سارىيىدا بىر قىسىم مۇنەۋۋەر پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرى بىلەن كۆرۈشتى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شۇ گۇاڭچۇن دوكلات يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى ۋە سۆز قىلدى.

ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمى ئوقۇتقۇچى مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنى سىياسىي ۋەزىپە قىلىش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمى يېقىندا ئوقۇتقۇچى چىقىرىپ، ئاپەت بولغان رايونلاردا تۇرۇشلۇق قىسىملاردىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ يوليورۇقلىرىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، قىسىملارنى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىگە قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىپ ۋە ئۇيۇشتۇرۇپ، قىسىملارنىڭ كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشى داۋامىدىكى سىياسىي خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

ئوقۇتقۇچىدا مۇنداق دېيىلدى: ئېلىمىزنىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرى كەلكۈن مەزگىلىگە قەدەم قويدى. كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋەزىيىتى جىددىي، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش ۋەزىپىسى ئېغىر. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتى بۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرمەكتە، باش شۇجى جياڭ زېمىن يىغىنغا بىۋاستە رىياسەتچىلىك قىلىپ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. باش شۇجى جياڭ زېمىن مۇنۇلارنى تىنىق تەلەپ قىلدى: كەلكۈنگە قاتابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنى ھازىرقى مۇھىم ۋەزىپە قىلىش كېرەك، پارتىيە، ھۆكۈمەت، ھەربىي، خەلق بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، پۈتۈن كۈچ بىلەن ئاتلىنىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك. قىسىملار ئومۇميۈزلۈك قارىشىنى تۇرغۇزۇپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتنىشىشنى مۇھىم سىياسىي ۋەزىپە قىلىشى كېرەك. دەريا، كۆللەرنىڭ بويلىرىدىكى كەلكۈندىن ئوقتىلىق مۇداپىئە كۆرۈلىدىغان رايونلاردا تۇرۇشلۇق قىسىملار دۆلەت كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش باش قوماندانلىق شتابى ۋە ئۆچ باش بۆلۈمنىڭ تەلىپىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يۈكسەك دەرىجىدە ھوشيار بولۇپ، ئاپەت كۆرۈلسىلا، تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىگە ئاتلىنىشقا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىدا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندى: قىسىملار جەڭچىلەرگە ئارمىيىنىڭ خاراكتېرى، مەقسىتى، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈش شەرەپلىك ئەنئەنىسى توغرىسىدا چوڭقۇر تەربىيە بېرىپ، كوماندىر - جەڭچىلەرنى خەلقنى سۆيۈش، تۆھپە قوشۇش، جاپا - مۇشەققەتتىن، قۇربان بېرىشتىن قورقماسلىق روھىنى تىكلەشكە يېتەكلىشى كېرەك.

ئېلىمىزدە ئەمگەك كۈچى بازىرى تۈزۈلمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. نىسبىتى % 75.1 كە يەتتى. بىر ۋاقىتتا، چەت ئەل سودىگەرلىرى ئۆز ئالدىغا

دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار تېلېگرامما ئەۋەتىپ، تاڭ لىنشىڭنىڭ ئالتۇن مېدالغا ئېرىشكەنلىكىنى ھەمدە دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىغانلىقىنى تەبرىكلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكى بۈگۈن دۆلەت تەنتەربىيە كومىتېتى، جۇڭخۇا مەملىكەتلىك تەنتەربىيە باش جەمئىيىتى ۋە جۇڭگو ئولىمپىك كومىتېتى ئەۋەتكەن تەبرىك تېلېگراممىسىنى تاپشۇرۇپ ئالدى، تېلېگراممىدا تاڭ لىنشىڭنىڭ 59 كىلوگراملىق ئەرلەرنىڭ ئېغىرلىق كۆتۈرۈش مۇسابىقىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشكەنلىكىنى ھەمدە دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىغانلىقى قىزغىن تەبرىكلەندى.

تېلېگراممىدا مۇنداق دېيىلگەن: «تاڭ لىنشىڭ نۇرغۇن دۇنياۋى كۈچلۈك ماھىرلار ئالدىدا باتۇر، قەيسەر بولدى، تىرىشچانلىقنى توغرا قوماندانلىق قىلىشى ۋە ھەمراھلىرىنىڭ يېقىندىن ماسلىشىشى ئاستىدا ئېچىنكا، تاكتىكا سەۋىيىسىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، دۆلىتىمىز ئۈچۈن يەنە بىر ئالتۇن مېدال ئالدى. بۇ نەتىجىنىڭ قولغا كەلتۈرۈلۈشى مەملىكىتىمىزدىكى ئېغىرلىق كۆتۈرۈش ماھىرلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، جاپاغا چىداپ مەشق قىلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى بولۇپ، ئۇنىڭغا مەملىكىتىمىزنىڭ ئېغىرلىق كۆتۈرۈش ساھەسىدىكى بارلىق خادىملارنىڭ يۈرەك قېنى سىڭگەن.

جۇڭگو ماھىرى تاڭ لىنشىڭ 59 كىلوگراملىق ئەرلەر ئېغىرلىق كۆتۈرۈش مۇسابىقىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى ھەم دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو ماھىرى تاڭ لىنشىڭ بۈگۈن ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 59 كىلوگراملىق ئەرلەر ئېغىرلىق كۆتۈرۈش مۇسابىقىسىدە 307.5 كىلوگراملىق ئومۇمىي نەتىجە بىلەن ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى ھەم بۇ تۈرنىڭ دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى.

بۇرۇنقى دۇنيا رېكورتى 305 كىلوگرام بولۇپ، ئۇنى بۇلغارىيە ماھىرى پاساروۋ 1993 - يىلى ياراتقانىدى.

ۋاڭ جۇنشيا قاتارلىقلار ئاتلانتاغا ئامان - ئېسەن يېتىپ باردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگونىڭ يىنىك ئاتلېتىكا ماھىرلىرىدىن ۋاڭ جۇنشيا، گاۋ خۇڭمياۋ قاتارلىقلار بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئاتلانتادىكى خاسفىلد ئايرودرومىغا ئامان - ئېسەن يېتىپ باردى.

بۈگۈن ئاتلانتاغا يېتىپ بارغانلار جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ 3 - تۈركۈم ئەزالىرى بولۇپ، ئۇلار جەمئىي 33 كىشى. يىنىك ئاتلېتىكا كوماندىسىنىڭ قىسمەن تېرېنېرلىرى ۋە تەنھەرىكەتچىلىرىدىن باشقا سۇغا سەكرەش كوماندىسى ۋە ئوقيا ئېتىش كوماندىسىنىڭ ئەزالىرىمۇ شۇ ئايروپىلان بىلەن ئاتلانتاغا كەلدى. جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى سۈي دالىن قاتارلىق كىشىلەر ئايرودرومغا چىقىپ، ياخشى نەتىجىگە ئېرىشىش ئېھتىمالى بولغان بۇ تەنھەرىكەتچىلەرنى كۈتۈۋالدى.

تەنتەربىيە مۇنبىرىدە

↑ سۈرەتتە: جۇڭگونىڭ ئاياللار رۇداۋچە چېلىشىش ماھىرى سۇڭ فۇمىن 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كۇبانىڭ داڭلىق ماھىرى ئى. رودېرىگېس بىلەن مۇسابىقىلىشىپ، 72 كىلوگراملىقلاردىن يۇقىرى دەرىجىلىكلەر بويىچە چېمپىيونلۇققا ئېرىشىپ، ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە جۇڭگو ئۈچۈن تۇنجى ئالتۇن مېدال ئالدى.

سۈرەتتە: ← جۇڭگو سۇ ئۈزۈش ماھىرى لى جىنيى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئاياللارنىڭ 100 مېترغا ئەركىن ئۈزۈشى بويىچە ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسىدە 54 سېكۇنت 50 دەقىقە نەتىجە بىلەن ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى.

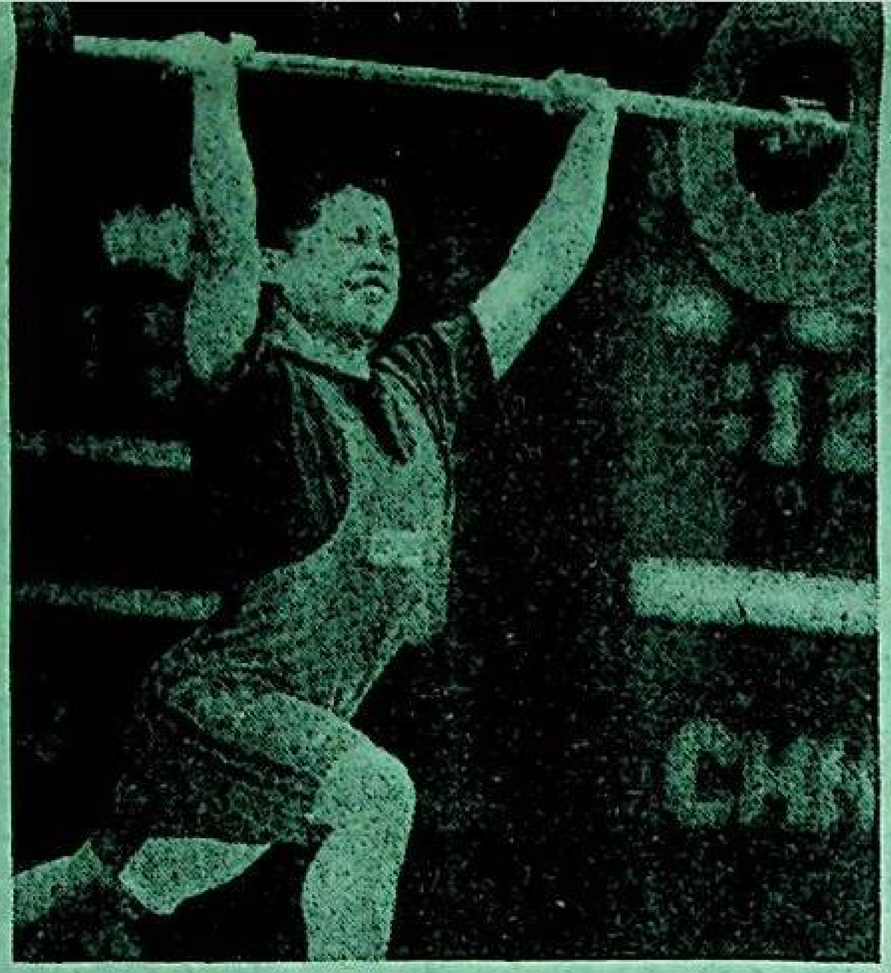

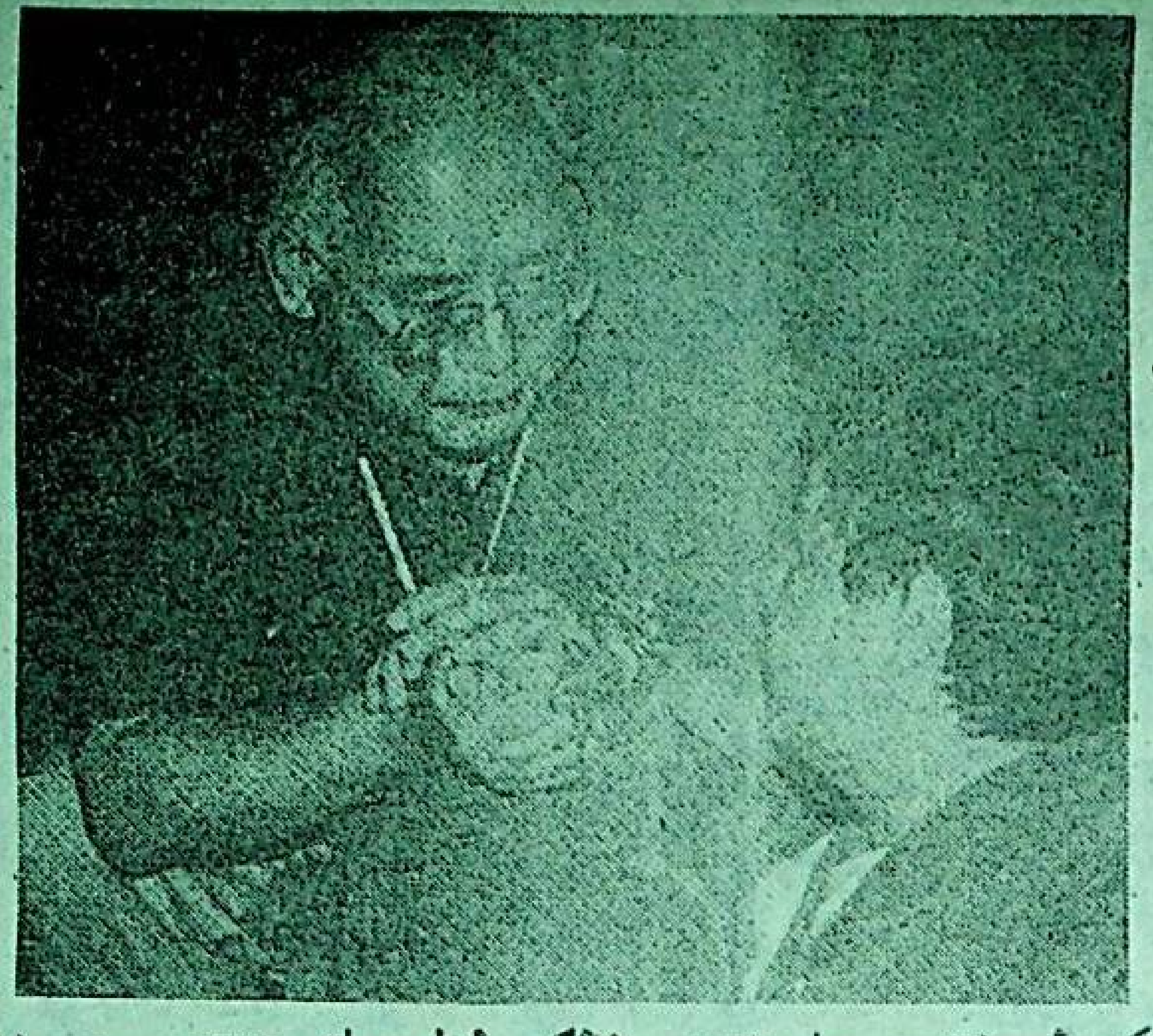

← سۈرەتتە: ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئەرلەرنىڭ گاز تاپانچا ئېتىش مۇسابىقىسىدە كېسەل تۇرۇپ مۇسابىقىگە قاتناشقان ۋاڭ يىفۇ 2 - لىككە ئېرىشتى. سۈرەتتە: جۇڭگو ئولىمپىك تەنتەربىيە كومىتېتىنىڭ پەخرى رەئىس خې جېنلياڭ ئۇنىڭغا تەسەللىي بەرمەكتە.

↑ سۈرەتتە: جۇڭگو تەنھەرىكەتچىسى جاڭ شياڭشېن 54 كىلوگراملىقلار مۇسابىقىسىدە 280 كىلوگراملىق ئومۇمىي نەتىجە بىلەن كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

«ئەمگەك قانۇنى» ۋە ئۇنىڭغا يانداشما قانۇن-نىزاملارنىڭ ئېلان قىلىنىشى ۋە يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، ئېلىمىزنىڭ ئەمگەك كۈچى بازىرى تۈزۈلمىسى قۇرۇلۇشى ۋە تۈزۈمنى يېڭىلاش جەھەتتە زور ئىلگىرىلەش بولدى. ھازىر مەملىكەت بويىچە ئەمگەك كۈچى بازىرى تۈزۈلمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئېلىمىزدە كەسىپ تونۇشتۇرۇش مۇلازىملىقى ئاپپاراتلىرى خېلى تېز تەرەققىي قىلىپ، ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشى ۋە يۆتكىلىپ تۇرۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر مەملىكەت بويىچە ھەر دەرىجىلىك كەسىپ تونۇشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى ئاز كەم 30 مىڭغا يەتتى، ئۇلارنى ئاساسەن ئەمگەك تارماقلىرى قۇردى. لېكىن تارماقلار، كارخانىلار ۋە شەخسلەر قۇرغان كەسىپ تونۇشتۇرۇش ئورۇنلىرىمۇ مۇھىم رول ئوينىدى. 1995 - يىلى ھەر دەرىجىلىك كەسىپ تونۇشتۇرۇش ئورۇنلىرى كۆتۈۋالغان ئەمگەك كۈچى تېپىپ بېرىشنى تەلەپ قىلغۇچىلار ۋە ئىشقا ئورۇنلىشىشنى تەلەپ قىلغۇچىلار 67 مىليون 742 مىڭ ئادەم (قېتىم)گە، تەلىپى قاندۇرۇلغانلار 50 مىليون 869 مىڭغا يەتتى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلارنىڭ

ئەمگەك كۈچى بازىرى تۈزۈلمىسىنىڭ پەيدىنپەي بەرپا قىلىنىشى بىلەن ئېلىمىزنىڭ ئەمگەك كۈچلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يوللىرى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى. دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئەمگەك كۈچلىرىنى قوبۇل قىلىش ئىقتىدارى كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلەپ كەتكەن ئەھۋالدا خۇسۇسىي ۋە يەككە كارخانىلار ئۇچقاندەك راۋاجلانغان ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش قارىشى ئۆزگەرگەنلىكتىن، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمدىن باشقا ھەر خىل ئىقتىسادىي ئورۇنلار ئەمگەك كۈچلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى مۇھىم يول بولۇپ قالدى. قىياس قىلىنىشىچە، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شەھەر، بازارلاردىكى خۇسۇسىي ۋە يەككە كارخانىلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان خادىملار 13 مىليون 858 مىڭ كىشىگە يەتكەن. بۇ شەھەر - بازارلاردا يېڭىدىن ئىشقا ئورۇنلاشقانلارنىڭ 40 پىرسەنتىگە باراۋەر. يېزا، كەنتلەردىكى خۇسۇسىي ۋە يەككە كارخانىلارغا ئورۇنلاشقانلار 19 مىليون 207 مىڭ بولۇپ، بۇ يېزا، كەنتلەردە يېڭىدىن كۆپەيگەن ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ 30 پىرسەنتىگە تەڭ. شۇنىڭ بىلەن مەبلەغ سالغان، شېرىكلەشكەن، بىرلىشىپ باشقۇرغان ئىقتىسادىي تىپتىكى ئورۇنلارنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرى بەش يىلدا تۆت ھەسسە كۆپەيگەن.

تونۇشتۇرۇلۇشىچە، ئەمگەك توختامى تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلغانلىقتىن، كارخانا ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ بازار سۈيىكتىپلىق ئورنى تېخىمۇ گەۋدىلەنگەن. «ئەمگەك قانۇنى » نىڭ يولغا قويۇلۇشى، زامانىۋى كارخانا تۈزۈمىنىڭ پەيدىنپەي بەرپا قىلىنىشى، ئەمگەك توختامى تۈزۈمىنىڭ پۈتۈن مەملىكەتتە ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، كارخانىلار ئۆز ئالدىغا ئادەم ئىشلىتىدىغان ۋە ئەمگەكچىلەر ئۆز ئالدىغا كەسىپ تاللايدىغان يېڭىچە ئىشچى ئىشلىتىش تۈزۈمى پەيدىنپەي بەرپا قىلىنغان. ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر مەملىكەت بويىچە توختاملىق ئىشچى - خىزمەتچى 60 مىليون 962 مىڭغا يېتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ 40.9 پىرسەنتىنى ئىگىلىگەن، 1990 - يىلدىكىدىن 3.6 ھەسسە كۆپەيگەن. بۇنىڭ ئىچىدە 1995 - يىلدا كۆپەيگەن ئىشچى - خىزمەتچى 22 مىليون 570 مىڭغا يېتىپ، 1994 - يىلدىكىدىن % 58.8 كۆپ بولغان.

پەۋقۇلئاددە چوڭ كەلكۈن تەڭرىتېغىنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىغا زىيان سالدى

(بېشى 1 - بەتتە)

بىرمۇنچە جايلىرىنى سۇ چىقىپ كەتتى، جەنۇبىي شىنجاڭ، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريوللىرى ۋە غول تاشيوللىرىنىڭ ھەممىسىدە قاتناش توختاپ قالدى. شىنجاڭ بويىچە كۆپ جايدىكى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش مۇئەسسەسلىرى ۋە بىر قانچە ئون نۇقتىلىق سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى نەچچە يۈز يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان پەۋقۇلئاددە زور كەلكۈن ئېقىتىپ كەتتى. تەڭرىتېغىنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئون نەچچە چوڭ، ئوتتۇرا سۇ ئامبارلىرىدا سۇ ئېھتىيات سىزىقىدىن ئېشىپ كەتتى. مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى كەچكە قەدەر 16 كىشى ئۆلدى، 21 كىشى يوقاپ كەتتى.

بۇ قېتىمقى ھاۋارايى يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى جىددىي يىغىن ئېچىپ، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرىنى مۇزاكىرە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرغانىدى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى كۆپ قېتىم يىغىن ئېچىپ، دوكلاتلارنى ئاڭلىدى، ئەمەلىي ئەھۋالنى ئىگىلىدى. 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يامغۇرغا قارىماي سەنتۇنخې سۇ ئامبىرىغا بېرىپ، سانجى ئوبلاستلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش تەدبىرى توغرىسىدا مەسلىھەتلەشتى؛ ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئۇلانباي سۇ ئامبىرىغا قويۇلىدىغان «ياشلار» ئۆستەڭنىڭ بېشىغا بېرىپ، يامغۇرغا قارىماي نەق مەيداندا ئەھۋالنى ئىگىلەپ، كەلكۈن ئەھۋالىدىكى ئۆزگىرىشنى يېقىندىن كۆزىتىپ، سۇ ئامبىرىدىن كەلكۈننى بىخەتەر ئۆتكۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۈي مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى كورلا شەھىرىگە بېرىپ، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىدىكى كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن جايلارنى تېز ياساشقا قوماندانلىق قىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەننىڭ رەھبەرلىرى جايلارغا يېتىپ بېرىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قوماندانلىق قىلدى.

جايلاردىكى ھەربىي ۋە خەلق بارلىق كۈچى بىلەن ئاتلىنىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، ئۆزىنى قۇتقۇزۇپ، كەينى - كەينىدىن يۈز بەرگەن خەتەرلىك ئەھۋاللارنى يېڭىپ، ئون نەچچە چوڭ، ئوتتۇرا سۇ ئامبىرى ۋە شەھەرنى قوغدىدى. لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريول بويلىرىدا توختاپ قالغان 10 مىڭغا يېقىن يولۇچى مۇۋاپىق تارقاقلاشتۇرۇلدى.

ھاۋارايى تارماقلىرىنىڭ مۆلچەرلىشىچە، مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنىنىڭ ئالدى - كەينىدە ئاپتونوم رايونىمىزدا يەنە قاتتىق يامغۇر يېغىپ، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى تېخىمۇ زورايتىۋېتىدىكەن. جايلار كەلكۈننى بىر تەرەپ قىلىشنى تېزلىتىپ، توسمىلارنى مۇستەھكەملەپ، چوڭ سۇ ئامبارلىرى ۋە غول ئۆستەڭلەردىن كەلكۈننى بىخەتەر ئۆتكۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلىشى لازىم.

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى بۇلۇتلۇق بەزىدە ئوچۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 17°C — 27°C بولىدۇ.

ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

مال باھاسىنى مۇقىملاشتۇرۇش ئۈچۈن تىرىشايلى

«خەلق گېزىتى» ئوبزورچىسى

بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئېلىمىز پۇل پاخاللىقىنى يەنىمۇ تىزگىنلەشتە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى، شەھەر، يېزا بازارلىرى مۇقىملىشىپ، باھانىڭ ئۆرلەش ھەجمى داۋاملىق تۆۋەنلىدى. مەملىكەت بويىچە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى بۆلتۈرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن % 7.1 ئۆرلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە 6 - ئايدا % 5.9 ئۆرلىدى؛ ئايرىم ئۆلكىلەرنى ھېسابقا ئالمىغاندا، مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئۆرلەش ھەجمى ئون پىرسەنت ئىچىدە چۈشتى. بۇلار بۇ يىل باھانى تەڭشەش، تىزگىنلەش نىشانىنىڭ ئىشقا ئېشىشى ئۈچۈن ياخشى ئاساس سالدى.

پۇل پاخاللىقىنى تىزگىنلەشتە ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، بۇنىڭدا ئاساسەن ئۈچ سەۋەب بار: 1. ماكرولۇق ئىقتىسادىي مۇھىت كۈندىن - كۈنگە ياخشىلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش، مەبلەغ سېلىش، ئىستېمال، مالىيە، پۇل مۇئامىلە ۋە خەلقئارا كىرىم-چىقىم قاتارلىقلار ئاساسىي جەھەتتىن ماكرولۇق تەڭشەش-تىزگىنلەش تەلىپىگە ئۇيغۇنلىشىپ، ئىجتىمائىي ئومۇمىي تەمىنلەش بىلەن تەلەپنىڭ تەڭپۇڭلۇقى ئاساسىي جەھەتتىن ساقلاپ قېلىندى؛ 2. يېزا ئىگىلىكىگە قارىتىلغان تەدبىرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش كۈچەيتىلدى. يازلىق ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىندى، ئاشلىق، پاختا، ياغلىق دان، گۆش قاتارلىق ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلەش يېتەرلىك بولدى. شۇڭا باھا مۇقىم بولدى؛ 3. جايلار گوۋۇيۈەن يىل بېشىدا بەلگىلىگەن بۇ يىللىق مال باھاسىنى تەڭشەش- تىزگىنلەش نىشانى، مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى، باھانى تەڭشەش- تىزگىنلەش سالمىقى ياخشى ئىگىلەندى. باھانى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، بازار تەرتىپى قېلىپلاشتۇرۇلدى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا باھا ۋەزىيىتى خېلى ياخشى بولغان بولسىمۇ، پۇل پاخاللىقىنى تىزگىنلەش خىزمىتىنى ھەرگىز بوشاشتۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ، جايلار تىرىشىپ خىزمەت ئىشلىشى، تەبىئىي ئاپەت پەيدا قىلغان تۈرلۈك قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، بۇ يىلقى يېزا ئىگىلىكىدىن ياخشى ھوسۇل ئېلىشنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك؛ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى ھەقىقىي ياخشىلاپ، كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەنلەپ كېتىش ئەھۋالىنى تىرىشىپ ئۆزگەرتىپ، باھانىڭ ئۆرلەپ كېتىشىگە سەۋەبچى بولغان تەننەرخ بېسىمىنى پەسەيتىش كېرەك؛ پۇلنى مۇۋاپىق قىسىش سىياسىتىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىجتىمائىي تەمىنلەش بىلەن تەلەپنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنىڭ ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭ بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. مال باھا خىزمىتىدىكى بەل قويۇپ بېرىش ئەھۋالىنى تۈگىتىپ، بازاردىكى باھاغا نازارەتچىلىك قىلىش ۋە باشقۇرۇشنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، پۈتۈن يىللىق باھانى تەڭشەش - تىزگىنلەش نىشانىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. باھانىڭ ئۆرلەش ھەجمىنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە تۆۋەنلىتىپ، كېلەر يىلى ۋە 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە پۇل پاخاللىقىنى ئۈنۈملۈك تىزگىنلەشكە تېخىمۇ پايدىلىق شارائىت ھازىرلاش لازىم.

بېيىغان كىچىك دۆلەتلەرنىڭ سىرى

چەت ئەللەرگە نەزەر

چىلك بو

بىر دۆلەتنىڭ باي ياكى نامرات ئىكەنلىكىگە باھا بېرىشتە ئادەتتە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ يۇقىرى-تۆۋەنلىكى ئۆلچەم قىلىنىدۇ. ھازىر ياپونىيىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 27 مىڭ 300 دوللار بولۇپ، ئاسىيا بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ. سىنگاپورنىڭ 15 مىڭ 200 دوللار بولۇپ، ئاسىيا بويىچە 2-ئورۇندا تۇرىدۇ. شۋېتسارىيىنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 35 مىڭ 100 دوللار بولۇپ، ياۋروپا، ھەتتا دۇنيا بويىچە «مۇتلەق چېمپىيون» ئورۇندا تۇرىدۇ.

ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغىنى شۇكى، بۇ بىر قانچە بېيىغان دۆلەتنىڭ ھەممىسى يېرى ئاز، ئاھالىسى كۆپ، بايلىقى كەمچىل دۆلەتلەر. بۇنىڭدىكى سىر نەدە؟ بىز بۇ دۆلەتلەرنىڭ بېيىش يولىنى كۆرۈپ باقايلى:

ياپونىيە 2-دۇنيا ئۇرۇشىدا ئېغىر مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىغان، لېكىن بۇ مەغلۇبىيەت ياپونىيىگە بىر قېتىم مۇھىم پۇرسەت يارىتىپ بەردى. ئۇرۇشتىن كېيىن ياپونىيە مىلىتارىزملىقتىن ۋاز كېچىپ، غەربچە سىياسىينى يولغا قويدى ھەتتا ئاساسىي زېھنىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا قاراتتى. ئەمما ياپونىيە ئۇرۇشتىن كېيىنكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشتا يەر ئاز، بايلىق كەمچىل بولۇش قىيىنچىلىقىغا دۇچ كەلدى. شۇ چاغدا ياپونىيىنىڭ نوپۇسى 70 مىليونغا يەتكەندى، ئۇلارنىڭ تاماق يېيىشكە، كىيىم كىيىشكە، خىزمەت ئىشلىشىگە توغرا كېلەتتى. مۇشۇنداق جىددىي پەيتتە، مەملىكەت بويىچە قايتا ئويلىنىش ۋە مۇزاكىرە قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي خەلق ئىچىدە «سودا ئارقىلىق دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش» ئورتاق تونۇشى ۋە تۇپ دۆلەت سىياسىتى شەكىللەندۈرۈلدى. ياپونىيىلىكلەر ئۇرۇشتىن ئاۋۋالقى سانائەت سىستېمىسى تەربىيىلەپ يېتىشتۈرگەن زور تۈركۈمدىكى تېخنىك خادىملار

دېمەك، «سودا ئارقىلىق دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش» سىياسىتى توغرا ۋە ئاقىلانە بولغاچقا، ياپونىيە يېرى ئاز، ئاھالىسى كۆپ، بايلىقى كەمچىل بولۇش ئاجىزلىقىنى تۈپتىن تۈگىتىپ، ناھايىتى تېزلا ئاسىيا بويىچە ئەڭ باي دۆلەتكە ئايلاندى.

سىنگاپور ئەمەلىيەتتە سىنگاپور شەھىرى، شەھەر ئەتراپى رايونى ۋە ئەتراپتىكى كىچىك ئاراللاردىن تەركىب تاپقان شەھەر دۆلىتى. شۇڭا ئۇنىڭ ھېچقانداق تەبىئىي بايلىقى يوق، ھەتتا خەلقنىڭ تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرىدىمۇ ئىمپورتقا تايىنىدۇ. ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا كېرەكلىك خام ئەشيا ۋە ئېنېرگىيىنىمۇ يۈزدە-يۈز ئىمپورت قىلىدۇ. دېمەك، سىنگاپورنىڭ تەرەققىياتى دۇچ كەلگەن كرىزىس ياپونىيىنىڭكىدىنمۇ ئېغىر.

سىنگاپور 60-يىللاردا مۇستەقىل بولغاندا ئەڭ جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك بولغىنى ئېغىر ئىشسىزلىق ۋە ئولتۇراق ئۆي مەسىلىسى بولۇپ، مەملىكەت بويىچە نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ خىزمەت ئورنى ۋە ئولتۇراق ئۆيى يوق ئىدى. سىنگاپور خەلق ھەرىكىتى پارتىيىسى سايلامدا غەلىبە قىلىپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەندىن كېيىن، لى گۇاڭياۋنىڭ رەھبەرلىكىدە «سانائەتلەشتۈرۈش پىلانى» ۋە «ئاھالىلەرنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش پىلانى»نى تۈزۈپ يولغا قويدى. ئالدىنقى پىلان سىنگاپورنىڭ سانائىتىنى يوقلۇقتىن بارلىققا كەلتۈردى، 70- يىللارنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئومۇمىي خەلقنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشى ئاساسەن ئەمەلگە ئاشتى؛ كېيىنكى پىلان مەملىكەت بويىچە 92% ئاھالىنى ئولتۇراق ئۆيدە ئولتۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئولتۇراق ئۆي كۆلىمى 15 كۋادرات مېترغا يېتىپ، دۇنيا بويىچە ئولتۇراق ئۆي مەسىلىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھەل قىلغان ئۆلكە بولۇپ قالدى.

سىنگاپورنىڭ ئۇستۇنلۇكى ياۋروپادىن

پاراخوتنىڭ كۆپ توختىشى جەھەتتە دۇنيا بويىچە 1- ئورۇندا تۇرىدۇ.

سىنگاپوردا ئىككى چوڭ خەلقئارا ئايرودروم بار، بىر يىلدا كىرىپ-چىقىدىغان يولۇچى 18 مىليونغا يېتىدۇ، ئۇ ئاسىيا بويىچە ئەڭ ئاۋات ئايروپورت ھېسابلىنىدۇ.

سىنگاپوردا بانكا، سۇغۇرتا، ئاكسىيە شىركەتلىرى 500 دىن ئاشىدۇ، ئۇ دۇنيا بويىچە 5- چوڭ پۇل مۇئامىلە مەركىزى. سىنگاپور يەنە دۇنيا بويىچە 3-چوڭ نېفت ئايرىش مەركىزى بولۇپ، يىللىق نېفت ئايرىش ئىقتىدارى 50 مىليون تونىنغا يېتىدۇ، بۇ جۇڭگونىڭ يىللىق نېفت مەھسۇلاتىنىڭ يېرىمىغا باراۋەر.

شۋېتسارىيە ياۋروپا قىتئەسىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان كىچىك ئىچكى قۇرۇقلۇق دۆلىتى شۇنداقلا تاغلىق دۆلەت بولۇپ، ئۇنى گېرمانىيە، فرانسىيە، ئىتالىيە ۋە ئاۋستىرىيەدىن ئىبارەت تۆت دۆلەت ئوراپ تۇرىدۇ. شۋېتسارىيىنىڭ 6 مىليون 500 مىڭ ئاھالىسى بار. ئومۇمىي يېرى ئاز، ئاھالىسى كۆپ، بايلىقى كەمچىل دۆلەت.

شۋېتسارىيىلىكلەرنىڭ ئەقىللىقلىقى ئۇلارنىڭ ئوبيېكتىپ مۇھىتنى سوغۇققانلىق بىلەن كۆزىتىپ، ئۆزىنىڭ بايلىقى كەمچىل كىچىك دۆلەت ئىكەنلىكىنى؛ ئۇنىڭ ئۇستىگە چوڭ، كۈچلۈك دۆلەتلەرنىڭ ئارىسىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئېتىراپ قىلغانلىقىدا ھەمدە چىقىش يولى تېپىش جەھەتتە سوغۇققانلىق بىلەن كاللا ئىشلەتكەنلىكىدە.

ئالدى بىلەن ئۇلار پەن- تېخنىكا ئىگىلىگەن ئادەمنىڭ كىشان بايلىقىدىنمۇ قىممەتلىك ئىكەنلىكىنى، تېخنىكا ئىگىلىگەن ئادەمنىڭ خام ئەشيانى تۈجۈپىلەپ پىششىقلاپ، ئۇنىڭ قىممىتىنى ئاشۇرالايدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى. شۇڭا ئۇلار ئۆز دۆلىتىنىڭ تەبىئىي بايلىقى كەمچىل بولۇش ئاجىزلىقىنى تۈگىتىپ، مەشھۇر شۋېتسارىيە سائەتچىلىكى ۋە نازۇك خىمىيە سانائىتىنى بارلىققا كەلتۈرۈپ ئۆلگە تىكلىدى. بۇ سانائەتلەرگە ئىمپورت قىلىنىدىغان خام ئەشيا ماتېرىياللار ئىنتايىن ئاز كېتىدۇ، ترانسپورت خىراجىتىمۇ تۆۋەن. شۋېتسارىيىلىكلەر تۈجۈپىلەپ پىششىقلانغاندىن كېيىن ئىشلەپ چىقارغان قول سائىتى، ئەسۋاب- ئۈسكۈنە، دورا، بوياق ماتېرىيالى قاتارلىقلارنىڭ باھاسى ئىمپورت قىلىنغان خام ئەشيا خىراجىتىنىڭ بىرقانچە ھەسسىسى ھەتتا نەچچە ئون ھەسسىسىگە باراۋەر بولغاچقا، ئۇلار بۇنىڭدىن زور پايدا ئالدى.

شۋېتسارىيىنىڭ يەنە بىر تۈپ تاللىشى بار، ئۇ بولسىمۇ ئەتراپتىكى دۆلەتلەر، ھەتتا پۈتۈن دۇنيادىكى دۆلەتلەر بىلەن دۇشمەنلەشمەي دوستانە ئۆتىدىغان بىتەرەپلىك سىياسىتى. شۇڭا ئۇلار ئۇرۇش زېيىنىدىن ساقلىنىپ، پۈتۈن دۇنياغا بازار ئاچالىدى. شۇنداق بولغاچقىمۇ پۈتۈن دۇنيادىكىلەر شۋېتسارىيىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى، شۋېتسارىيە بانكىلىرى بىلەن ئالاقە قىلىشنى، شۋېتسارىيىگە ساياھەتكە كېلىشنى ياخشى كۆرىدۇ. بۇ شۋېتسارىيىنىڭ كۆپلەپ بايلىق توپلاپ خەلقنى باياشات تۇرمۇشقا ئىگە قىلىپ، ياۋروپا، ھەتتا پۈتۈن دۇنيادىكى «ئەڭ باي دۆلەت» بولۇشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەردى.

ئابدۇۋاھىت قاسىم تەرجىمىسى

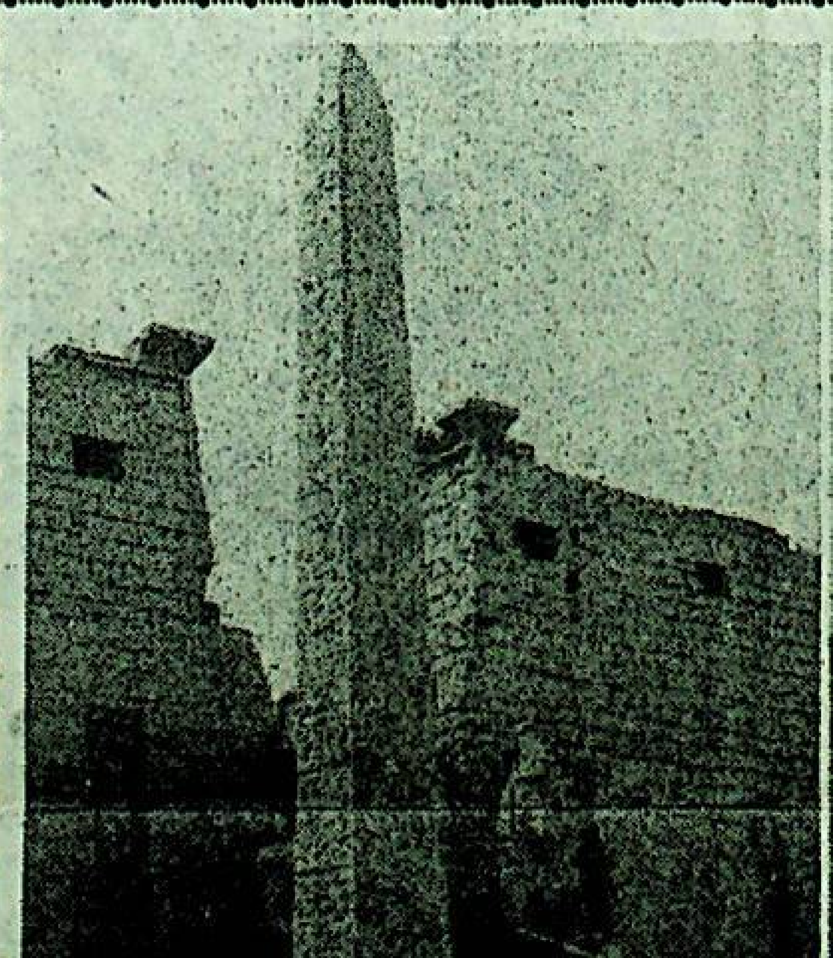

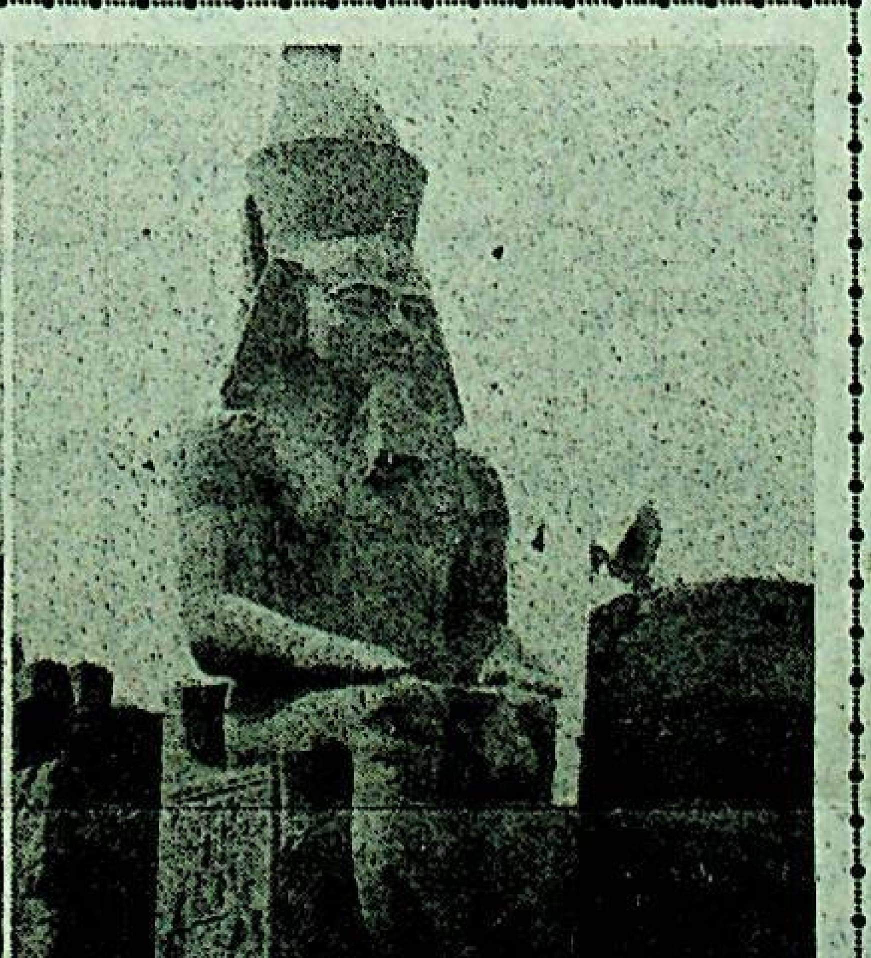

پيېر كيۇرى، كيۇرى خانىم ۋە فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى

راۋىيى

مەشھۇر شەخسلەر

كيۇرى ۋە كيۇرى خانىم (كيۇرى خانىمنىڭ ئەسلى ئىسمى مارىيە)نىڭ ئىلىم- پەن ئۇچۇن قوشقان تۆھپىسىنى تارىخ ئېتىراپ قىلدى. لېكىن ئەينى ۋاقىتتا فرانسىيە ئىلىم- پەن ساھەسىنىڭ ئاساسىي ئېقىمى بۇنى ئېتىراپ قىلمىغاندى. شۇڭلاشقىمۇ ئۇلارنىڭ قىزى ئېۋ «كيۇرى خانىم» دېگەن ئەسەرنى يازغاندا ئاتا-ئانىسىنىڭ ئۇڭۇشسىزلىقلىرىنى ئەسىرىگە كىرگۈزمىگەن. يېقىندا ئامېرىكىنىڭ ئايال كەسپىي يازغۇچىسى سۇسان. كۇن بىر قىسىم ماتېرىياللارنى تېپىپ، «كيۇرى خانىمنىڭ ھاياتى» دېگەن كىتابنى يېزىپ چىقتى. ئۇنىڭدا كيۇرى خانىمنىڭ فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى بايان قىلىنغان.

پيېر كيۇرى بىلەن مارىيە خانىم 1895-يىلى توي قىلغان. 1897-يىلىنىڭ ئاخىرىدا مارىيە خانىم دوكتورلۇق ئۇنۋانى ئۇچۇن ئىلمىي ماقالە يېزىشقا كىرىشكەن. بۇنىڭ بىلەن ئەر - خوتۇن ئىككىيلەننىڭ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى شەكىللەنگەن. نەچچە ئاي ئىچىدە ئۇلار يېڭى رادىئوئاكتىپ ئېلېمېنتلارنى بايقىغان. 1903-يىلى ئۇلار نوبېل مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن. 1906 - يىلى پيېر كيۇرى ۋاپات بولغان. 1911-يىلى مارىيە خانىم خىمىيە مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن، 1934-يىلى ۋاپات بولغان. 1935-يىلى ئۇلارنىڭ قىزى بىلەن كۈيئوغلى مۇكاپاتقا ئېرىشكەن. بۇنىڭدىن كيۇرى ئائىلىسىنىڭ ئىلىم-پەن ھاياتىنىڭ قانداق ئۆتكەنلىكىنى بىلىۋالغىلى بولىدۇ.

لېكىن پيېر كيۇرى تۇنجى قېتىملىق فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكلىرىنى سايلىغاندا سايلانماي قالغان. مارىيە خانىم ئۆمۈر بويى فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە كىرەلمىگەن. ئاكادېمىك بولۇپ سايلىنىش -سايلانماسلىق بىر ئالىمغا نىسبەتەن ئېيتقاندا شان - شەرەپكە ئېرىشىش - ئېرىشەلمەسلىكتىن، ئېتىراپ قىلىنىش - قىلىنماسلىقتىن دېرەك بېرىدۇ. ئەينى ۋاقىتتىكى فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىلىم ئالماشتۇرىدىغان ۋە تەتقىقات خىراجىتىنى باشقۇرىدىغان ئاساسلىق ئاپپارات ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئاكادېمىك بولۇشنىڭ ئەھمىيىتى تېخىمۇ زور ئىدى. پيېر كيۇرى ئاكادېمىك بولمىغاچقا، ئۇنىڭ 1898-يىلى ياراتقان تەتقىقات نەتىجىسى توغرىسىدىكى ئىلمىي ماقالىسىنى باشقا ئاكادېمىكلار فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىدە ۋەكالىتەن ئوقۇپ بەرگەن.

1902-يىلى پيېر كيۇرى تۇنجى قېتىم ئاكادېمىكلىققا

ۋە نوبېل مۇكاپاتىغا ئېرىشكەندىن كېيىنكى 3 - يىلى پيېر كيۇرى ئاران فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە كىرەلىگەن. بۇ چاغدا جەمئىيەت ۋە ئىلىم- پەن ساھەسىدىكى بىر قىسىم كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ خاھىشى بويىچە مارىيە خانىمنى قوشۇمچە رول ئوينىغان، دېگەن. ھەتتا بەزى گېزىتلەر «زىيارەت خاتىرىسى» ئېلان قىلىپ، ئۇنى ئېرىنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىدىن ئىنتايىن خوشال بولدى، ئۇ ئايالى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئېرىنىڭ خىزمىتىگە ياردەم بەردى، دېگەن. بۇ «زىيارەت خاتىرىسى» ئېلان قىلىنىپ 2-كۈنى مارىيە خانىم خەت يېزىپ بۇنى ئىنكار قىلغان. شۇنداقلا «ھېچكىم مېنى زىيارەت قىلمىغان، مەنمۇ ئۇنداق گەپلەرنى قىلمىغان» دېگەن.

1910-يىلى مارىيە خانىم فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكلىق نامزاتى قىلىپ كۆرسىتىلگەن. بۇ ئىش پۈتۈن فرانسىيىدە غۇلغۇلا قوزغىغان. ئايال كىشى مۇۋەپپەقىيەت قازانغان مۇستەقىل شەخس بولسا بولامدۇ؟ دېگەن سۆزلەر ئەۋج ئېلىپ كەتكەن. بۇ ئاياللارغا تۇتۇلغان خاتا پوزىتسىيە ئىدى. مارىيە خانىم نوبېل مۇكاپاتىغا ئېرىشكەندە ھېچكىم ئۇنى تەتقىقات نەتىجىسنى سۆزلەپ بېرىشكە تەكلىپ قىلمىغان. مارىيە خانىم مۇكاپاتقا ئېرىشكەندىن كېيىنمۇ يەنىلا قىزلار دارىلمۇئەللىمىندە ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان. ئۇنىڭ تەجرىبىخانىسى يوق ئىدى. پيېر كيۇرى ۋاپات بولغاندىن كېيىنلا ئۇنىڭ تەجرىبىخانىسىغا ئېرىشكەن، لېكىن ئۇنىڭ مۇقىم ئوقۇتقۇچىلىق ئورنىمۇ يوق ئىدى. بۇ ئىككى ئىش ماڭارىپ، ئىلىم-پەن ساھەسىدە ئىچكى جەھەتتىن بىر تەرەپ قىلىنغان. ئەمما مارىيە خانىمنىڭ فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە ئاكادېمىك بولۇپ كىرىشى چوڭ-كىچىك گېزىتلەر، لىبېراللىستلار، كونسېرۋاتىپلار، ئاياللار ھوقۇقىنى قوغدىغۇچى زاتلار ئارىسىدا ۋە دىنىي جەمئىيەتلەردە غۇلغۇلا قوزغىغان. گەرچە مارىيە خانىمنى ئالىم، ماتېماتىكىشۇناس پېن گالېر قاتارلىق كىشىلەر قوللىغان بولسىمۇ، غۇلغۇلىنى باسالمىغان. ئاخىرىدا 1911-يىلى فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى، تەبىئىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، سىياسىي ئىنستىتۇت قاتارلىقلاردىن تەشكىللەنگەن ئاپپارات ئاياللارنىڭ ئاكادېمىك بولۇشىغا بولمايدىغانلىقى توغرىسىدا قارار چىقارغان.

شۇ يىلى 1-ئاينىڭ ئاخىرىدا پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاۋاز بەرگەندە مارىيە خانىم 28 گە قارشى 30 بېلەت بىلەن سايلانماي قالغان. شۇنىڭدىن كېيىن مارىيە خانىم پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە كىرىشنى قايتا ئىلتىماس قىلمىغان. شۇ يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئۇ 2-قېتىم

ئاۋۋالقى سانائەت سىستېمىسى تەربىيىلەپ يېتىشتۈرگەن زور تۈركۈمدىكى تېخنىك خادىملار ۋە تېخنىك ئىشچىلارنىڭ بىردىنبىر بايلىق ئىكەنلىكىنى، ئۇلار ئىگىلىگەن تېخنىكا ۋە قېپقالغان سانائەت سىستېمىسىدىن پايدىلىنىپ، چەت ئەللەردىن خام ئەشيا ئىمپورت قىلىپ پىششىقلاپ ئىشلەپ، قىممىتى ئاشقاندىن كېيىنكى مەھسۇلاتلارنى ئېكسپورت قىلىپ، نۇرغۇن بايلىق توپلىغىلى بولىدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى. ياپونىيە مۇشۇنداق دۆلەت سىياسىتىنىڭ يېتەكچىلىكىدە 10 ـ 20 يىل ۋاقىت سەرپ قىلىپلا ئۇرۇش جاراھەتلىرىنى ساقايتىپ، خەلق ئىگىلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈردى.

60-يىللاردىن باشلاپ ياپونىيىنىڭ ئىقتىسادى تېز ئۆرلەش باسقۇچىغا قەدەم قويدى. ياپونىيە ھۆكۈمىتى دادىللىق بىلەن كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشكە كىرىشىپ، ئەمگەك كۆپ تەلەپ قىلىنىدىغان بىر مۇنچە كەسىپلەرنى مەسىلەن، توقۇمىچىلىق، يېنىك سانائەت، يېمەك-ئىچمەك سانائىتى قاتارلىقلارنى ئەمگەك كۈچى ئەرزان ئەللەرگە يۆتكىدى؛ دۆلەت ئىچىدە تېخنىكا كۆپ تەلەپ قىلىنىدىغان كەسىپلەرنى مەسىلەن، ئېلېكترون، كېمىسازلىق، ئاپتوموبىل، نېفىت خىمىيە سانائىتى، ئائىلە ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى سانائىتىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى. 70-يىللارنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ياپونىيە كونا سانائەت دۆلەتلىرى ـ ئەنگلىيە، گېرمانىيە، فرانسىيىلەرنى خېلىلا ئارقىدا قالدۇرۇپ، ئىقتىسادىي كۈچ جەھەتتە ئامېرىكىدىن قالسىلا دۇنيا بويىچە 2- ئورۇنغا ئۆتتى.

قالدى.

سىنگاپورنىڭ ئۇستۇنلۇكى ياۋروپادىن ئاسىياغا قاتنايدىغان دېڭىز يولىنىڭ مۇھىم تۈگۈنىگە جايلاشقانلىقىدىن ئىبارەت. شۇڭا سىنگاپور پورت قۇرۇلۇشى، دېڭىز ترانسپورتى ۋە ئۇنىڭغا ئالاقىدار ئۆتەڭ سودىسى، كېمىسازلىق، كېمە رېمونت قىلىش قاتارلىق كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى. بۇلاردىن باشقا سىنگاپور يەنە ھاۋا ترانسپورتى، ساياھەتچىلىك مېھمانخانىلىرى، سودا ۋە پۇل مۇئامىلە كەسىپلىرىنىمۇ زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى. سىنگاپور گەرچە «ئالقانچىلىك كىچىك دۆلەت» بولسىمۇ، يۇقىرىدا ئېيتىلغان كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشتا كىشىنى ھەيران قالدۇرغىدەك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى ھەمدە «ئاسىيادىكى تۆت نوچى»نىڭ بىرى بولۇپ قالدى. ئەمەلىيەتتە، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا، سىنگاپور «ئاسىيادىكى تۆت نوچى»نىڭ ئەڭ ئالدىدا تۇرىدۇ. سىنگاپور يۇقىرىلىرىنىڭ بايلىق دەرىجىسىنى ئاۋستىرالىيىلىكلەرنىڭكىگە يېتىشىۋالدى دېيىشكە بولىدۇ، ئۇلارنىڭ ھازىرقى نىشانى كېلەركى ئەسىرنىڭ بېشىدا دۇنيا بويىچە ئەڭ باي دۆلەتلەر قاتارىغا ئۆتۈش.

سىنگاپورنىڭ دېڭىز پورتلىرىدا يىلىغا 81 مىڭ پاراخوت توختايدۇ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر ئۈچ مىنۇتتا بىردىن پاراخوت توختاپ،

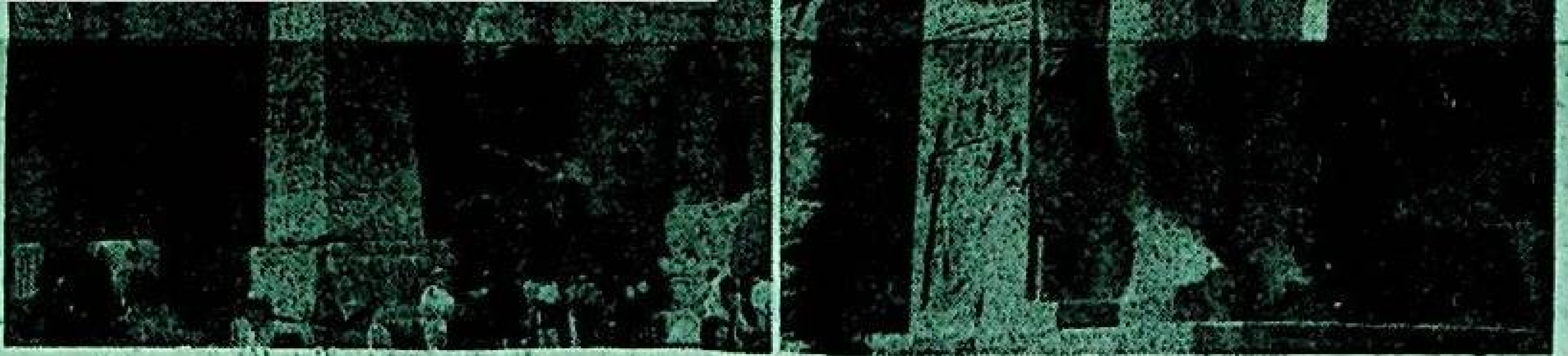

مىسىرنىڭ قەدىمكى يادىكارلىقلىرى دۇنياغا مەشھۇر.
سۈرەتتە: مىسىر 19- خانىدانلىقنىڭ پادىشاھى - لامسس- I نىڭ ھەيكىلى ۋە كاناكا ئىبادەتخانىسى ئالدىدىكى مۇنار.

ۋەكالىتەن ئوقۇپ بەرگەن.

1902-يىلى پيېر كيۇرى تۇنجى قېتىم ئاكادېمىكلىققا نامزات قىلىپ كۆرسىتىلگەن، لېكىن غەلىبە قىلالمىغان. بۇ ئىشقا ئۇ پەسەنت قىلماسلىق پوزىتسىيىسىنى تۇتقىنى يوق، ئۇ بىر ئاغىنىسىگە يازغان خېتىدە ئۆزىنىڭ خاپىلىقىنى ئىپادىلىگەن. 1905-يىلى يەنى ئۇلار رادىئوئاكتىپ ئېلېمېنتلارنى بايقىغاندىن كېيىنكى 8-يىلى

مارىيە خانىم پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە كىرىشنى قايتا ئىلتىماس قىلمىغان. شۇ يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئۇ 2-قېتىم نوبېل مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن. 51 يىلدىن كېيىن مارىيە خانىمنىڭ بىر قىز ئوقۇغۇچىسى فرانسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تۇنجى ئايال ئاكادېمىكى بولۇپ سايلانغان.

مىركامىل ئابلىمىت (ت)

21 - ئەسىردىكى ئاپتوموبىللار

زى ۋېيجۇڭ

ئاپتوموبىلنىڭ تارىخى ئانچە ئۇزۇن بولمىسىمۇ، ئۇنىڭ تەرەققىياتى ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغان دەرىجىدە تېز بولدى. مۇتەخەسسىسلەر 21-ئەسىر ئاپتوموبىل جەمئىيىتى بولىدىغانلىقىنى ئالدىن مۆلچەرلىدى. 21-ئەسىردە ئاپتوموبىل سانائىتىدە پۈتۈنلەي يېڭىچە ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كېلىدۇ.

ماتېرىيالى يېنىكلەشتۈرۈلىدۇ

ھازىر، بىر ئاپتوموبىل ياساشقا كېرەكلىك پولات ماتېرىيالىنىڭ 65 پىرسەنتىنى، سۇلياۋ 11 پىرسەنتىنى، ئاليۇمىن ئاران تۆت پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئاپتوموبىلنى يېنىكلەشتۈرۈش ئۈچۈن، دۇنيا ئاپتوموبىل سانائىتىدە بىر قېتىملىق «سۇلياۋ ئىنقىلابى» ئېلىپ بېرىلماقتا.

دۇنيادىكى ئاپتوموبىل ئىشلەپ چىقىرىدىغان ئاساسلىق دۆلەتلەردىكى 20 ئاپتوموبىل شىركىتى ئاپتوموبىل ئىشلەپچىقىرىش داۋامىدا ئاليۇمىن ئىشلىتىش مىقدارىنى كۆپەيتمەكتە. ئامېرىكىنىڭ ئاپتوموبىل شىركەتلىرى يېقىنقى ئون يىلدىن بۇيان ئاليۇمىن سەرپىياتىنى 1.75 ھەسسە ئاشۇردى، ئامېرىكىدىكى ئۈچ چوڭ ئاساسلىق ئاپتوموبىل شىركىتى كەلگۈسى ئون يىل ئىچىدە ئاپتوموبىللارنى يېنىكلىتىش پىلانىنى بېكىتتى. ياپونىيە ھەر بىر ئاپتوموبىلغا ئىشلىتىلىدىغان ئاليۇمىن مىقدارىنى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بىر ھەسسە ئاشۇردى. ياۋروپا 2006-يىلىغا بارغاندا ئاپتوموبىل سانائىتىدە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر ئاپتوموبىلغا ئىشلىتىلىدىغان ئاليۇمىن مىقدارىنى 1990-يىلىدىكى 55 كىلوگرامدىن 98 كىلوگرامغا يەتكۈزىدۇ، پولات ماتېرىيالنىڭ ئاپتوموبىل ياساشتا ئىگىلەيدىغان نىسبىتىنى 65% تىن 30% كە چۈشۈرىدۇ. ئامېرىكا ئاليۇمىنچىلىق جەمئىيىتىنىڭ مۆلچەرلىشىچە، 2005-يىلىغا بارغاندا يەر شارى بويىچە ئاپتوموبىللارغا سەرپ قىلىنىدىغان ئاليۇمىن مىقدارى 10 مىليون توننىغا يېتىدىكەن.

مۇھىت ئاسرايدىغان ئېنېرگىيە ئىشلىتىلىدۇ

بۈگۈنكى دۇنيادا مۇھىت ئاسراشقا ئەھمىيەت بېرىش، تەبىئەتكە ماس تەرەققىيات يولى ئۈستىدە ئىزدىنىش خەلقئارا كارخانا ساھەسىنىڭ ئورتاق تونۇشىغا ئايلاندى. ئاپتوموبىل ئىنسانىيەت مەدەنىيىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا زور ئىلگىرىلەشلەرنى ئېلىپ كەلگەن كەشپىيات بولسىمۇ، ئاتموسفېرا مۇھىتىغا ئەكس تەسىر كۆرسەتتى شۇنداقلا «زامانىمىزدىكى غەلىتە مەخلۇق» دېگەن بەتنامغا قالدى، شۇڭا مۇھىتنى ئانچە بۇلغىمايدىغان، ئېنېرگىيىنى ئاز سەرپ قىلىدىغان ئاپتوموبىل ئىشلەپچىقىرىش كەلگۈسى ئاپتوموبىل سانائىتى تەرەققىياتىنىڭ مۇھىم يۈزلىنىشى بولۇپ قالدى.

بۇلتۇر ياپونىيىنىڭ چيۇتيەن شەھەرلىك ئالەم شىركىتى بىر خىل كاربيۇراتور قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىنى ئېلان قىلدى؛ ئاپتوموبىلغا بۇ خىل قۇرۇلما ئورنىتىلغاندىن كېيىن، يېقىلغۇنى 15% ـ 30% كىچە تېجىگىلى ھەمدە كېرەكسىز گازلارنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارىنى ئازايتقىلى بولىدۇ. «ۋوۋشىلىڭ» شىركىتى يەنە بىر خىل توك بىلەن ھەرىكەتلىنىدىغان ئاپتوموبىلنى تەتقىق قىلىپ ياساپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇ خىل ئاپتوموبىلنىڭ ئېغىرلىق كۆتۈرۈش مىقدارى ئىككى توننا بولۇپ، سائىتىگە 150 كىلومېتىر يول يۈرەلەيدۇ، قارا ئىس چىقارمايدۇ، كاربون چالا ئوكسىدى، قويۇپ بېرىش مىقدارى بېنزىننىڭ 10/1 گە ۋە نىترات قويۇپ بېرىش مىقدارى بېنزىننىڭ 20/1 ىگە توغرا كېلىدۇ. ئەنگلىيە «خوردىن» ترانسپورت شىركىتى دېۋىن ئايمىقىدا بىر خىل يېڭى تىپتىكى توك بىلەن ھەرىكەتلىنىدىغان ئاپتوبۇسنى سىناق قىلىپ ياساپ چىقتى. ئامېرىكىنىڭ قوشما شىتاتلار قانۇنىدا 2000- يىلىغا بارغاندا ئامېرىكىدىكى ھەر ئون يېڭى ئاپتوموبىلنىڭ بىرى توك بىلەن ھەرىكەتلىنىدىغان ئاپتوموبىل بولۇشى كېرەكلىكى بەلگىلەندى. ياپونىيە، گېرمانىيە ۋە ھىندىستان قاتارلىق دۆلەتلەرمۇ قۇياش ئېنېرگىيىلىك ئاپتوموبىلنى تەتقىق قىلىپ ياسىدى، ئامېرىكا تەتقىق قىلىپ ياسىغان قۇياش ئېنېرگىيىلىك مۇسابىقە ئاپتوموبىلىغا ئايروپىلان تەقلىد قىلىنغان بولۇپ، ئاپتوموبىل ماڭغاندا قاناتنىڭ كۆتۈرۈلۈش كۈچى ئارقىلىق ئاپتوموبىلنىڭ ئېغىرلىقى يېنىكلەيدۇ. ئالدىن مۆلچەرلەشكە بولىدۇكى، ھەم ئېنېرگىيە تېجەيدىغان، ھەم مۇھىت بۇلغىمايدىغان بۇ خىل يۇقىرى ئىقتىدارلىق قۇياش ئېنېرگىيىلىك ئاپتوموبىللارنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى ئىنتايىن پارلاق.

ئاپتوموبىل ھەيدەش بىخەتەرلىشىدۇ

21-ئەسىر ئاپتوموبىللىرى ئىسمى- جىسمىغا لايىق ئاپتوماتلاشقان ئاپتوموبىللار بولىدۇ. «بىخەتەر ئاپتوموبىل ھەيدەش» كىشىلەرنىڭ كەلگۈسى ئاپتوموبىللار توغرىسىدىكى ئۇقۇمىنىڭ مۇھىم بىر مەزمۇنى.

ئاپتوماتلاشقان ئاپتوموبىللار پۈتۈنلەي كومپيۇتېر ئارقىلىق باشقۇرۇلىدۇ. كومپيۇتېر تىل ئارقىلىق شوپۇرلارغا قايسى ۋاقىتتا قايسى ياققا ئايلىنىش، قايسى ۋاقىتتا سۈرئەتنى تېزلىتىش كېرەكلىكىنى ئۇقتۇرىدۇ. مۇبادا شوپۇر يولدا مۈگدەپ قالسا، كومپيۇتېر ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدۇ، ئەگەر شوپۇر خاتالىشىپ تاسادىپىي ئەھۋال يۈز بېرىش ئېھتىمالى بولسا، كومپيۇتېر يەنە ئاپتوموبىلغا ئاپتوماتىك تورموز بېرىپ، بىخەتەرلىك تاسمىسىنى چىڭىتىدۇ. ئاپتوموبىل زاپچاسلىرىدا مەسىلە كۆرۈلسە، كومپيۇتېر ئۇنى رېمونت قىلىشنى ئەسكەرتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئاپتوموبىل باشتىن ئاخىر ياخشى ھالەتتە تۇرىدۇ. بۇ ئاپتوموبىل يەنە ئالاھىدە لايىھىلەنگەن تاشيوللاردا ئاپتوماتىك يۈرەلەيدۇ. لېكىن بۇنداق تاشيولغا سېزىش ئەسۋابى ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى، ئاپتوموبىل سېزىش ئەسۋابى تارقاتقان سىگنالنى قوبۇل قىلىپ، مۇناسىپ ئاپتوماتىك مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشى كېرەك ئەلۋەتتە.

ھازىر دۇنيادىكى ھەرقايسى چوڭ ئاپتوموبىل شىركەتلىرى مۇشۇنداق بىخەتەر ئاپتوماتىك ئاپتوموبىللارنى پائال تەتقىق قىلىپ ياسىماقتا. «كرېسلېر» شىركىتى ئاپتوموبىلغا يەنە بىخەتەرلىك گاز قېپى ئورۇنلاشتۇرغاندىن باشقا، باللار ۋە ياشانغانلار ئۈچۈنمۇ مەخسۇس بىخەتەر ئورۇن ھازىرلىغان ھەمدە ئاپتوموبىلنىڭ ئالدى ۋە يېنىغا زەربىنى پەسەيتىش قۇرۇلمىسى ئورۇنلاشتۇرغان. «سەنلىڭ» شىركىتى يېقىندا كۆرگەزمە قىلغان 4-ئەۋلاد يۇقىرى تېخنىكىلىق ئاپتوموبىلغا تەكشۈرۈش رادارى ۋە سېنزور ئورۇنلاشتۇرغان. ئۇ ئەقلىي ئىقتىدارغا ئىگە بولۇپ قىزىل، يېشىل چىراغلارنى، قاتناش بەلگىلىرىنى، توساقلارنى، يول ئەھۋالىنى ئاپتوماتىك پەرق ئېتىپ، ئاپتوموبىلنى بىخەتەر يۈرگۈزەلەيدۇ، شوپۇرغا: «زىيادە چارچىدىڭىز، دەم ئېلىڭ» دەپ ئەسكەرتىش بېرەلەيدۇ. ياپونىيىدىكى ئەڭ چوڭ ئاپتوموبىل ياساش شىركىتى ـ «فېڭتيەن» شىركىتى يېڭى تىپتىكى بىر خىل بىخەتەر ئاپتوموبىلنى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىقتى. بۇ ئاپتوموبىلغا ئىلغار بىر يۈرۈش ئېلېكترونلۇق سىستېما ئورۇنلاشتۇرۇلغان، شوپۇر مۈگدەپ قالغان ھەمدە ئالدى تەرەپتە كېلىۋاتقان ئاپتوموبىل بىلەن بىخەتەرلىك ئارىلىقى قالدۇرۇلمىغان ئەھۋالدا، ئۇ ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدۇ. ئاپتوموبىلنىڭ قاتناش ھادىسىگە ئۇچراپ كۆيۈپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، بۇ خىل ئاپتوماتلاشقان ئاپتوموبىلنىڭ بىخەتەرلىك سىستېمىسىغا يەنە ماتورنى بىخەتەر ئاسرايدىغان قۇرۇلما ئورۇنلاشتۇرۇلغان.

كەلگۈسىدىكى ئاپتوموبىل ۋېلسىپىت ھەيدەشتىنمۇ ئاسان ۋە ناھايىتى بىخەتەر بولغان بىر خىل يۇقىرى سۈرئەتلىك قاتناش قورالى بولۇپ قالىدۇ.

تۇرغۇن ئەنۋەر تەرجىمىسى

كەلگۈسىگە نەزەر

641 - سان

تامغىنى تۇردى قادىر نازىرى ئىشلىگەن

دۇنيا بويىچە مال باھاسى ئەڭ يۇقىرى دۆلەت

بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ياۋروپا ئىقتىسادىي كومىتېتى يېقىندا ئېلان قىلغان تەكشۈرۈش دوكلاتىدا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: ياپونىيىنىڭ مال باھاسى دۇنيادىكى دۆلەتلەرنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، يەر شارى بويىچە مال باھاسى ئەڭ يۇقىرى دۆلەتكە ئايلاندى. شۋېتسارىيە مال باھاسى ياپونىيىدىن قالسىلا 2-ئورۇندا تۇرىدۇ. مال باھاسى ئەڭ تۆۋەن دۆلەت بېلورۇسسىيە.

بۇ تەكشۈرۈش دوكلاتىدا 39 دۆلەتنىڭ مال باھاسىنىڭ تەكشۈرۈلگەنلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلغان. ئۇنىڭدا ئاۋستىرىيىنىڭ مال باھاسى ئۆلچەم قىلىنىپ، 100 سانلىق كۆرسەتكۈچ بەلگىلىنىپ، ھەر بىر دۆلەتنىڭ 1993-يىلى ئېھتىياجلىق بولغان يەرلىك پۇلىنى سېلىشتۇرۇپ 100 ئاۋستىرىيە شىللىڭىگە (تەخمىنەن 8.6 دوللارغا تەڭ) قانچىلىك تاۋار سېتىۋالغىلى بولىدىغانلىقىنى ياكى قانچىلىك مۇلازىمەت قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى تەكشۈرۈپ، تەكشۈرۈش نەتىجىسىدە، ياپونىيىنىڭ مال باھاسى كىشىنى چۆچۈتىدىغان دەرىجىدە يۇقىرى بولۇپ، كۆرسەتكۈچى 139 غا يەتكەن. شۋېتسارىيىنىڭ 121 گە يەتكەن، دانىيە، گېرمانىيە، شۋېتسىيە، نورۋېگىيىنىڭ ئايرىم-ئايرىم ھالدا 113، 106 ۋە 105 بولغان. ئامېرىكىنىڭ مال باھاسى بىر قەدەر تۆۋەن بولۇپ، كۆرسەتكۈچى 84 بولغان. سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى دۆلەتلىرىنىڭ مال باھاسى ئىنتايىن تۆۋەن بولۇپ، بېلورۇسسىيىنىڭ كۆرسەتكۈچىسى يەتتە، مولداۋىيىنىڭ 12، ئۇكرائىنا ۋە لىتۋانىيىنىڭ 15 ۋە 17 بولغان.

تۇرسۇنجان ئابدۇللا (ت)

بىلەمسىز

چيەن چىچېن شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ ئالاھىدە يىغىنىغا قاتنىشىش ئۈچۈن جاكارتىغا باردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جاكارتا، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن ئۆتكۈزۈلمەكچى بولغان 3 - نۆۋەتلىك شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ رايون مۇنبىرى يىغىنى ۋە شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقى بىلەن سۆزلىشىش ئۆلپەتلىرى يىغىنىغا قاتنىشىش ئۈچۈن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن بۇ يەرگە كەلدى.

ھىندونېزىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ باش كاتىپى يېرسات قاتارلىق ھىندونېزىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە جۇڭگونىڭ ھىندونېزىيىدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى جوگاڭ ئايرودرومغا چىقىپ، چيەن چىچېن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى كۈتۈۋالدى.

چيەن چىچېن پاپۇئا يېڭى گۋىنىيىسى، فىجى ۋە غەربىي ساموئا قاتارلىق جەنۇبىي تىنچ ئوكيان دۆلەتلىرىدە زىيارەتتە بولغاندىن كېيىن بۇ يەرگە كەلدى.

خەلقئارا يىزا ئىگىلىك ۋە بىئولوگىيە مەركىزى يىزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشتا مۇھىت ئاسراشقا ئەھمىيەت بېرىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لوندون، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. خەلقئارا يىزا ئىگىلىك ۋە بىئولوگىيە مەركىزى بۈگۈن بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن 13 - نۆۋەتلىك ئەسلەش يىغىنىدا دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ يىزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىللە مۇھىتنى ئاسراشقا ئەھمىيەت بېرىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

بۇ مەركەز مۇنداق دەپ قارىدى: يىزا ئىگىلىكىنىڭ سىجىل تەرەققىياتى تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئىنتايىن مۇھىم. تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر يىزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى تەتقىق قىلغاندا، كىرگۈزگەندە ۋە تاللىغاندا چوقۇم مۇھىت ئاسراش ئامىللىرىنى نەزەردە تۇتۇشى، يىزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بىللە، ئۆز يېرىدىكى جانلىقلارنىڭ كۆپ خىللىقىنى، سۇ بايلىقى ۋە ئورمان قاتارلىقلارنى ئاسرىشى كېرەك.

جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى خەلقئارا يىزا ئىگىلىك ۋە بىئولوگىيە مەركىزى يىغىنىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا دوكلات بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لوندون، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. خەلقئارا يىزا ئىگىلىك ۋە بىئولوگىيە مەركىزىنىڭ 13 - نۆۋەتلىك ئەسلەش يىغىنى بۈگۈن جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ سۆزىنى ئېچىلىش مۇراسىمىدىكى نۇقتىلىق دوكلات قىلدى.

جۇڭگو يىزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى جياڭ يەنشى ئېچىلىش مۇراسىمىدا «جۇڭگو يىزا ئىگىلىك پەن-تېخنىكىسىنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئۇنىڭغا نەزەر» دېگەن تېمىدا نۇتۇق سۆزلىگەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەن ئون نەچچە يىلدىن بۇيانقى يىزا ئىگىلىكىدە پۈتۈن دۇنيانىڭ دىققىتىنى تارتقان مۇۋەپپەقىيەتلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇلتۇر ئاشلىق ھوسۇلى 460 مىليون توننىغا يەتتى. «جۇڭگو دۇنيا بويىچە يەتتە پىرسەنتنى ئىگىلەيدىغان تېرىلغۇ يەر بىلەن دۇنيا ئاھالىسىنىڭ يىگىرمە ئىككى پىرسەنتنى بېقىپ، ئىنسانىيەت تەرەققىياتىغا غايەت زور تۆھپە قوشتى».

جياڭ يەنشى مۇنداق قارىدى: جۇڭگونىڭ يىزا ئىگىلىكىدە مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشتىكى سەۋەب توغرا يىزا ئىگىلىك سىياستى بولغاندىن سىرت، يىزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنىڭ راۋاجلىنىشى ۋە ئۇنى قوللىنىشى مۇھىم رول ئوينىدى. جۇڭگو شالغۇتلاشتۇرۇلغان شالنى تېرىشنى كېڭەيتىپ، شالنىڭ بىرلىك ھوسۇلنى 50-يىللاردىكىدىن بىر ھەسسە ئاشۇردى. سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ زىرائەتلەرنىڭ ھوسۇلنى% 30تىن % 50 كىچە ئاشۇردى، ھازىر بۇ تېخنىكا 6 مىليون گېكتاردىن ئارتۇق يەردە كېڭەيتىلدى.

مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا ئاشلىقنى 50 مىليارد كىلوگرام، گۆشنى 10 مىليون توننا، سۇ مەھسۇلاتلىرىنى 10 مىليون توننا ئاشۇرۇش نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن، جۇڭگو يىزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىدۇ. مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا ۋە كېيىنكى ئەسىرنىڭ 20 - يىللىرىغا قەدەر جۇڭگو يىزا ئىگىلىك تەبىئىي بايلىقنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىدۇ ۋە قوغدايدۇ، يېمەكلىك مەنبەسىنى كېڭەيتىدۇ، سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىدۇ ۋە مۇكەممەللەشتۈرىدۇ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى ئۇنىۋېرسال ئاشۇرۇش تېخنىكىسىنى راۋاجلاندۇرۇپ، يىزا ئىگىلىكىنى رايونلارغا ئايرىپ سىجىل راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئۇنىۋېر-سال تېخنىكا سىستېمىسىنى بەرپا قىلىدۇ ۋە باشقىلار.

خەلقئارا يىزا ئىگىلىك ۋە بىئولوگىيە مەركىزى دۇنيا بويىچە ئەڭ چوڭ يىزا ئىگىلىك ئۇچۇر ۋە تەتقىقات تەشكىلاتى بولۇپ، ھازىر ئۇنىڭغا 40 دۆلەت ئەزا، جۇڭگو 1995 - يىلى 8 - ئايدا ئەزا بولغان.

مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك (ئوڭدا) مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى قاھىرە زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە بۇ يەرگە زىيارەتكە كەلگەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇ بىلەن ئۇچرىشىپ، مىسىر-ئىسرائىلىيە مۇناسىۋىتى، ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتى قاتارلىق مۇھىم مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر ئالماشتۇردى.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

نېتانياخۇ تۇنجى قېتىم مىسىردا زىيارەتتە بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 18 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە

سۆھبەتنى قانداق قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش ھەمدە ئىككى تەرەپ مۇناسى-

سۆھبەتتە مادرىد يىغىنىنىڭ رامكىسى، ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 242 -،

ئوتتۇرا شەرقنىڭ ۋەزىيىتى تېخىمۇ مۇرەككەپلىشىپ كەتتى

ئومۇمىي بايان

ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇنى ئاقسارايغا تەكلىپ قىلىشتا قاتتىق مەيدان تۇتۇش بىلەن تونۇلغان لىكۇد گۇرۇھىنىڭ بۇ رەھبىرىنى ئۆز سىياستىنى تەڭشەپ، ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق تەرەققىياتىغا ماسلاشتۇرۇشقا دەۋەت قىلماقچى ئىدى، لېكىن كلىنتون كۈتكەن ئۈمىدىگە يېتەلمىدى.

ئىككى سائەتكە يېقىن سۆھبەتتە، نېتانياخۇ كلىنتون ئوتتۇرىغا قويغان «زېمىن بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش»تىن ئىبارەت ماھىيەتلىك مەسىلىدىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ، ئاۋۋال مۇش ئېتىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، تېررورلۇقنى قاتتىق سۆكتى ۋە ھازىر «زېمىن بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش» ئۈستىدە گەپ قىلىدىغان ۋاقىت ئەمەس، ھازىرقى ئەڭ مۇھىم مەسىلە «خەۋپسىزلىك كاپالىتىگە ئىگە تىنچلىقتىن ئىبارەت» دەپ قارىدى.

كلىنتون: لىبىورىستلار پارتىيىسى ھۆكۈمىتى بىلەن پەلەستىن رەھبەرلىرى تىنچلىق توغرىسىدا مەلۇم كېلىشىملەرنى ھاسىل قىلدى، نېتانياخۇ ۋارىس سۈپىتىدە بۇ كېلىشىملەرنى ئىجرا قىلىشى كېرەك، دەپ كۆرسەتكەندە، بۇ يېڭى زۇڭلى مەجبۇرىيەتنى ئادا قىلىشىمىز كېرەك، ئەمما ئەرەب دۆلەتلىرى ئالدى بىلەن ئىسرائىلىيىنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بېرىشى كېرەك، دېدى.

نېتانياخۇ ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسىدە نۇتۇق سۆزلەش پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ، ئۆزىنىڭ كلىنتون ھۆكۈمىتىنىڭكىگە ئوخشىمايدىغان سىياستىنى ئومۇميۈزلۈك شەرھلەپ ئۆتتى. كلىنتون نېتانياخۇنى ئەراپات بىلەن بىۋاستە سۆھبەتلىشىشكە دەۋەت قىلغاندا، نېتانياخۇ ئىسرائىلىيىنىڭ مەنپەئەتىگە ئۇيغۇن كەلگەن چاغدىلا، ئاندىن بۇ ئىش ئۈستىدە ئويلىشىپ كۆرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. سۈرىيە بىلەن ئۇچرىشىش ئۈستىدە توختالغاندا، نېتانياخۇ سۈرىيىنى ئىسرائىلىيىگە دۈشمەنلىك ھەرىكەت قوللاندى، دەپ ئەيىبلىدى. ھېبروندىن قوشۇن چېكىندۈرۈش ئىشىنى ئۇ ئۆزىنىڭ كۈنتەرتىپىگە تېخىمۇ كىرگۈزمىدى، چۈنكى ئۇ: بىزگە يېقىن بۇ جاينىڭ ئىسرائىلىيىگە بولغان تەھدىتى بەك چوڭ، دېگەن گەپنى قىلدى. يېرۇسالېم مەسىلىسى توغرىسىدا، ئۇ كلىنتون ھۆكۈمىتىنىڭ يېرۇسالېمنىڭ ئىسرائىلىيىنىڭ پايتەختى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلمايدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ، پارلامېنت مۇنبىرىدىن پايدىلىنىپ، يېرۇسالېم ئىسرائىلىيىنىڭ پايتەختى، دەپ جۆيلىدى.

نېتانياخۇنىڭ ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى بولغاندىن كېيىن تۇنجى قېتىم ئامېرىكىنى زىيارەت قىلغان چاغدىكى پائالىيەتلىرىدىن قارىغاندا، كلىنتون ھازىرقى لىكۇد گۇرۇھى ھۆكۈمىتىنىڭ قاتتىق مەيدانىنى بىلگەندىن باشقا، ھېچقانداق مەقسەتكە يېتەلمىدى.

كىشىلەر ئەسلىدە كلىنتوننىڭ بۇ قاتتىق قوللۇق ئەربابنىڭ مەيدانىنى يۇمشىتىپ، ئوتتۇرا شەرقنىڭ تىنچلىق تەرەققىياتىنى قۇتقۇزۇۋالالايدىغان - قۇتقۇزۇۋالالمايدىغانلىقىغا قاراپ باقماقچى بولغانىدى. ئەمما كلىنتون زىيارەتكە كەلگەن مېھماننى قايىل قىلالمىدى، ئەكسىچە مېھمان ساھىبخانىنى ئىسرائىلىيە يېڭى ھۆكۈمىتىنىڭ ئالدىنقى نۆۋەتلىك لىبىورىستلار ھۆكۈمىتىنىڭكىگە ئوخشىمايدىغان سىياستىگە لايىقلىشىۋاتىدۇ، دېدى. بۇنىڭدىن ئوتتۇرا شەرقنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ۋەزىيىتىنىڭ تېخىمۇ مۇرەككەپلىشىپ تۇرىدىغانلىقىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 18 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ بۈگۈن قاھىرەگە بېرىپ مىسىردىكى بىر كۈنلۈك زىيارىتىنى باشلىۋەتتى. بۇ ئۇنىڭ بۇ يىل 5 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئومۇمىي سايلامدا غەلىبە قازانغاندىن كېيىن، تۇنجى قېتىم ئەرەب دۆلىتىدە زىيارەتتە بولۇشى. نېتانىياخۇ قاھىرەگە بارغاندىن كېيىن دەرھال مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەككە ئىسرائىلىيە يېڭى ھۆكۈمىتىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىغا تۇتقان سىياسىتىنى تونۇشتۇردى؛ مۇبارەكمۇ ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ بۇ مەسىلىدىكى مەيدانىنى شەرھلىدى، ئىككى رەھبەر ئىسرائىلىيە ئومۇمىي سايلىمىدىن كېيىنكى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىنىڭ ئەڭ يېڭى تەرەققىياتى ۋە ئەرەب- ئىسرائىلىيە سۆھبىتىنى قانداق قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش ھەمدە ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر ئالماشتۇردى.

مۇبارەك بىلەن نېتانىياخۇ سۆھبەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن بىرلىكتە مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى. مۇبارەك ئۆزىنىڭ نېتانىياخۇ بىلەن ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتى مەسىلىسىنى مەركەزلىك مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇ مۇنداق دېدى: سۆھبەت ئاياغلاشقاندىن كېيىن، مەن تىنچلىق تەرەققىياتىنىڭ داۋاملىق يۈكسىلىشىگە قارىتا ئۈمىدلەندىم ھەم زور ئۈمىد باغلىدىم.

مۇبارەك ئەرەب - ئىسرائىلىيە سۆھبىتىنى تېزرەك ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن مۇۋاپىق كەيپىيات يارىتىش كېرەك، دەپ تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئەرەپ - ئىسرائىلىيە سۆھبىتىدە مادرىد يىغىنىنىڭ رامكىسى، ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 242 -، 338- ۋە 425 - نومۇرلۇق قارارلىرى ھەمدە «يەر بەدىلىگە تىنچلىققا ئېرىشىش» پرىنسىپى قاتارلىقلارنى ئاساس قىلىش كېرەك.

نېتانىياخۇ مۇنداق دېدى: پەلەستىنلىكلەرنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ئىسرائىلىيە ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىنى ۋە گازا رايونىنى قامال قىلىشنى بوشىتىپ، 10 مىڭ پەلەستىنلىكنىڭ ئىسرائىلىيىگە كىرىپ ئىشلىشىگە رۇخسەت قىلىدۇ.

يېرۇسالېم مەسىلىسى توغرىسىدا، نېتانىياخۇ مۇنداق دېدى: يېرۇسالېمنى ئەمدى يەنە بۆلۈشكە بولمايدۇ، ئەمما ئىسلام دىنى، خرىستىان دىنى ۋە يەھۇدى دىنىنىڭ ھوقۇقلىرى ئومۇميۈزلۈك قوغدىلىشى كېرەك.

سۈرىيە، لىۋان زۇڭتۇڭلىرى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسى توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دەمەشق، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. سۈرىيە زۇڭتۇڭى ئاساد زىيارەتكە كەلگەن لىۋان زۇڭتۇڭى ھىراۋى بىلەن بۈگۈن بۇ يەردە ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىنىڭ ئەڭ يېڭى تەرەققىياتى توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

سۈرىيىنىڭ ھەممىدىن خەۋەردار ئەربابىنىڭ ئاشكارىلىشىچە، ئىككى دۆلەت زۇڭتۇڭلىرى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق مۇساپىسىنىڭ ئەڭ يېڭى تەرەققىياتى، ئوتتۇرا شەرق رايونىنىڭ ۋەزىيىتى، ئىسرائىلىيىنىڭ تىنچلىق مۇساپىسىگە قارىتقان سىياسىتىدىكى ئۆزگىرىش ھەمدە ئىككى دۆلەتنىڭ ئەرەب دۇنياسى ۋە خەلقئارا جەمئىيەت بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە پىكىرلەشكەن.

ئىككى تەرەپ يەنە ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ پەۋقۇلئاددە باشلىقلار يىغىنىنىڭ قارارىنى ئىجرا قىلىپ، ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ ئورتاق ھەرىكىتىنى كۈچەيتىپ، ئادىل، ئومۇميۈزلۈك تىنچلىقنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىدىغانلىقىنى تەكىتلىگەن.

ئىئوردانىيە باش ۋەزىرى بىلەن ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى تىنچلىق مۇساپىسىنى مۇزاكىرە قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 16- ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىئوردانىيە باش ۋەزىرى كابارىت بۈگۈن كەچتە تېل - ئاۋىۋدا مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانىياخۇ ماڭا ئىسرائىلىيە يېڭى ھۆكۈمىتىنىڭ پەلەستىنگە بېرىلگەن ۋەدىگە ئەمەل قىلىدىغانلىقى ھەمدە رايون تىنچلىقى ئۈستىدە داۋاملىق ئىزدىنىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بەردى.

كابارىت نېتانىياخۇ بىلەن سۆھبەتلەشكەندىن كېيىن، ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا بۇ سۆزنى قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: نېتانىياخۇ ماڭا ئىسرائىلىيىنىڭ پەلەستىن تەرەپ بىلەن ئىمزالىغان كېلىشىملەرگە رىئايە قىلىدىغانلىقى ھەمدە بۇ كېلىشىملەرنى سەممىي ئىجرا قىلىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بەردى.

كابارىت ئۆزىنىڭ ۋە نېتانىياخۇنىڭمۇ ئىسرائىلىيە بىلەن ئىئوردانىيە، پەلەستىن ۋە مىسىر ئوتتۇرىسىدا ئىمزالانغان كېلىشىملەرگە رىئايە قىلىش كېرەك، دەپ قارىغانلىقىنى ئېيتتى.

نېتانىياخۇ مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا: ئىسرائىلىيىنىڭ ۋە ئىئوردانىيىنىڭ مىسىر ۋە مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك ئەرەب دۇنياسىنىڭ تىنچلىقىدا مۇھىم رول ئوينايدۇ، دەپ قارىغانلىقىنى ئېيتتى.

ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتى

كوتىدىۋا زۇڭلىسى بۇ قېتىم جۇڭگوغا قىلغان زىيارىتىم نەتىجىلىك بولدى، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئابىجان، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بۈگۈن جۇڭگودىن قايتىپ كەلگەن كوتىدىۋا زۇڭلىسى دۇنكان جۇڭگودىكى زىيارىتىنىڭ مول نەتىجىلىك بولغانلىقىنى، كوتىدىۋا بىلەن جۇڭگونىڭ ھەمكارلىشىش ساھەسىنىڭ كۆپ ئىكەنلىكىنى ئېيتتى.

دۇنكان يېتىپ كەلگەندىن كېيىن ئايرودرومدا مۇخبىرلارغا سۆھبەت بايان قىلىپ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىم جۇڭگودىكى زىيارىتىمدە كوتىدىۋا بىلەن جۇڭگو ئوتتۇرىسىدىكى ھەمكارلىشىش ساھەسىنىڭ كۆپ ئىكەنلىكىنى بايقىدىم، ئافرىقا بىلەن ئاسىيا ھەمكارلىقىنى تېخىمۇ كۈچەيتىشى ۋە كېڭەيتىشى كېرەك.

ئۇ ئىزاھلاپ مۇنداق دېدى: ئاسىيانىڭ تەرەققىيات شەكلى ۋە تېخنىكىسى ئافرىقىغا ئەڭ مۇۋاپىق كېلىدۇ، شۇڭا ئافرىقا بىلەن ئاسىيانىڭ ھەمكارلىشىشى ئافرىقا ئۈچۈن تېخىمۇ پايدىلىق، ئافرىقا ياۋروپا قاتارلىق جايلار بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش بىلەن بىللە، ئاسىيا دۆلەتلىرى بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى تېخىمۇ كۈچەيتىشى كېرەك.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ قېتىمقى زىيارەت ئىنتايىن نەتىجىلىك بولدى، زىيارەتتە بىر قاتار كېلىشىم، مۇددىئانامە ئىمزالاندى، كوتىدىۋا، جۇڭگو ئوتتۇرىسىدىكى سودا مۇناسىۋىتى كۈچەيدى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ھەمكارلىق شىركەتلىرى كۆپەيدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە خۇسۇسىيلار ساھەسىدە ھەمكارلىشىدىغان بىر مۇنچە شىركەتلەر تېپىلدى.

كارادىچ بارلىق ۋەزىپە ۋە ھوقۇقلىرىدىن ۋاز كەچكەنلىكىنى جاكارلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېلگراد، 19 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زۇڭتۇڭىنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى خولبرۇئوك بۈگۈن يۇگوسلاۋىيىنىڭ پايتەختى بېلگرادتا: كارادىچ 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن باشلاپ بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېربىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭلۇقىدىن ۋاز كەچتى، ئاشكارا سىياسىي پائالىيەتلىرىنى توختاتتى، سېربىيە دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ رەئىسلىك ۋەزىپىسىدىنمۇ بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنادا ئومۇمىي سايلام ئۆتكۈزۈلۈشتىن بۇرۇن توختايدۇ، دەپ جاكارلىدى.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، كارادىچ، بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېربلار پارلامېنتىنىڭ باشلىقى كرايىشنىك، مۇۋەققەت زۇڭتۇڭ پراۋشىچ ۋە دىپلوماتىيە مىنىستىرى بىخاموۋ شۇ كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ كارادىچنىڭ بۈگۈندىن تارتىپ بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېربىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭلۇقى ۋەزىپىسىدىن ھەمدە بارلىق ھوقۇقىدىن ۋاز كەچكەنلىكىنى جاكارلىغان. باياناتتا ئومۇمىي سايلامدا يېڭى زۇڭتۇڭ سايلاپ چىقىلىشتىن بۇرۇن، بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېربىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭلۇقىنى پراۋشىچ ئۆتەپ تۇرىدۇ، سېربىيە دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ رەئىسلىكىنى بىخا ئۆتەيدۇ، دەپ كۆرسىتىلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى ۋاشىنگتون، 19-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا گوۋۇيۈەنىنىڭ باياناتچىسى بېرنىس بۈگۈن: ئامېرىكا بوسنىيە- گېرتسېگوۋىنا سېرب رەھبىرى كارادىچنىڭ بارلىق سىياسىي ۋەزىپىلىرىدىن ئىستېپا بېرىشكە قوشۇلغانلىقىنى قارشى ئالىدۇ ھەم بۇنى «بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا تىنچلىق كېلىشىمى»نى ئىزچىل - كېسەل يولغا قويۇشتا تاشلانغان «مۇھىم بىر قەدەم» دەپ قارايدۇ، دېدى.

ئامېرىكىنىڭ يولۇچىلار ئايروپىلانىدىن پارتلاپ چىقتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نيۇ - يورك، 18- ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئامېرىكا يەر شارى ئاۋئاتسىيە شىركىتىنىڭ «بوئىن— 747» بەلگىلىك بىر يولۇچىلار ئايروپىلانى بۈگۈن نيۇ - يوركتىكى كېنىندى خەلقئارا ئايرودرومىدىن كۆتۈرۈلگەندىن كېيىن پارتلاپ كەتتى، ئايروپىلاندىكىلەرنىڭ بىرنىمۇ ساق قالمىغان بولۇشى مۇمكىن.

فرانسىيىنىڭ پارىژ شەھىرىگە قاراپ ئۇچقان بۇ ئايروپىلاندا 212 يولۇچى ۋە 37 نەپەر ئايروپىلان خادىمى بار ئىدى.

تۈركىيە ئۆز قوشۇنلىرىنىڭ ھۆكۈمەتكە قارشى قوراللىق كۈچلەرنى قوللىماسلىقىنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەنقەرە، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. تۈركىيە زۇڭتۇڭى دەمىرەل بۈگۈن قوشنىلىرىنىڭ تۈركىيىدىكى ھۆكۈمەتكە قارشى كورت ئىشچىلار پارتىيىسىنى قوللىماسلىقىنى قاتتىق مۇراجىئەت قىلدى.

دەمىرەل زۇڭتۇڭ تۈركىيە بىلەن ئىران چېگرىسىدىكى بىر ھەربىي قاراۋۇلخانىنى كۆزدىن كەچۈرگەندە يۇقىرىدىكى مۇراجىئەتنامىنى چىقاردى. ئېيتىلىشىچە، كورد ئىشچىلار پارتىيىسىنىڭ پارتىزانلىرى ئۆتكەن ھەپتە ئىران چېگرىسىدىن ئۆتۈپ بۇ قاراۋۇلخانىغا ھۇجۇم قىلىپ، بەش ئەسكەرنى ئۆلتۈرگەن، ئىككى ئەسكەرنى يارىلاندۇرغان.

دەمىرەل ئۆزىنىڭ بۇ قاراۋۇلخانىدىكى زىيارىتىنى «ئالاھىدە ئەھمىيەتكە ئىگە» دېدى. ئۇ بۇ يەردە ئاشۇ زېمىننىڭ تۈركىيىنىڭ زېمىنى ئىكەنلىكىنى، ھازىر مۇشۇنداق، كەلگۈسىدىمۇ شۇنداق بولىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ قېتىمقى ھۇجۇم ئىران تۈركىيىنى ئىراننىڭ چېگرا رايونىدىكى كەنتلەرگە ئايروپىلان بىلەن ھۇجۇم قىلدى، ئۇ ئۆلۈم- يېتىم پەيدا قىلدى، دەپ ئەيىبلىگەندىن كېيىن يۈز بەردى. تۈركىيە تەرەپ ئىراننىڭ ئەيىبلىشىنى رەت قىلدى.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇڭ، پارچە باھاسى: 18 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش
نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)
«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

新疆日报
（维文）

1996 ـ يىل
ئىيۇل
24
چارشەنبە

مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش دېھقان، چارۋىچىلارغا مەنىۋى ئوزۇق بەخش ئەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: يېقىندا ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى تەشكىللىگەن مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش گۇرۇپپىسى بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە ئالتاي ۋىلايەتلىرىدە 43 مەيدان ئويۇن قويۇپ، شۇ جايدىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا مەنىۋى ئوزۇق بەخش ئەتتى.

بۇ يىل بېشىدا ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى تەشكىللىگەن مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش گۇرۇپپىسى بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ لوپنۇر، چەرچەن، چاقىلىق ناھىيىلىرى ۋە يېزا (مەيدان)لىرىدا 16 مەيدان ئويۇن قويدى. ئۇلار ئورۇندىغان مول مەزمۇنلۇق ناخشا ـ ئۇسسۇل شۇ جايدىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا مەنىۋى ئوزۇق ئاتا قىلدى.

يەنە بىر گۇرۇپپا ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ چىڭگىل، كۆكتوقاي ناھىيىلىرى ۋە ھەرقايسى يېزا (مەيدان)لىرىدا 27 مەيدان ئويۇن قويدى، ئويۇن كۆرگۈچىلەر 35 مىڭ كىشىگە يەتتى.

جايلار چاقماق تېزلىكىدە ئىش كۆرۈپ، مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتماقتا

ـ «5 ـ ئىيۇل» تېلېفون يىغىنىنىڭ «ئالتە تۈرلۈك مەنئى قىلىش بۇيرۇقى»نىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالىدىن خاتىرە

ئاپتونوم رايون 7 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتىش، كىرىمنى ئاشۇرۇش ـ چىقىمنى تېجەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، ئالتە تۈرلۈك تەدبىرنى ئوتتۇرىغا قويغانىدى، ھازىرغىچە ئون نەچچە كۈن ئۆتتى. جايلار ۋە تارماقلارنىڭ بۇ «ئالتە تۈرلۈك مەنئى قىلىش بۇيرۇقى»نى قانداق ئەمەلىيلەشتۈرگەنلىكى كىشىلەر كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان تېما بولۇپ قالدى. مۇخبىرلار بۆلۈمىمىز مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن 7 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى ئالتە مۇخبىرنى ئىز قوغلاپ زىيارەت قىلىشقا ئەۋەتتى.

مۇخبىرلىرىمىز بارغانلىكى يەردە جايلار ۋە تارماقلارنىڭ چاقماق تېزلىكىدە ھەرىكەتكە كېلىپ، تېلېفون يىغىنىنىڭ «ئالتە تۈرلۈك مەنئى قىلىش بۇيرۇقى»نى ئۆز جايى، ئۆز تارمىقىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، باشقۇرۇش مىزانلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، قىل دېگەننى قىلىپ، قىلما دېگەننى قىلماسلىقنى، ئاممىنىڭ بۇ ئىشتىن خۇشال بولغانلىقىنى كۆرگەن. يەنە بىر قىسىم كىشىلەر غەم ـ ئەندىشىدىن خالى ئەمەس، ئۇلار بەزى جايلار ۋە تارماقلارنىڭمۇ ھەقىقىي ئىش قىلىشىنى ئۈمىد قىلىشىۋاتىدۇ.

ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاستلار چاقماق تېزلىكىدە ھەرىكەتكە كەلگەن

مۇخبىرىمىز چىن جيەن جايلارنىڭ «5 ـ ئىيۇل» تېلېفون يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن 7 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم نازارەت قىلىش ـ تەكشۈرۈش باشقارمىسىغا باردى، باشقارما باشلىقى خې شىنلىيەندىن ئىلى، تارباغاتاي، قەشقەر، قىزىلسۇ ئوبلاستى قاتارلىق جايلاردىن كەلگەن ئۇچۇرلارنى ئىگىلىدى، بۇ جايدىكىلەر چاقماق تېزلىكىدە ھەرىكەتكە كېلىپ، قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلارنى قىلىپ، چەكلەنگەن ئىشلارنى قەتئىي توسقان.

سوزمىغان

بورتالا ئوبلاستلىق پارتكوم يىغىن ۋە كۈتۈۋېلىش چىقىمىنى زور كۈچ بىلەن قىسىش، پارتىيە قۇرۇلتىيى، خەلق قۇرۇلتىيىدىن باشقا ئادەتتىكى يىغىنلارنى بىر كۈندىلا تۈگىتىشنى قارار قىلغان.

قەشقەردە بىر ئورۇن يىلدا بىرلا قېتىم يىغىن ئاچىدىغان بولغان

قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم ئون تۈرلۈك تەدبىر تۈزدى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر ئورۇن يىلدا بىرلا قېتىم خىزمەت يىغىنى ئاچىدۇ، دېگەن بەلگىلىمە بار.

خوتەن سۈلەتۋازلىق قىلىشنى كۆتۈرەلمەيدۇ

مۇخبىر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئىشكى ئالدىدا خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ياڭ جاۋجىنى ئۇچرىتىپ، ئۇنىڭدىن: خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم نېمە ئۈچۈن تېلېفون يىغىنى ئېچىلىشتىن ئىلگىرى 1 ـ بولۇپ كۆچمە تېلېفوننى يىغىپ تاپشۇرۇش قارارىنى چىقاردى؟ دەپ سورىغاندا، ياڭ جاۋجى مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: بۇ بىزنىڭ ئاكتىپلىق قىلغىنىمىز ئەمەس، ۋىلايىتىمىز ھەقىقەتەن نامرات رايون، كۆچمە تېلېفوننى كۆتۈرۈپ يۈرۈش سالاھىيىتىمىزگە ماس كەلمەيدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، بىزنىڭ ئۇنداق سۈلەتۋازلىقنى كۆتۈرگۈچىلىكىمىز يوق، كادىرلار خىزمەت ئۇسلۇبىنى قانداق ئۆزگەرتىشى كېرەك، قانداق قىلغاندا ئاممىنى قەلبىدە تۇتقان بولىدۇ؟ بۇ ئىشتا كادىرلار ئىشنى ھەممىدىن ئاۋۋال ئۆزىدىن باشلىشى كېرەك.

سانجىدا كۆچمە تېلېفونلار پېچەتلەندى

سانجى ئوبلاستىدىكى بەش بەنزە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ۋە ھەرقايسى

تېلېفونلارنىڭ ھەممىسى ئوبلاستلىق پارتكوم ئىشخانىسى ۋە ھۆكۈمەت ئىشخانىسىغا تاپشۇرۇلدى، ھەممىسى تىزىملىنىپ پېچەتلەندى. 7 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنىگىچە 29 كۆچمە تېلېفون يىغىۋېلىندى.

ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون بەرگەندە تىزىملىتىشنى يولغا قويدى

مۇخبىرىمىز جاڭ يۈي ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش ـ مەمۇرىي تەپتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى پېڭ لۇيىڭنى تېلېفوندا زىيارەت قىلدى، پېڭ لۇيىڭ مۇنداق دېدى: «پارتگۇرۇپپىمىز 7 ـ ئاينىڭ 5 ـ ۋە 7 ـ كۈنى دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنى ئۆتكۈزۈپ، ھەر ئايدا بىر نەچچە مىڭ يۈەن ھەق تۆلىنىۋاتقان، ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۈچلۈك بولۇۋاتقان ئائىلىگە ئورنىتىلغان ئىككى خەلقئارالىق بىۋاستە تېلېفوننى ئەمەلدىن قالدۇردى. مائارىپ كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ئىككى كۆچمە تېلېفوننى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تاپشۇردى، يەنە بۇنىڭدىن كېيىن ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون بېرىدىغانلارنىڭمۇ تىزىمغا ئالدۇرۇشنى بەلگىلىدى.

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى ياخشى ئىشلەنمەكتە

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇنەۋۋەر ئابدۇرېشىت خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ساۋاتلىرىنى تەشۋىق قىلىش ۋە ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش خىزمىتى كۈچەيتىلگەنلىكتىن، ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى.

1992 ـ يىلى 4 ـ ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش ئىشخانىسى قۇرۇلدى. ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتى كۆپ يۈز بېرىدىغان جايلار كەسپىي ۋە يېرىم كەسپىي ئوت ئۆچۈرۈش قوشۇنى قۇرۇپ، ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاساسىي ئەسلىھەلىرىنى، ئوت ئۆچۈرۈشتە كېرەكلىك قاتناش ۋە ئالاقە ئۈسكۈنىلىرىنى تولۇقلاپ، ئوتلاقلاردا ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەش ۋە ئوت ئاپىتىدىن قۇتقۇزۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى.

ھازىر ئاپتونوم رايونىمىز ئوتلاقلىرىدا يۈز بېرىدىغان ئوت ئاپىتى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئون قېتىمدىن 20 قېتىمغىچە ئازايدى. ئاپەتكە ئۇچرايدىغان ئوتلاق كۆلىمى 37 مىڭ مو ئەتراپىدا، ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 730 مىڭ يۈەن ئەتراپىدا ئازايتىلدى.

لەنجۇ ـ شىنجاڭ تۆمۈريولىنى كەلكۈن ئۈزۈۋەتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ۋاڭ جۈيى، ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز جاۋ يۈگاڭ خەۋەر قىلىدۇ: 7 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى سەھەردە لەنجۇ ـ شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ داۋانچىڭدىن سەنگېجۇاڭغىچە بولغان ئارىلىقى كەلكۈننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىدى، چۈشتىن ئىلگىرى سائەت ئوندىن ئون مىنۇت ئۆتكەندە، لەنجۇ ـ شىنجاڭ تۆمۈريولى ئۈزۈلدى، ئارقىدىنلا ئالاقە لىنىيىسىمۇ ئۈزۈلدى، 7 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى ئۈرۈمچىگە يېتىپ كېلىدىغان يولۇچىلار پويىزلىرى ئەرشىلدەن پويىز ئىستانسىسى، پىچان پويىز ئىستانسىسى ۋە تۇرپان پويىز ئىستانسىسىدا قامىلىپ قالدى.

ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى گومىيجى، مۇئاۋىن شۇجىسى لى گۇاڭپىڭ ۋەقە يۈز بەرگەن مەيدانغا يېتىپ كېلىپ كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش ـ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قوماندانلىق قىلدى.

شىنجاڭ ھەربىي رايونىغا قاراشلىق قىسىملار كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش ـ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىگە قاتناشماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ليۇ شىنجۈەن، قىسىمدا تۇرۇشلۇق مۇخبىرىمىز جاڭ نيەنجۈن خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى بىر نەچچە كۈندىن بۇيان، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ 2000 دىن كۆپرەك كوماندىر ـ جەڭچىسى ۋە قۇرۇقلۇق قىسىملىرىنىڭ تىك ئۇچار ئايروپىلانلىرى جىددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش ـ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتناشتى.

تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ئېغىر كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەردى

ھەر مىللەت خەلقى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ـ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىگە جىددىي كىرىشىپ كەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ساتتار رېقىپ خەۋەر قىلىدۇ: 7 ـ ئاينىڭ 19 ـ، 20 ـ كۈنلىرى

سۇ ئېلېكتىر ئىستانسىسى ۋەيران بولدى. ناھىيە تەۋەسىدە قاتناش، خەۋەرلىشىش،

تېگىشلىك ئىشلارنى قىلىپ، چەكلەنگەن ئىشلارنى قەتئىي توسقان.

بورتالا ئوبلاستى ئادەتتىكى يىغىنلارنى ئەتتىگە

سانجى ئوبلاستىدىكى بەش بەنزە رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ۋە ھەرقايسى تارماقلار ئىشلىتىۋاتقان كۆچمە

«كۆك قالقان» فوندى جەمئىيىتى قەھرىمانلارنى مۇكاپاتلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خەن ئەيمىن خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ «كۆك قالقان»فوندى جەمئىيىتى 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئۈرۈمچىدە تۇنجى قېتىم مۇكاپات تارقاتتى.

قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان بىڭتۈەن 7 - شىسى ج خ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى ليۇ دېچۈەن، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ج خ ئىدارىسى ئارال يېزىلىق پەيچۇسونىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئابلىمىت ئىبراھىم، ئاقسۇ كونىشەھەر ناھىيىسى چېگرا مۇداپىئە دادۈيى بوزدۆڭ چېگرا مۇداپىئە پەيچۇسونىڭ يېتەكچىسى ليۇ شىنلەي، كەسپىي ساقچى ساۋ شىچاڭ قاتارلىق تۆت يولداشنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا 20 مىڭ يۈەندىن كۆك قالقان نەپىقە پۇلى بېرىلدى.

قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشى داۋامىدا شەرەپ بىلەن يارىلانغان ج خ نازارىتى 7 - باشقارمىسى 1 - بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ياڭ يافېي، قوراللىق ساقچى قىسىملىرى بىڭتۈەن قوماندانلىق ئورنى 5 - جىدۈيى موتسىكلىت جۇڭدۈيى 1 - بەنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى خۇ شۆفېڭ، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ئارال يېزىلىق پەيچۇسونىڭ باشلىقى ئۆمەر مەمەتلەرگە 10 مىڭ يۈەندىن كۆك قالقان مۇكاپات پۇلى بېرىلدى؛ ئۈرۈمچى يېڭىشەھەر رايونى ج خ شۆبە ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچى ئەترىتى 2 - جۇڭدۈيىنىڭ يېتەكچىسى، جۇڭدۈي باشلىقى ۋاڭ خاڭ، مالىنچۈن قاتارلىق ئۈچ كادىر - ساقچىغىمۇ 5000 يۈەندىن كۆك قالقان مۇكاپات پۇلى بېرىلدى.

قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشى باشلانغاندىن بۇيان، بۇ يولداشلار ۋەھشىي جىنايەتچىلەرگە قارشى قەيسەرلىك بىلەن كۈرەش قىلىپ، ئۆزىنىڭ ھايات - ماماتى بىلەن ھېسابلاشماي، خەلق ساقچىلىرىنىڭ قەھرىمانلىق جاسارىتىنى نامايان قىلغاندى.

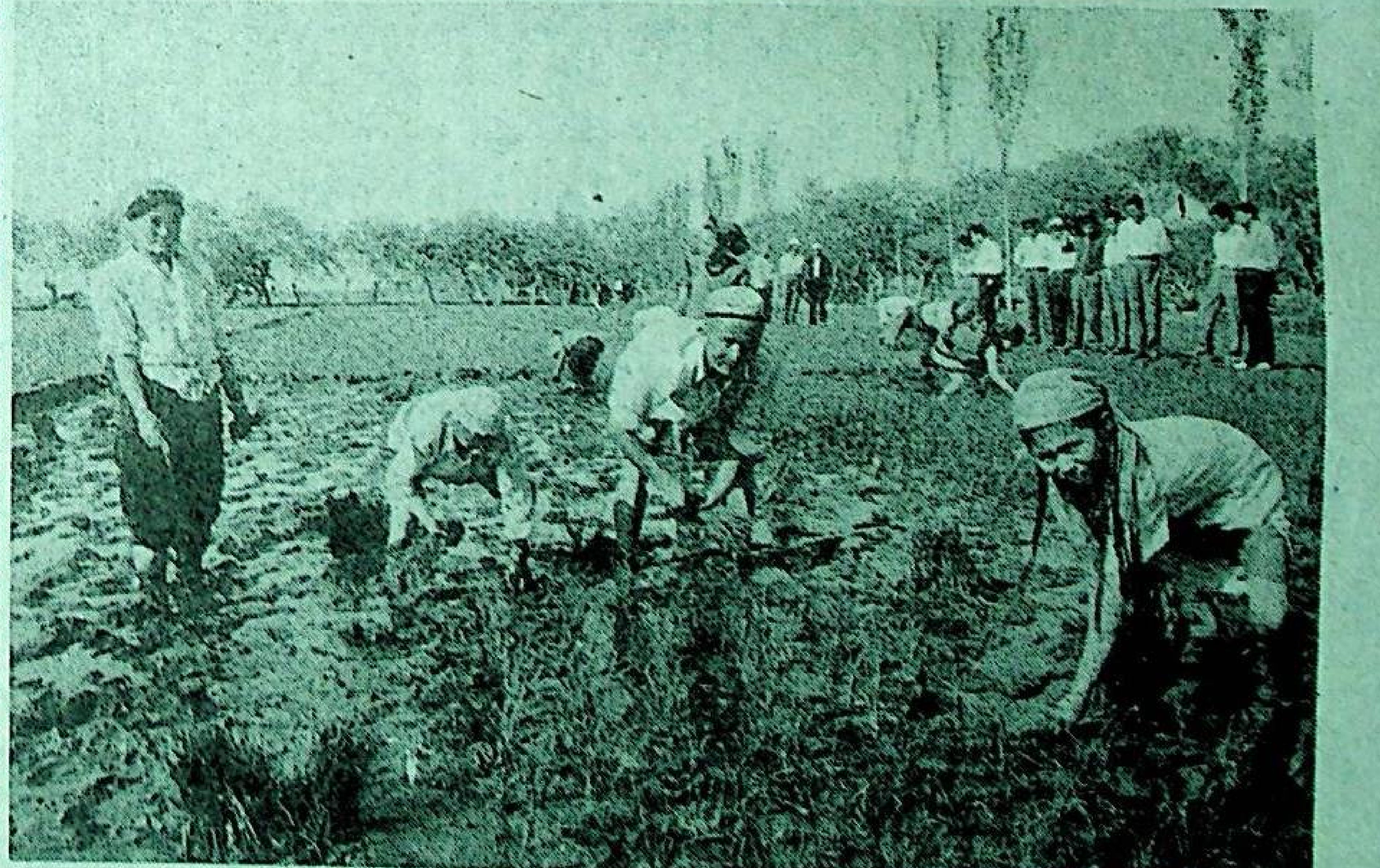

كېرىيە ناھىيىسى ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويۇپ، دېھقانلارنى سۇ، تۇپراقتىن پايدىلىنىشقا ئىلھاملاندۇردى. بۇ يىل بوزيەر ئېچىپ تېرىلغان شال كۆلىمى 30 نەچچە مىڭ موغا يەتتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز لى پېيفېڭ فوتوسى

ئۆز مۇخبىرىمىز ساتتار رېقىپ خەۋەر قىلىدۇ: 7 - ئاينىڭ 19 - ، 20 - كۈنلىرى تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا كەلكۈن ئاپىتى يۈز بېرىپ، دۆلەت ۋە خەلقنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى. ۋىلايەت بويىچە بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 408 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

7 - ئاينىڭ 19 - ، 20 - كۈنلىرى تۇرپان ۋىلايىتىدىكى سەككىز چوڭ غول ئېقىندىن كەلگەن ئۇلۇغ كەلكۈن ۋىلايەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ئوخشىمىغان دەرىجىدە زىيان سېلىپ، سۇ قۇرۇلۇشى، تاشيول، تۆمۈريول، خەۋەرلىشىش ئەسلىھەلىرى، تېرىلغۇ يەر ۋە ئۆيلەرنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتتى. كەلكۈن ئاپىتىنىڭ زىيىنى توقسۇن ناھىيىسىدە ئالاھىدە ئېغىر بولۇپ، كەلكۈن ناھىيە بازىرى ۋە تۆت يېزا، ئىككى بازارنى ئوخشىمىغان دەرىجىدە زىيانغا ئۇچراتتى. كەلكۈن 100 مىڭ مو زىرائەت، خاماندىكى 10 مىڭ توننا بۇغداي ۋە 10 مىڭ تۇياق چارۋىمالنى ئېقىتىپ كەتتى، يەتتە چوڭ كۆۋرۈك ۋە نۇرغۇن كىچىك كۆۋرۈك، سۇڭگۈچ، 20 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى ئۆستەڭ، 200 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتىكى يولنى بۇزۇۋەتتى. بەزى كەنتلەر ۋەيران بولۇپ، 5000 ئائىلىلىك 30 مىڭ كىشى ئۆي - ماكانسىز قالدى. «قىزىلتاغ» سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى ۋەيران بولدى. ناھىيە تەۋەسىدە قاتناش، خەۋەرلىشىش، سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش ئۈزۈلۈپ قالدى. جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولى ۋە تاشيولدا قاتناش ئۈزۈلۈپ، 1000 دىن ئارتۇق ئاپتوموبىل ۋە 10 مىڭدىن ئارتۇق يولۇچى توقسۇندا تۇرۇپ قالدى.

ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە 22 - ئىيۇل مەخسۇس يىغىن ئېچىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى، جايلاردىن دەرھال ھەرىكەتكە كېلىپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىگە ئاتلىنىشنى، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن تۈرلۈك ئەسلىھەلەرنى تېزدىن ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قاتناش، خەۋەرلىشىش، سۇ، توك بىلەن تەمىنلەشنى تېزدىن ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى تەلەپ قىلدى. ۋىلايەت دەسلەپكى قەدەمدە 1 مىليون يۈەن ئاجرىتىپ توقسۇن ناھىيىسىگە ئۇقتىلىق ياردەم بېرىشنى قارار قىلدى.

ھازىر بۇ ۋىلايەتتىكى ھەربىي، خەلق ۋە ھەر ساھە، ئاممىنىڭ تولۇق ھەرىكەتكە كېلىشى بىلەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى جىددىي ئىشلەنمەكتە.

«312» دۆلەت تاشيولىنىڭ خۇگۇ بۆلىكى كەلكۈن ئاپىتىدە ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى، قاتناش پۈتۈنلەي ئۈزۈلۈپ قالدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم سېيىتنىياز خەۋەر قىلىدۇ: «312» دۆلەت تاشيولىنىڭ خۇگۇ بۆلىكى تارىختا ئاز كۆرۈلىدىغان ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىنىڭ زەربىسىدە ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقتىن، بۇ بۆلەكتە 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى كەچتىن ئېتىبارەن قاتناش پۈتۈنلەي ئۈزۈلۈپ قالدى. تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي دەرىجىلىك تاشيولىنىڭ 2 - ، 3 - توختام بۆلەكلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ۋەزىيىتىنى ھۆددىگە ئالغان تۆمۈريول مىنىستىرلىكى 1 - قۇرۇلۇش ئىدارىسى 1 - ، 5 - قۇرۇلۇش باشقارمىلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرمۇ قىيىن ئەھۋالدا قالغان، بۇ قۇرۇلۇش باشقارمىلىرىنىڭ نۇرغۇن توپا كولاش ماشىنىسى، توپا ئىتتىرىش ماشىنىسى ۋە باشقا ئۈسكۈنىلىرى كەلكۈندە غەرق بولۇپ كەتكەن. دەسلەپكى مەلۇماتقا قارىغاندا، بۇ باشقارمىنىڭ ماشىنا - ئۈسكۈنىدىن تارتقان زىيىنىلا 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپەت رايونىدىن كەلگەن خەۋەرلەر

ئايروپىلانلىرى جىددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتناشتى.

ئۇلۇغ كەلكۈن 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن كېيىن قۇتۇبى دەرياسىنىڭ توسمىسىنى بۆسۈپ كېتىپ، قۇتۇبى ناھىيە بازىرىنى سۇ بېسىپ كەتتى. مەلۇم قىزىل ئارمىيە شىسى زېنىت توپ تۈەنىنىڭ 500 كوماندىر - جەڭچىسى نەق مەيدانغا بېرىپ، ئاما بىلەن بىرلىكتە توسما ياساپ، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنى قوغداپ قالدى.

فۇكاڭ شەھىرىدىكى «قىزىلتاغ» سۇ ئامبىرىنىڭ ئېغىزى بۆسۈلۈپ كەتكەندىن كېيىن مەلۇم قىزىل ئارمىيە تۈەنىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەر نەق مەيدانغا دەرھال كېلىپ، كەلكۈن ئېقىتىپ كېتىش خەۋپىگە قارىماستىن ئاممىنى تارقاقلاشتۇرۇشقا، مال - مۈلۈكلەرنى قۇتقۇزۇشقا ياردەملەشتى.

ئۇدا بىر نەچچە كۈن ياغقان يامغۇر دۆلەت يولىنىڭ «312»، «314» لىنىيىسى ۋە لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولى، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ نۇرغۇن يېرىنى ئۈزۈۋەتتى، بىر نەچچە مىڭ يولۇچى ۋە تاغ رايونىدىكى قىسمەن ئىدارە، ئورۇنلاردىكىلەر كەلكۈندە قاپسىلىپ قالدى. بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان مەلۇم قۇرۇقلۇق قىسىم مەلۇم تۈەنى تۆت تىك ئۇچار ئايروپىلان گۇرۇپپىسىنى ياردەمگە ئەۋەتتى، ئۇلار ھاۋادىن ماددىي ئەشيا تاشلىدى، ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى. ھازىرغا قەدەر بۇ تىك ئۇچار ئايروپىلان گۇرۇپپىسى ئون نەچچە ئايروپىلان (قېتىم) ئۇچۇپ، ئاپەتكە ئۇچرىغانلارغا ئون توننا ماددىي ئەشيا يەتكۈزۈپ بەردى.

ھازىر كوماندىر - جەڭچىلەر ئاپەت ئەھۋالى بىر قەدەر ئېغىر بولغان ساۋەن، قۇتۇبى، توقسۇن ناھىيىلىرى ۋە فۇكاڭ شەھىرىنى، خەۋپ ئىچىدە قالغان سەنتۈنخې، جياخېزى، داخەيزى، شوخەيزى سۇ ئامبارلىرىنى كېچە - كۈندۈز قوغدىماقتا. قىسىملار جىددىي ھالەتتە تۇرماقتا.

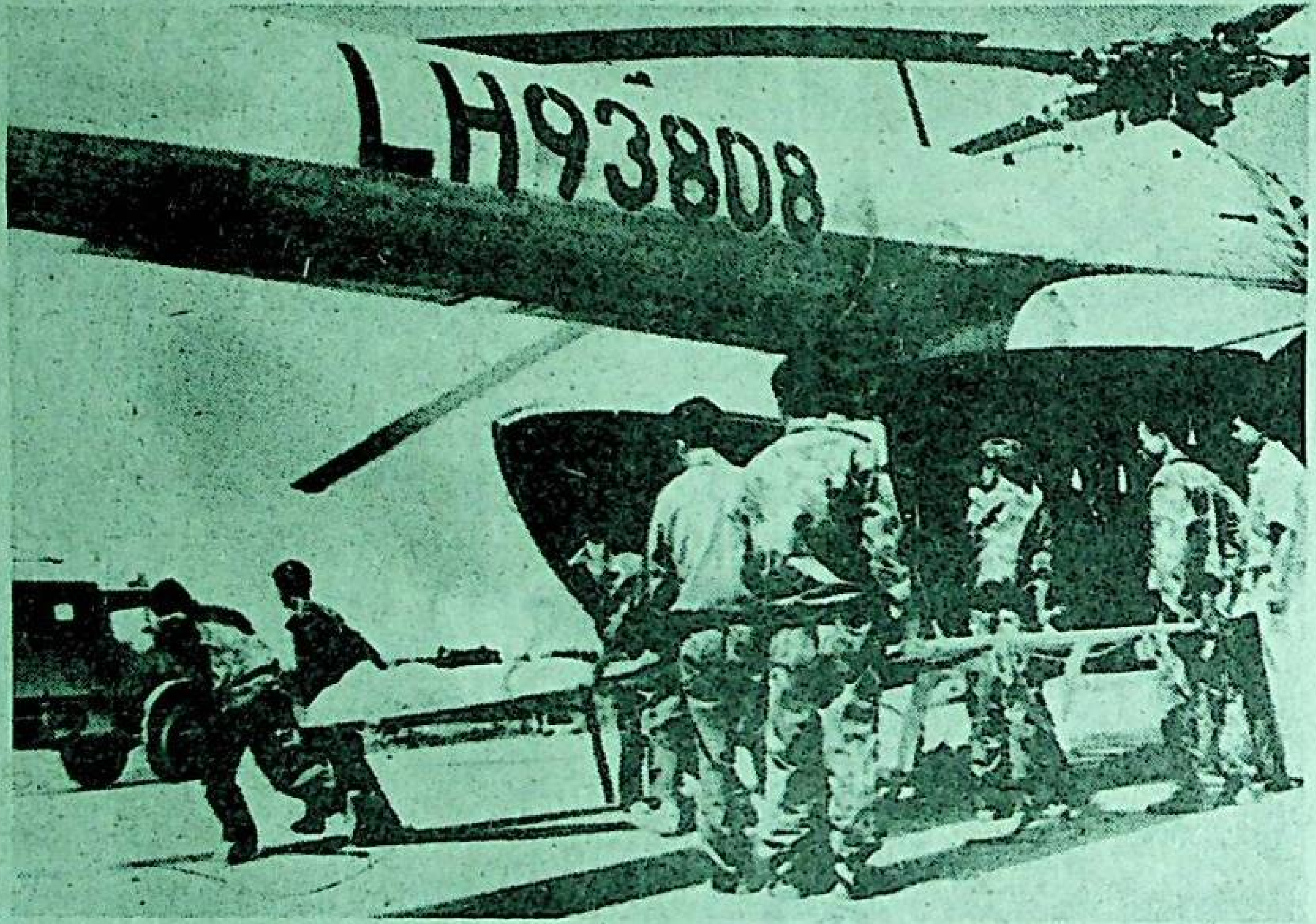

يېقىنقى كۈنلەردىن بۇيان، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا شىنجاڭ ھەربىي رايونى مەلۇم قىسىم 60 قېتىمدىن كۆپرەك ئايروپىلاننى ئىشقا سېلىپ، 100 سائەتتىن كۆپرەك ئۇچۇپ، بەلگىلەنگەن ئورۇنغا ھاۋادىن 40 توننىدىن كۆپرەك تۈرلۈك جىددىي قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشيالىرىنى تاشلىدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىدىن 500 نەچچىنى يۆتكىدى ۋە قۇتقازدى.

فېي چۈن فوتوسى

قاتناش سىستېمىسىدىكىلەر ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، قاتناشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە تىرىشماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز لى چۈن خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى بىر نەچچە كۈندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى «312»، «314»، «216»، «217» دۆلەت تاشيول لىنىيىسى كەلكۈننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، نۇرغۇن جايدىكى تاشيول كۆۋرۈكلىرى ۋەيران بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتىنىڭ رەھبەرلىرى 1 - سەپكە بېرىپ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قوماندانلىق قىلدى، 10 مىڭغا يېقىن ئىشچى - خىزمەتچى كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن جايلاردا كېچە - كۈندۈز كۈرەش قىلماقتا.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنىگىچە بەزى يول ئۇچاستكىلىرىدا كەلكۈن يانغان، شىمالىي شىنجاڭغا ماڭىدىغان قاتناش ۋاستىلىرى قۇتۇبى ناھىيە بازىرىنى ئايلىنىپ ھېڭىشقا باشلىغان، توقسۇندىن ئېۋىرغولغا تۇتىشىدىغان تاشيولدا قاتناش ئەسلىگە كەلگەن، خوشيادىن «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» پولات - تۆمۈر زاۋۇتىغا تۇتىشىدىغان يولمۇ رېمونت قىلىنىپ، قاتناش باشلانغان.

جۇشقۇن كۈيلەر مەڭگۈ ياڭرىسۇن

- مەملىكەت بويىچە «ئىلغار كارخانىچى» تۇرسۇن توختى توغرىسىدا

سەلىمە كامال (ئۆز مۇخبىرىمىز)

يىگىتلىك ئادەمنىڭ ئەڭ جۇشقۇن چاغلىرى. بۇ چاغدىكى غەيرەت - شىجائەتكە ھېچنەرسە تەڭ كېلەلمەيدۇ. ئەي يىگىتلەر ئېيتىڭلارچۇ، غەيرىتىڭلارنى دەل جايىغا ئىشلىتىپ، يىگىتلىك بۇرچىڭلارنى ئادا قىلالىدىڭلارمۇ - يوق؟!

× × ×

— بىر يىلدا زاۋۇتنى ئۆتكۈشاپ، 300 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىمەن.

— زاۋۇتنى تېز روناق تاپقۇزىمەن، يىلىغا 300 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىمەن.

ئالدىنقى ئىككى ھۆددىگەر پىلانى، تەسەۋۋۇرلىرىنى تەپسىلىي ئوتتۇرىغا قويدى. ئۈچىنچى قېتىمدا قويۇق قوشۇما قاشلىرىنى چىڭ ھىمىرگەن تۇرسۇن توختى كۆپنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئېغىر - بېسىقلىق بىلەن سۆزلىدى:

— زاۋۇتتا ئىشچىلار قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنى يولغا قويىمەن، چۈنكى دائىم بىر كىشىنىڭ پىكرىنىڭ توغرا بولۇشى مۇمكىن ئەمەس. كارخانىمىز كوللېكتىپ ئىلكىدىكى كونا كارخانا، ئاساسى ئاجىز، پېنسىيىگە چىققانلار 30غا بارىدۇ. ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش، ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمىنى كۆپەيتىش ئۈچۈن مىللىي چالغۇ ئەسۋابلارنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاپ، بازار رىقابىتىدە ئۈزۈپ چىقىشقا تىرىشىمەن، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئىشچىلار، پېشقەدەم تېخنىكلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ تۈزۈپ يولغا قويىمەن، يىلىغا 200 مىڭ يۈەن ساپ پايدا يارىتىشقا كاپالەتلىك قىلىمەن.

ئۇنىڭ ھۆددىگەرلىك پىلانىنى ئىشچىلارمۇ، يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارمۇ ماقۇل كۆردى،

چەككەن ئىشچىلارغا ئاۋۋال تەربىيە بېرىش، تۈزەلمىگەنلىرىنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مۇزاكىرە قىلىش، ئىشچىلار قۇرۇلتىيى قارار قىلىش، ئەمگەك ئىدارىسىگە تەستىقلىتىش ئارقىلىق ئىشتىن توختاتتى، ئىش ئۈنۈمىگە يارىشا ئىش ھەققى تارقىتىشتا، مۇكاپات- جازادا ئاشكارا بولدى. بىخەتەرلىك تەدبىرلىرىنى كۈچەيتتى، سۈپەت جەھەتتە ئاسانلا كاشىلا چىقىدىغان گىتار ئىشلەش گورۇپپىسىدا مەھسۇلات سۈپەت ئۆتكىلىنى چىڭ ئىگىلەش ئۈچۈن، سۈپەتلىك مەھسۇلات ئىشلەپ چىقارغان، ئىش نورمىسىنى ئورۇندىغانلارغا ئېيىغا 28 يۈەندىن مۇكاپات بەردى، سۈپەت ئۆلچىمىگە يەتمىگەن مەھسۇلات ئىشلىگەنلەرگە قارىتا ئايلىق مۇكاپات پۇلىدىن تۇتۇپ قېلىش چارىسىنى قوللاندى. پېشقەدەم ئىشچى غوپۇرنى باش تېخنىك قىلدى، توققۇزاقتىن بەش ئۇستىنى تەكلىپ قىلىپ، تۈرلەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىشقا مەسئۇل قىلدى.

مىللىي چالغۇ ئەسۋابلارنىڭ سۈپىتىنى قانداق قىلغاندا ھەققىي تۈردە ياخشىلىغىلى بولىدۇ؟ ياغاچ چوڭراق بولسا، چوڭ دۇتار، ياكى تەمبۇر، كىچىكرەك بولسا كىچىك دۇتار، تەمبۇر ياساپلا ئۆتىمىزمۇ؟ ياكى يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ئاۋازلىق چالغۇ ئەسۋابلىرىنى خەلقئارالىق ئۆلچەمگە چۈشۈرۈپ ياساپ، يېڭىلاپ، تەرەققىي قىلدۇرىمىزمۇ؟

تۇرسۇن توختى كېيىنكى يولنى تاللىدى. بۇ يولدا ئوڭۇشلۇق مېڭىش ئۈچۈن، ئۇ ئىشچىلار، تېخنىكلارغا خەلقئارا بەش سىزىقلىق نوتا بىلدۈرۈش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى، لايىھە تەستىقلانغاندىن كېيىن، مۇقام ئانسامبلىدىن ئوقۇتقۇچى تەكلىپ قىلىپ، ئىشتىن سىرتقى نوتا دەرسىنى باشلىۋەتتى، دەرس باشلانغان كۈنى ئۇ قولىغا قەغەز، قەلەم ئېلىپ قاتارغا قوشۇلدى. شۇنداق قىلىپ ھەر كۈنى كەچتە

ئوخشايدۇ. ئۇچقۇن ئۆچۈپ قېلىشىمۇ، ئۇلغىيىشىمۇ مۇمكىن. ئۇچقۇننى ئۆچۈرمەسلىكنىڭ يولى بىرلا - مېھنەت.

تۇرسۇن توختى مېھنەت بىلەن چوڭ بولغان، مېھنەت بىلەن يۈز تاپقان كىشى. ئۇ كىچىك چېغىدا ئاتىسى ئۇنىڭغا: «بالام، ئەقىل ئايغا چىقارسا، ھۈنەر كۆككە چىقىرىدۇ» دېگەنىدى. تۇرسۇن توختى ئاتىسىنىڭ ھۈنىرىنى مېھنەت بىلەن كۆكلىتىپ، ئۇچقۇننى ئۇلغايتقانىدى، مانا ئەمدى كارخانا مەسئۇللۇقى زىممىسىگە ئارتىلغاندىن كېيىن جىسمانىي مېھنەتتىن باشقا ئەقلىي مېھنەت ئۈچۈنمۇ زور كۈچ سەرپ قىلىشقا توغرا كەلدى. بازار رىقابىتى دېگەن نېمە؟ بازار ئۇچۇرى دېگەن نېمە؟ گىتار، ئېلېكترونلۇق گىتار، ئېلېكترونلۇق رويالالار بازارلارنى ئەسىر قىلىۋالغان بۈگۈنكى كۈندە قانداق قىلغاندا دۇتار، تەمبۇر بازىرىنى ئاۋاتلاشتۇرغىلى بولىدۇ؟ تۇرسۇن توختى كارخانا باشقۇرۇشقا ئائىت، ئىقتىسادقا، بازارغا ئائىت ماتېرىياللارنى ئۆگىنىشكە كىرىشتى، ئەمما بۇ ماتېرىياللارنىڭ كۆپىنچىسى خەنزۇ يېزىقىدا ئىدى. تۇرسۇن توختى بەش يىللىق خەنزۇ تىلى كەچكۇرسىغا ئۆگىنىشكە كىردى. ئۇ بىر تەرەپتىن، كارخانىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش، ياغاچ قويىدىغان مەيدان، ئامبار ياسىتىش، كۈندىلىك خىزمەتلەرنى رەت- رېتى بىلەن ئورۇنداشقا تىرىشسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئۆگىنىش قايىنىمىغا غەرق بولدى.

«سۇدىن قورقمىغان دەريادىن ئالتۇن سۈزەر» دېگەندەك ئەقلىي جەھەتتە پۇختا ئاساس سالغان، تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلىگەن، پىشقان كارخانىچى بولۇپ يېتىلگەن تۇرسۇن توختى 1990 - يىلى نەزەرىنى دادىللىق بىلەن ئوتتۇرا ئاسىيا بازارلىرىغا تىكتى. شىركەت نامىدىن قازاقىستان، ئۆزبېكىستان، روسىيىلەر بىلەن سودا توختامامىلىرىنى ئىمزالاپ، تاشكەنتتە «ئۇزات» ئېلېكترونلۇق رويال ئىشلەپچىقىرىش شىركىتى قۇردى، قازاقىستاندا مىللىي چالغۇ ئەسۋابلار زاۋۇتى قۇرۇپ، ئۇ يەردىكى ئۇيغۇر، قازاق خەلقىنىڭ 50 - يىللار

ئەسۋابلار ئىشلەپ چىقىرىلدى، ئۇندىن ئارتۇق ئۇستا شىركەت خىراجىتى بىلەن خەنزۇ تىلى، ئىگىلىك باشقۇرۇش، چالغۇ ئەسۋاب ياساش تېخنىكىسى بويىچە بىلىم ئاشۇردى، پىئانىنو تەڭشەش، رېمونت قىلىش بويىچە ئۇستىلار يېتىشىپ چىقتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشى 500 يۈەن ئەتراپىغا، تېخنىكلارنىڭ 800 - 1000 يۈەنگە ئۆستى، ٪ 80تىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچى بىنا ئۆيلەرگە كۆچتى. تۇرسۇن توختى ئەجرىگە يارىشا ئەتىۋارلاندى، 1989 - يىلى مەملىكەت بويىچە «ئاز سانلىق مىللەت ئىلغار كارخانىچى» باھالىنىپ تەقدىرلەندى، 1993- يىلى يەنە مەملىكەت بويىچە «ئىلغار كارخانىچى» بولۇپ باھالىنىپ، كۆكرىكىگە قىزىل گۈل تاقاپ 2 - قېتىم سەھنىگە چىقتى.

ئەمدى تۇرسۇن توختىغا ياستۇق تاشلاپ، ئارام ئېلىش نۆۋىتى كەپتۇ - دە، دەۋاتامسىز؟ ياق!

ئۇ ياش ئەۋلادلارنىڭ مىللىي چالغۇ ئەسۋابلارنى تونۇپ ئۆسۈشى، ئۆگىنىشكە ياردىمى بولسۇن ئۈچۈن، 70 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى باللار دۇتار، تەمبۇر، راۋاب، داپ...لارنى 20 -، 5 -، 14 - ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە سوۋغات قىلغاندىن كېيىن، «سوۋغات» ئۈستىدە يېڭى پىكىرگە كەلدى. باللارغىمۇ باللارغا خاس چالغۇ ئەسۋابلارنى سوۋغا قىلدۇق، دۆلەت ئىچى- سىرتىدىن كەلگەن ساياھەتچىلەرگە، كەسپداشلارغا رەسمىي دۇتار، تەمبۇرنى سوۋغات قىلغاندا ئېلىپ مېڭىشقا ئەپسىز بولىدۇ، قانداق قىلغاندا ھەم ئىخچام، ھەم نەپىس مىللىي چالغۇ ئەسۋابلارنى ھەممە جايغا تارقاتقىلى، بۇ ئارقىلىق ھەم ئىجتىمائىي، ھەم ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ؟!

بىر قېتىملىق ئايروپىلان سەپىرى ئۇنىڭ بۇ جەھەتتە ئىزدىنىشى ئۈچۈن ئۇچۇر بەردى. شىنجاڭدىكى چەت ئەل ۋە ئىچكى ئۆلكە ئايروپىلانلىرىدا تارقىتىلىۋاتقان گۈزەل - سەنئەت خاتىرە بۇيۇملىرىنىڭ ئۆزىگە خاس يەرلىك ئالاھىدىلىكى بار ئىدى، سىناپ بېقىش كېرەك! تۇرسۇن توختى قەتئىي قارارغا كەلدى، ئېسىل ياغاچلاردىن دۇتار، تەمبۇر، راۋاب، چاڭ، ناغرا، داپلارنىڭ ئەسلى ھەجمىدىن 10 - 15 ھەسسە كىچىكلىتىپ ياسالغان ناھايىتى نەپىس گۈزەل سەنئەت بۇيۇمى تەييار بولدى، تەننەرخىنى

ئاقسۇ شەھرىدە ئېگىز تېرىلغۇ سۈرئىتى تېز بولماقتا

ئاشلىق - ئاساسنىڭ ئاساسى ئاملىق مۇكاپاتلىق ماقالە

دېھقانچىلىق نازارىتى ھەمكارلاشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **تۇنىياز روزىنىڭ** خەۋەر قىلىشىچە، ئاقسۇ شەھىرى بۇ يىل ئاشلىقتىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن «يازنىڭ ئۈچ ئىشى»غا بىرلەشتۈرۈپ، ئېگىز تېرىلغۇ سۈرئىتىنى تېزلەتكەن.

ئاقسۇ شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ يىل ئاشلىقتىن 105 مىڭ توننا، كېۋەزدىن 35 مىڭ توننا، ياغلىق داندىن 1500 توننا ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن، پىلان كۆرسەتكۈچ- لىرىنى ئەتراپلىق، پۇختا، ئىنچىكە تۈزۈپ، ھەرقايسى يېزا، مەيدانلارنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن توختام ئىمزالىغان. ۋىلايەت بىلەن تۈزگەن «ئۈچ 1 مىليونلۇق» ۋەزىپىنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، شەھەرگە قاراشلىق ئالتە رەھبەرلىك بەنزىدىكى رەھبەرلەر ھەرقايسى يېزا، مەيدانلارنى ھۆددىگە ئالغان، شۇنىڭ بىلەن يەنە 66 ئىدارە، ئورۇن، يەتتە يېزا، بىر مەيداننىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا پۇل، ئادەم ۋە ماددىي بۇيۇم ياردەم قىلىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. تەدبىر كۈچلۈك، باشقۇرۇش ياخشى بولغانلىقتىن، بۇ يىلقى بۇغدايلار ياخشى ئوخشىغان. «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» جىددىي ۋاقىتتا باشلانغان. نەتىجىدە، 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگە قەدەر بۇ يىل تېرىلغان 136 مىڭ 583 مو بۇغداينىڭ 136مىڭ 60 موسى ئورۇلۇپ، خامانغا توشۇلۇپ، 26 مىڭ 160 مو بۇغداينىڭ خامىنى ئېلىنىپ بولغاندىن باشقا، 125 مىڭ مو ئېگىز قونىقى تېرىش ۋەزىپىسىنىڭ 118 مىڭ مودىن كۆپرەكى ئورۇندىلىپ بولغان. سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىش ۋەزىپىسى پىلاندىكىدىن 9000مودىن كۆپرەك ئاشۇرۇپ ئورۇندالغان.

پىچان ناھىيىسىدە ئېگىز ئورنى قونىقى تېرىلىپ بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **سېيىتنىياز سايىم** خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل پىچان ناھىيىسىنىڭ بىر قىسىم يېزا - بازارلىرىدا ئارقا - ئارقىدىن يۈز بەرگەن بوران، يامغۇر، قۇرغاقچىلىق ۋە زىيانداش ھاشارات ئاپىتى يازلىق زىرائەتكە زور تەسىر يەتكۈزگەنىدى. بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى يازلىق ئاشلىقنىڭ كېمىنى كۈزلۈك ئاشلىق بىلەن تولدۇرۇش، تېرىلغۇ يەرلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، ئاشلىقتىن ئومۇمىيۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىش شوئارىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئېگىز ئورنى تېرىلغۇ تەييارلىقىغا بالدۇر تۇتۇش قىلدى. دېھقانلار يېتەرلىك ئوغۇت ۋە ئۇرۇقلۇقلارنى ئالدىن تەييارلىدى.ناھىيە پىلان كۆرسەتكۈچلەرنى ئائىلىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مۇكاپاتلاش، جازالاش چارىسىنى ئېنىق بېكىتتى. ناھىيىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، يېزا - بازارلاردىكى دېھقانچىلىققا مەسئۇل كادىرلار ۋە تېخنىكلار نەق مەيدانغا بېرىپ ئىشلەپچىقىرىشقا بىۋاسىتە يېتەكچىلىك قىلدى. نەتىجىدە، 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە ناھىيە بويىچە 60 مىڭ مو ئېگىز قونىقى، كۆنجۈت قاتارلىق كۈزلۈك زىرائەتلەر مۇددەتتىن بۇرۇن تېرىلىپ بولدى.

چىرا ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى نامرات كەنتلەرگە ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى

دېھقان، چارۋىچىلارغا ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرەيلى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەركىن مەتساۋۇر** خەۋەر قىلىدۇ: چىرا ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، ئاشلىق - ياغ سودىسى، ئاشلىق- ياغ، يەم - خەشەك سانائىتى ئاساسىي كەسىپ قىلىنغان

ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ نۇقتىلىق يار - يۆلەك بولۇش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىلگەنىدى. رەھبەرلىك ئالدى بىلەن بۇ ئىككى كەنتتە نۇقتىلىق تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنى ۋە كەنتلەرنىڭ تەبىئىي شەرت - شارائىتىنى تەپسىلىي ئىگىلىدى. 11 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىپ، بىر كىچىك تىپتىكى توك ھاسىل قىلىش ماشىنىسى سېتىۋېلىپ، سىرىقچان كەنتىنىڭ توك قىيىنچىلىقىنى

يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارمۇ ماقۇل كۆردى، زاۋۇت تۇرسۇن توختىغا ھۆددىگە بېرىلدى.

تۇرسۇن توختى 20 يىل ئىلگىرى بۇ زاۋۇتقا ئىشچى بولۇپ كىرگەن، ئۇ ئۆزى ئۆلچەپ، سىزىپ ياسىغان چاڭ بىلەن شىنجاڭدا چاڭ ياسالمىسلىق تارىخىغا خاتىمە بەرگەن؛ راۋاب، تەمبۇر، دۇتارلار ئۈچۈن قاپ لايىھىلەپ تىكىپ، «كېلەڭسىز» دەپ قارالغان بۇ ئەسۋابلارنىمۇ ئەتىۋارلىنىپ ساقلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئېرىشتۈرگەن، تۆھپىلىرى بىلەن ئىشچىلارنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشكەن كىشى ئىدى.

ئەمما ئەينى ۋاقىتتا، بانكىدا ئاران 200 يۈەن نەق پۇلى بار، يېڭى سېلىنغان ئۈچ قەۋەتلىك بىنانىڭ پەقەت بىر ئېغىزلىق چوڭراق خانىسىغىلا ئىگىدارچىلىق قىلالايدىغان، پېشقەدەم ئۇستىلار زاۋۇتنى تاشلاپ چىقىپ كېتىكەن... قىسقىسى، ۋەيران بولۇش ئالدىدىكى زاۋۇتقا باشلىق بولۇش دېگەن ئۇنچىۋالا كۆڭۈللۈك ئىش بولمىسا كېرەك!

تۇرسۇن توختى ۋەدىسىدە تۇردى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنى رەتلەپ، خىزمەتلىرىنى راۋانلاشتۇردى، ئىشچىلار قۇرۇلتىيى كېڭىشىدىن ئۆتكۈزۈپ، مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، زاۋۇتنى روناق تاپقۇزۇشنىڭ پىلان، كۆرسەتكۈچلىرىنى ئەمەلىي تۈزدى، يالغۇز چالغۇ ئەسۋاب ئىشلەپچىقىرىش بىلەنلا ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى تېز ئاشۇرغىلى بولمايدىغانلىقنى نەزەردە تۇتۇپ، يۇقىرىنىڭ قوللىشى بىلەن زاۋۇت بىناسىنى قايتۇرۇۋېلىپ، بىر قىسمىنى بانكا قاتارلىق ئورۇنلارغا ئىجارىگە بەردى، 3 - قەۋەتنى مېھمانخانا قىلدى، تېخنىكا ئۆگىنىمگەن، كارخانا تۈزۈمىنى، جەمئىيەت تەرتىپىنى بۇزغان، زەھەرلىك چېكىملىك

قوشۇلدى. شۇنداق قىلىپ ھەر كۈنى كەچتە ئادەتتە كۆزگە ئانچە چېلىقىپ كەتمەيدىغان بۇ ئاددىي بىنادىن يېقىملىق نوتا كۈيى ياڭرايدىغان بولدى.

بىر مەزگىللىك ئۆگىنىشتىن كېيىن نوتا ئىگىلىگەن ئىشچىلار، تېخنىكلار دۇتار، تەمبۇر، راۋابلارنىڭ ھەر بىر تارىنى، بارمانچۇقلۇق مۇزىكىلارنىڭ ھەر بىر تىلىنى، ئاھاڭ ئۆلچىمىگە مۇۋاپىق ئىشلەشتە يېڭى سەۋىيە ياراتتى. مەھسۇلات سۈپىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئۆلچەم ئىدارىسىنىڭ ھەمكارلىششى بىلەن يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ئاۋازلىق تەمبۇر، خۇشتار، دۇتار، ھەتتا دومبىرىلار مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەپ چىقىرىلدى. ئەرلەرگە، ئاياللارغا، باللارغا خاس تۈرلەر بار بولدى. قېلىپلاشقان نوتا ئاساسىدا تەڭشىلىپ ياسالغان مىللىي چالغۇ ئەسۋابلار كەسىپ مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ، چەت ئەللىك مۇزىكانتلارنىڭ ئېتىراپ قىلىشىغا ئېرىشتى، ئۇيغۇر چالغۇ ئەسۋابلىرى تارىخىدا ھەقىقەتەن بىر مۆجىزە بارلىققا كەلدى.

زاۋۇت گەرچە بازار رىقابىتىنىڭ دولقۇنىدا خۇددى كىچىك قېيىقتەك بەزىدە دولقۇنلار ئۈستىدىن ئۆتۈپ، بەزىدە قىڭغىيىپ قالسىمۇ ئۆرۈلمىدى. 1989 - يىلى تۇرسۇن توختى كارخانىنى مىللىي چالغۇ ئەسۋابلار سانائەت - سودا شىركىتىگە ئۆزگەرتىپ، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن تىجارەتنى بىرلەشتۈرۈش يولىغا قەدەم تاشلىدى.

ئىنساننىڭ تەبىئىي تالانتى گويا ئۇچقۇنغا

يەردىكى ئۇيغۇر، قازاق خەلقىنىڭ 50 - يىللار سەۋىيىسىدە قالغان دۇتار، تەمبۇر ياساش تېخنىكىسىنى يېڭىلىشىغا تۈرتكە بولدى، ئۇ يەرلەردە ياسالغان ئېلېكترونلۇق رويال، داپ، دۇتار، تەمبۇر، راۋابلار ئوتتۇرا ئاسىيا بازارلىرىنى ئىگىلىدى. ئەزەلدىن نامرات كارخانا دەپ ئاتىلىپ كەلگەن مىللىي چالغۇ ئەسۋابلار زاۋۇتىنىڭ ئىشكى ئالدىدا يېپيېڭى پىكاپلار قاتارلىشىپ تۇرىدىغان، مال زاكاز قىلىدىغان جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك سودىگەرلەرنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيدىغان بولدى. داپ، ساپايى، قالۇن، مۇڭتار، سۇناي، ساتار، غېجەك، خۇشتار قاتارلىق چالغۇ ئەسۋابلىرى، قازاقلارنىڭ دومبىرىسى، قىرغىزلارنىڭ قومۇزى، موڭغۇللارنىڭ ئات باشلىق غېجىكى، شىبەلەرنىڭ فىتكىناسى قاتارلىق چالغۇ

سەنئەت بۇيۇمى تەييار بولدى، تەننەرخىنى ھېسابلاپ كۆرۈۋېدى، 150 - 200 يۈەنگە يەتكەنلىكى مەلۇم بولدى.

تەننەرخى ئېشىپ كەتتى، قانداق قىلغۇلۇق؟ تۇرسۇن توختى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئىشداشلىرى بىلەن بۇ مەھسۇلات ئۈستىدە داۋاملىق ئىزدىنىپ، ئاخىرى ئەقىل تاپتى: «سۇلياۋدىن چالغۇ ئەسۋابلار ئۈچۈن ئايرىم-ئايرىم قېلىپ قۇيغۇزۇش لازىم. شۇ چاغدا تەننەرخى تۆۋەنلەيدۇ، ئېلىپ يۈرۈشكە قولايلىق بولىدۇ، ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئاشىدۇ»، ئۇ شۇنداق قىلدى.

- مانا ئەمدى سەلكىن شامال ئۇيغۇر چالغۇ ئەسۋابلىرىنىڭ جۇشقۇن كۈيلىرىنى دۇنياغا تېخىمۇ كەڭرى تارقىتىدۇ - دېدى ئۇ ئىشداشلىرىغا ئىشەنچ بىلەن، - بۇ كۈيلەر مەڭگۈ ياڭرايدۇ.

ياغ، يەم - خەشەك سانائىتى ئاساسىي كەسىپ قىلىنغان كۆپ خىل ئىگىلىكنى يولغا قويۇپ، كارخانىنى روناق تاپقۇزۇش ئاساسىدا نامرات كەنتلەرگە ئىقتىسادىي جەھەتتىن ياردەم بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئەمەلىي قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ بەردى.

1995 - يىلى چاقار يېزىسىنىڭ سېرىقچان كەنتى بىلەن گۈلاخما يېزىسىنىڭ شاپتۇللۇق كەنتى ناھىيىلىك

سېتىۋېلىپ، سېرىقچان كەنتىنىڭ توك قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىپ بەردى؛ ھېيت - بايرام مەزگىللىرىدە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى، تارماق شىركەتلەرنى پۇل ئىئانە قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، بۇ ئىككى كەنتتىكى نامرات ئائىلىلەرگە 27 مىڭ 218 يۈەن قىممىتىدىكى خىمىيىۋى ئوغۇت، كىيىم - كېچەك، نەق پۇل ياردەم قىلدى.

ئاقسۇ كونىشەھەر ناھىيىسىدە 49 نامرات كەنت ھۆددىگە بېرىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **قادىر مەگىت** خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ كونىشەھەر ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيە تەۋەسىدىكى 57 ئىدارە (ئورۇن)غا 49 نامرات كەنتنى ئۈچ يىل ئىچىدە نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنى ھۆددىگە بەردى.

بۇ ناھىيىدىكى ئىدارە (ئورۇن)لار ئۆزلىرى ھۆددىگە ئالغان كەنتلەرگە بېرىپ، كەنتنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، شۇ كەنتنىڭ ئەھۋالىغا ماس كېلىدىغان نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش پىلان، تەدبىرلەرنى تۈزۈپ چىقتى. شۇ ئاساستا ئۇلارنى تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى پائال تەڭشەپ، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئاساسىدا، پاختىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش تەدبىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، پىلچىلىك، كۆكتاتچىلىق، باغۋەنچىلىك كەسپىنى يولغا قويۇشقا يېتەكلىدى، پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ ئىلمىي تېرىقچىلىق قىلىش، كۆپ خىل كەسىپلەرنى پائال راۋاجلاندۇرۇشقا قوماندانلىق قىلدى. يەنە بىر تەرەپتىن، ئىقتىسادىي جەھەتتە يار - يۆلەك بولدى. بەزى ئورۇنلار ئۆزلىرى ھۆددىگە ئالغان كەنتلەرگە توك سىمى تارتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ توك مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ بەردى. بەزىلىرى پۇل چىقىرىپ ئۇلارغا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئېلىپ بەردى. بەزىلىرى ئىشخانىسى يوق كەنتلەرگە ئىشخانا سېلىپ بەردى، كىيىم - كېچەك ئىئانە قىلدى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلارنىڭ ئاكتىپلىقى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم كىچىك ماشىنا ئەترىتىنىڭ شوپۇرى ئابدۇرېھىم سوپۇرگى ماشىنا ھەيدىگەن 18 يىلدىن بۇيان 544 مىڭ كىلومېتىر يولنى بىخەتەر يۈرۈپ، تەشكىلنىڭ ۋە كەسىپداشلىرىنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى. ئۇ ماشىنا ئەترىتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بويسۇنۇپ ئۆز ۋەزىپىسىنى ياخشى ئورۇنداپ كەلدى. ماشىنىنى كۆز قارىچۇقىنى ئاسرىغاندەك ئاسرىدى. بۇ يىل ئۇ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە شەرەپ بىلەن ئەزا بولۇپ كىردى.

سۈرەتتە: ئۇ ماشىنا تازىلىماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **نىجات سابىت** فوتوسى

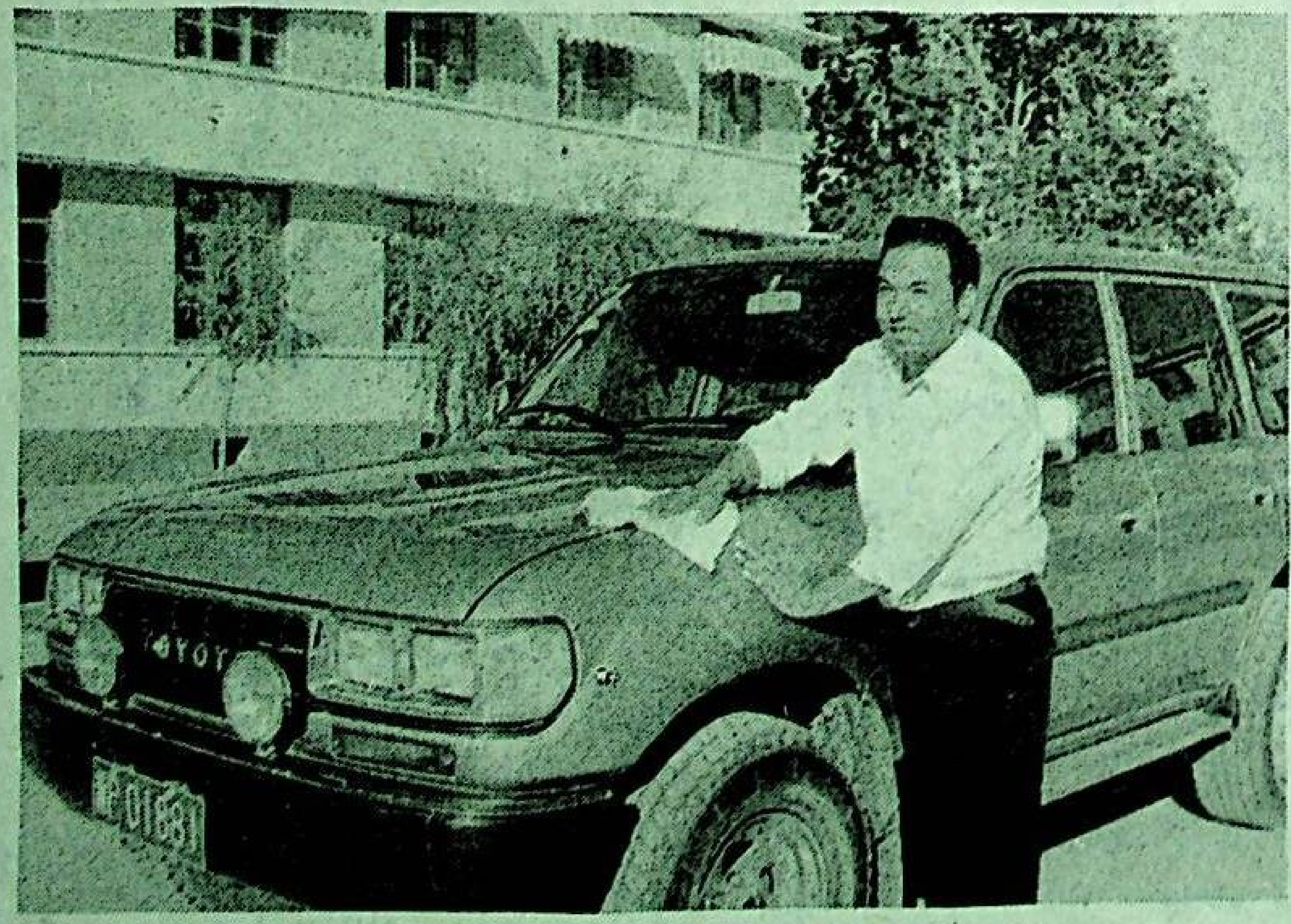

قىسقا خەۋەرلەر

△ قۇمۇل شەھەرلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى يېقىندا قۇمۇل شەھىرىگە قاراشلىق ئۇن چارۋىچىلىق رايونى، دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىق بىرلەشتۈرۈلگەن رايونلارنىڭ چارۋىچىلىق ئىشلىرىغا 900 نەچچە مىڭ يۈەنلىك ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش قەرز پۇل مەبلىغى تارقىتىپ بېرىپ، چارۋا ماللارنى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە ياردەم بەردى.

ئابلىز ئابدۇللا

△ قاراقاش ناھىيە قوچى يېزا زىيۋا كەنتىدىكى 90 نامرات ئائىلىدىن ئېلىنىدىغان 3240 يۈەنلىك ئۈچ خىل باج كەچۈرۈم قىلىندى.

تۇرانىيازخان مەڭسۇر

△ يەكەن ناھىيە ئېگەرچى بازارلىق ئامانەت - قەرز كوپېراتىپىنىڭ ئېگەرچى تارماق شۆبە كوپېراتىپى خادىملىرى ماخمۇت سەيپۇللا، تۇرسۇن ئەبەيدۇللا ئەلا مۇلازىمەتنى يولغا قويۇپ، 5 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە 3 مىليون 850 مىڭ يۈەن ئامانەت توپلاپ، بۇ يىللىق ئامانەت پۇل توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن يەتتە ئاي بۇرۇن 350 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

تۇرغۇن تۇرسۇن

△ توقسۇن ناھىيە يېلانلىق يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، دېھقانلارنى 900 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، ئۈچ توننا دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن تەمىنلىدى.

ئەخمەتجان تاشتۆمۈر

△ پەيزاۋات ناھىيە قوشئاۋات يېزىسىنىڭ بىنام كەنتى 4 - مەھەللىسىدىكى ياش دېھقان ئابدىلىم نۇر بۇلتۇر 11 - ئايدىن بۇيان بورداقچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ 15 مىڭ 500 يۈەن ساپ كىرىم قىلدى.

ئابدۇكېرىم ئىمىن

دۇنيا بانكىسىنىڭ 97 مىليون 607 مىڭ شۋېتسارىيە فرانك قەرز پۇلى بىلەن قۇرۇلغان بىكتۇەن قورغاس ئورۇقچىلىق پونكىتى ئىلى ۋىلايىتىدىكى سەككىز ناھىيە، بىر شەھەر ۋە 4 - شىسىگە قاراشلىق تۈمەن - مەيدانلارنى 120 خىلغا يېقىن سۈپەتلىك ئورۇقلۇق بىلەن تەمىنلىدى.

سۈرەتتە: 64 - تۇەننىڭ تېخنىكلىرى بۇ پونكىت يېڭىدىن يېتىشتۈرگەن بۇغداي سورتىنى تەكشۈرمەكتە.

تۇرغان ئۆمەر فوتوسى

سەنئەت خەلق ئىچىدىلا مەڭگۈ ياشنايدۇ

مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىنى تۈزۈملەشتۈرۈش لازىم

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى **دۇەن توڭخۇا**

مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىش ناھايىتى زۆرۈر. بۇ قېتىم ئاپتونوم رايونىمىز ئۇيۇشتۇرغان مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىدە بىز دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشقا ئىنتىزار ئىكەنلىكىنى بىۋاستە ھېس قىلدۇق. مەدەنىيىتىمىزنىڭ تەرەققىياتى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئېھتىياجىغا لايىقلىشىشتىن ناھايىتى يىراقتا بولۇۋاتىدۇ، مەدەنىيەت ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش ۋەزىپىمىز ناھايىتى مۈشكۈل بولۇۋاتىدۇ. ئاساسىي قاتلامدا بىز نۇرغۇن جايلارنىڭ مەدەنىيەت ئۆيلىرى بولسىمۇ، ناھايىتى ئاددىيلىقىنى، قۇپقۇرۇق تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردۇق. بۇ بىر نەچچە يىلدا بىزنىڭ مەدەنىيەتنىڭ ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغانلىقى توغرىسىدىكى ئېڭىمىز بىر قەدەر تۆۋەن بولدى، مەدەنىيەت جەھەتتە يېزا - قىشلاقلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىشىمىز يېتەرلىك بولمىدى، ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت قوشۇنى زور دەرىجىدە ئاجىزلاپ كەتتى، مەدەنىيەت ئىختىلىرى يەنىلا ساقلىنىپ كەلدى. بۇ خىل ئەھۋاللارنى نەزەردىن ساقىت قىلىشقا بولمايدۇ، بولۇپمۇ مەدەنىيەتنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈپ تەتقىق

كۈچەيتىپ، ئۈزلۈكسىز تۈردە ئاممىنىڭ ئېھتىياجىغا لايىقلىشىشمۇ ناھايىتى تەخىرسىز ۋەزىپە، ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرىنىڭ ئىدىيىنى ئۆزگەرتىپ تۇرۇشى يېقىنقى بىر مەزگىلدە ئانچە تەكىتلەنمىدى. بۇنىڭ بىلەن خېلى كۆپ ئادەم ئۆزۈقلىنىش پۇرسىتىدىن مەھرۇم بولۇپ قالدى، ئىدىيىسى قۇرۇقدىلىپ، ئاممىدىن ئايرىلىپ قالدى. تۆۋەنگە چۈشكەنلەر بىلەن چۈشمىگەنلەرنىڭ ھېسسىياتى ھەرگىز ئوخشىمايدۇ. بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە تۆۋەنگە چۈشكەن ئارتىسلار ھەقىقەتەن ناھايىتى چوڭقۇر تەسىراتقا ئىگە بولدى. ئۇلار مەدەنىيەت ئۇنتۇلۇپ قالغان جايلارنىڭ يەنىلا نۇرغۇنلۇقىنى، بىر ئۆمۈر ياشاپمۇ شەھەردىن كەلگەن ئارتىسلارنىڭ قويغان ئويۇنىنى كۆرمىگەن ئادەملەرنىڭ يەنىلا بارلىقىنى كۆرۈپ ھەيران قېلىشتى. ئۇلار دەسلەپ قاتتىق ئازابلاندى، ھېسسىيات جەھەتتە بىر دەمدىلا ئاما بىلەن بولغان يىراقلىقنى تۈگەتتى. بەزىلەر ئىختىيارسىز ھالدا يېنىغا سېلىۋالغان پۇللىرىغا كىتاب ۋە مەدەنىيەت بۇيۇملىرىنى سېتىۋېلىپ يەرلىك ئاممىغا سوۋغا قىلدى، لېكىن ئۇلار يەنىلا ئۆزلىرىنى نېمىگىدۇر قەرزداردەك ھېس قىلىشتى. بارلىق مەدەنىيەت خادىملىرىنىڭ بۇنداق تۆۋەنگە چۈشۈش پۇرسىتى بولۇشى لازىم، بەلكى بۇ خىل پائالىيەت تۈزۈملىشىشى كېرەك. مەدەنىيەت خادىملىرى تۆۋەنگە چۈشمىسە بولمايدۇ. شۇنداق بولغاندىلا؛ مەدەنىيەت قوشۇنى تۈپتىن ئۆزگىرەلەيدۇ، شۇنداق بولغاندىلا، «ھەممە ئېقىملار بەس- بەستە سايراش»، «ھەممە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش»

> **مۇھەررىردىن:** مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى قاتارلىق بۆلۈم، كومىتېتلارنىڭ ئۇقتۇرۇشىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىز بۇ يىلنىڭ دەسلەپكى يېرىمىدا ئىككى قېتىم مەدەنىيەتنى يېزىلاغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ رەھبەرلىرى مەدەنىيەت خادىملىرىنى باشلاپ جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا بېرىپ، تۇرمۇشقا، ئاساسىي قاتلامغا چوڭقۇر چۆكۈپ، دېھقان، چارۋىچىلارغا مۇلازىمەت قىلدى. ئۇلار نەگىلا بارسا قىزغىن قارشى ئېلىندى. گېزىتىمىز 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى بۇ قېتىمقى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىگە قاتناشقان بىر قىسىم ئارتىسلار ۋە تەشۋىقات، مەدەنىيەت تارماقلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك زاتلارنى مەدەنىيەتنى يېزىلاغا يۈزلەندۈرۈش توغرىسىدىكى سۆھبەت يىغىنىغا تەكلىپ قىلدى. يىغىنغا قاتناشقۇچىلار ھاياجانلانغان ھالدا بەس - بەستە سۆز قىلدى. ئۇلار بىردەك سەنئەت پەقەت خەلق ئاممىسى ئارىسىغا بارغاندىلا، ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولالايدىكەن، دېيىشتى. بىز تېخىمۇ كۆپ مەدەنىيەت خادىملىرىنىڭ دىققىتىنى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، دېگەن بۇ مەسىلىگە تارتىش ئۈچۈن، بۇ قېتىمقى يىغىندا پىكىر بايان قىلغۇچىلارنىڭ سۆزلىرىنىڭ قىسقارتىلمىسىنى گېزىتكە بەردۇق.

بىر قانچە مۇناسىۋەتنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش كېرەك

ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى سەنئەت باشقارمىسىنىڭ كادىرى **ئانارگۈل مەمەت**

مېنىڭچە ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرى نۆۋەتتە جىددىي ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلىلەر ناھايىتى كۆپ. تۆۋەندە بۇ ھەقتىكى بىر قانچە تۈرلۈك قارىشىمنى ئوتتۇرىغا قويىمەن.

بىرىنچى، مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر بولمىسا يېتەكلەش بولمايدۇ. مۇنەۋۋەر ئەسەر بىر دۆلەت، بىر دەۋرنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت سەۋىيىسىنىڭ مەركەزلىك ئىپادىسى بولۇپ، مەنىۋى مەھسۇلاتلارنىڭ مەيدانغا كېلىشىدە مۇھىم ئۈلگىلىك ۋە تەسىرچانلىق رولىنى ئوينايدۇ. ئەدەبىيات - سەنئەتنى گۈللەندۈرۈشنى قايتا - قايتا تەكىتلەش ھەرگىزمۇ ئادەتتىكى ئاددىي ئەسەرلەرنى كۆپلەپ سەھنىگە ئېلىپ چىقىش بولماستىن، بەلكى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈش ئاساسىدا ئۇلۇغ دەۋرىمىزگە مۇناسىپ مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى ئۈزلۈكسىز ئىجادىيىتى بولۇپ، بىر خىل مۇرەككەپ مەنىۋى

بەدىئىيلىك ئورتاقلىق بىلەن مۇكەممەللىكنىڭ بىرلىكى بولۇپ، خەلق ئاممىسى ياقتۇرۇپ كۆرىدىغان ئەسەرلەردىن ئىبارەت؛ مۇشۇنداق ئەسەرلەرلا كۈچلۈك جەلپ قىلىش ۋە تەسىر كۆرسىتىش كۈچىگە ئىگە بولالايدۇ، مەدەنىيەت بازارلىرىدىكى رىقابەتتە ئۈستۈنلۈككە ئېرىشەلەيدۇ.

ئۈچىنچى، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش بىلەن كونكرېت خىزمەت قىلىشنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. ماكرولۇق مەنىدىن ئالغاندا، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش - ئاساسلىقى سىياسىي ئىدىيە ۋە تەشكىلىي جەھەتتىكى رەھبەرلىكنى كۆرسىتىدۇ. ئەمما ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرى سەنئەتكارنىڭ شەخسىي

مەدەنىيەت ئىشلىرىنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن، مەدەنىيەت خادىملىرى تۆۋەنگە چۈشۈشى كېرەك

ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەت نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى **ۋاڭ جۈنجۈن**

بۇ يىل باھار بايرىمىدىن ئىلگىرى مەن 20 نەچچە كىشىلىك مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ئەترىتى بىلەن بىرگە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسىنى ئېلىپ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىغا بېرىپ، ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلىرىغا ناخشا - ئۇسسۇل، مۇزىكا، ئېپىزوت ئورۇنداش ۋە مىللىي تىلدىكى كىنو، كىتابلارنى سوۋغا قىلىشنى ئاساس قىلغان يېزىلارغا مەدەنىيەت يەتكۈزۈش پائالىيىتىگە قاتناشتىم.

بىزنىڭ مەدەنىيەت «كارۋان»ىمىز تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ شەرقىدىن يولغا چىقىپ، لوپنور، چاقىلىق، چەرچەن ناھىيىلىرىنى ئايلىنىپ، قۇملۇق تاشيولى ئارقىلىق ئوتتۇرا تارىم نېفىتلىكى ۋە بۈگۈر ناھىيىسى بىلەن قايتىپ كەلدى، 18 كۈن جەريانىدا 3000 كىلومېتىردىن ئارتۇق يول يۈرۈپ، 12 يېزا، كەنتلەرگە بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلارغا 16 مەيدان ئويۇن قويۇپ بەردۇق. بۇنىڭ ئىچىدە تۆت مەيدان ئويۇن نۆلدىن تۆۋەن 20 گرادۇسلۇق سوغۇقتا، ئۇستى ئوچۇق مەيداندا ئوينالدى. ئويۇننى كۆرگەن تاماشىبىنلار 6000 ئادەم (قېتىم)دىن ئاشتى. بۇ جەرياندا نېفىت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدۇق. بارغانلا

بولدۇ.

ئىككىنچى، مەدەنىيەت ئىشلىرىنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن، مەدەنىيەت خادىملىرى تۆۋەنگە چۈشۈشى كېرەك. ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرى ئاساسىي قاتلامغا، تۇرمۇشقا چۆككەندىلا مول مەزمۇنلۇق ئىجادىيەت ماتېرىيالى توپلاپلا قالماي، بەلكى يەنە ئۆزىنى چېنىقتۇرۇپ، كەسپىي ئىقتىدارىنى ئۈستۈرەلەيدۇ.

ئۈچىنچى، سەنئەتنىڭ جېنى خەلق ئارىسىدا، سەنئەتكارنىڭ قىممىتى خەلق ئاممىسى ئۈچۈن ئىجاد قىلىش ۋە مۇلازىمەت قىلىشتا. ئارتىسلىرىمىز مۇنداق دېيىشتى: ھەر بىر مەيدان ئويۇندا نەچچە مىڭلىغان دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ، ئۈمىدلىك كۆزلىرىنىڭ بىزگە تىكىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۇق. بىز نۇرغۇن ئالقىشلارغا سازاۋەر بولغان، لېكىن ئۇ ئالقىشلار تۆۋەنگە چۈشۈپ ئويۇن قويۇپ ئېرىشكەن ئالقىشلارغا يەتمەيدۇ. ئاساسىي قاتلامدا ئويۇن قويۇش ئەرزىيدىغان ئىش. ئۇ بىزنىڭ مەجبۇرىيىتىمىز. بىز ئەڭ ئاددىي پۇقرالار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلالىساق، ئاندىن ئۆزىمىزنىڭ قىممىتىنى ساقلاپ قالالايمىز.

تۆتىنچى، مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ئەترىتىمىز جاپا - مۇشەققەتكە چىدايدىغان، ئىتتىپاقلاشقان قوشۇن. ئۇلار قۇم- بورانلارنىڭ زەربىسىگە ئۇچراپ ئاغرىپ قالغاندىمۇ، قىيىنچىلىقنى يېڭىپ، ئۆز ئارا ياردەم بېرىپ، ئۆزلىرىنى چېنىقتۇردى.

بەشىنچى، ھەر بىر مەدەنىيەت خىزمەتچىسى يېزىلارغا چۈشۈپ پائالىيەت قىلغاندا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەنىۋى ئوزۇققا تولىمۇ تەشنا ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلىدۇ. چەرچەن ناھىيىسىنىڭ تىكەندۆڭ يېزىسىدىكى 79 ياشلىق

قىلىشقا بولمايدۇ، بولۇپمۇ مەدەنىيەتنى ئاساسلىق باشقۇرغۇچى ئارماقلارنىڭ تەكشۈرۈپ تەھقىق قىلىپ، ماكرولۇق يېتەكلەش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى زۆرۈر. يەنە بىر جەھەتتىن، ھەر مىللەت مەدەنىيەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىشنى

«ھەممە ئېقىملار بەس- بەستە سايراش»، «ھەممە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرغىلى، سوتسىيالىزم ئۈچۈن، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يۆنىلىشىدە يەنىمۇ ئىلگىرىلىگىلى بولىدۇ.

گۈللەندۈرۈش ئاساسىدا ئۇلۇغ دەۋرىمىزگە مۇناسىپ مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى ئۈزلۈكسىز ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت.

ئىككىنچى، ئىدىيىۋىلىك بىلەن بەدىئىيلىكنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا ۋە ياخشى بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. ئىدىيىۋىلىك بىلەن

سەنئەت ئەسەرلىرى سەنئەتكارنىڭ شەخسىي ئىجادىيىتى بولۇپ، بىر خىل مۇرەككەپ مەنىۋى ئەمگەك. شۇڭا ماكرو جەھەتتىن رەھبەرلىك قىلىشلا كۇپايە قىلمايدۇ. يەنە كونكرېت خىزمەتنىمۇ چوقۇم ياخشى ئىشلەش كېرەك.

ئۈچىنچى، مەدەنىيەت - سەنئەت ئىشلەپچىقىرىش پىلانىنى ياخشى تۈزۈپ، ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرىنىڭ تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈشى ئۈچۈن شارائىت يارىتىپ بېرىشى كېرەك. ئىجادىيەتچىلەرنى ئىسلاھات ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئەمەلىيىتىگە چوڭقۇر چۆكۈشكە تەشكىللەش ۋە پائال يېتەكلەش، ئۇلارنىڭ تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈشى، تۇرمۇش ئۆگىنىشى ئۈچۈن شارائىت ھازىرلاپ بېرىش ھەم بۇنىڭغا يېتەرلىك خىراجەتنى ھەل قىلىپ بېرىش كېرەك. مۇشۇنداق قىلغاندىلا ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرىنىڭ تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈشى قۇرۇق شوئار بولۇپ قالماستىن، بەلكى ھەقىقىي مەنىدىكى تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈش بولىدۇ. ئۇلار خەلق ئاممىسىنىڭ ئىسلاھات، قۇرۇلۇشتىكى ئۇلۇغ ئەمەلىيىتىدىن مول ئىدىيىۋى ئوزۇق ئېلىپ، ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرەلەيدۇ ۋە يۈكسەلدۈرەلەيدۇ.

بۇ جەرياندا نېفىت ئىشچىلىرى بىلەن بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدۇق. بارغانلا جايدا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ قىزغىن قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتۇق. سەپىرىمىز گەرچە ناھايىتى جاپالىق بولسىمۇ، لېكىن ئارتىسلىرىمىزنىڭ روھى ناھايىتى كۆتۈرەڭگۈ بولۇپ، ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ ئويۇن قويۇپ ئالقىشقا ئېرىشكەنلىكىدىن خۇشال ئىدى. بىز بۇ سەپەر ئارقىلىق نۆۋەندىكى بىر قانچە تۈرلۈك تەسىراتقا ئىگە بولدۇق.

بىرىنچى، مەدەنىيەت ئارقىلىق نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش ئىقتىسادىي جەھەتتىن نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشنىڭ ئاساسى. دېھقان، چارۋىچىلار ساغلام بولغان مول مەزمۇنلۇق مەنىۋى تۇرمۇشقا تولىمۇ موھتاج، ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك مەدەنىيەت تورىنى شەكىللەندۈرگەندىلا ئاندىن ھاللىق سەۋىيىگە ئىگە مەدەنىيەت مۇھىتى بەرپا قىلغىلى

ئىككەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇق. چەرچەن ناھىيىسىنىڭ تىككەندۆڭ يېزىسىدىكى 79 ياشلىق بوۋاي مۇساھاجى ئەتىگەندىلا يېزىلىق ھۆكۈمەت ئالدىدا مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ئەترىتىنىڭ تېزراق كېلىشىنى تەقەززالىق بىلەن كۈتكەن؛ مېيىپ قىز سۈپىرەم ئىككى پۇتىنى سۆرەپ، ئۇزۇن يول يۈرۈپ ئويۇن كۆرگىلى كەلگەن...

بىز مەدەنىيەت خىزمەتچىلىرى شۇنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇقكى، مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش تۈزۈملەشسە، مەدەنىيەتنىڭ ئىقتىدارىنى ھەقىقىي جارى قىلدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرغىلى، جەمئىيەت تەرەققىياتىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرگىلى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىق ئۈچۈن ئوبدان مەنىۋى مۇھىت بەرپا قىلغىلى بولىدۇ.

مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىنى داۋاملىق ئېلىپ بېرىش كېرەك

ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى **ماۋيىياۋ**

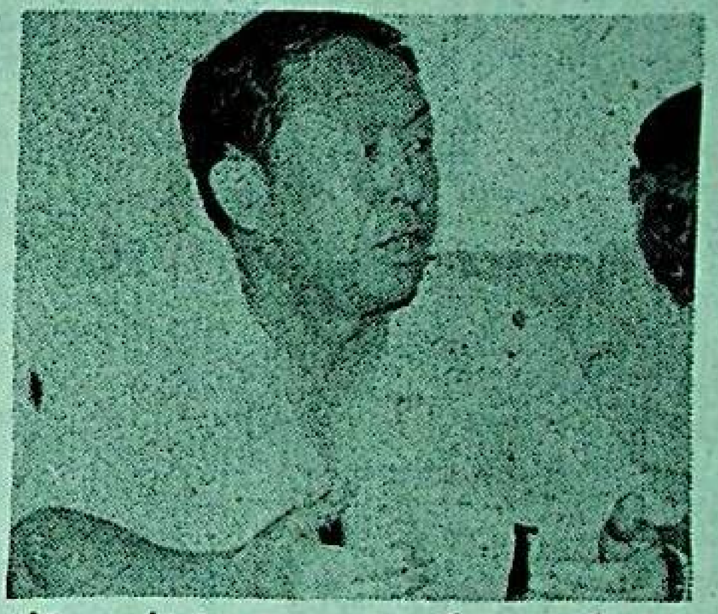

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى قاتارلىق تۆت بۆلۈم، كومىتېتنىڭ «كىتابنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشىنىڭ روھىغا ئاساسەن بىزنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى «ئېسىل ئەنئەنىلەرنى جارى قىلدۇرۇش، مەدەنىيەت بازىلىرىنى ئىگىلەش، كىتاب بازارلىرىنى ئېچىش»نى ئاساسىي مەقسەت قىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيەت ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، كۆرگەزمە قىلىش بىلەن كىتاب سوۋغا قىلىشنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، سەييارە كىتاب سېتىش، بازار كۆنى يېزىلارغا چۈشۈپ تەشۋىق قىلىش قاتارلىق پۇرسەتلەردىن پايدىلىنىپ قاراتمىلىقى بولغان ھالدا يېزا - قىشلاقلار ۋە نامرات رايونلارنىڭ مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى جانلاندۇرۇپ، ياخشى ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

بۇ يىلقى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتى داۋامىدا، بىز نەشرىيات ئىدارىسى بىلەن خىزمەت ئەترىتى تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تۆت نەشرىيات ۋە ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك شىنخۇا كىتابخانىسىغا ۋەكالىتەن قىممىتى 23 مىڭ يۈەنلىك 120 خىل (تەخمىنەن 11 مىڭ نۇسخا قازاق يېزىقىدىكى) كىتابنى ئالتاينىڭ يېزا - قىشلاقلىرىدىكى مەكتەپ، مەدەنىيەت ئۆيى، كۇتۇپخانا ۋە چېگرا مۇداپىئە لېيەنۋىيى قاتارلىق 60 نەچچە

ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىغا سوۋغا قىلدۇق.

بىزنىڭچە مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش چېگرا رايوننى مۇستەھكەملەش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، جەمئىيەت مۇقىملىقى ۋە ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ ئىقتىساد، مەدەنىيىتىنى راۋاجلاندۇرۇشتا چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە. بۇنىڭدا دىققەت قىلىدىغان مەسىلە شۇكى، مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈشنى شەكىلگە ئايلاندۇرۇۋالماي، داۋاملىق ئېلىپ بېرىپ، تۈزۈملەشتۈرۈش كېرەك. مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ھەرقايسى ئورۇنلارنىڭ ئورتاق ھەمكارلىشىشىغا، ئورتاق ئىشلىشىگە موھتاج. بۇ قېتىمقى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى تەشكىللىگەن مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيىتىنىڭ ھەيۋىسى، سالمىقى يۇقىرى بولۇپ، ئۈنۈمىمۇ ناھايىتى ياخشى بولدى. بىز ئىككى تۈرلۈك تەدبىرنى ئوتتۇرىغا قويدۇق: بىرىنچى، پۈتۈن شىنجاڭدىكى ھەر بىر ناھىيە دەرىجىلىك كىتابخانىلاردىن ھەر ئايدا سەييارە كىتاب سېتىش قېتىم سانىنىڭ ئۈچ قېتىمدىن ئاز بولماسلىقى، پۈتۈن يىلدا 30 قېتىمدىن ئاز بولماسلىقى تەلەپ قىلىندى. ئىككىنچى، «يېزا - قىشلاقلارنىڭ كىتاب تارقىتىش مەخسۇس خىراجەت فوندى» تەسىس قىلىندى. ھەر بىر كىتابخانا يىللىق سېتىش كىرىمىنىڭ 0.5 پىرسەنتىدىن بىر پىرسەنتكىچە بولغان قىسمىنى ئاجرىتىپ، يېزا - قىشلاقلارنىڭ كىتاب تارقىتىشتا كېلىپ چىققان زىيىنىنى تولۇقلاشقا ۋە يېزا - قىشلاقلاردىكى مەكتەپ، مەدەنىيەت پونكىتلىرىغا كىتاب سوۋغا قىلىشقا ئىشلىتىدۇ.

بىز ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت ۋە تەشۋىقات، مەدەنىيەت ئورۇنلىرىدىن ئاساسىي ئېقىمنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىپ، سوتسىيالىستىك ئىدىيە، مەدەنىيەت بازىسىنى ئىگىلەپ، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاكتىپ، ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، قانۇنسىز نەشىر بۇيۇملىرىنى قەتئىي چەكلەپ، ئۇن - سىن، كىتاب توپ تارقىتىش بازارلىرىنى رەتلەپ، ئىلمىي، مەدەنىيەتلىك، ساغلام، پايدىلىق بولغان ئىجتىمائىي مەدەنىيەت مۇھىتىنى يارىتىپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ تۇرمۇشىنى تېخىمۇ بېيىتىشنى ئۈمىد قىلىمىز.

كىتاب تارقىتىش خىزمىتىنىڭ يۆنىلىشى

ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات، نەشرىيات ئىدارىسى كىتاب تارقىتىشنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى **داناگۈل ساۋدانبېك**

ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات، نەشرىيات ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى تەشكىللىگەن كىتابنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش ئەترىتى ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ئۆمىكىنىڭ يېتەكچىلىكىدە 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 13 - كۈنىگىچە ئالتاي ۋىلايىتىدە چارۋىچىلىق رايونلىرىغا كىتاب يەتكۈزۈش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزا - قىشلاقلىرى چەت، يىراق جايغا جايلاشقان بولۇپ، قاتناش قولايسىز. شۇڭا «يېزىلارغا كىتاب يەتكۈزۈش» چارۋىچىلىق رايونلىرىغا نىسبەتەن ئالاھىدە ئەھمىيەتكە ئىگە.

چىڭگىل ناھىيىسىدىكى قازاق چارۋىچى نۇرتانبېك بىزگە مۇنداق دېدى: ھازىر چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇشى ياخشى، ئولتۇراق ئۆيى ياخشى. لېكىن مەنىۋى ئوزۇق كەمچىل،

سىلەر بىزگە دەل ۋاقتىدا كىتاب يەتكۈزۈپ بېرىپ، بىزنىڭ پەن- تېخنىكا، مەدەنىيەت ۋە چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى جەھەتتىكى تېخنىكىغا بولغان ئېھتىياجىمىزنى قاندۇردۇڭلار. سىلەرنىڭ داۋاملىق كېلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز.

بىز بىر تۈركۈم ئۇسمۇر، باللار ئوقۇشلۇقىنى كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ قارا بولغىن يېزىسىدىكى ياتاقلىق مەكتەپكە ئېلىپ بارغىنىمىزدا، بىر توپ سەبىي ئوقۇغۇچىلار خۇشاللىقىدىن ئۇسسۇل ئويناپ، ناخشا ئېيتىپ بىزنى قارشى ئالدى.

بىز نەگىلا بارمايلى، چارۋىچىلارنىڭ پەن - تېخنىكا بىلىملىرىگە بولغان ئېھتىياجىنىڭ نەقەدەر يۇقىرى ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدۇق. كىتاب تارقىتىش خىزمىتى دېھقان، چارۋىچىلاردىن ئايرىلالمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن دېھقان، چارۋىچىلار ئۈچۈن ئەڭ ياخشى مۇلازىمەت قىلىش كىتاب تارقىتىش خىزمىتىنىڭ يۆنىلىشىدۇر.

ئاساسىي قاتلام ھەقىقىي سەھنە

شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكىنىڭ 1 - دەرىجىلىك ئارتىسى

ھەببە ئابدۇللا

مېنىڭچە ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرى سەرگەنگە ئوخشايدۇ. ئۇ خەلق ئىچىدە يانغاندىلا ھەم ئاممىنى، ھەم ئۆزىنى يورۇتالايدۇ. بۇ يىل 1 - ئاي قەھرىتان سوغۇقتا مەن مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش ئۆمىكى بىلەن بىللە جەنۇبىي شىنجاڭغا ئويۇن قويۇشقا باردىم، بىز ماشىنىدا ئولتۇرۇپ نەچچە يۈز كىلومېتىر يول يۈرۈپ، ھەم ھېرىش - چارچاش، ھەم سوغۇقتا قېلىش، دالىغا قۇرۇلغان سەھنىدە نېپىز كۆينەكلەرنى كىيىپ ئويۇن قويۇش قاتارلىقلارغا رابىتىنلا بەرداشلىق بېرەلمىدۇق. بىراق ھەرقايسى يېزا - كەنتلەردىن كېلىپ قار - بوراندا بىزنى نەچچە سائەت ساقلاپ تۇرغان ئاممىنى كۆرگىنىمىزدە، قىزغىنلىقىمىز بىردىنلا كۆتۈرۈلدى. بىر قېتىم بىز يىراق بىر كەنتكە ئويۇن قويغىلى بېرىپ، ناھايىتى كەچ قايتتۇق. تاڭ ئاتقىچە تېخى پۇتىمىزمۇ ئىسسىمىغانىدى، ئەمما ئەتىگەندىلا يەنە قويىدىغان ئويۇن بار ئىدى. ھاۋا ناھايىتى سوغۇق بولغاچقا مەن توڭلاپ كېتىپ يىغلىۋەتتىم. ۋاڭ جۈنجۈن شۇجى ماڭا: «ھاۋا ناھايىتى سوغۇق، سەھنە كىيىمى كىيمىسىڭىزمۇ بولىدۇ» دېدى. مەن سەھنە ئاستىدا ناھايىتى نۇرغۇن ئادەملەرنى كۆردۈم، ئۇلار نۆلدىن تۆۋەن 20 نەچچە گرادۇسلۇق سوغۇقتا مېنىڭ سەھنىگە چىقىشىمنى كۈتۈۋاتاتتى. مەن سوغۇققا چىداپ، يەنىلا نېپىز سەھنە كىيىمىنى كىيدىم، مەندە بىردىنلا قىزغىنلىق كۆتۈرۈلگەندەك بولدى. كۆپچىلىك مېنىڭ ھالىتىمنى كۆرۈپ، كىيىملىرىنى ئەكىلىپ ماڭا كىيگۈزۈپ قويماقچى بولۇشتى، كۆزلىرىمگە ياش تولۇپ كەتتى. مەن گەرچە كىنولاردا بىر نەچچە قېتىم رول ئالغان بولسامۇ، ئەمما يەنىلا نامسىز كىچىك پېشكا ئىدىم. بىراق يۇرتداشلارنىڭ ھەممىسى مېنى تونۇۋاپتۇ، مېنى ئورىۋېلىپ، كېتىشكە كۆزلىرى قىيمىدى. مەن شۇنىڭدىن چوڭقۇر تونۇشقا كەلدىمكى، ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرى ئاساسىي قاتلامغا بېرىشى كېرەك ئىكەن، ئاساسىي قاتلام ھەقىقىي سەھنە ئىكەن.

لى پېڭ خۇنەن، خۇبېي ئۆلكىلىرىدە ئاپەت ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21-ئىيۇل تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىغان خۇنەن، خۇبېي ئۆلكىلىرىگە بېرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنى يوقلىدى، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى تەكشۈردى ھەم ئورۇنلاشتۇردى. ئۇ پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، باش شۇجى جياڭ زېمىنغا ۋەكالىتەن، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش، خېيىم-خەتەردىن قۇتقۇزۇشنىڭ 1-سېپىدە جاپالىق جەڭ قىلىۋاتقان كادىرلار، ئامما بولۇپمۇ ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندىر-جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسملاردىكى كوماندىر-جەڭچىلەر ۋە ج خ كادىر-ساقچىلىرىدىن سەمىمىي ھال سورىدى، كۆپچىلىكنى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ دەسلەپكى غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرۈش ئاساسىدا، غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قىلىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ ئومۇميۈزلۈك غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشكە رىغبەتلەندۈردى.

لى پېڭ زۇڭلى 7-ئاينىڭ 20-كۈنى چۈشتىن بۇرۇن خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ چاڭشا شەھىرىگە بېرىپ، مۇئاۋىن زۇڭلى جياڭ چۈنيۈن بىلەن بىرلىكتە تىك ئۇچار ئايروپىلانغا ئولتۇرۇپ دۇڭتىڭخۇ كۆلى ئاپەت رايونىنى كۆزدىن كەچۈردى ھەم ئاپەت ئەڭ ئېغىر بولغان چاڭدې شەھىرىنىڭ تاۋيۈەن ناھىيىسىگە بېرىپ، ئۆيلىرىنى سۇ بېسىپ كەتكەن ئاممىنى ۋە كەلكۈن بىلەن ئېلىشىۋاتقان ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندىر-جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسمىنىڭ كوماندىر-جەڭچىلىرى ۋە ج خ كادىر-ساقچىلىرىنى يوقلىدى. 7-ئاينىڭ 21-كۈنى لى پېڭ بىلەن جاڭ چۈنيۈن خۇبېيغا كېلىپ، ۋۇخەن شەھىرىنىڭ چاڭجياڭ دەرياسى بويىدىكى كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى. لى پېڭ زۇڭلى يەنە خۇنەن، خۇبېي ئۆلكىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش-ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەم كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشنىڭ كېيىنكى باسقۇچلۇق خىزمەتلىرى توغرىسىدا مۇھىم سۆز قىلدى.

لى پېڭ چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ ۋۇخەن بۆلىكىدە خەۋپتە قالغان لۇڭۋاڭمياۋ رايونىنى كۆزدىن كەچۈرمەكتە.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

لى پېڭ مۇنداق دېدى: ئېغىر ھۆلچىلىك ئاپىتىدە خۇنەن، خۇبېي ئۆلكىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى، خەلق ئاممىسى بىرلىكتە كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشنىڭ دەسلەپكى غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈردى. ھازىر ئاپەت رايونىدىكى خەلق خاتىرجەم، جەمئىيەت مۇقىم بولدى. لېكىن كەلكۈن مەزگىلى تېخى ئۆتۈپ كەتكىنى يوق، ھەر دەرىجىلىك كادىرلار قىلچە بوشاشماي، ئۈزلۈكسىز كۈرەش قىلىشقا تەييارلىق كۆرۈشى لازىم.

لى پېڭ كۆپچىلىكنى ھۆلچىلىك ئاپىتىدىن غەلىبە قىلىش ئىشەنچىنى تۇرغۇزۇشقا ئىلھاملاندۇردى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: 40 نەچچە يىللىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئارقىلىق، بولۇپمۇ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچىمىز كۈچەيدى، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشتا مول تەجرىبە توپلىدۇق. كۆپچىلىك ئورتاق تىرىشىدىغانلا بولسا، ئاپەت ئۈستىدىن چوقۇم غەلىبە قىلالايمىز.

لى پېڭ بۇ ئىككى ئۆلكىنىڭ كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش-خەۋپتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇشنى، ئاپەتتىن كېيىنكى قايتا گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ماسلاشتۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بىر قولدا كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشنى، يەنە بىر قولدا ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى قۇتقۇزۇشنى تۇتۇش لازىم. ئاممىغا تايىنىپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈپ، يۇرتنى قايتا گۈللەندۈرۈش لازىم. نۆۋەتتە كەلكۈن پەسەيگەن جايلار يىغىش، تېرىش ئىشلىرىنى چىڭ تۇتۇپ، سۇ بۇزۇۋەتكەن قۇرۇلۇشلارنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك.

خۇجىنتاۋ خۇەيخې دەرياسىدا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرگەندە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

جىددىي سەپەرۋەرلىككە كېلىپ، كەلكۈننىڭ بىخەتەر ئۆتۈپ كېتىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، خېفېي، 20-ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئەنخۇي ئۆلكىسىدە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقان ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۇنىڭ شۇجىسى خۇجىنتاۋ تۈنۈگۈن خۇەيخې دەرياسىدا كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈرگەندە تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار خەلق ئاممىسىنىڭ بىخەتەرلىكىنى كۆزدە تۇتۇپ، رەھبەرلىك مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي زىممىسىگە ئېلىپ، ئاممىنى يېتەكلەپ، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش - خەتەردىن قۇتقۇزۇش ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كۈرىشىنىڭ غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھازىر، خۇەيخې دەرياسى ۋادىسىدا كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش-خەتەردىن قۇتقۇزۇش ۋەزىيىتى جىددىي، ۋەزىپە مۈشكۈل. جىددىي سەپەرۋەرلىككە كېلىپ، تىرىشىپ كۈرەش قىلىپ، كەلكۈننىڭ بىخەتەر ئۆتۈپ كېتىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. ئۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن ئاپەت بولغان رايونلارغا بېرىپ، ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشنى، ئاممىنى ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى قۇتقۇزۇشقا قوزغاپ، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى تىرىشىپ ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

خۇجىنتاۋ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: خۇەيخې دەرياسىنى تىزگىنلەش - چوڭ ئىش، سوتسىيالىزمنىڭ چوڭ ئىشلارنى قىلالايدىغان ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، خۇەيخې دەرياسىنى ياخشى تىزگىنلەش كېرەك.

جۇڭگو تەنھەرىكەتچىسى تاڭ لىڭشېڭ 26-نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 59 كىلوگراملىقلار بويىچە ئېغىرلىق كۆتۈرۈش مۇسابىقىسىدە 307.5 كىلوگرام نەتىجە بىلەن دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ، بۇ قېتىمقى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۈچۈن 3-ئالتۇن مېدال ئېلىپ بەردى.

سۈرەتتە: تاڭ لىڭشېڭ مۇكاپات سۇپىسىدا.

جۇڭگو چېلىشچىسى شېڭ زېتيەن 7-ئاينىڭ 21-كۈنى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى قەدىمكى چېلىشىش تۈرىنىڭ 57 كىلوگراملىقلار بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىسىدە مىس مېدالغا ئېرىشتى. بۇ يىل 22 ياشقا كىرگەن شېڭ زېتيەن 25-نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ مۇشۇ تۈرىدە مىس مېدالغا ئېرىشكەنىدى.

جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى كورىيە كوماندىسىنى تەستە يەڭدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، ... ئېرىشكەن كورىيە كوماندىسىنى تەستە

جايلار چاقماق تېزلىكىدە ئىش كۆرۈپ، مالىيە ئىنتىزامىنى چىڭىتماقتا

(بېشى 1 ـ بەتتە)

مالىيە نازارىتى يىغىنغا قاتنىشىدىغان خادىملارنىڭ سانىنى قىسقارتتى

مۇخبىرىمىز خۇاڭ ۋېي 7- ئاينىڭ 18 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن مالىيە نازارىتى پارتگورۇپپىسىنىڭ شۇجىسى چېن زېيۇينىڭ ئىشخانىسىغا كەلدى، چېن شۇجى مۇنداق دېدى: «نازارىتىمىز 7 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى مەملىكەتلىك مالىيە يىغىنىغا قاتنىشىش ئۈچۈن بېيجىڭغا ئادەم ئەۋەتمەكچى بولدى، ئەسلىدە ئۈچ ئادەم بارسا بولاتتى، لېكىن بېيجىڭغا بېرىپ كېلىش ئۈچۈن بىر ئادەمگە بىر نەچچە مىڭ يۈەن كېتىدىغانلىقى ئۈچۈن، چىقىمنى تېجەشنى نەزەردە تۇتۇپ، ئىككىيلەننى ئەۋەتتى، ئىلگىرى مۇنداق يىغىنغا تۆت ـ بەش كىشى بارغان بولاتتى». مالىيە نازارىتى 40 نەچچە كۆچمە تېلېفوننى تەشەببۇسكارلىق بىلەن پېچەتلىگەن.

«تىيانشان» رايونىدا يىغىنلارنىڭ ھەممىسىدە سىنچاي ئىچىلىدىغان بولدى

مۇخبىرىمىز جۇتۆك 7 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۈرۈمچى شەھەرلىك «تىيانشان» رايونى ئورگان خىزمەت بىناسىغا بېرىپ، رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى لى پېيفاڭنى زىيارەت قىلدى، ئۇ مۇنداق دېدى: «رايونىمىز ئېچىشقا تېگىشلىك يىغىنلاردا خادىملارنىڭ تامىقى، ياتىقىنى بىردەك ئورۇنلاشتۇرماسلىق، يىغىندىن كېيىن راسخوتنى مۇپەتتىش قىلىشنى بەلگىلىدى. ھەرقانداق يىغىندا سىنچايدىن باشقا نەرسە قويۇلمايدۇ.»

شۇجى بىلەن رەئىس كۆچمە تېلېفوننى باشلامچىلىق بىلەن تاپشۇردى

مۇخبىرىمىز چېن جيەن 7 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى خوجىلىق باشقارمىسىغا كەلدى، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى خۇ دېيەنجىن تاپشۇرۇپ بېرىلگەن كۆچمە تېلېفونلارنى نومۇر قويۇپ رەتلەۋاتقانىكەن. ئۇ مۇخبىرغا ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: «بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئورگىنىنىڭ تېلېفون راسخوتى بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن 25% ئۆۋۈشلەندى ھەم تېلېفون راسخوتىنى پەسىل بويىچە مەلۇم قىلىش تۈزۈمى ئورنىتىلدى. تېلېفون ئورنىتىلغان ئائىلىلەر بۇنى كۆرۈپ تاپشۇرۇلدى، ئىلگىرى رەھبەرلەرگە سەپلەپ بېرىلگەن 13 كۆچمە تېلېفوننىڭ ھەممىسى قايتۇرۇپ كېلىندى. شۇجى ۋاڭ لېچۈەن، رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت كۆچمە تېلېفوننى خوجىلىق باشقارمىسىغا تاپشۇرۇپ بەردى». مۇخبىر: قايتۇرۇۋېلىنغان كۆچمە تېلېفونلار قانداق بىر تەرەپ قىلىنىدۇ؟ دەپ سورىغاندا، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى خۇ دېيەنجىن: «بىرى، پېچەتلىنىپ، يەنە بىرى، تېلېگراف ئىدارىسىگە قايتۇرۇۋېتىمىز، ھازىر بۇ ئىشنى ئىشلەۋاتىمىز» دېدى.

مۇخبىر ھۆكۈمەت قورۇسىدىن چىقىپ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومغا كەلدى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ساۋ مىيشېن مۇخبىرنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلىپ مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ئىشخانىسى ئۇن كۆچمە تېلېفوننى تېلېگراف ئىدارىسىگە قايتۇردى، بەش كۆچمە تېلېفوننى پېچەتلىدى. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئاپتوموبىللارنى يېڭىلىغاندا، پۈتۈنلەي «سانتانا»غا ئالماشتۇردى. تېلېفون ئىشلىتىش تۈزۈمىنى چىڭىتىپ، دەرىجىسىگە قاراپ تۈزۈم تۈزۈۋاتىدۇ. رەھبەرلەرگە ھۆكۈمەت پۇلىغا قويۇپ بېرىلگەن تېلېفوننىڭ چەكلىمە ئەھۋالى ئايمۇئاي ئېلان قىلىنىپ تۇرۇلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن تېلېفون ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ كۆڭلىدە سان بار بولىدۇ، بۇ ئاممىنىڭ نازارەت قىلىشىغا قولايلىق يارىتىپ بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچىنى تىزگىنلەش ئىشخانىسىغا كېلىدىغانلار ئازايدى

مۇخبىرىمىز جۇتۆك 7 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى ئىجتىمائىي گۇرۇھلارنىڭ سېتىۋېلىش كۈچىنى تىزگىنلەش ئىشخانىسىغا كەلگەندە، ئىشخانا ئىچىدە ئادەم قالمىغانلىقىنى كۆردى، بۇ يەردە بىر خىزمەتچى ئالدىراش ماتېرىيال رەتلەۋاتاتتى، پىكاپ سېتىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسى بېجىرگىلى كەلگەن ئادەم يوق ئىدى. ھېلىقى خىزمەتچى مۇنداق دېدى: 7 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنىدىن ئىلگىرى ئىشىمىز بىر ئاز ئالدىراش ئىدى، ئاپتونوم رايوننىڭ تېلېفون يىغىنىدىن كېيىن، پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئىدارىلەردىن ئاپتوموبىل سېتىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسى بېجىرىش ئۈچۈن كېلىدىغانلار ئىلگىرىكىدىن خېلىلا كۆپ ئازىيىپ كەتتى، 7 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنىدىن 17 ـ كۈنىگىچە پىكاپ سېتىۋېلىشقا رۇخسەت قىلىش ئىجازەتنامىسىدىن ئاران 28 نى بېجىردۇق.

مۇخبىر بۇ 28 پارچە ئىجازەتنامىنى ۋاراقلاپ، يېڭىلانغان ئاپتوموبىللار ئۆلچىمىنىڭ «سانتانا»ماركىلىق پىكاپ ئۆلچىمىدىن تۆۋەن ئىكەنلىكىنى، ئاپتوموبىل سېتىۋېلىشنى ئىلتىماس قىلغان 20 نەچچە ئىدارە ئىچىدە ئاران ئىككى مەمۇرىي، كەسپىي ئىدارىنىڭ ئاپتوموبىل يېڭىلىغانلىقىنى كۆردى.

ئەدلىيە نازارىتىدە ئائىلە تېلېفونلىرىنىڭ ھەققىنى ھەركىم ئۆزى تۆلەيدىغان بولدى

مۇخبىرىمىز جىن چۈەن 7 ـ ئاينىڭ 18- كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتىدە مۇخبىرلىق قىلىپ، ئەدلىيە نازارىتىنىڭ باشقارما دەرىجىلىك كادىرلىرىنىڭ ئۆيىدىكى تېلېفوننىڭ ئايلىق ھەققىنى ئۆزى تۆلەيدىغان بولغانلىقىنى ئىگىلىدى. بىر يولداش ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: «نازارىتىمىز ئەسلىدە ئۆي تېلېفونىنىڭ ھەققىنى ھەرئايدا 30 % نىسبەت بويىچە ئاتىمۇت قىلىشنى بەلگىلىگەن، لېكىن تېلېفون ھەققىنىڭ ھەددىدىن زىيادە ئېشىپ كېتىش ھادىسىسىنى تىزگىنلىگىلى بولمىدى. شۇڭا نازارىتىمىز باشقارما دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ ئائىلە تېلېفونىنىڭ ھەققىنى ئۆزى يېنىدىن پۇل چىقىرىپ تۆلىشىنى قارار قىلدى».

مۇخبىر بۇ ئەھۋالنى تولۇقراق ئىگىلاش ئۈچۈن، مەلۇم بىر باشقارما باشلىقىنى تېلېفوندا زىيارەت قىلدى، ئۇ مۇخبىرغا ئۆيىدىكى تېلېفوننىڭ يېقىنقى ئۈچ ئايلىق ھەققىنىڭ 400 يۈەنگە يەتكەنلىكىنى، ھەممىسىنى ئۆز يېنىدىن تۆلىگەنلىكىنى ئېيتىپ بەردى.

تېلېگراف ئىدارىسىدە «پىت ـ پىت» قىلىدىغان ئاۋاز بېسىقىپ قالدى

مۇخبىرىمىز رېن چىڭ 7 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت بەشتە ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسىگە كەلدى، خىزمەت بىناسى ۋە قورۇ ئىچىدە «پىت ـ پىت» قىلىدىغان ئاۋازلارنىڭ بېسىقىپ قالغانلىقىنى ئاڭلىدى. بۇ ئىلگىرىكى ئەھۋال بىلەن روشەن سېلىشتۇرما بولدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى مەمۇرىي تەمىنات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ چىڭ مۇخبىرغا مۇنداق دېدى: ئىدارىمىز جەمئىي 110 (بەزىسى ۋاقىتلىق ئىشلىتىلگەن) كۆچمە تېلېفوننى ئىنقىلاپ چىقتى، بۇ كۆچمە تېلېفونلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ ئايلىق ئوتتۇرىچە تېلېفون ھەققىنى 400 يۈەن دەپ ھېسابلىغاندا، 110 كۆچمە تېلېفوندىن ھەر ئايدا 44 مىڭ يۈەن تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. مۇدىر ۋاڭ چىڭ مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن كېيىن ئىدارىمىز ئىچكى قىسمىدا كۆچمە تېلېفوننى تارقىتىش تۈزۈمىنى چىڭىتىدۇ، بۇ قېتىم 110 كۆچمە تېلېفوننى بىر تەرەپ قىلساق، بىر قىسىم توچكىلار بىكار بولىدۇ، بۇنىڭدىن جەمئىيەت ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىش دائىرىسىنى كېڭەيتەلەيمىز.

ئامىمنىڭ يەنىلا غېمى بار

مۇخبىرلىرىمىز شى جيەن، چېن جيەن مۇخبىرلىق جەريانىدا نۇرغۇن كادىر ۋە ئامىمنىڭ ئاغزىدىن «بايۋەتچىلىك، سولەتۋازلىق قىلىش كوممۇنىستلارغا خاس ئىش ئەمەس، بۇ قېتىمقى ھەرىكەتنىڭ گۈلدۈرى بار، يامغۇرى يوق بولۇپ قالماسلىقىنى ئۈمىد قىلىمىز» دېگەن گەپلەرنى ئاڭلىدى. ئامما نۇرغۇن تارماقنىڭ كۆچمە تېلېفوننى ئۆز ئىدارىسىدىلا پېچەتلەپ قويغانلىقىدىن ئەندىشە قىلىدىكەن، ئۇلار شامال ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، بۇ كۆچمە تېلېفونلار قايتىدىن ئىشلىتىلەرمىكىن دېيىشىۋاتىدۇ. ئامما ھۆكۈمەت پۇلىنى خەجلەپ ئىچكى ئۆلكىلەرگە، چەت ئەللەرگە تەكشۈرۈشكە بېرىشتىن ناھايىتى نارازى بولغانىدى، «5 ـ ئىيۇل» تېلېفون يىغىنىنىڭ شەرق شامىلىدىن پايدىلىنىپ، بۇ ناتوغرا ئىستىلنىڭ ئۈزۈل ـ كېسىل تۇسۇلۇشىنى، بەزىلەرنىڭ شامال چىقىش بىلەنلا قىزىل چىراغ ياندۇرۇپ، شامال ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن يەنە يېشىل چىراغ ياندۇرماسلىقىنى ئۈمىد قىلىشىۋاتىدۇ. ئامما چوڭ ـ كىچىك يىغىنلاردىمۇ بەك بىزار بولۇپ كەتتى،ئۇلار ئاچىسمۇ، ئاچمىسمۇ بولىدىغان بەزى يىغىنلار ۋاقىتنى ئىسراپ قىلىشتىن باشقا ئىش ئەمەس، بۇنداق يىغىنلارنىڭ ھېچقانداق ئۈنۈمى بولمايدۇ، ئۇلارنى قىسقارتىۋەتسە بولمامدۇ، دېيىشتى. مۇخبىرلىرىمىز مۇخبىرلىق قىلىش جەريانىدا نۇرغۇن كىشىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جاي ۋە تارماقلىرىنىڭ ئالتە تۈرلۈك تەدبىرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە تۈنجى قەدەم تاشلىغانلىقىنى بەس ـ بەس بىلەن تەرىپلەشكىنىنى ئاڭلىدى. ئەمما ئۇلار بۇ ئالتە تۈرلۈك مەنئى قىلىش بۇيرۇقىنىڭ ھەققىي ئەمەلىيلىشىپ، ناچار ئىستىللارنىڭ تۈپ يىلتىزىدىن تۈگىتىلىشىنى كۆرۈپ باقماقچى بولۇۋاتىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 22-ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى بۈگۈن چۈشتە بۇ يەردە ئىككىگە قارشى ئۈچ نەتىجە بىلەن دۇنيا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە 4-لىككە ئېرىشكەن كورېيە كوماندىسىنى تەستە يېڭىپ، 26-نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئاياللار ۋالىبول مۇسابىقىسىدە ئۇدا ئىككى مەيدان غەلىبە قىلدى.

* *

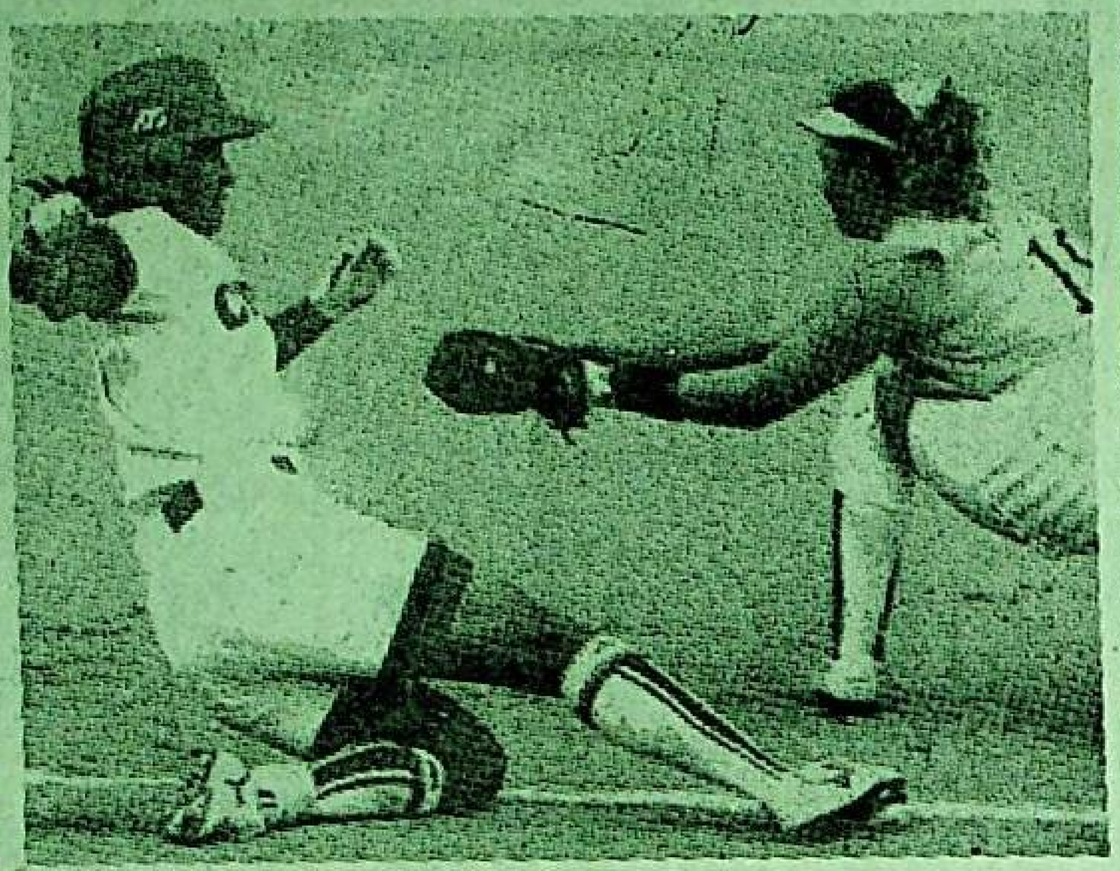

جۇڭگو ئاياللار قورغان توپ كوماندىسى 7-ئاينىڭ 21-كۈنى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تۇنجى مەيدان قورغان توپ مۇسابىقىسىدە نۆلگە قارشى ئالتە نەتىجە بىلەن مۇشۇ تۈردە دۇنيا بويىچە 3-ئورۇندا تۇرىدىغان ئاۋستىرالىيە كوماندىسىنى يەڭدى.

سۈرەتتە: جۇڭگو تەنھەرىكەتچىسى قورغانغا قاراپ يۈگۈرمەكتە.

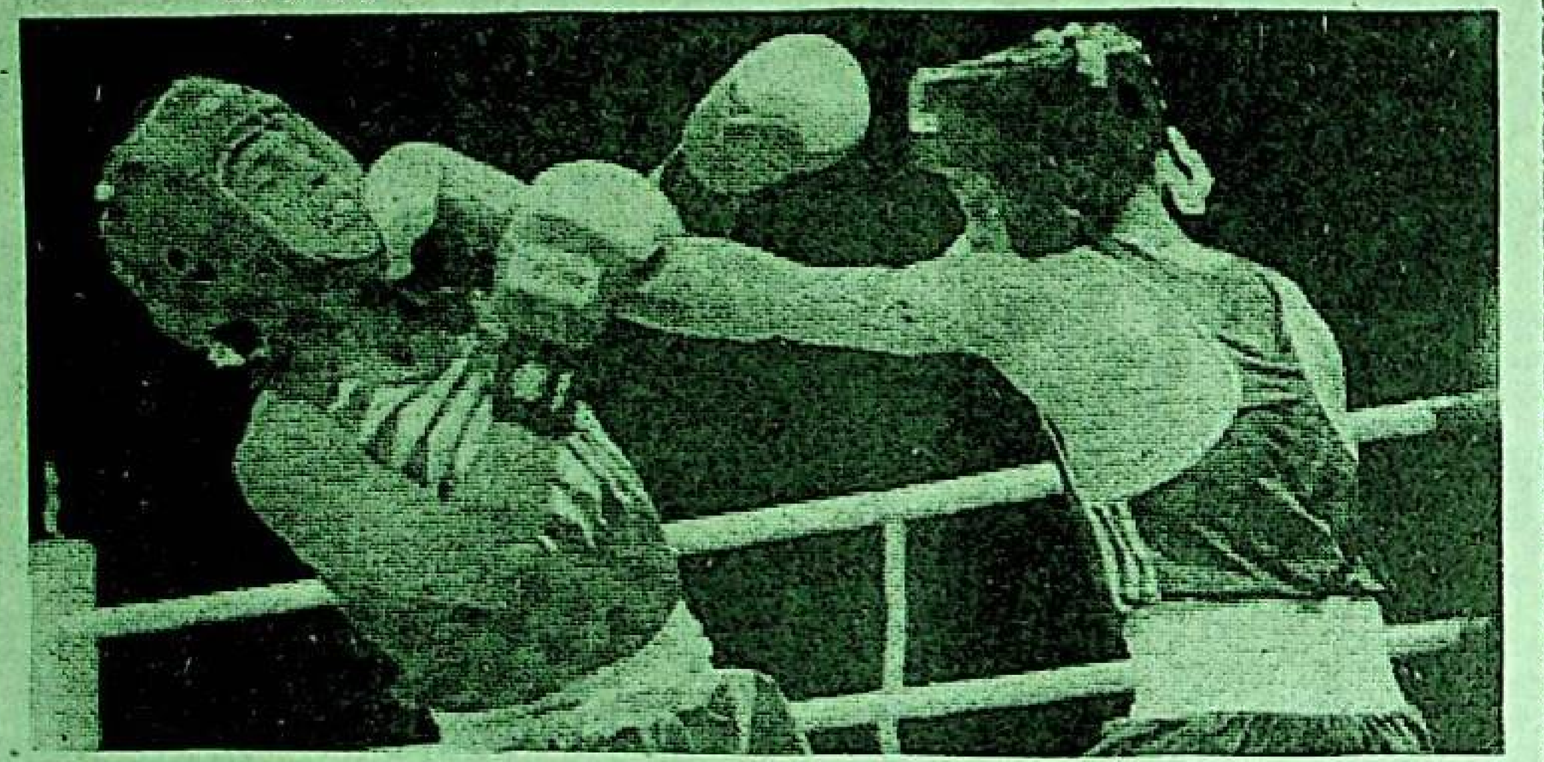

ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 7-ئاينىڭ 21-كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن ئەرلەر بوكس مۇسابىقىسىنىڭ 48 كىلوگراملىقلار بويىچە تۇنجى مۇسابىقىسىدە جۇڭگو ماھىرى ياڭ شياڭخۇڭ (ئوڭدا) پېرۇ ماھىرى ئا. روسېلنى يەڭدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى خەۋەرلىرى

Atlanta 1996

(بېشى 1 ـ بەتتە)

بىز كەلگۈن ۋەيران قىلىۋەتكەن يول ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن بارغىنىمىزدا ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى ئالىي دەرىجىلىك تاشيول ئىدارىسىنىڭ باشلىقى ئاماناھاجى نەق مەيداندا بۇزۇلغان يوللارنى ياساش خىزمىتىگە قوماندانلىق قىلىۋاتقانىكەن. ئۇ ئەھۋال تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى كەلگۈن دۆلەت تاشيولىنىلا ئەمەس، تۇرپان ـ ئۈرۈمچى ـ داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولىنىڭ 2-، 3- توختام بۆلەكلىرىنىمۇ ئوخشىمىغان دەرىجىدە ۋەيران قىلىۋەتتى، بىز «312» دۆلەت تاشيولىنىڭ خۇگۇدىكى بۇزۇلغان قىسمىنى تېزدىن ياساپ، قاتناشنى تېزلىكتە ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشىمىز. ھازىر تۇرپان ـ ئۈرۈمچى ـ داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولىنىڭ 4 ـ توختام بۆلىكىدىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرمۇ دۆلەت تاشيولىنىڭ بۇزۇلغان قىسمىنى ياساشقا پائال ئاتلاندى.

بىز يول بويىي لىق توپا ـ تاش قاچىلانغان ئاپتوموبىللارنى، كەلگۈن ئېقىتىپ كەتكەن جايلارغا توپا ئىتتىرىۋاتقان توپا ئىتتىرىش ماشىنىلىرىنى، سۇ كېچىپ كەلگۈن بىلەن جەڭ قىلىۋاتقان ئىشچىلارنى ئۇچراتتۇق.

ئاخبارات ساھەسىدىكىلەر قەلەم ئورنىغا كومپيۇتېر ئىشلىتىدىغان بولدى

90-يىللارغا قەدەم قويغاندىن بۇيان، ئاخبارات ساھەسىدە كومپيۇتېرنىڭ قەلەمنىڭ ئورنىنى ئېلىشى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈلدى. نۇرغۇن گېزىتخانىلار، جۈملىدىن، «نۇر گېزىتى»، «جۇڭگو گېزىتى» قاتارلىقلار ئالدى بىلەن قەلەم ئورنىغا كومپيۇتېر ئىشلىتىدىغان بولدى.

«شىنمىن كەچلىك گېزىتى» مۇخبىر، تەھرىرلىرىنى كومپيۇتېر بىلەن قوراللاندۇرۇپ بولغاندىن كېيىن، ئىشخانا بىنالىرى ۋە ئەسلىھەلىرىنى ئىجارىگە بېرىۋېتىپ، مۇخبىر، تەھرىرلەرنى ئۆيىدە ئىشلەيدىغان قىلدى. بۇ يېڭىلىق ئاخبارات ساھەسىدە زىلزىلە پەيدا قىلدى. ئاخبارات ساھەسىنىڭ پۈتۈنلەي كومپيۇتېرلىشىشى «قەغەزسىزلىشىش» دەپ ئاتىلىدۇ. بۇنىڭغا ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرلا ئەمەس، مۇشتىرىلەرمۇ قىزىقتى.

«قەغەزسىزلىشىش»نىڭ يادروسى كومپيۇتېر ئارقىلىق يېزىقچىلىق قىلىشتىن ئىبارەت. مۇخبىر نەق مەيداننى زىيارەت قىلىپ بولۇپ، ماقالىنى كومپيۇتېر ئارقىلىق يېزىپ، كومپيۇتېر تورى ئارقىلىق بۆلۈم مۇدىرى، باش مۇھەررىرلەرنىڭ كومپيۇتېرىغا يوللايدۇ. ئۇلار تەھرىرلەپ ئورۇنلاشتۇرغاندىن كېيىن باسما زاۋۇتى باسىدۇ. بۇنداق بولغاندا، گېزىت تېخى چىقماي تۇرۇپ، كومپيۇتېر تورىدىكىلەر ئۇنى تولۇق كۆرەلەيدۇ.

چەت ئەللەردە كومپيۇتېر بىزدىن خېلى بۇرۇنلا تەرەققىي قىلغان. ئامېرىكا، ياپونىيە، كورېيىلەردە «قەغەزسىزلىشىش» ئاللىبۇرۇن ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

«ئىقتىساد گېزىتى»دىكى مۇخبىرلار ئاخبارات ساھەسىنىڭ «قەغەزسىزلىشىش» قەغەزنى تېجەش ئەھمىيىتىگە ئىگە بولۇپلا قالماي، ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش، باشقۇرۇشنى ئاسانلاشتۇرۇش ئەھمىيىتىگىمۇ ئىگە، بۇنىڭدا ماقالىنى يېزىپ بولۇپ فوتو تېلېگراف ئىزدەش ئاۋارىچىلىقى بولمايدۇ، ۋاقىتمۇ تېجىلىدۇ، خەۋەرمۇ تېز يوللىنىدۇ، دەيدۇ.

لېكىن، ھازىر ئېلىمىزدىكى ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ «قەغەزسىزلىشىش» تەرەققىياتى ناھايىتى ئاستا بولماقتا. بېيجىڭنى ئېلىپ ئېيتساق، «خەلق گېزىتى»، «نۇر گېزىتى»گە ئوخشاش چوڭ گېزىتلەر ئاساسەن «قەغەزسىزلىشىپ» بولدى، ئۇلاردا ئادەم بېشىغا بىردىن كومپيۇتېر توغرا كېلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، «جۇڭگو ئېلېكتر-ئېنېرگىيە گېزىتى»، «جۇڭگو سۈچىلىق گېزىتى» قاتارلىق ئادىمى ئاز، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ياخشى كەسپىي گېزىتلەرمۇ «قەغەزسىزلىشىش»نى ئىشقا ئاشۇردى. «جۇڭگو سودا گېزىتى»، «قانۇنچىلىق گېزىتى»، «دېھقانلار گېزىتى» قاتارلىق يەتتە گېزىتخانىدا يەتتە-سەككىز ئادەمگە ئاران بىردىن كومپيۇتېر توغرا كېلىدۇ. شۇڭا، «قەغەزسىزلىشىش»نى ئىشقا ئاشۇرۇش ئاسان ئەمەس. ئىقتىسادىي جەھەتتىن ئېلىپ ئېيتقاندا، قىسقا مۇددەت ئىچىدە ھەر بىر مۇخبىرغا بىردىن كومپيۇتېر ۋە يۇرۇشلۇق ئۈسكۈنە سەپلەپ بېرىشكە نۇرغۇن مەبلەغ كېتىدۇ. تېخنىكا جەھەتتىن ئېيتقاندا، قولدا يېزىپ ئۆگىنىپ قالغان مۇخبىرلارنىڭ كومپيۇتېرنى قوبۇل قىلىشىمۇ بىر جەريان كېتىدۇ.

«قەغەزسىزلىشىش»كە نۇرغۇن مەبلەغ كەتسىمۇ، ئۇنىڭ ئۈنۈمى ناھايىتى روشەن. ئىقتىسادىي كۈچىنىڭ ئېشىشى ۋە رىقابەتنىڭ كەسكىنلىشىشىگە ئەگىشىپ، گېزىتخانىلارنىڭ «قەغەزسىزلىشىش» يولىغا مېڭىشى تەبىئىي. بۇنىڭ تېخنىكىسىمۇ ئىگىلىۋېلىش تەس ئەمەس. بۇ يەردە ۋاقىت مەسىلىسىلا مەۋجۇت. ئاخبارات ساھەسىنى كومپيۇتېرلاشتۇرۇش بۇ ساھەنىڭ قورالىنى يېڭىلايدىغان ھەيۋەتلىك ھەرىكەت.

(«پايتەخت ئىقتىسادىي ئۇچۇر گېزىتى»دىن)

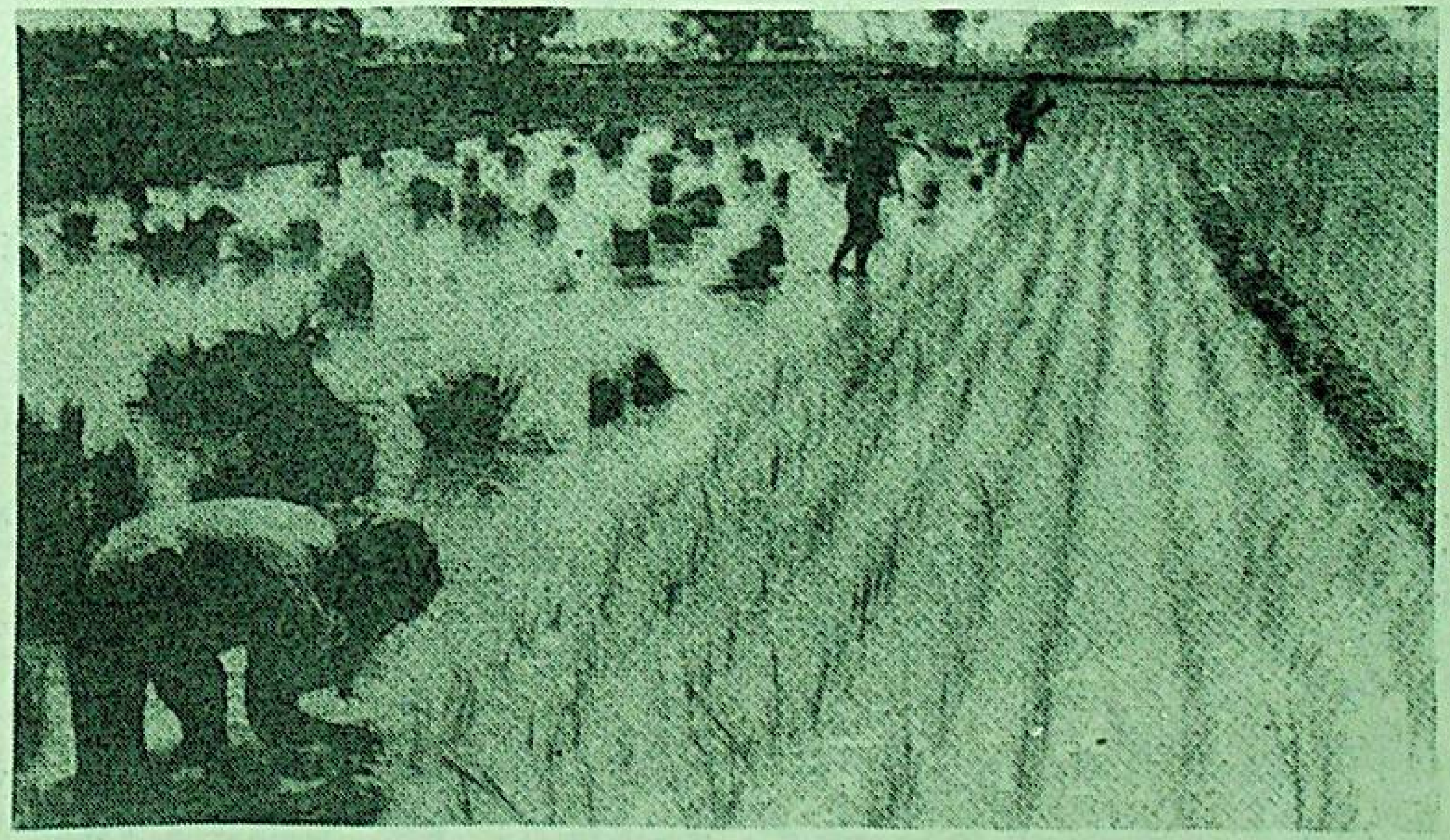

خۇاڭخې دەرياسى ياقىسىدىكى خېنەن ئۆلكىسىنىڭ يۈەنياڭ ناھىيىسىدىكى دېھقانلار بۇغدايىنى يىغىپ بولغاندىن كېيىن بۇغداي ئېڭىزى ئورنىغا شال كۆچۈرۈشكە باشلىدى. يۈەنياڭ ناھىيىسى نەچچە يىلدىن بۇيان خۇاڭخې دەرياسى ياقىسىغا جايلىشىش ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىپ سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىپ، ئېڭىز ئورنىغا شال تېرىپ، يىلدا ئىككى قېتىم ھوسۇل ئالىدىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇردى.

سۈرەتتە: بۇ ناھىيىدىكى دېھقانلار سۇغىرىلغان ئېڭىز ئورنىغا شال كۆچۈرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ نامى بېرىلگەن يېزىلار

1. كەيخۇي يېزىسى: خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ چاڭشا ناھىيىسىدە بولۇپ، ئىنقىلابىي قۇربان ياڭ كەيخۇينى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

2. يۇڭ شىڭ يېزىسى: خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ پىڭجياڭ ناھىيىسىدە بولۇپ، قىزىل ئارمىيە 16-شىسىنىڭ باشلىقى، ئىنقىلابىي قۇربان گاۋيۇڭشىڭنى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

3. شياڭيىڭ يېزىسى: لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ جىنشەن ناھىيىسىدە بولۇپ، 8-ئارمىيە 120-شىسىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، ئىنقىلابىي قۇربان گۈەن شياڭيىڭنى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

4. گېنسى يېزىسى: جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ تەيشىڭ ناھىيىسىدە بولۇپ، جۇڭگو خەلق پىدائىيلار قوشۇنىنىڭ قەھرىمانى، ئىنقىلابىي قۇربان ياڭ گېنسىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

5. ليۇ خۇلەن يېزىسى: سەنشى ئۆلكىسىنىڭ ۋېنشۈي ناھىيىسىدە بولۇپ، ئىنقىلابىي قۇربان ليۇخۇلەننى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

6. ئوۋياڭخەي يېزىسى: خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ گۇيياڭ ناھىيىسىدە بولۇپ، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ ئىنقىلابىي قۇربانى ئوۋياڭخەينى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

7. يىمىن يېزىسى: لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ كەييۈەن ناھىيىسىدە بولۇپ، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى دېڭىز ئارمىيىسىنىڭ ئىنقىلابىي قۇربانى ئەن يىمىننى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

8. يىڭجۈن يېزىسى: جىلىن ئۆلكىسىنىڭ چاڭچۈن شەھىرى ئەرداۋ خېزى رايونىدا بولۇپ، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ ئىنقىلابىي قۇربانى لىيۇيىڭجۈننى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

9. شياڭچيەن يېزىسى: فۇجيەن ئۆلكىسىنىڭ مىنخۇ ناھىيىسىدە بولۇپ، «1-فېۋرال» چوڭ ئىش تاشلاشتىكى ئىشچىلارنىڭ داھىيسى لىن شياڭچيەننى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

10. جىڭخۇڭ يېزىسى: جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ بىنخەي ناھىيىسىدە بولۇپ، «4-ماي» ھەرىكىتىدىكى ئىشچىلار ئاۋانگارتى گوجىڭخۇڭنى خاتىرىلەش ئۈچۈن شۇنداق نام بېرىلگەن.

تيەنجىن شەھەرلىك 5-ئوتتۇرا مەكتەپ كۆپ خىل شەكىلنى قوللىنىپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ قوش دەم ئېلىش كۈنىدىكى ئۆگىنىش ۋە تۇرمۇشىنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇردى. بۇ مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىلار ھەر شەنبە كۈنى ئوقۇغۇچىلارنى ئېكسكۇرسىيىگە تەشكىللىدى، ئۇلارغا ئىتتىپاق دەرسى ئۆتتى ۋە ئۇلارنى مول مەزمۇنلۇق مەدەنىيەت-تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىگە ئۇيۇشتۇردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالىنىش چەت ئەل دورىلىرىغا «ئامەت» كەلتۈردى

ئىمپورت قىلىنغان دورىلارنىڭ باھاسى ئومۇميۈزلۈك ئېلىمىزدە ئىشلەنگەن دورىلاردىن بەش-ئالتە ھەسسە قىممەت، بەزىلىرى ھەتتا نەچچە ئون ھەسسە قىممەت. ئېلىمىزنىڭ ھازىرقى ئىستېمال سەۋىيىسىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا، ئادەتتىكى ئىستېمالچىلار بۇ دورىلارنى ئالالمايدۇ. لېكىن ھەيران قالارلىقى شۇكى، 70-يىللاردا ئېلىمىز يىلىغا 20—30 مىليون دوللارلىق چەت ئەل دورىسى ئىمپورت قىلغانىدى. 1985-يىلى 77 مىليون 640 مىڭ دوللارلىق، 1990-يىلى 395 مىليون 270 مىڭ دوللارلىق، 1994-يىلى 716 مىليون 320 مىڭ دوللارلىق دورا ئىمپورت قىلدى. بۇ يۈزلىنىش كىشىنى چۆچۈتىدۇ.

چەت ئەل دورىلىرى نېمە ئۈچۈن جۇڭگو بازارلىرىدا بۇنچىۋالا «ئامەت» تاپتى؟ بۇ، جۇڭگولۇقلارنىڭ چەت ئەل دورىلىرىنى يەيدىغان «ئىشتىھاسى» ياخشى ئىكەنلىكىدىن ئەمەس، بەلكى، جۇڭگونىڭ دورا بازىرىدا شېرىنكانە ئېلىش ئەھۋالى ئېغىر بولغانلىقى، جۇڭگونىڭ ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالىنىش تۈزۈمىدە يوچۇق بولغانلىقى بۇنىڭ ئاساسىي سەۋەبى.

شېرىنكانە ئېلىش شاملى بارغانسېرى ئەۋج ئېلىپ، «ئاشكارا مەخپىيەت»كە ...

پىرسەنتتىن 15% تىن كۆپرەككە يەتتى. ئىمپورت قىلىنغان دورىلارنىڭ شېرىنكانە نىسبىتى بۇ سەۋىيىدىن تېخىمۇ يۇقىرى بولۇپ، 30% تىن ئاشتى.

دوختۇرخانىلارنىڭ دورىخانىلىرىدا بىر مۇنچە كىشىلەرنىڭ دوختۇرغا كۆرۈنۈش خىراجىتى بەك يۇقىرى ئىكەنلىكىدىن زارلىنىۋېتىپ، خالتا-خالتا دورا ئېلىۋاتقانلىقىنى كۆرىمىز. ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ئەينەن راسچوت قىلدۇرىدىغان ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالانغۇچىلار. ھازىر ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالىنىش خىراجىتى چىقىمى ئىچىدە دورا چىقىمى 65% تىن ئاشىدۇ.

كارخانىلار، كەسپىي ئورۇنلار، ئاغرىقلار، ...

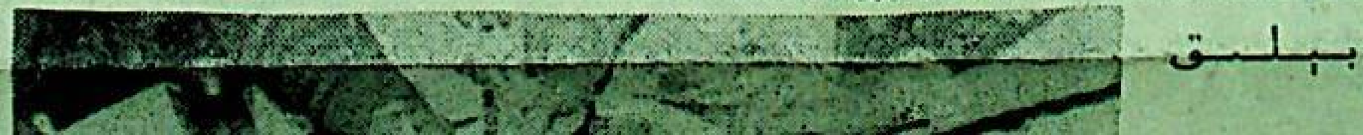

بىلىق ...

ئېلىمىزدە ھازىر سەككىز باغ ـ ۋارانلاشقان شەھەر بار

شىرىنكانە ئېلىش شامىلى بارغانسېرى ئەۋج ئېلىپ، «ئاشكارا مەخپىيەت»كە ئايلاندى. ھازىر دوختۇرخانىلاردىكى دورىلارنىڭ كىرگۈزۈلۈش باھاسى بىلەن سېتىلىش باھاسى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق % 30 ئۆپچۆرىسىگە يەتتى. شىرىنكانە نىسبىتىمۇ 80-يىللاردىكى ئۈچ - بەش

چىقىمى % 65 تىن ئاشىدۇ.

كارخانىلار، كەسپىي ئورۇنلار، ئاغرىقلار، دوختۇرلارنىڭ تۇرلۇك رەسمىيەتلەرنى بېجىرىشى ئارقىسىدا ھۆكۈمەت پۇلىغا داۋالىنىش خىراجىتى چەت ئەل دورىلىرىغا ئېغىپ، ئۇنىڭغا «ئامەت» كەلتۈردى.

(«ئىقتىساد گېزىتى»دىن)

ئېلىمىزدە ھازىر سەككىز باغ - ۋارانلاشقان شەھەر بار

ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ مائەنشەن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەت بويىچە باغ - ۋارانلاشقان شەھەرلەر خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىدىن خەۋەر تېپىشىمىزچە، ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ مائەنشەن شەھىرى، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ ۋېيخەي شەھىرى ۋە گۇاڭدۇڭ ئۆلكىسىنىڭ جۇخەي شەھىرىگە يېقىندا قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى مەملىكەت بويىچە 3-تۈركۈمدىكى «باغ - ۋارانلاشقان شەھەر» دەپ نام بەرگەن، بۇنىڭ بىلەن، ئېلىمىزدىكى باغ-ۋارانلاشقان شەھەر سەككىزگە يەتكەن.

بۇ سەككىز شەھەر ئىچىدە ئېغىر سانائەت شەھىرى دېگەن شۆھرەتكە ئېرىشكەن مائەنشەن شەھىرىلا بار. «جەنۇبىي جۇڭگودىكى گۈل» دەپ ئاتالغان پولات شەھىرى مائەنشەندە شەھەرلىك پارتكوم، شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن مۇھىتنى ئاسراشنى تەڭ تۇتۇپ كەلدى، ئۇلار بىر قولدا پولات-تۆمۈر سانائىتىدىكى «ئۈچ كېرەكسىز»نى تۈزەشنى تۇتسا، يەنە بىر قولدا مۇھىتنى ساپلاشتۇرۇش، كۆكەرتىش، گۈزەللەشتۈرۈشنى تۇتتى. بۇ شەھەر 1993-يىلى 5-ئايدا مەملىكەت بويىچە تازىلىقتا ياخشى شەھەرلەر قاتارىغا كىردى. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، مائەنشەن شەھىرى يەنە ھەر تەرەپلىمە، كۆپ قاتلاملىق سېلىنما سىستېمىسىنى بەرپا قىلىپ، يىللىق شەھەر ئاسراش خىراجىتىنىڭ 13.1 پىرسەنتىنى باغ - ۋارانلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتتى، باغ - ۋارانلاشتۇرۇش سېلىنمىسى بىلەن مالىيە كىرىمىنى تەڭ ئاشۇردى. نۇقتىلىق باغ - ۋارانلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشلىرىغا كېرەكلىك سېلىنما، ئادەم كۈچى، ماددىي كۈچنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، قۇرۇلۇش مۇددىتى ۋە سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلدى. ھازىر شەھەر بويىچە كۆكەرتىلىش كۆلىمى % 37.3 كە، چىمەنلىك كۆلىمى % 34.5 كە يېتىپ، كۆكەرتىلگەن يەر كىشى بېشىغا سەككىز كۋادرات مېتىردىن توغرا كەلدى.

ئالدىنقى تۈركۈمدە نام بېرىلگەن باغ-ۋارانلاشقان شەھەرلەر بېيجىڭ، خېفېي، جۇخەي، خاڭجۇ، شېنجېنلاردىن ئىبارەت.

(«خەلق گېزىتى»دىن)

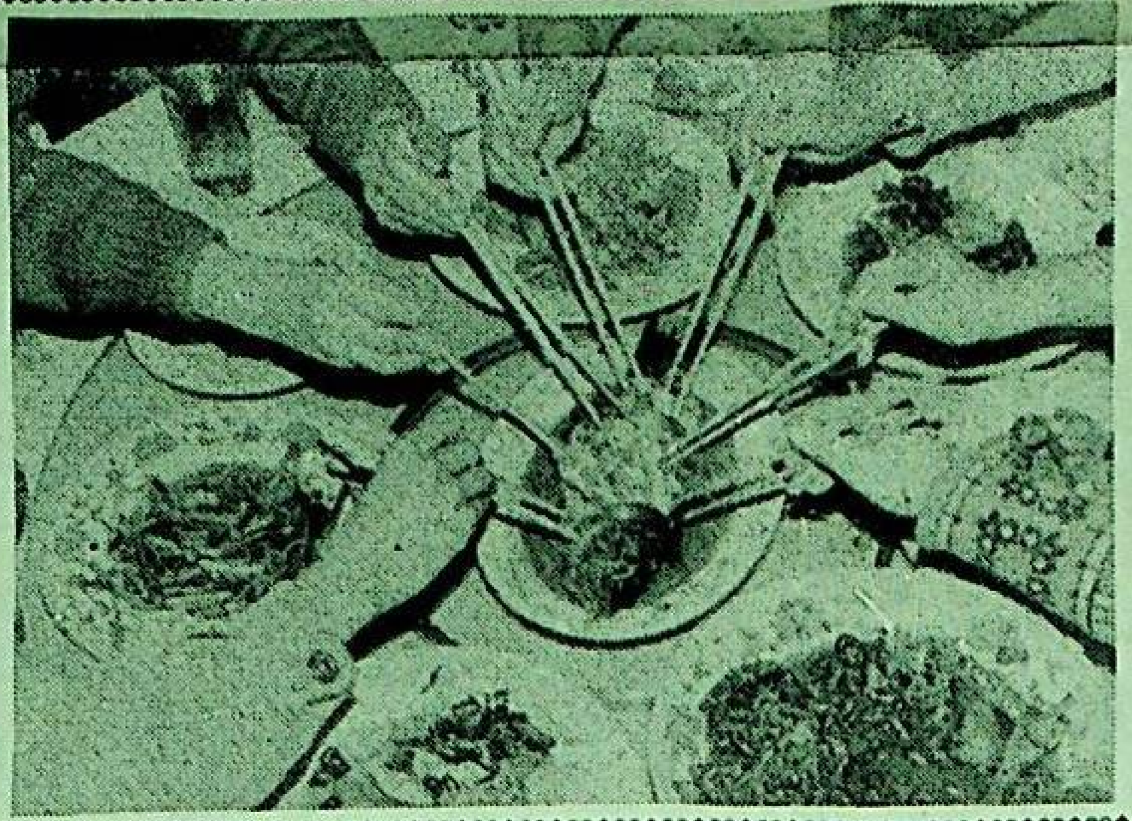

بېلىق
ئومۇمنىڭ
چوكا
شەخسىنىڭ
ئە. ئىسھاق
فوتوسى

ياۋروپادىكى سەرگەردانلار

كۆپلىگەن كىشىلەر ئەنگلىيە، گېرمانىيە، فرانسىيە قاتارلىق ياۋروپا ئەللىرىنىڭ پەن-تېخنىكىسىنىڭ ئىلغار، ماددىي ئەشيالىرىنىڭ مول، تۇرمۇش سەۋىيىسىنىڭ يۇقىرىلىقىنى بىلىدۇ. ئەمما، نەچچە ئون مىڭ، ھەتتا نەچچە يۈز مىڭ ياۋروپا ئاھالىسىنىڭ ئۆي-ماكانى يوق، ھەر تەرەپتە سەرسان - سەرگەردان بولۇپ يۈرىدىغانلىقىنى بىلىدىغانلار ئانچە كۆپ بولمىسا كېرەك.

1992-يىلى قىشتا 40 سەرگەردان كوچىدا توڭلاپ ئۆلۈپ قالغان، دوختۇرخانا ۋە پاناھلىنىش ئورنىدا ئۆلگەن سەرگەردانلار بۇنىڭ سىرتىدا. ياۋروپا سەرگەردانلار جەمئىيىتىنىڭ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، ياۋروپا ئورتاق گەۋدىسىدىكى دۆلەتلەردە جەمئىي 2 مىليون 500 مىڭدىن 5 مىليونغىچە سەرگەردان تىزىملانغان، ئەمما، جەمئىيەت رەئىسى ھاۋىي ئەپەندى مۇنداق قارايدۇ: بۇ سان ئەڭ تۆۋەن دەرىجىدىكى مۆلچەر، ئەمەلىيەتتە نۇرغۇن كىشى يۈزىنى قىلىن قىلىپ يېلىنىپ يۈرۈپ دوستلىرىنىڭ ئۆيلىرىدە يېتىپ-قوپىدۇ، ناۋادا پاناھلىنىش مەركىزىدىكى ئاغرىقلار ۋە تۈرمىدىكى جىنايەتچىلەر قويۇپ بېرىلىدىغان بولسا، تۇرالغۇ مەسىلىسى تېخىمۇ ئېغىرلىشىپ كېتىدۇ.

ھۆكۈمەت تەرەپنىڭ ستاتىستىكىسىدىن ئەھۋالنىڭ قانچىلىك دەرىجىدە ئېكەنلىكىنى چۈشىنىۋالغىلى بولىدۇ. ئىرلاندىيىنى ئېلىپ ئېيتساق، يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ ستاتىستىكىسىدا ئۆي-ماكانسىزلار تەخمىنەن 5000 دەپ كۆرسىتىلگەن. ئەمما بۇ سان ئولتۇراق ئۆي بىلەن تەمىنلىنىشنى كۈتۈۋاتقان 25 مىڭ كىشىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ. يەنە 6000 روھىي كېسەل سالامەتلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەركىزىدە تۇرماقتا. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئېنىق ساننى ئالغىلى بولمايدىغان بىكار تەلەپ ئادەملەرمۇ يۇقىرىقى ساننىڭ ئىچىگە كىرمەيدۇ.

ئۇنداقتا، بۇ سەرگەردانلار ئىچىدە قايسى خىلدىكى كىشىلەر كۆپ؟ ستاتىستىكىغا قارىغاندا، % 70 سەرگەردانىنىڭ يېشى 40 ياشتىن تۆۋەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيىسىمۇ ئومۇميۈزلۈك تۆۋەن ئىكەن. كىشىنى ئەپسۇسلاندۇرىدىغىنى شۇكى، مەلۇم مەدەنىيەت سەۋىيىسىگە ئىگە ھەم بىرەر كەسىپ ئىگىلىگەن نۇرغۇن ياشلارمۇ سەرگەردان ئىكەن.

بۇنىڭدىن كېيىنكى كۈنلەردە ياۋروپا ئەللىرى تۇرالغۇ مەسىلىسىدىن سىرت، يەنە باشقا ئىجتىمائىي مەسىلىلەرگىمۇ دۇچ كېلىدۇ. چۈنكى بۇ سەرگەردانلار ھە دېگەندىلا ھاراقكەشلەرگە ياكى كېسەل كۆرپىلىرىگە ئايلىنىپ قالىدۇ. ئىسپانىيىدىمۇ كېسەل سەۋەبىدىن خىزمەت قىلالمايدىغانلار خېلى كۆپ.

(«تەرمىلەر گېزىتى»دىن)

ئېلىمىزدىكى ئەڭ كىچىك يېزا

ئېلىمىزدە بىر ئالاھىدە ئائىلە بار، ئەزالىرى ئادەتتىكى، ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغىنى شۇكى، ئۇ بىر تۆت جانلىق ئائىلە بولۇپلا قالماي، يەنە يېزا دەرىجىلىك ئاپپارات. ئۇ جۇڭگودىكى تۆتلا نوپۇسى بار ئەڭ كىچىك يېزا- شىزاڭدىكى لۇگېي ناھىيىسىنىڭ يۈيبېن يېزىسىدۇر.

يۈيبېن يېزىسى ھىمالايا تېغىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدە بولۇپ، جۇڭگو- ھىندىستان چېگرىسىغا يېقىن. بۇ يەردە ئورمانلار بوك-باراقسان ئۆسكەن، ھەممە يەرنى گۈل-گىياھ، ئوت-چۆپلەر قاپلىغان، بۇ يەرنىڭ مەنزىرىسى كىشىنى مەپتۇن قىلىدۇ. بۇ يەرنىڭ كىلىماتى مۆتىدىل بولۇپ، تۆت ئادەمنى يېزا پۇقراسى يىلىنى يىلغا ئۇلاپ تىرىكچىلىك قىلىدۇ. يېزىنىڭ يەر كۆلىمى يەتتە كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. بۇ يېزىدا ئىككى كادىر، ئىككى پۇقرا بار. ئائىلە باشلىقى بالىسۇ - يېزا باشلىقى بولۇپ، يېزىنىڭ كۈندىلىك خىزمەتلىرىنى باشقۇرۇپ كەلمەكتە، كېيىنچە ياشىنىپ قالغانلىقتىن ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى قىلالماي، چوڭ قىزى زاۋگا يېزا باشلىقى بولدى، ئۆزى مۇئاۋىن يېزا باشلىقى بولدى. ئۇ مەملىكەت بويىچە يېشى ئەڭ چوڭ (71 ياش) پېنسىيىگە چىقمىغان ئاساسىي قاتلام كادىرى.

يېزا باشلىقى زاۋگانىڭ كەچۈرمىشلىرى كۆپ بولمىسىمۇ، يېزا بويىچە ئەڭ سالاھىيەتلىك كىشى. ئۇ سۆزنىمۇ ناھايىتى ئەدەپلىك قىلىدۇ، ئۇ چوڭقۇر تەسىرات بىلەن: «يېزىمىز چەت، ياقىغا جايلاشقان بولسىمۇ، ھۆكۈمەت بىزنى ئۇنتۇپ قالغىنى يوق، بىزگە تېلېۋىزور ئېلىپ بەردى، بىز دۇنيانىڭ، ھۆكۈمەتنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تۇرىدىغان بولدۇق. بۇ بىزنىڭ بەختىمىز. بىز بۇنىڭدىن رازى» دېدى.

(«ساياھەت گېزىتى»دىن)

قول سائەت شەكلىدىكى كۆچمە تېلېفون بارلىققا كەلدى

ياپونىيە پوچتا-تېلېگراف شىركىتى يېقىندا دۇنيا بويىچە ئەڭ كىچىك كۆچمە تېلېفوننى تەتقىق قىلىپ ياساپ چىققانلىقىنى ئېلان قىلدى. بۇ تېلېفوننى سائەتكە ئوخشاش قولغا تاقاپ يۈرۈپ سۆزلەشكىلى بولىدۇ.

بۇ كىچىك تىپتىكى كۆچمە تېلېفوننىڭ ئاۋاز ئارقىلىق ئالماقچى بولغان تېلېفوننىڭ نومۇرىنى بۇيرىغىلى بولىدىغان ئىقتىدارى بار. سۆزلىشىدىغان چاغدا سۆزلەشمەكچى بولغان تەرەپنىڭ تېلېفون نومۇرىنى دېسىڭىز ياكى شۇ كىشىنىڭ تېلېفونىڭىزغا ئالدىن كىرگۈزۈلگەن ئىسىم-فامىلىسىنى ئېيتسىڭىز تېلېفونىڭىزدىكى ئاۋاز پەرق ئېتىش تېخنىكىسى ئارقىلىق قارشى تەرەپنىڭ تېلېفونىغا ئۇلىنىدۇ.

(ماتېرىيالدىن)

چەت ئەللىكلەر پۇلنى قانداق تېجەيدۇ

تۇرمۇش خىراجىتى تۆۋەنرەك جايلارغا كۆچۈپ بېرىش: ئائىلە بويىچە شەھەردىن شەھەر ئەتراپى رايونلىرىغا كۆچۈپ كېتىش، بۇنداق قىلغاندا پۇل تېجەشكە ياردىمى بولىدۇ.

توك ھەققىنى تېجەش: ئۆيىدىكى قۇياش نۇرى لامپىسىنى چوغلانما لامپىغا ئالماشتۇرۇش (ئىچىدىكى سىم قىل چوغلىنىپ يورۇق چىقىرىدىغان لامپا)، چوغلانما لامپىنىڭ ئۆمرى ئۇزۇن بولۇپلا قالماي، توكمۇ ئاز كېتىدۇ.

ھاۋا ئوچۇق كۈنلىرى كۈنلۈك سېتىۋېلىش: نۇرغۇن ماللار پەسىل خاراكتېرىگە ئىگە، بەزى ماللار ئۆز پەسلىدە خېلىلا قىممەت. شۇڭا، شۇ پەسىل ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن سېتىۋالغاندا، مالنى ئەرزان ئالغىلى بولۇپلا قالماي، زاۋۇتلار مېلىنىڭ سېتىلىشىنى تېزلىتىش ئۈچۈن مالغا قوشۇپ بەرگەن كىچىك سوۋغاتلارغىمۇ ئېرىشكىلى بولىدۇ.

تېلېفون ھەققىنى تېجەش: ئىستېمالچىلار ئۆيىگە ۋاقىت ھېسابلاش ئەسۋابى ئورنىتىپ، تېلېفون ئۇلىنىپ ئۈچ مىنۇتتىن كېيىن تورۇپكىدىن دوت قىلىپ ئاۋاز چىققاندا تورۇپكىنى بېسىۋېتىپ تېلېفوننى قايتا ئۇرىدۇ. ئادەتتە مۇشۇ قائىدىگە ئەمەل قىلىنسا، ئۆيىدىكى تېلېفوننىڭ ھەققىنى يېرىمىدىن كۆپرەك تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

ماشىنىسىنى ئالدىراپ يېڭى ماشىنىغا ئالماشتۇرمايدۇ: يېڭى ماشىنا ئالماشتۇرغاندا ئادەمگە يېڭىچە ھوزۇر ئېلىپ كەلگەن بىلەن يەنىلا پىلاندىن سىرت پۇل خەجلەشكە توغرا كېلىدۇ. مەسىلەن، سۇغۇرتا ھەققى تاپشۇرۇش قاتارلىقلار.

ئائىلىدە كۆكتات تېرىش: چەت ئەللىكلەر بازاردىن كۆكتات ئۇرۇقىنى سېتىۋېلىپ ئائىلىسىدىكى بوش يەر ياكى بالكونىغا كۆكتات تېرىيدۇ، بۇنداق قىلغاندا، كۆكتات سېتىۋېلىشقا كېتىدىغان پۇل تېجىلىپ قالىدۇ، تېخىمۇ مۇھىمى شۇكى، بۇنداق قىلغاندا تۇرمۇشنى تېخىمۇ مەنىلىك ئۆتكۈزگىلى، شۇنداقلا ساغلاملىقنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

چەت ئەللىكلەر ئەرزانلىتىپ بېرىدىغان ئاشخانىدىن تاماق يەيدۇ، قولدا يۇيۇۋالغىلى بولىدىغان كىيىملەرنى تاللاپ سېتىۋالىدۇ. كۆرۈنۈشتە تۇرمۇشتىكى كىچىك ئىشلاردەك تۇرغىنى بىلەن، بۇنداق قىلغاندا، بىر مۇنچە كىر يۇيدۇرۇش، كىيىمنى قۇرۇق يۇيدۇرۇش ھەققىنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

پۇل ئارىيەت ئالغىلى بولسىلا ئارىيەت ئېلىپ ئىشلىتىش: چەت ئەللىكلەر قىسقا ۋاقىتلىق پۇل لازىم بولغاندا، دوستلىرىدىن پۇل ئارىيەت ئېلىپ ئىشلىتىپ تۇرىدۇ. شۇنداق قىلىپ بىرلا قېتىم ئىشلىتىلىدىغان باھاسى قىممەت نەرسىلەرنى سېتىۋېلىشتىن ساقلىنىدۇ.

(«جۇڭگو خىمىيە سانائىتى گېزىتى»دىن)

تامغىنى تۇردى قادىر نازىرى ئىشلىگەن

لى پېڭ گۇئانا زۇڭلىسى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ ۋە رەپىقىسى جۇلىن بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن جوڭنەنخەيدە گۇئانا زۇڭلىسى، گۇئانا- جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ پەخرى باشلىقى ساموئېل خىندىس ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى ھەمدە ئۇنىڭ يېتەكچىلىكىدىكى گۇئانا- جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

لى پېڭ زۇڭلى خىندىس زۇڭلى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈردى، ئۇنىڭ ۋە گۇئانا- جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ گۇئانا، جۇڭگو مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئىككى مەملىكەت خەلقىنىڭ دوستلۇقى ئۈچۈن كۆرسەتكەن ئاكتىپ تىرىشچانلىقىنى ۋە تۆھپىسىنى ماختىدى.

خىندىس زۇڭلى ئۆزىنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش پۇرسىتىگە يەنە بىر قېتىم ئىگە بولغانلىقىدىن ھەمدە لى پېڭ زۇڭلى بىلەن كۆرۈشكەنلىكىدىن خۇشال بولغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ ئىقتىسادى ئۈچقاندەك تەرەققىي قىلدى. ئۇنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىرىگە پۈتۈن دۇنيا كۆز تىكتى، جۇڭگو دۇنيادا بارغانسېرى مۇھىم رول ئوينىماقتا. ئۇ جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنىڭ گۇئانانى قوللىغانلىقىغا ۋە ئۇنىڭغا ياردەم بەرگەنلىكىگە چىن كۆڭلىدىن رەھمەت ئېيتتى ھەمدە بۇ قېتىمقى زىيارەتنىڭ ئىككى دۆلەت خەلقلىرىنىڭ ئالماشتۇرۇشىنى ۋە دوستلۇقىنى يەنىمۇ كۈچەيتىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئەراپات ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىدىن ئۈمىدۋار ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 19 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. پەلەستىن مىللىي ھوقۇقلۇق ئورگىنىنىڭ رەئىسى ئەراپات بۈگۈن ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىنىڭ ئىستىقبالىدىن ئۈمىدۋار ئىكەنلىكىنى ئېيتتى.

ئەراپات «ئەرەب ساداسى»رادىئو ئىستانسىسى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نېتانياخۇنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى مىسىردىكى زىيارىتىنىڭ نەتىجىسى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنىڭ ئىنتايىن مۇھىم ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى.

ئەراپات مۇنداق دېدى: نېتانياخۇ بىلەن مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەكنىڭ سۆھبىتى شۇنى بىلدۈردىكى، ئىسرائىلىيە تىنچلىق تەرەققىياتىنى ئاساس قىلغان پرىنسىپلارغا ۋە ب د ت نىڭ ئالاقىدار قارارلىرىغا رىئايە قىلىشى كېرەك، ئەرەبلەر بىلەن ئىسرائىلىيە ئوسلو، قاھىرە ۋە ۋاشىنگتوندا تىنچلىق تەرەققىياتىنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدا بەرگەن ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك. ئۇ: مىسىر پەلەستىن - ئىسرائىلىيە سۆھبىتىنى ھەتتا پۈتكۈل تىنچلىق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينايدۇ، دەپ كۆرسەتتى.

ئەراپات مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى مىسىردا يەنە زىيارەتتە بولۇپ، مۇبارەك ۋە دىپلوماتىيە مىنىستىرى مۇسا بىلەن نېتانياخۇ مىسىردا زىيارەتتە بولغاندىن كېيىنكى پەلەستىن - ئىسرائىلىيە تىنچلىق سۆھبىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش قاتارلىق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىدۇ.

خەۋپسىزلىك كېڭىشى قورال - ياراغ مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ ئىراقتىكى تەكشۈرۈشنى قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشى بۈگۈن ئىراق تەرەپنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ب د ت قورال - ياراغ مۇتەخەسـ

چۈشتىن بۇرۇن ئېكسپۇسىنىڭ تونۇشتۇرۇش دوكلاتىنى ئاڭلىدى، ئىراق تەرەپنىڭ توسقۇنلۇق قىلغانلىقىدىن ئۈمىدسىزلەندى، ئىراق خەۋپسىزلىك

«كۆنسايىن يېڭىلىنىۋاتقان جۇڭگو» تېمىسىدىكى چوڭ تىپتىكى سۈرەتلەر كۆرگەزمىسى 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنى لوندوندا ئۆتكۈزۈلدى. بۇ كۆرگەزمىنى ئەنگلىيە باۋچېڭ گۇرۇھى شىركىتى پۇل چىقىرىپ ئۇيۇشتۇرغان بولۇپ، ئۇنىڭدا دۆلىتىمىزنىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيانقى سانائەت، يېزا ئىگىلىك ۋە پەن - تېخنىكا قاتارلىق جەھەتلەردە قولغا كەلتۈرگەن زور مۇۋەپپەقىيەتلىرى خېلى ئەتراپلىق، سىستېمىلىق تونۇشتۇرۇلغان. خەۋەرلەرگە قارىغاندا، سودا ساھەسىدىكىلەرنىڭ پۇل چىقىرىپ مۇشۇنداق كۆرگەزمىنى ئۆتكۈزۈشى ئەنگلىيىدە تۇنجى قېتىملىق ئىش ئىكەن. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

جۇڭگو، ۋيېتنام پۇل مۇئامىلىسى تارماقلىرى «چېگرا سودىسى ھەمكارلىق كېلىشىمى» ئىمزالىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى بىلەن ۋيېتنام يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۈگۈن بېيجىڭدا ئىككى بانكىنىڭ «چېگرا سودىسى ھەمكارلىق كېلىشىمى»نى ئىمزالىدى. ئىگىلىنىشىچە، بۇ كېلىشىم ئىككى دۆلەتنىڭ بۇ ساھەدىكى تۇنجى قېتىملىق ھەمكارلىشىشى ئىكەن.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، جۇڭگو بىلەن ۋيېتنامنىڭ ئىقتىسادى ۋە چېگرا سودىسى ھەمكارلىقى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى، كەسپىي ئىشلار مىقدارى پۈختا قەدەم بىلەن ئۆرلىدى. 1995- يىلى جۇڭگو بىلەن ۋيېتنامنىڭ چېگرا سودىسىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 2 مىليارد 600 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يەتتى. چېگرا سودىسى باج خىراجىتى كىرىمى چېگرا رايونىنىڭ يىللىق مالىيە كىرىمىنىڭ % 50 — % 80 كىچە قىسمىنى ئىگىلىدى. چېگرا سودىسى پائالىيىتىنىڭ قانات يېيىشى جۇڭگو - ۋيېتنام چېگرا رايونىنىڭ ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىدى. بىراق، نۆۋەتتە چېگرا سودىسىنىڭ ھېسابات قىلىش ۋاستىلىرى يەنىلا نەق پۇل سودىسى ۋە مالغا مال ئالماشتۇرۇش سودىسى بىلەن چەكلەنگەنلىكى ئۈچۈن چېگرا پائالىيىتىگە بىر مۇنچە قولايسىزلىقلارنى ئېلىپ كەلدى. شۇڭا ئىككى دۆلەت بانكىلىرىنىڭ بۇ جەھەتتىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشى ئىنتايىن زۆرۈر ئىدى . جۇڭگو- ۋيېتنام يېزا ئىگىلىك بانكىلىرى ئۇزاق مۇددەت كېڭىشىپ، ئاخىر ھەمكارلىشىش كېلىشىمى ھاسىل قىلدى.

جۇڭگو - ۋيېتنام يېزا ئىگىلىك بانكىلىرىنىڭ بۈگۈن ئىمزالىغان «چېگرا سودىسى ھەمكارلىق كېلىشىمى»، «ۋەكالەتچى بانكا كېلىشىمى» قاتارلىق كېلىشىملەر ئىككى بانكىنىڭ چېگرا سودىسى ھەمكارلىقى ئۈچۈن يول ھازىرلايدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن ئىككى بانكا يەنە مەبلەغ، كرېدىت ، خادىملارنى ئالماشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ھەمكارلىشىپ، ئىككى دۆلەت چېگرا رايونلىرى، ئىككى دۆلەت ئارىسىدىكى ئىقتىساد،

يېقىندا جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى روسىيىنىڭ يېڭى سىبىرىيە شەھىرىدە تاشقى سودا تاۋارلىرى يەرمەنكىسى ئۆتكۈزدى. يەرمەنكىگە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىغا قاراشلىق 15 چوڭ كارخانىدا ئىشلەپ چىقىرىلغان يېمەكلىكلەر، ئىستېمال بۇيۇملىرى ۋە ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى قاتارلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى قويۇلدى.

سۈرەتتە: يەرمەنكىدىن كۆرۈنۈش. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

△ ئامېرىكا دۆلەت كاتىپى كرىستوف مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈندىكى نۇتقىدا مۇنداق دېدى: ئامېرىكا، جۇڭگو مۇناسىۋىتى ئۆتكەن بىر يىلدىكى «قىيىن باسقۇچ»نى باشتىن كەچۈرگەندىن كېيىن، ئامېرىكا ھازىر «جۇڭگو بىلەن ئۇچرىشىپ تۇرۇشتەك ئاكتىپ ۋەزىيەتنى» ئەسلىگە كەلتۈردى، كرىستوف مۇنداق دېدى: ئامېرىكا بىلەن جۇڭگو يادرو قوراللىرىنىڭ كېڭىيىپ كېتىشىنى تىزگىنلەش ۋە ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش جەھەتتە «ئەمەلىي كېلىشىم ھاسىل قىلدى».

△ ئىسرائىلىيە مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن باشلاپ پەلەستىن ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقى ۋە گازا رايونىغا قاراتقان قاتتىق قامالىنى يەنىمۇ بوشىتىپ، تېخىمۇ كۆپ پەلەستىنلىكلەرنىڭ ئىسرائىلىيىگە كېلىپ ئىشلىشىگە رۇخسەت قىلدى.

△ لىۋان «بايراق» گېزىتىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنىدىكى خەۋىرىگە قارىغاندا، لىۋان دىپلوماتىيە مىنىستىرى بوۋىز ئىسرائىلىيىنىڭ لىۋاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىن چېكىنىپ چىقىشىغا دائىر تەكلىپلەرنى قارشى ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن، بىراق ئىسرائىلىيىنىڭ بۇ رايوندىن «ئومۇمىيۈزلۈك» چېكىنىپ چىقىدىغان - چىقمايدىغانلىقىدىن گۇمانلانغان.

△ ئۇلانباتوردا چىقىدىغان گېزىتلەرنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنىدىكى خەۋىرىگە قارىغاندا، يېڭى بىر نۆۋەتلىك موڭغۇلىيە دۆلەت چوڭ خورالى (پارلامېنتى) مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى تۇنجى قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن چاقىرغان. دۆلەت چوڭ خورالىنىڭ ئەزاسى، سوتسىيال دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ رەئىسى گونچىندورجى % 66.2 ئاۋاز بىلەن بۇ نۆۋەتلىك دۆلەت چوڭ خورالىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلانغان.

△ روسىيە دۆلەت دۇماسىنىڭ رەئىسى شلېزنيوۋ مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: مۇشۇ نۆۋەتلىك دۇما بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا 161 قانۇن لايىھىسىنى ماقۇللىدى، شۇڭا «دۇمانى تارقىتىۋېتىشنىڭ ئاساسى يوق» .

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

بۈگۈن ئىراق تەرىپىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ب د ت قورال - ياراغ مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ تەكشۈرۈشىگە توسقۇنلۇق قىلغانلىقىنى تەنقىد قىلدى، ئىراقنىڭ كەڭ كۆلەملىك قىرغۇچى قوراللىرىنى كۆيدۈرۈشكە مەسئۇل بولغان ب د ت ئالاھىدە كومىتېتى ھەم ئۇنىڭ رەئىسى ئېكيۇسنىڭ خىزمىتىنى تامامەن قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

خەۋپسىزلىك كېڭىشى مۇشۇ ئايلىق رەئىسى، فرانسىيىنىڭ باش ئەلچىسى دىيامىي ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە مۇنداق دېدى: خەۋپسىزلىك كېڭىشى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى تەرەپنىڭ توسقۇنلۇق قىلغانلىقىدىن ئۈمىدسىزلەندى، ئىراق خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقدار قارارىغا ئەمەل قىلىشى، بۇ يىل 6 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ب د ت ئالاھىدە كومىتېتى بىلەن ھاسىل قىلغان كېلىشىمنى ئىجرا قىلىشى كېرەك ئىدى، دەپ ھېسابلىدى.

ئىراق 6 - ئاينىڭ 22 - كۈندىكى كېلىشىمدە ب د ت تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ ئىراقتىكى نىشانلارنى «دەرھال، شەرتسىز ۋە چەكلىمىسىز» تەكشۈرۈشكە قوشۇلغانىدى.

سانائەت مەسئۇلىيەتلىرى قويۇلدى.

سۈرەتتە: يەرمەنكىدىن كۆرۈنۈش. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئالماشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ھەمكارلىشىپ، ئىككى دۆلەت چېگرا رايونلىرى، ئىككى دۆلەت ئارىسىدىكى ئىقتىساد، سودا ھەمكارلىقى ئۈچۈن تۆھپە قوشىدۇ.

ئاساسى يوق» .

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

روسىيە زۇڭلىسى چېچېنىيە مەسىلىسى ئۈستىدە توختالدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 17 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭلىسى چېرنومېلكىن بۈگۈن: چېچېنىيە كرىزىسى مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتا مەلۇم ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتۇق، دەپ كۆرسەتتى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، فېدېراتسىيە مەركىزي ھۆكۈمىتىنىڭ بۇنىڭ ئۈچۈن ئىنتايىن زور بەدەل تۆلىگەنلىكىنىمۇ ئېتىراپ قىلدى.

روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س نىڭ خەۋەرىگە قارىغاندا، بۈگۈن چېرنومېلكىننىڭ رىياسەتچىلىكىدە دۆلەت چېچېنىيە كرىزىسى كومىتېتىنىڭ يىغىنى چاقىرىلىپ، كېيىنكى يېرىم يىللىق ھەرىكەت پىلانى مۇزاكىرە قىلىنغان.

چېرنومېلكىن مۇنداق دېگەن: يېلتسىن زۇڭتۇڭنىڭ چېچېنىيە كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش توغرىسىدىكى پىلانى يەنىلا كومىتېتنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ھەرىكىتىنىڭ مىزانى بولىدۇ، ئەمما بۆلگۈنچىلەرنىڭ تىنچلىق تەرەققىياتىغا توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھەرقانداق غەرەزلىرى فېدېراتسىيە قوشۇنلىرى تەرىپىدىن قەتئىي توسۇلىدۇ.

چېرنومېلكىن چېچېنىيە ۋەزىيىتى ئۈستىدە توختالغاندا، ئۆكتىچىلەر قوراللىق كۈچلىرىنىڭ رەھبىرى ياندارېيېۋنىڭ قول ئاستىدىكىلىرىنى تىزگىنلىيەلەيدىغان - تىزگىنلىيەلمەيدىغانلىقىدىن گۇمانلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى، شۇنداقلا چېچەن قوراللىق ئۇنسۇرلىرىنىڭ ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمىگە 600 قېتىم خىلاپلىق قىلغانلىقىنى، فېدېراتسىيە قوشۇنىنىڭ 37 ئەسكىرىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى ئېيتتى.

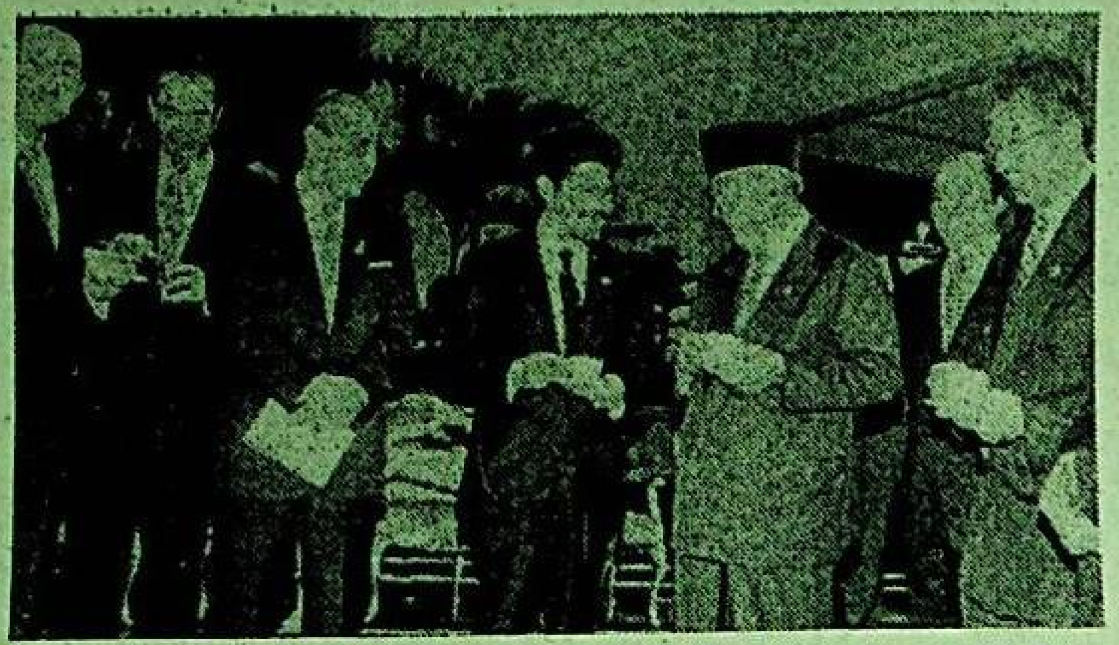

7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شەرقىي - جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ 29 - نۆۋەتلىك مىنىستىرلار يىغىنى ھىندونېزىيىنىڭ پايتەختى جاكارتىدىكى زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە ئېچىلدى.

سۈرەتتە: ھىندونېزىيە زۇڭتۇڭى سۇخاتو (سولدىن 5 - كىشى) ئېچىلىش مۇراسىمىدىن بۇرۇن شەرقىي - جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ يىغىنغا قاتنىشىش ئۈچۈن كەلگەن مىنىستىرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشمەكتە. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

ئىسرائىلىيە بىلەن لىۋان ئاللا پارتىيىسى ئەسىرلەرنى ۋە ئەسكەرلەرنىڭ ئىسكىلىتىنى ئالماشتۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئىسرائىلىيە بىلەن لىۋان ئاللا پارتىيىسى بۈگۈن ئەسىرلەر ۋە ئەسكەرلەرنىڭ ئىسكىلىتىنى ئالماشتۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى، بۇ كېلىشىم 24 سائەت ئىچىدە كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

كېلىشىمگە ئاساسەن، لىۋان ئاللا پارتىيىسى 1986 - يىلى لىۋاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى بىر قېتىملىق ھۇجۇمدا ئېتىپ ئۆلتۈرۈلگەن ئىككى ئىسرائىلىيە ئەسكىرىنىڭ ئىسكىلىتىنى قايتۇرۇپ بېرىدۇ، ئىسرائىلىيمۇ ئاللا پارتىيىسىنىڭ لىۋاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى «بىخەتەر رايون»دىكى تۈرمىگە قاماقلىق 45 ئادىمىنى قويۇپ بېرىدۇ ۋە ئاللا پارتىيىسىنىڭ 141 پارتىزانىنىڭ ئىسكىلىتىنى قايتۇرۇپ بېرىدۇ.

بۇ كېلىشىم گېرمانىيىنىڭ خەۋپسىزلىك ئىشلىرى بويىچە دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى، كول زۇڭلىنىڭ ئاخبارات خەۋپسىزلىك مەسلىھەتچىسى سىمىد بورنىڭ ياراشتۇرۇشى بىلەن ھاسىل قىلىندى، خەلقئارا قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ نازارىتىدە يولغا قويۇلىدۇ.

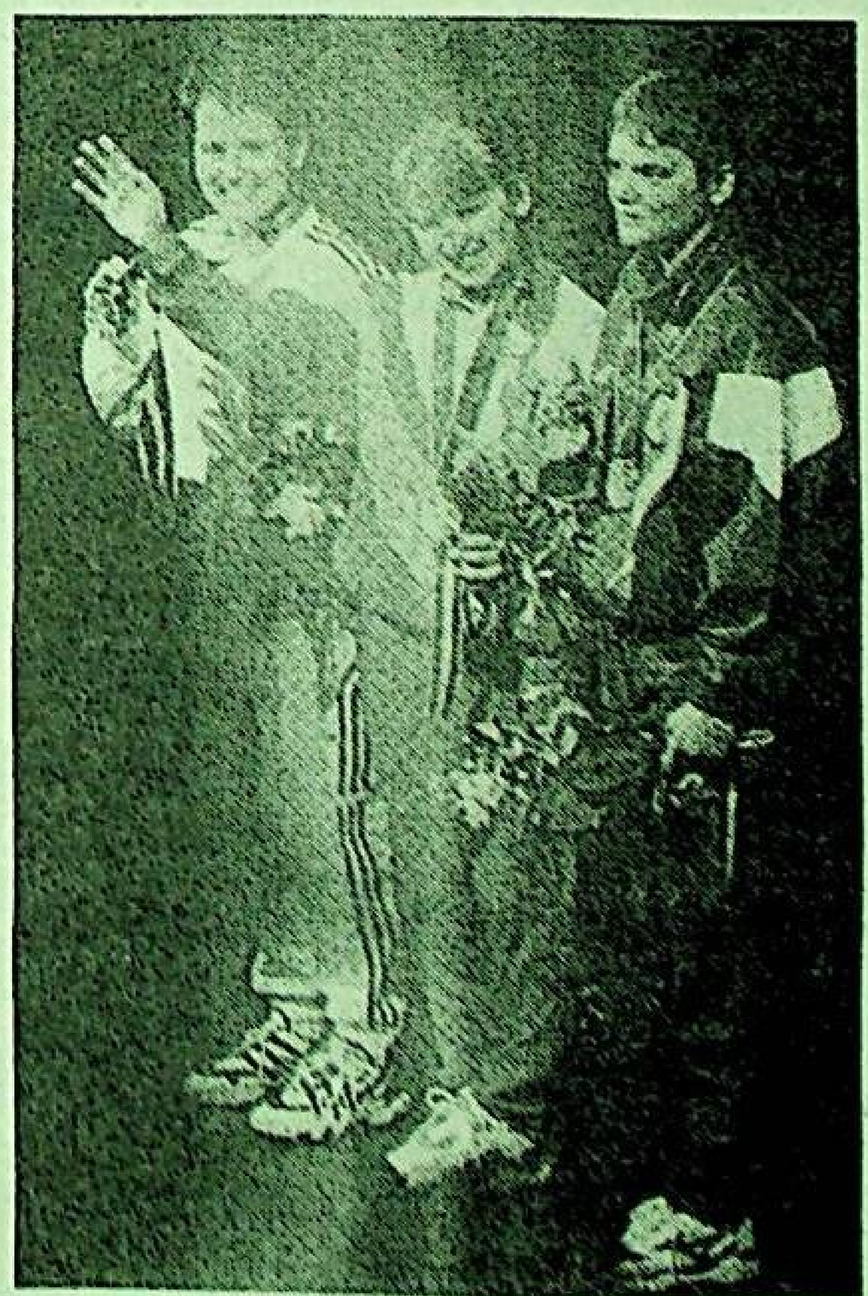

7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن ئاياللارنىڭ گاز مىلتىق ئېتىش مۇسابىقىسىدە پولشىلىق ماھىر ر. موئېر (ئوتتۇردا) 497.6 ھالقا نەتىجە بىلەن چېمپىيون بولۇپ، 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى باشلانغاندىن بۇيانقى تۇنجى ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە: ئالتۇن، كۈمۈش، مىس مېداللارغا ئېرىشكەن ماھىرلار مۇكاپاتلاش سەھنىسىدە. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

ماندېلا فان ئافرىقىزمچىلىرى مەجلىسى بىلەن ئافرىقىلىقلار مىللىي مەجلىسىنىڭ ھەمكارلىقىنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشىۋاتىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يوھاننېسبۇرگ، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جەنۇبىي ئافرىقا زۇڭتۇڭى ماندېلا بۈگۈن مۇنداق دېدى: مەن رەھبەرلىك قىلىۋاتقان ئافرىقىلىقلار مىللىي مەجلىسى تەدبىر قوللىنىپ، ئازانىيە فان ئافرىقىزمچىلىرى مەجلىسى بىلەن يەنىمۇ ھەمكارلىشىشنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشىۋاتىدۇ.

ماندېلا پرېتورىيىدە تۇغۇلغانلىقىنىڭ 78 يىللىقىنى تەبرىكلەش يىغىنىغا قاتناشقان، ئىرقچىلىق تۈزۈمىگە قارشى كۈرەش قىلغان تەخمىنەن 1000 نەپەر پېشقەدەم جەڭچىگە مۇنداق دېدى: ئىرقىي باراۋەرلىكنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن كۈرەش قىلغان كىشىلەر «ئازادلىقنىڭ مېۋىسى» دىن بىرلىكتە بەھرىمەن بولۇشى كېرەك.

ماندېلا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: كىچىكرەك پارتىيىلەرگە ئۆزلىرىنىڭمۇ دۆلەت سىياسىتىنىڭ تۈزگۈچىلىرى ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرۇش كېرەك، ئۇلارمۇ ھۆكۈمەتنىڭ تەدبىر تۈزۈشىگە قاتنىشىشى كېرەك، ئۇلارنى ئافرىقا دۆلەت مەجلىسىنىڭ «رېزىنكە تامغىسى»غا ئايلاندۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ.

ماندېلا: ئافرىقىلىقلار مىللىي مەجلىسىنىڭ فان ئافرىقىزمچىلىرى مەجلىسىنى جەنۇبىي ئافرىقا مىللىي ئىتتىپاقلىق ھۆكۈمىتىگە قاتنىشىشنى تەلەپ قىلغان تەلىپىنىڭ تۆت قېتىم رەت قىلىنغانلىقىنى ئېيتتى، ئۇ: فان ئافرىقىزمچىلىرى مەجلىسى بىلەن ئافرىقىلىقلار مىللىي مەجلىسىنىڭ ھۆكۈمەتكە كىرىپ، جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىياتىغا بىرلىكتە رەھبەرلىك قىلىشنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇرۇندىدا قەبىلىلەر ئوتتۇرىسىدا قانلىق ۋەقە يۈز بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كىنشاسا، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بۇجۇمبۇرا خەۋىرى. بۇرۇندى ھۆكۈمىتىنىڭ بۈگۈن جاكارلىشىچە، مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى كەچتە بۇجۇمبۇرانىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى كىتكا ئۆلكىسىدىكى تۇتسى مۇساپىرلار لاگېرى خۇتۇ قوراللىق ئۇنسۇرلىرىنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، 200 نەچچە تۇتسى ئۆلۈپ كەتكەن.

بۇرۇندى ئەمەلدارىنىڭ ئاشكارىلاپ قويۇشىچە، خۇتۇلارنىڭ 100 دىن ئارتۇق قوراللىق ئادىمى بۇ ھۇجۇمنى قوزغىغان، مۇساپىرلار لاگېرىنى قوغداۋاتقان ئەسكەرلەرمۇ ھۇجۇم قىلغۇچىلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. ھۇجۇم قىلىش ۋەقەسىدە يەنە بىر مۇنچە ئادەم يارىلانغان، كىتكا دوختۇرخانىسىنىڭ ئاساسلىشىچە، بۈگۈن كەچ كىرگىچە يارىدارلار ئۈزلۈكسىز بۇ دوختۇرخانىغا ئېلىپ كېلىنگەن.

يېقىنقى بىرقانچە ئايدىن بۇيان، بۇرۇندىدىكى خۇتۇ قوراللىق كۈچلىرى بىلەن تۇتسىلار كونتروللۇقىدىكى ھۆكۈمەت قوشۇنلىرى ئوتتۇرىسىدا پات - پات توقۇنۇش بولۇپ كەلگەن، كىتكا ئۆلكىسى توقۇنۇش كۆپ يۈز بېرىپ كەلگەن رايون ئىدى.

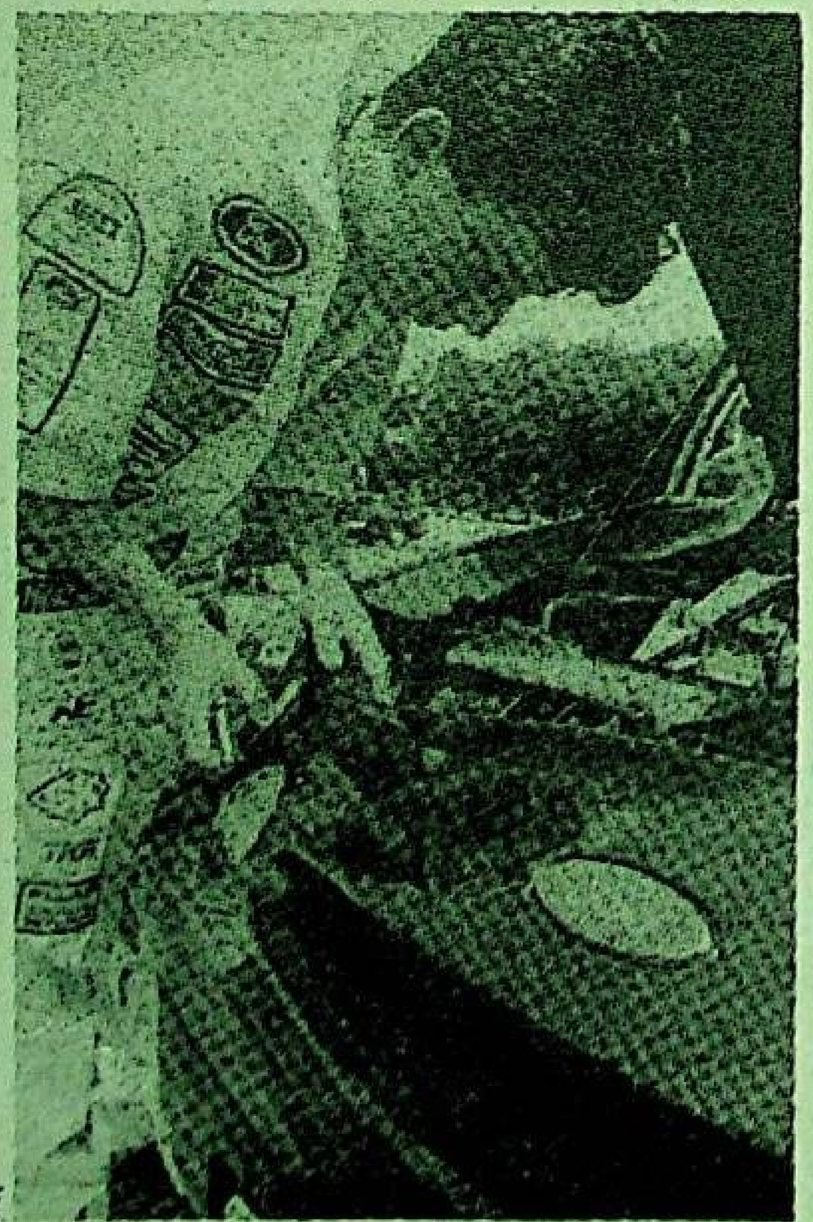

ئامېرىكا ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئاپتوموبىل رېمونت قىلىش مۇسابىقىسى ۋاشىنگتوندا ئۆتكۈزۈلدى. ئامېرىكىنىڭ 50 شتاتىدىن كەلگەن 100 نەپەر ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن تەشكىللەنگەن 50 ئاپتوموبىل رېمونت قىلىش گۇرۇپپىسى تېخنىكلار قەستەن بۇزۇۋەتكەن 1996 - يىلى ئىشلەپ چىقىرىلغان فورت ماركىلىق 50 يېڭى ئاپتوموبىلنى رېمونت قىلدى.

مۇسابىقىدە ئالدىنقى 10 - قاتارغا كىرگەن گۇرۇپپىلار 3 مىليون دوللار ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا ئېرىشىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئايپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇڭ، پارچە باھاسى: 18 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش
نومۇرى: CN 65 — 0002 / Z
(ۋەكالەت نومۇرى: 1 — 57)
«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

新疆日报
(维文)

1996 - يىل
ئىيۇل
25
پەيشەنبە

ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى ئاممىدىن ھال سورىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز چېن جيەن خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئەسقەت كەرىمباي 7 - ئاينىڭ 23 - كۈنى تىك ئۇچار ئايروپىلانغا ئولتۇرۇپ ئاپەتكە ئۇچرىغان توقسۇن ناھىيىسى، خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ بالغۇنتاي بازىرى، خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتى، يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىگە بېرىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈردى، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى، بۇ جايلاردىكى كادىرلار ۋە ئاممىدىن ھال سورىدى.

1500 مېتىر ئېگىزلىكتە ئۇچۇۋاتقان تىك ئۇچار ئايروپىلاندىن پەسكە قارىسىڭىز، ئۇلانبايدىكى بەيياڭخې كۆۋرۈكىنىڭ ئۈزۈلگەنلىكىنى، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ قىسمەن بۆلەكلىرىدىكى رېلىسلارنىڭ ساڭگىلاپ قالغانلىقىنى كۆرەلەيسىز. كىشىلەر بۇ جايلارنى جىددىي رېمونت قىلماقتا. بېيجىڭ ۋاقتى سائەت ئوندىن 40 مىنۇت ئۆتكەندە بۇ تىك ئۇچار ئايروپىلان توقسۇن ناھىيە بازىرىغا قوندى. ۋاڭ لېچۈەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ياڭ گاڭ، توقسۇن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى نىجات مەخمۇت قاتارلىق يولداشلار بىلەن بىرلىكتە توقسۇن دەرياسىنىڭ كەلكۈن ئېقىتىپ كەتكەن شىمالىي كۆۋرۈكىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئاپەتكە ئۇچرىغان غولبويى يېزىسىغا كېلىپ ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى، بۇ يېزىنىڭ ليۇشۇيچۈەن كەنتىدىكى دېھقان ئابدۇراخماننىڭ يەتتە ئېغىز ئۆيىنى كەلكۈن ئېقىتىپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەن ۋاڭ لېچۈەن بىلەن ئابلەت ئابدۇرېشىت ئابدۇراخماننى قىيىنچىلىقنى يېڭىپ، يۇرت - ماكانىنى قايتا گۈللەندۈرۈشكە ئىلھاملاندۇردى، ئۇنىڭغا: «پارتىيە ۋە ھۆكۈمەت تۇرمۇشىڭلارنى چوقۇم مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرىدۇ. بىز كەلكۈن كەلتۈرگەن خەۋپنى بىرلىكتە تۈگىتەيلى» دېدى. ئابدۇراخمان ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ قولىنى چىڭ تۇتۇپ، يىغلاپ تۇرۇپ: «بىز چوقۇم ئاخىرغىچە كۈرەش قىلىمىز، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ غەمخورلۇقىغا رەھمەت» دېدى.

چۈشتىن كېيىن سائەت 14 تىن 40 مىنۇت ئۆتكەندە، تىك ئۇچار ئايروپىلان خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ بالغۇنتاي بازىرىغا كەلدى، ۋاڭ لېچۈەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئايروپىلاندىن چۈشۈپلا «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ بالغۇنتاي شۆبە تۆمۈر زاۋۇتى، مەلۇم قىسىم 4 - يېڭى، خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىغا بېرىپ ئاپەت ئەھۋالىنى ئىگىلىدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئارمىيە بويىچە ماددىي ئەشيا تەييارلاش - تەمىنلەش ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خې خۇڭ، ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز جۇشياڭ، جيەن خۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئارمىيە بويىچە ماددىي ئەشيا تەييارلاش - تەمىنلەش ئىسلاھاتى خىزمىتى يىغىنى 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ «1 - ئاۋغۇست» كۇلۇبىدا ئېچىلدى. ئارمىيىدىكى ئەسكەر خىللىرى قىسىملىرىدىن كەلگەن 200 نەچچە ۋەكىل بىر يەرگە جەم بولۇپ، ماددىي ئەشيا تەييارلاش - تەمىنلەش ئىسلاھاتىنىڭ تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلىدى، ئالماشتۇردى، يولغا قويۇش لايىھىسىنى مۇزاكىرە قىلىپ بەلگىلىدى.

لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى قوشۇمچە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىلىڭيۈەنى فۇبىڭياۋ يىغىنغا تەبرىكلىدى ھەم يىغىندا سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: ئارمىيىنىڭ قۇرۇلۇشىغا ئېھتىياجلىق مۇھىم ماددىي ئەشيالارغا قارىتا ماددىي ئەشيا تارماقلىرى «مەركەزلەشتۈرۈپ تەييارلاش، بىر تۇتاش تەمىنلەش، ساھەلەر بويىچە باشقۇرۇش» نى يولغا قويۇش ئارمىيىنىڭ ئارقا سەپ قۇرۇلۇشىدا كەلگۈسى ئەھمىيەتكە ئىگە مۇھىم ئىسلاھات. ھەربىي رايونغا قاراشلىق قىسىملارنىڭ بۇ قېتىمقى كەم ئۇچرايدىغان ئۆگىنىش پۇرسىتىنى غەنىيمەت بىلىپ، ماددىي ئەشيانى مەركەزلەشتۈرۈپ تەييارلاشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، بىر تۇتاش تەمىنلەشنى كۈچەپ ئۈنۈملۈك ئومۇملاشتۇرۇپ، ماددىي ئەشيانى ساھەلەر بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، «كۈچەپ تەييارلاش، تەرتىپلىك تەمىنلەش، ئىلمىي باشقۇرۇش، ئۈنۈمى يۇقىرى بولۇش» تىن ئىبارەت ئىسلاھات نىشانىغا يېتىپ، قىسىملارنىڭ ئۇيۇشۇشچانلىقى، جەڭگىۋارلىقىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

يىغىندا باش ئارقا سەپ بۆسى ماددىي ئەشيا - ماتېرىيال بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى دەي داگاۋ «ئارمىيىدە ماددىي ئەشيانى بىر تۇتاش تەييارلاش - تەمىنلەشنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» نىڭ يولغا قويۇش لايىھىسىنى ئوقۇپ ئۆتتى.

يىغىنغا باش ئارقا سەپ بۆسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى زوجيەنچاڭمۇ قاتناشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزدى

ئىشەنچنى چىڭىتىپ، يىللىق كۈرەش نىشانىنى تىرىشىپ ئەمەلگە ئاشۇرايلى

ئۆز مۇخبىرىمىز رىزۋانگۈل ئابلەت خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتى 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى 11 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق خىزمەتلىرى خۇلاسىلەندى، كېيىنكى يېرىم يىللىق خىزمەتلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈنچۈەن رىياسەتچىلىك قىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرىدىن مىجىت ناسىر، يۈسۈپ ئەيسا، ۋاڭ خۈەييۈي، دەللىقان مامىقان قاتناشتى. يىغىنغا ئاپتونوم رايون ۋە بىڭتۈەننىڭ رەھبەرلىرىدىن جاڭ ۋېنيۆ، شې فۇپىڭ، ئىبراھىم روزى، چېن جۇڭ قاتارلىقلار تەكلىپ بىلەن قاتناشتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، جايلار ۋە تارماقلار ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەلىپى بويىچە تىرىشىپ نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى، سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى، مۇقىم مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ ۋە بازار سودىسى خېلى ياخشى يۈكسىلىش ھالىتىنى ساقلاپ كەلدى. ماكرولۇق تەڭشەش يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. پۇل مۇئامىلە ۋەزىيىتى مۇقىم بولدى، مالىيە كىرىمىمىز داۋاملىق ئاشتى، باھانىڭ ئۆرلەش ھەجمى كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلىدى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 30 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، سېلىشتۇرما باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن % 6.6 ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ماتېرىيال، پەن - تېخنىكا،

ئەستايىدىل يەكۈنلەپ ۋە ئۆگىنىپ، مۇقىملىق خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇپ، دىن ئىشلىرىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ، بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشتىكى ئىدىيە، مەدەنىيەت بازىسى يەنىمۇ مۇستەھكەملەندى. شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغدايدىغان كۈچ يەنىمۇ زورايدى.

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشىت ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كېيىنكى يېرىم يىللىق خىزمەتلىرى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئەھۋالدىن قارىغاندا، ۋەزىپە يەنىلا ئىنتايىن مۈشكۈل، شۇڭا تەخىرسىزلىك تۇيغۇمىزنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، بىر ياقىدىن باش، بىر يەڭدىن قول چىقىرىپ، بۇ يىللىق ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىپ،

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى چېگرا مۇداپىئە ئارمىيىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى جۇڭگودىكى زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ليۇ گېپىڭ خەۋەر قىلىدۇ: لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى قوشۇمچە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىلىڭيۈەنى فۇبىڭياۋ جۇڭجياڭنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى دۆلەت چېگرا مۇداپىئە كومىتېتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن رەئىسى ئومبېتبايېۋ شياۋجياڭ باشچىلىقىدىكى قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى چېگرا مۇداپىئە ئارمىيىسى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى ئالتە كىشى 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى ۋە لەنجۇدا دوستانە زىيارەتتە بولدى.

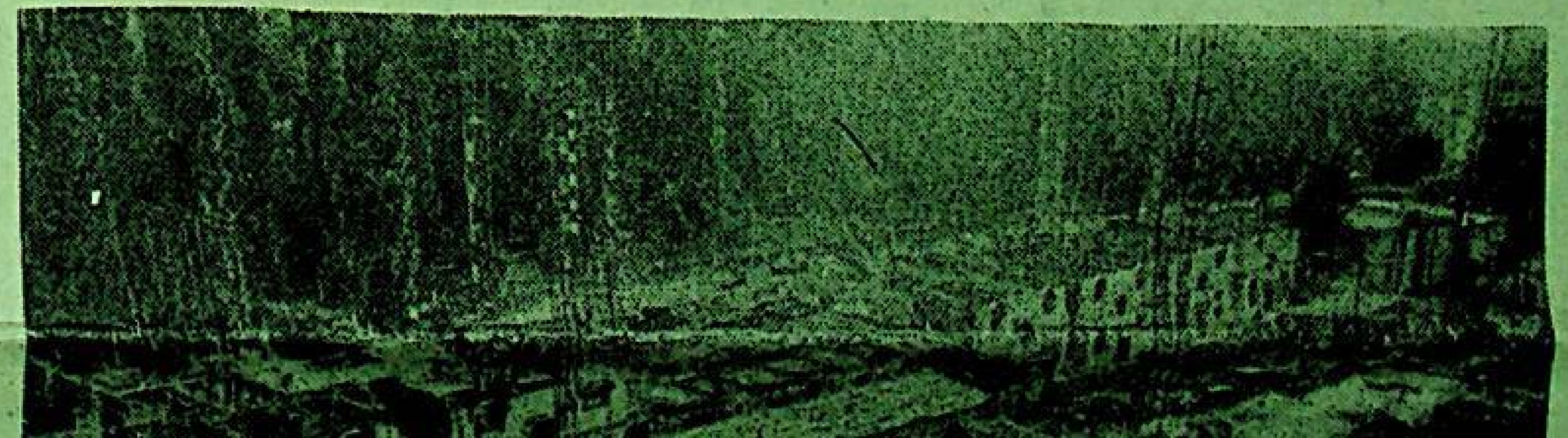

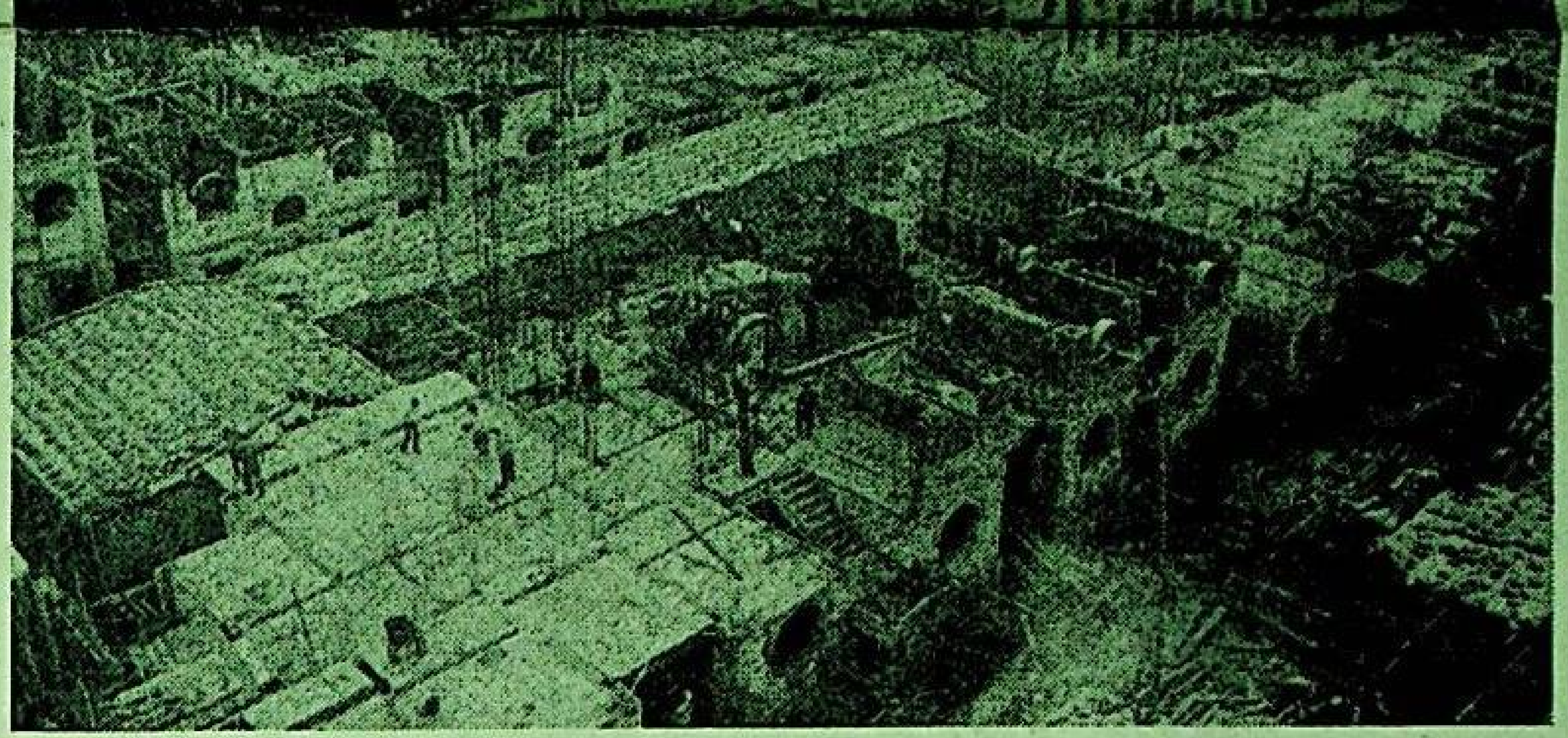

ئابدۇرېشىت يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى.

ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «يەنئەن» يولىدا يۈز نەچچە ئائىلىلىكنى كۆچۈرۈش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق ئورۇندىلىپ، قۇرۇلۇش رەسمىي باشلاندى. دۆلەت بۇ رايونغا 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، 800 ئائىلە بۇ يىل يىل ئاخىرىدا يېڭى ئولتۇراق ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىرىدۇ.

ئۆز مۇخبىرىمىز غەيرەت مەتمىن فوتوسى

مەزگىلدىكىدىن %6.6 ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مائارىپ، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت، سەھىيە، تەنتەربىيە، خەلق ئىشلىرى، يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش خىزمەتلىرىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. جاڭجياگاڭدىن ئۆگىنىش ئارقىلىق مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەممە جايلىرىدا مەركىزىي كومىتېتنىڭ 7 - نومۇرلۇق ھۆججىتى

ئالتە كىشى 7 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى ۋە لەنجۇدا دوستانە زىيارەتتە بولدى.

ۋەكىللەر ئۈرۈمچىدە زىيارەتتە بولغان مەزگىلدە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى فاڭ دېڭخۇا شياۋجياڭ بىلەن ئۇمبېتبايېۋ شياۋجياڭ جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر ئالماشتۇرۇپ، بىردەك تونۇش ھاسىل قىلدى ھەم سۆھبەت خاتىرىسىگە ئىمزا قويدى. ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر لەنجۇدا زىيارەتتە بولغان مەزگىلدە لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ سىلىڭيۈەنى ليۇ جىڭسۇڭ شياڭجياڭ، لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىلىڭيۈەنى قوشۇمچە شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىلىڭيۈەنى فۇبىڭياۋ جۇڭجياڭ ئۇلار بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلار شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

كەلكۈن ئاپىتى تۈپەيلىدىن ئۈزۈلۈپ قالغان يوللار تەدرىجىي راۋانلاشماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز رەخمەتۇللا ئابلا خەۋەر قىلىدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 19 -، 20 - كۈنلىرىدىكى پەۋقۇلئاددە چوڭ كەلكۈن ئاپىتىدە بۇزۇلغان يوللارنىڭ بىرقىسمى 7-ئاينىڭ 24- كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت ئۈچتە ئاساسىي جەھەتتىن راۋانلاشتى.

ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ماسلىشىشى، ئازادلىق ئارمىيە جەڭچىلىرى ۋە تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ جاپالىق جەڭ قىلىشى نەتىجىسىدەبۇ قېتىمقى كەلكۈندە ئۈزۈلۈپ قالغان «216» دۆلەت تاشيولىنىڭ شىمالىي شىنجاڭ لىنىيىسىدەقاتناش ئاساسىي جەھەتتىن ئەسلىگە كەلدى. ئۈرۈمچىدىن خۇشياغىچەبولغان تاشيول بۆلىكمۇ ئاساسىي جەھەتتىن تۇتاشتۇرۇلدى. «312» دۆلەت تاشيولىنىڭ قۇتۇبىدىكى كەلكۈن ئېقىتىپ كەتكەن قىسمى مۇشۇ ئاينىڭ 24- كۈنى سائەت سەككىزدە ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ قاتناش راۋانلاشتى. «312» دۆلەت تاشيولىنىڭ خۇگۇدىكى كەلكۈن ئېقىتىپ كەتكەن 27جاينىڭ توققۇزى ياسىلىپ قاتناش ئاساسىي جەھەتتىن راۋانلاشتى. فۇكاڭدىن بوغدا كۆلىگە تۇتىشىدىغان تاشيول لىنىيىسىدە كىچىك ماشىنىلار قاتنىدى. «314» دۆلەت تاشيولىنىڭ يەنجى بۆلىكىدە 7- ئاينىڭ 23- كۈنى كەلكۈن تۈپەيلىدىن قاتناش ئۈزۈلۈپ قالغانىدى. مۇشۇ ئاينىڭ 24- كۈنى قاتناش راۋانلىشىپ، كومۇشتىن كورلىغا بارىدىغان يول ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. «216» دۆلەت تاشيولىنىڭ گەنخېزى بۆلىكىدىكى كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن80 مېتىردىن كۆپرەك تاشيول جىددىي ياسالماقتا.

7- ئاينىڭ 25- كۈنىدىن باشلاپ ئۈرۈمچىدىن جەنۇبىي، شەرقىي شىنجاڭغا قاتنايدىغان ماشىنىلار سائەت ئۈچتىن توققۇزغىچە، توقسۇندىن ئۈرۈمچىگە قاتنايدىغان ماشىنىلار ئوندىن ئالتىگىچە ماڭىدۇ.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى ئۈچ زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەتچىسىگە ئۆلۈم جازاسى بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز مامۇت بارات، يۈسۈپ ئەخمەت خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى يېقىندا ئىككى زەھەرلىك چېكىملىك دېلوسىنى سوت قىلىپ ئاياغلاشتۇرۇپ، مايىياۋ، مايىبۇلا، مۇخېمەي قاتارلىق ئۈچ جىنايەتچىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىپ، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايەت مەھرۇم قىلدى.

بۇ دېلودىكى جىنايەتچى مايىياۋ بىلەن مايىبۇلا بۇلتۇر 11 - ئايدا باشقىلارغا خىرويىن سېتىۋاتقاندا، شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى خادىملىرى تەرىپىدىن نەق مەيداندا 2306 گرام خىرويىن بىلەن قولغا چۈشكەن. جىنايەتچى مۇخېمەي بۇ يىل 1 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئۈرۈمچىدە باشقىلارغا خىرويىن سېتىۋاتقاندا تۇتۇلۇپ، نەق مەيداندا 106 گرام خىرويىن، 32 مىڭ يۈەن ھارام پۇل بىلەن قولغا چۈشكەنىدى.

تۇرپان پويىز ئىستانسىسىدا 50 نەچچە سائەت تۇرۇپ قالغان 4000 دىن ئارتۇق يولۇچى ئۈرۈمچىگە سالامەت يېتىپ كەلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ساتتار رىقىپ خەۋەر قىلىدۇ: ئېغىر كەلكۈن ئاپىتى تۆمۈريولنى بۇزۇۋەتكەنلىكتىن، 20 - ئىيۇل ئەتىگەن سائەت توققۇزدا قاتناش ئۈزۈلۈپ تۇرپان ۋە پىچان پويىز ئىستانسىسىدا تۇرۇپ قالغان 4000 دىن ئارتۇق يولۇچى 22 - ئىيۇل چۈشتىن ئىلگىرى ئۈرۈمچىگە سالامەت يېتىپ كەلدى.

19 - ئىيۇل تاغلىق رايونلاردا ياغقان قاتتىق يامغۇردىن ھاسىل بولغان شىددەتلىك كەلكۈن تۆمۈريولنىڭ بىر قىسىم جايلىرىنى بۇزۇۋېتىپ، 20 - ئىيۇل ئەتىگەن سائەت توققۇزدا تۆمۈريول قاتنىشى ئۈزۈلۈپ قالغانىدى. بۇنىڭ بىلەن بېيجىڭ، شىئەن، چېڭدۇدىن ئۈرۈمچىگە قاراپ ماڭغان ئۈچ يولۇچىلار پويىزىدىكى 3000 دىن ئارتۇق يولۇچى تۇرپان پويىز ئىستانسىسىدا، يەنە بىر پويىزدىكى 1000 دىن ئارتۇق يولۇچى پىچان پويىز ئىستانسىسىدا تۇرۇپ قالدى. تۆمۈريول تارماقلىرى، تۇرپان ۋىلايىتى ۋە ناھىيە (شەھەر)لەر يولۇچىلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىگە جىددىي كۆڭۈل بۆلدى. داخېيەن بازىرى ۋە پىچان پويىز ئىستانسىسىدىكى كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۆمۈريول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىگە ماسلىشىپ يولۇچىلارنى تۇرار جاي، يېمەك - ئىچمەك بىلەن تەمىنلەپ، ئۇلارنى خاتىرجەم قىلدى. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار ئامانلىق ساقلاش ۋە مال باھاسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يولۇچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. بۇنىڭ بىلەن ۋوگزالدا 50 نەچچە سائەت تۇرۇپ قالغان 4000 ئارتۇق يولۇچىنىڭ ياتاق، تاماق ۋە بىخەتەرلىكىگە تولۇق كاپالەتلىك قىلىندى.

ئۆلۈغ كەلكۈن 7- ئاينىڭ 20 - كۈنى قۇتۇبى ناھىيىسى تەۋەسىدىكى ئالىي دەرىجىلىك تاشيولنى ۋەيران قىلدى. شۇ كۈنى قۇتۇبى ناھىيىسىدىكى 100 مىڭ ھەربىي ۋە خەلق كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشنىڭ 1 - سېپىدە جەڭ قىلدى.

ئۆز مۇخبىرىمىز سۈي خې فوتوسى

توقسۇندا كەلكۈن ئاپىتى ھېلىمۇ ئېغىر بولماقتا

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز جاڭ شىنگو، كاڭ پىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىغان توقسۇن ناھىيىسى ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش-ئۆزىنى قۇتقۇزۇش كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇپ، ناھىيە بازىرىنىڭ قىسمەن جايلىرى ۋە دوختۇرخانا قاتارلىق مۇھىم ئورۇنلاردا 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئەتىگەن سائەت تۆتتە توك ۋە سۇ بىلەن تەمىنلەشنى ئەسلىگە كەلتۈردى.

150 نەچچە يولۇچى ئاپتوبۇسى تارقاقلاشتۇرۇلدى. قاپسىلىپ قالغان 10 مىڭدەك يولۇچى ناھىيە بازىرىدىن ئايرىلغان بولسىمۇ، يول ئۈستىدىكى بىخەتەرلىك يەنىلا كىشىنى ئەندىشىگە سالىدۇ.

7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئەتىگەندە ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئورگانلىرىدىكى ئاز ساندىكى دىجورنى خادىملاردىن باشقىلار سەپەرۋەرلىككە كەلدى، ئاياللار كوچىلارغا چىقىپ قاپسىلىپ قالغان يولۇچىلارغا چاي يەتكۈزۈپ بەردى، ئەرلەر كەلكۈننىڭ زىيىنىغا ئۇچرىغان جايلارنى ياساش سېپىگە قوشۇلدى. ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش - خەتەردىن قۇتقۇزۇش جەريانىدا توقسۇندا تۇرۇشلۇق قوراللىق ساقچى قىسىملىرى ۋە ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى، ج خ كادىر - ساقچىلىرى كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشتى.

ھازىر توقسۇن ناھىيىسىنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋەزىيىتى يەنىلا ئېغىر. بىر نەچچە مىڭ دېھقان ھېلىمۇ كەلكۈننىڭ قورشاۋىدا تۇرماقتا. توقسۇن ناھىيىسى كۆچ تەشكىللەپ ئۇلارغا يېمەكلىك يەتكۈزۈپ بەرمەكتە.

تۇرپان ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ ۋالىيسى مەمەت رەجەپ ئايلانما يوللار ئارقىلىق توقسۇنغا بېرىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش كۈرىشىگە قوماندانلىق قىلدى.

ئاپەت رايونىدىن كەلگەن خەۋەر

پىچاندا 60 مىڭ مو يەردىكى بۇغداي تازا ئوخشىدى

ئومۇم هوسۇل 488 توننا، بىرلىك هوسۇل 21 كىلوگىرامدىن كۆپرەك ئاشىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز سېيىت نىياز سايىم خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل پىچان ناھىيىسىدىكى كادىرلار، دېھقانلار قۇرغاقچىلىق، بوران ۋە يامغۇر ئاپىتى ئۈستىدىن غەلىبە قىلدى، ناھىيە بويىچە تېرىلغان 60 مىڭ مو يەردىكى بۇغداي تازا ئوخشىدى، نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈش نەتىجىسى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئومۇم بۇغداي هوسۇلى 15 مىڭ 122 تونناغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 488 توننىدىن كۆپرەك، بىرلىك هوسۇل بولسا 21 كىلوگىرامدىن كۆپرەك ئاشىدۇ.

بۇ يىل بۇ ناھىيىدىكى كادىرلار ۋە ئامما ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق هۆكۈمىتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانىنىڭ تۇنجى يىلىدا ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش جېڭىنى ياخشى ئېلىپ بېرىشقا كۈچلۈك ئىرادە تىكلىگەندى. لېكىن ئەتىيازدا يۈز بەرگەن قۇرغاقچىلىق، بوران ۋە يامغۇر ئاپىتى يازلىق ئاشلىقتىن مول هوسۇل ئېلىشقا زور توسالغۇ پەيدا قىلدى، بۇنى كۆرۈپ بەزى دېھقانلاردا ئۈمىدسىزلىك كەيپىياتى كۆرۈلدى. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق هۆكۈمىتى كادىرلار ۋە ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئۈمىدسىزلىك كەيپىياتىنى تۈگىتىپ، مول هوسۇلنى قولغا كەلتۈرۈشكە پېتەكلىدى ۋە ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، ئاپەت كەلتۈرگەن زىياننى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە 25 مىڭ مو يەردىكى مول هوسۇللۇق ئېتىزنىڭ پەرۋىشىنى ئالاھىدە چىڭ تۇتتى. شۇڭا بۇغداي ياخشى ئوخشىدى، مول هوسۇلدىن شادلانغان دېھقانلار تېز ئورۇش، تېز توشۇش، تېز تېپىش ئارقىلىق 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە 14 مىڭ 650 كىلوگىرام بۇغداينى ئامبارغا كىرگۈزدى. هازىر بۇ ناھىيىدە دۆلەتكە غەللە - پاراق تاپشۇرۇش ۋە ئاشلىق سېتىپ بېرىش دولقۇنى كۆتۈرۈلدى.

ئاياغ يېزىسىدا يازلىق ئاشلىقتىن مول هوسۇل ئېلىندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇسالام ئابلىزنىڭ خەۋەر قىلىشىغا قارىغاندا، ئاۋات ناھىيىسىنىڭ ئاياغ يېزىسى 21 مىڭ مو يەردىكى بۇغدايدىن ئومۇميۈزلۈك مول هوسۇل ئالغان، ئومۇمىي هوسۇل 9 مىليون 720 مىڭ كىلوگىرامغا، بىرلىك هوسۇل 462 كىلوگىرامغا يەتكەن.

بۇ يىل بۇ يېزىدا يەرگە سېلىنغان مەبلەغ كۆپ بولدى: هەر مو يەرگە 60 كىلوگىرامدىن خىمىيىۋى ئوغۇت، 3.5 كۇب مېتىردىن مەھەللىۋى ئوغۇت بېرىلدى، ئەلا سورتلار تاللاپ تېرىلدى. شۇڭا بۇغداي ياخشى ئوخشىدى.

مول هوسۇلنى مول پېتى يىغىۋالغان دېھقانلار 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە دۆلەتكە 1 مىليون 680 مىڭ كىلوگىرام ئاشلىق سېتىپ بېرىپ، ۋەزىپىنى % 98 ئورۇنداپ بولدى.

جايلاردا «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» ياخشى ئىشلەنمەكتە

ئاقتۇ ناھىيىسىدە ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدەم باراتنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگە قەدەر ناھىيە بويىچە تېرىلغان 105 مىڭ 700 مودىن ئارتۇق يەردىكى بۇغداينىڭ 101 مىڭ موسى ئورۇلۇپ بولغان. 653 مو ئېتىز ئورنىغا شال، 56 مىڭ 910 مو يەرگە قوناق تېرىلغان. بىر قېتىم ئومۇميۈزلۈك تۇۋى بوشىتىلغان 37 مىڭ 300 مو يەردىكى كېۋەزگە هەر خىل زىيانداش هاشارات يوقىتىش دورىسى چېچىلغان.

كاتتايلاق يېزىسىدا ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز تۇرغۇن پەيزۇللا، ئابلىز ئابلەتنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، ئاتۇش شەھىرىنىڭ كاتتايلاق يېزىسىدىكى دېھقانلار 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە 120 مىڭ تاغار مەھەللىۋى ئوغۇت تەييارلاپ، 4000 مو يەرگە زىرائەت تېرىغان، 16 مىڭ مو كېۋەزنى ئىككى قېتىم كولتىۋاتسىيە قىلغان ھەمدە 13 مىڭ مو كېۋەزنىڭ هەر موسىغا ئون كىلوگىرامدىن 15 كىلوگىرامغىچە خىمىيىۋى ئوغۇت، 5150 مو كېۋەزنىڭ هەر موسىغا 20 تاغاردىن يەرلىك ئوغۇت بېرىپ سۇغارغان.

گۇما ناھىيىسىدە گۇما ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق هۆكۈمىتى، - دەپ خەۋەر قىلىدۇ ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مۇھەممەت هېيىت، - «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» غا رەھبەرلىك قىلىش قوماندانلىق شتابى قۇرۇپ، ناھىيىدىكى بەش رەھبەرلىك بەنزىنىنىڭ ئەزالىرىنى هەرقايسى يېزا- بازار، مەيدانلارغا ئەۋەتتى. يېزا - بازار، كەنتلەردىمۇ بۇ خىزمەتكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرى قۇرۇلۇپ، رەھبەرلىك قاتلاممۇ قاتلام كۈچەيتىلدى. مەخسۇس ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش خادىملىرى بېكىتىلىپ، ئەسلىھەلەر تولۇقلاندى ۋە-

قەشقەر ۋىلايەتلىك يولۇچى توشۇش باش بېكىتى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئالدىنقى يېرىم يىلدا ياخشى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى

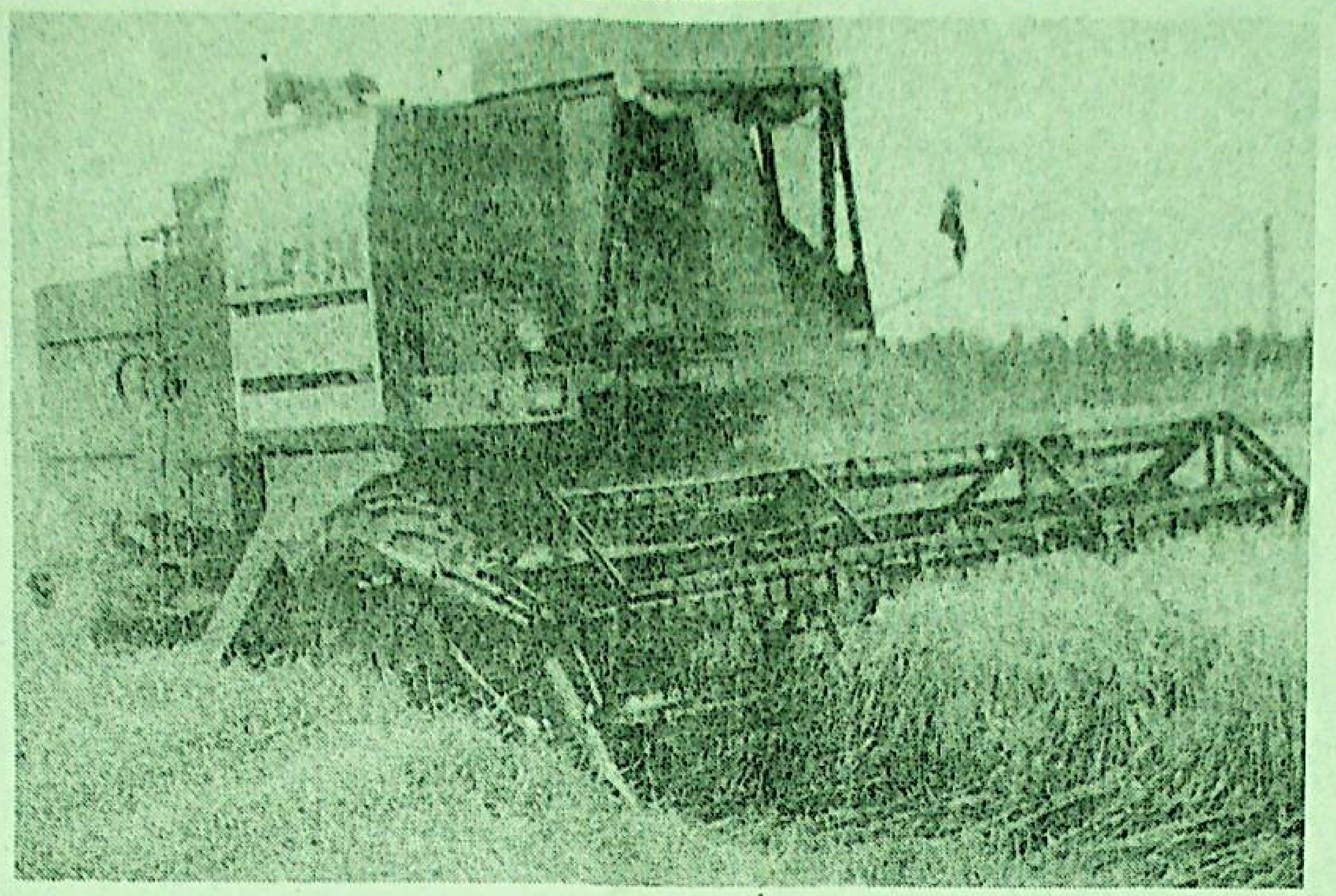

غۇلجا شەھىرىدىكى دېھقانلار 7 - ئاي كىرىشى بىلەنلا كومباين بىلەن بۇغداي ئورمىسىغا كىرىشىپ كەتتى.

سۈرەتتە: دېھقانلار كومباين ئارقىلىق بۇغداي يىغىۋالماقتا.

كامال جامال فوتوسى

دۆڭقوتان يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمىت ئەبەيدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: هەر يىلى ۋەزىپىنى ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ كېلىۋاتقان كۇچا ناھىيە دۆڭقوتان يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپېراتىپى بۇ يىلمۇ ئىچكى قىسىمدىكى ئىسلاھاتنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مال تۈرىنى كۆپەيتىپ، مۇلازىمەتلىق سۈپىتىنى ياخشىلاپ، يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن ئالتە ئاي بۇرۇن 2 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

بۇ كوپېراتىپ يىلنىڭ بېشىدىلا خادىملارنىڭ مەسئۇلىيەت تۇيغۇسىنى كۈچەيتىشكە ئەهمىيەت بەردى، ۋەزىپىنى هەر بىر شەخسكىچە ئەمەلىيلەشتۈردى، خادىملار ئارىسىدا ئۆزئارا ئۆگىنىش، بەسلىشىش، تۆھپە يارىتىش مۇسابىقە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، سېتىش نۇقتىسىنى 17 گە، مال تۈرىنى 800 خىلدىن كۆپرەككە

ئىلى ۋىلايىتىدە كانلارنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىلدىكى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 176 مىليون يۈەندىن ئاشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز شېرىنئاي روزاخۇن خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئىلى ۋىلايىتىدىكى كانلارنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 176 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى ئوخشاش مەزگىلدىكىدىن % 45 ئاشتى.

بۇ ۋىلايەتتە ئالتۇن، كۈمۈش، كۆمۈر، تۆمۈر، مىس، سىنىك، قەلەي، چىرىمتال، سىڭىرتاش، هاك تاش قاتارلىق تۈرلەر بويىچە 20 خىلدىن ئارتۇق كان بار. بۇ كانلارنى ياخشى باشقۇرۇش، مول بايلىق ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىپ، ئىقتىسادىي كىرىمنى كۆپەيتىش ئۈچۈن، ئىلى ۋىلايەتلىك كان باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، بىخەتەرلىك ئاساسىي نۇقتا قىلىنغان ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈملىرىنى كۈچەيتىپ، مەھسۇلات سۈپىتى ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتتى. نەتىجىدە، ئالدىنقى يېرىم يىلدا قېزىۋېلىنغان هەر خىل رودا مىقدارى 2 مىليون 420 مىڭ تونناغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالتۇن رودىسى 150 مىڭ تونناغا، ئىشلەپ چىقىرىلغان ساپ ئالتۇن 5000 سەرگە يەتتى. 1 مىليون 240 مىڭ توننا كۆمۈر قېزىلىپ، 96 مىليون 184 مىڭ يۈەنلىك قىممەت يارىتىلدى.

خوشۇت ناھىيىسىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى ياخشى بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىز ئوسمان خەۋەر قىلىدۇ: 1 - ئايدىن 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە خوشۇت ناھىيىسىدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 9 مىليون 30 مىڭ يۈەن ئاشتى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، خوشۇت ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق هۆكۈمىتى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلار كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇردى، كارخانىلارنى بازار ئۇچۇرىغا ئەھمىيەت بېرىش، سۈپەت ئۆتكىلىنىمۇ، ئوبوروت ئۆتكىلىنىمۇ چىڭ تۇتۇشقا يېتەكلىدى. بەزى كارخانىلارنىڭ قىيىن ئۆتكەلدىن ئۆتۈشى، تېخنىكا يېڭىلىشىغا يار - يۆلەك بولدى. نەتىجىدە، سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتىدە ئومۇميۈزلۈك ئېشىش ۋەزىيىتى يارىتىلدى.

بۇ زاۋۇت يېرىم يىلدا ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 1 مىليون يۈەندىن ئاشۇردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز تۇرغۇن تاشتۆمۈر خەۋەر قىلىدۇ: لوپ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى ئالدىنقى يېرىم يىلدا ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنى 1 مىليون 131 مىڭ يۈەنگە، باج - پايدىسىنى 72 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم هالدا % 18، % 4.8 ئاشۇردى.

بۇ زاۋۇت بازار رىقابىتىدە بىر مەزگىل قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەندى. زاۋۇت رەھبەرلىكى يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، زىياندىن ھوقۇق - مەنپەئەتنى قانۇنىي كاپالەتكە ئىگە قىلدى، مەخسۇس كۇرس ئېچىش، باشقا ئورۇنلارغا ئەۋەتىپ تەربىيىلەش ئارقىلىق ئىشچىلارنىڭ كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈردى. ئىشلەپچىقىرىشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن مۇلازىمەتلىق قىلىشقا قاراتتى، مەبلەغ توپلاپ، تېخنىكا يېڭىلاپ، پولات دېرىزە ياساش زاۋۇتى قۇرۇپ ئىشقا كىرىشتۈردى. سۈپەت تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، سۈپەتتە كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى بىنەخ هالىتىدە تۈگىتىپ، مەھسۇلاتنىڭ ئىناۋىتىنى ساقلاپ،

يىلدا ياخشى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز تۇنسايىم ئۇلۇغ خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايەتلىك يولۇچى توشۇش باش بېكىتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئىسلاھاتنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ ياخشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يولۇچى توشۇش بازارلىرىدىكى رىقابەت داۋاملىق كەسكىنلەشتى، يولۇچى توشۇش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى، نۇرغۇن يولۇچى توشۇش كارخانىلىرى قىيىنچىلىققا دۇچ كەلدى، بۇنداق ئەھۋالدا دۆلەت ئىلكىدىكى يولۇچى توشۇش كارخانىلىرى تەرەققىيات قەدىمىنى قانداق تېزلىتىشى كېرەك؟

قەشقەر ۋىلايەتلىك يولۇچى توشۇش باش بېكىتى يولۇچىلار ئۈچۈن ئەلا مۇلازىمەت قىلىش، ئۇلارغا ئوڭايلىق يارىتىپ بېرىش، بىخەتەر بولۇشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش، بېكەت خادىملىرىنىڭ مۇلازىمەت ئېڭى، كەسپىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش، يولۇچى بىرىنچى، ئىناۋەت بىرىنچى دېگەننى ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇش قاتارلىق بىر يۈرۈش تەدبىرلەرنى يولغا قويۇپ، ھەم يولۇچىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى، ھەم ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈردى.

بۇ باش بېكەت يولۇچى توشۇشنى ئاساس قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە كۆپ خىل ئىگىلىكنى يولغا قويۇپ كىرىم مەنبەسىنى كېڭەيتتى، باش بېكەتكە قاراشلىق قاغىلىق يولۇچى توشۇش بېكىتى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنى بوز يەر ئېچىش، كۆچەت تىكىش، كۆكتات، قوغۇن تېرىش، بېلىق بېقىش قاتارلىقلارغا تەشكىللەپ كىرىمنى كۆپەيتتى.

نۆۋەتتە نۇرغۇن يولۇچى توشۇش كارخانىلىرى زىيان تارتىۋاتقان، قىيىنچىلىققا دۇچ كېلىۋاتقان ئەھۋالدا، قەشقەر ۋىلايەتلىك يولۇچى توشۇش باش بېكىتى ئىسلاھاتنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرگەنلىكتىن، بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 5 مىليون 258 مىڭ يۈەنگە، يۇقىرىغا تاپشۇرغان بېجى 191 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 255 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن ئومۇميۈزلۈك ئاشتى.

تاشيول ساھەسىنىڭ تەشۋىقات ئىشلىرىنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇش، جەمئىيەتتە تاشيول ئىشچىلىرىنىڭ جاپالىق ئەمگىكىنى قەدىرلەيدىغان كەيپىياتنى يەنىمۇ ئومۇملاشتۇرۇش ئۈچۈن شىنجاڭ تاشيول ئىدارىسى يېقىندا ئىختىيارىي مۇخبىرلارنى تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى. بىر ئاي داۋاملاشقان بۇ كۇرسقا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تاشيول سىستېمىسىدىن 50 نەچچە ئىختىيارىي مۇخبىر قاتناشتى. كۇرستا «شىنجاڭ گېزىتى» قاتارلىق ئاخبارات ئورۇنلىرىدىن تەكلىپ قىلىنغان ئوقۇتقۇچىلار ئاخباراتچىلىققا دائىر بىلىملەردىن دەرس ئۆتتى.

سۈرەتتە: كۇرسانتلار دەرسخانىدا.
نازىگۈل شېراي فوتوسى

بېكىتىلىپ، ئەسلىھەلەر تولۇقلاندى ۋە بىخەتەرلىك تەدبىرلىرى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. شۇڭا «يازنىڭ ئۈچ ئىشى» ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى، ئېگىز قونىقى تېرىلىدىغان ھەرمو يەرگە ئۈچ كۇب مېتىردىن بەش كۇب مېتىرغىچە مەھەللىۋى ئوغۇت، 25 كىلوگرامدىن 30 كىلوگرامغىچە خىمىيىۋى ئوغۇت بېرىلىپ، 60 مىڭ 145 مو يەرگە قوناق تېرىلدى.

17گە، مال تۇرىنى 800 خىلدىن كۆپرەككە يەتكۈزدى. تېرىلغۇنىڭ ئالدىراش پەيتلىرىدە دېھقانلارنى 3000تونىنا خىمىيىۋى ئوغۇت، 240 تونىنا سۇلياۋ يوپۇق، 2 تونىنا دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن تەمىنلىدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ كوپېراتىپ 1 - ئايدىن 6 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە ئومۇمىي كىرىمنى 7 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن ئالتە ئاي بۇرۇن 2 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

بولۇپمۇ بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، زىياندىن قۇتۇلۇش بويىچە بىر قاتار تەدبىرلەرنى تۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈردى. ئۇلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن «ئەمگەك توختامى» ئىمزالاپ، ئۇلارنىڭ تۇگىتىپ، مەھسۇلاتنىڭ ئىناۋىتىنى ساقلاپ، بازارنى ئىگىلىدى. يېرىم يىلدا 105 يۈرۈش كەڭ ئەنلىك سۇلياۋ يوپۇق يېيىش ماشىنىسى ياساپ، يېزىلارنى تەمىنلىدى.

ئاقتۇ ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ترانسپورت بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز كۈرەش ھاشىم خەۋەر قىلىدۇ: ئاقتۇ ناھىيىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ترانسپورت بازارلىرىنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، قانۇنلۇق تىجارەتنى قوغداپ، قانۇنسىز تىجارەتنى چەكلەپ، ترانسپورت بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى ھەقىقىي تۈردە كۈچەيتتى.

يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، ئاقتۇ ناھىيىسىدە ترانسپورت كەسپىي ئائىلىلىرى تېز كۆپەيدى، نۆۋەتتە بۇ ناھىيىدە ترانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئائىلە 80 نەچچىگە يەتتى. بۇلاردىن تىجارەت كىنىشكىسى ئالغانلار پەقەت ئون نەچچە ئائىلە بولۇپ، قالغانلىرى قانۇنسىز ھالدا ماتورلۇق قاتناش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، دۆلەتنىڭ ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي تەرتىپىگە تەسىر يەتكۈزگەندى. بۇ ئىدارە بۇ خىل ئەھۋالغا قارىتا جىددىي ھەم ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ، مۇناسىۋەتلىك خادىملارنى ئاجرىتىپ، قاتناش تەرتىپىنى ياخشىلاش بىلەن بىللە، ئۇلارغا تىجارەت كىنىشكىسى تارقىتىپ، قانۇنلۇق ھالدا تىجارەت قىلىشقا يېتەكلىدى. ئىككى ئاي تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق، كۆپلىگەن ترانسپورت كەسپىي ئائىلىلىرىگە تىجارەت كىنىشكىسى رەسمىيىتى بېجىرىپ بېرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە ئۇلاردىن 2000 يۈەن باشقۇرۇش راسخوتى تولۇقلاپ يىغىۋېلىندى. يېزا - بازارلارغا قاتناپ كىراكەشلىك قىلغۇچىلاردىن 100ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى.

ئۈرۈمچى شەھەر پېگىشەھەر رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى «ئادىل سودىنى قوغداش، قانۇننى ئىجرا قىلىش يىلى، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش قوشۇنىنىڭ ئوبرازىنى تىكلەش يىلى» پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ساختا تاۋارلارغا، ناتوغرا رىقابەتكە قاتتىق زەربە بەردى.

سۈرەتتە: بۇ ئىدارىدىكى خادىملار ئىستېمالچىلارغا ساختا تاۋارلارنى پەرقلەندۈرۈش توغرىسىدا مەسلىھەت بەرمەكتە.
ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز پەتتار ئەۋدۇللا فوتوسى

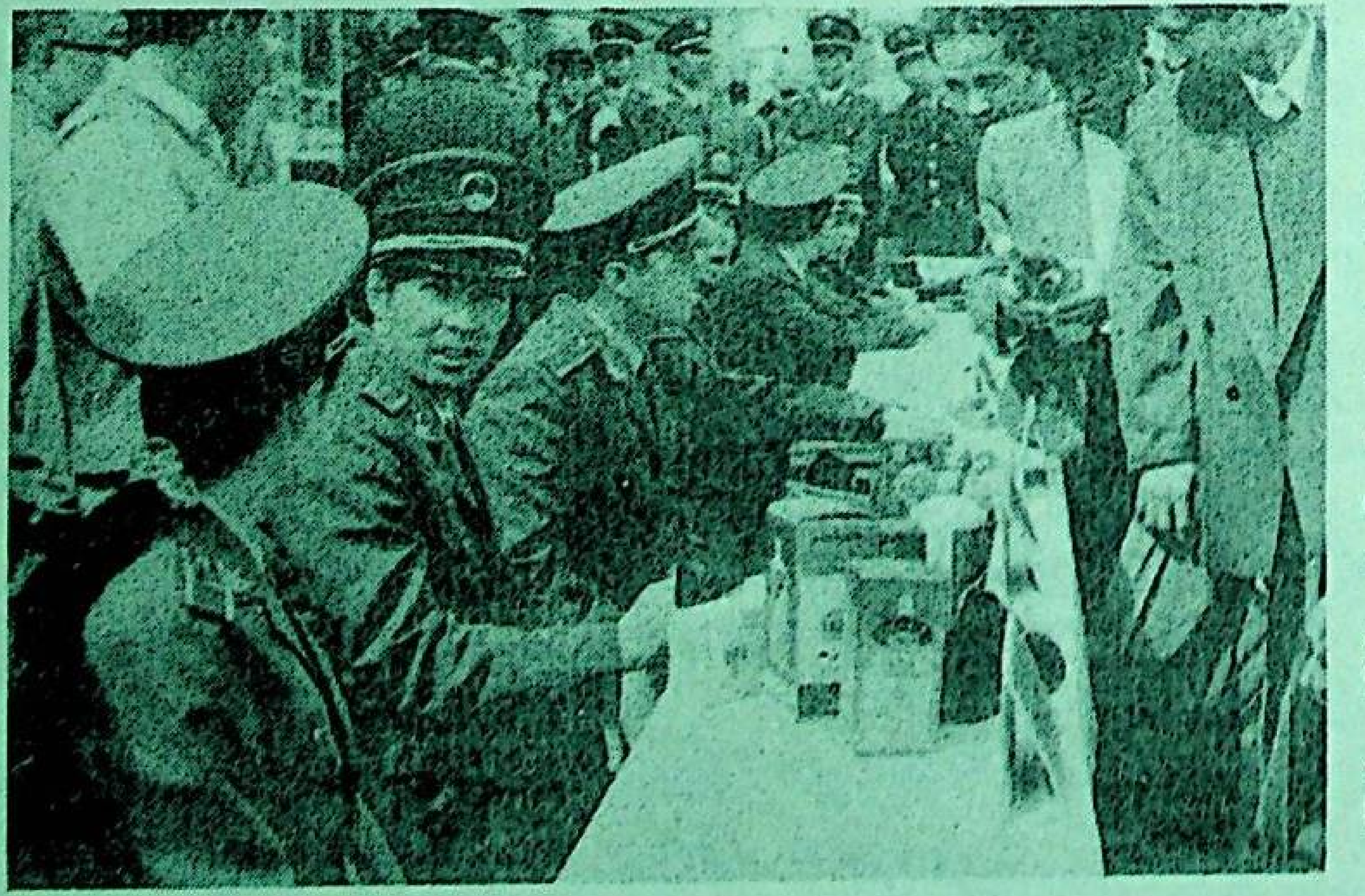

ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى «توختامغا ئەمەل قىلىپ، ۋەدىسىدە تۇرۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇشۈكۈر شېرىپ خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى كارخانىلاردا «توختامغا ئەمەل قىلىپ، ۋەدىسىدە تۇرۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

بۇ ئىدارە كارخانىلارنىڭ 1996 - يىللىق «توختامغا ئەمەل قىلىپ، ۋەدىسىدە تۇرۇش» خىزمىتىنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، ھەرقايسى كارخانىلارنىڭ جىڭلىلىرىدىن تارتىپ سېخ، گۇرۇپپا باشلىقلىرىغىچە مۇناسىۋەتلىك قانۇن - نىزاملاردىن ئۆگىنىش بويىچە سەككىز قارار كۇرس ئاچتى. ئۇنىڭدىن باشقا، بۇ ئىدارىنىڭ توختام باشقۇرۇش بۆلۈملىرى ئالدىنقى يېرىم يىللىق توختام باشقۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈش داۋامىدا جەمئىي 119 پارچە ئىقتىسادىي توختامنى تەكشۈرۈپ دەلىللەپ چىقتى. قانۇنغا خىلاپ توققۇز پارچە ئىقتىسادىي توختامنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. 5 مىليون يۈەنلىكتىن يۇقىرى ئىقتىسادىي توختام تۈزگەن 12كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي توختامنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

غۇلجا شەھىرىدە ئىقتىسادىي توختاملارنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەدىھەم ئابدۇمەجىت خەۋەر قىلىدۇ: غۇلجا شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، بازار تەرتىپى ۋە قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، ئىقتىسادىي توختاملارنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى.

بۇ ئىدارە تۈرلۈك شەكىللەر ئارقىلىق قانۇن - تۈزۈم تەشۋىقاتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇش بىلەن بىللە، قانۇنغا ئۇيغۇن بولغان توختاملارغا ۋاقتىدا گۇۋاھلىق بېرىپ، توختام تۈزۈشكەن تەرەپلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى ئۈنۈملۈك قوغدىدى، بۇ يىل 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 220 مىليون 590 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 36 پارچە تۈرلۈك ئىقتىسادىي توختامغا گۇۋاھلىق بەردى. 1 مىليون يۈەن قىممىتىدىكى ئون پارچە قۇرۇلۇش توختام ماجىراسىنى بىر تەرەپ قىلدى. ئىككى پارچە لاياقەتسىز توختام ئىناۋەتسىز قىلىندى. پىلان كومىتېتى، قۇرۇلۇش ئىدارىسى، لايىھىلەش ئىدارىسى، قۇرۇلۇش بانكىسى قاتارلىق ئورۇنلاردىن تەشكىللەنگەن بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇش سالغۇچى ئورۇنلارنىڭ لاياقىتىنى تەكشۈردى. ئىككى ئورۇننىڭ خېرىدار چاقىرىش ھوقۇقى بېكىتىلدى. بۇ ئىدارە يېقىندا تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىپ، «توختامغا ئەمەل قىلىپ، ۋەدىسىدە تۇرۇش» پائالىيىتىدە بارلىققا كەلگەن 27 ئىلغار كارخانىنى تەقدىرلىدى.

ھاياتلىق مەنبەيىمىزنى قوغدايلى

دىلمۇرات

يەر ۋە تەرەققىيات

ئۈرۈمچىدىن ئايرىلغىنىغا ئۇزاق يىل بولغان بىر دوستۇم قايتىپ كېلىپ مەن بىلەن كۆرۈشكەندە ھەيران بولغان ھالدا: «ئۈرۈمچى قالتىس ئۆزگىرىپ كېتىپتۇ، نەگىلا قارىسا ئېگىز-ئېگىز بىنالار قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان، ھەقىقەتەن گۈللىنىپتۇ، تەرەققىي قىلىپتۇ» دېدى. ئەمما ئۇ كۆزىنى بىنالارنىڭ ئۆگزىسىدىن تۆۋەنگە يۆتكىگىنىدە خۇرسىنغان ھالدا: «بۇ جايلارنىڭ بەزىلىرى ئەسلى ناھايىتى مۇنبەت ئېتىزلار ئىدى» دېدى.

شىنجاڭنىڭ نۇرغۇن ناھىيە، شەھەر، يېزا-كەنت، مەھەللىلىرىنىڭ ئەتراپىدا بەس - بەس بىلەن تۈرلۈك قۇرۇلۇشلار ئېلىپ بېرىلىۋاتقان كۆرۈنۈشلەرنى كۆرۈۋاتىمىز. بىپايان كەتكەن مۇنبەت ئېتىزلار، ھوسۇلدار تۇپراقلار ئىگىلىنىپ كېتىۋاتىدۇ. تونىلاپ ھوسۇل بېرىدىغان ئېتىزلار، يەل - يېمىشلىرى ئۇخشىغان گۈل باغلار، چىمەنزارلىقلار قۇرۇلۇش ئورنىغا ئايلىنىپ كېتىۋاتىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى مەلۇم بىر شەھەردە 1000 موغا يېقىن باغ - ۋاران ۋە تېرىلغۇ يەرنى ئىككى يىلغا يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدە ئاسمانغا بوي تارتقان بىنالار ئىگىلەپ كەتكەن. بۇ بىنالار قاقاسلىق ياكى ئېچىلمىغان جايلارغا سېلىنسىمۇ بولۇۋېرەتتى. شىمالىي شىنجاڭدىكى مەلۇم شەھەردە بىر سۈت فېرمىسىنىڭ «يۈرەكلىك» باشقۇرۇش كومىتېتى 326 ئائىلىگە 518.94 مو يەرنى ئۆي ئورنى قىلىپ سېتىپ بەرگەن. بۇ ئائىلىلەر ئارىسىدا ھەتتا سەككىز ياشلىق بىر كىچىك بالىمۇ چوڭ بولۇپ توي قىلغاندا ئولتۇرىدىغان ئۆيى ئۈچۈن بىر كىشىلىك ئۆي ئورنى يېرىگە ئىگە بولغان. مۇشۇنىڭغا ئوخشايدىغان تۈرلۈك ئەھۋاللار، ھوقۇقىدىن ھالقىپ يەر تەستىقلايدىغان، تەستىقلاتماي تۇرۇپ يەر ئىگىلەپ ئىشلىتىدىغان... ئەھۋاللار ھەممىلا يەردە كۆرۈلۈۋاتىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئاشكارىلىشىچە، ئاپتونوم رايونىمىزدا قانۇنغا خىلاپ ھالدا يەر ئىشلىتىش دېلوسىدىن يىلىغا 4000 قېتىمدىن كۆپ سادىر بولىدىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە، ھوقۇقىدىن ھالقىپ يەر تەستىقلاش دېلوسى 11% نى، ئۆزى خالىغانچە يەر ئىگىلەپ ئىشلىتىش دېلوسى 46% نى، يەرلەرنى قانۇنسىز ئۆتۈنۈپ بېرىش دېلوسى 24% نى، باشقا خىلدىكى قانۇنسىز يەر ئىگىلەش دېلولىرى 19% نى ئىگىلەيدىكەن. 1991 - يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايون 130 مىڭغا يېقىن قۇرۇلۇش تۈرىگە يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلىغان بولۇپ، 600 مىڭ مودىن كۆپ يەر ئىگىلىنىپ ئىشلىتىلگەن، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر 80 مىڭ مو. مەلۇم بىر مۇتەخەسسىس مۇنۇلارنى ھېسابلاپ چىققان: ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ھازىرقى قۇرۇلۇشقا يەر ئىگىلەپ ئىشلىتىش سۈرئىتى بويىچە بولغاندا، 20 يىلدىن كېيىن ئۈرۈمچىدە بىر پۇڭ كۆكتاتلىق قالمايدىكەن.

بۇنداق كېتىۋەرسە كىممۇ ئەندىشە قىلماي تۇرالايدۇ؟ تېرىلغۇ يەرلەر پىلە قۇرتىغا يەم بولۇۋاتقان ئۈجمە يوپۇرمىقىدەك ئاقىۋەتكە قېلىۋاتقىنى ئۈچۈن بۈيۈك زېمىن توختاۋسىز ئىڭرىماقتا.

ئىنسانلار ئوزۇقلۇققا تايىنىپ ھايات كەچۈرىدۇ، ئوزۇقلۇق يەردىن چىقىدۇ، بۇنىڭدىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، ئەمگەك بايلىقنىڭ ئاتىسى بولسا، يەر بايلىقنىڭ ئانىسى. يەرنى قوغداش، تېرىلغۇ يەرلەرنى قەدىرلەشنىڭ مۇھىملىقى ھەممىلا ئادەمگە ئايان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاشلىق، پاختا مەھسۇلاتى ئاشتى، شەھەر - بازارلاردىكى يەرنىڭ باھاسىمۇ ئۇچقاندەك ئۆرلىدى. ئەمما بىرنەچچە يىلدىن بۇيان دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىمىز تېرىلغۇ يەرلەرنى قالايمىقان ئىگىلەشنى توسۇش توغرىسىدا تۈرلۈك ئۇقتۇرۇش ۋە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرنى ئېلان قىلغان ۋە تارقاتقان، ھەتتا «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»نىڭ ئېلان قىلىنغانلىقىغا ئون يىل بولغان بولسىمۇ، بەزىلەر يەرنى ئاياغ ئاستى قىلىشنى ھېلىغىچە توختاتمايۋاتىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى رەھبەرلىرىنىڭ تونۇشتۇرۇشىچە، قىسمەن جايلارنىڭ رەھبىرىي كادىرلىرىدا يەر باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشكە بولغان تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىنىڭ تۆۋەنلىكى يەرلەرنى كۆپ ئىگىلەپ ئاز ئىشلىتىش، قالايمىقان ئىگىلەپ كەلسە - كەلمەس ئىشلىتىش، ئىگىلىۋېلىپ ئىشلەتمەسلىك ئەھۋاللىرىنىڭ يۈز بېرىشىدىكى تۈپ سەۋەب ھېسابلىنىدىكەن.

شىنجاڭ سۇ ئىنتايىن كەمچىل رايون، سۇ مەنبەسى بولمىغان يەردە ئادەم ياشىغىلى بولمايدۇ، شۇڭا تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ كۆپىنچىسى شەھەرلەرنىڭ، يېزا - بازارلارنىڭ ئەتراپىغا جايلاشقان. بەزى قۇرۇلۇش ئورۇنلىرى سۇ، توك ۋە يولغا سېلىنىدىغان مەبلەغنى تېجەپ قېلىش مەقسىتىدە شەھەر - بازارلاردىن يىراقراق جايلاردىكى قاقاسلىق ياكى ئېچىلمىغان يەرلەردە قۇرۇلۇش ئېلىپ بارماي، تېرىلغۇ يەرلىرىنى ئىگىلەشكە ئامراق. بەزى ئورۇنلار يەر ئىشلىتىش تۈزۈمىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىۋاتقانلىقىنى، يەرلەرنى ھەقسىز، مۇددەتسىز ئىشلىتىدىغان كونىلارنىڭ ئۇزاققا بارمايدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ، يەرلەرنى كۆپ ئىگىلەپ ئاز ئىشلىتىۋاتىدۇ، ھەتتا ئىگىلىۋېلىپ ئىشلەتمەيۋاتىدۇ. بەزى جايلار قارىغۇلارچە تەرەققىيات رايونى قۇرۇپ، نۇرغۇن تېرىلغۇ يەرلەرنى ۋەيران قىلىۋەتكەن بولسىمۇ، تەرەققىيات رايونىغا جەلپ قىلىنغان مەبلەغنى كۆرگىلى بولمىدى. كۆز ئالدىدىكى كىچىككىنە مەنپەئەتنىلا ئويلاپ، ئەۋلادلار بىلەن كارى بولمايدىغان «يەر يېگۈچىلەر» ئەمدى قولىنى تارتمىسا بولمايدىغان يەرگە يەتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرمۇ بۇ ھەقتە ھەرىكەتكە كېلىپ، يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش ئىزىغا سالدى. 1987 - يىلى مەملىكىتىمىزنىڭ ھەرقايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلىرىدە يەر باشقۇرۇش ئىدارىلىرى قۇرۇلدى، ھەتتا يېزا - بازارلاردىمۇ يەر باشقۇرۇش پونكىتلىرى تەسىس قىلىندى، بۈيۈك جۇڭگو زېمىنىدا يەر باشقۇرۇش زور قوشۇنى بارلىققا كەلدى، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىمۇ نۇرغۇنلىغان يەر باشقۇرۇش خادىملىرى پەيدا بولدى. دۆلەت «ئالىقانچىلىك يەرنىمۇ قەدىرلەش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش، تېرىلغۇ يەرلىرىنى ھەقىقىي تۈردە مۇھاپىزەت قىلىش»نى دۆلەتنىڭ تۈپ سىياسىتى قىلىپ بېكىتتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ رەھبەرلىكى ۋە قوللىشى ئاستىدا، يەرلەرنى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ يىلمۇيىل كېمىيىپ كېتىش ۋەزىيىتىنى ئۆزگەرتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي مۇھاپىزەت قىلىشتىن ئىبارەت دۆلەت سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلدى. بوز يەر ئېچىش ۋە تېرىلغۇ يەرلەرنى مۇھاپىزەت قىلىشتا، يەر ئېچىش بىلەن يەرنى تېجەپ ئىشلىتىشنى تەڭ يولغا قويۇش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، قۇرۇلۇشقا تېرىلغۇ يەر ئىگىلەپ ئىشلىتىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتتى. 1988 - يىلدىن 1995 - يىلغىچە 6 مىليون 800 مىڭ مودىن كۆپ يەرنى ئېچىپ ئۆزلەشتۈردى ۋە ئەسلى قىياپىتىگە كەلتۈردى. 8 مىليون 400 مىڭ مودىن ئوشۇق تېرىلغۇ يەرنى «ئاساسىي ئېتىز - ئېرىقلارنى مۇھاپىزەت قىلىش رايونى» قىلىپ ئايرىپ مۇھاپىزەت قىلدى.

يەر تەپتىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ 20 مىڭدىن ئارتۇق قانۇنسىز يەر ئىشلىتىش دېلوسىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

مۇقەددەس زېمىن ئاخىر ئۆز قوغدىغۇچىلىرىغا ئىگە بولدى، ئەمدى ئۇنى ھېچكىممۇ خالىغانچە بوزەك قىلالمايدۇ.

ئاخىرىدا شۇنى ئەسكەرتىپ قويماقچىمەن، قۇرۇلۇش قىلىشقا تەمشەلگەن چېغىمىزدا ئوزۇقلىنىش مەسىلىسىنى ھەرگىز ئېسىمىزدىن چىقىرىپ قويمايلى، غىزالىنىۋاتقان چېغىمىزدا بىزنى يېمەكلىك بىلەن تەمىن ئېتىۋاتقان تېرىلغۇ يەرلەرنى ئەسكە ئېلىپ قويايلى. تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغدىغانلىق ھاياتلىق مەنبەيىمىزنى، شۇنداقلا جېنىمىزنى قوغدىغانلىق بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

رەھمەت سىلەرگە، ئاق كۆڭۈل قىزلار

ئاق كۆڭۈل كىشىلەر يېنىمىزدا

بۇ يىل 3-ئاينىڭ مەلۇم بىر كۈنى قار يېغىۋاتاتتى، يوللار تېيىلغاق ئىدى. مەن ئۈرۈمچى «دوستلۇق» سودا بازىرى ئالدىدىكى يەر ئاستى ئۆتۈشمە يولدا پەسكە چۈشۈپ كېتىۋاتاتتىم، پەسكە چۈشۈشكە تۆت پەلەمپەي قالغاندا تېيىلىپ كېتىپ يىقىلىپ چۈشتۈم. شۇنىڭ بىلەن كۆزۈم قاراڭغۇلىشىپ پۈتۈن بەدىنىم بىردەمدىلا چىلىق-چىلىق تەرگە چۆمۈلۈپ كەتتى.

كۆزۈمنى ئېچىپ قارىسام ناتونۇش ئۈچ قىز مېنى يۆلەۋېتىپتۇ، ئورنۇمدىن تۇراي دېسەممۇ تۇرالمىدىم. شۇ ئەسنادا قىزلار ماڭا «بەك قاتتىق چۈشكەندەك قىلىسىز، دوختۇرخانىغا ئاپىرايلى» دېدى ۋە مېنى پۈتۈن كۈچى بىلەن يۆلەپ، بىر بېسىپ، ئىككى بېسىپ رەڭلىك مېتال دوختۇرخانىسىغا ئاپاردى. ئۇلاردىن ئىككىسى مېنى يۆلەپ تۇردى، بىرسى دوختۇر ئىزدەپ نۆۋەتچى دوختۇرنى تېپىپ، ئۇنىڭغا ئەھۋالىمنى تونۇشتۇردى. دوختۇر مېنى دەرھال تېز قۇتقۇزۇش بۆلۈمىگە ئېلىپ كىرىپ تەكشۈرۈپ، بېلىمنىڭ زەخىملەنگەنلىكىنى، قالغان جايلاردا ھازىرچە مەسىلە يوقلۇقىنى ئېيتتى. بۇ چاغدا ھېلىقى قىزلار: «بىز قايتايلى، ياخشى داۋالىنىڭ» دېدى. مەن دەرھال: «رەھمەت سىلەرگە، ئىسمىڭلارنى، ئادرېسىڭلارنى ئېيتىپ بېرىڭلار» دېدىم. ئۇلار «بۇ بىز ياشلارنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشىمىز» دەپلا كېتىپ قالدى. مەن ئۇلارنىڭ بۇنداق ئالىيجاناب روھى، ئېسىل خىسلىتىدىن قاتتىق تەسىرلەندىم. ئۇرۇق-تۇغقان، تونۇش-بىلىشلىرىممۇ ئۇلارنىڭ تەسىرلىك ئىشلىرىنى ئاڭلاپ «تەربىيە ئالغان ياشلار ئىكەن» دېيىشتى.

مەن «بەل ئومۇرتقىسى بېسىلىپ، ئۇستىخان سۇنغان» دېگەن دىئاگنوز بىلەن ھازىرغىچە داۋالىنىۋاتىمەن. ئۇلارنى سۈرۈشتۈرۈش ئارقىلىق، بىرسىنىڭ ئۈرۈمچى شەھەرلىك 3-ئوتتۇرا مەكتەپ تولۇقسىز 3-يىللىق 4-سىنىپ ئوقۇغۇچىسى ئاينۇر قۇربان ئىكەنلىكىنى بىلدىم. قالغان ئىككىسى خەنزۇ قىزلار ئىدى، ئادرېسىنى ئېنىق بىلەلمىدىم. شۇنداق بولسىمۇ مەن ئۇلارغا گېزىت يۈزىدە رەھمەت ئېيتىش قارارىغا كېلىپ، بۇ رەھمەت خېتىنى يازدىم.

غوپۇر رېشىت

ئامەت ئالدىدا...

چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى قاينۇق يېزا چەچە كەنتىنىڭ ئەزاسى قۇربانجان ھاكىم 6-ئاينىڭ 23-كۈنى ئېتىزدىن قايتىپ كېلىۋېتىپ، يولدىن بىر قارا سومكىنى تېپىۋالدۇ. سومكا ئىچىدىن 650 يۈەن نەق پۇل، 4000 يۈەندىن ئارتۇق سىرتتىن ئېلىشقا تېگىشلىك نەق پۇل ھۆججىتى، بىر قىسىم يېزىلار بىلەن بولغان پۇل ھېسابات خاتىرىسى ۋە بىر قىسىم مۇھىم ئىسچوتلار چىقىدۇ. قانداق قىلىش كېرەك؟ ئۇ قىلچە ئىككىلەنمەيلا ئۆيىگە قايتىپ كېلىپ، يېزىلىق يەرلىك باج ئىدارىسىدە خىزمەت قىلىدىغان ئاكىسى تۇرغۇنجانغا ئەھۋالنى مەلۇم قىلىپ ئاكىسىدىن بۇ سومكىنى تېزلىكتە ئىگىسىگە تاپشۇرۇپ بېرىشنى سورايدۇ. سومكا ئىچىدىكى ئالاقىدار ھۆججەت، ئادرېسلارنى ئىنچىكە تەكشۈرۈش ئارقىلىق سومكا ئىگىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك 4-شى 69-تۇەن سۈت مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتىنىڭ كاسسىرى ئىكەنلىكى مەلۇم بولىدۇ. ئۇلار تېزلىكتە ئالاقىلىشىش ئارقىلىق سومكىنى ئىگىسىگە تاپشۇرۇپ بېرىدۇ.

بۇلتۇر قاينۇق يېزىسىدا يۈز بەرگەن ئېغىر قۇرغاقچىلىق ئاپىتىدە قۇربانجان ھاكىم ئېغىر زىيان تارتقاچقا، ئۇنىڭ ئائىلىسى ھازىرغا قەدەر ھۆكۈمەت تەرىپىدىن قەرز ھېسابىغا بېرىلگەن ئاشلىق بىلەن تۇرمۇش كەچۈرۈۋاتاتتى. ئۇنىڭ بۇ خىل ئالىيجاناب پەزىلىتى سومكا ئىگىسى ۋە يېزىدىكى دېھقانلارنى قاتتىق تەسىرلەندۈردى.

قۇربانجان تۇرسۇن

نەتىجە كېلىدۇ نەدىن، جاپالىق ئىشلىگەن يەردىن

«شەھەر ئۆي - يەر مۈلكىنى باشقۇرۇش قانۇنى»نى

«شەھەر ئۆي - يەر مۈلكىنى باشقۇرۇش قانۇنى»نى ئۆگىنىشتىن سوئال-جاۋابلار

مۇھەررىردىن: ئاممىنىڭ قانۇن ئېڭىنى، قانۇنغا رىئايە قىلىش، قانۇن بويىچە ئىش قىلىش ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرۈش، 3- بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىگە يېقىندىن ماسلىشىش مەقسىتىدە بېتىمىزدە بۈگۈندىن باشلاپ «قانۇن مەسلىھەتچىسى» دېگەن بۇ ستوننى ئاچتۇق. بۇ ستونغا قانۇن ساۋاتلىرى بېرىلگەندىن سىرت، ئاممىنىڭ قانۇن، نىزام، قائىدىلەرگە دائىر مەسىلىلەر توغرىسىدا سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب تەرىقىسىدىكى ئاممىباب، مېغىزلىق ماقالىلەرمۇ بېرىلىدۇ، قانۇن، نىزام، قائىدىلەر تونۇشتۇرۇلىدۇ. مۇشتىرىلارنىڭ بۇ ھەقتىكى ماقالىلەر بىلەن تەمىنلەپ تۇرۇشىنى قارشى ئالىمىز.

قانۇن مەسلىھەتچىسى

سوئال: «شەھەر ئۆي-يەر مۈلكىنى باشقۇرۇش قانۇنى»نىڭ يۈرگۈزۈلۈش دائىرىسى دېگەن نېمە؟

جاۋاب: «شەھەر ئۆي- يەر مۈلكىنى باشقۇرۇش قانۇنى»نىڭ 2- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، مەزكۇر قانۇنىنىڭ يۈرگۈزۈلۈش دائىرىسى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ شەھەر پىلانلاش رايونىدىن ئىبارەت بولىدۇ.

بۇ يەردىكى شەھەر بولسا، دۆلەت مەمۇرىي تەشكىلىي تۈزۈلۈش ئاساسىدا تەسىس قىلغان بىۋاستە قاراشلىق شەھەر- بازارلارنى كۆرسىتىدۇ. دۆلىتىمىزنىڭ قانۇنىغا ئاساسەن، بىۋاستە قاراشلىق شەھەرلەرنى تەسىس قىلىشنى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى كۆرۈپ چىقىپ قارار قىلىدۇ؛ باشقا شەھەرلەرنى تەسىس قىلىشنى بولسا گوۋۇيۈەن تەستىقلايدۇ. بازارلارنى تەسىس قىلىشنى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاستە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلايدۇ.

شەھەر پىلانلاش رايونى ـ شەھەرنىڭ شەھەر ئىچى، يېقىن ئەتراپى رايونى ۋە مەمۇرىي شەھەر رايونى ئىچىدىكى شەھەر قۇرۇش ۋە ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن پىلانلىق كونترول قىلىنغان رايوننى كۆرسىتىدۇ. شەھەر پىلانلاش رايونىنىڭ كونكرېت دائىرىسىنى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى تۈزۈپ چىققان شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانى ئىچىدىن ئايرىپ بېكىتىدۇ.

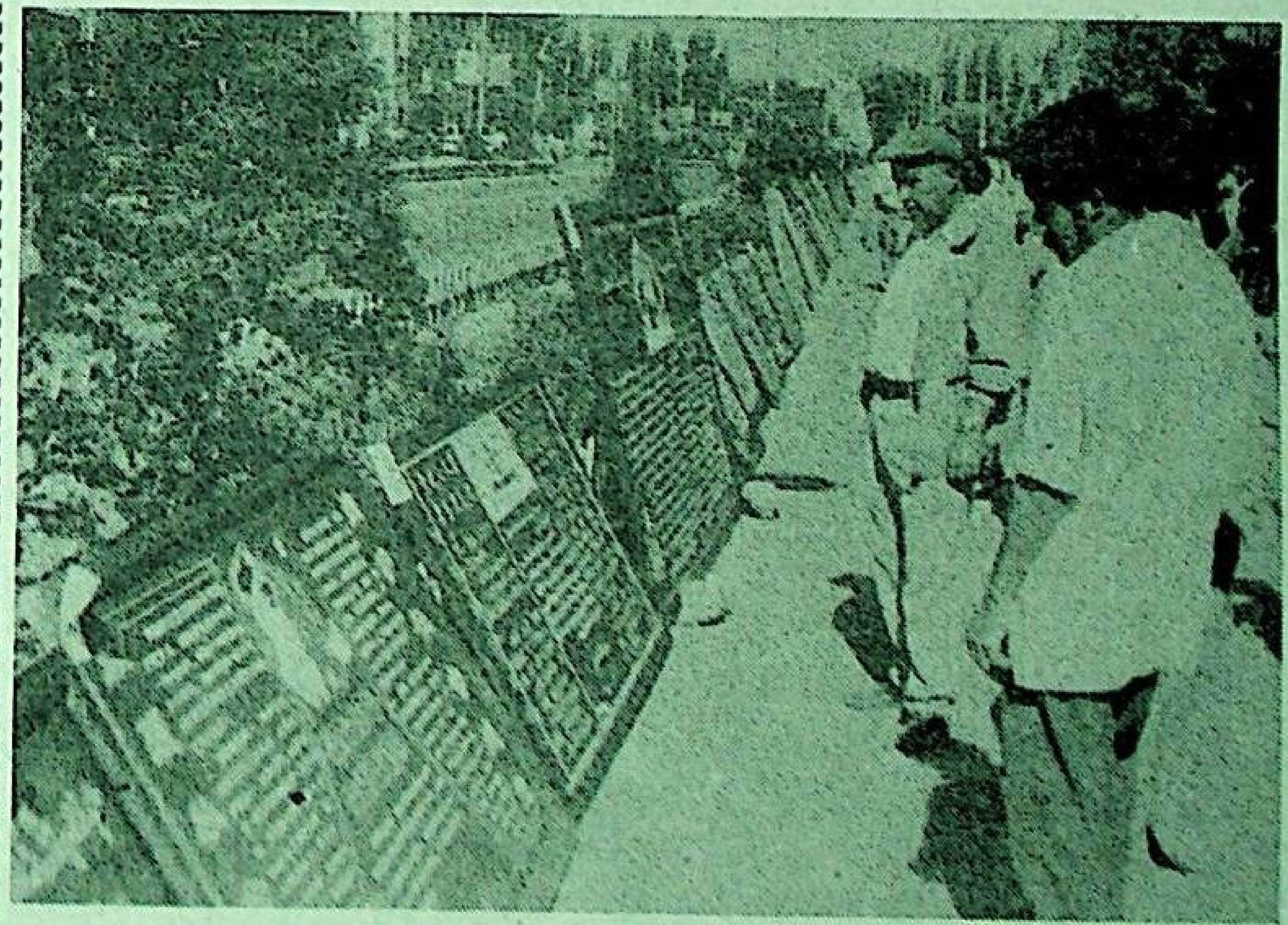

غۇلجا شەھەرلىك سايبۈيى مەھەللە ئىش باشقارمىسى 7-ئاينىڭ 5-كۈنى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ئومۇملاشتۇرۇپ تۈزەش بويىچە قارا دوسكا ۋە نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مۇسابىقىگە 50 ئورۇن قاتنىشىپ ئالتە كوللېكتىپ، 14 ماھىر نەتىجىگە ئېرىشىپ مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: مۇسابىقىگە قاتناشتۇرغان دوسكىلار.

كامال جامال فوتوسى

نەتىجە كېلىدۇ نەدىن، جاپالىق ئىشلىگەن يەردىن

ـ خوتەن ئالىي سىفەن تېخنىكومىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پروفېسسور ئابدۇللا مەتسېيىت توغرىسىدا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم مەتنىياز**

خوتەن ئالىي سىفەن تېخنىكومىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ئابدۇللا مەتسېيىتكە پروفېسسورلۇق ئۇنۋانى بېرىلگەنلىكى ئېلان قىلىنغاندا ئۇنىڭ كەسىپداشلىرى قىزغىن تەبرىكلىدى. ئۇ بۇ ئالىي ئۇنۋانغا قانداق نائىل بولالىدى؟

ئابدۇللا مەتسېيىت ئوقۇتقۇچىلىققا قەدەم قويۇشى بىلەنلا ئۆزىنىڭ ئىگىلىگەن مول نەزەرىيىۋى بىلىملىرىنى ئوقۇتۇش ئەمەلىيىتى بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، ئەۋلادلارنى ئىلىم-پەن بىلىملىرى بىلەن قوراللاندۇرۇپ، خەلققە، ۋەتەنگە ياراملىق ئىختىساس ئىگىلىرىدىن قىلىپ تەربىيىلەپ چىقىش ئىرادىسىنى تۇرغۇزدى. ئۇ 1979-يىلىدىن بۇيان خوتەن ئالىي سىفەن تېخنىكومىدا خىمىيە فاكۇلتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋە مەكتەپنىڭ ئوقۇش- ئوقۇتۇش ئىشلىرىغا مەسئۇل مۇئاۋىن مۇدىرى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىدى. بۇ جەرياندا مەكتەپ رەھبەرلىك كوللېكتىپىنىڭ يېتەكچىلىكىدە باشتىن-ئاخىر سوتسىيالىستىك مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، ئىدىيىۋى -سىياسىي خىزمەتنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتتى. ئۇ ئوقۇتۇش ئىشلىرىدا ئىزچىل تۈردە پارتىيىنىڭ مائارىپ فاڭجېنىنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئوقۇش-ئوقۇتۇش خىزمىتىنى ئىلمىيلاشتۇرۇش، سىستېمىلاشتۇرۇش، كونكرېتلاشتۇرۇشنى پەيدىنپەي ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، تەلىم-تەربىيە خىزمىتىنىڭ ساغلام، جانلىق ئېلىپ بېرىلىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى. ئۇ مائارىپ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن باشقۇرۇش خىزمىتىگە رىقابەت مېخانىزمىنى كىرگۈزۈپ، ئوقۇتۇشنى باشقۇرغۇچى تارماقلار ۋە خادىملارنىڭ مەۋسۇملۇك خىزمەت ۋەزىپىسىنى ئېنىق بەلگىلەپ، مەسئۇلىيەتنى كىشى بېشىغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مۇكاپاتلاش، جازالاشنى يولغا قويۇپ، ئىلغارلارنى تەقدىرلەش، ئارقىدا قالغانلارنى يېتەكلەش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى ئۇرغۇتتى. ئۇ دەرسخانىدىكى ئوقۇتۇش بىلەن دەرستىن سىرتقى يېتەكچىلىك قىلىش، 2- دەرسخانا پىلانى، ئوقۇتۇش تەتقىقاتى، ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى، لېكسىيە، تەجرىبە تونۇشتۇرۇش، دەرسلىك ماتېرىيال تۈزۈش، تەجرىبىخانا قۇرۇلۇشى، ئېلېكترلەشكەن ئوقۇتۇش، ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيىلەش قاتارلىقلارنى ۋاقتىدا تۈزۈشكە بىۋاستە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئوقۇتۇش خىزمىتىنىڭ نورمال ۋە ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىلىشىغا تېگىشلىك ھەسسە قوشتى.

ئابدۇللا مەتسېيىت ۋاقىتنى قەدىرلەپ ئۈزلۈكسىز تىرىشىپ ئۆگىنىش ئارقىلىق خەنزۇ تىلىنى راۋان سۆزلىيەلەيدىغان، ئاڭلىيالايدىغان، يازالايدىغان ۋە تەرجىمە قىلالايدىغان قابىلىيەتنى يېتىلدۈرگەندىن باشقا يەنە ئىنگلىز تىلىنى قېتىرقىنىپ ئۆگىنىپ، ئاڭلاپ چۈشىنەلەيدىغان، تەبىئىي پەنلەر كەسپىگە ئائىت ئىنگلىزچە ماتېرىياللارنى تەرجىمە قىلالايدىغان ئىقتىدارنى يېتىلدۈرۈپ، ئۆزىنىڭ بىلىم دائىرىسى ۋە بىلىم قۇرۇلمىسىنى تېخىمۇ كېڭەيتىپ مۇكەممەللەشتۈردى. ئۇ خاس تەبىئىي پەنلەر بويىچە مول بىلىمگە ئىگە بولۇپلا قالماي، ئىجتىمائىي پەن كەسىپلىرى بويىچىمۇ چوڭقۇر بىلىم ئىگىلەپ، ھەر تەرەپلىمە ئىقتىدارنى يېتىلدۈردى. ئۇ ئوقۇش- ئوقۇتۇش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان 30 يىلدىن بۇيان، ئىزچىل تۈردە ئوقۇتۇش خىزمىتىنىڭ 1- سېپىدە ھەر خىل دەرسلەرنى ئۆتۈپ، دەرس مۇنبىرىدىن ئىبارەت ئىلمىي سەھنىدە «ئادەم تەربىيىلەش» ۋەزىپىسىنى نەتىجىلىك ئورۇنداپ كەلدى.

ئابدۇللا مەتسېيىت ئۇزاق يىللىق تەلىم-تەربىيە ئەمەلىيىتى جەريانىدا، ئوقۇش-ئوقۇتۇشقا توغرا يېتەكچىلىك قىلىش بىلەن بىللە، دەرس تەييارلاش، ئوقۇتۇشقا ئائىت دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى تۈزۈش، دەرسلىك تەرجىمە قىلىش، ئىلمىي تەتقىقات قاتارلىقلار بىلەنمۇ شۇغۇللىنىپ، بەلگىلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ئۇ كەسىپداشلىرى ھەم ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئېھتىياجىنى نەزەردە تۇتۇپ، «ئورگانىك خىمىيە» دەرسلىكىنىڭ 850 مىڭ خەتلىك ئىككى كىتابىنى خەنزۇچىدىن ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلدى. «ئوتتۇرا مەكتەپ خىمىيە ھېسابلىرىنى يېشىش توغرىسىدا» ناملىق پايدىلىنىش ماتېرىيالىنى تۈزدى. ئۇنىڭ «ئوقۇتقۇچىنىڭ كەسپىي ئەخلاقى توغرىسىدا»، «ھازىرقى زامان پەن-تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى»، «لاياقەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش ھەققىدە»، «ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ كەسپىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەيلى»، «ماددا تۈزۈلۈشىنىڭ قاتلىمى توغرىسىدا»، «ھازىرقى زامان ماتېماتىكىسىنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئۇنىڭ قوللىنىلىشى»، «خىمىيىۋى ئېلېمېنتلار توغرىسىدا قىسقىچە چۈشەنچە»، «ئاتوم ۋە ئاتوم ئېنېرگىيىسى توغرىسىدا»، «سىرەك يەر ئېلېمېنتلىرى» قاتارلىق 40 پارچىدىن ئارتۇق تەتقىقات ماقالىسى بىلەن مائارىپ باشقۇرۇش ئىلمى، رەھبەرلىك سەنئىتى ۋە ئىلىم-پەنگە ئائىت 400 مىڭ خەتلىك تەرجىمە ماقالىسى مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىندى. 1993-يىلى ئۇنىڭ «ھازىرقى زامان تەبىئىي پەن تەرەققىياتى ھەققىدە لېكسىيە» ناملىق كىتابى شىنجاڭ پەن- تېخنىكا، سەھىيە نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ، جەمئىيەتتە بەلگىلىك تەسىر پەيدا قىلدى. بۇ يىل «ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، ئىنگلىزچە خىمىيە ئاتالغۇلىرى توغرىسىدا قىسقىچە ئىزاھلىق لۇغەت» ناملىق 400 مىڭ خەتلىك كىتابى شىنجاڭ داشۆ نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. ئۇنىڭ يەنە «نوبېل ۋە نوبېل مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن مەشھۇر كىشىلەر» ناملىق 600 مىڭ خەتلىك كىتابى بىلەن «خىمىيىلىك مەسىلە ـ مىساللارنى يېشىش ئۇسۇلى توغرىسىدا» ناملىق كىتابى ئايرىم-ئايرىم ھالدا شىنجاڭ ياشلار- ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى ۋە شىنجاڭ داشۆ نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىش ئالدىدا تۇرماقتا. ئۇنىڭ «ئوقۇتقۇچىنىڭ كەسپىي ئەخلاقى توغرىسىدا» ناملىق ئىلمىي ماقالىسى 1991-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ ئىلمىي تەتقىقات يۇرتى تەرىپىدىن «مۇنەۋۋەر مائارىپ تەتقىقات نەتىجىسى» بولۇپ باھالىنىپ مۇكاپاتلاندى.

دەۋرىمىزدە تۆھپىكارلار قەدىرلىك. ئىشلىگەننىڭ ئەجرى ھەرگىز زايا كەتمەيدۇ. ئابدۇللا مەتسېيىت مائارىپ ساھەسىدە ئىشلىگەن ئۇزاق يىللار داۋامىدا قولغا كەلتۈرگەن ئەمەلىي نەتىجىلىرىگە ئاساسەن، 1995-يىلى 12-ئايدا پروفېسسور ئۇنۋانىغا ئېرىشتى. 50 دىن ھالقىغان بۇ ئىجادكار قانائەت بوسۇغىسىدا توختاپ قالماي، ئىرادە ھەم غەيرىتىنى تېخىمۇ ئۇرغۇتۇپ، ئىزدىنىش ۋە تەتقىقاتنى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرماقتا.

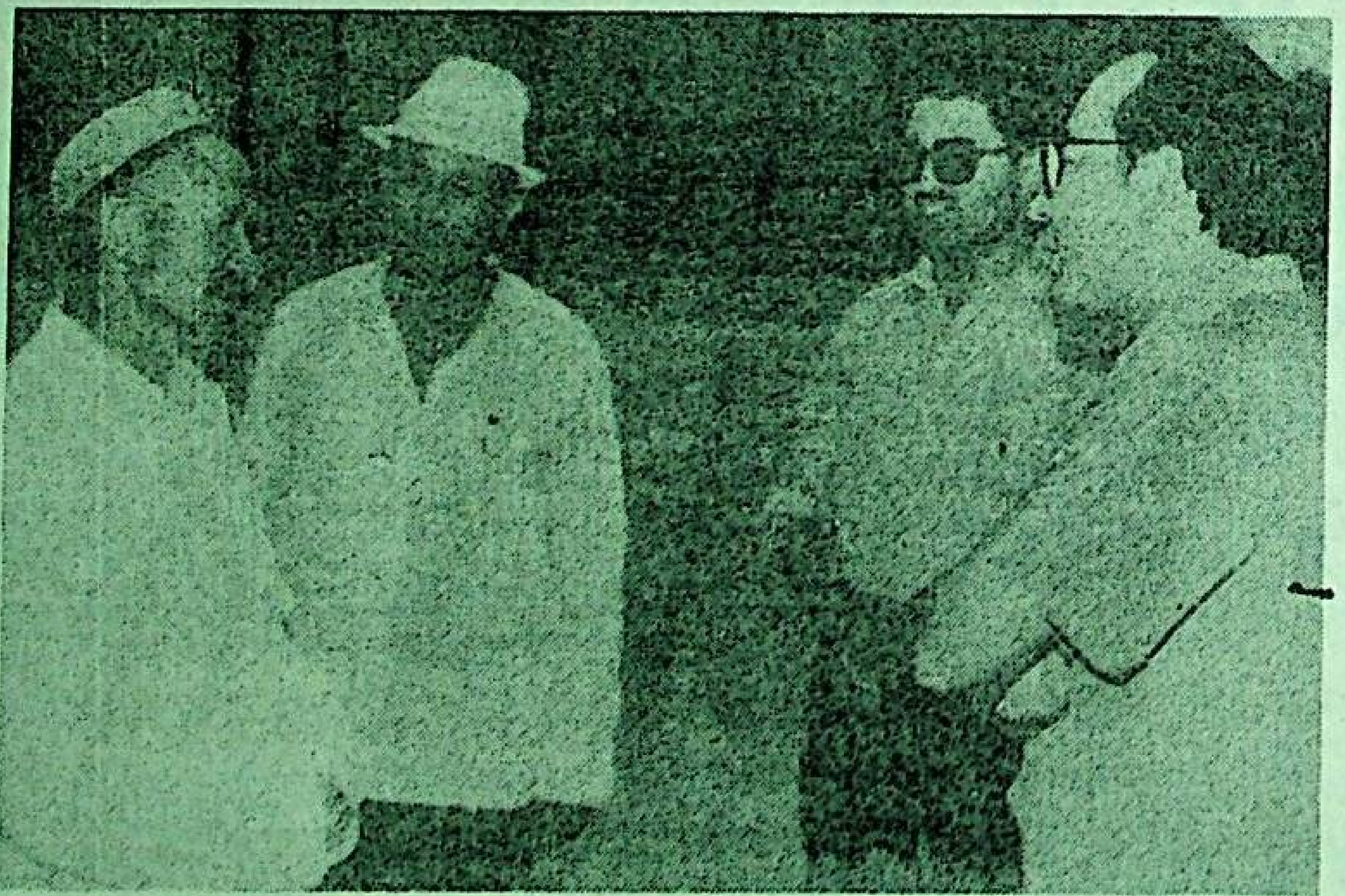

مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ سېرىقبۇيا بازىرىدا دېھقان، چارۋىچىلار بېيىغاندا يۇرتداشلىرىنى، يۇرتنى ئۇنتۇماي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش- ئوقۇتۇش شارائىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن پۇل ئىئانە قىلدى، ئۆز خىراجىتى بىلەن مەكتەپ سالدى. 1990-يىلىدىن بۇيان ئۇلار مائارىپقا ئىئانە قىلغان پۇل 1 مىليون 210 مىڭ يۈەندىن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 10 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل ئىئانە قىلغان ئائىلە 11 گە يەتتى. شەخسلەر ئۆز خىراجىتى بىلەن سالغان مەكتەپ ئۈچكە يەتتى. يەنە بىر قىسىم يەككە سودا- سانائەتچىلەر، دىنىي زاتلار ئۆز خىراجىتى بىلەن مەكتەپ سېلىش ئۈچۈن ئۆزلىرىنى تىزىمغا ئالدۇردى.

سۈرەتتە: ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى پەرھات سەئىد ئۆز خىراجىتى بىلەن مەكتەپ سېلىش ئۈچۈن تەييارلىق كۆرۈۋاتقان دىنىي زات بىلەن سۆھبەتلىشىۋاتىدۇ.

ئەنۋەر خىزمەت فوتوسى

جياڭ زېمىن چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان ئوتتۇرا ياش، ياش خادىملارنىڭ ۋەكىللىرى بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى:

پارتىيە ۋە خەلق چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلاردىن سەممىي ئۈمىد كۈتىدۇ

7 - ئاينىڭ 23 - كۈنى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بېيجىڭدىكى «خەلق» سارىيىدا «21 - ئەسىردىكى جۇڭگو ۋە چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان يېڭى بىر ئەۋلاد ئوقۇغۇچىلار» مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

*

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى «خەلق» سارىيىدا «21 - ئەسىردىكى جۇڭگو ۋە چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان يېڭى بىر ئەۋلاد ئوقۇغۇچىلار» دېگەن تېمىدىكى مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: پارتىيە ۋە خەلق چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلاردىن سەممىي ئۈمىد كۈتىدۇ، چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلارنىڭ ۋەتەننىڭ ئىسلاھاتى ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلۈپ، داۋاملىق ھەر خىل شەكىل

رەھبەرلەر كۆرۈشۈش زالىغا كىرگەندە ئوقۇغۇچىلار ۋەكىللىرى قىزغىن ئالقىش ياڭراتتى. جياڭ زېمىن ئۇلارنى سەممىي قارشى ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: مەن كۆپچىلىك بىلەن يۈز كۆرۈشەلىگىنىمدىن ئىنتايىن خۇشالمەن، ياۋروپا، ئامېرىكا قىتئەسى مەكتەپداشلار جەمئىيىتى ئۆتكۈزگەن بۇ قېتىمقى «21 - ئەسىردىكى جۇڭگو ۋە چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان يېڭى بىر ئەۋلاد ئوقۇغۇچىلار» دېگەن تېمىدىكى مۇھاكىمە يىغىنى ئىنتايىن ئەھمىيەتلىك. ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز ۋە جۇڭخۇا مىللـ

ۋاتقان جۇڭگولۇق ئوقۇغۇچىلارنىڭ خىزمىتى، ئۆگىنىشى ۋە تۇرمۇشى ۋەتىنىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، ئورنى، ئىززەت - ھۆرمىتى بىلەن چەمبەرچاس باغلانغان. بىز «پەن - تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش» ستراتېگىيىسىنى بەلگىلىدۇق. بۇ ستراتېگىيىنى يولغا قويۇشتا چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان خادىملار مۇھىم رولىنى جارى قىلدۇرسا بولىدۇ.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ 5000 يىللىق مەدەنىيەت تارىخى بار، يات ئەلدە 6000

قولغا كەلتۈرگەن مۇۋەپپەقىيەتلەر تېرىشىپ ئۆگەنگەنلىكلىرىنىڭ نەتىجىسى. ھازىر چەت ئەللەردە ئوقۇۋاتقان ئوتتۇرا ياش، ياش خادىملارنىڭ تازا كامالەتكە يەتكەن، نەتىجە يارىتىدىغان ۋاقتى. دۇنيانىڭ پەن - تېخنىكا ئىنقىلابى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلانماقتا. بىز زامانىۋى جەمئىيەتتە ياشاۋاتىمىز، ئۆگىنىدىغان بىلىملەر ناھايىتى كۆپ، سىلەرنىڭ يېڭى بىلىم، يېڭى تېخنىكىلارنى ئۈزلۈكسىز ئىگىلەپ، داۋاملىق ھەر خىل ئالماشتۇرۇشلارنى ئېلىپ بېرىپ، ۋەتەننىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا تۆھپە قوشۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: 1992 - يىلى يولداش دېڭ شياۋپىڭ بىر قېتىملىق مۇھىم سۆزىدە چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان خادىملارغا «تۆھپە قوشماقچى دېگۈچىلەر يەنىلا ۋەتەنگە قايتقىنى ياخشى» دەپ قىزغىن چاقىرىق چىقارغانىدى. پارتىيە ۋە دۆلەت چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان خادىملارغا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، «چەت ئەلدە ئوقۇشنى قوللاش، ۋەتەنگە قايتىشقا ئىلھام بېرىش، بېرىش - كېلىشتە ئەركىن بولۇش» فاڭجېنىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، چەت ئەلدە ئوقۇيدىغان خادىملارغا ئالاقىدار خىزمەتلەرنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەيدۇ. جياڭ زېمىن چەت ئەلدە ئوقۇۋاتقان ياش، ئوتتۇرا ياش خادىملارنى چەت ئەلدە ئوقۇپ ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن پېشقەدەملەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك

ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 3 - كۈنىدە

جۇڭگو كوماندىسى ئىككى كۈمۈش مېدال، ئىككى مىس مېدالغا ئېرىشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاتلانتا، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو ماھىرلىرى بۈگۈنكى 26 - نۆۋەتلىك ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە ئىككى كۈمۈش مېدالغا ۋە ئىككى مىس مېدالغا ئېرىشتى. ھازىر جۇڭگو كوماندىسى ئۈچ ئالتۇن مېدال، تۆت كۈمۈش مېدال، ئۈچ مىس مېدال بىلەن مېدال تاختىسىدا 4 - ئورۇنغا ئۆتتى. روسىيە يەتتە ئالتۇن مېدالغا، ئامېرىكا تۆت ئالتۇن مېدالغا، پولشا تۆت ئالتۇن مېدالغا ئېرىشىپ، ئالدىنقى ئۈچ ئورۇننى ئىگىلىدى.

بۈگۈن ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 3 - كۈنى. ئالدىنقى ئىككى كۈندە ئۈچ ئالتۇن مېدالغا ئېرىشكەن جۇڭگو تەنتەربىيە ۋەكىللىرى ئۆمىكى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى باشلانغاندىن بۇيان بۈگۈن 1 - قېتىم ئالتۇن مېدال ئالالماي قالدى.

دۇنيا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە كوللېكتىپ چېمپىيون بولغان جۇڭگو ئەرلەر پىنىڭ ئاتلېتكا كوماندىسىدىكىلەر ئەرلەرنىڭ كوللېكتىپ ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسىدە 1.239 نومۇر كېيىن قېلىپ 2 - بولۇپ قالدى. جۇڭگو كوماندىسى بەلگىلەنگەن ھەرىكەت مۇسابىقىسىدە روسىيە كوماندىسىدىن ئارقىدا قالدى. كوماندىدىكىلەر بۈگۈن پۈتۈن كۈچىنى ئىشقا سالدى، لى شياۋشۇاڭمۇ خېلى ياخشى ماھارەت كۆرسەتتى، ئىككى تەرەپنىڭ نومۇر پەرقى كىچىككىنە قالغان بولسىمۇ، كېيىن جۇڭگو ماھىرلىرى ياغاچ ئاتتىن سەكرەش ۋە يالاڭ تۈرنىڭ مۇسابىقىسىدە كەينى - كەينىدىن كەتكۈزۈپ قويۇپ، ئالتۇن مېدالنى قولدىن بېرىپ قويدى. روسىيە كوماندىسى 576.78 نومۇر بىلەن چېمپىيون بولدى.

سۇ ئۈزۈشتە ئاياللارنىڭ 100 × 4 مېترغا كۈچ ئۆلاپ ئەركىن ئۈزۈش مۇسابىقىسىدە نەتىجىنى رەتكە تۇرغۇزۇشتا دۇنيادا 1 - ئورۇندا تۇرۇپ كەلگەن جۇڭگو كوماندىسىنىڭ كۈچ ئۆلاش تايىقىنى يەتكۈزۈپ بېرىشى رەقىبىنىڭكىدەك تېز بولمىدى، بەزى كوماندا ئەزالىرىنىڭ ئۈزۈشىنىڭ كېيىنكى مۇساپىدە سۈرئىتى ئاستىلاپ قالدى، شۇڭا بىر سېكۇنت 19 دەقىقە ئارقىدا قېلىپ، كۈمۈش مېدال ئالدى. ئامېرىكا كوماندىسى ئۈچ مىنۇت 39 سېكۇنت 29 دەقىقە نەتىجە بىلەن ئالتۇن مېدال ئالدى.

جۇڭگونىڭ ئېغىرلىق كۆتۈرۈش ماھىرى شياۋ جىڭاڭ ئۆز رولىنى ياخشى جارى قىلدۇردى. 64 كىلوگراملىقلار بويىچە مۇسابىقىدە تۈركىيىنىڭ دۇنياغا داڭلىق ماھىرى سۇلايمان ئاۋگو گرېتسىيىلىك ۋ. لېئونىدىس بىلەن بەسلىشىپ، ئەسلىدىكى دۇنيا رېكورتىدىن ئېشىپ كېتىشتەك نەتىجە بىلەن مىس مېدال ئالدى.

ئاياللارنىڭ 66 كىلوگراملىقلار بويىچە رۇداۋچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ۋاڭ شيەنپو قايتا ئېلىشىش مۇسابىقىسىدە ئۇدا تۆت مەيدان يەڭگەن بولسىمۇ، ئاخىرىدا يەنە مىس مېدالغا ئېرىشتى.

جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى ئىككىگە قارشى ئۈچ نەتىجە بىلەن كورېيە كوماندىسىنى تەستە يەڭدى، جۇڭگو ئەرلەر ۋاسكېتبول كوماندىسى بۈگۈن ئالدىنقى نۆۋەتلىك مۇسابىقىدە 2 - بولغان ئۈچ نەپەر «NBA» چولپانىغا ئىگە كرودىيە كوماندىسى بىلەن مۇسابىقىلىشىپ، 78 دە 109 نەتىجە بىلەن ئۇتتۇرۇۋەتتى. كۈتۈلمىگەن ئەھۋال شۇكى، جۇڭگو ئاياللار قورغان توپ كوماندىسى ئۈچكە قارشى نۆل نەتىجە بىلەن ياپونىيە كوماندىسىغا ئۇتتۇرۇپ قويدى. بۇنىڭ سەۋەبى جۇڭگو ئاياللار قورغان توپ كوماندىسىدىكى ئاساسىي توپچى ۋاڭ لىخۇڭ ئۇدا ئېلىشىپ، جەينىكى زەخملەنگەندى.

جۇڭگولۇق ئەر، ئايال ئالتە قىلىچۋازدىن 1 - نومۇرلۇق قىلىچۋاز شياۋ ئەيخۇا مۇشۇ تۈردىكى مۇسابىقىدە 6 - لىككە ئېرىشتى.

ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى خەۋەرلىرى

Atlanta 1996

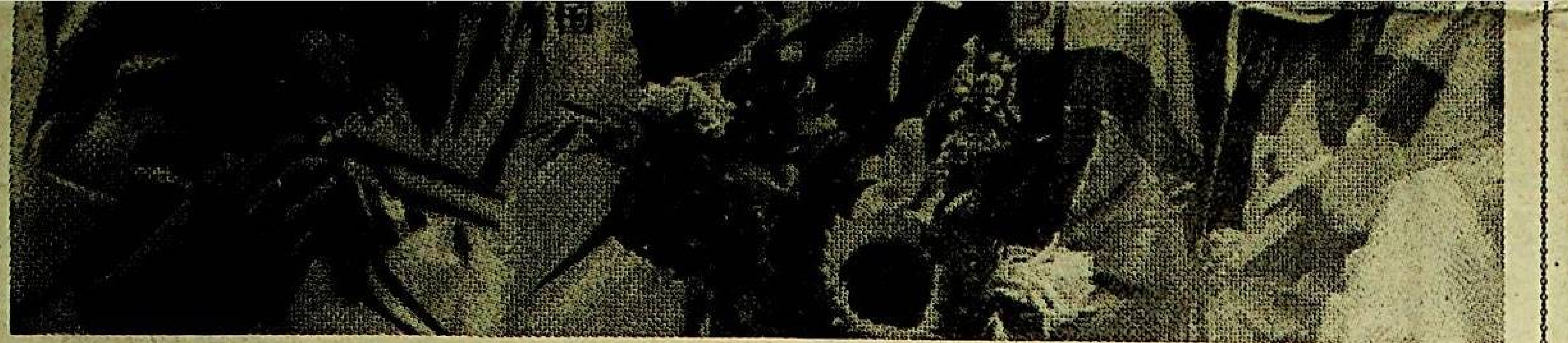

7-ئاينىڭ 22-كۈنى جۇڭگو ئاياللار سۇ ئۈزۈش كوماندىسى ئاياللارنىڭ 100 × 4 مېترغا كۈچ ئۆلاپ ئەركىن سۇ ئۈزۈش مۇسابىقىسىدە ئۈچ مىنۇت 40 سېكۇنت 48 دەقىقە نەتىجە بىلەن كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

سۈرەتتە سولدىن: لېي جىنيې، چاۋنا، نيەن يۈن ۋە دەن مىڭ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلۈپ، داۋاملىق ھەر خىل شەكىل ۋە يوللار ئارقىلىق ۋەتەننىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشىنى ئۈمىد قىلدۇ.

چۈشتىن ئىلگىرى سائەت توققۇزدا جياڭ زېمىن قاتارلىق

ئىنتايىن ئەھمىيەتلىك. ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرى يېپيېڭى قىياپەت ۋە كۈچ- قۇدرەت بىلەن دۇنيادىكى مىللەتلەر قاتارىدا ھەيۋەتلىك قەد كۆتۈرۈپ تۇرماقتا. چەت ئەلدە ئوقۇ

5000 يىللىق مەدەنىيەت تارىخى بار، پات ئارىدا 6000 يىلغا قەدەم قويىدۇ. جۇڭگولۇقلار ۋەتەننى، يۇرتنى قىزغىن سۆيۈش، تىرىشىپ ياخشى ئۆگىنىشتەك ئېسىل ئەنئەنىگە ئىگە. سىلەرنىڭ چەت ئەلدە

پېشقەدەملەرنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ۋەتەننى قەلبتە تۇتۇپ، تىرىشىپ ئوقۇپ، ئەسىر ھالقىيدىغان يارامىلىق ئىختىساس ئىگىلىرىدىن بولۇشقا ئىلھاملاندۇردى.

ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ئاپەت يۈز بەرگەن رايوندىكى ئاممىدىن ھال سورىدى

(بېشى 1 - بەتتە)

بالغۇنتاي بازىرى «218»، «216» دۆلەت تاشيولىنىڭ ئۈتۈشىدىغان نۇقتىسى. جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىمۇ بۇ بازارنى كېسىپ ئۆتىدۇ. بۇ يەر كەلكۈن سۈيىدە پۈتۈنلەي ۋەيران بولغانىدى. كەلكۈن سۈيى بۆسۈپ كەلگەنلىكتىن بۇ يەردىكى ئۈلاستاي دەرياسى، بايانغۇ دەرياسىنىڭ ئېقىنى ئۆزگىرىپ، ئىلگىرىكى تاشيول، تۆمۈريول شىددەتلىك ئېقىن ئىچىدە قالغان، توك، سۇ، ئالاقە ئۈزۈلۈپ قالغان، ھازىر بالغۇنتاي بازىرىدىكى 27 مىڭ كىشىنىڭ ئوزۇق- تۈلۈكى ئۈزۈلۈپ قېلىش خەۋپىدە تۇرماقتا. ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت خېجىڭ پولات - تۆمۈر زاۋۇتىدا كادىرلار ۋە ئاممىنى ئىشەنچىنى چىڭىتىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى بالدۇراق ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە ئىلھاملاندۇردى. ۋاڭ لېچۈەن بۇ يەردىكى ئاشلىق زاپىسىنىڭ يېتىشمەيدىغانلىقىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن: «بىز دەرھال

كۈچ تەشكىللەپ، كۈنەستىن سىلەرگە ئاشلىق يەتكۈزۈپ بېرىمىز» دېدى.

ۋاڭ لېچۈەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى چۈشتىن كېيىن سائەت 17 دە يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىگە كېلىپ، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكومىنىڭ شۇجىسى جاڭ جۇ، ئوبلاست باشلىقى سېرجانىڭ يەنجى ئويمانلىقىنىڭ شىمالىدىكى تۆت ناھىيىنىڭ ئاپەتكە ئۇچراش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى، ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇنداق دېدى: كېيىنكى باسقۇچتا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىللە يۇرت- ماكانىنى يېڭىباشتىن قۇرۇپ چىقىش، ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش كېرەك، ئادەم كۈچى ۋە ماددىي كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، كەلكۈن بۇزۇۋەتكەن قۇرۇلۇشلارنى رېمونت قىلىپ، ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئاپەتتىن كېيىنكى

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە خەلق تۇرمۇشىنىڭ نورمال بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

*****

تۈزىتىش

گېزىتىمىزنىڭ 21-ئىيۇل سانى 1-بەتتىكى «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى گۇۋۇيۈەن ئىشخانىسىنىڭ ئۇقتۇرۇشىنى تارقاتتى» دېگەن خەۋەرنىڭ 2-ستون يۇقىرىدىن 14-قۇردىكى «تەھرىر-تەرجىمانلىرى، نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ...» دېگەننى «تەھرىر-تەرجىمانلىرى يوق نەشرىيات ئورۇنلىرىنىڭ» دەپ، شۇ بەتتىكى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ھەققىدىكى خەۋەرنىڭ 4-ستون ئاخىرقى 5-قۇردىكى «736»نى «36» دەپ تۈزىتىپ ئوقۇشىڭىزنى سورايمىز.

تەھرىر بۆلۈمى

(بېشى 1 - بەتتە)

9 - بەش يىللىق پىلاننى ئومۇميۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن ياخشى ئاساس سېلىشىمىز لازىم. بۇنىڭدا يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى ئىزچىل چىڭ ۋە ياخشى تۇتۇش لازىم. بىرىنچى ئورۇندا تۇرىدىغىنى يەنىلا يېزا ئىگىلىكىنى خەلق ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ بىرىنچى ئورنىغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش: ھازىر يازلىق يىغىم پەسلى، ئاشلىق، پاختا، ياغلىق دان قاتارلىق يېزا ئىگىلىك، قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشتا ئاق ھۆججەت بەرمەسلىككە كاپالەتلىك قىلىپ، دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى قوغداش لازىم. ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئۆزى ئۆزىنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ مول ھوسۇل ئېلىش ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم

تۇرغۇزۇش كېرەك. سانائەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈپ، دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى چۆرىدەپ، كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ساپاسى ۋە بازار تىجارىتى قاتارلىق ئاجىز ھالقىلارنى چىڭ تۇتۇپ، پۈتۈن يىللىق ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەرنى تىرىشىپ ئورۇنداش لازىم.

ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇنداق دېدى: باھانى قاتتىق تىزگىنلەش لازىم. ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى داۋاملىق قوللىنىپ، باھانىڭ پۈتۈن يىللىق ئۆرلەش ھەجمىنى %12 ئەتراپىدا تىزگىنلەپ، دۆلەت ئوتتۇرىغا قويغان %11 لىك نىشانغا يېتىش ئۈچۈن تىرىشىش لازىم. مۇقىم مۆلۈككە مەبلەغ سېلىشتا ماكرولۇق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ،

نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم. ئوبوروتنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇپ، ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش كېرەك. مالىيە - ئىقتىساد ئىنتىزامىنى چىڭىتىپ، كىرىمنى ئاشۇرۇش- چىقىمنى تېجەشنى كۈچەيتىش كېرەك. ماڭارىپ تارماقلىرى ئىجتىمائىي كۈچلەر باشقۇرغان مەكتەپلەرنى پائال تەرتىپكە سېلىشى ۋە قېلىپلاشتۇرۇشى كېرەك. مەركىزىي كومىتېتنىڭ 7- نومۇرلۇق ھۆججىتىنىڭ روھىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىق خىزمىتىنى ئەستايىدىل تۇتۇش لازىم.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد- سودا كومىتېتى، يېزا خىزمىتى ئىشخانىسى، تاشقى ئىقتىساد- سودا نازارىتى، مالىيە نازارىتى ۋە ستاتىستىكا ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى قاتناشتى ۋە خىزمەت دوكلاتى بەردى.

ئۈرۈمچى يولۇچى توشۇش بېكىتىنىڭ ئۇقتۇرۇشى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1995) 79-نومۇرلۇق ھۆججىتى «ئۈرۈمچى تاشيول يولۇچى توشۇش بازىرىنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر»، ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (1996) 7-نومۇرلۇق «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يولۇچى توشۇش بازىرىنى تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» نىڭ روھى ۋە دۆلەت قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ «يولۇچى توشۇش بېكەتلىرىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» گە ئاساسەن، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يولۇچى توشۇش بازىرىدا ساغلام، تەرتىپلىك، باراۋەر رىقابەتلىشىش ۋەزىيىتىنى تەدرىجىي شەكىللەندۈرۈپ، قاتناش ھالىتىنى تېخىمۇ ياخشىلاپ يولۇچىلارغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن ئۈرۈمچى يولۇچى توشۇش بېكىتى بۈگۈندىن باشلاپ جەمئىيەتكە ئېچىۋېتىلىدۇ، ھازىر ئالاقىدار ئىشلارنى تۆۋەندىكىدەك ئۇقتۇرىمىز:

1. ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى يولۇچى توشۇشنى تەرتىپكە سېلىش، تۈزەش ئىشخانىسىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، ھازىرقى تەۋەلىك مۇناسىۋىتى ئۆزگەرتىلىشتىن ئىلگىرى شەھەرلىك ترانسپورت باشقۇرۇش باش بېكىتى، نيەنزىگۇ ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوبۇس بېكىتى، يولۇچى توشۇش مەركىزى ئۈرۈمچى يولۇچى توشۇش بېكىتىنى بىرلىكتە باشقۇرىدۇ، بۇ بېكەت «يولۇچىلارنى ئەلا بىلىش، ئەلا مۇلازىملىق قىلىش» مەقسىتى بويىچە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، بىخەتەر، قولايلىق، ئازادە مۇلازىملىق قىلىدۇ، ۋاقىتقا ئەھمىيەت بېرىدۇ.

2. ئۈرۈمچى ئاپتوموبىل يولۇچى توشۇش بېكىتى ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى تەستىقلىغان يولۇچى توشۇش نۆۋەت قېتىمى بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇش، بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇش، بىر تۇتاش بېلەت سېتىش، بىر تۇتاش يولۇچىلارنى ئېلىپ مېڭىش، بىر تۇتاش تەكشۈرۈش، يول بەلگىلىرىنى بىر تۇتاش ئېسىشتەك «ئالتىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش» باشقۇرۇش بەلگىلىمىسىنى يولغا قويىدۇ، بېكەت ئىشى، مەيدان ئىشى، يۈك-تاق، ئارقا سەپ تەمىناتى قاتارلىق خىزمەتلەرگە تولۇق مەسئۇل بولىدۇ.

3. ئۈرۈمچى يولۇچىلار بېكىتىنىڭ ئاپتوبۇس توختىتىش مەيدانى يولۇچىلار ئاپتوبۇسى يولغا چىقىدىغان توختاش نۇقتىسى بولۇپ، بۇ يەردىكى ئاپتوبۇسلار ئاساسەن جەنۇبىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭغا قاتنايدۇ. بۇ بېكەتكە كىرىدىغان ئاپتوبۇسلار كەسىپ جەھەتتىن باشقۇرۇشقا، ئورۇنلاشتۇرۇشقا بويسۇنۇشى كېرەك. يولغا چىقىش ۋاقتىنى قەستەن كېچىكتۈرۈپ، شۇ قېتىمقى نۆۋەتكە دەخلى يەتكۈزگەنلەرگە شەھەرلىك ترانسپورت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ئالاقىدار بەلگىلىمە بويىچە چارە كۆرىدۇ.

4. باشقا جايلاردىن كەلگەن قاتناش ۋاستىلىرى ترانسپورت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى بەلگىلىگەن ئاپتوموبىل توختىتىش مەيدانىدا توختىشى كېرەك. بېكىتىمىزگە قاراشلىق ئاپتوبۇسلار ئۆز بېكىتىمىزدە تۇرۇش كېرەك. ئەتىسى ئەتىگەندە يولغا چىقىدىغان نۆۋەتچى ئاپتوبۇس ئالدىنقى كۈنى كەچتە بېكىتىمىزدىكى بەلگىلەنگەن ئورۇندا توختىشى، ئىككىنچى نۆۋەتتىن كېيىن ماڭىدىغان ئاپتوبۇس ئىككىنچى نۆۋەتتە ماڭىدىغان ئاپتوبۇس مېڭىشتىن يېرىم سائەت ئىلگىرى ئورنىغا كېلىپ بولۇشى شەرت (بېكەت بەلگىلىمىسىگە خىلاپلىق قىلغانلارغا تەبىيارلىق كۆرۈش كومىتېتى بەلگىلىمە بويىچە چارە كۆرىدۇ).

5. ئۈرۈمچى ئاپتوبۇس بېكىتىدىن يولغا چىققان يولۇچىلار ئاپتوبۇسى پرىنسىپ جەھەتتە كىرا ھەققىنى ئايدا ھېسابات قىلىشى كېرەك.

6. ئۈرۈمچى يولۇچى توشۇش بېكىتى يېڭى بەلگە قوللىنىدۇ، ئەسلىدىكى بەلگىلەر بىردەك ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدۇ.

7. تىجارەتچىلەر ۋە يولۇچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق-مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، يولۇچىلارنى قاقتى - سوقتى قىلغان، تىل بىرىكتۈرۈپ يولۇچى تارتقان، تالون ۋە ساختا بېلەت ساتقانلار بايقالسا 5812259 نومۇرلۇق نازارەت قىلىش تېلېفونىغا شىكايەت قىلسا بولىدۇ. قولغا چۈشكەنلەرنىڭ قىلمىشى ئېنىقلىنىپ ئىسپاتلانغاندىن كېيىن، ئالاقىدار قاتناش تارماقلىرى ئۇلارغا قانۇن بويىچە چارە كۆرىدۇ.

ئالاھىدە ئۇقتۇرۇش قىلدۇق.

1996- يىل 7- ئاينىڭ 20- كۈنى

ماركسىزملىق دىن قارىشىدا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتىنى ئىزچىل ئىجرا قىلايلى

ھەبىبۇللا خوجاھەمەتجان

(1)

ماركسىزم دىن ئۆزىگە خاس بىر يۈرۈش ئوبيېكتىپ تەرەققىيات قانۇنىيىتىگە ئىگە، ئۇ كىشىلەرنىڭ سۇبيېكتىپ ئارزۇسى ۋە ئىرادىسىگە بېقىنمايدۇ، تېگى-تەكتىدىن ئېيتقاندا، دىن خەلقنى بىخۇدلاشتۇرۇش رولىنى ئوينايدۇ،دەپ قارايدۇ. بۇ ماركسىزمنىڭ دىنغا ۋە دىننىڭ رولىغا بولغان تۈپ قارىشىدۇر. بىز ماركسىزملىق دىن قارىشىدا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيىنىڭ سوتسىيالىزم دەۋرىدىكى دىنغا قاراتقان تۈپ سىياسىتىنى توغرا چۈشىنىپ، ئۇنى توغرا ئىزچىل ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك. دىن مەسىلىسى چوڭ ۋە نازۇك مەسىلە، شۇنداقلا رېئال مەسىلە. دىن مەسىلىسىنى توغرا تونۇش، ئۇنىڭغا توغرا مۇئامىلە قىلىش ۋە توغرا بىر تەرەپ قىلىش - ئېلىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىدىكى مۇھىم تېما، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى. يولداش جياڭ زېمىن: «دىن مەسىلىسى چوڭ مەسىلە، چۈنكى ئۇ پۈتكۈل دۆلەتنىڭ تىنچ، ئىتتىپاقلىقىغا، ۋەتەننىڭ بىرلىكىگە، سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا، شۇنداقلا سىڭىپ كىرىش ۋە سىڭىپ كىرىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىگە، تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىش بىلەن تىنچ ئۆزگەرتىۋېتىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىگە مۇناسىۋەتلىك. دىن خىزمىتى ياخشى ئىشلەنسە، ئۇ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ياخشى رول ئوينايدۇ، ياخشى ئىشلەنمىسە، سىنىپىي دۈشمەنلەر ۋە خەلقئارادىكى ئەكسىيەتچى كۈچلەر پايدىلىنىپ كېتىدۇ» دەپ كۆرسەتتى. ئۇ يەنە: «پارتىيىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتىنى ئىزچىللاشتۇرۇشمۇ، دىنىي ئىشلارنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشمۇ دىننى سوتسىيالىستىك جەمئىيەتكە ئۇيغۇنلىشىشقا يېتەكلەشنى مەقسەت قىلىدۇ» دەپ كۆرسەتتى. بۇ بىزنىڭ يېڭى تارىخىي شارائىتتا دىن خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىمىزنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە يېتەكچى فاڭجېنىدۇر. بىز مۇشۇ يېتەكچى ئىدىيە ۋە يېتەكچى فاڭجېن ئاساسىدا دىن خىزمىتىگە ھەقىقىي ئەھمىيەت بېرىپ، بۇ خىزمەتنى ئەستايىدىل ئوبدان ئىشلىشىمىز، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ دىنىي سىياسىتىنى توغرا چۈشىنىپ، ئۇنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىل ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك. دىننى توغرا تونۇش، ئۇنىڭغا توغرا مۇئامىلە قىلىش ۋە دىن مەسىلىسىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە ئىگە» دەپ بەلگىلەنگەن. دۆلىتىمىزنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىنىڭ 11 - ماددىسىدا: «مىللىي ئاپتونومىيىلىك جايلارنىڭ ئاپتونومىيە ئورگانلىرى ھەر مىللەت پۇقرالىرىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە كاپالەتلىك قىلىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن. دۆلىتىمىزدە پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلىرى تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ.

دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى پۇقرالارنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ، دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىق ئەركىنلىكىمۇ بولۇشتا ئىپادىلىنىدۇ. دىنغا ئېتىقاد قىلىش، دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىق ۋە دىنىي ئېتىقادنى ئۆزگەرتىش پۇقرالارنىڭ شەخسىي ئىشى بولۇپ، ئۇ پۇقرالارنىڭ سۇبيېكتىپ ئارزۇسى ۋە ئىرادىسىگە باغلىق. دۆلىتىمىزنىڭ ھاكىمىيەت بىلەن دىننى ئايرىۋېتىش پرىنسىپى دۆلەتنىڭ ھاكىمىيەت كۈچىدىن پايدىلىنىپ، پۇقرالارنى دىنغا ئېتىقاد قىلىشقا ياكى دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىققا زورلىماسلىقنى بەلگىلىگەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە، دۆلەت پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىنىڭ دەخلى - تەرۇزگە ئۇچرىماسلىقىنى قوغدايدۇ. دۆلىتىمىزنىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنىنىڭ 147 - ماددىسىدا: «قانۇنسىز ھالدا پۇقرالارنى نورمال دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىدىن مەھرۇم قىلغان ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە دەخلى يەتكۈزگەن دۆلەت خادىملىرىدىن قىلمىشى ئېغىر بولغانلارغا ئىككى يىلدىن تۆۋەن مۇددەتلىك قاماق جازاسى، ياكى تۇتۇپ تۇرۇپ ئەمگەككە سېلىش جازاسى بېرىلىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن. دۆلەت يەنە پۇقرالارنىڭ نورمال دىنىي پائالىيەتلىرىنى قوغدايدۇ، دىنىي ئەسلىھەلەرنى قوغدايدۇ، دىنىي ئۆرپ - ئادەتكە ھۆرمەت قىلىدۇ. شۇ ئارقىلىق پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىدىن ھەقىقىي بەھرىمەن بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ.

دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36 - ماددىسىدا: «دۆلەت نورمال دىنىي پائالىيەتلەرنى قوغدايدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن. نورمال دىنىي پائالىيەتلەر ۋە قانۇنلۇق دىنىي تەشكىلاتلار دۆلەت قانۇنى ... چىقىپ دىن ئەقىدىلىرىنى تەشۋىق قىلماسلىقى ياكى دىنىي تەشۋىقات ۋەرەقىلىرىنى ۋە ھۆكۈمەتنىڭ مەسئۇل دائىرىلىرىنىڭ تەستىقىسىز نەشر قىلىنغان دىنىي كىتاب - ژۇرناللارنى تارقاتماسلىقى لازىم.

پارتىيىنىڭ دىنىي سىياسىتى دىنىي كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ۋەتەنپەرۋەر ياش ئىز باسارلارنى تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشكە كۆڭۈل بۆلىدۇ. ھەر قايسى دىنلارنىڭ، ھەر قايسى دىنىي تەشكىلاتلارنىڭ ۋە ھەر قايسى دىنلارغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ دىنىي ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، بەلگىلىك دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنىڭ بولۇشىغا، دىنىي شۆيۈەن - مەكتەپلىرىنى ئېچىشىغا، دىنىي ژۇرنال - كىتاب نەشر قىلىپ تارقىتىشىغا، دىنىي بۇيۇم ۋە دىنىي سەنئەت بۇيۇملىرىنى سېتىشىغا يول قويىدۇ. لېكىن ھەر قانداق دىنىي تەشكىلات ۋە شەخس ھۆكۈمەتنىڭ ئالاقىدار ئورۇنلىرىنىڭ تەستىقىنى ئالماي تۇرۇپ، يوشۇرۇن دىن ئوقۇتۇش نۇقتىلىرى قۇرۇشقا، «يەر ئاستى باسما زاۋۇتى» قۇرۇشقا قەتئىي بولمايدۇ.

ئازادلىقتىن كېيىن، گوۋۇيۈەن ۋە يەرلىك ھۆكۈمەتلەر دىن مەسىلىسىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش ۋە دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ ھېسسىياتىنى چۈشىنىش ھەمدە ئۇلارنىڭ دىنىي ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش جەھەتلەردە ئىنتايىن زور تىرىشچانلىق كۆرسەتتى. گوۋۇيۈەن ۋە يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ تەستىقى ئارقىلىق مەركەز ۋە يەرلىكتە 48 دىنىي شۆيۈەن - مەكتەپ قۇرۇلدى، 1994- يىلى «جۇڭگو ئىسلام ئېنسىكلوپېدىيىسى» نەشر قىلىندى، يېقىندا بېيجىڭدا دىن مەدەنىيىتى نەشرىياتى قۇرۇلدى، مەملىكىتىمىزدىكى دىنىي شۆيۈەن - مەكتەپلەردىن 100 نەچچە ئوقۇغۇچى تاللىنىپ پاكىستان، مىسىر، ياپونىيە، سەئۇدى ئەرەبىستانى، سىنگاپور، ئامېرىكا، ئەنگلىيە، كانادا، گېرمانىيە، فرانسىيە قاتارلىق ئون نەچچە دۆلەتكە ئوقۇشقا ئەۋەتىلدى.

دۆلىتىمىز دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى يولغا قويغان سوتسىيالىستىك دۆلەت. دۆلىتىمىزدە ھاكىمىيەت بىلەن دىن بىر- بىرىدىن ئايرىۋېتىلگەن. دۆلىتىمىز ھاكىمىيەت كۈچىدىن پايدىلىنىپ ھەرگىز

مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش - پارتىيىمىزنىڭ مىللەتلەر مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى تۈپ سىياسىتى

ئىمىن ئۆمەر

پارتىيىمىز قۇرۇلغاندىن باشلاپ ماركسىزم-لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ مىللەت نەزەرىيىسىنى جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتى بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، مىللىي سىياسەتلەرنى ئىجادىي يوسۇندا تۈزۈپ چىقىپ، دۆلىتىمىزدە مىللىي مەسىلىنى توغرا ھەل قىلدى.

پارتىيىمىز دېموكراتىك ئىنقىلاب دەۋرىدىمۇ مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىدە چىڭ تۇردى. 1922 - يىلىدىكى پارتىيە 2 - قۇرۇلتىيىنىڭ خىتابنامىسىدىن 1947 - يىلىدىكى خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ خىتابنامىسىگىچە بولغان بىر قاتار ھۆججەتلەردىن پارتىيىمىزنىڭ مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىدە ئىزچىل چىڭ تۇرۇپ كەلگەنلىكىنى ئېنىق كۆرەلەيمىز. 1922 - يىلى پارتىيىنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق مەملىكەتلىك قۇرۇلتىيى خىتابنامىسىدە چېگرا رايوندىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىش تەشەببۇسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. 1934- يىلى ماۋزېدۇڭ مىللىي زۇلۇمنى ئاغدۇرۇپ تاشلاپ، ئېزىلگەن مىللەتلەرنى ئەركىنلىككە ۋە ئازادلىققا چىقىرىشتىن ئىبارەت مىللىي باراۋەرلىك - ئىتتىپاقلىق پرىنسىپىنى قەيت قىلدى. 1935- يىلىدىكى ئۇزۇن سەپەردە، پارتىيىمىز يەنە بىر قېتىم:«جۇڭگو زېمىنىدىكى مىللەتلەرنىڭ ھەممىسى باراۋەر» دەپ تەنتەنىلىك جاكارلىدى. يولداش ماۋزېدۇڭ ئىككىنچى قېتىملىق مەملىكەتلىك سوۋېت قۇرۇلتىيىدا «مىللىي زۇلۇم مىللىي ئېكسپلاتاتسىيىنى ئاساس قىلىدۇ، مۇشۇ ئېكسپلاتاتسىيە تۈزۈمىنى ئاغدۇرۇپ تاشلىغاندىلا، مىللەتلەرنىڭ ئەركىن بىرلىشىشى مىللىي زۇلۇمنىڭ ئورنىنى باسىدۇ» دەپ كۆرسەتتى. پارتىيىمىز دېموكراتىك ئىنقىلاب دەۋرىدە مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇش بىلەنلا قالماي، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا كەڭ ئاممىۋى خىزمەت ئىشلەپ، ئۇلارنى ئەكسىيەتچىلەرگە

كېيىن مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىدە يەنىمۇ ئىزچىل چىڭ تۇرۇش بىلەن بىللە، بىر قاتار يېڭى تەدبىرلەرنى قوللاندى. مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ئالدى بىلەن سىياسىي جەھەتتىكى باراۋەرلىك. بۇنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن دۆلىتىمىزنىڭ ئالاقىدار قانۇن ۋە بەلگىلىمىلىرىدە، مەملىكەتلىك ۋە يەرلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىللىرىنى سايلاشتا، ۋەكىل سانى جەھەتتە ئاز سانلىق مىللەتلەرگە ئالاھىدە ئېتىبار بېرىشكە دائىر بەلگىلىمىلەر بەلگىلەندى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيىنى يولغا قويۇشمۇ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك ھوقۇقىنى گەۋدىلەندۈرىدىغان مۇھىم تەرەپ. ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان جايلاردا مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇش ئارزۇسى قاندۇرۇلدى. تىل- يېزىق باراۋەرلىكىمۇ مىللىي باراۋەرلىكنىڭ مۇھىم مەزمۇنى. دۆلىتىمىزنىڭ ئالاقىدار قانۇنلىرى ۋە ھۆججەتلىرىدە، دۆلىتىمىزدىكى مىللەتلەرنىڭ ئۆز تىل - يېزىقىنى ئىشلىتىش، ئىسلاھ قىلىش، تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەركىنلىكىگە ۋە ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكى، مىللىي ئاپتونوم جايلاردا ئاپتونومىيىنى يولغا قويغان مىللەتنىڭ تىل - يېزىقىنى ئاساس قىلىشقا بولىدىغانلىقى ئېنىق بەلگىلەندى. مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆز ئۆرپ - ئادىتىنى ساقلاش ياكى ئىسلاھ قىلىش ئەركىنلىكىگە، دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە ئىگە بولۇشىدىمۇ ئىپادىلىنىدۇ، پارتىيىمىزنىڭ ئالاقىدار ھۆججەتلىرى ۋە دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇنلىرىدا بۇ جەھەتتىمۇ ئېنىق بەلگىلىمىلەر بەلگىلەندى.

پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ مىللەتلەر ...

ئاپتونومىيە ھوقۇقىغا ئېغىر زىيانلارنى كەلتۈردى. بۇ ھال تارىخىي ئەھمىيەتلىك پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن ئۆزگىرىپ، پارتىيىنىڭ توغرا مىللىي سىياسىتى يېڭىباشتىن ئىزچىللاشتۇرۇلدى. بولۇپمۇ 1984 - يىلى 5 - ئايدا «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» ئېلان قىلىنغاندىن بۇيان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك ھوقۇقى ۋە ئاپتونومىيە ھوقۇقى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا قانۇنلاشتۇرۇلدى ۋە تۈزۈملەشتۈرۈلدى. بۇ، ئېلىمىزدىكى مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك، ئىتتىپاقلىق، دوستلۇق، ھەمكارلىق ئاساسىدىكى ئورتاق گۈللىنىشىنىڭ مۇھىم كاپالىتى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغان 40 يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى ۋە دۆلەتنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك ھوقۇقىغا ئائىت بەلگىلىمە ۋە قانۇنلىرىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشىدا زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. شۇنى ئالاھىدە تەكىتلەپ ئۆتۈشكە توغرا كېلىدۇكى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلىشىشى، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ راۋاجلىنىشى ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ خىزمەتلىرىنى قانۇن بويىچە ئىشلەشنى تەلەپ قىلىۋاتىدۇ. ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك ھوقۇقىغا كاپالەتلىك قىلىشمۇ بۇنىڭ سىرتىدا ئەمەس. «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» سۆز بېشى ۋە بۇنىڭدىن باشقا 67 ماددىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە 26 ماددىسى مەخسۇس ئاپتونومىيە ھوقۇقىنى مەزمۇن قىلغان. ئەگەر بىز يۇقىرىقى ماددىلار بىلەن ئۆزىمىزنى قوراللاندۇرىدىغان بولساق، يولۇققان مەسىلىلەرنى توغرا بىر تەرەپ قىلالايمىز.

«مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» - مەملىكەتنىڭ بىرلىكىنى مۇستەھكەملەش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم قورالى، بۇ قانۇن،

«مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى» - مەملىكەتنىڭ بىرلىكىنى مۇستەھكەملەش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم قورالى. بۇ قانۇن ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىككە كەلگەن كۆپ مىللەتلىك دۆلەت ئىكەنلىكىنى، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق مەنپەئىتى ئىكەنلىكىنى، شۇنداقلا جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ تۈپ كاپالىتى ئىكەنلىكىنى قانۇن ئارقىلىق مۇئەييەنلەشتۈرۈپ بەردى. بۇ قانۇننى ئۆگەنگەندە بۇ ئومۇمىي پرىنسىپنى ھەرگىز ئەستىن چىقارماسلىق كېرەك.

ئالاقىدار ھۆججەتلىرى ۋە دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇنلىرىدا بۇ جەھەتتىمۇ ئېنىق بەلگىلىمىلەر بەلگىلەندى.

پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىنىڭ ئىزچىل ئىجرا قىلىنىشى ئارقىسىدا، ھەرقايسى ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدا مىللەتلەر بىر ئائىلە كىشىلىرىدەك ئىتتىپاقلىشىپ، مۈرىنى - مۈرىگە تىرەپ ئۆز جايلىرىدا گۈللىنىش ۋەزىيىتىنى شەكىللەندۈرگەندى. كېيىن «سول»چىللىقنىڭ كاشىلىسى، بولۇپمۇ ئون يىللىق ئىچكى قالايمىقانچىلىق ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىك ھوقۇقى ۋە

مىللەتلەر باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇش بىلەنلا قالماي، ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا كەڭ ئاممىۋى خىزمەت ئىشلەپ، ئۇلارنى ئەكسىيەتچىلەرگە قارشى قوراللىق كۈرەش قىلىش، تايانچ بازا قۇرۇش، ئىنقىلابىي ھاكىمىيەت قۇرۇشقا سەپەرۋەر قىلدى ۋە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى يېتىشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى. قىسقىسى، پارتىيىمىز يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغىچە بولغان 28 يىللىق ئىنقىلابىي كۈرەش داۋامىدا، مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكى ۋە ئىتتىپاقلىقى پرىنسىپىدا ئىزچىل چىڭ تۇرۇپ كەلدى.

پارتىيىمىز يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن

پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ دىنىي سىياسىتىنى توغرا چۈشىنىپ، ئۇنى ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىل ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك. دىنىي توغرا تونۇش، ئۇنىڭغا توغرا مۇئامىلە قىلىش ۋە دىن مەسىلىسىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش، دىن خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش ۋە سوتسىيالىستىك ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

(2)

پارتىيىمىز ماركسىزملىق دىن نەزەرىيىسىنى دۆلىتىمىزنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈپ، دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە ھۆرمەت قىلىش ۋە ئۇنى قوغداش سىياسىتىنى تۈزۈپ يولغا قويدى. بۇ پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىزم دەۋرىدە ئېلىمىزدىكى دىنلارغا قارىتىلغان تۈپ سىياسىتى. ئۇ ئېلىمىزدىكى دىن مەسىلىسىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىشنىڭ بىردىنبىر پروگراممىسى، خەلق مەنپەئىتىگە تامامەن ئۇيغۇن كېلىدىغان ماركسىزملىق توغرا سىياسەت. بىز ئۇنى ئومۇمىيۈزلۈك، توغرا ئىزچىل ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك.

پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە ھۆرمەت قىلىش ۋە ئۇنى قوغداش سىياسىتىنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى: ھەر بىر پۇقرادا دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ، دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىق ئەركىنلىكىمۇ بولۇش؛ بۇ دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ، ئۇ دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ بولۇش؛ بىر دىن ئىچىدە بۇ مەزھەپكە ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ، ئۇ مەزھەپكە ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ بولۇش؛ بۇرۇن دىنغا ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ ھازىر دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكىمۇ بولۇش؛ بۇرۇن دىنغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھازىر دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىق ئەركىنلىكىمۇ بولۇشتىن ئىبارەت.

پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى پۇقرالارنىڭ سىياسىي ھوقۇقلىرىنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. ئۇ دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلىرىدىمۇ ئېنىق بەلگىلەنگەن. دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36-ماددىسىدا: «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پۇقرالىرى

دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36-ماددىسىدا: «دۆلەت نورمال دىنىي پائالىيەتلەرنى قوغدايدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن. نورمال دىنىي پائالىيەتلەر ۋە قانۇنلۇق دىنىي تەشكىلاتلار دۆلەت قانۇنى تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ. ھەر قانداق ئورۇن، تەشكىلات ۋە شەخس پۇقرالارنىڭ نورمال دىنىي پائالىيەتلىرىگە ئارىلاشماسلىقى شەرت.

پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36-ماددىسىدا: «ھەر قانداق دۆلەت ئورگىنى، جامائەت تەشكىلاتى ۋە شەخس پۇقرالارنى دىنغا ئېتىقاد قىلىشقا ياكى دىنغا ئېتىقاد قىلماسلىققا زورلىماسلىقى، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان پۇقرالارنىمۇ، دىنغا ئېتىقاد قىلمايدىغان پۇقرالارنىمۇ كەمستمەسلىكى لازىم» دەپ بەلگىلەنگەن. بۇ بەلگىلىمە يەنە دۆلىتىمىزنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىنىڭ 11-ماددىسىدىمۇ ئەينەن بەلگىلەنگەن.

دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش پارتىيە ۋە دۆلىتىمىزنىڭ دىنغا قارىتىلغان تۈپ سىياسىتىنى ئوبدان ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، دىنىي پائالىيەتلەرنى نورماللاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم ماددىي شەرتى.

دىنىي تەشكىلاتلار بىر خىل ئىجتىمائىي تەشكىلات. دىنىي پائالىيەتلەر بولسا بىر خىل ئىجتىمائىي پائالىيەت. بۇلارنى ھۆكۈمەتنىڭ دىنىي ئىشلار تارماقلىرىنىڭ مەمۇرىي رەھبەرلىكىدە دىنىي تەشكىلاتلار ۋە دىنىي كەسپ بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار مەسئۇل بولۇپ باشقۇرىدۇ. ئىبادەتخانىلار، مەسچىت، چېركاۋلار ھەر قايسى دىن ئېتىقادچىلىرى دىنىي پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان ئاساسلىق سورۇن. ھەر قانداق ئادەم دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىغا بېرىپ خۇداسىزلىقنى تەشۋىق قىلماسلىقى ياكى دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىا ئىچىدە خۇداكويلۇق بىلەن خۇداسىزلىقنىڭ مۇنازىرىسىنى قوزغىماسلىقى كېرەك. ھەر قانداق دىنىي تەشكىلات ۋە دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان پۇقرالارمۇ دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنىڭ سىرتىغا

دۆلىتىمىز دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى يولغا قويغان سوتسىيالىستىك دۆلەت. دۆلىتىمىزدە ھاكىمىيەت بىلەن دىن بىر-بىرىدىن ئايرىۋېتىلگەن. دۆلىتىمىز ھاكىمىيەت كۈچىدىن پايدىلىنىپ ھەرگىز مەلۇم بىر دىننى كۈچەپ يولغا قويمايدۇ، شۇنداقلا ھەرگىز مەلۇم بىر دىننى مەنئى قىلمايدۇ. دۆلىتىمىزدە ھۆكۈمران ئورۇندا تۇرىدىغان دىن يوق. دۆلىتىمىزدە پۇقرالارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى دىنىي ئېتىقادنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىققا كاپالەتلىك قىلىنىدۇ. مەيلى دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغانلار بولسۇن، مەيلى دىنغا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بولسۇن، بۇ دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغانلار بولسۇن ياكى ئۇ دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغانلار بولسۇن، ھەممىسىنىڭ قانۇندىكى ئورنى تەڭ، ئوخشاش ھوقۇقتىن بەھرىمەن بولىدۇ، ئاساسىي قانۇن، قانۇن - نىزاملارغا، سىياسەت - بەلگىلىمە ۋە ئىنتىزامغا بويسۇنىدۇ، رىئايە قىلىدۇ، ئوخشاش مەجبۇرىيەتنى ئۈستىگە ئالىدۇ، ھەممىسىگە بىردەك مۇئامىلە قىلىنىدۇ. ھەر قانداق ئىمتىيازنىڭ بولۇشىغا يول قويۇلمايدۇ. ھەر قانداق رايون، ھەر قانداق مىللەت دىنىي ئېتىقاد جەھەتتىكى پەرق سەۋەبىدىن سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋە جامائەت پىكرى جەھەتلەردە بىر - بىرىنى كەمستىدىغان، چەتكە قاقىدىغان، ھەتتا بىر -بىرىگە زىيانكەشلىك قىلىدىغان ھەر قانداق ھەرىكەتلەرنى قەتئىي چەكلىشى ۋە ئۇنى قاتتىق سۈرۈشتۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى لازىم.

پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ۋە نورمال دىنىي پائالىيەتلىرى قانۇن بويىچە قوغدىلىدۇ. قانۇندا بەلگىلەنگەن دائىرە ئىچىدىلا پائالىيەت ئېلىپ بېرىشىغا بولىدۇ، پۇقرالار دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ھوقۇقىنى يۈرگۈزگەندە، دۆلەت، جەمئىيەت، كوللېكتىپ ۋە باشقىلارنىڭ مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزمەسلىكى كېرەك. دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ۋە دىنغا ئېتىقاد قىلمايدىغان پۇقرالارنىڭ ھەممىسى سىياسىي جەھەتتە بىردەك باراۋەر. ئۇلار دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلىرىغا بويسۇنۇشى، ئىنتىزامغا رىئايە قىلىشى لازىم. دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36-ماددىسىدا: «ھەر قانداق كىشى دىندىن پايدىلىنىپ جەمئىيەت تەرتىپىنى بۇزىدىغان، پۇقرالارنىڭ سالامەتلىكىگە زىيان يەتكۈزىدىغان، دۆلەتنىڭ مائارىپ تۈزۈمىگە توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھەرىكەتلەرنى ئېلىپ بارماسلىقى كېرەك» دەپ بەلگىلەنگەن.

ھەر قانداق دىننىڭ دۆلەتنىڭ مەمۇرىي، قانۇن ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىغا يول قويۇلمايدۇ. دىنىي پائالىيەت ئېلىپ بارغاندا، دۆلەتنىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى، قاتناش باشقۇرۇش ئورگانلىرى ۋە ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش ئورگانلىرىنىڭ يېتەكچىلىكىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك. نورمال ئىجتىمائىي تۇرمۇش، ئىشلەپچىقىرىش ۋە جەمئىيەت تەرتىپىگە توسقۇنلۇق قىلىشقا بولمايدۇ. دىنىي مۇراسىملار بەلگىلەنگەن ئورۇندا، دىنىي كەسپىي خادىملارنىڭ رىياسەتچىلىكىدە ئېلىپ بېرىلىشى كېرەك. دىندىن پايدىلىنىپ پارتىيە رەھبەرلىكىگە، سوتسىيالىستىك تۈزۈمگە قارشى تۇرۇشقا، مىللەتلەرنى ئۆزئارا قارشىلىشىشقا قۇترىتىپ مىللىي بۆلگۈنچىلىك پەيدا قىلىشقا، دۆلەتنىڭ پۈتۈنلۈكىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىشقا بولمايدۇ. فېئودال خوراپىي ھەرىكەت ۋە خوراپىي تەشكىلاتلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ ئەكسىلئىنقىلابىي ھەرىكەت ئېلىپ بارغانلار قانۇنىي جازاغا تارتىلىدۇ. دۆلىتىمىزنىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنىنىڭ 99-ماددىسىدا: «فېئودال خوراپىي ھەرىكەت، خوراپىي تەشكىلاتلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىپ ئەكسىلئىنقىلابىي ھەرىكەت ئېلىپ بارغانلارغا بەش يىلدىن يۇقىرى مۇددەتلىك قاماق جازاسى بېرىلىدۇ؛ قىلمىشى يېنىكرەك بولغانلارغا بەش يىلدىن تۆۋەن مۇددەتلىك قاماق جازاسى، تۇتۇپ تۇرۇپ ئەمگەككە سېلىش جازاسى، رېجىمغا ئېلىش جازاسى ياكى سىياسىي ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىش جازاسى بېرىلىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن.

پارتىيىنىڭ دىنىي سىياسىتى ئاتېئىزمچىلار بىلەن دىنىي ساھەدىكى زاتلار ۋە دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ بىرلىك سەپ تۈزۈشىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ كومپارتىيە بىلەن دىنىي ساھەدىكىلەرنىڭ بىرلىك سېپىنىڭ ئاساسىي دۇنيا قاراش ئەمەس، بەلكى سىياسىي ئىتتىپاق، سىياسىي ھەمكارلىق، ئىدىيە - ئېتىقاد جەھەتتە ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش پرىنسىپى دېگەننى كۆرسىتىدۇ.

ئېلىمىزدىكى دىنىي ساھەدىكى زاتلارنىڭ مۇتلەق كۆپچىلىكى ۋەتەننى سۆيىدۇ. كومپارتىيە رەھبەرلىكىنى ۋە سوتسىيالىزم تۈزۈمىنى ھىمايە قىلىدۇ. ئۇلار بۈگۈنكى كۈندە پۈتۈن مەملىكەت خەلقى بىلەن بىرلىكتە جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرماقتا. ئۇلار ئاممىا ئارىسىدا بىر قەدەر يۇقىرى ئىناۋەتكە ۋە تەسىرگە ئىگە. ئۇلارنىڭ ئاممىا بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قويۇق. ئۇلار دۆلىتىمىزنىڭ تاشقى دوستانە ئالاقە ئىشلىرىدا پايدىلىق خىزمەتلەرنى ئىشلىدى. دۆلىتىمىزنىڭ تىنچ - ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىنى قوغداش، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى يۈكسەلدۈرۈشتە، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداشتا ھەقىقەتەن پايدىلىق رول ئوينىدى. تارىخ ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار ۋە دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىا بىلەن ئىتتىپاقلىشىشقا، ھەمكارلىشىشقا ۋە بىرلىك سەپ تۈزۈشكە تامامەن مۇمكىن بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى.

پارتىيىمىزنىڭ دىنىي سىياسىتى دۆلىتىمىزدىكى دىنلارنىڭ ۋە دىنىي تەشكىلاتلارنىڭ نىسپىي مۇستەقىللىككە ئىگە ئىكەنلىكىنى، ھەرقانداق چەت ئەل دىنىي تەشكىلاتلىرى ۋە دىنىي زاتلىرىنىڭ دۆلىتىمىزنىڭ دىنىي ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىغا يول قويۇلمايدىغانلىقىنى بەلگىلىگەن. دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىنىڭ 36 - ماددىسىدا ۋە دۆلىتىمىزنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىنىڭ 11 - ماددىسىدا: «دىنىي تەشكىلاتلار ۋە دىنىي ئىشلار چەت ئەل كۈچلىرىگە بېقىنمايدۇ» دەپ بىردەك بەلگىلەنگەن. بۇ بەلگىلىمە دۆلىتىمىز پۇقرالىرىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى ھەقىقىي ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، دىنىي پائالىيەتلەرنى قانۇن بويىچە ئېلىپ بېرىشنىڭ مۇھىم كاپالىتى.

نۆۋەتتە، ئېلىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ كۈنسايىن چوڭقۇرلىشىشىغا ئەگىشىپ، دىنىي ساھەدىكىلەرنىڭ دوستانە بېرىش - كېلىش ئىشلىرى كۆپەيمەكتە. بۇنىڭ بىلەن دۆلىتىمىزنىڭ خەلقئارادىكى ئورنى ۋە تەسىرى ئۆسمەكتە. بۇ ئەلۋەتتە كىشىنى خۇشال قىلىدۇ. لېكىن شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، چەت ئەللەردىكى دۈشمەن كۈچلەر دىندىن پايدىلىنىپ ئېلىمىزگە قارىتا سىڭىپ كىرىشنى جىددىيلەشتۈرمەكتە. بۇنىڭغا نىسبەتەن «بىزنىڭ فاكچېنىمىز ھەم دىنىي جەھەتتە دوستانە خەلقئارا بېرىش - كېلىشنى پائال راۋاجلاندۇرۇش، ھەم چەت ئەل دىنلىرى ئىچىدىكى دۈشمەن كۈچلەرنىڭ سىڭىپ كىرىشنى قەتئىي چەكلەشتىن ئىبارەت».

پارتىيىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتى مەملىكىتىمىزدىكى ئومۇمىي پۇقرالارغا قارىتىلغان. ئۇ كومپارتىيە ئەزالىرىغا ئۇيغۇن كەلمەيدۇ. پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىشىغا پارتىيە ئىنتىزامى يول قويمايدۇ.

پارتىيىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى كاپالەتلەندۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاتېئىزمنى تەشۋىق قىلىشنى، ئىلىم - پەن ۋە مەدەنىيەت بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشنى تەكىتلەش لازىم. بۇ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتى بىلەن قارىمۇ - قارشى ئەمەس. خەلق ئاممىسىغا ۋە كەڭ ياشلارغا ئاتېئىزم، ئىلىم - پەن ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتى تارىخىي بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلىش ۋە شانلىق ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى ئېلىپ بېرىشىمىز كېرەك. ھەرقانداق دۆلەت، ھەر قانداق مىللەت تەرەققىي تاپماقچى، قۇدرەت تاپماقچى بولىدىكەن، دىنغا ئەمەس، پەن - تېخنىكىغا، مائارىپقا تايىنىشى، مائارىپنى زور كۈچ بىلەن يۈكسەلدۈرۈشى، ھەر مىللەتتىن زور تۈركۈم ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش ۋە تەربىيىلەشكە، مىللەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە زور دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك. بۇنىڭدىن ئىككىلىنىشكە بولمايدۇ. شۇنداق قىلغاندىلا دىننىڭ ئاممىۋىلىق، مىللىيلىق، خەلقئارالىق، ئۇزاق مۇددەتلىك ۋە مۇرەككەپلىكىدىن ئىبارەت خۇسۇسىيىتىنى ئىگىلەپ ۋە ئۇنىڭغا توغرا مۇئامىلە قىلىپ، پارتىيىنىڭ سوتسىيالىزم دەۋرىدىكى دىنغا قارىتىلغان تۈپ سىياسىتىنى قەتئىي تەۋرەنمەي، توغرا ئىزچىل ئىجرا قىلالايمىز.

تامغىنى تۇردى قادىر نازىرى ئىشلىگەن

چيەن چىچېن ھىندونېزىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئالاتاس بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جاكارتا، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بۈگۈن بۇ يەردە جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ سۆھبەت ئۈلپىتى بولغانلىقى ئىككى تەرەپنىڭ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنىڭ يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈلگەنلىكىنى، جۇڭگو بىلەن شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ ھەر ساھەدىكى مۇناسىۋىتىنىڭ ئومۇميۈزلۈك راۋاجلىنىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ، دەپ تەكىتلىدى.

چيەن چىچېن بۈگۈن ھىندونېزىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئالاتاس بىلەن كۆرۈشكەندە بۇ سۆزنى قىلدى.

چيەن چىچېن ئالدى بىلەن ھىندونېزىيىنىڭ جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ سۆھبەت ئۈلپىتى بولۇشىنى قوللىغانلىقىغا رەھمەت ئېيتتى، ئۇ يەنە ھىندونېزىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ھەرقايسى دۆلەتلەر باراۋەرلىكتە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش، ئەۋزەللىك جەھەتتە بىر - بىرىنى تولۇقلاش ئاساسىدا ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش كېرەك، دېگەن كۆز قارىشىنى يۇقىرى دەرىجىدە مەدھىيىلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بىز ھىندونېزىيە ھۆكۈمىتىنىڭ بىر قىسىم خەلقئارا مەسىلىدە جۇڭگونى قوللىغانلىقىغا رەھمەت ئېيتىمىز.

ئالاتاس مۇنداق دېدى: تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر ئۆزئالدىغا ئەۋزەللىككە ئىگە، ئەمما بەزىلەر ئەۋزەللىكىمىزنى ئاجىزلاشتۇرماقچى بولۇپ كېلىۋاتىدۇ. شۇڭا، ھىندونېزىيە بىلەن جۇڭگو خەلقئارا ئىشلاردا ھەمكارلىقنى داۋاملىق كۈچەيتىشى، بىر - بىرىنى قوللىشى كېرەك. ئالاتاس جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ سۆھبەت ئۈلپىتى بولغانلىقىدىن خۇشال ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى. بۇنى ئىككى دۆلەتنىڭ ئىنتايىن ياخشى ھەمكارلىشىش ئاساسى، دەپ ھېسابلىدى.

ھىندونېزىيە زۇڭتۇڭى سۇخاتو 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى جاكارتىدىكى زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە جۇڭگونىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بىلەن كۆرۈشتى.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

سۇخاتو زۇڭتۇڭ مۇئاۋىن زۇڭلى چيەن چىچېن بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جاكارتا، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ھىندونېزىيە زۇڭتۇڭى سۇخاتو بۈگۈن بۇ يەردە ھىندونېزىيىنىڭ خەلقئارا ئىشلاردا جۇڭگو بىلەن ماسلىشىشنى ۋە ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى، ئىككى تەرەپنىڭ دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

سۇخاتو زۇڭتۇڭ مەھكىمىسىدە جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بىلەن كۆرۈشكەندە مۇشۇ ئىپادىنى بىلدۈردى.

كۆرۈشۈشتە ئىككى تەرەپ ئىنتايىن سەممىي، دوستانە پاراڭلاشتى. سۇخاتو جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ سۆھبەت ئۈلپىتى بولغانلىقىنى تەبرىكلىدى ھەمدە چيەن چىچېننىڭ ۋەكىللەر ئۆمىكىنى باشلاپ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ رايون مۇنبىرى يىغىنى قاتارلىق ئالاقىدار يىغىنلىرىغا قاتناشقانلىقىنى ئالقىشلىدى.

چيەن چىچېن ئالدى بىلەن رەئىس جياڭ زېمىن ۋە زۇڭلى لى پېڭنىڭ سۇخاتو زۇڭتۇڭغا يوللىغان سەممىي سالىمىنى يەتكۈزدى ھەمدە ھىندونېزىيە تەرەپنىڭ جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ سۆھبەت ئۈلپىتى بولۇشى ئۈچۈن كۆرسەتكەن ئاكتىپ تىرىشچانلىقلىرىغا رەھمەت ئېيتتى، ھىندونېزىيىنىڭ خەلقئارا ئىشلاردا، جۈملىدىن كىشىلىك ھوقۇق قاتارلىق مەسىلىلەردە جۇڭگونى قوللىغانلىقىنى ماختىدى. چيەن چىچېن جۇڭگونىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقى بىلەن بولغان دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

سۇخاتو چيەن چىچېنگە رەئىس جياڭ زېمىن ۋە زۇڭلى لى پېڭغا بولغان ياخشى تىلەكىنى يەتكۈزۈپ قويۇشنى ئۆتۈندى.

سۇخاتو مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئىقتىسادتا كۆرۈنەرلىك مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى. ھازىر تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر كەمدىن كەم ئۇچرايدىغان تەرەققىيات پۇرسىتىگە ئىگە بولدى، ھىندونېزىيە ئاسىيا دۆلەتلىرىنىڭ ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ بىر - بىرىنى قوللىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ ھەمدە تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر بىلەن ھەققىي باراۋەر، ئادىل شېرىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى خالايدۇ.

چيەن چىچېن بۇنىڭغا قوشۇلىدىغانلىقىنى

چيەن چىچېن ياپونىيە دىپلوماتىيە ۋەزىرى ئىكېدا بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جاكارتا، 23 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بۈگۈن بۇ يەردە ياپونىيە دىپلوماتىيە ۋەزىرى ئىكېدا يۇكىھىكو بىلەن كۆرۈشكەندە چياۋبېن ئىچكى كابىنېتىنىڭ جۇڭگو - ياپونىيە دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىغا ئاكتىپ باھا بەردى.

چيەن چىچېن: جۇڭگو، ياپونىيە رەھبەرلىرىنىڭ پات - پات كۆرۈشۈپ تۇرۇشى، دىپلوماتىيە تارماقلىرىنىڭ پات - پات پىكىر ئالماشتۇرۇپ تۇرۇشى ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا پايدىلىق، دېدى.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كېلەر يىل جۇڭگو - ياپونىيە دىپلوماتىك مۇناسىۋىتىنىڭ نورماللاشقانلىقىغا 25 يىل توشىدۇ، جۇڭگو ئىككى تەرەپنىڭ جۇڭگو - ياپونىيە قوشما باياناتى ۋە

قورالار مەسىلىسى توغرىسىدا، ئىككى مىنىستىر بۇ مەسىلىنى تېزرەك رەسمىي ھەل قىلىشقا كىرىشىش كېرەك، دەپ ھېسابلىدى. ئىكېدا مۇنداق دېدى: ياپونىيىنىڭ بۇ جەھەتتە مەسئۇلىيىتى ۋە مەجبۇرىيىتى بار، بۇ مەسىلىنى بالدۇرراق ھەل قىلىش ئۈچۈن، ياپونىيە بۇ يىل كۈزدە ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كېڭىشىشىنى خالايدۇ.

رۇڭ يىرېن ياپونىيىلىك مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. دۆلەتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى رۇڭ يىرېن بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن «خەلق» سارىيىدا ياپونىيە خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، يېسۇن ئاكسىيە شىركىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى تيەن چۇەنجې باشچىلىقىدىكى ياپونىيىنىڭ جۇڭگو ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم

ۋە ياپونىيە كارخانىچىلىرى جۇڭگونىڭ ئىچكى جايلىرىغا مەبلەغ سېلىشنىڭ مۇھىملىقىنى تولۇق تونۇپ بۇ رايونلار بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: ياپونىيە خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى بۇلتۇر سىچۇەن، خۇبېي، خېيلۇڭجياڭ ۋە يۈننەنلەرنى

بېنگال دۆلىتىنىڭ زۇڭلىسى «بىر جۇڭگو سىياسىتى»گە قەتئىي ئەمەل قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، داككا، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بېنگال دۆلىتىنىڭ زۇڭلىسى شېيىخ خاسىنا بۈگۈن بۇ يەردە بېنگال دۆلىتى يېڭى ھۆكۈمىتىنىڭ «بىر جۇڭگو سىياسىتى»گە قەتئىي ئەمەل قىلىدىغانلىقىنى، تەيۋەننى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ بىر قىسمى دەپ قارايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

خاسىنا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: ھۆكۈمىتىم جۇڭگو بىلەن بولغان دوستلۇق، ئىناق قوشنىدارلىق مۇناسىۋىتىنى قەدىرلەيدۇ، «بىر جۇڭگو سىياسىتى» ئاساسىدا ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىنى ساقلايدۇ.

خاسىنا ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىنى ئەسلەپ ئۆتتى، بولۇپمۇ جۇڭگونىڭ بېنگالدا قۇرۇپ بەرگەن بىر قانچە دوستلۇق كۆۋرۈكى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى تىلغا ئالدى، ئۇلارنى «ئىككى دۆلەتنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك داۋاملىشىدىغان دوستلۇقىنىڭ ئابىدىسى» دېدى. ئۇ ئىككى تەرەپ سودىسىدىكى تەڭپۇڭسىزلىقنى تارايتىش ئۈچۈن، جۇڭگونىڭ بېنگال دۆلىتىنىڭ ماددىي ئەشيالىرىنى تېخىمۇ كۆپ ئىمپورت قىلىشنى ئۈمىد قىلدى.

ئانگولا جۇڭگو بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لۇئاندا، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئانگولا زۇڭلىسى فەندىنيون مۇشۇ ئاينىڭ 2 - كۈنى بۇ يەردە ئانگولانىڭ جۇڭگو بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى داۋاملىق كۈچەيتىشنى خالايدىغانلىقىنى، جۇڭگونىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتە قولغا كەلتۈرگەن تەجرىبىلىرىنى ئەينەك قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئۇ يەنە: جۇڭگو ھۆكۈمىتى ئانگولا ئەڭ ئېغىر قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن ۋاقىتتا ئانگولاغا ياردەم بەردى، دېدى. ئۇ جۇڭگونىڭ ئانگولانىڭ دۆلىتىنى قايتا گۈللەندۈرۈشى جەھەتتە داۋاملىق ياردەم بېرىشىنى ئۈمىد قىلدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىشتە غايەت زور نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، مول تەجرىبىلەرنى توپلىدى، ئانگولا جۇڭگونىڭ بۇ جەھەتتىكى تەجرىبىلىرىنى ئەينەك قىلىشى ئىنتايىن زۆرۈر.

تەيۋەن مەسىلىسى ئۈستىدە توختالغاندا، فەندىنيون ئانگولا ھۆكۈمىتىنىڭ «بىر جۇڭگو» سىياسىتىگە داۋاملىق ئەمەل قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

فرانسىيە، مىسىر زۇڭتۇڭلىرى تېلېفون ئارقىلىق سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پارىژ، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. فرانسىيە زۇڭتۇڭى شىراك مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى تېلېفون ئارقىلىق مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك بىلەن ئوتتۇرا شەرق ۋەزىيىتى توغرىسىدا يېرىم سائەتكە يېقىن سۆھبەتلەشتى، ئىككى تەرەپ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقى تەرەققىياتىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈشنى تامامەن قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلەشتى.

ئېلىسې سارىيى باياناتچىسىنىڭ ئېيتىشىچە، بۇ قېتىمقى سۆھبەت مۇبارەكنىڭ تەلىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان. مۇبارەك شىراكقا ئىسرائىلىيىنىڭ يېڭى زۇڭلىسى نېتانىياخۇنىڭ يېقىندا قاھىرەدە زىيارەتتە بولغاندا ئۆزى بىلەن ئۆتكۈزگەن سۆھبىتىنىڭ ئەھۋالىنى تونۇشتۇرغان. ئۇقتۇرۇشىمىزچە، مىسىر، ئىسرائىلىيە رەھبەرلىرىنىڭ بۇ قېتىمقى سۆھبىتىدە ئىسرائىلىيە يېڭى ھۆكۈمىتى قاتتىق مەيدان قوللانغانلىقى ئۈچۈن ئوتتۇرا شەرقتە كۆرۈلگەن جىددىيلىك «ئايدىڭلاشتۇرۇلغان»، نېتانىياخۇ ھۆكۈمىتىنىڭ ئوتتۇرا شەرق سىياسىتىدە مەلۇم بوشىشىش ئالامىتى كۆرۈلگەن.

ئىسرائىلىيە ئەرەبلەر بىلەن تىنچ ئۆتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى

ئېيتىشچە، بۇ قېتىمقى سۆھبەت مۇبارەكنىڭ تەلىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان. مۇبارەك شەرق سىياسىتىدە مەلۇم بوشىشىش ئالامىتى كۆرۈلگەن.

ئىسرائىلىيە ئەرەبلەر بىلەن تىنچ ئۆتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەبۇزەبى، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ماسكات خەۋىرى. بۈگۈن ئوماننىڭ پايتەختى ماسكاتقا يېتىپ كېلىپ زىيارىتىنى باشلىغان ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى نىتانياخۇنىڭ دىپلوماتىيە مەسلىھەتچىسى گورد: ئىسرائىلىيە يېڭى ھۆكۈمىتى ئەرەبلەر بىلەن تىنچ ئۆتىدۇ ھەمدە تىنچلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە قولغا كەلتۈرۈلگەن ئىلگىرىلەشنى قوغدايدۇ، دەپ تەكىتلىدى.

گورد بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئومان دىپلوماتىيە ۋەزىرى يۈسۈپ بىلەن سۆھبەتلەشكەندە بۇ سۆزنى قىلدى.

سۆھبەت جەريانىدا، ئىككى تەرەپ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى ئەسلەپ ئۆتتى ھەمدە ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ مۇشۇ يولدا كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقلىرى ئۈستىدىكى قاراشلىرىنى ئالماشتۇردى. يۈسۈپ گوردقا ئوماننىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق تەرەققىياتى توغرىسىدىكى قارىشىنى ھەمدە پارس قولتۇقى دۆلەتلىرى ھەمكارلىق كومىتېتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ۋە «دەمەشق خىتابنامىسى»گە ئىمزا قويغان دۆلەتلەرنىڭ بۇ مەسىلىگە تۇتقان مەيدانىنى تونۇشتۇردى.

ئوتتۇرا شەرق ۋەزىيىتى

دوستانە ئۇچرىشىشلار

ياپونىيە دىپلوماتىك مۇناسىۋەتنىڭ نورماللاشقانلىقىغا 25 يىل توشىدۇ، جۇڭگو ئىككى تەرەپنىڭ جۇڭگو - ياپونىيە قوشما باياناتى ۋە جۇڭگو - ياپونىيە تىنچلىق - دوستلۇق شەرتنامىسىدىكى پرىنسىپلار ئاساسىدا، ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىپ، جۇڭگو - ياپونىيە مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن ياخشى كەيپىيات ۋە شارائىت ھازىرلىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

چىتيەن مۇنداق دېدى: ياپونىيە ياپونىيە - جۇڭگو مۇناسىۋىتىگە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، بۇنىڭدىن كېيىن ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن داۋاملىق تىرىشىدۇ، بولۇپمۇ يۇقىرى قاتلامدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا زىيارىتىنى داۋاملاشتۇرىدۇ. ئۇ بۇنىڭ ياپونىيە ھۆكۈمىتىنىڭ تۈپ سىياسىتى ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدى.

ياپونىيە جۇڭگوغا تاشلاپ كەتكەن خىمىيۋى

باشلىقى، يېسۇن ئاكسىيە شىركىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى تيەن چۇەنجى باشچىلىقىدىكى ياپونىيىنىڭ جۇڭگو ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم رايونىنىڭ مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى كۆزدىن كۆچۈرۈش ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

رۇڭ يىرېن ياپونىيىلىك مېھمانلارنىڭ ئىچكى موڭغۇلنىڭ مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى كۆزدىن كۆچۈرۈشكە بېرىشىنى قارشى ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: «ئىچكى موڭغۇل مۇئەييەن سانائەت ئاساسىغا ئىگە، بايلىقىمۇ بىر قەدەر مول، ھەمكارلىقنى تېخىمۇ ياخشى قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن ياپونىيىلىك دوستلارنىڭ ئىچكى موڭغۇلدا كۆپ يەرلەرنى كۆرۈپ، ئەھۋالنى كۆپلەپ ئىگىلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن».

تيەن چۇەنجى مۇنداق دېدى: ياپونىيە خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى

دېدى: ياپونىيە خەلقئارا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى بۇلتۇر سىچۇەن، خۇبېي، خېيلۇڭجياڭ ۋە يۈننەنلەرنى كۆزدىن كۆچۈرۈشكە ئۆمەك ئەۋەتكەنىدى، بۇ يىل گۇاڭشىنى زىيارەت قىلدۇق، ھازىر ئىچكى موڭغۇلغا مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى كۆزدىن كۆچۈرۈشكە بارماقچى بولۇۋاتىمىز. كۆزدىن كۆچۈرۈش ئۆمىكى كۆزدىن كۆچۈرگەن ئەھۋاللارنى ياپونىيە كارخانىچىلىرىغا تونۇشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ جۇڭگونى چۈشىنىشىنى چوڭقۇرلاشتۇرىدۇ. ئۇ جۇڭگونىڭ 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ۋە كەلگۈسى 15 يىل ئىچىدە ياپونىيە كارخانىچىلىرى جۇڭگوغا سالىدىغان مەبلەغ ئۈزلۈكسىز كۆپىيىدۇ دەپ ھېسابلىدى.

باراۋەر، ئادىل شېرىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى خالايدۇ.

چيەن چىچېن بۇنىڭغا قوشۇلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: دۆلەتلەر ئارىسىدىكى ئىقتىسادىي مۇناسىۋەت باراۋەرلىكتە ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ئاساسىغا تۇرغۇزۇلۇشى كېرەك. ئۇ مۇنداق دېدى: تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرمۇ، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرمۇ ئۆزئالدىغا ئەۋزەللىككە ئىگە، ئۇلار بىر - بىرىنى تولۇقلىشى كېرەك، بۇ جەھەتتە تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر تېخىمۇ كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى، ئۆزلىرىنىڭ ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىشنى بېسىم ئىشلىتىش ۋاستىسى قىلىۋالماسلىقى كېرەك.

ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى بۇرۇندى ۋەزىيىتىدىن ئەندىشە قىلماقتا

بۇرۇندىدا 300 نەچچە كىشى قەبىلە توقۇنۇشىدا ئۆلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئەددىس - ئەبېبە، 22 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى بۈگۈنكى ئاخباراتىدا بۇرۇندىنىڭ كونساناپ يامانلىشىۋاتقان ۋەزىيىتىدىن ئەندىشە قىلىۋاتقانلىقىنى بىلدۈردى.

ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ توقۇنۇشنى توسۇش، بىر تەرەپ قىلىش ۋە ھەل قىلىشقا مەسئۇل مەركىزى ئورگىنىنىڭ ئاخباراتىدا مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى بۇرۇندىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى تۇشى مۇساپىرلار لاگېرىدا يۈز بەرگەن پۇقرالارنى قىرغىن قىلىش ۋەقەسى قاتتىق ئەيىبلەندى ھەم بۇ ۋەقەنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن بۇرۇندىغا دەرھال گۇرۇپپا ئەۋەتىش تەلەپ قىلىندى. بۇرۇندىنىڭ تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقىنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن، مەركىزىي ئورگان يەنە ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ بۇرۇندىدا تۇرۇشلۇق ھەربىي كۆزەتكۈچىلەر ئۆمىكىنىڭ خىزمەت قىلىش مۆھلىتىنى بۇ يىل 8 - ئايغىچە ئۇزارتىشنى قارار قىلدى.

ئاخباراتتا بۇرۇندىدىكى توقۇنۇشۇۋاتقان تەرەپلەرنىڭ پۇقرالارنى قىرغىن قىلىشتەك ۋەھشىيانە ھەرىكەتلەرنى دەرھال توختىتىشى ھەم سۆزلىشىش ئارقىلىق بۇرۇندىدىكى ئىچكى قالايمىقانچىلىققا خاتىمە بېرىشى مۇراجىئەت قىلىندى. ئاخباراتتا يەنە ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ 32 - نۆۋەتلىك باشلىقلار يىغىنىدا ماقۇللانغان بۇرۇندىغا تىنچلىق ساقلاش قىسىملىرى ئەۋەتىشكە دائىر قارارنى جىددىي ئىجرا قىلىش تەلەپ قىلىندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كىنشاسا، 21 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. بۈگۈن بۇ يەردە تاپشۇرۇۋېلىنغان خەۋەرگە قارىغاندا، بۇرۇندىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى جىتاكا ئۆلكىسىنىڭ بۈگەندانا دېگەن يېرىدىكى تۇشى مۇساپىرلار لاگېرى مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى قوراللىق ھۇجۇمغا ئۇچراپ 304 ئادەم ئۆلگەن، 350 ئادەم يارىلانغان، 50 ئادەم يوقاپ كەتكەن.

ۋەقەدىن كېيىن بۇرۇندى زۇڭلىسى ئېندۇۋانا بۇ ۋەھشىيانە قىرغىنچىلىقنى ئەيىبلىدى ھەم بۇنى خۇتۇ ھەربىي تەشكىلاتى - دېموكراتىيىنى قوغداش مەملىكەتلىك كومىتېتى قىلدى، دەپ كۆرسەتتى.

ب د ت نىڭ بۇرۇندىدا تۇرۇشلۇق پەۋقۇلئاددە ۋەكىلى فاگويمۇ مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى بۇياۋۇز ھەرىكەتنى ئەيىبلىدى ھەم ئۆزئارا قىرغىن قىلىشنى توختىتىشنى تەكىتلىدى.

بورچكو خەلقئارا كېسىم كومىتېتى رەسمىي قۇرۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېلگراد، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. خەلقئارا سوت مەھكىمىسى مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى ئامېرىكىلىق ئادۋوكات روبېرس ئوۋېننى بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنانىڭ بورچكو زېمىن ماجىراسىنى ھەل قىلىشنى مەقسەت قىلىدىغان كېسىم كومىتېتىنىڭ ئىجرائىيە رەئىسلىككە تەيىنلىدى، بورچكو خەلقئارا كېسىم كومىتېتى شۇنىڭ بىلەن رەسمىي قۇرۇلدى.

بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنانىڭ شىمالىي قىسمىغا جايلاشقان بورچكو بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا سېربلىرى كونترول قىلىپ تۇرۇۋاتقان شەرقىي رايون بىلەن غەربىي رايوننى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدىغان تار كارىدور بولۇپ، كەڭلىكى ئاران ئالتە كىلومېتر كېلىدۇ، سېربلار ئۇنى 20 كىلومېترغا كېڭەيتىشنى تەلەپ قىلىۋاتىدۇ. بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنا تىنچلىق كېلىشىمىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، بورچكو رايونىنى ئايرىش مەسىلىسى خەلقئارانىڭ كېسىم قىلىشى ئارقىلىق ھەل قىلىنىدۇ، بۇ كېسىم كومىتېتى ئۈچ ئەزادىن تەركىب تېپىشى كېرەك. ئۇنىڭ ئىچىدە مۇسۇلمانلار - خورۋاتلار فېدېراتسىيىسى بىلەن سېربلار بىردىن ۋەكىل كۆرسىتىدۇ، 3 - ئەزا، يەنى كومىتېتنىڭ ئىجرائىيە رەئىسى ئىككى تەرەپنىڭ كېڭىشىپ بىرلىككە كېلىشى ئارقىلىق ھەل قىلىنىدۇ. كېلىشىمدە بەلگىلەنگەن ئاخىرقى مۆھلەت 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن ئىلگىرى ئىككى تەرەپ كومىتېتنىڭ بىردىن ئەزاسىنى تەيىنلىگەن بولسىمۇ، كومىتېتنىڭ ئىجرائىيە رەئىسىنىڭ نامزاتلىرىنى كۆرسىتەلمىگەنىدى. مۇشۇنداق ئەھۋالدا خەلقئارا سوت مەھكىمىسى بۇنىڭغا ئارىلاشتى.

خەۋەرگە قارىغاندا، خەلقئارا كېسىم قىلىش كومىتېتىنىڭ قۇرۇلۇشى بورچكو دائىرىسىنى ئايرىش مەسىلىسىنىڭ ھەل قىلىنىشىنى تېزلىتىدىكەن.

كورېيە ھال سورىغۇچى ئايالالار تەشكىلاتى ياپونىيە ئاسىيا ئايالالار تىنچلىق فوندى جەمئىيىتىگە خەت ئەۋەتىپ، ياپونىيە ھۆكۈمىتىدىن جىنايىتىنى ئېقرار قىلىشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، خەنچېڭ، 20 - ئىيۇل تېلېگراممىسى. كورېيە ھال سورىغۇچى ئايالالار مەسىلىسى كېڭەشمىسى بۈگۈن ياپونىيە ئاسىيا ئايالالار تىنچلىق فوندى جەمئىيىتىگە خەت ئەۋەتىپ، بۇ ئورگاننىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنىدىكى سابىق ھال سورىغۇچى ئايالالارغا تۆلەم بېرىش توغرىسىدىكى قارارىغا نارازىلىق بىلدۈردى ھەمدە ياپونىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىپ، ھال سورىغۇچى ئايالالار مەسىلىسىدىكى جىنايىتىنى ئېقرار قىلىشنى ۋە تۆلەم بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

كورېيە ھال سورىغۇچى ئايالالار مەسىلىسى كېڭەشمىسى خېتىدە ياپونىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ھال سورىغۇچى ئايالالار مەسىلىسىدىكى جاۋابكارلىقنى باشقىلارغا ئارتىپ قويۇشقا ئۇرۇنغانلىقىنى تەنقىد قىلدى. خەتتە مۇنداق دېيىلدى: ياپونىيە ھۆكۈمىتى زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچىلارنىڭ تەلىپىگە قارىماي، خەلق تەشكىلاتى ئارقىلىق زىيانكەشلىككە ئۇچرىغانلارغا تۆلەم بېرىشتە تۇرۇۋالدى، بۇ ئايالالارنىڭ كىشىلىك ھوقۇقىنى خارلىغانلىق. كېڭەشمە ياپونىيە ھۆكۈمىتىنى ئايالالارنى ھال سورىغۇچى ئايال بولۇشقا مەجبۇرلاش جىنايىتىنى ئېقرار قىلىشقا، بۇ ئىش توغرىسىدا ئەپۇ سوراشقا ھەمدە تۆلەم بېرىشكە ئۈندىدى.

ئادەم ئىزدەش ئېلانى

ياقۇپ تۇرسۇن: ئەر، ئۇيغۇر، قەشقەرلىك، 26 ياش، بويىنىڭ ئېگىزلىكى 1.76 مېتر ئەتراپىدا، تېنى ئورۇق بولۇپ، 1996 - يىل 6 - ئاينىڭ 21 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئۆيدىن چىقىپ كېتىپ ھازىرغىچە ئىز - دېرىكى يوق. ياقۇپ، سىز مەركۇر ئېلاننى كۆرگەن ھامان ئىدارىگە 15 كۈن ئىچىدە قايتىپ كەلمىسىڭىز، كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىسى بويىچە رۇيخەتتىن ئۆچۈرۈلىسىز. كۆرگۈچىلەرنىڭ 4840801 تېلېفون ئارقىلىق 851631نى ئېلىپ «شىمالىي دوستلۇق»يولى 9 - نومۇر، نېفت دوختۇرخانىسى بىلەن ئالاقە قىلىشنى سورايمىز.

شىنجاڭ نېفت ئىدارىسى ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى

* * * * * * * * * * * * * * *

ئېلانلار

ئەسلى ئىسمىم ئانارگۈل، گېزىتتە ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن تۇرانقىز دەپ ئاتىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

*　　**　　**

ئۈرۈمچى شەھەر ياڭزىجياڭ يولى پەيچۇسوسىدىن گېزىتخانا ئائىلىلىكلەر قورۇسى 16 - بىنا 3 - ئىشىك 10 - ئۆيدىكى تۇرسۇن ئىسمىغا بېرىلگەن نوپۇس دەپتەر ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 5 يۈەن 40 پۇڭ، پارچە باھاسى: 18 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)